

Exp 385

no 115

DECEMBER 24 1915
1915

rarissimo pape damia-
 so ieronimo. Nouū o-
 pus me facere cogis ex
 veteri: ut p^o exemplaria
 scripturarū toto orbe di-
 spersa quasi quidā arbit^o sedā: & quia
 inter se variāt que sunt illa q̄ cū greca
 consentiant veritate decernam. Dūis
 labor sed periculosa presumptio. iudi-
 care de veteris. ipsum ab omnibz iudi-
 candū: sensū mutare linguā: et rane-
 scētē mūdū ad initia retrahere parvū-
 lorum. Quis enī doctus pariter vel in-
 doctus cū in manus volumen assump-
 serit. et a salina quā semel imbibit vi-
 derit discrepare qd̄ leditat. non statim
 erūpat in vocē me fallariū me clamā
 esse sacrilegū: q̄ audeā aliquid in vete-
 ribus libris addere. mutare. corrigere.
 Aduersus quā inuidiam duplex
 causa me consolāt: qd̄ et tu qui sūmus
 sacerdos es fieri iubes: et verū non esse
 qd̄ variat. etiā maledicōz testimoniū
 rōprobatur. Si enī latinis exemplari-
 bus fides est adhibenda. respondeāt
 quibz tot sunt exemplaria pene quot
 codices. Sin aut veritas est querenda
 de pluribus: cur nō ad grecā originē
 reuertentes ea que vel a viciosis inter-
 pretibus male edita vel a presumpto-
 ribus imperitiis emendata peruersius.
 vel a librarijs dormitātibz aut ad-
 dita sūt aut mutata corrigimus? Ne-
 q; vero ego de veteri disputo testamēto:
 qd̄ a septuaginta senioribus in grecā
 linguā uersum tertio gradu ad nos
 usq; puenit. Non quero quid aquila
 quid symmachus sapiant: quare the-
 odotion inter nouos et veteres medi-
 us incedat. Sit illa vera interpretatio:

quam apostoli pbauerunt. De nouo
 nunc loquor testamento qd̄ grecū esse
 nō dubiū est: excepto apostolo matheo
 qui primus in iudea euangelium xp̄i
 hebraicis litteris edidit. Hic certe cū
 in nostro senique discordat. et diuer-
 sos riuulos rranites ducit: uno de
 fonte querendus est. Pretermitto eos
 codices q̄s a luciano et elyicio nuncu-
 patores paucoz hominū asserit puer-
 sa cōtentio: quibus utiq; nec in veteri
 instrumēto post septuaginta interpre-
 tes emendare quid licuit. nec in nouo
 profuit emendasse: cum multas gen-
 tium linguas scriptura ante translata
 doceat falsa esse que addita sunt. Agi-
 tur hec p̄sens p̄faciuncula pollicetur
 quatuor tantū euangelia. quoz ordo
 est iste. matheus. marcus. lucas. io-
 hānes. codicum grecoz emendata col-
 latione sed veterū: que ne uultū a lecti-
 onis latine cōsuetudine discreparent.
 ita calamo imperauim⁹: ut hīs tan-
 tum que sensum uidebantur mirare-
 correctis. reliqua manere paterent ut
 fuerāt. Canones quoq; quos eusebi-
 us cesariensis episcopus allegadrinū
 secut⁹ ammoniū in decē numeros or-
 dinauit: sicut in greco habetur repres-
 simus. Qd̄ si quis decuriosis uoluerit
 nosse que in euangelijs uel eadem uel
 uicina uel sola sint. eoz distinctioe co-
 gnoscet. Magis liquidē hic i nr̄is
 codicibus error inoleuit: dum qd̄ i ea-
 dem re alius euangelia plus dixit. in
 alio quia minus putauerunt addide-
 runt: uel dum eundē sensum alius ali-
 ter expressit. ille qui unū e quatuor pri-
 mum legerat. ad eius exemplū ceteros
 quoq; estimauerit emendandos. un-
 de accidit. ut apud nos mixta sunt o-
 mnia: et in marco plura luce atq;

B.

mathei: rursus in matheo iohannis et
 marci: et in ceteris reliquorum que in alijs
 propria sunt inveniuntur. Cum itaque
 canones legeris qui subiecti sunt: con-
 fusionis errore sublato. et silia omnium
 scies: et singulis sua queque restitues.
 In canone primo concordant quatuor:
 matheus. marcus. lucas. iohannes. In
 secundo tres: matheus. marcus. lucas.
 In tertio tres: matheus. lucas. iohannes.
 In quarto tres: matheus. marcus. io-
 hannes. In quinto duo: matheus. lu-
 cas. In sexto duo: matheus. marcus.
 In septimo duo: matheus. iohannes.
 In octavo duo: lucas. marcus. In no-
 no duo: lucas. iohannes. In decimo
 propria unusquisque qui non habentur
 in alijs ediderunt. Singulis vero eu-
 angelijs ab uno incipiens usque ad fi-
 nem librorum dispar numerus accrescit.
 Hic nigro colore prescriptus sub se ha-
 bet alium eodem colore numerum:
 qui ad decem usque precedens indicat: pri-
 or numerus in quo sit canone requiren-
 dus. Cum ergo apud codicem ubi gratia
 illud siue illud capitulum scire volueris
 cuius canonis sit. statim eum subiecto nume-
 ro doceberis: et recurreres ad principia in
 quibus canonum est distincta congeries.
 eodemque statim canone eum titulo scriptis
 inuenito: illum quem querebas numerum
 eiusdem euangelij qui et ipse eum inscri-
 ptione signat inuenies: atque e vicinis
 ceterorum transiitibus inspectis. quos numero
 e regione habeat adnotabis: et cum
 scieris recurreres ad volumina singulo-
 rum: et sine mora reperis numeris que
 ante signaueras. repperies et loca in qui-
 bus uel eadem uel vicina dixerunt. Opto
 ut in christo ualeas et memineris mei pa-
 pa beatissime.

Matheus eum iudea sicut in
 ordine primo ponitur. ita
 euangelium in iudea primo
 scripsit: cuius uocatio ad
 dominum eum publicanis actibus fuit: duorum
 in generatione christi principia presumens:
 unum. cuius prima circuncisio in carne: al-
 terius. cuius secundum cor electio fuit. Et utrius-
 que enim patribus christi. Sicque antecedentio
 numero uniformiter posito. principium
 a credendi fide in electionis tempore por-
 rigens. et eum electione usque in transmi-
 grationis die dirigens. atque a transmi-
 grationis die usque in christum deficiens.
 decursam aduentus domini ostendit gene-
 rationem et numero satisfactis et rationi:
 ut et se quod esset ostenderet: et dei in se o-
 pus monstrans. etiam in hijs quorum ge-
 nus posuit christi operantis a principio
 testimonium non negaret. Quam omnium
 res. tempus. ordo. numerus. dispositio.
 uel ratio. quod fidei necessarium est. deus christus
 est: qui factus est eum muliere. factus sub
 lege. natus eum uirgine. passus in carne.
 omnia in cruce fixit: ut triumphans ea
 in semetipso resurgens in corpore. et pa-
 tris nomen in patribus filio. et filij nomen
 patri restitues in filiis: sine principio
 sine fine ostendens unum se cum patre esse
 se quia unum est. In quo euangelio uti-
 le est desiderantibus deum. sic prima uel me-
 dia uel perfecta cognoscere. ut et uocati-
 onem apostoli et opus euangelij et
 dilectionem dei in carne nascentis per uni-
 uersa legentes intelligant: atque id in eo
 in quo apprehensi sunt. et apprehende-
 re appetunt recognoscant. Nobis enim
 hoc studio argumentum fuit et fide fa-
 cte rei tradere: et operantis dei intelligentiam
 diligenter esse dispositionem querentibus
 non tacere.

Liber generationis ihesu xpi
 filij dauid: filij abraham.
 Abraham genuit ysaac:
 ysaac autē genuit iacob.
 Iacob autē genuit iudā et fratres ei⁹:
 iudas autē genuit phares et zara de
 thamar. Phares autē genuit esrom:
 esrom autē genuit aram. Aram autē
 genuit aminadab: aminadab autē ge-
 nuit naalō. Naalon autē genuit salo-
 mon: salomō autē genuit booz de raab.
 Booz autē genuit obery ex ruth: obery
 autē genuit iesse. Iesse autē genuit da-
 uid regē: dauid autē rex genuit salo-
 monē ex ea q̄ fuit vrie. Salomō autē
 genuit roboam: roboam autē genuit
 abyam. Abyas autē genuit asa: asa
 autē genuit iosaphat. Iosaphat autē
 genuit ioram: ioram autē genuit ozi-
 am. Ozias autē genuit ioathan: ioa-
 than autē genuit achar. Achar autē
 genuit ezechiam: ezechias autē genuit
 manasset: manasset autē genuit am-
 mon. Ammon autē genuit iosyam:
 iosias autē genuit iechoniā et fies ei⁹
 ī trāsmigratione babilonis. Et post
 trāsmigrationē babilonis iechonias
 genuit salathiel: salathiel autē genuit
 zorobabel. Zorobabel autē genuit abi-
 ud: abiud autem genuit eliachim. Eli-
 achim autē genuit azor: azor autē ge-
 nuit sadoch. Sadoch autem genuit a-
 chim: achim autē genuit eliud. Eliud
 autē genuit eleazar: eleazar autē genuit
 matthan. Matthan autē genuit iacob:
 iacob autē genuit ioseph virū marie:
 de qua nat⁹ est ihesus: qui vocatur
 xpc. Omnes itaq; generationes ab a-
 braham usq; ad dauid: generationes
 q̄tuordecim: et a dauid usq; ad trāsmi-
 grationē babilonis: generationes
 q̄tuordecim: et a trāsmigratione babilonis

usq; ad xpm: generationes quatuor-
 decim. Xpi autem generatio sic erat.
 Cum esset desponsata mater ihesu ma-
 ria ioseph: atq; conuicta inuenta ē
 ī utero habēs de spiritu scto. Ioseph
 autem vir ei⁹ cū esset iustus: et nollet
 eam traducere: voluit occulte dimitte-
 re eam: hec autē eo cogitante: ecce āge-
 lus dñi apparuit ī somnis ioseph di-
 cens. Ioseph fili dauid: noli timere ac-
 cipere mariā coniugem tuā. Quō etiā in
 ea natū est: de spiritu sancto est. Pari-
 et autē filiū: et vocabis nomē eius ihē-
 sum. Ipse etiā saluū faciet pplū suū
 a peccatis eorū. Hoc autem totū factū
 est: ut adimpletetur qd dictū esset a do-
 mino p prophetā dicentem. Ecce vir-
 go in utero habebit et pariet filiū: et vo-
 cabit nōmē eius emanuel: qd est in-
 terpretatū nobiscum deus. Surgens
 autē ioseph a somno fecit sicut pcepit
 ei āgelus dñi: et accepit coniugem suā.
 Et non cognoscebat eam donec pepe-
 rit filium suū primogenitum: et
 vocauit nomen eius ihesum. 1)

Qum natus esset ihesus in bethle-
 em iude ī diebus herodis regis: ce-
 re magi ab oriente uenerūt iherosoli-
 mam dicentes. Vbi est qui natus est
 rex iudeorū? Vidimus etiā stellā eius
 in oriente: et uenim⁹ adorare eū. Au-
 diens autem herodes rex turbatus ē:
 et omnis iherosolima cū illo. Et cōgre-
 gatis omnes principes sacerdotū et
 scribas ppli: sciscitabat ab eis ubi xpus
 nasceret. At illi dixerūt ei. In bethleem
 iude. Sic etiā scriptū est p prophetam.
 Et tu bethleem terra iuda: nequam; mi-
 nima es ī principibz iuda. Ex te etiā egi-
 et dux qui regat pplū meū israhel.
 Tūc herodes clam uocatis magis dili-
 genter didicit ab eis tempus stelle q̄

apparuit eis: et mittens illos in bethleem dixit. Ite et interrogate diligenter de puero: et cum inueneritis renunciate michi: ut et ego ueniens adorem eum. Qui cum audissent regem abierunt. Et ecce stella quam uiderant in oriente: antecedebat eos: usque dum ueniens staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam: gaudentes sunt gaudio magno valde. Et iterantes domum inuenerunt puerum cum maria matre eius: et prostrantes adorauerunt eum: et aptis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurum: thus: et mirram. Et responsa accepto in somnis ne rediret ad herodem: per aliam uiam reuersi sunt in regionem suam. Qui cum recessissent: ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius: et fuge in egiptum: et esto ibi usque dum dicam tibi. futurum est enim: ut herodes querat puerum ad prosequendum eum. Qui consurgens accepit puerum: et matrem eius nocte: et secessit in egiptum. Et erat ibi usque ad obitum herodis: ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetam dicentem. Ex egipto uocaui filium meum. Tunc herodes uides quoniam illusus esset a magis iratus est valde: et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem et in omnibus finibus eius a bimatatu et infra: secundum tempus quod requisierat a magis. Tunc adimpletum est: quod dictum est per ieremiam prophetam dicentem. Vox in rama audita est: ploratus et ululatus multus: Rachel plorans filios suos: et noluit consolari quia non sunt. Defuncto autem herode: ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph in egipto dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius: et uade in terram israel. Defuncti sunt enim qui querebant animam pueri. Qui consurgens accepit

puerum et matrem eius: et uenit in terram israel. Audiens autem quod archelaus regnaret in iudea pro herode patre suo timuit illo ire: et ammonitus in somnis secessit in partes galilee. Et ueniens habitauit in ciuitate quam uocant nazareth: ut adimpleretur quod dictum est per prophetas: quoniam nazareus uocabitur. In diebus autem illis uenit iohannes baptista: predicans in deserto iudee et dicens: penitentiam agite. Appropinquabit enim regnum celorum: hic est enim: de quo dictum est per ysaiam prophetam dicentem. Vox clamantis in deserto: parate uiam domini: rectas facite semitas eius. Ipse autem iohannes habebat uentum de pilis camelorum: et zonam pellis circa lumbos suos. Esca autem eius erat locuste et mel siluestre. Tunc exibat ad eum iherosolima et omnis iudea: et omnis regio circa iordanem: et baptizabant ab eo in iordane confitentes peccata sua. Videns autem multos phariseorum et saduceorum uenientes ad baptismum suum: dixit eis: progenies uiperarum: quis demonstrabit uobis fugere a uentura ira? facite ergo fructum dignum penitentiae. Et ne uelitis dicere intra uos: patrem habemus abraham. Dico enim uobis: quoniam potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrahae. Nam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor qui non facit fructum bonum recidetur: et in ignem mittetur. Ego quidem baptizo uos in aqua in penitentiam: qui autem post me uenturus est: fortior me est: cuius non sum dignus calciamenta portare. Ipse uos baptizabit in spiritu sancto: et igni. Cuius uentilabrum in manu sua et mundabit area suam: et congregabit triticum in horreum suum: paleas autem comburet igni inextinguibili. Tunc uenit

ihesus a galilea i iordanem ad iohan-
nem : ut baptizaret ab eo . Iohanes
aut phibebat eu dicens . Ego a te debeo
baptizari : et tu uenis ad me ? Respon-
dens aut ihesus dixit ei . Sine modo .
Sic enim decet nos implere omnem iusti-
ciam . Tunc dimisit eu . Baptizatus aut
ihesus confestim ascendit de aqua . Et
ecce apertae sunt ei caeli : et uidit spiritum dei
descendentem sicut columbam et uenire sup se .
Et ecce uox de caelis dicens . Hic est filius
meus dilectus : in quo michi complacui .

Tunc ihesus ductus est in desertum a spiri-
tu . ut temptaretur a dyabolo : et cum
ieiunasset quadraginta diebus et qua-
draginta noctibus : postea esurijt . Et
accedens temptator dixit ei . Si filius
dei es : dic ut lapides isti panes fiant .
Qui respondens dixit . Scriptum est . Non
in solo pane uiuit homo : sed in omni
uero qd procedit ab ore dei . Tunc as-
sumpsit eu dyabolus in sanctam ciuitatem :
et statuit eu supra pinnaculum templi :
et dixit ei . Si filius dei es : mitte te deor-
sum . Scriptum est enim : quia angelis suis
mandauit de te . et in manibus tollet
te : ne forte offendas ad lapidem pedem tu-
um . At illi ihesus rursus . Scriptum est .
Non temptabis dominum deum tuum . Iterum
assumpsit eu dyabolus in montem ex-
cellsum ualde : et ostendit ei omnia re-
gna mundi et gloriam eorum : et dixit ei .
Hec omnia tibi dabo : si cadens adora-
ueris me . Tunc dicit ei ihesus . Vade
sathana . Scriptum est enim . Dominum deum tuum
adorabis : et illi soli seruiens . Tunc reli-
quit eu dyabolus : et ecce angeli acce-
runt et ministrabant ei . Cum aut audisset
ihesus qd iohanes traditus esset secessit
in galileam : et reuersa ciuitate nazareth .
Et habitauit in ciuitate capharnaum
maritima . in finibus zabulon et neptali :

ut adimpleret qd dictum est per ysaiam
prophetam . Terra zabulon et terra ne-
ptalim . uia maris trans iordanem gali-
lee gentium . populus qd ambulabat in tenebris .
uidit lucem magnam : et sedentibus in re-
gione umbrae mortis lux orta est eis .
Et inde cepit ihesus predicare et dicere .
Penitentiam agite . Appropinquabit
enim regnum celorum . Ambulans aut iuxta
mare galilee uidit duos fratres simo-
nem qui uocatur petrus et andream fra-
trem eius : mittentes rete in mare . Erant
enim piscatores . Et ait illis . Venite
post me : et faciam uos fieri piscatores
hominum . At illi continuo relictis reti-
bus secuti sunt eu . Et procedens inde ui-
dit alios duos fratres . iacobum zebedei
et iohannem fratrem eius in nauis cum zebe-
deo patre eorum reficientes retia sua : et
uocauit eos . Illi aut statim relictis re-
tibus et patre : secuti sunt eu . Et circui-
bat ihesus totam galileam docens in syna-
gogis eorum : et predicans euangelium re-
gni : et sanans omnem languorem et omnem
infirmiorem in populo . Et abiit opinio
eius in totam syriam : et obtulerunt ei omnes
male habentes uariis languoribus et
tormentis comprehensos . et qd demonia
habebant . et lunaticos et paraliticos et
curauit eos : et secuti sunt eu turba mul-
te de galilea . et decapoli . et de iherosoli-
mis . et de iudea . et de trans iordanem .

Uidens aut ihesus turbas ascendit
in montem : et cum sedisset accesserunt
ad eum discipuli eius : et aperiens os
suum docebat eos dicens . Beati pauperes
spiritu : quoniam ipsorum est regnum celorum . Beati
miseres : quoniam ipsi possidebunt terram . Beati
qui lugent : quoniam ipsi consolabuntur . Beati
qui esuriunt et sitiunt iusticiam : quoniam ipsi sa-
turabuntur . Beati misericordes : quoniam ipsi
misericordiam consequentur . Beati mundo

corde: quoniam ipsi deum videbunt. Beati patris: quoniam filii dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati estis cum maledixerint vobis. et persecuti vos fuerint et dixerint omne malum aduersum vos mentientes propter me. Gaudete et exultate: quoniam merces vestra copiosa est in celis. Sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos. Vos estis sal terre. Quod si sal euanuerit: in quo salietur? Ad nichilum valet ultra. nisi ut mittatur foras: et calcetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita: neque accendatur lucerna. et ponatur eam sub modio sed super candelabrum: ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bona: et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Nolite putare quoniam veni soluere legem aut prophetas. Non veni soluere: sed adimplere. Amen quippe dico vobis: donec transeat celum et terra. iota unum aut unus apex non preteribit a lege: donec omnia fiant. Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis. et docuerit sic homines minimum vocabitur in regno celorum: qui autem fecerit et docuerit: hic magister vocabitur in regno celorum. Dico autem vobis: quia nisi abundauerit iusticia vestra plusquam scribarum et phariseorum: non intrabitis in regnum celorum. Audistis quia dictum est antiquis non occides: qui autem occiderit reus erit iudicio. Ego autem dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo racha: reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue: reus erit gehenne ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet

aliquid aduersum te: relinque ibi munus tuum ante altare: et vade prius reconciliari fratri tuo: et tunc veniens offeres munus tuum. Esto consentiens aduersario tuo cito dum es in via cum eo: ne forte tradat te aduersario iudici: et inde deus tradat te ministro. et in carcerem mittaris. Amen dico tibi: non exies inde donec reddas novissimum quadrantem. Audistis quia dictum est antiquis: non mechaberis. Ego autem dico vobis: quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam: iam mechatus est eam in corde suo. Quod si oculus tuus deegerit scandalizat te: erue eum et proice abs te. Expedi tibi ut pereat unum membrum tuorum: quam totum corpus tuum mittatur in iehennam ignis. Et si degeat manus tua scandalizat te: abscide eam et proice abs te. Expedi tibi ut pereat unum membrum tuorum: quam totum corpus tuum eat in iehennam. Dictum est autem quicumque dimiserit uxorem suam det ei libellum repudij. Ego autem dico vobis: quia omnis qui dimiserit uxorem suam. recepta fornicationis causa. facit eam mechari: et qui dimissam duxerit adulterat. Ite audistis quia dictum est antiquis non iurabis: reddes autem domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis non iurare omnino: neque per celum. quia thronus dei est: neque per terram. quia scabellum est pedum eius: neque per ierosolimam. quia ciuitas est magni regis. Neque per caput tuum iurauecis: quia non potes unum capillum album facere aut nigrum. Sic autem fingo vester: est enim non: quod autem hiis abundantius est a malo est. Audistis quia dictum est: oculum pro oculo. dentem pro dente. Ego autem dico vobis non resistere malo: sed si quis te percussit in dextram maxillam tuam probe illi et alteram: et ei qui vult tecum in iudicio contendere et

211
tunicam tuam tollere dimitte et pallium:
et quicumque te angariauerit mille pas-
sus: uade cum illo et alia duo. Qui autem
perit a te da ei: et uolenti mutuari a te
ne aueraris. Audistis quia dictum est:
diliges proximum tuum. et odio habebis
inimicum tuum. Ego autem dico uobis dili-
gite inimicos uestros: benefacite hijs
qui oderunt uos. et orate pro persecuti-
bus et calumiantibus uos: ut sitis filij
patris uestri qui in celis est. qui solem
suum oriri facit super bonos et malos:
et pluit super iustos et iniustos. Si enim
diligitis eos qui uos diligunt: quam mer-
cedem habebitis? Nonne et publicani
hoc faciunt? Et si salutaueritis fratres
uos tantum: quod amplius faciatis? Nonne et
ethnici hoc faciunt? Estote ergo uos per-
fecti: sicut et pater uester celestis perfectus est.

Mercedem autem ne iusticiam uestram facia-
tis coram hominibus ut uideami-
ni ab eis: alioquin mercedem non habe-
bitis apud patrem uestrum qui in celis est.
Cum ergo facis elemosinam noli ante te tu-
ba canere: sicut hypocrite faciunt in synago-
gis et in uicis ut honorificentur ab ho-
minibus. Amen dico uobis: receperunt
mercedem suam. Te autem faciente elemosinam:
nesciat sinistra tua quid faciat dextera
tua: ut sit elemosina tua in abscondito: et
pater tuus qui uidet in abscondito red-
det tibi. Et cum oratis: non eritis hypo-
crite qui amant in synagogis et in an-
gulis platearum stantes orare: ut uide-
antur ab hominibus. Amen dico uo-
bis: receperunt mercedem suam. Tu autem cum
oraueris intra in cubiculum tuum: et clauso
ostio ora patrem tuum in abscondito: et
pater tuus qui uidet in abscondito red-
det tibi. Orantes autem nolite multum
loqui: sicut ethnici faciunt. putant enim:
quod in multiloquio suo exaudiantur.

Nolite ergo assimilari eis. Scit enim
pater uester quid opus sit uobis: an-
tequam petatis eum. Sic ergo uos ora-
bitis. Pater noster qui es in celis san-
ctificetur nomen tuum. Adueniat regnum
tuum. Fiat uoluntas tua: sicut in celo et
in terra. Panem nostrum supsubstantialē
da nobis hodie. Et dimitte uobis de-
bita nostra: sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris. Et ne nos indu-
cas in temptationem: sed libera nos a
malo. Si enim dimiseritis hominibus
peccata eorum: dimittet et uobis pater
uester celestis delicta uestra. Si autem
non dimiseritis hominibus: nec pa-
ter uester dimittet uobis peccata uestra.
Cum autem ieiunatis: nolite fieri sicut hypo-
crite testes. Examinat enim facies sua:
ut pareant hominibus ieiunantes.
Amen dico uobis: quia receperunt
mercedem suam. Tu autem cum ieiunas
unge caput tuum et faciem tuam laua: ne
uidearis hominibus ieiunans sed pa-
tri tuo qui est in abscondito: et pater tu-
us qui uidet in abscondito reddet tibi.
Nolite thesaurizare uobis thesauros
in terra: ubi erugo et tinea deuoluitur:
et ubi fures effodiunt et furantur. Thesau-
rizate autem uobis thesauros in celo: ubi
nec erugo nec tinea deuoluit: et ubi fu-
res non effodiunt nec furantur. Ubi est the-
saurus tuus: ibi est et cor tuum. Lucerna cor-
poris tui est oculus tuus. Si oculus tuus fu-
erit simplex: totum corpus tuum lucidum erit.
Si autem oculus tuus fuerit nequam: totum
corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo
lumen quod in te est tenebre sunt. ipse tene-
bre quante erunt? Nemo potest duobus
dominis seruire. Aut enim unum odio habe-
bit et alterum diliget: aut unum sustinebit
et alterum contemnet. Non potestis deo
seruire et mammonē. Ideo dico uobis:

ne solliciti sitis anime vestre quod man-
duceatis: neque corpori vestro quid indu-
amini. Nonne anima plus est quam esca:
et corpus plus quam vestimentum? Respici-
te volatilia celi que non serunt neque me-
tunt: neque congregant in horrea: et pa-
ter vester celestis pascit illa. Nonne vos
magis pluris estis illis? Quis autem
vram cogitans potest adicere ad statu-
ram suam cubitum unum? Et de vestimentis
quid solliciti estis? Considerate lilia
agei quomodo crescunt. Non laborant
neque vent. Dico autem vobis: quam nec
salomon in omni gloria sua prospexit est
sicut unum ex istis. Si enim fetum agri
quod hodie est et cras in dibanum mitti-
tur deus sic vestit: quanto magis vos
minime fidei? Nolite ergo solliciti es-
se dicentes quid manducabimus aut
quid bibemus: aut quo opiemur. Nec
enim omnia gentes inquirunt. Scit
enim pater vester quia hijs omnibus
indigetis. Quereite ergo primum regnum
dei et iustitiam eius: et hec omnia adicientur
vobis. Nolite ergo solliciti esse in crasti-
no. Crastinus enim dies sollicitus erit sibi
ipso. Sufficit diei malicia sua.

Nolite iudicare et non iudicabimini:
nolite condemnare et non con-
demnabimini: in quo enim iudicio iu-
dicaveritis iudicabimini: et in qua
mensura mensi fueritis remetietur vo-
bis. Quid autem vides festucam in oculo
fratris tui: et trabem in oculo tuo non
vides? Aut quomodo dicis fratri tuo
frater sine: etiam festucam de oculo tuo: et
ecce trabs est in oculo tuo? Propterea eice
primum trabem de oculo tuo: et tunc vi-
debis eicere festucam de oculo fratris
tui. Nolite dare sanctum canibus: neque
mittatis margaritas vestras ante por-
cos: ne forte concutiant eas pedibus suis: et

convesi dirumpant vos. Petite et dabi-
tur vobis: quereite et invenietis: pulsa-
te et aperietur vobis. Omnis enim qui petit
accipit: et qui querit invenit: et pulsa-
ti aperietur. Aut quis est ex vobis ho-
mo quem si petierit filius suus panem:
numquid lapidem porriget ei? Aut si
piscem petierit: numquid serpentem por-
riget ei? Si ergo vos cum suis mali
nostis bona dare filijs vestris:
quanto magis pater vester qui in celis
est dabit bona petentibus se? Omnia er-
go quecumque vultis ut faciant vobis
homines: et vos facite illis. Nec est e-
nim lex et prophete. Intrate per angustam
portam: quia lata porta et spaciola
via est que ducit ad perditionem: et multi
sunt qui intrant per eam. Quam angusta
porta et arcta via est que ducit ad vi-
tam: et pauci sunt qui inveniunt eam.
Attendite a fallis prophetis qui veniunt
ad vos in vestimentis ovium: immiscu-
sunt lupi rapaces. A fructibus eorum
cognoscetis eos. Numquid colligunt
de spinis uvas: aut de tribulis ficus?
Sic omnis arbor bona fructus bonos
facit: mala autem arbor malos fructus
facit. Non potest autem arbor mala bo-
nos fructus facere: neque arbor bona
malos fructus facere. Omnis arbor que
non facit fructum bonum excidetur: et in
ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum
cognoscetis eos. Non omnis qui dicit
michi domine domine intrabit in regnum
celorum: sed qui facit voluntatem patris
mei qui in celis est: ipse intrabit in regnum
celorum. Multi dicunt michi in illa die
domine domine nonne in nomine tuo pro-
phetauimus et in nomine tuo demonia
eiecimus: et in nomine tuo virtutes mul-
tas fecimus: et tunc confitebor illis
quia numquam novi vos. Discedite a me

omnes qui operamini iniquitate. Omnis ergo qui audit verba mea hec. et facit ea. assimilabitur viro sapienti qui edificauit domum suam super petram: et descendit pluuia et uenerunt flumina. et flauerunt venti et irruerunt in domum illam: et non cecidit. Fundata enim erat supra petram. Et omnis qui audit verba mea hec. et non facit ea. similis erit viro stulto qui edificauit domum suam supra harenam: et descendit pluuia et uenerunt flumina et flauerunt venti et irruerunt in domum illam. et cecidit: et fuit ruina eius magna. Et factum est cum consummasset ihesus verba hec: ammirabantur turbe super doctrinam eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens: et non sicut scribe eorum et pharisei.

Qum autem descendisset de monte. secute sunt eum turbe multe: et ecce leprosus ueniens adorabat eum dicens. Domine: si vis potes me mundare. Et extendens manum ihesus: tetigit eum dicens. Volo. Mundare. Et confestim mundata est lepra eius. Et ait illi ihesus. Vide nemini dixeris: sed uade ostende te sacerdoti: et offer munus tuum quod precepit moyses in testimonium illis. Cum autem introisset capharnaum accessit ad eum centurio: rogans eum et dicens. Domine: puer meus iacet in domo paralyticus: et male torquetur. Et ait illi ihesus. Ego ueniam: et curabo eum. Et respondens centurio ait. Domine: non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic uerbo. et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites: et dico huic uade et uadit. et alij ueni et uenit: et seruo meo fac hoc et facit. Audiens autem ihesus miratus est: et sequentibus se dixit. Amen dico

uobis: non inueni tantam fidem in israhel. Dico autem uobis: quia multi ab oriente et occidente ueniunt et recumbent cum abraham et isaac et iacob. in regno celorum: filij autem regni eiciuntur in tenebras exteriores. Ibi erit fletus et stridor dentium. Et dixit ihesus centurioni. Vade: et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer eque illa hora. Et cum uenisset ihesus in domum petri uidit socrum eius iacentem et febricitantem: et tetigit manum eius et dimisit eam febris: et surrexit et ministrabat ei. Vespere autem facto. obuoluerunt ei multos demonia habentes: et eiciebat spiritus uerbo. et omnes male habentes curauit: ut adimpleretur quod dictum est per ysaiam prophetam dicentem. Ipse infirmitates nostras accepit: et egrationes nostras portauit. Videns autem ihesus turbas multas circum se: iussit discipulos ire trans fretum. Et accedens unus scriba ait illi. Magister: sequar te quocumque ieris. Et dicit ei ihesus. Vulpes foueas habent et uolucres celi nidus: filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. Alius autem de discipulis eius ait illi. Domine: permitte me prius ire et sepelire patrem meum. Ihesus autem ait illi. Sequere me: et dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et ascendente eo in nauiculam secuti sunt eum discipuli eius: et ecce motus magnus factus est in mari: ita ut nauicula operiretur fluctibus. Ipse uero dormiebat. Et accesserunt ad eum discipuli eius: et suscitauerunt eum dicentes. Domine. salua nos: perimus. Et dicit eis ihesus. Quid timidi estis modice fidei? Tunc surgens imperauit uentis et mari: et facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt dicentes. Quales

est hic: quia venti et mare obediunt ei.
 Et cum venisset ihesus trans fecerunt
 in regionem gerasenorum: occurserunt ei duo
 habentes demonia de monumentis
 egredientes. seui nimis: ita ut nemo pos-
 set transire per viam illam. Et ecce clama-
 verunt dicentes. Quid nobis et tibi ihe-
 su fili dei? Venisti huc ante tempus
 torquere nos. Erat autem non longe ab
 illis grex porcorum multorum pascens. De-
 mones autem rogabant eum dicentes. Si
 eicis nos hic: mitte nos in gregem porcorum.
 Et ait illis. Ite. At illi egredientes abierunt
 in porcos. Et ecce magno impetu abiit
 totus grex per precipitium in mare: et mortui
 sunt in aquis. Pastores autem fugerunt:
 et venientes in civitatem. nuntiaverunt
 hec omnia: et de hijs qui demonia ha-
 buerant. Et ecce tota civitas exiit obviam
 ihesu: et viso eo. rogabant eum ut
 transiret a finibus eorum.

Et ascendens ihesus in naviculam
 transierat: et venit in civitatem
 suam. Et ecce offerebant ei paralyticum
 iacentem in lecto. Et videns ihesus fi-
 dem illorum: dixit paralytico. Confide
 fili. Remittuntur tibi peccata tua. Et ecce
 quidam de scribis dixerunt intra se. Hic
 blasphematur. Et cum vidisset ihesus co-
 gitationes eorum dixit. Ut quid cogita-
 tis mala in cordibus vestris? Quid est
 facilius dicere dimittuntur tibi peccata:
 an dicere surge et ambula? Ut autem
 sciatis quia filius hominis habet po-
 testatem dimittendi peccata in terra:
 tunc ait paralytico. Surge tolle lectum
 tuum: et vade in domum tuam. Et surrexit:
 et abiit in domum suam. Videntes
 autem turbe timuerunt: et glorificaverunt
 deum qui dedit potestatem talē homi-
 nibus. Et cum transiret inde ihesus:
 vidit hominem sedentem in theloneo

mattheum nomine. Et ait illi. Seque-
 re me. Et surgens secutus est eum. Et
 factum est discumbere eo in domo: ecce
 multi publicani et peccatores venien-
 tes discumbebant cum ihesu. et discipu-
 lis eius. Et videntes pharisei dicebant
 discipulis eius. Quare cum publica-
 nis et peccatoribus manducat magi-
 ster vester? At ihesus audiens ait.
 Non est opus valentibus medicus:
 sed male habentibus. Euntes autem
 discite quid est misericordia volo: et non
 sacrificium. Non enim vult vocare iustos
 sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum
 discipuli iohannis dicentes. Quare
 nos et pharisei ieiunamus frequenter:
 discipuli autem tui non ieiunant? Et ait il-
 lis ihesus. Numquid possunt filij spon-
 si lugere quod diu cum illis est sponsus?
 Venient autem dies cum auferetur ab e-
 is sponsus: et tunc ieiunabunt. Nemo
 autem immittit commissuram panni rudi-
 in vestimentum vetus. Tollit enim pleni-
 tudinem eius a vestimento: et peior scissu-
 ra fit. Neque mittunt vinum novum in utres
 veteres. Alioquin rumpuntur utres: et
 vinum effunditur: et utres pereunt. Sed
 vinum novum in utres novos mittunt:
 et ab eo conservatur. Hec illo loquente
 ad eos. ecce princeps unus accessit et
 adorabat eum dicens. Domine: filia mea
 michi defuncta est: sed veni impone
 manum tuam super eam et vivet. Et surgens
 ihesus sequebatur eum: et discipuli e-
 ius. Et ecce mulier que sanguinis flu-
 xum patiebatur duodecim annis accessit
 retro: et tetigit simbriam vestimenti eius.
 Dicebat enim intra se. Si tetigero tan-
 tum vestimentum eius salva ero. At
 ihesus conversus: et videns eam dixit.
 Confide filia. fides tua te salvam fecit.
 Et salva facta est mulier et illa hora.

Et cum venisset ihesus in domum prin-
cipis . et vidisset tibicines ⁊ turbam tu-
multuantem dicebat . Recedite: nō est
enim mortua puella . sed dormit . Et
decidebāt eum . Et cum eiecta esset tur-
ba intrauit : et tenuit manū eius ⁊ di-
xit . Puella surge . Et surrexit puella :
et egit fama hec in uniuersam terram .
Et transeunte inde ihesu: secuti sūt eū
duo ceci clamātes ⁊ dicētes . Miserece
nostri fili dauid . Cum autē venisset do-
mum . accesserunt ad eum ceci: et dicit
eis ihesus . Creditis quia hoc possum
facere vobis? Dicunt ei . Vix domi-
ne . Tunc tetigit oculos eorū dicēs . Se-
cundū fidem vram fiat vobis . Et ape-
ri sunt oculi eorū . Et cōminat⁹ ē eis ihe-
sus dicētes . Videte ne quis sciat . Illi
autē egredientes diffamauerūt eum in to-
ta terra illa . Egredis autē illis ecce ob-
tulerūt ei hominem mutū demonium
habentem: et eieto demonio locutus
est mutus: et mirate sunt turbe dicen-
tes . Numquā apparuit sic ī israel . Pha-
risei autē dicebāt . In principe demoni-
orum eicit demones . Et circuibat ihe-
sus omnes ciuitates ⁊ castella: docens
in synagogis eorū et pdicans euange-
lium regni: et curans omnē languo-
rem ⁊ omnē infirmitatem . Vidēs autē
turbas miseratus est eis: quia erāt ve-
xati et iacentes sicut oves non habentes
pastorem . Tunc dixit discipulis
suis . Messis quidē multa: operarij au-
tem pauci . Rogate ergo dñm messis:
ut mittat operarios ī messē suā .

¶ t cōuocatis duodecim discipulis
suis . Dedit illis potestatem spiri-
tuum immūdorū ut eicerent eos: et cu-
rarēt omnē languorē . et omnē infir-
mitatem . Duodecim autē discipulorū
nomina sunt hec . Primus simon q̄

dicitur petrus et andreas frater eius:
philippus ⁊ bartholome⁹ iacob⁹ zebe-
dei . et iohānes frater eius: thomas et
matheus publicanus: et iacobus al-
phei et thadeus . simon chananæus . ⁊
indas scariochis: qui ⁊ tradidit eum .
Hos duodecim misit ihesus: p̄cipiēs
eis ⁊ dicētes . In viam gentiū ne abie-
ritis: et in ciuitates samaritanorū ne
intreueritis: sed potius ite ad oves q̄
perierūt domus israel . Euntes autē
pdicate dicentes: quia appropinqua-
uit regnū celorū . Infirmos curate . mor-
tuos suscite . leprosos mūdare: de-
mones eicite: gratis accepistis . gra-
tis date . Nolite possidere aurū . neq; ar-
gentum: neq; pecuniā in zonis vestri .
Non pram in via: neq; duas tunicas .
neq; calciamenta: neq; virgā . Dignus
enī ē operari⁹ cibo suo . In quācūq;
autē ciuitatem aut castellū intreueritis .
interrogate quis in ea dignus sit: et
ibi manete donec egeatis . Intraentes
autē in domū . salutate eam dicentes .
Pax huic domui . Et si quidem fuerit
domus digna . veniet pax vestra sup
eam: si autē non fuerit digna: pax vrā
reuertetur ad vos . Et quicūq; nō re-
ceperit vos . neq; audierit sermones
vestros: egredientes foras de domo vel
ciuitate egredite puluerem de pedibus
vestris . Amen dico vobis: tolerabili⁹
erit terre zodomorū et gomorreorū in
die iudicij q̄ illi ciuitati . Ecce ego mit-
to vos: sicut oves ī medio lupoꝝ . Estote
ergo prudentes sicut serpentes: ⁊ sim-
plices sicut columbe . Lauete autē ab
hominibus . Tradent enim vos ī con-
cilijs: et ī synagogis suis flagellabūt
vos: et ad p̄sides et ad reges ducentiū
propter me . in testimoniū illis et gen-
tibus . Cum autem tradēt vos: nolite

cogitare quomodo aut quid loqua-
mini. Dabitur enim vobis in illa ho-
ra quid loquamini. Non enim vos
estis qui loquimini: sed spiritus patris
vestri qui loquitur in vobis. Tradet
autem frater fratrem in mortem: et pater
filium: et insurgent filii in parentes: et
morte eos afficient: et eritis odio omni-
bus propter nomen meum. Qui autem pseu-
daverit usque in finem: hic saluus erit. Cum
autem psequeverit vos in civitate ista: fu-
gite in aliam. Amen dico vobis: non con-
summabitis civitates israel: donec
veniat filius hominis. Non est discipulus
super magistrum: nec servus super domi-
num suum. Sufficit discipulo ut sit sicut ma-
gister eius: et servus sicut dominus eius.
Si patrem familias beelzebub voca-
verit: quanto magis domesticos eius?
Nec ergo timueritis eos. Nichil enim est
operum quod non revelabitur: et occultum
quod non sciat. Quod dico vobis in tenebris
dicite in lumine: et quod in aure auditis
predicite super terra. Et nolite timere eos
qui occidunt corpus: animam autem non
possunt occidere: sed potius timete eum
qui potest et animam et corpus perdere in
gehennam. Nonne duo passeret asse ve-
nerunt? Et unus ex illis non cadet super
terram sine patre vestro. Vestri autem
et capilli capitis omnes numerati sunt.
Nolite ergo timere: multis passeribus
meliores estis vos. Quis ergo qui con-
fitebitur me coram hominibus: confitebor
et ego eum coram patre meo qui in celis est.
Qui autem negaverit me coram homini-
bus: negabo et ego coram patre meo qui
in celis est. Nolite arbitrari quia ve-
nerim pacem mittere in terram. Non veni
pacem mittere in terram sed gladium. Ve-
ni enim separare hominem aduersus pa-
trem suum: et filiam aduersus matrem suam:

et nurum aduersus sororem suam: et inimici
hominis domestici eius. Qui amat
patrem aut matrem plusquam me: non est
me dignus. Et qui amat filium aut fili-
am super me: non est me dignus. Et qui
non accipit crucem suam et sequitur me:
non est me dignus. Qui inuenit ani-
mam suam: perdet illam: et qui perdidit
animam suam propter me: inueniet eam. Qui
recipit vos me recipit: et qui me recipit
recipit eum qui me misit. Qui recipit
prophetam in nomine prophete: mer-
cedem prophete accipiet. Et qui recipit
iustum in nomine iusti: mercedem iusti acci-
piet. Et quicumque potum dederit uni ex
minimis istis calicem aque frigide tan-
tum in nomine discipuli: amen dico vo-
bis: non perdet mercedem suam.

Et factum est cum consummasset ihesus
precipiens duodecim discipulis su-
is: transiit inde ut doceret et predicaret
in civitatibus eorum. Iohannes autem cum au-
disset in vinculis opera christi: mittens
duos de discipulis suis: ait illi. Tu es
qui venturus es an alium expectamus? Et re-
spondens ihesus ait illis. Euntes re-
nunciate iohanni quod audistis et vidistis.
Eci videtur: claudi ambulant: leprosi
mundantur: surdi audiunt: mortui resur-
gunt: pauperes euangelizant: et beatus
est qui non fuerit scandalizatus in me. Il-
lis autem abeuntibus: cepit ihesus dicere
ad iudas de iohanne. Quid existis in-
desertum videre? Arundinem vento agi-
tata? Sed quid existis videre? Homi-
nem mollibus vestitum? Ecce qui mol-
libus vestiuntur in domibus regum sunt.
Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam
dico vobis: et plusquam prophetam. Hic est
etiam de quo scriptum est. Ecce ego mit-
to angelum meum ante faciem tuam:
qui parabit viam tuam ante te. Amen

dico vobis: non surrexit inter natos mulier maior iohanne baptista. Qui autem minor est in regno celorum maior est illo. A diebus autem iohannis baptiste usque nunc regnum celorum vim patitur: et violenti rapiunt illud. Omnes enim prophete et leges usque ad iohannem prophetaverunt: et si vultis recipere. ipse est helias qui venturus est. Qui habet aures audiendi audiat. Cui autem similem estimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in foro: qui clamantes corqualibus dicunt. Ecce cinimus vobis et non saltastis: lamentauimus et non planxistis. Venit enim iohannes neque manducans neque bibens: et dicunt demonium habet. Venit filius hominis manducans et bibens: et dicunt ecce homo vorax et potator vini publicanorum et peccatorum amicus. Et iustificata est sapientia a filiis suis. Tunc cepit exprobrare civitatibus in quibus facte sunt plurime virtutes eius: quia non egissent penitentiam. Ve tibi corozaim. Ve tibi bethsaida: quia si in tyro et sydone facte essent virtutes que facte sunt in vobis: olim in cilicio et cinere penitentiam egissent. Veritatem dico vobis: tyro et sydoni remissus erit in die iudicii quam vobis. Et tu capharnaum. nunquam usque in celum exaltaberis: usque in infernum descendes. Quia si in sodomis facte fuissent virtutes que facte sunt in te: forte mansissent usque in hanc diem. Veritatem dico vobis: quia terre sodomorum remissus erit in die iudicii quam tibi. In illo tempore respondens ihesus dixit. Confitebor tibi pater domine celi et terre: quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus: et revelasti ea paruulis. Ita pater: quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia michi tradita sunt a patre

meo. Et nemo nouit filium nisi pater: neque patrem quis nouit nisi filius: et cui voluerit filius revelare. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos: et discite a me quia mitis sum et humilis corde: et inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suauis est: et onus meum leue.

In illo tempore abiit ihesus per sara sabbato: discipuli autem eius esurientes ceperunt vellere spicas et manducare. Pharisei autem videntes. dixerunt ei. Ecce discipuli tui faciunt: quod non licet eis facere sabbatis. At ille dixit eis. Non legistis quod fecerit david quando esurijt et cum eo esset. quomodo intrauit in domum dei. et panes propositionis comedit. quos non licebat ei edere neque hijs qui cum eo erant: nisi solis sacerdotibus? Aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant: et sine crimine sunt? Dico autem vobis: quia templo maior est hic. Si autem sciretis quid est misericordiam volo et non sacrificium: nunquam condemnassetis innocentes. Dominus est enim filius hominis: etiam sabbati. Et cum inde transisset: venit in synagogam eorum. Et ecce homo manu habens aridam: et interrogabant eum dicentes. Si licet sabbatis curare? Ut accusaret eum. Ipse autem dixit illis. Quis erit ex vobis homo qui habeat ouem unam? Et si reciderit hec sabbatis in foueam: nonne tetrebit et leuabit eam? Quanto magis melior est homo oue. Itaque licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini. Extende manum tuam. Et extendit: et restituta est sanitati sicut altera. Exeuntes autem pharisei. consiliu faciebant aduersus eum: quomodo perderent eum. Ihesus autem sciens

recessit inde: et secuti sunt eum multi: et curauit eos omnes. Et precepit eis. ne manifestum eum facerent: ut adimpleretur quod dictum est per ysaiam prophetam dicentem. Ecce puer meus quem elegi: dilectus meus in quo bene complacuit anime mee. Bonam spiritum meum super eum: et iudicium gentibus nuntiabit. Non contendet neque clamabit: neque audiet aliquis in plateis vocem eius. Arundinem quassatam non confringet: et linum fumigans non extinguet: donec eiciat ad victoriam iudicium: et in nomine eius gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei demonium habens recus et mutus: et curauit eum ita ut loqueretur et videret. Et stupebant omnes turbe: et dicebant. Nunquid hic est filius dauid? Pharisei autem audientes dixerunt. Nunc non eicit demones: nisi beelzebub principe demoniorum. Ihesus autem sciens cogitationem eorum dixit eis. Quomodo regnum diuinum contra se desolabitur: et omnis ciuitas uel domus diuisa contra se non stabit. Et si sathanas sathanan eicit: aduersus se diuisus est. Quomodo ergo stabit regnum eius? Et si ego in beelzebub eicio demones: filij uetri in quo eiciunt? Ideo ipsi iudices erunt uestri. Si autem ego in spiritu dei eicio demones: igitur peruenit in uos regnum dei. Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis et uasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem? Et tunc domum illius diripiet. Qui non est mecum contra me est: et qui non congregat mecum spargit. Ideo dico uobis: omne peccatum et blasphemiam remittetur hominibus: spiritus autem blasphemie non remittetur. Et quicumque dixerit uerbum contra filium hominis. remittetur ei: qui autem dixerit contra spiritum sanctum

non remittetur ei: neque in hoc seculo. neque in futuro. Aut facite arborem bonam et fructum eius bonum: aut facite arborem malam: et fructum eius malum. Siquidem ex fructu arbor agnoscitur. Progenies uiperarum: quomodo potestis bona loqui cum sitis mali? Ex abundantia enim cordis. os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona: et malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem uobis: quonia omne uerbum otiosum quod locuti fuerint homines: reddente rationem de eo in die iudicij. Ex uerbis enim tuis iustificaberis: et ex uerbis tuis condemnaberis. Tunc responderunt ei quidam de scribis et phariseis dicentes. Magister: uolumus a te signum uidere. Qui respondens ait illis. Generatio mala et adultera signum querit: et signum non dabitur ei nisi signum ione prophete. Sicut enim fuit ionas in ventre ceci tribus diebus et tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus et tribus noctibus. Viri nimium surgent in iudicium generatione ista et condemnabunt eam: quia penitentiam egerunt in predicatione ione. Et ecce plusquam iona hic. Regina austri surget in iudicio cum generatione ista et condemnabit eam: quia uenit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plusquam salomon hic. Cum autem immundus spiritus egerit ab homine ambulat per loca arida. querens requiem et non inuenit. Tunc dicit. Reuertar in domum meam unde exiui. Et ueniens inuenit eam uacantem scopis nudatam et ornata. Tunc uadit et assumit septem alios spiritus secum nequiores se. et intrantes habitant ibi: et sunt nouissima hominis illius. peiora prioribus. Sic erit et

generationi huic pessime. Adhuc eo loquente ad turbas: ecce mater eius et fratres stabat foris. querentes loqui ei. Dixit autem ei quidam. Ecce mater tua et fratres tui foris stant. querentes te. At ipse respondens dicens sibi ait. Que est mater mea: et qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit. Ecce mater mea et fratres mei. Quicumque enim fecerit voluntatem patris mei. qui in celis est: ipse meus frater soror et mater est. 3

In illo die egrensus ihesus de domo sedebat secus mare. et congregate sunt ad eum turbe multe. ita ut in naviculam ascendens sederet: et omnis turba stabat in litore: et locutus est eis multa in parabolis dicens. Ecce egit qui seminat seminare. Et dum seminat quedam ceciderunt secus viam: et venerunt volucres et comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa ubi non habebat terram multam: et continuo exorta sunt quia non habebat altitudinem terre. Sole autem orto estuaverunt. et quia non habebat radicem aruerunt. Alia autem ceciderunt in spinas: et creverunt spine et suffocaverunt ea. Alia autem ceciderunt in terram bonam: et dabit fructum. aliud centesimum. aliud sexagesimum: aliud tricesimum. Qui habet aures audiendi audiat. Et accedentes discipuli dixerunt ei. Quare in parabolis loqueris eis? Qui respondens ait illis. Quia vobis datum est nosse mysteria regni celorum: illis autem non est datum. Qui enim habet dabitur ei et abundabit. Qui autem non habet: et quod habet auferetur ab eo. Ideo in parabolis loquor eis. quia videntes non vident. et audientes non audiunt neque intelligunt: et adimpletur in eis prophetia ysaię dicentis.

Auditu audietis et non intelligetis: et videntes videbitis et non videbitis. Incrassatum est enim cor populi huius et auribus graviter audierunt. et oculos suos claverunt: nequando videant oculis et auribus audiant. et corde intelligant: et convertantur et sanentur eos. Vestri autem beati oculi quia vident: et aures vestre quia audiunt. Amen quippe dico vobis: quia multi prophete et iusti cupierunt videre que videtis et non viderunt: et audire que auditis. et non audierunt. Vos ergo audite parabolam seminantis. Omnis qui audit verbum regni et non intelligit. venit malus et rapit quod seminatum est in corde eius: hic est qui secus viam seminatus est. Qui autem super petrosa seminatus est: hic est qui verbum audit. et continuo cum gaudio accipit illud. Non habet autem in se radicem: sed est temporalis. facta autem tribulatione et persecutione propter verbum: continuo scandalizabitur. Qui autem est seminatus in spinis: hic est qui verbum dei audit. et sollicitudo seculi istius et fallacia divitiarum suffocant verbum: et sine fructu efficiunt. Qui vero in terram bonam seminatus est: hic est qui audit verbum et intelligit et fructum affert: et facit aliud quidem centesimum. et aliud autem sexagesimum. aliud vero tricesimum. Aliam parabolam proposuit illis dicens. Simile factum est regnum celorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent homines: venit inimicus eius et supereminavit zizania in medio tritici. et abiit. Cum autem crevisset herba et fructum fecisset: tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem servi patrisfamilias. dixerunt ei. Domine. nonne bonum semen seminasti in agro tuo:

unde ergo habet zizania? Et ait illis.
Inimicus homo hoc fecit. Breui autem
dixerunt ei. Vis inuis et colligimus eas?
Et ait. Non. Ne forte colligentes zi-
zania eradicetis simul et triticum. Simi-
te utraq; crescere usq; ad messem: et in
tempore messis dicam messoribus. Col-
ligite primum zizania. et alligate ea fal-
culos ad comburendum: triticum autem
congregate in horreum meum. Aliam
parabolam proposuit eis dicens. Simile
est regnum celorum grano synapis: quod ac-
cipiens homo seminavit in agro suo:
quod minimum quidem est omnibus semini-
bus. Cum autem creverit maior est om-
nibus oleis: et fit arbor ita ut
volucres celi veniant et habitent in ra-
mis eius. Aliam parabolam locutus est
eis. Simile est regnum celorum fermento.
quod acceptum mulier abscondit in fari-
ne satis tribus: donec fermentatum est
totum. Hec omnia locutus est ihesus in
parabolis ad turbas: et sine paraboli-
lis non loquebatur eis. ut impleteretur quod
dictum erat per prophetam dicentem. Ape-
riam in parabolis os meum: et eructa-
bo abscondita a constitutione mundi.
Tunc dimissis turbis venit in domum:
et accesserunt ad eum discipuli eius di-
centes. Edissere nobis parabolam ziza-
norum agri. Qui respondens ait. Qui
seminat bonum semen. est filius hominis.
Agri autem est mundus. Bonum vero semen.
Ij sunt filij regni. Zizania autem filij
sunt nequam. Inimicus autem qui semina-
vit ea. est dyabolus. Messis vero con-
summatio seculi est. Messores autem
angeli sunt. Sicut ergo colligunt zizania
et igni comburuntur: sic erit in con-
summatione seculi. Mittet filius homi-
nis angelos suos. et colligent de regno
eius omnia scandala. et eos qui faciunt

iniquitatem: et mittent eos in caminum
ignis. ibi erit fletus et stridor dentium.
Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno pa-
tris eorum. Qui habet aures audire audiatur.
Simile est regnum celorum thesauro
abscondito in agro: quem qui inve-
nit homo abscondit. et pro gaudio il-
lius vadit et vendit universa que habet:
et emit agrum illum. Iterum simile est regnum
celorum homini negociatori: qui querenti
bonas margaritas. Inventa autem una
preciosa margarita: abiit et vendidit om-
nia que habuit et emit eam. Iterum
simile est regnum celorum sagitte misse in
mare: et ex omni genere piscium congregan-
ti. Quam cum impleta esset educentes et
secus litus sedentes. elegerunt bonos in
vasa: malos autem foras miserunt. Sic
erit in consummatione seculi. Exibunt
angeli. et separabunt malos de medio
iustorum. et mittent eos in caminum
ignis: ibi erit fletus et stridor dentium.
Intellegistis hec omnia? Dicunt ei. Etiam.
Ait illis. Ideo omnis scriba doctus in
regno celorum similis est homini patri-
familias: qui profert de thesauro suo
nova et vetera. Et factum est cum consum-
masset ihesus parabolas istas. transiit
inde. Et veniens in patriam suam docet
eos in synagogis eorum: ita ut mirarentur
et dicerent. Unde huic sapientia hec et vir-
tutes? Nonne hic est fabri filius? Nonne
mater eius dicitur maria et fratres eius iacobus
et ioseph. et simon et iudas: et sorores
eius nonne omnes apud nos sunt? Unde
ergo huic omnia ista? Et sic scandalizaban-
tur in eo. Ihesus autem dixit eis. Non est
propheta sine honore nisi in patria sua.
et in domo sua. Et non fecit ibi virtutes
multas: propter incredulitatem illorum.

¶ In illo tempore audiuit herodes
tetrarcha famam ihesu: et ait

pueris suis. Hic est iohannes baptista: ipse surrexit a mortuis: et ideo virtutes operantur in eo. Herodes enim tenuit iohannem et alligauit eum: et posuit in carcerem propter herodiadem uxorem fratris sui. Dicebat enim illi iohannes. Non licet tibi habere eam. Et volens illum occidere timuit populum: quia sicut propheta eum habebat. Die autem natalis herodis. saltauit filia herodiadis in medio: et placuit herodi. Unde cum iuramento pollicitus est ei dare: quicquid postulasset ab eo. At illa premonita a matre sua da michi inquit hic in disco: caput iohannis baptiste. Et contristatus est rex: propter iuramentum autem et eos qui pariter recubebant iussit dari. Misitque et decollauit iohannem in carcere. Et allatum est caput eius in disco: et datum est puella: et illa attulit matri sue. Et accedentes discipuli eius tulerunt corpus et sepelierunt illud: et venientes nuntiauerunt ihesu. Quod cum audisset ihesus secessit inde in nauiculam: in locum desertum seorsum. Et cum audissent turbe secute sunt eum pedestres de ciuitatibus. Et reuens vidit turbam multam: et misertus est eis: et curauit languidos eorum. Vespere autem facto: accesserunt ad eum discipuli eius dicentes. Desertus est locus: et hora iam preterijt dimittet turbas: ut euntes in castella emant sibi escas. Ihesus autem dixit eis. Non habete necesse ire: date illis vos manducare. Responderunt ei. Non habemus hic nisi quinq; panes et duos pisces. Qui ait eis. Afferte michi illos huc. Et cum iussisset turbam discubere super fenum: acceptis quinq; panibus et duobus piscibus: aspiciens in celum benedixit et fregit: et dedit discipulis panes: discipuli autem turbis. Et manducauerunt

omnes: et saturati sunt. Et tulerunt reliquias duodecim cophinis fragumentorum plenos. Manducantium autem fuit numerus quinq; milia virorum: exceptis mulieribus et paruulis. Et statim iussit discipulos ascendere in nauiculam: et precedere eum trans fretum donec dimitteret turbas. Et dimissa turba: ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto solus erat ibi. Nauicula autem in medio mari iactabatur fluctibus. Erat enim contrarius ventus. Quarta autem vigilia noctis: venit ad eos ambulans super mare. Et videntes eum super mare ambulante: turbati sunt dicentes: quia fantasma est. Et pro timore clamauerunt. Statimque ihesus locutus est eis dicens. Habete fiduciam: ego sum: nolite timere. Respondens autem petrus dixit. Domine si tu es: iube me venire ad te super aquas. At ipse ait. Veni. Et descendens petrus de nauicula ambulabat super aquam ut veniret ad ihesum. Videns vero ventum validum timuit. Et cum cepisset mergi: clamauit dicens. Domine saluum me fac. Et continuo ihesus extendens manum apprehendit eum: et ait illi. Modice fidei quare dubitasti? Et cum ascendisset in nauiculam: cessauit ventus. Qui autem in nauicula erant: venerunt et adorauerunt eum dicentes. Vere filius dei es. Et cum transisset: venerunt in terram genesar. Et cum cognouissent eum viri loci illius: miserunt in uniuersam regionem illam: et obtulerunt ei omnes male habentes: et rogabant eum ut vel sumbriam vestimenti eius tangerent. Et quicumque tetigerunt: salui facti sunt.

Quoniam accesserunt ad eum ab iherosolymis scribe et pharisaei dicentes. Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum? Non enim lauant

manus suas cum panem mādurāt.
Ipse autem respondēs ait illis. Quare
et vos transgredimini mandatum dei
propter traditionē vestrā? Nam deus
dixit. Honora patrem et matrē. et qui
maledixerit patri uel matri. morte mor-
tariatur. Vos autem dicitis. quicumq;
dixerit patri uel matri. minus quodcumq;
est et me tibi pderit. et non honorifi-
cabit patrē suum aut matrē suam:
et irritum fecistis mādatum dei ppter
traditionē vestrā. Proccite: bene pphē-
tauit de uobis ysaias dicens. Popu-
lus hic labijs me honorat: cor autē
eius lōge est a me. Sine causa autem
colūt me docentes doctrinas et mādā-
ta hominū. Et conuocatis ad se tur-
bis. dixit eis. Audite et intelligite. Nō
quod intrat in os coinquinat homi-
nem: sed quod pcedit ex ore hoc coinqui-
nat hominē. Tunc accedentes discipuli
eius dixerūt ei. Scīs quia pharisei au-
dito uerbo hoc scandalizati sunt? At
ille respondēs ait. Omnis plātatio
quā non plātauit pater meus celestis
eradicabitur. Sinite illos: ceci sunt. et
duces cecorum. Cecus autem si ceco ducatur
prester: ambo ī foueā cadūt. Re-
spondēs autē petrus. dixit ei. Edissere
nobis parabolā istā. At ille dixit. Ad-
huc et uos sine intellectu estis? Non
intelligitis. quia omne quod in os intrat
in uentrem vadit. et in secessum emitti-
tur? Que autē pcedunt de ore de corde
exiunt: et ea coinquināt hominē. De
corde etim exiunt male cogitationes:
homicidia. adulteria. fornicationes. fur-
ta. falsa testimonia. blasphemie. Hec
sunt que coinquinant hominē. Nō lo-
nis aut manibus manducare nō coin-
quinat hominē. Et egressus inde. se-
cessit in partes tyri et sydonis. Et ecce

mulier chananea a finibus illis egressa.
clamauit dicens ei. Miserece mei dñe
fili dauid: filia mea male a demonio
uegatur. Qui non respōdit ei uerbum.
Et accedentes discipuli eius. rogabāt
eum dicens. Dimitte eā: quā clamat
post nos. Ipse autē respondēs ait.
Non sum missus. nisi ad oues quę peri-
erunt domus israhel. At illa uenit. et
adorauit eū dicens. Domine adiuua
me. Qui respōdēs ait. Nō ē bonū su-
mere panē filiorum: et mittere canibus. At
illa dixit. Etiam dñe. Nā et catelli edūt
de micis. que cadūt de mensa domi-
norum suorum. Tunc respondēs ihesus.
ait illi. O mulier magna est fides tua:
fiat tibi sicut uis. Et sanata est filia e-
ius ex illa hora. Et cum transisset inde
ihesus. uenit secus mare galilee: et ascen-
dens in montem sedebat ibi. Et accesse-
runt ad eum turbe multe. habentes se-
cum mutos. cecos. claudos. debiles. et
alios multos: et piecerūt eos ad pedes
eius: et curauit eos. ita ut turbe mira-
rentur uidentes mutos loquētes. clau-
dos ambulātes. cecos uidentes: et ma-
gnificabāt deum israhel. Ihesus autē
conuocatis discipulis suis dixit. Mite-
reor turbe: quia triduo iam pseuerāt
mecum. et non habent quod māducent.
Et dimittere eos ieiunos nolo: ne de-
ficiāt in uia. Et dicūt ei discipuli. Un-
de ergo nobis in deserto panes tātos.
ut saturem turbam tantā? Et ait illis
ihesus. Quot panes habetis? At illi
dixerūt. Septē. Et paucos pisciculos.
Et pcepit turbe. ut discumberent super
terram. Et accipiens septem panes et
piscis. et gratias agens fregit et dedit
discipulis suis: et discipuli dederūt po-
pulo. Et comederūt omnes et saturati
sunt. Et quod superfuit de fragmentis.

1735
rulerūt septem sportas plenas. Erāt
autē q̄ māducauerūt quatuor milia
hominū: extra paruulos et mulieres.
Et dimissa turba ascendit ī nauiculā:
et uenit in fines magedan.

Et accesserūt ad eum pharisei et sa-
ducei temptantes: et rogauerūt
eum ut signū de celo ostenderet eis. At
ille respondens. ait illis. Facto uespe-
re dicitis serenū erit: rubicundū est
nim̄ celum. Et mane. hodie tempestas:
rutilat enim triste celum. Faciē ergo
celi diiudicare nostis: signa autē tem-
porū nō potestis. Generatio mala &
adultera signū querit: & signū nō da-
bitur ei nisi signū iōne. Et relicta illis
abiit. Et cum uenissent discipuli eius
trans fretū: obliti sunt panes accipere.
Qui dixit illis. Intuemini et caute a
fermēto phariseorū & saduceorū. At illi
cogitabāt inter se dicentes. Quia pa-
nes non accepimus. Sciens autē ihe-
sus. dixit. Quid cogitatis inter uos
modice fidei: quia panes nō habetis?
Nondū intelligitis neq; recordamini
quinq; panū. & quinq; milia hominū:
et quot cophinos sumplistis? Neq;
septem panū et quatuor milia homi-
num. et quot sportas supplistis? Qua-
re nō intelligitis quia nō de pane dixi
uobis: caute a fermēto phariseorū et
saduceorū? Tunc intellexerūt quia nō
dixerūt cauendū a fermēto panū: sed a
doctrina phariseorū et saduceorū. Ve-
nit autē ihesus ī partes cesaree philip-
pi: et interrogabat discipulos suos di-
cens. Quē dicūt homines esse filiū ho-
minis? At illi dixerūt. Alij iohannē
baptistam. alij heliam. alij uero iherē-
miam: aut unū ex prophetis. Dicit illis
ihesus. Vos autē quē me esse dicitis?
Respondēs simon petrus dixit. Tu es

christus filius dei uiui. Respondēs autē
ihesus dixit ei. Beatus es simon bar-
iona: quia caro & sanguis nō reuela-
uit tibi: sed pater meus qui in celis est.
Ego dico tibi. quia tu es petrus & sup
hanc petrā edificabo ecclesiā meam: &
porte inferi non p̄ualebūt aduersus e-
am. Et tibi dabo clauēs regnū celorū.
Et quodcūq; ligaueris super terrā erit li-
gatum & in celis: & quodcūq; solueris
sup terrā erit solutū in celis. Tunc p̄ce-
pit discipulis suis ut nemini dicerent:
quia ipse esset ihesus christus. Et inde
cepit ihesus ostendere discipulis suis.
quia oporteret eum ire iherosolimā. &
multa pati a senioribz & scribis & prin-
cipibus sacerdotum: et occidi et tertia
die resurgere. Et assumens eum pe-
trus. cepit increpare illum dicens. Ab-
sit a te domine: non erit tibi hoc.
Qui conuersus dixit. Vade post me
sathanas scandalum es michi: quia
non sapis ea que dei sunt. sed ea q̄ sūt
hominū. Tūc ihesus dixit discipulis
suis. Si quis uult post me uenire ab-
neget semetipsum: et tollat crucem suā
et sequatur me. Qui enī uoluerit ani-
mam suā saluam facere: p̄det eā. Qui
autem p̄diderit animā suā p̄ter me:
inueniet eam. Quid enim p̄dest homi-
ni si mūdū uniuersum lucret: anime
uero sue detrimentū patiat? Aut quā
dabit homo commutationē pro ani-
ma sua? Filius enim hoīs uenturus
est in gloria patris sui cum angelis
suis: & tunc reddet unicuiq; secundū op-
era eius. Amē dico uobis: sunt quidā
de hic stantibus qui non gustabunt
mortem. donec uideant filium ho-
minis ueniētē ī regnū suo.

Et post dies sex assumpsit ihesus
petrū et iacobum et iohannem

fratrem eius: et ducit illos in montem
excellentem secretum: et transfiguratus est
ante eos. Et resplenduit facies eius sicut
sol: vestimenta autem eius facta sunt
alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis
moyses et elias cum eo loquentes. Re-
spondens autem petrus dixit ad ihesum.
Domine bonum est nos hic esse: si vis
faciamus hic tria tabernacula: tibi
unum et moysi unum et elie unum. Ad-
huc eo loquente: ecce nubes lucida ob-
umbravit eos. Et ecce vox de nube di-
cens. Hic est filius meus dilectus in quo
mihi bene complacui: ipsum audite. Et
audientes discipuli ceciderunt in faciem
sua: et timuerunt valde. Et accessit ihe-
sus et tetigit eos: dixitque eis. Surgite
et nolite timere. Levantes autem oculos
suos neminem viderunt: nisi solum ihesum.
Et descendentibus illis de monte: pre-
cepit ihesus dicens. Memini dixeritis vi-
sionem: donec filius hominis a mortui-
s resurgat. Et interrogaverunt eum disci-
puli dicentes. Quid ergo scribe dicunt
quod helias oporteat primum venire? At
ille respondens ait eis. Helias quidem
venturus est: et restituet omnia. Dico
autem vobis quia helias iam venit.
et non cognoverunt eum: sed fecerunt in eo
quaecumque voluerunt. Sic et filius ho-
minis passurus est ab eis. Tunc intellege-
runt discipuli quia de iohanne bap-
tista dixisset eis. Et cum venisset ad tur-
bam: accessit ad eum homo genibus
prostratus ante eum dicens. Domine
miserere filio meo quia lunaticus est:
et male patitur. Nam sepe cadit in i-
gnem: et crebro in aquam. Et obtuli eum
discipulis tuis: et non potuerunt curare
eum. Respondens ihesus dixit. O gene-
ratio incredula et perverba quousque ero
vobiscum? Usquequo patiar vos? Afferte

huc illum ad me. Et increpavit illum ihe-
sus: et egre ab eo demonium. et curatus
est puer ex illa hora. Tunc accesserunt
discipuli ad ihesum secreto et dixerunt.
Quare nos non potuimus eicere illum?
Dicit illis. Propter incredulitatem ve-
stram. Amen quippe dico vobis: si ha-
bueritis fidem sicut granum sinapis di-
ceris monti huic transi hinc et transibit:
et nichil impossibile erit vobis. Hoc
autem genus non eicitur nisi per ora-
tionem et ieiunium. Conversantibus autem eis
in galilea dixit illis ihesus. Filius ho-
minis tradendus est in manus homi-
num: et occidetur eum: et tertia die resur-
get. Et contristati sunt vehementer. Et
cum venissent capharnaum: accesserunt ei
didragma accipiebant ad petrum: et dixe-
runt ei. Magister vester non soluit di-
dragma. Ait. Etiam. Et cum intrasset
in domum: praevenit eum ihesus dicens.
Quid tibi videtur simon? Reges terre
a quibus accipiunt tributum vel censum:
a filiis suis an ab alienis? Et ille dixit.
Ab alienis. Dixit illi ihesus. Ergo li-
beri sunt filii. Et autem non scandalizemus
eos. Vade ad mare et mitte hamum: et
cum piscem qui primus ascenderit tol-
le. et aperto ore eius invenies scaccum:
illum sumes da eis pro me et te.

In illa hora accesserunt discipuli
ad ihesum dicentes. Quisputa
maior est in regno celorum? Et advocans
ihesus parvulum: statuit eum in medio
eorum: et dixit. Amen dico vobis: nisi con-
versi fueritis et efficiamini sicut parvuli
non intrabitis in regnum celorum. Qui-
cumque ergo humiliaverit se sicut par-
vulus iste: hic est maior in regno celorum.
Et qui susceperit unum parvulum talem
in nomine meo: me suscipit. Qui autem
scandalizaverit unum de pusillis istis

qui in me credunt: expedit ei ut suspēda-
tur mola asinaria i collo ei: et dimen-
gatur in profundū maris. Ne mun-
do ab scandalis. Necesse est enim ut
veniant scādala. Verūamen ve homi-
ni p quem scandalū venit. Si autem
man⁹ tua uel pes tuus scandalizat te:
abscide eum ⁊ pice abs te. Bonū tibi
est ad vitā ingredi debile uel claudū:
q̄ duas manus uel duos pedes ha-
bentem mitti in ignem eternū. Et si o-
culus tu⁹ scādalizat te: erue eū et pice
abs te. Bonū tibi est unū oculū habē-
rem in vitā intrare: q̄ duos oculos
habentē mitti in iehemā ignis. Vide-
te ne condemnatis unū ex hijs pusil-
lis. Dico enim vobis: quia āgeli eorū
in celis semper vident faciē patris mei
qui in celis ē. Venit enim filius hoīs
saluare qd̄ peccerat. Quid vobis vide-
tur? Si fuerint alicui centū oves et er-
rauerit una ex eis: nōne relinquit no-
naginta nouē in mōtibz ⁊ vadit que-
rere eā que errauit? Et si cōtingerit ut in-
ueniat eā: amē dico vobis. quia gau-
det sup eam magis q̄ sup nonaginta
nouē que nō errauerūt. Sic nō est vo-
luntas ante patre vestrū qui i celis est:
ut pereat unus de pusillis istis. Si au-
tem peccauerit in te frater tuus: vade
et corripe eum inter te et ipm solū. Si
te audierit: lucratur⁹ tuis fratem tuum.
Si aut non te audierit. adhite tecum
adhuc unū uel duos: ut i ore duorū
uel triū testū stet omne verbū. Quod si nō
audierit eos: dic ecclesie. Si aut ecclesi-
am non audierit: sit tibi sicut ethnic⁹
et publican⁹. Amen dico vobis: que-
cumq; alligaueritis sup terram erūt li-
gata et in celo: et quecumq; solueritis
sup terram erunt soluta et in celo. Itē-
rum dico vobis: quia si duo ex vobis

cōsenserint sup terrā de omni re quacū-
q; peccerit: fiet illis a patre meo qui i ce-
lis ē. Vbi enim sunt duo uel tres con-
gregati in nomine meo: ibi sum i me-
dio eorū. Tunc accedens petrus ad eū
dixit. Domine. quotiens peccabit in
me frater meus: ⁊ dimittā ei usq; septi-
es? Dicit illi ihesus. Nō dico tibi usq;
septies: sed usq; septuagies septies. Qd̄
o assimilatum est regnū celorū homini
regi: qui voluit rationē ponere cum
seruis suis. Et cū cepisset rationem po-
nere: oblat⁹ est ei vn⁹ qui debebat ei
decē milia talenta. Cum aut non ha-
beret unde redderet: iussit eum domin⁹
eius vendari. et uxorem eius ⁊ filios.
et omnia que habebat: et reddi. Proci-
dens aut seruis ille. orabat eū dicens.
Patientiā habe in me: et omnia reddā
tibi. Miseric⁹ aut domin⁹ serui illius.
dimisit eum: et debitū dimisit ei. Egres-
sus aut seruis ille: inuenit unum de
conseruis suis. qui debebat ei centum
denarios: et tenens. suffocabat eū di-
cens. Redde qd̄ debes. Et pedes con-
seruis eius. rogabat eum dicens. Pati-
entiā habe in me: et omnia reddā tibi.
Ille aut noluit: sed abiit et misit eum
in carcerē. donec redderet debitum. Vi-
dētes aut conserui eius que fiebant.
cōtristati sunt valde: ⁊ uenerūt et nar-
rauerūt dño suo omnia q̄ facta fuerāt.
Tūc vocauit illū domin⁹ suus: et ait
illi. Serue nequā: omne debitū dimisi
tibi. quoniā rogasti me. Nōne ergo
oportuit ⁊ te misereri cōserui tui. sicut
et ego tui miseric⁹ sum? Et iratus
dominus eius tradidit eum tortori-
bus: quo ad usq; redderet uniuersum
debitum. Sic et pater meus celestis
faciet vobis: si non remiseritis unū-
quisq; frī suo de cordibz vris.

factū est cū consummasset ihesus sermones istos migrauit a galilea: et uenit in fines iudee trans iordanem: et secute sunt eū turbe multe: et curauit eos ibi. Et accesserūt ad eum pharisei temptantes eū et dicentes. Si licet homini dimittere uxorem suam quacunq; eē causa? Qui respondens ait eis. Non legistis quia qui fecit homines ab initio masculū et feminam fecit eos? Et dixit. Propter hoc dimittet homo patrem et matrem: et adheret uxori sue: et erūt duo in carne una. Quia q; iā non sunt duo: sed una caro. Quia deus coniunxit: homo nō separet. Dicunt illi. Quid ergo moyses mandauit dari libellum repudiij et dimittere? Ait illis. Quoniam moyses ad duriciam cordis uestri permisit uobis dimittere uxores uas: ab initio autē non fuit sic. Dico autem uobis: quia quicumq; dimiserit uxorem suā nisi ob fornicationē et aliā duxerit: mechatur. Et qui dimissam duxerit mechatur. Dicunt ei discipuli eius. Si ita est causa hominis cum uxore: non expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt uerbum istud: sed quibus datū ē. Sunt enim eunuchi qui de matris utero signati sunt: et sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus: et sunt eunuchi qui se ipsos castrauerūt propter regnū celorum. Qui potest capere capiat. Tunc oblata sunt ei paruuli: ut manus eis imponeret et oraret. Discipuli autē increpabant eos. Ihesus uero ait eis. Sinite paruulos: et nolite eos prohibere ad me uenire: talium est enim regnū celorum. Et cum imposuisset eis manū: abiit inde. Et ecce unus accedens ait illi. Magister bone: quid boni faciā ut habeam uitam eternā? Qui dixit ei. Quid me

interrogas de bono? Unus est bonus deus. Si autem uis ad uitā ingredi: serua madata. Dicit illi. Que? Ihesus autē dixit. Non homicidiū facias: nō adulterabis: non facies furtū: nō falsum testimoniū dices: honora patrem et matrem: diliges proximum tuū sicut te ipsum. Dicit illi adolescens. Omnia hec custodiui: quid adhuc michi deest? Ait illi ihesus. Si uis perfectus esse: uade uende que habes et da pauperibus: et habebis thesaurū in celo: et ueni sequere me. Cum audisset autē adolescens uerbum: abiit tristis. Erat enim habēs multas possessiones. Ihesus autem dixit discipulis suis. Amen dico uobis: quia diues difficile intrabit in regnū celorum. Et iterū dico uobis. Facilius est camelū per foramen acus transire: q; diuitem intrare in regnū celorum. Auditis autē hijs discipuli mirabantur ualde dicentes. Quis ergo poterit saluus esse? Aspiciens autē ihesus: dixit illis. Apud homines hoc impossibile est: apud deum autē omniaabilia sunt. Tunc respondens petrus: dixit ei. Ecce nos reliquimus omnia: et secuti sumus te. Quid ergo erit nobis? Ihesus autē dixit illis. Amen dico uobis: quia uos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue: sedebitis et uos super sedes duodecim: iudicantes duodecim tribus israel. Et omnis qui reliquit domū uel fratres aut sorores: aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum: centuplū accipiet: et uitam eternā possidebit. Multi autem erunt primi nouissimi: et nouissimi primi.

Simile est regnū celorum homini patrifamilias: qui egit primo

mane conducere operarios i vineam suam. Conuentione autē facta cū operarijs eę denario diurno: misit eos i vineam suam. Et egressus circa horam tertiam: vidit alios stantes i foro viciosos. et illis dixit. Ite et vos i vineam. et qđ iustū fuerit dabo vobis. Illi autem abierūt. Iterum autem eęit circa sextā et nonā horam: et fecit similiter. Circa undecimā vero eęit: et inuenit alios stantes. et dicit illis. Quid hic statis tota die otiosi? Dicūt ei. Quia nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite et vos i vineam. Cū sero autem factū esset. dicit dñs vinee procuratori suo. Voca operarios et redde illis mercedē: incipiens a nouissimis usq; ad primos. Cū venissent ergo qđ circa undecimam horam uenerant: acceperūt singulos denarios. Venientes autem et primi arbitrati sunt qđ plus essent accepturi: acceperūt autē et ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant aduersus patremfamilias dicētes. Hii nouissimi una hora fecerūt: et pares illos nobis fecisti qui portauimus pondus diei et estus? At ille respondens uni eorū dixit. Amice. non facio tibi iniuriā. Nōne eę denario conuertiisti mecum? Volle qđ tuū ē et uade. Volo autem et huic nouissimo dare. sicut et tibi. Aut non licet michi qđ uolo facere? An oculus tuus nequā est. qđ ego bonus sum? Sic erūt nouissimi primi: et primi nouissimi. Multi enī sunt uocati: pauci uero electi. Et ascendens ihesus iherosolimā: assumpsit duodecim discipulos secreto. et ait illis. Ecce ascendi iherosolimā. et filius hominis tradetur principibz sacerdotum et scribis: et cōdemnabūt eum morte: et tradent eum gentibus ad

deludendū et flagellādū: et crucifigendum: et tertia die resurget. Tūc accessit ad eū mater filiorū zebedei cū filijs suis: adorās et petis aliqd ab eo. Qui dixit ei. Quid uis? At illi. Dic ut sedeat hii duo filij mei un⁹ ad dexterā tuā. et unus ad sinistram in regno tuo. Respondens autem ihesus dixit. Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quē ego bibitur⁹ sum? Dicūt ei. Possumus. At illis. Calicem quidē meū biberis: sedere autem ad dexteram meam et sinistram non est meum dare uobis: sed quibus paratū est a patre meo. Et audientes decem. indignati sunt de duobus fratribz. Ihesus autem uocauit eos ad se. et ait. Scitis qđ principes gentiū dominātur eorū: et qui maiores sunt potestatem exercent in eos? Non ita erit inter uos. Sed qui unq; uoluerit inter uos maior fieri: sit uelut minister. Et qui uoluerit in uos prim⁹ esse: erit uelut seruus. Sicut filius hominis nō uenit ministrari sed ministrare: et dare animā suam redemptionem p multis. Et egressis illis ab iericho: secuta est eū turba multa. Et ecce duo ceci sedentes secus uiam. audierūt quia ihesus transiret: et clamauerūt dicentes. Domine: miserere nostri. fili dauid. Turba autē inceperat eos ut tacerent. At illi magis clamabāt dicentes. Dñe: miserere nostri. fili dauid. Et stetit ihesus: et uocauit eos et ait. Quid uultis ut faciā uobis? Domine ut aperiatur oculi nostri. Misertus autem eorū ihesus: tetigit oculos eorum. Et confectim uiderunt: et secuti sunt eum.

Quando autē appropinquassent iherosolimā et uenissent bethfage ad montem oliueti: tunc ihesus misit

duos discipulos dicens eis. Ite in ca-
 stellū qđ contra vos est: et statim inue-
 nientis asinā alligatā et pullū cum ea:
 soluite et adducite michi. Et si quis
 vobis aliquid dixerit. dicite quia do-
 minus hīs opus habet: et confestim
 dimittet eos. Hoc autē factum est: ut
 adimplerēt qđ dictū est per prophetam
 dicentem. Dicite filie syon: ecce rex tuus
 venit tibi mansuetus sedens sup asinā.
 et pullū filiū subiugalis. Euntē autē
 discipuli fecerunt sicut p̄cepit illis ihe-
 sus. Et adduxerūt asinam et pullum
 et imposuerūt sup eos vestimenta sua:
 et cum desup sedere fecerūt. Plurima
 autē turba straverunt vestimenta sua
 in via. Alij autē cedebāt ramos de ar-
 boribus: et struebant i via. Turbe autē
 que precedebant et que sequebantur.
 clamabant dicentes. Osanna filio da-
 uid: benedictus qui venit in noīe dñi:
 osanna in altissimis. Et cū intrasset
 iherosolimā: cōmota ē uniuersa ciui-
 tas dicens. Quis ē hic? Populi autē
 dicebāt. Hic ē ihesus p̄pheta. a naza-
 reth galilee. Et intrauit ihesus in tem-
 plum dei. et eiciebat omnes vendētes
 et ementes i templo: et mensas nūmu-
 larioꝝ. et cathedras vendentū colum-
 bas euerit: et dicit eis. Scriptū ē: do-
 nus mea dom⁹ orationis vocabit̄:
 vos autē fecistis illā speluncam latro-
 num. Et accesserūt ad eū ceci et claudi
 in templo: et sanauit eos. Vidētes au-
 tem principes sacerdotū et scribe mira-
 bilia q̄ fecit: et pueros clamātes in tem-
 plo et dicētes. osanna filio dauid: in-
 dignati sunt. et dixerūt ei. Audis quid
 isti dicūt? ihesus autē dixit eis. Vti-
 q;. Nunquā legistis qđ eꝝ ore infanti-
 um et lactantiū p̄fecisti laudem? Et re-
 lictis illis abiit foras extra ciuitatē in

bethaniā: ibiq; māsit. Mane autem
 reuertens in ciuitatē. eluxit. Et videns
 ficū arborē vnā sec⁹ viam venit ad
 eam. et nichil inuenit in ea nisi folia
 tantū: et ait illi. Nunquā eꝝ te fructus
 nascatur in sempiternū. Et arefacta ē
 cōtinuo ficulnea. Et videntes discipu-
 li. mirati sunt dicentes. Quomodo
 continuo aruit? Respondens autem
 ihesus. Ait eis. Amen dico vobis: si
 habueritis fidem et non hesitaueritis.
 non solū de ficulnea facietis: sed et si
 monti huic dixeritis tolle et iacta te in
 mare. fiet. Et omnia quocunq; p̄xieritis
 in oratione credentes accipietis. Et cū
 venisset in templū: accesserūt ad eū do-
 centem principes sacerdotū et seniores
 ipsi dicentes. In qua potestate hec fa-
 cis? Et quis tibi dedit hanc potestatē?
 Respondens ihesus. dixit eis. Interro-
 gabo vos et ego unū sermōnē: quē si
 dixeritis michi et ego vobis dicam in
 qua potestate hec facio. Baptismum
 iohannis unde erat: e celo. an eꝝ hūi-
 nibus? At illi cogitabāt in se dicen-
 tes. Si dixerimus e celo: dicet nobis.
 Quare ergo nō credidistis illi? Si au-
 tem dixerimus eꝝ hūinibus: timent⁹
 turbam. Omnes autē habebāt iohan-
 nem sicut p̄phetam. Et respondentes
 ihesu. dixerūt. Nescimus. Ait illis et
 ipse. Nec ego dico vobis in qua pote-
 state hec facio. Quid autē vobis vide-
 tur? Homo quidā habebat duos fi-
 lios: et accedens ad primū dixit. Fili-
 vade hodie operari in vineā meā. Il-
 le autem respondens ait. Nolo. Po-
 stea autē paritētia mot⁹ abiit. Accedēs
 autem ad alterū dixit similiter. At ille
 respondens ait. Eo dñe. Et non iuit.
 Quis eꝝ duobz fecit volūtātē patris?
 Dicunt. Primus. Dicit illis ihesus.

Amen dico vobis: quia publicani et meretrices prcedunt vos in regno dei. Venit autem ad vos iohannes in via iusticie: et non credidistis ei. Publicani autem et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes nec penitentiam habuistis postea. ut crederetis ei. Aliam parabolam audite. Homo erat paterfamilias qui plantavit vineam: et sepe circumdedit ei. et fodit in ea torcular: et edificavit turrim. et locavit eam agricolis: et peregre profectus est. Cum autem tempus fructuum appropinquasset: misit servos suos ad agricolas ut acciperent fructus eius. Et agricolae apprehensis servis eius. alium ceciderunt. alium occiderunt: alium vero lapidaverunt. Iterum misit alios servos plures prioribus: et fecerunt illis similiter. Novissime autem misit ad eos filium suum dicens: verebuntur filium meum. Agricole autem videntes filium. dixerunt intra se. Hic est heres: venite occidamus eum. et habebimus hereditatem eius. Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam. et occiderunt. Cum ergo veniret dominus vinee. quid faciet agricolis illis? Rerunt illi. Malos male proderit: et vineam locabit alijs agricolis. qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis ihesus. Numquam legistis in scripturis. lapidem quem reprobaverunt edificantes. hic est factus in caput anguli? A domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris. Ideo dico vobis: quia auferetur a vobis regnum dei. et dabitur genti facienti fructus eius. Et qui ceciderit super lapidem istum contingetur: super quem vero ceciderit. conterit eum. Et cum audissent principes sacerdotum et pharisei parabolas eius: cognoverunt quod de ipsis diceret. Et querentes eum tenere circumveniebant eum: quomodo sicut

prophetam eum habebant. Et respondens ihesus dixit iterum in parabolis eis dicens. Simile factum est regnum celorum homini regi: qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias: et volebant venire. Iterum misit alios servos dicens. Dicite invitatis. Ecce prandium meum paravi. tauri mei et altilia occisa. et omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt: et abierunt alius in villam suam. alius vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt servos eius: et contumelia affectos occiderunt. Rex autem cum audisset iratus est: et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos. et civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis. Nuptie quidem parate sunt: sed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum: et quoscunque inveneritis. vocate ad nuptias. Et egressi servi eius in vias congregaverunt omnes quos invenerunt malos et bonos: et implete sunt nuptie discubentium. Intravit autem rex ut videret discubentes: et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi. Amice: quomodo huc intrasti. non habes vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris. Ligatis manibus et pedibus eius. mitte eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Multi enim sunt vocati: pauci vero electi. Tunc abeuntes pharisei consilium inierunt: ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos. cum herodianis dicentes. Magister. scimus quia verax es et via dei in veritate doces: et non est tibi cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis: quid tibi videtur. Licet censum dare cesari. aut non? Loguuta autem ihesus nequitia eorum

ait. Quid me temptatis ypocrite? Ostendite michi nummismata census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis ihesus. Cuius est ymago hec et superscriptio? Dicunt ei. Cesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo. Et audientes mirati sunt: et relicto eo abierunt. In illo die accesserunt ad eum sadducei qui dicunt non esse resurrectionem: et interrogauerunt eum dicentes. Magister: moyses dixit. Si quis mortuus fuerit non habens filium. ut ducat fratrem eius uxorem illius. et suscipiat semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres. et primus uxore ducta defunctus est: et non habens semen reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter secundus et tertius: usque ad septimum. Nouissime autem omnium. et mulier defuncta est. In resurrectione ergo cuius erit de septem uxor? Omnes enim habuerunt eam. Respondens autem ihesus. ait illis. Erratis nescientes scripturas: neque uirum dei. In resurrectione enim neque nubent. neque nubentur: sed sunt sicut angeli dei in celo. De resurrectione autem mortuorum non legisti quod dictum est a deo dicente uobis? Ego sum deus abraham: et deus ysaac: et deus iacob. Non est deus mortuorum: sed uiuentium. Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius. Pharisei autem audientes quod silentium imposuisset sadduceis. conuenerunt in unum: et interrogauit eum unus ex eis legis doctor temptans eum. Magister. quod est mandatum magnum in lege? Ait illi ihesus. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: et in tota anima tua. et in tota mente tua. Hoc est maximum. et primum mandatum. Secundum autem simile est huic. Diliges proximum tuum. sicut teipsum. In his

duobus mandatis. uniuersa lex pendet et prophete. Congregatis autem phariseis. interrogauit eos ihesus dicens. Quid uobis uidetur de christo cuius filius est? Dicunt ei. Dauid. Ait illis. Quomodo ergo dauid in spiritu uocat eum dominum dicens: dixit dominus dominus meo. sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos. scabellum pedum tuorum? Si ergo dauid uocat eum dominum: quomodo filius eius est? Et nemo poterat respondere ei uerbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

Tunc ihesus locutus est ad curas. et ad discipulos suos dicens. Super cathedram moysi. sederunt scribe et pharisei. Omnia ergo quecumque dixerint uobis. seruate et facite. Secundum opera uero eorum nolite facere. Dicunt enim. et non faciunt. Alligant autem onera grauiora et importabilia. et imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt ea mouere. Omnia uero opera sua faciunt. ut uideantur ab hominibus. Dilatant enim philacteria sua: et magnificant fimbrias. Amant autem primos recubitus in cenis. et primas cathedras in synagogis et saluationes in foro: et uocari ab hominibus rabbi. Vos autem nolite uocari rabbi. Unus est enim magister uester: omnes autem uos fratres estis. Et patrem nolite uocare uobis super terram: unus est enim pater uester qui in celis est. Nec uocemini magistri: quia magister uester. unus est christus. Qui maior est uerum. erit minister uester. Qui autem se exaltauerit humiliabitur: et qui se humiliauerit exaltabitur. Ne autem uobis scribe et pharisei ypocrite: quia clauditis regnum celorum ante homines. Vos cum non intratis: nec introeuntes suitis intrare. Ne uobis scribe et

pharisei ypocrite qui comeditis domus
viduarum. orationes longas orantes:
propter hoc amplius accipietis iudicium.
De vobis scribe et pharisei ypocrite: quia
circumitis mare et aridam. ut faciant
vultum plebitum: et cum fuerit factus. facitis
eum filium iehetne duplo quam vos. De vo-
bis duces ceci. qui dicitis quicumque iu-
rauerit per templum nichil est: qui autem
iurauerit in auro templi debitor est. Stul-
ti et ceci: quod enim maius est. aurum an tem-
plum quod sanctificat aurum? Et quicumque
iurauerit in altari. nichil est. Quicumque
autem iurauerit in dono quod est super illud:
debet. Ceci. quid enim maius est. donum. an
altare quod significat donum? Qui
ergo iurat in altari: iurat in eo. et in omni-
bus que super illud sunt. Et quicumque
iurauerit in templo: iurat in illo et in
eo qui habitat in ipso. Et qui iurat in
celo: iurat in throno dei. et in eo qui se-
det super eum. De autem vobis scribe et
pharisei ypocrite. qui decimatis menta-
ram et anetum et cymimum: et reliquistis
que grauiora sunt legis. iudicium et
misericordiam et fidem. Hec oportuit fa-
cere. et illa non omittere. Duces ceci exco-
lantes culicem: camelum autem glutientes.
De vobis scribe et pharisei ypocrite. qui
mundatis quod de foris est calicis et pa-
rablidis: intus autem pleni estis rapina
et immundicia. Pharisee ecce. munda
prius quod intus est calicis et parablidis:
ut fiat et id quod de foris est mundum.
De vobis scribe et pharisei ypocrite.
quia similes estis sepulcristis dealba-
tis. que a foris parent hominibus
speciosa: intus vero pleni sunt ossibus
mortuorum et omni spurcicia. Sic et vos
a foris quidem parentis hominibus iu-
sti: intus autem pleni estis ypocristi et ini-
quitate. De vobis scribe et pharisei

ypocrite. qui edificatis sepulcra phre-
tax: et ornatis monumenta iustorum. et
dicitis. Si fuissent in diebus patrum
nostrorum. non essemus socii eorum in san-
guine phretax. Itaque testimonio estis
vobismetipsis. quia filii estis eorum qui
prophetas occiderunt. Et vos implete
mensuram patrum vestrorum. Serpentes et
geminata viperarum. quomodo fugietis
a iudicio gehenne? Ideo dico vobis.
Ecce ego mitto ad vos phretas et sa-
pientes et scribas: et re illis occidatis et
crucifigatis. et re eis flagellabitis in sy-
nagogis vestris: et persequimini de ciui-
tate in ciuitatem: ut veniat super vos o-
mnis sanguis iustus qui effusus est
super terram. A sanguine abel iusti. usque
ad sanguinem zacharie filii barachie:
quem occidistis inter templum et altare.
Amen dico vobis. veniet hec omnia
super generationem istam. Iherusalem iheru-
salem. que occidis phretas et lapidas
eos qui ad te missi sunt: quotiens vo-
lui congregare filios tuos quemadmodum
gallina congregat pullos suos sub a-
las. et noluisti. Ecce relinquetur vobis
domus vestra deserta. Dico enim vobis: non
me videbitis amodo donec dicatis. Be-
neditus qui venit in nomine domini.

Et egressus ihesus de templo ibat.
Et accesserunt discipuli eius ut
ostenderet ei edificaciones templi. Ipse
autem respondens. dixit illis. Videtis hec
omnia? Amen dico vobis: non relin-
quetur hic lapis super lapidem. qui non
destruatur. Sedenti autem eo super moentem
oliueti. accesserunt ad eum discipuli se-
creto dicentes. Dic nobis quando hec
erunt: et quod signum aduentus tui. et con-
summationis seculi? Et respondens
ihesus dixit eis. Videte ne quis vos
seducat. Multi enim venient in nomine

meo dicentes. ego sum christus: et multos seducunt. Audietur enim estis prelia et opiniones plurimorum: videte ne turbe mini. Oportet enim hec fieri: sed nondum est finis. Consurget enim gens in gentem: et regnum in regnum: et erit per silentie et fames. et terre motus per loca. Hec autem omnia inicia sunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem. et occident vos: et eritis odio omnibus gentibus. propter nomen meum. Et tunc scandalizabuntur multi. et inuicem tradent: et odio habebunt inuicem. Et multi pseudo prophete surgent. et seducunt multos: et quomodo abundabit iniquitas. refrigeret caritas multorum. Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Et predicabitur hoc euangelium regni in uniuerso orbe. in testimonium omnibus gentibus: et tunc ueniet et consummatio. Cum ergo uideritis abominationem desolationis. que dicta est a danielle propheta stantem in loco sancto: qui legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes: et qui in campo non descendat tollere aliquid de domo sua: et qui in agro non reuertatur tollere tunicam suam. De autem pregnantibus et nutrentibus in illis diebus. Craete autem. ut non fiat fuga uestra in hieme uel sabbato. Erunt enim tunc tribulatio magna que non fuit ab initio mundi usque modo. neque fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi. non fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur dies illi. Tunc si quis uobis dixerit. ecce hic est christus aut ecce illic: nolite credere. Surgent enim pseudo christi et pseudo prophete. et dabunt signa magna et prodigia: ita ut in errorem inducantur si fieri potest etiam electi. Ecce dixi uobis. Si ergo dixerint uobis ecce in deserto

est. nolite egredere: ecce in penetralibus. nolite credere. Sicut enim fulgur egredietur ab oriente et pariet usque in occidentem: ita erit et aduentus filii hominis. Ubicumque fuerit corpus: illuc congregabuntur et aquile. Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur: et luna non dabit lumen suum. et stelle cadent de celo. et uirtutes celorum commouebuntur: et tunc parabit signum filii hominis in celo. Et tunc plangent omnes tribus terre: et uidebunt filium hominis uenturum in nubibus celi cum uirtute multa et maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba et uoce magna: et congregabunt electos eius a quatuor uentis. a summis celorum usque ad terminos terrarum. Ab arbore autem ficis discite parabolam: cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata. scitis quia prope est estas. Ita et uos cum uideritis hec omnia. scitote quia prope est in ianuis. Amen dico uobis: quia non preteribit generatio hec donec omnia fiant. Celum et terra transibunt: uerba uero mea non preteribunt. De die autem illa et hora nemo scit. neque angeli celorum: nisi pater solus. Sicut autem in diebus nocte. ita erit et aduentus filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes et bibentes. nubentes et nuptui tradentes. usque ad eum diem quo intrauit in arcam noe: et non cognouerunt donec uenit diluuium et tulit omnes: ita erit et aduentus filii hominis. Tunc duo erunt in agro: unus assumetur et unus relinquetur. Due moles in mola: una assumetur et una relinquetur. Duo in lecto: unus assumetur et unus relinquetur. Vigilate ergo quia nescitis qua hora dominus uester uenturus sit. Illud autem scitote: quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur

uenturus esset. vigilaret utiq; et non
 sineceret fodi domū suā. Ideo et vos
 estote parati: quia qua nescitis hora fili⁹
 hoīs uentur⁹ est. Quispietas est fide-
 lis seruus et prudens. quē cōstituit do-
 minus suus supra familiā suā: ut det
 illis cibū in tempore. Beat⁹ ille seruus:
 quē cum uenerit dñs ei⁹ inuenierit sic
 facientem. Amen dico uobis: quoniā
 sup omnia bona sua cōstituet eū. Si
 autē dixerit malus seruus ille in corde
 suo. morā facit domin⁹ meus uenire:
 et cepit prutere conseruos suos: man-
 ducet aut et bibit cū ebriosis: ueniet
 dñs serui illius in die qua non sperat.
 ⁊ hora qua ignorat: ⁊ diuidet eū. par-
 temq; eius ponet cum ypocritis: illic
 erit fletus et stridor denticium.

Tunc simile erit regnū celoy dece
 uirginibz: que accipientes lāpa-
 des suas egerūt obuiā spōso et spon-
 se. Quinq; autem ex eis erāt fatue: et
 quinq; prudentes. Sed quinq; fatue
 acceptis lampadibus: nō sumptērūt
 oleū secū. Prudentes uero acceperūt
 oleū in uasis suis cū lampadibz. Mo-
 ram autē faciente spōso: dormitaue-
 runt omnes ⁊ dormierūt. Media autē
 nocte clamor factus est: ecce sponsus
 uenit egerit obuiā ei. Tunc surrexerunt
 omnes uirgines ille: ⁊ ornauerūt lam-
 pades suas. Fatue autē sapientibus
 dixerunt. Date nobis de oleo uestro:
 quia lampades nostre extinguuntur.
 Responderūt prudentes dicentes. Ne
 forte non sufficiat nobis ⁊ uobis: ite
 porius ad uendentes et emite uobis.
 Dum autē irent emere uenit sponsus:
 ⁊ que parate erant intrauerūt cum eo
 ad nuptias: ⁊ clausa ē ianua. Nouis-
 sime uero ueniūt et relique uirgines
 dicentes. Domine dñe. aperi nobis.

At ille respondēs ait. Amen dico uo-
 bis: nescio uos. Vigilate itaq; quia
 nescitis diē neq; horam. Sicut enim
 homo peregre proficiscens uocauit ser-
 uos: ⁊ tradidit illis bona sua. Et uni
 dedit quinq; talenta. alij autē duo. a-
 lij uero unū: unicuiq; sedam ppriam
 uirtutem: et pfectus est statim. Abijt
 autē qui quinq; talenta acceperat: et o-
 perat⁹ est in eis et lucratus ē alia duo.
 Similiter qui duo acceperat lucratus
 est alia duo. Qui autē unū acceperat
 abiens fodit in terrā: ⁊ abscondit pecu-
 niam dñi sui. Post multū uero tempo-
 ris uenit dñs seruoy illorū: et posuit
 rationē cum eis. Et accedens q̄ quinq;
 talenta acceperat: obtulit alia quinq;
 talenta dicens. Domine quinq; talenta
 tradidisti michi: ecce alia quinq; sup-
 lucratus sum. Ait illi dñs eius. Euge
 serue bone ⁊ fidelis: quia sup pauca fu-
 isti fidelis. sup multa te cōstituā: intra
 in gaudiū dñi tui. Accessit autem et q̄
 duo talenta acceperat. et ait. Dñe du-
 o talenta tradidisti michi: ecce alia du-
 o lucratus sum. Ait illi dominus ei⁹.
 Euge serue bone et fidelis: quia super
 pauca fuisti fidelis. sup multa te con-
 stituā: intra in gaudiū dñi tui. Ace-
 dens autē et qui unū talentū acceperat
 ait. Dñe scio quia homo durus es:
 metis ubi nō seminasti. et congregas
 ubi nō sparsisti: et timēs abij et absco-
 di talentū tuū in terra. Ecce habes qd̄
 tuū est. Respondens autē domin⁹ ei⁹. di-
 xit ei. Serue male et piger: sciebas quā
 meto ubi nō semino. et congrego ubi
 nō sparsi. Oportuit ergo te committe-
 re pecuniā meā nūmularijs: et ueniēs
 ego recepissem utiq; qd̄ meū est cū usu-
 ra. Tollite itaq; ab eo talentū: et date
 ei qui habet decem talenta. Omni enī

habenti dabitur et abundabit: ei autem qui non habet. et quod videtur habere auferetur ab eo: et inutile seruum erit in tenebras exteriores: illic erit fletus et stridor denticulorum. Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua et omnes angelorum cum eo: tunc sedebit super sedem maiestatis sue. et congregabuntur ante eum omnes gentes: et separabit eos ab invicem. sicut pastor segregat oves ab hedis. Et statuet oves quidem a dextris suis: hedos autem a sinistris. Tunc dicit rex hijs qui a dextris eius erunt. Venite benedicti patris mei: possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurivi enim. et dedistis michi manducare. Sitivi et dedistis michi bibere. Hospes eram. et collegistis me. Nudus et operuistis me. Infirmus et visitastis me. In carcere eram. et venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Domine. quando te vidimus esurientem et pauperem: sitientem. et dedimus tibi potum? Quando autem te vidimus hospitem et collegimus te: aut nudum et cooperuimus te? Aut quando te vidimus infirmum aut in carcere: et venimus ad te? Et respondens rex dicit illis. Amen dico vobis: quod si fecistis uni de hijs fratribus meis minimis. michi fecistis. Tunc dicit et hijs qui a sinistris erunt: discedite a me maledicti in ignem eternum. qui paratus est dyabolo et angelis eius. Esurivi enim: et non dedistis michi manducare. Sitivi: et non dedistis michi potum. Hospes eram: et non collegistis me. Nudus: et non operuistis me. Infirmus et in carcere: et non visitastis me. Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes. Domine: quando te vidimus esurientem aut sitientem. aut hospitem. aut nudum. aut infirmum aut in carcere:

et non ministravimus tibi? Tunc respondebit illis dicens. Amen dico vobis: quod si non fecistis uni de minoribus hijs nec michi fecistis. Et ibunt hijs in supplicium eternum: iusti autem in vitam eternam.

Et factum est cum consummasset ihesus sermones hos omnes. dixit discipulis suis. Scitis quia post biduum pascha fiet: et filius hominis tradetur ut crucifigatur? Tunc congregati sunt principes sacerdotum. et seniores populi in atrium principis sacerdotum. qui dicebatur cayphas: et consilium fecerunt ut ihesum dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem. Non in die festo. Ne forte tumultus fieret in populo. Cum autem esset ihesus in bethania in domo simonis leprosi. accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti preciosi: et effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem discipuli. indignati sunt dicentes. Ut quid prodicio hec? Potuit enim istud venditari multo: et dare pauperibus. Scies autem ihesus ait illis. Quid molesti estis huic mulieri? Opus hominum operata est in me. Nam semper pauperes habetis vobiscum: me autem non semper habetis. Mitis enim hec unguentum hoc in corpus meum: ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis: ubicumque predicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo. dicetur et quod hec fecit in memoriam eius. Tunc abiit unus de duodecim qui dicitur iudas scarioth. ad principes sacerdotum: et ait illis. Quid vultis michi dare. et ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde querebat opportunitatem ut eum traderet. Prima autem die azimorum accesserunt discipuli ad ihesum dicentes. Vbi vis parabis tibi comedere pascha? At ihesus dixit. Ite in civitatem ad quendam: et

Dixit ei. Magister dicit: tempus meū prope est: apud te facio pascha cū discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis ihesus: et parauerunt pascha. Vespere autē facto discumbebat cū duodecim discipulis suis. Et edentibus illis dixit. Amen dico vobis: quia vnus vestrū me traditurus est. Et contristati valde. ceperunt singuli dicere. Nunquid ego sum domine? At ipse respondens ait. Qui inciungit mecum manū in parabside. hic me tradet. Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo: ve autē hominī illi. p quē filius hominis tradetur. Bonū erat ei. si natus non fuisset homo ille. Respondens autē iudas qui tradidit eum dixit. Nunquid ego sum rabbi? Ait illi. Tu dixisti. Et tunc autē eis accepit ihesus panem et benedixit. ac fregit: deditq; discipulis suis et ait. Accipite et comedite: hoc est corpus meū. Et accipiens calicem gratias egit: et dedit illis dicens. Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meū noui testamenti: qui p multis effundetur in remissionem peccatorū. Dico autē vobis: nō bibā amodo de hęc gerimine vitis usq; in diem illū. cum illud bibam vobiscum nouū in regno patris mei. Et pmo dicto. egerunt in montem oliueti. Tunc dicit illis ihesus. Omnes vos scandalū patiemini in me in ista nocte. Scriptū est enī. Percutiā pascorē: et dispergentur oves gregis. Postq; autē resurrexero: pcedā vos in galileā. Respondens autē petrus ait illi. Et si omnes scandalizati fuerint ī te: ego nunq; scandalizabor. ait illis ihesus. Amen dico tibi: quia in hac nocte anteq; gallus cāter. ter me negabis. Ait illi petrus. Et si oportuerit me mori

tecum: non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerūt. Tunc venit ihesus cum illis in villam que dicitur gethsemani. Et dixit discipulis suis. Sedete hic: donec vadā illuc et orem. Et assumpto petro et duobus filijs zebedei: cepit contristari et mestus esse. Tūc ait illis. Tristis est anima mea usq; ad mortem. Sustinete hic. et vigilate mecum. Et pgressus pusillū pcedit ī faciem suā orans et dicens. Mi pater: si possibile ē trāseat a me calix iste. Veruntamē nō sicut ego volo. sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes: et dicit petro. Sic nō potuistis vna hęc vigiāare mecum? Vigilate et orate: ut non intretis in temptationē. Spiritus quidē promptus est: caro autē infirma. Iterū secūdo abiit. et orauit dicens. Pater mi. si non potest hic calix transire nisi bibam illum: fiat voluntas tua. Et venit iterū: et inuenit eos dormientes. Erant enī oculi eorū grauati. Et relictis illis: iterū abiit et orauit tercio eundē sermōē dicens. Tūc venit ad discipulos suos. et dicit illis. Dormite iā et quiescite. Ecce appropinquabit hora: et filiū hoīs tradetur in manus peccatorū. Surgite eamus. Ecce appropinquabit q me tradet. Ad huc ipso loquēte. ecce iudas vnus de duodecim venit: et cum eo turba multa cū gladijs et fustibus. missi a principibus sacerdotū et senioribus populi. Qui autē tradidit eum. dedit illis signū dicens. Quēcumq; osculatus fuero ipse est: tenere eum. Et confestim accedens ad ihesum dixit. Aue rabbi. Et osculatus est eum. Dixitq; illi ihesus. Amice ad quid venisti? Tunc accesserūt et manus iniecerūt in ihesum: et tenuerūt eum. Et ecce vnus ex hīs

qui erant cum ihesu. extendens manū
egit gladiū suū: et percussit secū
principis sacerdotū amputavit auri-
culā eius. Tunc ait illi ihesus. Converte
gladiū tuū in locū suū. Omnes enī
qui acceperint gladiū. gladio peribūt.
An putas quia non possum rogare
patrē meū: et exhibebit michi modo
plusq; duodecim legiones angelorū?
Quomō ergo implebūtur scripture?
Quia sic oportet fieri. In illa hora di-
xit ihesus turbis. Tanq; ad latronē
egistis cum gladijs et fustibus cōpre-
hendere me. Quotidie apud vos sede-
bam docens in templo. et nō me tenui-
stis. Hoc autē totū factū ē: ut imple-
retur scripture pphetarū. Tunc discipuli
omnes relicto eo fugerūt. At illi tenētes
ihesum. duxerūt ad caiphan principē
sacerdotū: ubi scribe et seniores conue-
nerāt. Petrus autē sequebat eū a lōge:
usq; in atriū principis sacerdotū. Et
ingressus intus sedebat cū ministris. ut
videret finem. Principes autē sacerdo-
tum et omne conciliū querebāt falsū
testimoniū contra ihesum. ut eū morti
tradere et nō inuenerūt: cum multi
falsi testes accessissent. Nonnulli autē
venerūt duo falsi testes. et dixerūt. Hic
dixit. Possum destruere templū dei: et
post triduiū reedificare illud. Et surgēs
princeps sacerdotū ait illi. Nichil re-
spōdes ad ea q̄ isti aduersum te testifi-
cātur? Ihesus autē tacebat. Et princeps
sacerdotū ait illi. Adiuro te p̄ deū vi-
uum. ut dicas nobis si tu es cristus fi-
lius dei. Dixit illi ihesus. Tu dixisti.
Veruntamē dico vobis: amodo vide-
bitis filiū hominis sedentē a dextris
virtutis dei. et uenientem in nubibus
celi. Tunc princeps sacerdotum scidit
uestimenta sua dicens. Blasphemauit.

Quid adhuc egau? testibz? Ecce nūc
audistis blasphemā. Quid vobis vi-
detur? At illi respōdentes dixerūt. Re-
us est mortis. Tunc repuerunt in faciē
eius: et colaphis eum ceiderunt. Alij
autē palmas in faciem ei dederūt dicen-
tes: ppheta nobis criste. Quis est q̄
te percussit? Petrus vero sedebat foris in
atrio: et accessit ad eū una ancilla di-
cens. Et tu cū ihesu galileo eras. At il-
le negauit corā omnibus dicens: nesci-
o quid dicis. Exeunte autē illo iam uā-
uidit eū alia ancilla: et ait hīs qui erāt
ibi. Et hic erat cum ihesu nazaretto.
Et iterū negauit cum iuramēto: quia
nō noui hominē. Et post pusillū accel-
serunt qui stabant: et dixerūt petro. Ve-
re. et tu ex illis es. Nam et loquela tua
manifestū te facit. Tunc cepit detestari
et iurare: quia nō nouisset hominem.
Et continuo gallus cātauit. Et recor-
dat? ē petrus uerbi ihesu qd dixerat: pri-
usq; gallus cātet. ter me negabis. Et e-
gressus foras. fleuit amare. 17

¶ Tunc autē factū. consiliū interunt
omnes principes sacerdotū et se-
niores p̄li aduersus ihesum: ut eum
morti traderent. Et uinctū adduxerūt
eum: et tradiderunt pontio pilato p̄li-
di. Tunc uidens iudas qui eum tradi-
dit qd damnat? esset: penitentia duct?
retulit triginta argenteos principibz
sacerdotum et senioribz dicens. Pecca-
ui. tradens sanguinē iustū. At illi di-
xerunt. Quid ad nos? Tu uideris. Et
proiectis argenteis in templo: recessit
et abiens laqueo se suspendit. Princi-
pes autē sacerdotum acceptis argente-
is dixerunt. Non licet eos mittere in
carbonau: quia precū sanguinis est.
Consilio autē inito. emerunt ex illis a-
grum figuli in sepulturā peregrinorū:

propter hoc vocat⁹ est ager ille arhel-
demach: hoc est ager sanguinis. usq;
in hodie diem. Tunc impletum est quod
dictum est per iheremiam prophetam dicentem.
Et acceperunt triginta argenteos. precium
appreciati quem appreciauerunt a filiis israel:
et dederunt eos in agrum figuli. sicut constituit
mihi dominus. Ihesus autem stetit ante
presidem: et interrogavit eum preses dicens.
Tu es rex iudeorum? Dicit illi ihesus. Tu
dicas. Et cum accusaretur a principibus
sacerdotum et senioribus. nichil re-
spondit. Tunc dicit illi pilatus. Non
audis. quanta aduersum te dicunt testi-
monia? Et non respondit ei ad ullum
verbum: ita ut miraretur preses vehemen-
ter. Per diem autem solemne consueuerat
preses dimittere populo unum vinculum quem
voluisset. Habebat autem tunc vinculum
insigne qui dicebatur barrabas. Con-
gregatis ergo illis dixit pilatus. Quem
vultis dimittere vobis: barraban an
ihesum qui dicitur christus? Sciebat enim
ty per inuidiam tradidissent eum.
Sedente autem illo pro tribunali: misit
ad eum uxor eius dicens. Nichil tibi
et iusto illi. Multa enim passa sum
hodie pro visum propter eum. Principes
autem sacerdotum et seniores persuaserunt
populo ut peterent barraban: ihesum ve-
ro perderent. Respondens autem preses. a-
it illis. Quem vultis vobis de duobus
dimittere? At illi dixerunt. barraban. Di-
xit illis pilatus. Quid igitur faciam de
ihesu qui dicitur christus? Dicunt omnes.
Crucifigat. Ait illis preses. Quid enim
mali fecit? At illi magis clamabant
dicentes. Crucifigat. Videns autem pilatus
quia nichil proficeret sed magis tumultus
fieret: accepta aqua lauit manus
coram populo dicens. Innocens ego sum
a sanguine huius iusti: vos uideritis.

Et respondens uniuersus populus dixit.
Sanguis eius super nos. et super filios
nostros. Tunc dimisit illis barraban:
ihesum autem flagellatum tradidit eis ut
crucifigeretur. Tunc milites presidis susci-
pientes ihesum in pretorium. congrega-
uerunt ad eum uniuersam cohortem: et
sequentes eum clamantem cocineam circum-
dederunt ei: et prestantes coronam de spinis
posuerunt super caput eius: et arundinem
in dextera eius: et genu flego ante eum il-
ludabant ei dicentes. Aue. rex iudeorum.
Et repuerunt in eum: acceperunt arundi-
nem et percutebant caput eius. Et post-
quam illulserunt ei reuerunt eum clamide. et
induerunt eum uestimentis eius: et duxe-
runt eum ut crucifigerent. Secuentes autem
inueniunt hominem cyrenem nomine si-
monem. Hunc angariauerunt ut tolletet
crucem eius. Et uenerunt in locum qui dicitur
golgatha: quod est caluarie locus. Et de-
derunt ei uinum bibere. cum felle mixtum.
Et cum gustasset. noluit bibere. Post-
quam autem crucifixerunt eum. diuiserunt uesti-
menta eius sortem mittentes: et seden-
tes seruabant eum. Et imposuerunt super
caput eius causam ipsius scriptam: hic
est rex iudeorum. Tunc crucifixi sunt cum
eo duo latrones: unus a dextris. et unus
a sinistris. Pretereuntes autem blasphe-
mabant eum: mouentes capita sua et
dicentes. Bah qui destruis templum dei
et in triduo illud reedificas. Salua te-
metipsum: si filius dei es. Descende de
cruce. Similiter et principes sacerdotum
illudentes cum scribis et senioribus
dicebant. Alios saluos fecit: seipsum
non potest saluum facere. Si rex israel
est. Descendat nunc de cruce: et credimus ei.
Confidit in deo: liberet nunc eum si uult.
Dixit enim quia dei filius sum. Ad ipsam
autem et latrones qui crucifixi erant cum

eo-improperabūt ei. A sexta autē hora
tenebre facte sunt sup̄ uniuersam ter-
ram: usq; ad horam nonā. Et circa
horam nonā clamauit uoce magna
dicēs. Heli-heli-lamazabattani. Hoc
est. Deus meus. Deus meus: ut quid
dereliquisti me? Quidam autem illic
stantes ⁊ audientes. dicebāt. Heliā
uocat iste. Et cōtinuo currens un⁹ ex eis
acceptam spongiā impleuit aceto:
et imposuit arundini. et dabat ei bi-
bere. Ceteri uero dicebant. Sine. uide-
amus an ueniat helias liberās eum.
Ihesus autem iterum clamans uoce
magna emisit spiritum. Et ecce uelū
templi scissum est in duas partes. a
summo usq; deorsum. Et terra mo-
ta est. et petre scisse sunt. et monumen-
ta aperta sunt: et multa corpora san-
ctorum qui dormierant surrexerūt. Et
egredientes de monumentis post resur-
rectionem eius uenerunt in sanctam
ciuitatem: ⁊ apparuerūt multis. Centu-
rio autem et qui cum eo erant custodi-
entes ihesum: uiso terre motu ⁊ hīs q̄
fiebant. timuerūt ualde dicentes. Ve-
re. filius dei erat iste. Erant ibi autē mu-
lieres multe a longe. que secute erāt ihē-
sum a galilea ministrātes ei: inter q̄s
erat maria magdalene et maria iaco-
bi. et ioseph mater: ⁊ mater filiorū zebe-
dei. Cū autē sero factū esset. uenit quidā
homo diues ab arimathia uōie iō-
seph: q̄ et ip̄e discipul⁹ erat ihesu. Hic
accessit ad pilatū. ⁊ petijt corpus ihesu.
Tūc pilat⁹ iussit reddi corp⁹. Et acce-
pto corpore ioseph inuoluit illud in
syndone mūda: et posuit illud ī monu-
mento suo nouo. qd̄ rēciderat ī petra.
Et aduoluit saxū magnū ad ostium
monumētī et abiit. Erat autē ibi mari-
a magdalene. et altera maria: sedētes

cōtra sepulcrū. Altera autē die que est
post parasceuen: cōuenerūt principes
sacerdotū et pharisei ad pilatū dicētes.
Domine recordati sumus. quia sedu-
ctor ille dixit adhuc uiuens. post tres
dies resurgam. Qube ergo custodiri se-
pulcrum usq; in diem tertium: ne for-
te ueniant discipuli eius et furetur e-
um. ⁊ dicant plebi surrexit a mortuis:
et erit nouissimus error peior priorē.
Rit illis pilatus. Habetis custodiam:
ite custodite sicut scitis. Illi autem ab-
euntes. muniuerunt sepulcrum: signan-
tes lapidē cū custodibz.

Esperē autē sabbati que lucebat in
prima sabbati: uenit maria ma-
gdalene ⁊ altera maria uidere sepulcrū.
Et ecce terre motus factus est magnus.
Angelus enim domini descendit de
celo: ⁊ accedens reuoluit lapidē: ⁊ se-
debat sup̄ eum. Erat autem aspectus e-
ius sicut fulgur: et uestimentum eius
sicut nix. Ore timore autem eius reter-
riti sunt custodes: et facti sunt uelut
mortui. Respondens autem angelus.
dixit mulieribus. Nolite timere uos.
Scitis enim qd̄ ihesum qui crucifixus ē
queritis. Non est hic. surrexit enim. si-
cut dixit. Venite ⁊ uidete locū: ubi posi-
tus erat dominus. Et cito euntes dicitē
discipulis eius qd̄ surrexit: ⁊ ecce pre-
cedet uos in galileam. Ibi eū uidebitis:
ecce p̄dixi uobis. Et egerūt cito de mo-
numēto cū timore ⁊ gaudio magno:
currentes nunciare discipulis ei⁹. Et
ecce ihesus occurrit illis dicens. Auete.
Ille autē accesserunt ⁊ tenuerūt pedes e-
ius: ⁊ adorauerūt eum. Tunc ait illis
ihesus. Nolite timere. ite nunciate fea-
tibus meis ut eant in galileam: ibi
me uidebūt. Que cum abissent: ecce
quidā de custodibus uenerūt ī ciuitatē

et nunciauerunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerat. Et congregatum senioribus consilio accepto. pecuniam copiosam dederunt militibus dicentes. Dicite quia discipuli eius nocte venerunt: et furati sunt eum nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a preside: nos suadebimus ei et securos vos faciemus. At illi accepta pecunia. fecerunt sicut erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud iudeos. usque in hodiernum diem. Undecim autem discipuli abierunt in galileam: in montem ubi constituerat illis ihesus. Et videntes eum adorauerunt: quidam autem dubitauerunt. Et accedens ihesus. locutus est eis dicens. Data est michi omnis potestas. in celo et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti: docentes eos seruari omnia quecumque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus. usque ad consummationem seculi.

Marcus euangelista dei electus. et petri in baptismo filii. atque in diuino sermone discipulus. sacerdotium in israel agens. secundum carnem leuita ad fidem christi conuersus. euangelium in ysaia scripsit: ostendens in eo quid ei generi suo deberet et christo. Nam initium principii in voce prophetice exclamationis instituens ordinem leuitice electionis ostendit: ut predicans predestinatum iohannem filium zacharie in voce angeli annunciantis emissum: non solum verbum carnem factum sed et corpus domini in omnia per verbum diuine vocis animatum. in

initio euangelice predicationis ostenderet: ut quis hec legens sciret cui initium carnis in domino: et ihesu aduentantis habitaculum caro deberet agnoscere: atque in se verbum vocis quod in consonantibus prodiderat inueniret. Denique et predicti euangelij opus intras et a baptismo domini predicare deum inchoans non laborauit nauitatem carnis quam in prioribus videtur dicere: sed totius exprimens positionem deserti numerum ieiunij temptatione dyaboli. congregatione bestiarum. et ministerium preulit angelorum: ut instituens nos ad intelligendum singula. in breui compingens. nec auctoritate facte rei demeret. et proficiendi operis plenitudinem non negaret. Denique amputasse sibi post fidem pollicem dicit. ut sacerdotis reprobus haberetur: sed tantum consentiens fidei predestinata protulit electio: ut nec sic in opere verbi perderet quod prius meruerat in genere. Nam alexandrie episcopus fuit. Cuius per singula opus fuit scire et euangelij in se dicta disponere: et disciplinam legis in se agnoscere: et diuinam in carne dei intelligere naturam. Que in nos primum requirit. dehinc inquisita volumus agnosci habentes mercedem exhortationis: quoniam qui plantat et qui rigat unum sunt: qui autem incrementum prestat deus est.

Initium euangelij ihesu christi filij dei: sicut scriptum est in ysaia propheta. Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam: qui preparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto. Parate viam domini: rectas facite semitas eius. fuit in deserto iohannes baptizans et predicans baptismum penitentie: in remissionem peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis

iudee regio et iherosolimite uniuersi
et baptizantur ab illo in iordanis
flumine confitentes peccata sua. Et
erat iohannes uestitus pilis camelor-
um et zona pellicea circa lumbos e-
ius: et locustas et mel siluestre edebat:
et predicabat dicens. Veniet fortior me
post me: cuius non sum dignus percumbens
soluere corrigiam calciamentorum eius. Ego
baptizavi vos aqua: ille vero baptiza-
bit vos spiritu sancto. Et factum est
in diebus illis: venit ihesus a naza-
reth galilee et baptizatus est a iohanne
in iordane. Et statim ascendens de a-
qua vidit celos apertos: et spiritum san-
ctum tanquam columbam descendentem et
manentem in ipso. Et vox facta est de
celis. Tu es filius meus dilectus: in te
complacui. Et statim spiritus expulit
eum in desertum. Et erat in deserto qua-
draginta diebus et quadraginta no-
ctibus: et temptabatur a sathana. Erat
quoque cum bestiis: et angeli ministrabant
ei. Postquam autem traditus est iohannes:
venit ihesus in galileam predicans eu-
angelium regni dei et dicens. Quoniam
impletum est tempus: et appropinqua-
uit regnum dei. Penitentiam: et credite eu-
angelio. Et pertransiens secus mare gali-
lee: vidit simonem et andream fratrem eius
mittentes retia in mare. Erant enim pis-
catores. Et dixit eis ihesus. Venite
post me: et faciam vos fieri pisces
hominum. Et primum relictis retibus se-
cuti sunt eum. Et processus inde pusil-
lum vidit iacobum zebedi et iohannem
fratrem eius et ipsos componentes re-
tia in nauis: et statim vocauit illos. Et
relicto patre suo zebedeo in nauis cum
mercennariis: secuti sunt eum. Et in-
grediuntur capharnaum: et statim sab-
batis ingressus in sinagogam docebat

eos. Et stupebant super doctrina eius. Erat
enim docens eos quasi potestatem ha-
bens: et non sicut scribe. Et erat in sina-
goga eorum homo in spiritu immundo:
et exclamauit dicens. Quid nobis et
tibi ihesu nazarene? Venisti perdere
nos. Scio qui sis: sanctus dei. Et con-
minatus est ei ihesus dicens. Obmu-
tesce: et tace de homine. Et discerpens e-
um spiritus immundus: et exclamans
voce magna: eijt ab eo. Et mirati sunt
omnes: ita ut conquirerent inter se dice-
tes. Quid nam est hoc? Que nam do-
ctrina hec noua? Quia in potestate spi-
ritibus immundis imperat: et obediunt
ei. Et precessit rumor eius statim in omnem
regionem galilee. Et primum egredientes
de sinagoga: uenerunt in domum simo-
nis et andree cum iacobo et iohanne.
Decubebat autem soccus simonis
febricitans: et statim dicunt ei de illa. Et
accedens eleuauit eam apprehensa ma-
nu eius: et continuo dimisit eam febris:
et ministrabat eis. Vespere autem fa-
cto cum occidisset sol afferebant ad eum
omnes male habentes: et demonia
habentes: et erat omnis ciuitas congre-
gata ad ianuam. Et curauit multos
qui uegebantur varijs languoribus:
et demonia multa eiciebat: et non sine-
bat ea loqui quoniam sciebant eum. Et
diluculo valde surgens egressus abiit
in desertum locum: ibique orabat. Et pro-
secutus est eum simon: et qui cum illo
erant. Et cum inuenissent eum dixerunt
ei: quia omnes querunt te. Et ait illis.
Eamus in primum vicus et ciuitates:
ut et ibi predicem. Ad hoc enim ueni. Et
erat predicans in sinagogis eorum et in om-
ni galilea: et demonia eiciens. Et
uenit ad eum leprosus deprecans eum:
et genu flexo dixit. Si uis potes me

mundare. Ihesus autem miseratus eius extendit manum suam: et tangens eum ait illi. *Volo. Mundare.* Et cum dixisset statim discessit ab eo lepra: et mundatus est. Et comminatus est ei statimque eiecit illum: et dicit ei. Vide ne cui dixeris: sed vade ostende te principi sacerdotum: et offer pro emundatione tua. *quod precepit moyses in testimonium illis.* Et egressus cepit predicare et diffamare sermonem: ita ut iam non posset manifeste introire in civitatem sed foris in desertis locis esse: et conveniebant ad eum undique.

Et ita intrauit capharnaum post dies: et auditum est quod in domo esset et convenerunt multi ita ut non caperet neque ad ianuam: et loqueretur eis verbum. Et venerunt ad eum ferentes paralyticum: qui a struor portabatur. Et cum non posset offerre eum illi pro turba nudaverunt tectum ubi erat: et patefacientes submisericunt grabatum in quo paralyticus iacebat. Cum autem vidisset ihesus fidem illorum: ait paralytico. *Fili dimittunt tibi peccata tua.* Erant autem illic quidam de scribis sedentes: et cogitantes in cordibus suis. *Quid hic sic loquitur? Blasphemat. Quis potest dimittere peccata: nisi solus deus?* Quo statim cognito ihesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se: dicit illis. *Quid ista cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius dicere paralytico dimittuntur tibi peccata: an dicere surge tolle grabatum tuum et ambula? Ut autem sciant quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: ait paralytico. Tibi dico surge: tolle grabatum tuum: et vade in domum tuam.* Et statim surrexit ille: et sublato grabato abiit inde coram hominibus ita ut mirarentur omnes et honorificarent deum dicentes:

quia nunquam sic vidimus. Et egressus est rursus ad mare: omnisque turba conveniebat ad eum: et docebat eos. Et cum preteriret vidit levi alphei sedentem ad theloneum: et ait illi. *Sequere me.* Et surgens secutus est eum. Et factum est cum accumberet in domo illius: multi publicani et peccatores simul discumbebant cum ihesu et discipulis eius. Erant enim multi qui et sequebantur eum. Et scribe et pharisei videntes quia manducaret cum publicanis et peccatoribus: dixerunt discipulis eius. *Quare cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit magister vester?* Hoc audito ihesus ait illis. *Non necesse habet sani medico: sed qui male habent. Non enim veni vocare iustos: sed peccatores.* Et erant discipuli iohannis et pharisei ieiunantes: et veniunt et dicunt illi. *Quare discipuli iohannis et phariseorum ieiunant: tui autem discipuli non ieiunant?* Et ait illis ihesus. *Nunquam possunt filii nuptiarum quod diu sponsus est cum illis ieiunare? Quamto tempore habent secum sponsum non possunt ieiunare. Veniet autem dies cum auferetur ab eis sponsum: et tunc ieiunabunt in illis diebus. Nemo assumentum panni rudis assuit vestimento veteri. Alioquin auferet supplementum novum a veteri: et maior scissura fit. Et nemo mittit vinum novum in utres veteres: alioquin dirumpet vinum utres: et vinum effundetur: et utres percibunt. Sed vinum novum in utres novos mitti debet.* Et factum est ita cum sabbatis ambularet per sata: et discipuli eius ceperunt pregressi et vellere spicas. Pharisei autem dicebant ei. *Ecce quid faciunt discipuli tui sabbatis: quod non licet.* Et ait illis. *Nunquam legistis quod fecerit david quando necessitatem habuit et esurivit*

ipse et qui cum eo erant: quomodo introiit
in domum dei sub abiatthar principe sa-
cerdotum et panes propositionis manduca-
uit quos non licebat manducare nisi solis
sacerdotibus et dedit eis et qui cum eo erant.
Et dicebat eis. Sabbatum propter hominem
factum est: et non homo propter sabbatum. Ita-
que dominus est filius hominis etiam sabbati.

Et introiit iterum in sinagogam:
et erat ibi homo habens manum
aridam. Et observabant eum si sabbatis
curaret: ut accusarent illum. Et ait homi-
ni habenti manum aridam. Surge in me-
dium. Et dicit eis. Licet sabbatis bene-
facere an male: animam saluam facere
an perdere? At illi tacebant. Et circumspec-
tans illos cum ira: contristatus super
recitatem cordis eorum dicit homini. Ex-
tende manum tuam. Et extendit: et restitu-
ta est manus illi. Exeuntes autem pha-
risei statim cum herodianis conciliium
faciebant adversus eum: quomodo eum
perderent. Ihesus autem cum discipulis
suis secessit ad mare: et multa turba
a galilea et iudea secuta est eum: et ab
iherosolymis et ab ydumea et trans ior-
dananem et qui circa tyrum et sydonem
multitudo magna audientes que fa-
ciebat venerunt ad eum. Et dixit ihesus
discipulis suis: ut in navicula sibi de-
sevierent propter turbam ne comprimerent
eum. Multos enim sanabat: ita ut ire-
ruerent in eum ut illum tangerent quot-
quot habebant plagas. Et spiritus im-
mundi cum illum videbant perdebant
ei: et clamabant dicentes. Tu es filius
dei. Et vehementer comminabatur eis: ne
manifestarent illum. Et ascendens in
navem vocavit ad se quos voluit ipse:
et venerunt ad eum. Et fecit ut essent du-
odecim cum illo: et ut mitteret eos pre-
dicare. Et dedit illis potestatem curandi

infirmos: et eiciendi demonia. Et
imposuit simoni nomen petrus. Et
iacobum zebedei et iohannem fratrem ia-
cobi: et imposuit eis nomina boaner-
ges quod est filius tonitruum. Et andream
et philippum et bartholomeum et mattheum:
et thomam et iacobum alphai et thaddeum
et simonem cyananem: et iudam scarioth
qui tradidit illum. Et venit ad domum.
Et convenit iterum turba: ita ut non pos-
set neque panem manducare. Et cum au-
dissent sui: egerunt tenere eum. Dicebant
etiam: quoniam in furorem verus est. Et
scribe qui ab iherosolymis descenderat
dicebant quoniam beelzebub habet: et quia
in principe demoniorum eicit demonia. Et
convocatis eis: in parabolis dicebat
illis. Quomodo potest sathanas satha-
nam eicere? Et si regnum in se dividat:
non potest regnum illud stare. Et si do-
mus super semetipsam dispiciatur: non
potest domus illa stare. Et si satha-
nas convulserit in semetipsum dispici-
tur: et non poterit stare sed finem habet.
Nemo potest vasa fortis ingressus in
domum diripere nisi prius fortem allig-
get: et tunc domum eius diripiet. Amen
dico vobis: quoniam omnia dimittentur
filiis hominum peccata et blasphemie
quibus blasphemaverunt. Qui au-
tem blasphemaverit in spiritum sanctum
non habebit remissionem in eternum: sed
reus erit eterni delicti: quoniam dicebant spiritum
immundum habet. Et venit ma-
ter eius et fratres: et foris stantes miserunt
ad eum vocantes eum. Et sedebat circa eum
turba: et dicunt ei. Ecce mater tua et fra-
tres tui foris querunt te. Et respondens
eis ait. Que est mater mea et fratres
mei? Et circumspectans eos qui in circuitu
eius sedebant ait. Ecce mater mea et fratres
mei. Qui enim fecerit voluntatem dei: hic

frater me⁹ & soror mea & mater e⁹. (111)

Et iterum cepit docere ad mare: et congregata est ad eum turba multa ita ut in nauim ascenderis sederet in mari: & omnis turba circa mare super terram erant: et docebat eos in parabolis multa: & dicebat illis in doctrina sua. Audite. Ecce egit seminans ad seminandum. Et dum seminat: aliud cecidit circa viam & ventecunt volucres celi et comederunt illud. Aliud vero cecidit super petrosa ubi non habuit terram multam: & statim egerit est quoniam non habebat altitudinem terre: & quando egerit est sol egerit est et eo quod non habebat radicem egerit. Et aliud cecidit in spinas: et ascenderunt spine et suffocauerunt illud: & fructum non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam et dabat fructum ascendentem & crescentem: et afferbat unum triginta & unum sexaginta: et unum centum. Et dicebat. Qui habet aures audiendi audiat. Et cum esset singularis: interrogauerunt eum hi qui cum eo erant duodecim parabolam. Et dicebat eis. Vobis datum est nosse mysterium regni dei: illis autem qui foris sunt in parabolis omnia sunt. ut videntes videant et non videant: & audientes audiant & non intelligant: ne quando conuertantur & dimittant eis peccata. Et ait illis. Nescitis parabolam hanc? Et quomodo omnes parabolae cognoscetis? Qui seminat verbum seminat. Hi autem sunt qui circa viam ubi seminatur verbum: et cum audierint confestim venit sathanas et auferit quod seminatum est in corde eorum. Et hi sunt similiter qui supra petram seminatur: qui cum audierit verbum statim cum gaudio accipit illud et non habent radicem in se sed temporales sunt: deinde orta tribulatione & persecutione propter verbum

confestim scandalizant. Et alii sunt qui in spinis seminatur. Hi sunt qui verbum audiunt: et crumme seculi & deceptio diuitiarum et circa reliqua concupiscentie introeuntes suffocant verbum: & sine fructu efficitur. Et hi sunt qui super terram bonam seminati sunt: qui audiunt verbum & suscipiunt: & fructificat unum triginta unum sexaginta & unum centum. Et dicebat illis. Numquid venit lucerna ut sub modio ponatur aut sub lecto? Nonne ut super candelabrum ponatur? Non est enim aliquid absconditum quod non manifestetur: nec factum est occultum quod non veniat in palam. Si quis habet aures audiendi audiat. Et dicebat illis. Videte quid audiat. In qua mensura mensi fueritis remetietur vobis. Qui enim habet dabitur illi: et qui non habet: etiam quod habet auferetur ab eo. Et dicebat. Sic est regnum dei: quemadmodum si homo iaceat semetipsum in terram & dormiat: et resurgat nocte & die et semini germinet & increseat dum nescit ille. Vltro enim terra fructificat: primum herbam deinde spicam: deinde plenum frumentum in spica. Et cum se produxerit fructus statim mittit falce: quoniam adest messis. Et dicebat. Cui assimilabimus regnum dei: aut cui parabolae comparabimus illud? Sicut granum sytrapis quod cum seminatum fuerit in terra minus est omnibus seminibus que sunt in terra: et cum natum fuerit ascendit in arborem: et sic manus omnibus oleibus: et facit ramos magnos ita ut possint sub umbra eius aues celi habitare. Et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum putaret audire: sine parabola autem non loquebatur eis. Prosum autem discipuli discerebat omnia. Et ait illis in illa die cum sero esset factum. Transiamus

116
cōtra. Et dimittentes turbā assumūit
eum ita ut erat in nauī: et alie naues
erant cum illo. Et facta est pcella ma-
gna uenti: et flud⁹ mittebat ī nauim:
ita ut impleteretur nauis. Et erat ipse
in puppi super ceruical dormiens: et ex-
citant eum et dicūt illi. Magister: nō
ad te ptinet quia pecimus? Et resur-
gens cōminatus est uento: et dixit ma-
ri. Tace: obmutesce. Et cessauit uentus:
et facta est tranquillitas magna. Et
ait illis. Quid timidi estis? Necdū ha-
beris fidē. Et timuerūt timore magno:
et dicebāt ad alterū. Quis putas est
iste: quā uent⁹ et mare obediūt ei.

Et uenerūt trans fretū maris ī re-
gionē gerasenoꝝ. Et exeuntes ei de
nauī statim occurrit de monumentis ho-
mo in spiritu immūdo: qui domiciliū
habebat in monumentis. Et neq; ca-
thenis iam quib; poterat eum ligare:
quoniā sepe compedibus et cathenis
uinctus. Dirupisset cathenas et cōpedes
cōminuisset: et nemo poterat eū doma-
re. Et semp die ac nocte in monumen-
tis et in montib; erat clamās: et con-
cidens se lapidibus. Videns autē ihe-
sum a longe cucurrit et adorauit eum:
et clamans uoce magna dixit. Quid
michi et tibi ihesu fili dei altissimi? Ad-
iuro te p deū ne me torqueas. Dicebat
enim illi. Esi spiritus immūde ab ho-
mine isto. Et interrogabat eū. Quod
tibi nomē est? Et dicit ei. Legio michi
nomē est: quia multi sum⁹. Et deprecā-
batur eum multū: ne se expelleret extra
regionē. Erat autē ibi circa montē gree
porcor; magnus pascuis in agris: et
deprecabānt eum spiritus dicētes. Mitte
nos ī porcos: ut ī eos itream⁹. Et con-
cessit eis statim ihesus. Et exeuntes spirit⁹
immūdi introierūt ī porcos: et magno

impetu greg p̄cipitatus est in mari ad
duo milia: et suffocati sunt in mari.
Qui aut pascēbāt eos fugerūt: et nun-
ciauerūt in ciuitatem et in agros. Et e-
gressi sunt uidere quid esset facti: et uene-
runt ad ihesum: et uident illū qui a de-
monio uegabatur sedentem uestitum
et sane metuis. et timuerūt. Et narra-
uerūt illis qui uiderāt qualiter factum
esset ei qui demoniū habuerat: et de por-
cis. Et rogare reperūt eum: ut discede-
ret de finibus eor;. Cumq; ascenderet
nauim: cepit illū deprecari qui a demo-
nio uegatus fuerat ut esset cum illo et
non admisit eum: sed ait illi. Vade in
domū tuam ad tuos: et annuncia illis
quāta tibi dñs fecerit: et miseratus sit
tui. Et abiit et cepit p̄dicare in decapoli-
quāta sibi fecisset ihesus: et omnes mi-
rabātur. Et cum ascendisset ihesus in
nauim rursum trans fretū conuenit
turba multa ad eum: et erat circa ma-
re. Et uenit quidā de archisynagogis
nomine iayrus: et uidens eum p̄cidit
ad pedes eius: et deprecabatur eū multū
dicens. quoniā filia mea in extremis ē.
Veni impone manū tuā sup eam: ut
salua sit et uiuat. Et abiit cū illo: et se-
quebatur eum turba multa: et cōprime-
bant eū. Et mulier q̄ erat in p̄luuio
sanguinis annis duodecim et fuerat
multa p̄ssa a cōpluribus medicis:
et rogauerat omnia sua. nec quicq;
profecerat: sed magis deterius habebat.
Cum audisset de ihesu uenit in turba
retro: et tetigit uestimentū ei⁹. Dicebat
enim: quia si uel uestimentū eius teti-
gero salua ero. Et confestim sicatus
ē fons sanguinis ei⁹: et sensit corpore
quā sanata esset a plaga. Et statim ihe-
sus in semetipso cognoscens uirtutē
que exierat de illo: cōuersus ad turbā

aiebat. Quis tetigit vestimenta mea? Et dicebant ei discipuli sui. Vides turbam comprimentem te. et dicis quis me tetigit? Et circūspiciebat videre eā que hoc fecerat. Mulier vero timens et tremēs sciens quod factū esset in se: venit et prōdidit ante eum et dixit ei omnem veritatem. Ille autē dixit ei. Filia fides tua te saluā fecit: vade in pace: et esto sana a plaga tua. Adhuc eo loquēte veniūt nūcī ad archisynagogū dicentes: quā filia tua mortua ē. Quid ultra vegas magistrū? Ihesus autē audito verbo quod dicebatur: ait archisynagogo. Noli timere: tantūmodo crede. Et non admisit quēquā se sequi: nisi petrum et iacobū et iohannem fratrem iacobi. Et veniūt in domū archisynagogi. Et vidit tumultū et fletus et eulantes multum: et ingressus ait illis. Quid turbamini et ploratis? Puella nō ē mortua sed dormit. Et incidēbat eum. Ipse vero eiecit omnibz assumit patrem et matrem puelle. et qui secū erāt: et ingrediūtur ubi puella erat iacens: et tenens manū puelle ait illi. Thabitha cum: quod est interpretatū. puella tibi dico surge. Et cōfestim surrexit puella: et ambulabat. Erat autē ānorū duodecim. Et obstupuerūt stupore magno. Et prōcepit illis vehementer. ut nemo id sciret: et dixit dare illi manducare.

Et egressus inde abiit in patriā suā: et sequentur eum discipuli sui. Et facta sabbato cepit in synagoga docere: et multi audientes. ammirabānt in doctrina eius dicentes. Unde huic hec omnia? Et que est sapientia quā data est illi: et virtutes tales quā per manū eius efficiūtur? Nōne hic est faber filius marie: frater iacobi et ioseph et iude et simonis? Nōne et sorores eius

hic nobiscū sunt? Et scandalizabatur in illo. Et dicebat illis ihesus: quā nō est propheta sine honore nisi in patria sua et in domo sua et in cognatione sua. Et nō poterat ibi virtutem ullā facere nisi paucos infirmos impositis manibz curavit: et mirabatur propter incredulitatem eorū: et circūibat castella in circuitu docens. Et vocavit duodecim: et cepit eos mittere binos: et dedit illis potestatem spiritū immūdorū. Et prōcepit eis ne quid tollerent in via nisi virgā tantum: nō perā nō panem neq; in zona es sed calciatos sandalijs: et ne induerentur duabz tunicis. Et dicebat eis. Quocūq; introieritis in domū illic manete donec egeatis inde: et quicūq; nō receperint vos nec audierint vos: egressus inde ecutite pulverē de pedibus vestris in testimonium illis. Et egressus prōdicabāt ut penitentiam agerēt: et demonia multa eiciebāt: et ungebāt oleo multos egros et sanabant. Et audiuit rex herodes: manifestū enī factū ē nōmē eius: et dicebat. Quia iohānes baptista resurrexit a mortuis: et propterea virtutes operantur in illo. Alij autē dicebāt quia helias est: alij vero dicebant quia propheta est quasi vnus ex prophetis. Quo audito herodes ait. Quē ego decollavi iohannē hic a mortuis resurrexit. Ipse enim herodes misit ac tenuit iohannē et vinxit eum in carcerem propter herodiadē uxore philippi fratris sui: quia duxerat eam. Dicebat enī iohānes herodi. Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Herodias autem insidiabatur illi: et volebat occidere eum nec poterat. Herodes autē metuebat iohannē sciens eum virū iustū et sanctū et custodiebat eū: et audito eo multa faciebat: et libenter eū audiebat. Et cum

dies oportuno accidisset: herodes natalis sui cenam fecit principibus et tribunis et primis galilee. Cuius introisset filia ipsius herodiadis: et saltasset et placuisset herodi simulque recumbentibus: regem ait puella. Vere a me quod vis: et dabo tibi. Et iuravit illi: quia quicquid petieris dabo tibi: licet dimidium regni mei. Que cum egisset: dixit matri sue. Quid petas? At illa dixit. Caput iohannis baptiste. Cuius introisset statim cum festinatione ad regem: petiuit dicens. Volo: ut primum des michi in disco caput iohannis baptiste. Et contristatus est rex. Propter iusurandum et propter simul discubentes noluit eam contristare: sed misso spiculatore precepit afferri caput eius in disco: et decolavit eum in carcere. Et attulit caput eius in disco: et dedit illud puelle: et puella dedit matri sue. Quo audito discipuli eius venerunt et tulerunt corpus eius: et posuerunt illud in monumento. Et convenientes apostoli ad ihesum: renunciaverunt ei omnia que egerant et docuerant. Et ait illis. Venite seorsum in desertum locum: et requiescite pusillum. Erant enim qui veniebant et rediebant multi: et nec spatium manducandi habebant. Et ascendentes in navim abierunt in desertum locum seorsum. Et viderunt eos abeuntes: et cognoverunt multi: et pedestres de omnibus civitatibus cucurrerunt illuc et pervenerunt eos. Et egrediens vidit turbam multam ihesus: et misertus est super eos quia erant sicut oves non habentes pastorem: et cepit illos docere multa. Et cum iam hora multa fieret: accesserunt discipuli eius dicentes. Desertus locus est hic: et iam hora preterijt. Dimitte illos: ut euntes in proximas villas et viros emant sibi cibos quos manducet.

Et respondens ait illis. Date illis manducare. Et dixerunt ei. Euntes emant ducentis denariis panes: et dabimus illis manducare. Et dicit eis. Quot panes habetis? Ille et videte. Et cum cognovissent dicunt. Quingus. Et ducit pisces. Et precepit illis ut accubere facerent omnes secundum rotabettum super viridem fenum. Et discubuerunt in partes: per centenos et quinquagenos. Et accepit quingus panibus et duobus piscibus: intuens in celum benedixit et fregit panes et dedit discipulis suis ut ponerent ante eos: et ducit pisces divisit omnibus. Et manducaverunt omnes: et saturati sunt. Et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos: et de piscibus. Erant autem qui manducaverunt quingus milia virorum. Et statim coegit discipulos suos ascendere navim ut prederent eum trans fretum ad bethsайдan: dum ipse dimitteret populum. Et cum dimisisset eos: abiit in montem orare. Et cum sero esset erat navis in medio mari: et ipse solus in terra. Et videns eos laborantes in remigando: erat enim ventus contrarius eis: et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare: et volebat preterire eos. At illi ut viderunt eum ambulantem supra mare putaverunt fantasma esse: et exclamaverunt. Omnes enim viderunt eum: et conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis: et dixit eis. Confidite. Ego sum: nolite timere. Et ascendit ad illos in navim: et cessavit ventus. Et plus magis intra se stupebant. Non enim intellexerunt de panibus. Erat enim cor eorum obcecatum. Et cum transectassent venerunt in terram genesareth: et applicuerunt. Cumque egressi essent de navis continuo cognoverunt

rum: et pauciores vniuersā regionē illam ceperāt ī grabatis eos qui se male habebāt circūferre ubi audiebāt eū esse. Et quocūq; introiebat in vicos uel in villas aut ciuitates: in plateis ponebāt infirmos. et deprecabant eum uel simbriā uestimenti eius tangere: et quōtē tangebāt eū salui fiebāt.

Et conueniunt ad eum pharisei et quidā de scribis: uenientes ab iherosolimis. Et cū uidissent quosdā de discipulis eius cōmunibz manibz id est non lotis manducare panes: vituperauerūt. Pharisei enim et omnes iudei nisi crebro lauerint manus non māducant tenentes traditionē seniorum: et a foris nisi baptizent nō comedunt: et alia multa sunt que tradita sunt illis seruari. baptisimata calicū et urceoy et eramentoy et lectorum. Et interrogabant eum pharisei et scribe. Quare discipuli tui nō ābulant iuxta traditionem senioroy: sed cōmunibus manibus manducant panē? At ille respondēs dixit eis. Bene pphetauit ysaias de uobis ypocritis: sicut scriptū est. Populus hic labijs me honorat: cor aut̄ eoy longe est a me. Inuanum autē me colunt docentes doctrinas et p̄cepta hominū. Relinquentes enim mandatū dei tenetis traditiones hominū: baptisimata urceoy et calicū et similia hīs facitis multa. Et dicebat. Bene ieritū fecistis p̄ceptū dei: ut traditionem uestrā seruetis. Moyses enī dixit. Non ora patrem tuū et matrē tuā: et qui maledixerit patri uel matri morte moriā. Vos aut̄ dicitis. Si dixerit homo patri aut matri corban quōd est donū quocūq; eē me tibi pfuerit: et ultra nō dimittitis eū quicūq; facere patri suo aut matri: rescindentes uerbū dei

per traditionē uestrā quā tradidistis. Et multa filia hui⁹ facitis. Et aduocans ieritū turbā dicebat illis. Audite me omnes et intelligite. Nichil ē extra hominē introiens in eum quōd possit eum coinquinare: sed que de homine procedūt illa sunt quā cōmunicāt hominē. Si quis habet aures audiendi audiat. Et cum introisset in domū a turba: interrogabāt eum discipuli e⁹ parabolā. Et ait illis. Sic et uos imprudentes estis: Non intelligitis quā omne extrinsecus introiens in hominē non potest eum cōmunicare quia nō intrat in cor eius: sed in uentrem uadit et ī secessum egit purgās omnes escas? Dicebat aut̄: quoniā illa que de homine exeunt illa cōmunicant hominē. Abintus enim de corde hominū male cogitationes procedūt: adulteria. fornicationes. homicidia. furta. auaricie. nequicie. dol⁹. impudicie. ocul⁹ malus: blasphemia. superbia. stulticia. Omnia hec mala abintus procedūt: et cōmunicāt hominē. Et inde surgetis abijt ī fines syri et sydonis: et ingressus domū neminē uoluit scire: et non potuit latere. Mulier enim statim ut audiuit de eo cui⁹ filia habebat spiritū immundū intrauit: et p̄didit ad pedes eius. Erat enī mulier gentilis: syrophenissa genere. Et rogabat eum ut demoniū eiceret de filia eius. Qui dixit illi. Sine prius saturari filios. Non est enim bonū sumere panē filioy: et mittere canibus. At illa respondit: et dixit illi. Vniq; dñe. Nā et canelli comedunt sub mensa de micis p̄uorū. Et ait illi. Propter hunc sermonē uade: egeat demonium de filia tua. Et cum abiisset domum inuenit puellā iacentem supra lectum: et demonium egressse.

Et iterū egressus de finibus tyri venit per
sydonem ad mare galilee inter medi-
os fines decapoleos. Et adducunt ei
surdum et mutū. Et deprecabantur eū
ut imponat illi manū. Et apprehendēs
eū de turba seorsū misit digitos suos
ī auriculas ei⁹: ⁊ repuēs tetigit linguā
eius: et suspiciens in celū ingemuit. et
ait illi. Effecta: qđ ē adaperire. Et sta-
tim aperte sunt aures eius: et solutū
est vinculū lingue eius: et loquebatur
recte. Et precepit illis ne cui dicerent.
Quāto autē eis p̄cipiebat tāto magis
plus p̄dicabāt: et eo ampli⁹ ammirabā-
tur. dicētes. Bene omnia fecit: et surdos
fecit audire: et mutos loqui.

In diebus illis ites cū turba multa esset
nec haberent qđ māducarent: cōvoca-
tis discipulis ait illis. Misereor super
turbā: quia ecce iam triduo sustinent
me nec habēt qđ māducāt: et si dimise-
ro eos ieiunos in domū suā deficient
in viā. Quidā enim ex eis de longe ve-
nerūt. Et responderūt ei discipuli sui.
Vnde illos poterit quis hic saturare
panibz ī solitudine? Et interrogavit
eos. Quot panes habetis? Qui dixe-
runt. Septem. Et p̄cepit turbe discum-
bere sup terrā. Et accipiens septem pa-
nes gratias agens fregit: et dabat dis-
cipulis suis ut apponerent: ⁊ apposue-
runt turbe. Et habebāt pisciculos pau-
cos: ⁊ ip̄os benedixit: et iussit apponi.
Et māducaverunt et saturati sunt: et
sustulerūt qđ superauerat de fragmen-
tis septem sportas. Erant autem qui
manducaverāt q̄si quatuor milia. et
dimisit eos. Et statim ascendens na-
uim cū discipulis suis: venit in partes
dalmanutha. Et egressi sunt pharisei et
ceperūt cōquirere eū eo: querentes ab il-
lo signum de celo: temptantes eum.

Et ingemiscēs spiritu ait. Quid gene-
ratio ista signū querit? Amē dico vo-
bis: si dabitur generationi istī signū.
Et dimittens eos ascendit iterū nauī:
et abiit trans fretū. Et obliti sunt pa-
nem sumere: et nisi unū panē non ha-
bebāt secū ī nauī. Et p̄cipiebat eis dicēs.
Videte et caute a fermento phariseo-
rum: et fermento herodis. Et cogita-
bant ad alterutrū dicentes: quia panes
non habem⁹. Quo cognito: ait illis
ihesus. Quid cogitatis quia panes
non habetis? Nondum cognoscitis
nec intelligitis? Adhuc recatū habe-
tis cor vestrū. Oculos habentes nō vi-
detis: et aures habētes non auditis.
Nec recordamini quādo quinq; panes
fregi ī quinq; milia: et q̄t cophinos fra-
gmentorū plenos sustulistis? Dicunt
ei. Duodecim. Quādo et septem panes
in quatuor milia: q̄t sportas fragmen-
torū tulistis? Et dicunt ei. Septem. Et
dicebat eis. Quomodo nondū intelli-
gitis? Et veniūt bethsaida: ⁊ adducūt
ei cecū: ⁊ rogabāt eum ut illū tangeret.
Et apprehensa manu ceci eduxit eum
extra vicū: et repuēs in oculos eius
impositis manibz suis: interrogavit
eum si quid videret. Et aspiciens ait.
Video homines velut arbores ābu-
lantes. Deinde ites imposuit manus
sup oculos ei⁹ et cepit videre: et restitū-
tus est: ita ut clare videret omnia. Et
misit illū ī domū suā dicens. Vade in
domū tuā: et si ī vicū introieris nemini
dixeris. Et ingressus ē ihesus ⁊ discipuli
ei⁹ castella cesaree philippi: et ī viā in-
terrogabat discipulos suos dicens eis.
Quem me dicūt esse homines? Qui re-
sponderunt illi dicentes. Iohannē ba-
ptistā: alij helyam: alij vero q̄si unū de
prophetis. Tunc dicit illis. Vos vero

quem me esse dicitis? Respondens pe-
trus ait ei. Tu es christus. Et cōminat⁹
est eis: ne cui dicerent de illo. Et cepit
docere eos quoniā oportet filiū hoīs
pati multa & reprobari a senioribus &
a sūmis sacerdotibus et scribis & occi-
di: & post tres dies resurgere. Et palā
verbū loquetatur. Et apprehendēs eū
petrus: cepit increpare eū. Qui cōuer-
sus & videns discipulos suos: commi-
natus est petro dicens. Vade retro me
sathana: quoniā nō sapiš que dei sūt
sed que sunt hominum. Et cōvocata
turba cum discipulis suis: dixit eis. Si
quis vult me sequi denegat semetipsum:
et tollat crucem suā & sequat^r me. Qui
enim voluerit animā suā saluā facere
pdet eam: qui autē pdiderit animam
suā ppet me et euangeliū: saluā faciet
eā. Quid enim pdeat hominī si lucre-
tur mundū totū: et detrimentū anime
sue faciat? Aut quid homo cōmuta-
tionis dabit pro anima sua. Qui e-
nim me confusus fuerit et verba mea ī
generatōne ista adultera & peccatrice:
et fili⁹ hoīs confundet eū cū venerit in
gloria patris sui cū āgelis sctis. (111)

¶ Et dicebat illis. Amen dico vo-
bis: quia sunt quidā de hic stan-
tibus qui nō gustabūt mortē: donec
videāt regnū dei veniens ī virtute. Et
post dies sex assumpsit ihesus petrū &
iacobū et iohannē: et ducit illos in
mōtem excelsum solos: & tñsfigurat⁹
ē corā ipis. Et vestimēta eius facta sūt
splendētia & candida nimis velut nix:
qualia fulgo non potest sup terrā can-
dida facere. Et apparuit illis helyas
cum moyse: et erāt loquentes cū ihesu.
Et respōdens petrus ait ihesu. Rabbi
bonū est nos hic esse: & faciamus tria
tabernacula: tibi unū: & moyse unū: et

helye unū. Non enim scietat qd diceret.
Et ante enim timore exterriti. Et facta ē
nubes obumbrās eos: et venit vox de
nube dicens. Hic est filius me⁹ carissi-
mus: audite illū. Et statim circumspi-
cientes: neminē amplius viderūt nisi
ihesum tantū secū. Et descendētib⁹ il-
lis de monte pcepit illis ne cuiquā qd
vidissent narrarent: nisi cū filius ho-
minis a mortuis resurrexerit. Et ver-
bum contineerūt apud se: conquiren-
tes quid esset cum a mortuis resurrexe-
rit. Et interrogabāt eū dicentes. Quid
ergo dicūt pharisei et scribe qā helyam
oporteat venire primum? Qui respon-
dens ait illis. Helyas cū venerit pmo
restituēt omnia: et quomō scriptum est
in filiū hoīs: ut multa patiatur & con-
temnat. Sed dico vobis: qā et helyas
venit: et fecerūt illi quecumq; voluerūt
sicut scriptum est de eo. Et veniens ad
discipulos suos vidit turbā magnā cir-
ca eos: et scribas cōquirentes cū illis.
Et confestim omnis ppls vidēs ihesum
stupfact⁹ est et repauerūt: & accurretes
salutabant eum. Et interrogavit eos.
Quid inter vos cōquiritis? Et respon-
dens unus de turba dixit. Magister ac-
tuli filiū meū ad te habentem spiritum
imū: qui ubicumq; eū apprehenderit
allidit illū: & spumat et scidet dentibz
et arefcit. Et dixi discipulis tuis ut eice-
rent illū: et non potuerūt. Qui respon-
dens eis dixit. O generatō incredula:
q; diu apud vos ero? Quā diu vos
patiar? Afferte illū ad me. Et attule-
runt eum. Et cū vidisset eū statim spi-
ritus conturbavit illū: et elisus in ter-
ram volutabat spumās. Et interro-
gavit patrē eius. Quantū temporis
ē ex quo ei hoc accidit? At ille ait. Ab
infantia. Et frequēter eū in ignē et in

aquā misit: ut eū pderet. Sed si quid potes. adiuua nos: misericors nr̄i. Ihesus aut̄ ait illi. Si potes credere quia possibilis credenti. Et continuo reclamans pater pueri cū lacrimis aiebat. Credo dñe: adiuua incredulitatē meā. Et cū vidisset ihesus cōcurrentem turbam: rōminatus est spiritui immūdo dicens illi. Burde et mute spiritus. ego p̄cipio tibi exi ab eo: et amplius ne introeas in eum. Et reclamās et multū discerpens eum exiit ab eo: et factus est sicut mortuus: ita ut multi dicerēt quā mortuus est. Ihesus aut̄ tenēs manū eius eleuauit eum: et surrexit. Et cū introisset in domū: discipuli eius secreto interrogabāt eū. Quare nos nō potuim⁹ eicere eū? Et dixit illis. Hoc gen⁹ ī nullo potest exire: nisi in oratione et ieiunio. Et inde p̄fecti p̄cegradietantē galileā: nec volebat quēquā scire. Docēbat aut̄ discipulos suos: et dicebat illis quoniā filius hominis tradetur in manus hominū. et occidēt eum: et occisus tertia die resurget. At illi ignorabāt verbū: et timebāt interrogare eū. Et uenerūt capharnaū. Qui cum domi essent interrogabat eos. Quid ī uia tractabatis? At illi tacebant. Si quidem in uia inter se disputauerāt: quis eorū maior esset. Et residens uocauit duodecī: et ait illis. Si quis uult p̄cimus esse: erit omninū nouissimus et omninū minister. Et accipiens puerū statuit eū in medio eorū: quē cū cōplexus esset ait illis. Quisquis unū ex huiusmodi pueris receperit ī nomine meo me recipit: et quicumq; me susceperit nō me suscipit: sed eū qui me misit. Respondit illi iohānes dicens. Magister uidim⁹ quēdam in nomine tuo eiciētē demonia qui non sequitur nos:

et phibim⁹ eū. Ihesus aut̄ ait nolite phibere eū. Nemo est enim q̄ faciat virtutem in nomine meo: et possit cito male loqui de me. Qui enim non est aduersum uos: p̄ uobis ē. Quisquis enim potū dederit uobis calicē aque in nomine meo quia cisti estis: amē dico uobis non p̄det mercedem suam. Et quisquis scādalizauerit unum ex hīs pusillis credentibus in me: bonū est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo eius et in mare mitteretur. Et si scādalizauerit te man⁹ tua: abscide illā. Bonū est tibi debile introire in uitā. q̄ duas manus habentem: ire in gehennā in ignē inextinguibile: ubi uermis eorū nō moritur: et ignis nō exinguitur. Et si pes tuus te scandalizat: aputa illū. Bonū est tibi claudum introire in uitā eternā. q̄ duos pedes habentē mitti in gehennā ignis inextinguibilis: ubi uermis eorū non moritur: et ignis nō exinguit. Quod si oculus tuus scandalizat te: eice eum. Bonū est tibi luscū introire in regnū dei. q̄ duos oculos habentem mitti in gehennā ignis: ubi uermis eorū non moritur: et ignis nō exinguit. Omnis enī igne salietur: et omnis uictima sale salietur. Bonū ē sal. Quid si sal insullū fuerit ī quo illud cōdieris? Habete in uobis sal: et pacē habete inter uos.

Et inde resurgens uenit in fines iudee ultra iordanem: et cōueniūt iterū turbe ad eū: et sicut cōsueuerat iterum docebat illos. Et accedentes pharisei interrogabāt eū si licet uiro uxore dimittere: temptantes eū. At ille respondens dixit eis. Quid uobis p̄cepit moyses? Qui dixerunt. Moyses permisit libellū repudiij scribere et dimittere. Qui bus respondens ihesus ait. Ad duriciā

cordis uestri scripsit vobis preceptum istud. Ab initio autem creature masculinum et feminam fecit eos deus. Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem: et adheret ad uxorem suam: et erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo: sed una caro. Quod ergo deus coniunxit: homo non separet. Et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogaverunt eum. Et ait illis. Quicumque dimiserit uxorem suam. et aliam duxerit: adulterium committit super eam. Et si uxor dimiserit virum suum et alij nupsierit. meretur. Et offerebant illi paruulos ut tangeret illos: discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum videret ihesus: indignus tulit. Et ait illis. Venite paruulos venire ad me: et ne prohibueritis eos. Talius est enim regnum dei. Amen dico vobis: quisquis non receperit regnum dei velut paruulus non intrabit in illud. Et complexus eos et imponens manus super illos: benedixit eos. Et cum ingressus esset in viam: procurrentis quidam genu flecto ante eum. rogabat eum dicens. Magister bone: quid faciam ut vitam eternam percipiam? Ihesus autem dixit ei. Quid me dicis bonum? Nemo bonus: nisi unus deus. Precepta nosti: ne adulteres. ne occidas. ne fureris. ne falsum testimonium dixeris. ne fraudem feceris: honora patrem tuum et matrem. At ille respondens ait illi. Magister hec omnia observavi a iuventute mea. Ihesus autem intuitus eum. dilexit eum: et dixit ei. Unum tibi deest. Vade: quecumque habes vende et da pauperibus et habebis thesaurum in celo: et veni sequere me. Qui contristatus in verbo: abiit merens. Erat enim habens multas possessiones. Et circumspiciens ihesus: ait discipulis suis. Quam difficile est pecunias

habere in regnum dei introibunt. Discipuli autem obstupescerunt in verbis eius. Ac ihesus rursus respondens ait illis. Filii hominum: quam difficile est confidentes in pecuniis in regnum dei introire. Facilius est camelum per foramen acus transire: quam divitem intrare in regnum dei. Qui magis admirabantur dicentes ad semetipsos. Et quis potest saluus fieri? Et intuens ihesus illos ait illis. Apud homines impossibile est: sed non apud deum. Omnia enimabilia sunt apud deum. Et cepit ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus omnia: et secuti sumus te. Respondens ihesus ait. Amen dico vobis: nemo est qui reliquerit domum aut fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut filios aut agros propter me et propter evangelium qui non accipiet centies tantum nunc in tempore hoc: domos et fratres et sorores et matres et filios et agros cum persecutionibus: et in seculo futuro vitam eternam. Multi autem erunt primi novissimi: et novissimi primi. Erant autem in via ascendentes iherosolimam: et precedebat illos ihesus. Et stupabant: et sequentes timebant. Et assumens iterum duodecim: cepit illis dicere quod esset ei ventura. Quia ecce ascendimus iherosolimam: et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et senioribus: et damnabunt eum morte. Et tradent eum gentibus et illudent ei: et conspuent eum et flagellabunt eum. et interficient eum: et tertia die resurget. Et accedunt ad eum iacobus et iohannes filii zebedei dicentes. Magister: volumus ut quodcumque petierimus facias nobis. At ille dixit eis. Quid vultis ut faciam vobis? Et dixerunt. Da nobis: ut unus ad dexteram tuam. et alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua. Ihesus autem ait eis. Nescitis quid petatis.

Potestis bibere calicem quē ego bibo. aut baptismo quo ego baptizor baptizari? At illi dixerūt ei. Possum⁹. Ihesus autē ait eis. Calicē quidē quē ego bibo bibetis ⁊ baptismo quo ego baptizor baptizabimini: sedere autē ad dexteram meā uel ad sinistrā nō est meum dare uobis: sed quibus paratū est. Et audiētes decē indignari sūt de iacobo et iohāne. Ihesus autē uocans eos. ait illis. Scitis quā hī qui uidentē principiari gentibus dominantē eis: et principes eorū potestatem habent ipsorū? Non ita est autē in uobis: sed quicūq; uoluerit fieri maior erit uester minister: et quicūq; uoluerit in uobis primus esse: erit omnium seruus. Nam et filius hoīs nō uenit ut ministraretur ei: sed ut ministraret: et daret animā suā redemptionem pro multis. Et ueniūt ihericho. Et p̄fiscite eo de ihericho. et discipulis eis ⁊ plurima multitudine: filius thimēi barchimeus cecus. sedebat iuxta uiam mendicās. Qui cū audisset quia ihesus nazarenus est: cepit clamare ⁊ dicere. Ihesu fili dauid: miserere mei. Et cōminabātur illi multi. ut taceret. At ille multo magis clamabat: fili dauid miserere mei. Et stās ihesus: p̄cepit illū uocari. Et uocāt eū: dicentes ei. Anime quid esto. Surge: uocat te. Qui p̄iecto uestimento suo. exiliens uenit ad eū. Et respondēs ihesus dixit illi. Quid tibi uis faciam? Cecus autē dixit ei. Rabboni ut uideā. Ihesus autē ait illi. Uade. fides tua te saluū fecit. Et cōfessi uidit: et seq̄bat eū in uia.

Et cū appropinquaret iherosolime et bethanie ad montem oliuarum mittit duos ex discipulis suis: et ait illis. Ite in castellū quō cōtra uos ē: et statim introeuntes illuc. inuenietis

pullū ligatum. sup quē uenit ad huc hominum sedit. Soluite illum: et adducite. Et si quis uobis dixerit quid facitis: dicite quia domino necessari⁹ est: et continuo illū dimittet huc. Et abeuntes inuenērūt pullum ligatum. ante ianuam foris in biuio: ⁊ soluit eum. Et quidam de illic stantibus dicebant illis. Quid facitis soluentes pullū? Qui dixerūt eis sicut p̄ceperat illis ihesus: et dimiserūt eis. Et duxerūt pullū ad ihesum: et imponūt illi uestimenta sua et sedit sup eū. Multi uestimenta sua strauerūt in uia. Alij autē frondes cedebāt de arboribz: et struebāt in uia. Et qui p̄ibāt. et q̄ sequebātur clamabāt dicentes. O sanna benedictus qui uenit in nomine dñi: benedictum quō uenit regnū patris nostri dauid: o sanna in excelsis. Et introiuit iherosolimā in templū: et circūspexit omnibus cū iā uespera esset hora: exiit in bethaniam cū duodeci. Et alia die cū exirent a bethania eluxit. Cūq; uidissent a lōge ficū habentē folia: uenit si quid forte inueniret in ea. Et cum uenisset ad eam: nichil inuenit p̄ter folia. Nō enī erat tempus ficorū. Et respondēs dixit ei. Nam nō ampli⁹ inueniū te te quicūq; fructū māduret. Et audiebant discipuli ei⁹: et ueniūt iherosolimā. Et cum introisset in templū cepit eicere uendentes ⁊ ementes in tēplo: et mēlas numulariorū et cathedras uendentū columbas euerit. Et nō sinebat ut quisq; trāstretet uas per templū: ⁊ docebat dicens eis. Nōne scriptū est quia domus mea dom⁹ orationis uocabitur omnibz gentibus? Vos autē fecistis eam speluncā latronum. Quis audito: principes sacerdotū et scribe querebant quomō eū p̄derent. Timebāt enī

eū: quoniā uniuersa turba ammirabat
sup doctrina eius. Et cū uespera facta
esset: egrediebāt de ciuitate. Et cū ma-
ne reātrent: uiderūt ficum aridā factā
a radicibus. Et recordatus petrus dixit
ei. Rabbi: ecce sic? cui maledixisti aruit.
Et respondēs ihesus ait illis. N habete
fidem dei. Amē dico uobis: quia qui-
cunq; dixerit huic mōti tollere. et mit-
tere in mare. et nō hesitauerit ī corde suo
sed crediderit q̄a q̄d cunq; dixerit fiat:
fiat ei. Propterea dico uobis: omnia
quecunq; orantes petitis credite quia
accipietis: et eueniet uobis. Et cū stabi-
tis ad orandū. dimittite si quid habe-
tis aduersus aliquē: ut et pater uester
qui in celis est dimittat uobis peccata
uestra q̄d si uos nō dimiseritis: nec pa-
ter uester qui in celis est dimittet uobis
peccata uestra. Et ueniūt rursus ihero-
solimā. Et cum ambularet in templo
accedūt ad eū summi sacerdotes. et scri-
be et seniores: et dicūt ei. In qua pote-
state hec facis: et quis tibi dedit hanc
potestatem ut ista facias? Ihesus autē
respondēs ait illis. Interrogabo uos
et ego unū uerbū. et respondete michi:
et dicam uobis in qua potestate hec fa-
ciam. Baptismū iohānis de celo erat
an ex hominibus? Respondete michi. At
illi cogitabāt secū dicentes. Si dixerim-
us de celo: dicet nobis. Quare ergo
non credidistis ei? Si dixerim⁹ ex ho-
minibus: timemus populū. Omnes
enim habebant iohannem quia uere
propheta esset. Et respondentes di-
cunt ihesu. Nescimus. Et respondens
ihesus ait illis. Nec ego dico uobis.
in qua potestate hec faciam.

Tepit illis in parabolis loqui.
Vineā pascinauit homo: et cir-
cundidit sepē et fodit lacū. et edificauit

turrim. et locauit eam agricolis: et pe-
regre p̄fect⁹ est. Et misit ad agricolas
in tempore seruū: ut ab agricolis acci-
peret de fructu uinee. Qui apprehensū
eum occiderūt: et dimiserūt uacū. Et
iterū misit ad illos aliū seruū: et illum
in capite uulnerauerūt: et cōtumelijs
affecerūt. Et rursus aliū misit: et illū
occiderūt: et plures alios quosdā ce-
dentes: alios uero occidentes. Adhuc
ergo unū habēs filiū carissimū. et illū
misit ad eos nouissimū dicens: quia
reuerbūtur filiū meū. Coloni autem
dixerūt ad inuicem. Venite occidam⁹
eum: et nostra erit hereditas. Et apre-
hidentes eū occiderūt: et eiecerūt extra
uineam. Quid ergo faciet dñs uinee?
Veniet et p̄det colonos: et dabit uine-
am alijs. Nec scripturā hanc legistis
lapidē quē reprobauerūt edificantes.
hic factus est ī caput anguli: a dño fa-
ctum est istud et est mirabile in oculis
nostris? Et querebāt eū tenere: et timu-
erunt turbā. Cognouerūt enī quoniā
ad eos parabolā hanc dixerat. Et relicto
eo abierūt. Et mittit ad eū quosdā ex
phariseis et herodianis: ut eum caperēt
in uerbo. Qui uenientes dicūt ei. Ma-
gister: scimus quia uerax es et non cu-
ras quenq;. Nec enim uides in faciem
hominū: sed in ueritate uia dei doces.
Licet dari tributum cesari: an nō dabi-
mus? Qui sciēs uersutiā illorū. ait illis.
Quid me temptatis? Afferte michi de-
nariū ut uideam. At illi attulerunt ei.
Et ait illis. Quis est ymago hec et
inscriptio? Dicūt ei. Cesaris. Respon-
dens autē ihesus dixit illis. Reddite igitur
que sunt cesaris cesari: et que sunt
dei deo. Et mirabātur sup eo. Et uene-
runt ad eū sadducei qui dicunt resur-
rectionē non esse: et interrogabāt eum

dicentes. Magister: moyses nobis scripsit ut si cuius frater mortuus fuerit & dimiserit uxorem & filios non reliquerit: accipiat frater eius uxorem ipsius & resuscitet semen fratri suo. Septem ergo fratres erant: et primus accepit uxorem: & mortuus est non relicto semine. Et secundus accepit eam et mortuus est: et nec iste reliquit semen. Et tertius similiter. Et acceperunt eam similiter septem: et non reliquerunt semen. Aquissima omnium defuncta est et mulier. In resurrectione ergo cum resurrexerint: cuius de hijs erit uxor? Septem enim habuerunt eam uxorem. Et respondens ihesus ait illis. Nonne ideo erratis: non scientes scripturas neque virtutem dei? Cum enim a mortuis resurrexerint neque nubent neque nubentur: sed sicut angeli dei in celis. De mortuis autem quod resurgant non legistis in libro moysi super rubum quomodo dixerit illi deus inquitus: ego sum deus abraham & deus isaac & deus iacob. Non est deus mortuorum sed uiuorum. Vos ergo multum erratis. Et accessit unus de scribis: qui audierat illos conquirentes: et uidens quoniam bene illis responderit: interrogauit eum quod esset primum omnium mandatum. Ihesus autem respondit ei: quia primum omnium mandatum est. Audi israel dominus deus tuus dominus unus est: & diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: & ex tota mente tua: & ex tota uirtute tua. Hoc est primum mandatum. Secundum autem simile est illi. Diliges proximum tuum tanquam teipsum. Manus horum alium mandatum non est. Et ait illi scriba. Bene magister in ueritate dixisti: quia unus est deus & non est alius propter eum. Et ut diligatur ex toto corde: et ex toto intellectu: & ex tota anima: et

ex tota fortitudine: et diligere proximum tanquam seipsum: maius est omnibus uoluntatibus & sacrificiis. Ihesus autem uidens quod sapienter responderet: dixit illi. Non es longe a regno dei. Et nemo iam audebat eum interrogare. Et respondens ihesus dicebat doctores in templo. Quomodo dicunt scribe christum filium esse dauid? Ipse enim dauid dicit in spiritu sancto. Dixit dominus dominus meo sede a dexteris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo dauid dicit eum dominum: et unde est filius eius? Et multa turba eum libenter audiuit. Et dicebat eis in doctrina sua. Cauete a scribis: qui uolunt in stolis ambulare et saluati in foro: et in primis cathedras sedere in synagogis: & primos discubitus in cenis. Qui deuorant domos uiduarum sub obtentu prolixae orationis: hijs accipient plenius iudicium. Et sedens ihesus contra gazophilacium aspiciebat quomodo turba iactaret res in gazophilacium: et multi diuites iactabant multa. Cum uenisset autem uidua una pauper: misit duo minuta quod est quadrans. Et conuocans discipulos suos ait illis. Amen dico uobis: quoniam uidua hec pauper plus omnibus misit: qui miserunt in gazophilacium. Omnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt: hec uero de penuria sua omnia que habuit misit totum victum suum.

Et cum egredereetur de templo: ait illi unus ex discipulis suis. Magister: aspice quales lapides et quales structure. Et respondens ihesus ait illi. Vides has omnes magnas edificationes? Non relinquetur lapis super lapidem qui non destruantur. Et cum sederet in monte oliuarum contra templum: interrogabant eum separatim petrus et iacobus

et iohannes et andreas. Dic nobis quando ista fient: et quod signum erit quando haec omnia incipient consumari. Et respondens ihesus cepit dicere illis. Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum: et multos seducunt. Cum audieritis autem bella et opiniones bellorum: ne timeveritis. Oportet enim fieri: sed nondum finis. Exsurgat enim gens contra gentem et regnum super regnum: et erunt terremotus per loca et fames. Quoniam dolores haec. Videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in conciliis et in synagogis vapulabitis: et ante praesides et reges stabitis propter me in testimonium illis. Et in omnes gentes primum oportet predicari euangelium. Et cum duxerint vos tradentes non solum loquimini: sed quod datum vobis fuerit in illa hora id loquimini. Non enim vos estis loquentes: sed spiritus sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium: et consurgent filii in parentes: et morte afficient eos. Et eritis odio omnibus: propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem: hic salvus erit. Cum autem videritis abominationem desolationis stantem ubi non debet: qui legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes: et qui super tectum ne descendat in domum: nec introeat ut tollat quod de domo sua: et qui in agro erit non revertatur retro: tollere vestimentum suum. Ve autem pregnantibus et nutricibus in illis diebus. Orate vero: ut hyeme non fiant. Erunt enim dies illi tribulationes tales quales non fuerunt ab initio creaturae quam condidit deus usque nunc: neque fient. Et nisi breviaisset dominus dies: non fuisset salva omnis caro. Sed propter electos quos elegit brevianit dies.

Et tunc si quis vobis dixerit ecce hic est christus: ecce illic: ne credideritis. Exsurgunt enim pseudo christi et pseudo prophete: et dabunt signa et portenta ad seducendos si fieri potest etiam electos. Vos ergo videte. Ecce praedixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illam sol contenebrabit: et luna non dabit splendorem suum. Et stelle caeli erunt decidentes: et virtutes que sunt in caelis movebuntur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos: et congregabit electos suos a finibus veteris a summo terre usque ad summum caeli. A ficu autem discite parabolam. Cum iam ramus eius tunc fuerit et nata fuerint folia: cognoscitis quia in primo sit estas. Sic et vos cum videritis haec fieri: scitote quod in primo sit in ostiis. Amen dico vobis: quoniam non transibit generatio haec donec omnia ista fiant. Celum et terra transibunt: verba autem mea non transibunt. De die autem illo vel hora nemo scit: neque angeli in caelo neque filius: nisi pater. Videte: vigilate: et orate. Nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam: et dedit servis suis potestatem cuiusque operis: et ianitori precepit ut vigilet. Vigilare ergo. Nescitis enim quando dominus domum veniat: sero: an media nocte: an gallicantu: an mane: ne cum venerit reperite inveniatis vos dormientes. Quod autem vobis dico omnibus dico: vigilate.

Serat autem pascha et azima post biduum: et querebant summi sacerdotes et scribe quomodo eum dolo tenerent et occiderent. Dicebant enim. Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo. Et cum esset bethaniam in domo simonis

leprosi et recumberet: venit mulier ha-
bens alabastrū ungenti uardi spicati
p̄ciosi: et facto alabastris effudit sup
caput eius. Erant autē quidā indigne
ferentes intra semetipsos: et dicētes. Ut
quid p̄dicatio ista ungenti facta est? Do-
ceat enim ungentum istud uendari
plus q̄ trecentis denarijs: et dari pau-
peribus. Et fenebāt in eam. Ihesus
autē dixit. Sinite eam. Quid illi mole-
sti estis? Bonū opus operata est in me.
Semper enim pauperes habetis uobis-
cum: et cū uolueritis potestis illis be-
nefacere: me autē nō semper habetis. Quis
habuit hec fecit: p̄uenit unguere corpus
meū in sepulturā. Amen dico uobis:
ubicūq; p̄dicatū fuerit euangeliū istud
in uniuerso mūdo: et quod fecit hec nar-
rabitur in memoriam eius. Et iudas
scariothis unus de duodecim abiit ad
summos sacerdotes: ut p̄deret eū illis.
Qui audientes gauisi sūt: et p̄miserūt
ei pecuniā se dacturos. Et querebat quo-
modo illū oportune traderet. Et p̄mo
die azimorū quādo pascha immola-
bant: dicūt ei discipuli. Quo uis eam?
et parem⁹ tibi ut manduces pascha?
Et mittit duos ex discipulis suis: et
dicit eis. Ite in ciuitatem: et occurret uo-
bis homo lagenā aque hauriās. Se-
quimini eum: et quocūq; introierit
dicite dñō dom⁹: quia magister dicit.
Vbi est refectio mea: ubi pascha cū dis-
cipulis meis manducem? Et ipse uo-
bis demonstrabit tenaculū grāde sta-
tum: et illic parate nobis. Et abierūt
discipuli eius: et uenerūt in ciuitatem: et
inuenērūt sicut dixerat illis: et parauē-
runt pascha. Vespere autē facto: uenit
cum duodecim. Et discumbentibus eis
et māducantibus ait ihesus. Amen
dico uobis: quia unus ex uobis tradet

me qui manducat meū. At illi repe-
runt contumeliam et dicere singillatim.
Nūquid ego? Qui ait illis. Unus ex
duodecim: qui incingit meū manū in
rachino. Et filius quidē hoīs uadit:
sicut scriptū est de eo. De autē homini
illi: p̄ter quē filius hoīs tradetur. Ho-
minum erat ei: si non esset natus homo
ille. Et manducantibus illis: accepit
ihesus panem: et benedicens fregit: et
dedit eis et ait. Sumite: hoc ē corpus
meū. Et accepto calice: gratias agens
dedit eis. Et biberūt ex illo omnes. Et
ait illi. Hic est sanguis meus noui
testamenti: qui pro multis effundetur.
Amen dico uobis: q̄ iam nō bibā
de germine uitis: usq; in diem illū
cum illud bibā nouū in regno dei. Et
ymno dicto: egerūt in mōrem oliuay.
Et ait eis ihesus. Omnes scādalizabi-
mini in nocte ista: quia scriptū est: p̄-
cutiā pastore et diligētē oues. Sed
postea q̄ resurrexero: p̄cedā uos in ga-
lileā. Petrus autē ait illi. Et si omnes
scādalizati fuerint: sed non ego. Et
ait illi ihesus. Amen dico tibi: quia
tu hodie in nocte hac priusq; gallus
bis uocem dederit: ter me es negatur⁹.
At ille amplius loquebatur. Et si o-
portuerit me simul cōmori tibi: nō te
negabo. Similiter autē et omnes dice-
bant. Et uenit in p̄diū cui nomē gethse-
mani: et ait discipulis suis. Sedete
hic donec orem. Et assumpsit pettū et
iacobū et iohānem secū: et cepit pau-
ere et redere. Et ait illis. Tristis est a-
nima mea usq; ad mortem. Sustine-
te hic et uigilate. Et cū p̄cessisset pau-
lulū: procidit sup terrā: et orabat ut si
fieri posset trāsiret ab eo hora: et dixit.
Abba pater: omnia tibi possibilia sūt:
transfer calicem hunc a me. Sed non

quod ego volo: sed quod tu. Et venit: et inuenit eos dormientes. Et ait petro. Simon dormis? Non potuisti una hora vigilare? Vigilate et orate: ut non intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est: caro uero infirma. Et iterum abiens grauiter: eundem sermonem dicens. Et reuersus de nouo: inuenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum grauati: et ignorabant quid responderent ei. Et uenit tertio: et ait illis. Dormite iam: et requiescite. Sufficit. Venit hora: ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite eam. Ecce qui me tradet prope est. Et adhuc eo loquente: uenit iudas scarioth unus de duodecim: et cum eo turba multa. cum gladiis et lignis a summis sacerdotibus et scribis et senioribus. Dederat autem traditor eis signum dicens. Quicumque osculatus fuero ipse est: et teneat eum: et ducite caute. Et cum uenisset: statim accedens ad eum ait. Rabbi. Et osculatus est eum. At illi manus iniecerunt in Iesum et tenuerunt eum. Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium percussit eum summi sacerdotis: et amputauit illi auriculam. Et respondens Iesus ait illis. Tanquam ad latronem egistis cum gladiis et lignis comprehendere me. Quotidie eram apud uos in templo docens: et non me tenuistis. Sed ut impleantur scripturae. Tunc discipuli eius relinquentes eum omnes fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudum: et tenuerunt eum. At ille reiecta sindone nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Iesum ad summum sacerdotem: et conuenerunt omnes sacerdotes et scribae et seniores. Petrus autem a longe securus est eum usque intro in atrium summi sacerdotis: et sedebat cum ministris

ad ignem: et calefaciebat se. Summi uero sacerdotes et omne concilium querebant aduersus Iesum testimonium. ut eum morti traderent: nec inueniebant. Multi autem testimonium falsum dicebant aduersus eum: et conuenientia testimonia non erant. Et quidam surgentes: falsum testimonium ferebant aduersus eum dicentes. Quonia nos audiimus eum dicentem. Ego dissoluam templum hoc manufactum: et post triduum aliud non manufactum edificabo. Et non erat conueniens testimonium illorum. Resurgens autem summus sacerdos in medium interrogauit Iesum dicens. Non respondes quicquam ad ea quae tibi obiciuntur ab hijs? Ille autem tacebat: et nichil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum: et dixit ei. Tu es Christus filius dei benedicti? Iesus autem dixit illi. Ego sum. Et uidebitis filium hominis sedentem a dexteris virtutis dei: et uenturum cum nubibus caeli. Summus autem sacerdos scindens uestimenta sua ait. Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam. Quid uobis uidetur? Qui omnes responderunt eum esse reum mortis. Et ceperunt quidam conspuere eum et uelare faciem eius: et colaphis eum cedere et dicere ei. propheta. Et ministri alapis eum cedebant. Et cum esset petrus in atrio deorsum: uenit una ex ancillis summi sacerdotis: et cum uidisset petrum calefacientem se: aspiciens illum ait. Et tu cum Iesu nazareno eras. At ille negauit dicens. Neque scio: neque noui quid dicas. Et egressus foras atriū: et gallus cantauit. Rursum autem cum uidisset illum ancilla cepit dicere circumstantibus: quia hic ex illis est. At ille iterum negauit. Et post pusillum rursum qui astabant dicebant petro. Vere ex illis es: nam et galileus es. Ille autem

cepit anathematizare & iurare: quia
nescio hominem istum quem dicitis.
Et statim gallus iterum cantauit. Et
recordatus est petrus verbi quod dixe-
rat ei ihesus: priusquam gallus cæter his-
cet me negabis. Et cepit flere.

Et confestim mane consiliū facien-
tes summi sacerdotes cum senioribus
et scribis et uniuerso concilio: vincientes
ihesum duxerunt & tradiderunt pilato. Et in-
terrogauit eum pilatus. Tu es rex iudeorum?
At ille respondens ait illi. Tu dicitis. Et
accusabant eum summi sacerdotes in mul-
tis. Pilatus autem rursum interrogauit
eum dicens. Non respondes quicquam? Vi-
de in quantis te accusant. Ihesus au-
tem amplius nichil respondit: ita ut
miraretur pilatus. Per diem autem festum
solebat dimittere illis unum ex vinctis
quicumque petissent. Erat autem qui dice-
batur barrabas. qui cum seditiosis erat
vinctus qui in seditione fecerat homi-
cidium. Et cum ascendisset turba: cepit ro-
gare sicut semper faciebat illis. Pilatus
autem respondit eis & dixit. Vultis dimit-
tam vobis regem iudeorum? Sciebat enim
quod per inuidiam tradidissent eum
summi sacerdotes. Pontifices autem
concitauerunt turbam: ut magis barra-
ban dimitteret eis. Pilatus autem iterum
respondens ait illis. Quid ergo vultis
faciam regi iudeorum? At illi iterum clama-
uerunt. Crucifige eum. Pilatus vero dice-
bat illis. Quid enim mali fecit? At il-
li magis clamabant: crucifige eum. Pila-
tus autem volens populo satisfacere dimisit
illis barraban: et tradidit ihesum fla-
gellis cesum ut crucifigeretur. Milites
autem duxerunt eum in atrium pretoris & con-
uocant totam cohortem: & induunt eum
purpura. et imponunt ei placentes spi-
neam coronam: et ceperunt salutare eum. Ave

rex iudeorum. Et percutiebant caput eius
arundine: et colpebant eum: & pone-
res genua adorabant eum. Et postquam
illuserunt ei egerunt illum purpura: et in-
duerunt eum vestimentis suis: et educunt
illum ut crucifigerent eum. Et agariauerunt
pretereunte quempiam simonem cyrenæum ve-
nientem de villa. patrem allegandri &
ruxi: ut coleret crucem eius. Et producit
illum in golgatha locum: quod est interpretatum
caluarie locus. Et dabat ei bibere
mixturam vini: et non accepit. Et crucifi-
gentes eum diuiserunt vestimenta eius:
mittentes sortem super eis quis quid tol-
leret. Erat autem hora tertia: et crucifixe-
runt eum. Et erat titulus cause eius inscri-
ptus: rex iudeorum. Et cum eo crucifigunt du-
os latrones: unum a dextris et alium a si-
nistris eius. Et impleta est scriptura que di-
cit. Et cum iniquis reputatus est. Et pre-
tereuntes blasphemabant eum: mouentes
capita sua & dicentes. Vah qui destru-
is templum dei: et in tribus diebus reedifi-
cas. Saluum fac te ipsum descendens
de cruce. Similiter et summi sacerdotes
illudentes ad alterutrum cum scribis di-
cebant. Alios saluos fecit: seipsum non
potest saluum facere. Cæcus rex israel-
descendat nunc de cruce: ut videamus
et reedificamus. Et qui cum eo crucifigi erant
conuiciabantur ei. Et facta hora sexta:
tenebre facte sunt per totam terram usque in ho-
ram nonam. Et hora nona exclamauit
ihesus voce magna dicens. Eley-he-
loy lemasabactani. Quod est: interpre-
tatum. Deus meus. Deus meus: ut quod
dereliquisti me? Et quidam de circū-
stantibus audientes dicebant. Ecce he-
liam vocat. Cuius autem vnus et im-
pletis spongiam aceto. circumponentibus
calamo: potum dabat ei dicens. Sinite:
videamus si veniat helias ad deponendum

rum. Ihesus autē emissa voce magna expirauit. Et uelū templi scissum est i duo: a summo usq; deorsum. Videns autē centurio q̄ egaduerso stabat. quia sic clamās expirasset: ait. Vere hic filius dei erat. Erant autē et mulieres de longe aspicientes: inter quas erat maria magdalene. et maria iacobi minoris. et ioseph mater. et salome: et tū esset in galilea sequebant̄ eum et ministrabant ei: et alie multe que simul cum eo ascenderāt iherosolimā. Et tū iam sero esset factū. quia erat parasceue qd̄ est ante sabbatū. venit ioseph ab arimathia nobilis decurio: qui et ipse erat expectans regnū dei. Et audacter introiuit ad pilatū: et petijt corpus ihesu. Pilatus autē mirabat̄ si iam obisset. Et accessito centurione: interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cum cognouisset a centurione: donauit corpus ioseph. Ioseph autē mercatus sindonem. et deponens eum inuoluit sindone: et posuit eum in monumento: quod erat excavatum de petra: et aduoluit lapidem ad ostiū monumenti. Maria magdalene et maria ioseph aspiciēbant ubi poneretur.

Et cum transisset sabbatū: maria magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata: ut uenientes ungerent ihesum. Et valde mane una sabbatorum. ueniunt ad monumentum: orto iam sole. Et dicebant ad inuicem. Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes uident reuolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes in monumentum uident inuentem sedentem in dextris conspicuum stola candida: et obstupuerūt. Qui dicit illis. Nolite expauescere. Ihesum

h̄ris nazarenū. crucifixū: surrexit: nō ē hic. Ecce loc⁹: ubi posuerūt eū. Sed ite dicite discipulis eius et petro: q̄a prece det uos in galileam. Ubi eum uidebitis: sicut dixit uobis. At ille exētes fugerūt de monumento. Inualerat enim eas tremor et pavor: et nemini quicq; dixerūt. Timebāt enī. Surgens autē ihesus mane prima sabbati apparuit p̄mo marie magdalene: de qua eiecerat septem demonia. Illa uadēs nūciauit h̄is. qui tū eo fuerant lugentibus et fletibus: et illi audientes q̄a uiueret et uisus esset ab ea: nō crediderunt. Post hec autē duob; e; h̄is ambulātib; ostensus est in alia effigie euntibus in uillā: et illi eūtes nūciauerūt ceteris: nec illis crediderunt. Quisillime autē recubentibus illis undecim apparuit: et reprobrauit incredulitatē eorū et duriciā cordis: quia h̄is q̄ uiderant eū resurrexisse nō crediderunt. Et dixit eis. Euntes i mundū uniuersū: p̄dicare euangeliū om̄i creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit. saluus erit: qui uero nō crediderit. cōdemnabitur. Signa autē eos qui crediderint hec sequentur. In nomine meo demonia eicient: linguis loquentē nouis: serpentes collēt. Et si mortiferum quid biberint: non eis nocebit. Sup egrorū manus imponent: et bene habebunt. Et dominus quidē ihesus postq; locutus est eis. assumptus est in celum: et sedet a dextris dei. Illi autem profecti predicauerunt ubiq; domino cooperante et sermōnem confirmante: sequentibus signis.

Capitulum cxxxviii. De resurrectione ihesu. Et de signis que fecit post resurrectionem suam. Et de ascensione eius in celum. Et de sede sua a dextris dei. Et de promissione spiritus sancti. Et de die iudicij. Et de fine mundi.

Nomas sirus. natione antiochensis. arte medicus. discipulus apostolorum. postea paulum secutus usque ad confessionem eius serviens domino sine crimine: nam neque uxorem unquam habuit neque filios: septuaginta et quatuor annorum obiit in bithynia. plenus spiritu sancto. Qui cum iam scripta essent euangelia. per mattheum quidem in iudea. per marcum autem in italia: sancto instigante spiritu in archaie partibus hinc scripsit euangelium: significans etiam ipse in principio ante suum alia esse descripta. Cuius extra ea quae ordo euangelice dispositionis exposcit: ea maxime necessitas laboris fuit: ut primum grecis fidelibus omni prophetatione venturi in carnem dei christi manifestata humanitate ne iudaicis fabulis attenti: in solo legis desiderio teneretur: vel ne hereticis fabulis et stultis sollicitationibus seducti reciderent a veritate elaboraret: dehinc. ut in principio euangelii iohannis natiuitate presumpta. cui euangelium scriberet et in quo electus scriberet indicaret: contestans in se completa esse. quam essent ab alijs incompleta. Cuius ideo post baptismum filij dei a perfectione generationis in christo implere: extendit a principio natiuitatis humane potestas promissa est: ut requirentibus demonstraret in quo apprehendens erat pro nathan filium dauid introitu recurrentis in deum generationis admissio. indisparabilis dei predicans in hominibus christum suum. perfecti opus hominis redire in se per filium faceret: qui per dauid patrem veteribus iter prebatur in christo. Cuius luce non immerito etiam scribendorum actuum apostolorum potestas in ministerio datur: ut deo in deum plenus et filio perfectionis certando. oratione ab apostolis

facta. sorte domini electionis numerus completeretur: sicque paulus consummatione apostolicis actibus daret. quem diu contra stimulum recalcitrantem dominus elegerat. Quod et legentibus ac requirentibus deum. et si per singula expediri a nobis utile fuerat: scitis tamen quod operam agricolam oporteat de suis fructibus edere. vitauimus publicam curiositatem: ne non tam volentibus deum demonstrare videremur. quam fastidientibus prodidisse.

Explicit prologo inquit euangelium secundum lucam

Doniam quidem multa conari sunt ordinare narrationes que in nobis complete sunt res. sicut tradiderunt nobis que ab initio ipsi viderunt. et ministri

fuerunt sermonis: visum est et michi assecuto omnia a principio diligenter te ordinaris tibi scribere optime theophile: ut cognoscas eorum veritatem de quibus et didicisti et veritatem.

Ut in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zacharias de viue abia. et uxor illi de filiabus aaron: et nomen eius elizabeth.

Erant autem iusti ambo ante deum: incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela. Et non erat illis filius. eo quod esset elizabeth sterilis: et ambo processissent in diebus suis. Factum est autem cum sacerdotis fungeretur zacharias in ordine vicis sue ante deum: secundum consuetudinem sacerdotum sorte egerit ut incensum poneret ingressus in templum domini. Et omnis multitudo populi erat foris hora incensi. Apparuit autem illi angelus domini: stans a dextris altaris

intrauit. Et zacharias turbatus est videns: et timor irruit sup eum. Ait autem ad illum angelus. Ne timeas zacharia: quoniam exaudita est deprecatio tua. Et uxor tua elizabeth pariet tibi filium. et uocabis nomen eius iohannem: et erit gaudium tibi et exultatio: et multi in natiuitate eius gaudebunt. Erat enim magnus coram domino: et uinum et siceram non bibit. Et spiritu sancto replebitur ab hoc ex utero matris sue: et multos filiorum israel conuertet ad dominum deum ipsorum. Et ipse praecedet ante ipsum in spiritu et uirtute helie: ut conuertat corda patrum in filios. et incredibiles ad prudentiam iustorum: parare dominum plebem perfectam. Et dixit zacharias ad angelum. Unde hoc sciam? Ego enim sum senex: et uxor mea precessit in diebus suis. Et respondens angelus dixit ei. Ego sum gabriel qui sto ante deum: et missus sum loqui ad te: et haec tibi euangelizare. Et ecce eris tacens et non poteris loqui usque in diem quousque haec fiant: pro eo quod non credidisti uerbis meis. que implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans zachariam: et mirabatur quod tardaret ipse in templo. Egredius autem non poterat loqui ad illos. Et cognouerunt quod uisionem uidisset in templo. Et ipse erat inuentus illis: et permansit mutus. Et factum est ut implerentur dies officii eius: abiit in domum suam. Post hos autem dies concepit elizabeth uxor eius: et occultabat se mensibus quinque dicens. Quia sic fecit michi dominus. in diebus quibus respexit auferre obprobrium meum inter homines. In mense autem sexto missus est angelus gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen nazareth. ad virginem desponsatam uiro cui nomen erat ioseph. de domo dauid: et nomen uirginis maria.

Et ingressus angelus ad eam dixit. Ave gratia plena: dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Que cum audisset. turbata est in sermone eius: et cogitabat qualis esset ista saluatio. Et ait angelus ei. Ne timeas maria: inuenisti enim gratiam apud deum. Ecce concipies in utero et paries filium: et uocabis nomen eius iesum. Spiritus erit magnus: et filius altissimi uocabitur. Et dabit illi dominus deus sedem dauid patris eius: et regnabit in domo iacob in eternum: et regnum eius non erit finis. Dixit autem maria ad angelum. Quomodo fiet istud: quoniam uirum non cognosco? Et respondens angelus dixit ei. Spiritus sanctus superueniet in te: et uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum: uocabitur filius dei. Et ecce elizabeth cognata tua: et ipsa concepit filium in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi qui uocatur sterilis: quia non erit impossibile apud deum omne uerbum. Dixit autem maria. Ecce ancilla domini: fiat michi secundum uerbum tuum. Et discessit ab illa angelus. Resurgens autem maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in ciuitatem iuda: et intrauit in domum zacharie: et salutauit elizabeth. Et factum est ut audiuisset saluationem marie elizabeth: exultauit infans in utero eius. Et repleta est spiritu sancto elizabeth: et exclamauit uoce magna et dixit. Benedicta tu inter mulieres: et benedictus fructus uentris tui. Et unde hoc michi: ut ueniat mater domini mei ad me? Ecce enim ut facta est uox saluationis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in utero meo. Et beata que credidit: quoniam proficietur ea que dicta sunt ei a domino. Et ait maria. Magnificat anima mea dominum: et exultauit spiritus meus in

Deo salutari meo: quia respexit humili-
tatem ancille sue. Ecce enim ex hoc bea-
tissimi me dicent omnes generationes:
quia fecit michi magna: qui potens est:
et sanctum nomen eius. Et misericordia
eius in progenie et progenies: timētibz
eū. Fecit potentiam in brachio suo: disp-
sit superbos mente cordis sue. Deposu-
it potentes de sede: et exaltavit humiles.
Esurientes impleuit bonis: et diuites
dimisit inanes. Suscepit israel pue-
rum suū memorari misericordie sue:
sicut locutus est ad patres nros. abra-
ham et semini eius in secula. Mansit
autē maria cū illa quasi mētibz tribz:
et reuersa est in domū suam. Elisabeth
autē impletū est tempus pariedī: et pe-
perit filiū. Et audierūt vicini et cognati
eius: quia magnificauit dñs miseri-
cordiā suā cū illa: et congratulabātur
ei. Et factū est in die octaua uenerunt
circūcidere puerū: et uocabāt eū nomi-
ne patris sui zachariā. Et respondens
mater eius dixit. Nequaqz: sed uocabi-
tur iohānes. Et dixerūt ad illā. Quia
nemo est in cognatione tua: qui uoce-
tur hoc nomine. Innuēbāt autē p̄ri
eius: quē uellet uocari eum. Et postu-
lans pugillare scripsit dicens: iohan-
nes est nomen eius. Et mirati sunt uni-
uersi. Apertū ē autē ilico os eius: et lin-
gua eius: et loquebāt benedicens deū.
Et factus est timor sup omnes uicinos
eorz: et super omnia montana iudee. di-
uulgabātur omnia uerba hec: et posue-
rūt omnes qui audierāt in corde suo di-
centes. Quis putas puer iste erit? Et enī
manus dñi erat cū illo. Et zachariās
pater eius repletus est spiritu sancto:
et pphetauit dicens. Benedictus dñs
deus israel: quia uisitauit et fecit rede-
mptionem plebis sue. Et crexit cornu

salutis nobis in domo dauid pueri
sui: sicut locutus est per os sanctorz. q̄
a seculo sunt pphetarū eius: salutem ex-
imicis nris. et de manu omniū qui
obserūt nos: ad faciendā misericordiā
cum patribz nris. et memorari testa-
menti sui sancti: iusiurandū qd iura-
uit ad abrahā patrem nrm. daturū se
nobis: ut sine timore de manu inimi-
corz nrorū liberati. seruiam⁹ illi: in san-
ctitate et iusticia corā ipso. omibz die-
bus nris. Et tu puer ppheta altissimi
uocaberis. Preibis enī ante faciē dñi
parare uias eius: ad dandā sciētiam
salutis plebi eius. in remissionē pecca-
torum eoz: per uiscera misericordie dei
nostri. in quibz uisitauit nos oriens
ex alto: illuminare hys qui i tenebris
et in umbra mortis sedent: ad dirigē-
dos pedes nostros in uiam pacis.
Puer autem crescebat et confortabatur
spiritu: et erat in desertis usqz in diem
ostensionis sue ad israel.

¶ Factum est autē in diebz illis. regis
edictum a cesare augusto: ut de-
scriberetur uniuersus orbis. Hec descri-
ptio prima facta est a p̄side syrie cyri-
no. Et ibāt omnes ut p̄ficerent: singuli
in suā ciuitatē. Ascendit autē et ioseph
a galilea de ciuitate nazareth in iude-
am ciuitatē dauid que uocat̄ bethle-
em q̄ esset de domo et familia dauid:
ut p̄ficeretur cum maria desponsata
sibi uxore pregnāte. Factū est autē cū
essent ibi: impleri sunt dies ut pareret.
Et peperit filiū suū p̄mogenitū: et p̄nisi-
t eū in uolue. et reclinauit eū in p̄sepio:
quia non erat ei locus in diuictorio.
Et pastores erāt i regione eadem uigi-
lantes: et custodientes uigilias noctis
sup gregē suū. Et ecce āgelus dñi stetit
iuxta illos: et claritas dei circumfulsit

illos: et timebunt timore magno. Et dixit illis angelus. Nolite timere. Ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie saluator qui est christus dominus in ciuitate dauid. Et hoc vobis signum. Inuentietis infantem pannis inuolutum: et positum in presepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militie celestis: laudantium deum et dicentium. Gloria in altissimis deo: et in terra pax hominibus bone voluntatis. Et factum est ut discesserunt ab eis angeli in celum: pastores loquebantur adinuicem. Transieramus usque bethleem: et videamus hoc verbum quod factum est quod fecit dominus et ostendit nobis. Et venerunt festinantes: et inueniunt mariam et ioseph et infantem positum in presepio. Videntes autem cognouerunt de verbo: quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierant mirati sunt: et de hijs que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conseruabat omnia verba hec: conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes et laudantes deum in omnibus que audierant et viderant: sicut dictum est ad illos. Et postquam consummati sunt dies octo: ut circumcideret puer: vocatum est nomen eius ihesus. Quod vocatum est ab angelo priusquam in utero conciperetur. Et postquam impleti sunt dies purificationis eius secundum legem moysi tulerunt illum in iherusalē: ut offerret eum domino: sicut scriptum est in lege domini. Quia omne masculinum adaperiens vuluam: sanctum domino vocabitur. Et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege domini: par turturum aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in iherusalem cui nomen symeon. Et homo iste iustus et timoratus expectans consolationem

israhel: et spiritus sanctus erat in eo. Et responsum accepit a spiritu sancto non visurum se mortem: nisi prius videret christum domini. Et venit in spiritu in templum. Et cum inducerent puerum ihesum parentes eius: ut faceret secundum consuetudinem legis pro eo: et ipse accepit eum in ulnas suas: et benedixit deum et dixit. Nunc dimittis seruum tuum domine secundum verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum: quod parasti ante faciem omnium populorum: lumen ad reuelationem gentium: et gloriam plebis tue israhel. Et erat pater eius et mater mirantes super hijs que dicebantur de illo. Et benedixit illis symeon: et dixit ad mariam matrem eius. Ecce positus est hic in ruinam: et in resurrectionem multorum in israhel: et in signum cui contradicetur. Et tua ipsius anima pretransibit gladius: ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat anima prophetissa filia samuel de tribu aser: hec processerat in diebus multis: et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et hec vidua usque ad annos octogintaquatuor: que non discedebat de templo: ieiunijs et obsecrationibus fuiens nocte ac die. Et hec ipsa hora superueniens confitebatur domino: et loquebatur de ipso omnibus que expectabant redemptionem iherusalem. Et ut proficerent omnia secundum legem domini: reuersi sunt in galileam: in ciuitatem suam nazareth. Puer autem crescebat et confortabatur: plenus sapientia: et gratia dei erat in illo. Et ibant parentes eius per omnes annos in iherusalē in die solemnium pasche. Et cum factus esset annorum duodecim: ascendentibus illis in iherosolimam secundum consuetudinem diei festi: consummatisque diebus cum redirent: remansit puer ihesus in iherusalē: et non cognouerunt parentes eius. Existimantes

autē illū esse in comitatu: uenerūt iter
diei: & requirebāt eū inter cognatos et
notos. Et nō inuenientes regressi sūt
in iherusalē: requirentes eum. Et factū
est post triduiū. inuenerunt eū in tēplo
sedentem in medio doctorū: audientē
illos. et interrogantem eos. Stupēbāt
autē omnes qui eū audiebant. sup̄ pru-
dentia & responsis eius. Et uidentes
amirari sunt. Et dixit mater ei⁹ ad
illū. Fili quid fecisti nobis sic? Ecce pa-
ter tuus et ego. dolentes querebamus
te. Et ait ad illos. Quid est tū me que-
rebatis? Nesciebatis quia ī hīs que
patris mei sunt oportet me esse? Et ip̄i
non intellexerūt uerbū quō locutus est
ad eos. Et descendit cum eis: et uenie-
nazareth: et erat subdit⁹ illis. Et ma-
ter ei⁹ cōseruabat omnia uerba hec ī corde
suo. Et ih̄sus p̄ficiēbat sapiētia et gra-
te & gratia apud deū & hoīes.

Uno autē quōtodecimo imperij
tyberij cesaris. procurate p̄cio
pilato iudeam: tetrarcha autē galilee
herode: philippo autē fratre ei⁹ tetrarcha
ituree et traconitidis regionis: & lya-
nia abiline tetrarcha. sub principibz
sacerdotum anna et caypha: factū est
uerbum dñi sup̄ iohannē zacharie fi-
lium in deserto. Et uenit in omnē regi-
onem iordanis predicans baptisimū
penitentię ī remissionē peccatorū: sicut
scriptū est in libro sermonū ysaię. p̄phē-
te. Vox clamāris in deserto parate ui-
am domini: rectas facite semitas eius.
Omnis uallis implebitur: et omnis
mons et collis humiliabitur. Et erūt
praua in directa & aspera in uias pla-
nas: & uidebit omnis caro salutare dñi.
Dicebat ergo ad turbas quę respiciant ut
baptizarent ab ip̄o. Herumina uipe-
rarum: quis ostendit uobis fugere a

uētura ira? Facite ergo fruct⁹ dignos
penitentię: & ne ceperitis dicere patrem
haberi abraham. Dico enim uobis:
quia potens est deus de lapidibz istis
suscitare filios abrahe. Nam enī secu-
ris ad radicē arboris posita ē. Omnis
ergo arbor nō faciens fructū bonū re-
cidetur: & in ignē mittetur. Et interro-
gabāt eum turbę dicentes. Quid ergo
faciem⁹? Respondens autē dicebat illis.
Qui habet duas tunicas det non ha-
benti: et qui habet escas similiter faci-
at. Uenerūt autē et publicani ut bap-
tizarentur: & dixerūt ad illū. Magister.
quid faciemus? At ille dixit ad illos.
Nihil amplius quā quō cōstitūtū ē uo-
bis faciatis. Interrogabant autē eū et
milites dicētes. Quid faciem⁹ & nos?
Et ait illis. Meminē concuiscatis neq;
calūniā faciatis: & contenti estote sti-
pendijs uestris. Existimāte autē p̄plo
et cogitantibz omnibus in cordibus
suis de iohāne. ne forte ip̄e esset cristus:
respondit iohānes dicēs omnibz. Ego
quidē aqua baptizo uos: ueniet autē
fortior. cui⁹ non sum dignus soluere
corrigiā calciamentorū eius: ip̄e uos
baptizabit ī spiritu lācto et igni. Cui⁹
uentilabrū in manu ei⁹: & purgabit a-
reā suā. et cōgregabit triticū in horre-
um suū: paleas autē cōburet igni ineq-
tinguibili. Multa quidē & alia exhor-
tans euāgelizabat p̄plo. Herodes au-
tem tetrarcha eum corripere ab illo de
herodiade uxore fratris sui. et de omni-
bus malis que fecit herodes: adiecit &
hoc sup̄ omnia: & inclusit iohannem
in carcerem. Factū est autē tū bap-
tizaretur omnis p̄plus. et ih̄su baptizato
et orate apertū est celū: et descendit spi-
ritus sanctus corporali specie sicut co-
lumba in ip̄m: et uox de celo facta est.

Tu es filius meus dilectus: in te com-
placuit michi. Et ipse ihesus erat inci-
piens quasi annorum triginta ut puta-
batur filius ioseph. qui fuit hely. qui
fuit mathath. qui fuit leui. qui fuit melchi.
qui fuit iane. qui fuit ioseph. qui fuit matha-
thie. qui fuit amos. qui fuit naum. qui fuit he-
li. qui fuit nagge. qui fuit maath. qui fuit
mathathie. qui fuit semei. qui fuit ioseph. qui
fuit iuda. qui fuit iohanna. qui fuit re-
sa. qui fuit zorobabel. qui fuit salathiel.
qui fuit neri. qui fuit melchi. qui fuit addi. qui
fuit thosan. qui fuit helmadau. qui fuit her.
qui fuit ihesu. qui fuit heliezec. qui fuit
iorim. qui fuit mathath. qui fuit leui
qui fuit symeon. qui fuit iuda. qui fuit
ioseph. qui fuit iona. qui fuit heliachim.
qui fuit melcha. qui fuit metna. qui fuit
mathata. qui fuit nathan. qui fuit da-
uid. qui fuit iesse. qui fuit obeth. qui fu-
it booz. qui fuit salmō. qui fuit naalon. qui
fuit aminadab. qui fuit arau. qui fuit elro.
qui fuit phares. qui fuit iude. qui fuit iacob.
qui fuit ysaac. qui fuit abrahe. qui fuit
thare. qui fuit nachor. qui fuit seruth.
qui fuit ragau. qui fuit phalech. qui fuit
heber. qui fuit sale. qui fuit thartan. qui
fuit arphaxat. qui fuit sem. qui fuit noe.
qui fuit lamech. qui fuit mathusale. qui fuit
etroch. qui fuit iareth. qui fuit malaleel.
qui fuit thartan. qui fuit etros. qui fuit
seth. qui fuit adam. qui fuit dei.

Ihesus autē plen⁹ spiritu sancto regres-
sus est a iordane: et agebatur in spiri-
tu in deserto diebus quadraginta: et tem-
ptabatur a dyabolo. Et nichil māduca-
uit in diebus illis: et consummatis illis e-
surijt. Dixit autē illi dyabolus. Si fi-
lius dei es: Dic lapidi huic ut panis
fiat. Et respondit ad illū ihesus. Scri-
ptum est. quia non in pane solo uiuit
homo: sed in omni uerbo dei. Et duxit

illū dyabolus: et ostendit illi omnia
regna orbis terre in momento tēporis:
et ait illi. Tibi dabo potestatem hanc u-
niuersam. et gloriam illorū: quia michi
tradita sunt. et cui uolo do illa. Tu et-
go prociuens si adoraueris coram me:
erūt tua omnia. Et respondens ihesus
dixit illi. Scriptū est. Dñm deum tuū
adorabis: et illi soli serues. Et duxit
illū in iherlm. et statuit eū super pinnā
templi: et dixit illi. Si filius dei es:
Mitte te hinc deorsum. Scriptū est enī. qd
angelis suis mādauit de te. ut conser-
uent te: et quia in manibus tollent te. ne
forte offendas ad lapidem pedem tuū.
Et respondēs ihesus ait illi. Dictum
est. Non temptabis dñm deū tuū. Et
consummata omni temptatōne: dyabol⁹
recessit ab illo usq; ad temp⁹. Et regres-
sus est ihesus in uirtute spiritus in ga-
lileam: et fama eijt p uniuersam regi-
onem de illo. Et ipse docebat in syna-
gogis eorū: et magnificabatur ab omni-
bus. Et uenit nazareth ubi erat nutri-
tus: et intrauit scdm consuetudinē suā
die sabbati in synagogā: et surrexit le-
gere. Et traditus est illi liber ysaye pro-
phete. Et ut reuoluit librum: inuenit lo-
cum ubi scriptū erat. Spiritus domi-
ni sup me ppter qd unxit me euāgeliza-
re pauperibus misit me: sanare cōtort⁹
corde. predicare captiuis remissionē. et
recis uisum: dimittere contractos in re-
missionē: p̄dicare annū dñi acceptū:
et diē retributionis. Et cū plicuisset li-
brum: reddidit ministro et sedit. Et o-
mnium in synagoga oculi erāt intendē-
tes in eū. Cepit autē dicere ad eos: q̄a
hodie impleta ē hec scriptura in auribus
uestris. Et omnes testimoniū illi da-
bant: et mirabant in uerbis gratie. q̄
procedebat de ore ipsius: et dicebant.

177
Nōne hic est fili⁹ ioseph? Et ait illis.
Et nō; dicetis michi hanc similitudinē.
Medice cura teipsum. Quanta audi-
uimus facta in capharnaū: fac et hic
in patria tua. Ait autē. Amen dico vo-
bis quia nemo ppheta accept⁹ ē in pa-
tria sua. In veritate dico vobis: multe
vidue erant in israhel in diebus helie
quādo clausum est celum annis tribz
et mensibus sex. cum facta esset fames
magna in omni terra: et ad nullā illa-
rum missus est helias. nisi in sarepta
sydonie. ad mulierem viduā. Et mis-
si propheta erant in israhel sub helyseo pro-
pheta: et nemo eorū mundatus est nisi
naaman syrus. Et repleti sunt omnes
in synagoga ira hec audiētes. Et sur-
reperūt et eiecerūt illū extra civitatem: et
duxerūt illū usq; ad sup̄ciliū montis.
sup̄ quē civitas illorū erat edificata: ut
p̄cipitarent eum. Ipse autem trāsiens.
per mediū illorū ibat. Et descendit in
capharnaum civitatem galilee: ibiq;
docebat illos sabbatis. Et stupebant
in doctrina eius: quia ī potestate erat
sermo ipsius. Et in synagoga erat ho-
mo habens demoniū immūdum: et
exclamavit voce magna dicens. Si-
ne: qđ nobis. et tibi ihesu nazarene?
Venisti p̄dere nos. Scio te qđ sis: san-
ctus dei. Et increpavit illū ihesus di-
cens. Obmutesce: et egi ab eo. Et cum
proiecisset illū demoniū in medium eg-
iit ab illo: nichilq; illum nocuit. Et fa-
ctus est pavor in omnibz: et colloque-
bant̄ adinvicem dicentes. Quod ē hoc
verbū: quia in potestate et virtute imp-
rat immūdis spiritibus et egeunt? Et
divulgabat̄ fama de illo. in omnem
locū regionis. Surgens autē ihesus
de synagoga. introiit in domū simo-
nis. Socius autem simonis cubat̄

magnis febris: et rogaverūt illum
pro ea. Et stans sup̄ illā imperavit fe-
bri et dimisit illam: et cōtinuo surgēs
ministravit illis. Cū sol autē occidisset
omnes qui habebāt infirmos varijs
languoribus. Ducebāt illos ad eum:
at ille singulis manus imponens cu-
rabat eos. Exiebant autē demonia a
multis clamantia et dicentia: quia tu
es filius dei. Et increpans nō sinet̄
ea loqui: quia sciebāt ipm̄ esse cristum.
Facta autē die egressus ibat in desertū
locum: et turbe requirebāt eum et ve-
nerūt usq; ad ipm̄: et detinebāt illum
ne discederet ab eis. Quibus ille ait.
Quia et alijs civitatibz oportet me evā-
gelizare regnū dei: qđ ideo miss⁹ sū. Et
erat p̄dicās ī synagogis galilee.

Actum est autē cū turbe irruerent
in eum ut audirent verbū dei:
et ipse stabat secus stagnum genezareth.
Et vidit duas naues stantes sec⁹ sta-
gnum: piscatores autē descenderant et
lauabāt retia. Ascendēs autē ī unā na-
vim que erat simonis: rogavit eum
a terra reducere pusillū. Et sedēs doce-
bat de navicula turbas. Ut cessavit
autē loqui: dixit ad simonē. Duc in al-
tum: et laxate retia vestra in capturā.
Et respōdens simon dixit illi. Prece-
ptorū p̄ totam noctem laborātes nichil
cepimus: in verbo autem tuo laxabo
rete. Et cum hoc fecissent: cōduserunt
piscū multitudinē copiosam. Rūpeta-
tur autem rete eorū. Et annuerūt socij
qui erant in alia naui: ut venirent et
adiuvarent eos. Et venerunt et imple-
verunt ambas naviculas: ita ut mee-
gerentur. Quod cum videret simon pe-
ccus: prociđit ad genua ihesu dicens.
Egi a me: qđ homo peccator sum dñe.
Stupor enim circūdeat eum: et omnes

qui cum illis erant: in captura piscium
quā reperant. Similiter autē iacobū &
iohānem filios zebedei: qui erant so-
rij simonis. Et ait ad simonē ihesus.
Noli timere: et hoc iam homines tui
capiēs. Et subductis ad terrā nauibus:
relictis omnibus secuti sunt illū. Et fa-
ctum est cum esset in una ciuitatū: & ec-
ce vir plenus lepra. et videns ihesum.
et p̄c̄idens in faciem suā: rogauit eum
dicens. Domine: si vis potes me mū-
dare. Et extendens manū: tetigit eum
dicens. Volo. Mūdare. Et cōfessū lepra
discessit ab illo. Et ip̄e p̄cepit illi ut ne-
mini diceret: sed vade ostende te sacer-
doti: et offer pro emundatione tua si-
cut p̄cepit moyses in testimoniū illis.
Perambulabat autē magis sermo de il-
lo: et cōuertebāt turbe multe ut audi-
rent: & curarentur ab infirmitatibus
suis. Ip̄e autē secedebat in desertum et
orabat. Et factū est in una die: & ip̄e
sedebat docens. Et erāt pharisei seden-
tes & legis doctores qui venerant ex o-
mni castella galilee & iudae. et iherlm:
& virtus dñi erat ad sanandū eos. Et
ecce viri portantes in lecto hominē q̄
erat paralyticus: et querebant eū infer-
re et ponere ante eum. Et non inueni-
entes qua parte illū inferrent p̄ turta:
ascenderūt supra tectum. et per regulas
sumiserūt eū cum lecto in mediū ante
ihesum. Quos fidē ut vidit dixit. Ho-
mo: remittuntur tibi peccata tua. Et
reperūt cogitare scribe et pharisei dicen-
tes. Quis ē hic qui loquitur blasphe-
mias? Quis potest dimittere peccata:
nisi solus deus? Et cognouit autē ihesus
cogitationes eorū: respondens dixit ad il-
los. Quid cogitatis in cordibus vestris?
Quid ē facilius dicere dimittere tibi
peccata: an dicere surge & ambula? Et autē

sciasis q̄a fili⁹ hoīs habet potestatem in
terra dimittere peccata: ait paralytico.
Tibi dico surge: tolle lectū tuū: et vade
in domū tuā. Et cōfessim consurgēs
corā illis tulit lectū in quo iacebat: et
abiit in domū suā magnificans deū.
Et stupor apprehendit omnes: & magni-
ficabāt deū. Et repleti sunt timore di-
centes: quia vidim⁹ mirabilia hodie.
Et post hec egiit: & vidit publicanum
nomine leui sedentem ad theloneū: et
ait illi. Sequere me. Et relictis omni-
bus: surgens secutus est eum. Et fecit
ei cōuiniū magnū leui in domo sua:
et erat turba multa publicanorū. & ali-
orū qui cum illis erant discumbentes.
Et murmurabāt pharisei et scribe eorū:
dicentes ad discipulos ei⁹. Quare cū
publicanis & peccatoribus manduca-
tis et bibitis? Et respondens ihesus di-
xit ad illos non egent q̄ sani sunt me-
dico: sed qui male habent. Non veni
vocare iustos: sed peccatores ad pe-
nitentiam. At illi dixerunt ad eū. Qua-
re discipuli iohannis ieiunant frequē-
ter et obsecrationes faciunt. similiter
et phariseorū: tui autē edunt & bibūt?
Quibus ip̄e ait. Nunquid potestis
filios sponsi dum cū illis est sponsus
facere ieiunare? Veniet autē dies: & cū
ablatus fuerit ab illis sponsus. tunc
ieiunabūt in illis diebus. Dicebat autē
et similitudinē ad illos. Quia nemo
cōmissurā a nouo uestimento immittit
in uestimentū vetus: alioquin & no-
uum rumpit: & veteri uō cōuenit com-
missura a nouo. Et nemo mittit vi-
num nouū in utres veteres: et vinū effun-
detur & utres percibūt. Sed vinū nouū
in utres novos mittendū est: & utraq;
conseruātur. Et nemo bibēs uer⁹ statū

vult novū: dicit enī vet⁹ meli⁹ ē.
Factū est autē in sabbato secundo
 primo. cū transiret per sata vel-
 lebāt discipuli eius spicas: et māduca-
 bant confricantes manibus. Quidā
 autē phariseorū dicebant illis. Quid
 facitis qđ non licet in sabbatis? Et re-
 spondens ihesus ad eos dixit. Nec hoc
 legistis qđ fecit dauid. cū esurisset ipse
 et qui cum illo erant: quomō intrauit
 in domum dei. et panes propositionis
 sumpsit: et māducauit. et dedit hijs q̄
 cum ipso erant: qđ nō licet māducare
 nisi tantū sacerdotibz? Et dicebat illis:
 quia dñs est filius hominis etiā sab-
 bati. factū est autē et in alio sabbato:
 ut intraret in synagogam et doceret.
 Et erat ibi homo: et man⁹ eius dege-
 rat arida. Observabāt autem scribe
 et pharisei si in sabbato curaret: ut in-
 uenirent unde accusarent eū. Ipse vero
 sciebat cogitationes eorū: et ait homini
 qui habebat manū aridā. Surge: et
 sta in medium. Et surgens stetit. Ait
 autē ad illos ihesus. Interrogo vos si
 licet sabbatis benefacere an male: ani-
 mam saluā facere an p̄dere? Et circū-
 spedis omnibz dixit hominū. Extende
 manū tuā. Et extendit: et restituta est
 manus eius. Ipsi autē repleti sunt in-
 pietria: et colloquebantē ad inuicē. qđ-
 nam facerent ihesu. factū est autē in il-
 lis diebz egijt in montem orare: et erat
 prostratus ī oratione dei. Et cum dies
 factus esset vocauit discipulos suos:
 et elegit duodecim ex ipis qđ et aplos
 nominauit: simonē quē cognomina-
 uit petrū et andrea fraterem eius: iaco-
 bum et iohannē. philippū et bartholo-
 meum. mattheum et thomam iacobū
 alpheī et simonem qui vocat zelotes
 et iudam iacobi: et iudam scarioth q̄

fuit proditor. Et descendens cum illis
 stetit in loco campestri et turba discipu-
 loꝝ eius: et multitudo copiosa plebis
 ab omni iudea et iherusalē et maritima
 et tyri et sydonis. qui uenerāt ut audi-
 rent eum: et sanarentur a languoribz
 suis. Et qui uegabantur a spiritibus
 immūdis curabantur. Et omnis tur-
 ba querebat eum tangere: quia uirtus
 de illo egiebat et sanabat omnes. Et
 ipse eleuatis oculis ī discipulos suos
 dicebat. Beati pauperes: quia uesterū
 est regnū dei. Beati qui nunc esuritis:
 quia saturabimini. Beati qui nunc
 fletis: quia ridebitis. Beati eritis cum
 uos oderit hōies et cū separauerint uos
 et reprobrauerint: et eiecerint nomen
 uesterū tanq̄ malū p̄pter filiū hominū.
 Gaudete in illa die et exultate: ecce enī
 merces uestra multa est in celo. Secun-
 dum hec enim faciebant prophetis pa-
 tres eorū. Verūtamen ue uobis diuiti-
 bus: qui habetis consolationē uestrā.
 Ue uobis qui saturati estis: quia esu-
 rietis. Ue uobis qui ridetis nunc: qđ
 lugebitis et flebitis. Ue cū bene uobis
 dixerint omnes homines. Secundū hec
 enim faciebāt p̄phetis patres eorū. Sed
 uobis dico qui auditis. Diligite in-
 micos uestros: benefacite hijs q̄ uos
 oderunt. Benedicite maledicentibus
 uos: orate pro calumniātibz uos.
 Si qui te p̄cutit in maxillā. prebe et al-
 teram: et ab eo qui aufert tibi uestimē-
 tum. etiā tunicam noli p̄hibere. Quā
 autē petenti te tribue: et qui aufert que
 tua sunt ne repetas. Et prout uultis
 ut faciant uobis homines: et uos faci-
 te illis similitet. Et si diligitis eos qui
 uos diligunt: que uobis est gratia?
 Nam et peccatores diligentes se dili-
 gunt. Et si benefeceritis hijs q̄ uobis

benefaciunt: que vobis est gratia? Si
quidem et peccatores hoc faciunt. Et
si mutuū dederitis hīs a quibus spe-
ratis recipere: q̄ gratia est vobis? Nā
et peccatores peccatoribz feneant: ut
recipiant equalia. Verūtamē diligite
inimicos vestros: benefacite et mu-
tuū date: nichil inde sperantes: et erit
merces vestra multa: et eritis filij altis-
simi: quia ipse benignus ē sup ingratos
et malos. Estote ergo misericordes: si-
cut et pater vester misericors ē. Nolite
iudicare: et non iudicabimini. Nolite
condemnare: et non cōdemnabimini.
Dimittite: et dimittentini. Date: et
dabitur vobis. Mensurā bonā et con-
fectam: et coagitatā et sup effluentem
dabūt in synū vestrū. Eadē vero men-
sura qua metisi fueritis: remetietur vo-
bis. Dicet aut illis et similitudinem.
Nunquid potest cecus cecum ducere?
Nōne ambo in foveā cadūt? Nō est
discipulus sup magistrū: pfectus autē
omnis erit: si sit sicut magister ei. Quid
aut vides festucā in oculo fratris tui:
trabem aut que in oculo tuo est non
consideras? Aut quomodo potes di-
cere fratri tuo: frater: sine eiciā festucā
de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem
non vides? Propterea eice primū tra-
bem de oculo tuo: et tunc perspicies ut
educas festucam de oculo fratris tui.
Non est enim arbor bona q̄ facit feu-
tus malos: neq; arbor mala facien-
s fructum bonū. Quaqueq; enim arbor
de fructu suo cognoscitur. Neq; enim
de spinis colligūt ficus: neq; de rubo
vindemiāt uvam. Bonus homo de
bono thesauro cordis sui pferet bonū: et
malus homo de malo thesauro pferet
malū. Ex abundātia enī cordis os lo-
quit. Quid aut vocatis me dñe dñe: et

nō facitis que dico? Quis q̄ venit ad
me: et audit sermones meos: et facit e-
os: ostendā vobis cui similis sit. Si-
milis est homini edificāti domū qui
sedit in alci: et posuit fundamentū su-
pra petram. Inundatione autem fa-
cta illisum est flumen domui illi: et nō
potuit eam mouere. Fundata enī erat
supra petram. Qui autē audit et nō fa-
cit similis est homini edificāti domū
suā supra terram sine fundamento: in
quā illisus ē fluvius: et cōtinuo cecidit: et
facta ē ruina domū illi magna. 111

Qum aut impleverit omnia verba
sua in aures plebis: intravit ca-
pharnaū. Centurionis aut cūstrā
seuus male habens erat moriturus:
qui illi erat p̄ciosus. Et cum audisset
de ihesu: misit ad eum seniores iudeo-
rum: rogans eū ut veniret: et salvaret
seuū ei. At illi cū venissent ad ihesum
rogabant eum sollicite dicentes ei: q̄a
dignus est ut hoc illi p̄stes. Diligite enī
gentem nrām: et synagogam ipse edi-
ficavit nobis. Ihesus autem ibat cū
illis. Et cum iam non longe esset a do-
mo: misit ad eum centurio amicos
dicens. Domine: noli vegari. Nō enī
sum dignus ut sub tectū meū intres: pro-
pter qd et meipsum non sum dignum
arbitratus ut venirem ad te: sed dic
verbo et sanabitur puer meus. Nam
et ego homo sum sub potestate cōsti-
tutus: habens sub me milites: et dico
huic vade et vadit: et alio veni et venit:
et seruo meo fac hoc et facit. Quo au-
dito ihesus miratus est: et cōuersus se-
quentibz se turbis dixit. Amen dico
vobis: nec in israel tantam fidem in-
veni. Et reuersi qui missi fuerant do-
num: inuenerūt seuū qui languerat
sanū. Et factū est deinceps ibat ihesus

in ciuitatem que vocat̄ nāyru: et ibant
cum eo discipuli eius ⁊ turba copiosa.
Cum aut̄ appropinquaret porte ciuita-
tis: ecce defunctus efferebatur fili⁹ uni-
cus matris sue. Et hec vidua erat: et
turba ciuitatis multa cum illa. Quā-
cum vidisset dñs: misericordia mot⁹
sup̄ eā dixit illi. Noli flere. Et accessit:
et tetigit oculū. Qui aut̄ qui portabāt
flecterūt. Et ait. Adolescens. tibi dico sur-
ge. Et resedit qui erat mortuus: ⁊ cepit
loqui: et dedit illū matri sue. Accepit
aut̄ omnes timor: et magnificabant
deum dicentes. Quia p̄pheta magnus
surrexit in nobis: ⁊ quia de⁹ uisitauit
plebem suā. Et egit hic seruo in uni-
uersam iudeam de eo: et omnē circa re-
gionē. Et nūciauerūt iohāni discipuli
eius de omnibus hīs. Et rōuocauit
duos de discipulis suis iohannes: et
misit ad ihesum dicens. Tu es q̄ uen-
tur⁹ es. an alium expectam⁹? Cū aut̄
uenissent ad eum uiri dixerunt. Iohā-
nes baptista misit nos ad te dicens.
Tu es qui uenturus es an aliū expecta-
mus? In ipsa aut̄ hora multos cura-
uit a languoribus suis et plagis. et spi-
ritibus malis: ⁊ cecis multis donauit
uisum. Et respondens dixit illis. Eun-
tes renūciate iohanni que audistis ⁊
uidistis. Quia ceci uident claudi am-
bulant. leprosi mundant: surdi audi-
unt. mortui resurgunt. pauperes euan-
gelizanē: et beatus est quicūq; nō fue-
rat scandalizat⁹ in me. Et cum discessis-
sent nunciū iohānis: cepit de iohāne
dicere ad turbas. Quid egistis in deser-
tum uidere? Arundinē uento agitātā?
Sed q̄d egistis uidere? Hōiem mollibus
uestimētis indutū? Ecce qui ī ueste pre-
ciosa sūt et delicijs. ī domibus regū sūt.
Sed quid egistis uidere? Prophetam?

Utiq; dico uobis: et plus q̄ p̄pheta?
Hic est de quo scriptum est. Ecce mitto
angelū meū ante faciem tuā: qui p̄pa-
rabit uiam tuā ante te. Dico enim uo-
bis: maior inter natos mulierū p̄phe-
ta iohāne baptista nemo est. Qui aut̄
minor est in regno dei maior est illo.
Et omnis plus audiens. et publica-
ni iustificauerūt deum: baptizati ba-
ptismo iohānis. Pharisei aut̄ ⁊ legis-
periti. consiliū dei spreuerunt in semet-
ipso: nō baptizati ab eo. Ait autem
dñs. Cui ergo similes dicam hui⁹
generatiōnis hui⁹: et cui similes sunt?
Similes sūt pueris sedētibus ī foro: et
loquētibus ad inuicē et dicētibus. Can-
tauim⁹ uobis tibijs et non saltastis:
lamētauim⁹ ⁊ non plorastis. Venit
aut̄ iohānes baptista neq; māducās
panem neq; bibēs uinū: et dicitis. De-
moniū habet. Venit filius hōis man-
ducās ⁊ bibens: et dicitis. Ecce homo
deuorator: et bibens uinū amicus pu-
blicanorū et peccatorū. Et iustificata est
sapientia. ab omnibus filijs suis. Ro-
gabat aut̄ illū quidā de phariseis ut
māducaret cum illo. Et ingressus do-
mum pharisei discubuit. Et ecce mu-
lier que erat in ciuitate peccatrix. ut co-
gnouit q̄ accubuit in domo pharisei
attulit alabastrū ungenti: et stans re-
tro secus pedes ei⁹ lacrimis cepit riga-
re pedes ei⁹. et capillis capitis sui ter-
gebat: ⁊ osculabat̄ pedes ei⁹ et ungen-
to ungebat. Videns aut̄ phariseus q̄
uocauerat eū: ait intra se dicens. Hic si
esset p̄pheta: sciret utiq; que ⁊ qualis ē
mulier que tangit eum: quia peccatrix
est. Et respondens ihesus dixit ad il-
lum. Simon: habeo tibi aliquid dice-
re. Ait ille ait. Magister dic. Duo de-
bitores erant cuiādam feneratori: un⁹

debebat denarios quingentos: et alius quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent: donauit utriusque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens simon dixit. Estimo: quia is cui plus donauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem: dixit simoni. Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuam: aquam pedibus meis non dedisti: hec autem lacrimis rigauit pedes meos. et capillis suis cesit. Osculum michi non dedisti: hec autem equo intraui non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hec autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi. Remittuntur ei peccata multa: quoniam diligit multum. Cui autem minus dimittitur minus diligit. Dixit autem ad illam. Remittuntur tibi peccata. Et reperit qui simul accumbebant dicere intra se. Quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem. Fides tua te saluam fecit. Vade in pace.

Factum est deinceps. et ipse iter faciebat per ciuitates et castella predicans et euangelizans regnum dei: et duodecim cum illo. et mulieres aliquae. quae erant curate a spiritibus malignis et infirmitatibus: maria que vocatur magdalene. de qua septem demonia egerant. et iohanna uxor chuze procuratoris herodis. et susanna et alie multe que ministrabant ei de facultatibus suis. Cum autem turba plurima conueneret et de ciuitatibus preareret ad eum: dixit per similitudinem. Egit qui seminat seminare semen suum. Et dum seminat aliud cecidit secus viam. et conculcatum est: et volucres celi comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram. et natum aruit: quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas: et simul egerit

spine suffocauerunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam: et ortum fecit fructum centuplum. Hec dicens clamabat. Qui habet aures audiendi audiat. Interea rogabant autem eum discipuli eius: quod esset hec parabola. Quibus ipse dixit. Vobis datum est nosse mysterium regni dei: ceteris autem in parabolis: ut videntes non viderent. et audientes non intelligant. Est autem hec parabola. Semen est verbum dei. Qui autem secus viam. hi sunt qui audiunt: deinde venit dyabolus et tollit verbum de corde eorum. ne credentes salui fiant. Nam qui supra petram: qui cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum. Et hi radices non habent: quia ad tempus credunt. et in tempore temptationis recedunt. Quod autem in spinas cecidit: hi sunt qui audierunt et a sollicitudinibus et diuitiis et voluptatibus vite euntes suffocantur: et non referunt fructum. Quod autem in bonam terram: hi sunt qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent: et fructum afferunt in patientia. Sermo autem lucernam accendens operit eam vase. aut subtus lectum ponit: sed supra candelahebrum ponit: ut intrantes videant lumen. Non est enim occultatum quod non manifestetur: nec absconditum quod non cognoscatur. et in palam veniat. Videte ergo quid audiatis. Qui enim habet dabitur illi: et quicumque non habet: etiam quod putat se habere auferetur ab illo. Venerunt autem ad illum mater et fratres eius: et non poterant adire ad eum propter turbam. Et nuntiatum est illi. Mater tua et fratres tui stant foris: volentes te videre. Qui respondens dixit ad eos. Mater mea et fratres mei hi sunt: qui verbum dei audiunt et faciunt. Factum est autem in una die: et ipse ascendit in nauiculam.

et discipuli ei⁹: et ait ad illos. Trāstremus trans stangnū. Et ascenderūt. Et nauigātib⁹ illis obdormiuit: et descendit procella venti in stangnū: ⁊ compellebant e⁹ et periclitabant. Accedentes autem suscitauerūt eū dicentes. Preceptor perim⁹. At ille surgens increpauit ventū et tempestatem aque et cessauit: ⁊ facta est trāquillitas. Dixit autem illis. Vbi est fides uestra? Qui timētes mirati sunt ad inuicem dicentes. Quis putas hic est? Quia et venti et mari imperat. ⁊ obediunt ei. Et nauigauerūt ad regionē gerasensorū. q̄ est contra galileā. Et cum de nauī egressus esset ad terram occurrit illi vir quidā q̄ habebat demoniū iā tēporib⁹ multis: et uestimēto non induebatur: neq; in domo manebat sed in monumentis. Is ut vidit ihesum p̄didit ante illū: et exclamās voce magna dixit. Quid michi ⁊ tibi est ihesu fili dei altissimi? Obsecro te: ne me torqueas. Precipiebat enim spiritui immūdo: ut exiret ab homine. Multis enī temporibus arripiebat illū: ⁊ vinciebat carchenis ⁊ cōpedib⁹ custodiē: et ruptis vinculis agebatur a demonio in deserta. Interrogauit autē illū ihesus dicens. Quod tibi nomē est? At ille dixit. Legio. Quia intrauerāt demonia mītra in eum. Et rogauerūt illū: ne imperaret illis ut in abissum irent. Erat autē ibi grex porcorū multorū pascentiū in monte: et rogabāt eū ut pmitteret eis in illos ingredi. Et p̄misit illis. Exierunt ergo demonia ab homine: et intrauerunt in porcos: et impetu abiit grex p̄ p̄cep̄s i stangnū: ⁊ suffocat⁹ est. Quō ut viderūt factū q̄ pascebant fugerunt: ⁊ nunciauerūt in ciuitatē et i villas. Exierūt autē videre qd factū est: et

uenerūt ad ihesum. ⁊ inueniūt hominem sedentem a quo demonia exierāt uestitū. ac sana mente ad pedes eius: et timuerūt. Nunciauerūt autē illis et q̄ viderant: quomō sanus factus esset a legione. Et rogauerūt illū omnis multitudo gerasensorū: ut discederet ab ip̄is: quia magno timore tenebant. Ipse autē ascendens nauim reuersus est. Et rogabat illū vir. a quo demonia exierant ut cum eo esset. Dimisit autē eū ihesus dicens. Redi in domū tuam: et narra quāta tibi fecit deus. Et abiit p̄ vniuersam ciuitatē p̄dicans: quanta illi fecisset ihesus. Factū est autē cū redisset ihesus: excepit illū turba. Erāt autē omnes expectantes eum. Et ecce venit vir cui nomē iairus et ip̄e princeps synagoge erat: et cecidit ad pedes ihesu. rogans eū ut intraret in domū eius: quia unica filia erat ei fere annorū duodecim. et hec moriebat. Et contigit dum iret: a turbis comprimebat. Et mulier quedā erat in fluxu sanguinis ab ānis duodecim: que in medicos erogauerat omnē substantiā suā. nec ab ullo potuit curari. Accessit retro et tetigit fimbriā uestimēti ei⁹: ⁊ cōfestim stetit fluxus sanguinis ei⁹. Et ait ihesus. Quis est qui me tetigit? Negantibus autē omnib⁹: dixit petrus et qui cū illo erāt. Preceptor. turbe te cōprimūt et affligūt: ⁊ dicitis quis me tetigit? Et dixit ihesus. Tetigit me aliquis. Nā et ego noui virtutem de me exisse. Videns autē mulier quia nō latuit. tremēs venit ⁊ prociuit ante pedes eius: et ob quā causam tetigerit eū indicauit coram omni p̄plo: et quēadmodū cōfesti sanata sit. At ipse dixit ei. Filia. fides tua te saluā fecit. Vade in pace. Adhuc illo loquēte. venit quidā ad principē

synagoge dicēs ei quia mortua ē filia tua: noli uexari illum. Ihesus autē audito hoc uerbo: respōdit patri puella. Noli timere. Crede tantū: et salua erit. Et cum uenisset domū. non pmissit intrare secū quēquā nisi petrū et iacobū et iohānem: et patrem et matrem puellae. Flebāt autē omnes: et plangebant illā. At ille dixit. Nolite flere. Non est mortua puella sed dormit. Et decidēbant eū: scientes quā mortua esset. Ipse autem tetrens manū eius clamauit dicens. Puella surge. Et reuersus est spiritus eius: et surrexit continuo. Et iussit illi dare manducare. Et stupuerunt parentes ei⁹: quibus precepit ne alicui dicerent quod factū erat.

Quod oratis autē ihesus duodecim ap̄tis. Dedit illis uirtutem et potestatem sup̄ om̄ia demonia: et ut languores curarent. Et misit illos p̄dicare regnū dei: et sanare infirmos. Et ait ad illos. Nichil tuleritis in uia neq; uirgā neq; peram. neq; panem neq; pecuniā: neq; duas tunicas habeatis. Et in quācumq; domū intraueritis ibi manete: et inde ne exeatis. Et quicumq; non receperint uos: exeuntes de ciuitate illa etiā puluerem pedū uestrorū egredite in testimonium supra illos. Egressi autē circuibāt per castella: euangelizantes et curantes ubiq; Audiuit autem herodes tetrarcha om̄ia que fiebant ab eo. et hesitabat eo qd dicerēt a quibusdā quia iohānes surrexit a mortuis: a quibusdā uero quia helyas apparuit: ab alijs autē quia p̄pheta unus de antiquis surrexit. Et ait herodes. Iohānem ego decollauī. Quis ē autē iste de quo ego talia audio? Et querebat uidere eū. Et reuersi ap̄ti narrauerūt illi quaecumq; fecerūt: et assumptis illis

secessit seorsum in locū desertū. q̄ ē bethsaida. Quōd cū cognouissent turbe secuti sūt illū: et recepit illos et loquebat̄ illis de regno dei: et eos qui cura indigebant sanabat. Dies autē reperat declinare. Et accedentes duodecim dixerunt illi. Dimitte turbas: ut euntes in castella uillasq; que circa sunt diuertāt et inueniāt escas: quia hic in loco deserto sumus. Ait autē ad illos. Vos date illis manducare. At illi dixerūt. Non sūt nobis plus qm̄ quinq; panes et duo pisces: nisi forte nos eamus. et euam⁹ in omnē hanc turbā escas. Erant autē fere uiri quinq; milia. Ait autē ad discipulos suos. Facite illos discumbere per cōtina quinquagētos: et ita fecerunt. Et discubuerūt omnes. Acceptis autē quinq; panibus et duobus piscibus respexit in celū et benedixit illis: et fregit et distribuit discipulis suis: ut ponerent ante turbas. Et māducauerūt omnes: et saturati sunt. Et sublatū est quod sup̄fuit illis fragmentorū cophini duodecim. Et factū est cū solus esset orās. erant cum illo et discipuli: et interrogauit illos dicens. Quem me dicūt esse turbe? At illi responderūt et dixerunt iohānem baptistā: alij autē helyā: alij uero quia unus p̄pheta de prioribus surrexit. Dixit autē illis. Vos autem quem me esse dicitis? Respondens simon petrus dixit. Cristū dei. At ille increpans illos precepit ne cui dicerēt hoc: dicens. quia oportet filium hominis multa pati et reprobari a senioribus et principibus sacerdotū. et scribis et occidi. et tertia die resurgere. Dicebat autē ad omnes. Si quis uult post me uenire. abneget semetip̄m: et tollat crucē suā quotidie: et sequat̄ me. Qui enim uoluerit animā suā saluā facere p̄det

illā. Nam qui p̄didit animā suam
propter me: saluā faciet illā. Quid enī
proficit homo si lucretur uniuersum
mundū: se autē ip̄m p̄dat ⁊ decimētū
sui faciat? Nam q̄ me erubuerit et me-
os sermones: hunc filius hominis e-
rubescet cum uenerit in maiestate sua
et patris et sanctorū angelorū. Dico
autē uobis: uere sunt aliqui hic stātes.
qui nō gustabāt mortem donec uide-
ant regnū dei. Factū est autē post hec
uerba fere dies octo: et assumpsit petrū
et iacobum et iohānem: et ascendit in
montē ut oraret. Et factū ē dum ora-
ret: species uultus eius altera. ⁊ uestis
ei⁹ albus et fulgens. Et ecce duo uiri
loquebant̄ cū illo. Erant autē moyses
et helyas uisi in maiestate: et dicebāt
excessum eius. quem completur⁹ erat
in iherusalē. Petrus uero ⁊ qui cū illo
grauati erant somno. Et euigilantes
uiderūt maiestatem eius: et duos uiros
qui stabāt cum illo. Et factū est cum
discederent ab illo: ait petrus ad ihe-
sum. Preceptor bonū est nos hic esse:
et faciam⁹ tria tabernacula: unū tibi. et
unū moyse. et unū helye. Nesciens q̄d
diceret. Hec autē illo loquente. facta est
nubes et obumbrauit eos: ⁊ timuerūt
intraantibz illis in nubē. Et uox facta
est de nube dicens. Hic est filius meus
dilectus: ip̄m audite. Et dū fieret uox
inuent⁹ ē ihesus solus. et ip̄i tacuerūt:
et nemini dixerūt in illis diebz quicq̄
ex hijs que uiderant. Factū est autē in
sequenti die descendētibz illis de mon-
te: occurrit illis turba multa. Et ecce uir
de turba exclamauit dicens. Magister
obsecro te: respice ī filiū meū q̄a uisit⁹
est michi. Et ecce spirit⁹ apprehendit eū.
et subito clamat: et elidit et dissipat eū
cum spuma: et uix discedit dilaniās

eum. Et rogauit discipulos tuos ut rice-
rent illū: et nō potuerūt. Respondens
autē ihesus dixit. Q̄ generatō infidelis
et pueris: usq; quo ero apud uos ⁊ pa-
tiar uos? Adduc huc filiū tuū. Et cū
accederet: elisit illū demoniū et dissi-
pauit. Et increpauit ihesus spiritū immū-
dum ⁊ sanauit puer⁹: ⁊ reddidit illū pa-
tri ei⁹. Stupebāt autē om̄es ī magnitu-
dine dei: om̄ibzq; mirātibz in om̄ibz
que faciebat. Dixit ad discipulos suos.
Bonite uos in cordibus ur̄is sermo-
nes istos. Filius enim h̄is. futurū est
ut credat̄ in manus hominū. At illi
ignorabāt uerbū istud: et erat uelatū
ante eos ut non sentirent illud: ⁊ time-
bant eū interrogare de hoc uerbo. In-
trauit autē cogitatio in eos: quis eorū
maior esset. At ihesus uidentis cogita-
tiones cordis illorū apprehendit puerū:
et statuit illū secus se: ⁊ ait illis. Qui-
cunq; susceperit puerū istū in nomine
meo me recipit. Et quicunq; me rece-
perit: recipit eum qui me misit. Nam
qui minor est inter om̄es uos: hic ma-
ior est. Respondens autē iohānes dixit.
Preceptor uidimus quēdam in nocte
tuo eicientem daemōnia: ⁊ phibūimus
eū. quia nō sequit̄ nobiscū. Et ait ad
illos ihesus. Nolite phibere. Qui enī
non ē aduersū uos pro uobis est. Fa-
ctum est autē dū cōplerent dies assump-
tionis eius: et ip̄e faciem suā firmauit
ut iret iherusalē. Et misit nūcios ante
cōspectū suū: et euntes intrauerūt ī ciui-
tatem samaritanorū ut pararent illi.
Et nō receperūt eū: q̄a facies eius erat
euntis iherusalē. Cum uidissent au-
tem discipuli eius iacobus et iohan-
nes dixerunt. Domine uis dicim⁹ ut
ignis descendat de celo: et cōsumat il-
los? Et cōuersus increpauit illos dicens.

Melchior cuius spiritus estis. Filius hominis non venit animas perdere sed salvare. Et abiit in aliud castellum. Factum est autem ambulanti illis in via: dixit quidam ad illum. Sequar te quocumque ieris. Dixit illi ihesus. Vulpes foveas habent: et volucres celi nidus: filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. Redit autem ad alterum. Sequere me. Ille autem dixit. Domine: permittite michi primum ire: et sepelire patrem meum. Dixitque ei ihesus. Bine ut mortui sepeliatur mortuos suos: tu autem vade et annuncia regnum dei. Et ait alter. Sequar te domine: sed permittite michi primum renuciare hijs qui domi sunt. Redit ad illum ihesus. Nemo mittens manum suam ad aratrum et aspiciens retro: aptus est regno dei.

Quod hec autem designavit dominus et alios septuaginta duos: et misit illos binos ante faciem suam in omnem terram et locum quo erat ipse venturus. Et dicebat illis. Messis quidem multa: operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis: ut mittat operarios in messem. Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum neque peram neque calciamenta: et neminem per viam salutaveritis. In quantumcunque domum intraveritis: primum dicitur pax huic domui: et si ibi fuerit filius pacis: requiescat super illum pax vestra: si autem ad vos revertetur. In eadem autem domo manete: edentes et bibentes que apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum. Et in quantumcunque civitatem intraveritis et susceperint vos manducate que apponuntur vobis: et curate infirmos qui in illa sunt: et dicitur illis appropinquabit in vos regnum dei. In quantumcunque autem civitatem intraveritis

et non susceperint vos: egredietes in plateas eius dicitur. Etiam pulverem que adhesit nobis de civitate vestra egredietur in vos. Tamen hoc scitote quia appropinquabit regnum dei. Dico vobis: quia sodomis in die illa remissius erit quam illi civitati. Ne tibi corozaim ne tibi bethsaida: quia si in tyro et sydone facte fuissent virtutes que facte sunt in vobis olim in cilicio et cinere sedentes peniteret. Verumtamen tyro et sydoni remissius erit in iudicio quam vobis. Et tu capharnaum usque ad celum exaltata: usque ad infernum demergeris. Qui vos audit me audit: et qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit: spernit eum que me misit. Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes. Domine: etiam demonia subiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis. Videbam sathanan sicut fulgur de celo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones et supra omnem virtutem inimicam: et nihil vobis nocebit. Verumtamen in hoc nolite gaudere: quia spiritus vobis subiciuntur. Gaudete autem: quia nomina vestra scripta sunt in celis. In ipsa hora exultavit in spiritu sancto et dixit. Confiteor tibi domine pater celi et terre: quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus: et revelasti ea parvulis. Etiam pater: quoniam sic placuit ante te. Omnia michi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit quis sit filius nisi pater: et quis sit pater nisi filius: et cui voluerit filius revelare. Et conversus ad discipulos suos dixit. Beati oculi qui vident que vos videtis. Dico enim vobis: quia multi prophete et reges voluerunt videre que vos videtis et non viderunt: et audire que auditis et non audierunt. Et ecce quidam legisperitus surrexit temptans illum et dicens. Magister: quod

faciendo vitā eternā possidebo? At ille dixit ad eū. In lege quid scriptū est? Quomodo legis? Ille respōdens dixit. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota anima tua. et ex omnibus viribus tuis et ex omni mente tua: et proximum tuū sicut teipm. Dixitq; illi. Recte respōdisti. Hoc fac et viues. Ille autē volēs iustificare seipm dixit ad ihesum. Et quis ē me⁹ proximus? Suscipiens autē ihesus dixit. Homo quidā descendebat ab iherosolymis et incidit in latrones: q; etiā despoliauerūt eū: et plagis impostis abiit semiviuo relicto. Accidit ut sacerdos quidā descenderet eadē via: et viso illo p̄teruuit. Similiter et leuita: cum esset sec⁹ locū et videret eū p̄teruuit. Samaritanus autē quidā iter faciens venit secus eū: et videns eum misericordia motus ē. Et appropians alligauit vulnera ei⁹: infundens oleū et vinū: et imponens illum in iumentū suū duxit in stabulū: et curā eius egit. Et altera die p̄tulit duos denarios: et dedit stabulario et ait. Curā illius habe: et quocūq; superogaueris. ego cum rediero reddā tibi. Quis horū eū videtur tibi proximus fuisse illi. qui incidit in latrones? At ille dixit. Qui fecit misericordiā in illū. Et ait illi ihesus. Vade: et tu fac similiter. Factū est autē dū irent. et ipse intrauit in quoddā castellū: et mulier quedā martha noīe recepit illū in domū suā: et huic erat soror nomine maria. Que etiam sedens secus pedes dñi audiebat verbum illius: martha autē satagebat circa frequens ministeriū. Que stetit et ait. Dñe: non ē tibi cure q; soror mea reliquit me solā ministrare? Dic ergo illi ut me adiuet. Et respondēs dixit illi domin⁹. Martha martha sollicita

es: et turbaris circa plurima. Porro unū ē necessariū. Maria optimā partem elegit: q; nō auferet ab ea. Et factū est cum esset in quodam loco orās: ut cessauit dixit vn⁹ ex discipulis eius ad eum. Domine doce nos orare: sicut docuit iohannes discipulos suos. Et ait illis. Cū oratis dicite. Pater sanctificetur nomē tuū: adueniat regnū tuū: panē nr̄m quotidianū da nobis hodie: et dimicte nobis peccata nr̄a sicut dimicte tim⁹ debitoribus nr̄is: et ne nos inducas in temptationē. Et ait ad illos. Quis vestrū habebit amicū et ibit ad illum media nocte et dicet illi amice comoda michi tres panes. quoniā amic⁹ me⁹ venit de via ad me. et non habeo quō ponā ante illū: et ille deintus respondens dicit. noli michi molestus esse. iā ostiū clausum est. et pueri mei mecum sunt in cubili. non possum surgere et dare tibi. Et ille si p̄seuerauerit pulsās: dico vobis. et si nō dabit illi surgens. eo q; amicus ei⁹ sit: p̄ter improbitatem tamen ei⁹ surget. et dabit illi quicquid habet necessarios. Et dico ego vobis. Petite et dabit vobis: querite et inuenietis: pulsate et aperietur vobis. Quis etiā q; petit accipit: et q; querit inuenit: et pulsanti aperietur. Quis autē ex vobis patrem petit panē: nunquid lapidem dabit illi? Aut piscem: nunquid pro pisce serpente dabit illi? Aut si petierit quū: nunquid porriget illi scorpionē? Si ergo vos cū sitis mali nobis bona data dare filijs vris: quāto magis pater vester celestis de celo dabit bonū spiritū petentibus se. Et erat eiciens demoniū et illud erat mutū: et cum eiecisset demoniū locut⁹ ē mutus: et ammirate sunt turbe. Quidā autē

re eis dixerunt. In beelzebub principe
 demoniorum eicie demonia. Et alij tem-
 perantes: signum querebant ab eo. Ipse
 autem ut vidit cogitationes eorum dixit eis.
 Omne regnum in seipsum divisum de-
 solabitur: et domus supra domum cadet.
 Si autem et sathanas in seipsum divisus
 est. quomodo stabit regnum eius: quia
 dicitis in beelzebub eicere me demonia?
 Si autem ego in beelzebub eicio demonia:
 filij vestri in quo eiciunt? Ideo ipsi
 iudices vestri erunt. Porro si in digito
 dei eicio demonia: profecto puenit in vos
 regnum dei. Cum fortis armatus custo-
 dit atrium suum: in pace sunt ea que pos-
 sidet. Si autem fortior eo supervenerit vi-
 cecit eum: universa arma eius auferet in
 quibus confidebat: et spolia eius distri-
 buit. Qui non est mecum contra me est: et qui
 non colligit mecum dissipat. Cum immu-
 dus spiritus egerit de homine pambu-
 lat per loca inaquosa. querens requiem:
 et non inueniens dicit. Reuertar in do-
 mum meam unde egiui. Et cum venerit
 inuenit eam scopis mundatam. Tunc va-
 dit et assumit septem alios spiritus secum
 nequiores se: et ingressi habitant ibi. Et
 sunt nouissima hominis illius peiora pri-
 oribus. factum est autem cum hec diceret:
 extollens vocem quaedam mulier de turba
 dixit illi. Beatus venter qui te portauit:
 et ubera que suxisti. At ille dixit. Qui-
 nummo beati qui audiunt verbum dei: et
 custodiunt illud. Turbis concurrentibus
 cepit dicere. Generatio hec generatio
 nequam est: signum querit et signum non da-
 bitur ei nisi signum ione. Nam sicut fuit
 ionas signum nimuitis: ita erit filius ho-
 minis generationi isti. Regina austri
 surget in iudicio: cum viris generationis
 huius et condemnabit illos: quia venit a
 finibus terre audire sapientiam salomonis.

Et ecce plus quam salomon hic. Viri ni-
 miue surgent in iudicio cum generatio-
 ne hac et condemnabunt illam: quia peni-
 tentiam egerunt in predicatione ione. Et
 ecce plus quam iona hic. Memento lucernam
 accendit et in abscondito ponit neque
 sub modio sed supra candelabrum: ut
 qui ingrediuntur lumen videant. Lucer-
 na corporis tui est oculus tuus. Si o-
 culus tuus fuerit simplex. totum corpus
 tuum lucidum erit: si autem nequam fuerit: etiam
 corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergo
 ne lumen quod in te est tenebre sint. Si ergo
 corpus tuum totum lucidum fuerit. non ha-
 bens aliquam partem tenebrarum: erit luci-
 dum totum. Et sicut lucerna fulgoris il-
 luminabit te. Et cum loqueretur: rogauit
 illum quidam phariseus ut praderet apud
 se. Ihesus autem ingressus recubuit.
 Phariseus autem cepit intra se reputans
 dicere: quare non baptizatus esset ante
 prandium. Et ait dominus ad illum. Mune
 vos pharisei quod de foris est calicis. et
 rathini mundatis: quod autem intus est vni-
 pleturn est rapina et iniquitate. Stulti:
 nonne qui fecit quod de foris est. etiam id
 quod de intus est fecit? Veritatem quod
 superest date elemosinam: et ecce omnia
 mundata sunt vobis. Sed ve vobis
 phariseis qui decimatis mentam et ru-
 ram et omne olus: et preteritis iudicium et
 caritatem dei. Hec autem oportuit facere:
 et illa non omittere. Ve vobis pharise-
 is: quia diligitis primas cathedras in
 synagogis. et salutationes in foro. Ve
 vobis quia estis ut monumenta que non
 apparent. et homines ambulantes su-
 pra. nesciunt. Respondens autem quidam
 re legisperitis ait illi. Magister: hec di-
 cens etiam contumeliam nobis facis. At il-
 le ait. Et vobis legisperitis ve: quia
 oneratis homines oneribus que portare

non possunt: et ipsi uno digito vestro non tangitis sarcinas. Ne vobis quod edificatis monumenta prophetarum: patres autem vestri occiderunt illos. Sed profecto testificamini quod consentitis operibus patrum vestrorum: quoniam quidem ipsi eos occiderunt: vos autem edificatis eorum sepulcra. Propterea et sapientia dei dixit. Mittere ad illos prophetas et apostolos et esse illis occidit et persecutentur: ut inquiratur sanguis omnium prophetarum: qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista: a sanguine abel usque ad sanguinem zacharie: qui perijt iter altare et ede. Ita dico vobis: requireret ab hac generatione. Ne vobis legisperitis qui tulistis clavem scientie: ipsi non introistis: et eos qui introibant prohibuistis. Cum autem hec ad illos diceret: ceperunt pharisei et legisperiti graviter insistere: et os eius opprimere de mulieribus insidiantes ei: et querentes aliquid rapere de ore eius: ut accularerent eum.

Multis autem turbis concurrentibus ita ut se invicem conculcarerent: cepit dicere ad discipulos suos. Attendite a fermento phariseorum quod est hypocrisis. Nichil enim operatum est quod non reueletur: neque absconditum quod non sciatur. Quoniam que in tenebris dixistis: in lumine dicentur: et quod in aure locuti estis in cubiculis: predicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis ne timeamini ab hijs qui occidunt corpus: et post hec non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis. Timee eum: qui postquam occiderit: habet potestatem mittere in gehennam. Ita dico vobis: hunc timeate. Nonne quicquid passeris venerit dispondis: et unus ex illis non est in oblivione coram deo? Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt.

Nolite ergo timere: multis passeribus pluris estis. Dico autem vobis: omnis quicumque confessus fuerit me coram hominibus: et filius hominis confitebitur illum coram angelis dei. Qui autem negaverit me coram hominibus: negabitur coram angelis dei. Et omnis qui dicit verbum in filium hominis remittetur ei: ei autem qui in spiritu sancto blasphemaverit non remittetur. Cum autem inducerent vos in synagogas: et ad magistratus et potestates: nolite solliciti esse: qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora: quid oporteat vos dicere. Fuit autem ei quidam de turba. Magister dicit fratri meo: ut dividat mecum hereditatem. At ille dixit ei. Homo: quis me constituit iudicem aut divisorem supra vos? Dixitque ad illos. Videte et cavete ab omni avaritia: quia non in abundantia cuiusque vita est: et hijs que possidet. Dixit autem similitudinem ad illos dicens. Prois quidam divitis uberis fructus ager attulit: et cogitabat intra se dicens. Quid faciam: quod non habeo quo congregem fructus meos? Et dixit. Hoc faciam. Destruam horrea mea: et maiora faciam: et illuc congregabo omnia que nata sunt michi et bona mea: et dicam anime mee. Anima: habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce: comede: bibe: epulare. Dixit autem illi deus. Stulte hac nocte animam tuam repetunt a te. Que autem parasti tui erunt? Sic est qui sibi thesaurizat: et non est in deum dives. Dixitque ad discipulos suos. Ideo dico vobis. Nolite solliciti esse anime vestre quid manducetis: neque corpori quid induamini. Anima plus est quam esca: et corpus plus quam vestimentum.

Considerate conuos. q̄a non semināt
 neq; metūt quib; non ē cellariū neq;
 horcū: & de⁹ pascat illos. Quātoma-
 gis vos pluris estis illis? Quis autē
 vestrū cogitando potest adicere ad
 staturā suā cubitū unū? Si ergo neq;
 quod minimū est potestis: quid de
 ceteris solliciti estis? Considerate lilia
 quomō crescunt. Non laborāt neq;
 nent. Dico autē vobis: nec salomon
 in omni gloria sua vestiebatur sicut
 unū e⁹ istis. Si autē serū qd̄ hodie est
 in agro: & cras in thibanū mittitur de-
 us sic vscit: quātomagis vos pusil-
 le fidei? Et vos nolite querere qd̄ man-
 ducetis. aut quid bibatis: & nolite in
 sublime tolli. Hec autē omnia gentes
 mūdi querūt. Pater autē vester scit qm̄
 hijs indigetis. Verūtamē querite pri-
 mum regnum dei & iusticiam eius: et
 hęc omnia adiciēt vobis. Nolite ti-
 mere pusillus grece: quia cōplacuit pa-
 tri vestro dare vobis regnū. Vendite
 que possidetis et date elemosinā. Fa-
 cite vobis sacculos qui nō veterescūt:
 thesaurū nō deficientem in celis: q̄ fur
 nō appropiat. neq; tinea corrumpit.
 Vbi enim thesaurus vester est: ibi & cor
 vestrū erit. Sint lūbi vestrī p̄cincti & lu-
 ccne ardentes: & vos similes homini-
 bus expectātibus dñm suū quādo re-
 vertat a nuptijs: ut cū venerit & pulsa-
 verit confestim aperiat ei. Beati serui
 illi: quos rū venerit domin⁹ inuenerit
 vigilātes. Amen dico vobis: q̄ p̄cin-
 get se & faciet illos discubere: et trāsēs
 ministrabit illis. Et si venerit i secūda
 vigilia: et si in tertia vigilia venerit et
 ita inuenerit: beati sunt serui illi. Hoc
 autē scitote: qm̄ si sciret paterfamilias
 qua hora fur veniret vigilaret usq;
 et nō sineret p̄fodi domū suā. Et vos

estote parati: quia qua hora non pu-
 tatis filius hominis venire. Ait autē
 ei petrus. Domine: ad nos dicitis hanc
 parabolā an & ad omnes? Dixit autē
 domin⁹. Quis putas est fidelis dispē-
 sator et prudēs: quē cōstituit domin⁹
 supra familiā suā ut det illis tēpore
 tritici mensurā? Beat⁹ ille seruus: quē
 cum venerit dñs inuenerit ita facientē.
 Vere dico vobis: quoniā supra omni-
 a que possidet cōstituet illū. Quod si
 dixerit seruus ille in corde suo. morā
 facie domin⁹ me⁹ venire: & cepit pec-
 tere seruos & ancillas et edere. et bibere.
 et inebriari: veniet domin⁹ serui illius
 in die qua nō sperat & hora qua nescit
 et diuidet eū: partemq; eius cū infide-
 libus ponet. Ille autē seruus q̄ cognouit
 volūtatē domini sui. et non p̄a-
 rauit. et nō fecit scdm volūtatē eius
 vapulabit multis: qui autē nō cognouit
 et fecit digna plagis vapulabit
 paucis. Omni autē cui multū datū est.
 multū queretur ab eo: et cui cōmenda-
 uerūt multū: plus petent ab eo. Ignē
 veni mittere in terrā: et quid volo nisi
 ut accendatur? Bap̄tismū autē habeo
 bap̄tizari. & quomō coartor usq; dū
 p̄ficiat? Putatis q̄a patem veni mittere
 in terram? Nō dico vobis: sed sepa-
 rationem. Erunt enim e⁹ hoc quinq;
 in domo una diuisi: tres in duos et
 duo in tres diuidentur: pater i filium.
 et filius in patrem suū: mater in filiā.
 et filia in matrem: socrus in nurū suā
 et nurus in socrū suā. Dicebat autem
 ad turbas. Cum videritis nubē oriē-
 tem ab occasu statim dicitis nimb⁹
 venit et ita fit: et cum austrū flantem
 dicitis. quia estus erit et fit. Propterea
 faciē celi et terre vobis p̄bare: hoc au-
 tem tempus quomodo non p̄batis?

Quid autē et a vobis ipsis nō iudica-
tis qđ iustū est? Cum autē vadis cum
aduersario tuo ad principē in via de
operam liberari ab illo: ne forte trahat
te ad iudicē et iudex tradat te rectori:
et rector mittat te in carcerem. Dico
tibi: non exies inde donec etiam vo-
uissimum minucum reddas.

Derant autē quidā ipso in tēpore
muniātes illi de galileis: quorū
languinē pilatus miscuit cū sacrificij
corū. Et respondens dixit illis. Puta-
tis qđ hī galilei pre omnibz galileis
peccatores fuerūt quia talia passi sūt?
Non dico vobis: sed nisi penitentiam
habueritis omnes similiter peribitis si-
cut illi decem et octo supra quos cecidit
turreis in bethsai et occidit eos. Putatis
quia et ipsi debitores fuerunt p̄ter omnes
homines habitantes in iherusalem?
Non dico vobis: sed si non penitenti-
am habueritis omnes similiter peribi-
tis. Dicebat autē et similitudinē. Arbo-
rem ficū habebat quidā plantatā in vi-
nea sua: et venit querens fructū in illa
et non inuenit. Dixit autē ad cultorem
vinee. Ecce anni tres sunt ex quo venio
querens fructū in ficulnea hac: et non
inuenio. Succide ergo illā. Ut quid
etiā terrā occupat? At ille respondēs
dixit illi. Domine: dimitte illā et hoc
anno usq; dum fodiā circa illā et mit-
tam stercora. Et siquidē fecerit fructū:
sinaut in futurū succides eā. Erat autē
docens in synagoga eorū sabbatis.
Et ecce mulier que habebat spiritum
infirmū annis decem et octo: et
erat inclinata: nec omnino poterat sur-
sum respicere. Quam cū videret ihesus
vocauit eam ad se: et ait illi. Mulier:
dimissa es ab infirmitate tua. Et im-
posuit illi manus: et confestim cecidit

et: et glorificabat deum. Respondēs
autē archisynagogus indignans qđ
sabbatis curallet ihesus: dicebat tur-
be. Hęc dies sunt in quibus oportet
operari. In hīs ergo venite et curami-
ni: et non in die sabbati. Respondēs
autē ad illū dñs dixit. Proccite unus-
quisq; vestrū sabbatum nō soluit bouē
suū aut asinū a presepio et ducit ad
aquam? Nanc autē filiā abrahe quā
alligauit sathanas ecce decem et octo
annis: non oportuit solui a vinculo
isto die sabbati? Et cum hęc diceret ecu-
bescbāt omnes aduersarij eius: et o-
mnis ipse gaudebat in uniuersis
qđ gloriose se habāt ab eo. Dicebat ergo.
Cui simile est regnū dei: et cui simile
estimabo illud? Simile ē grano linea-
pis: qđ acceptū homo misit in orbem
suū et creuit: et factū est in arborem ma-
gnam: et volucres celi requieuerūt in
ramis eius. Et iterū dixit. Cui simile
estimabo regnū dei? Simile est fenē-
ro qđ acceptū mulier abscondit in fa-
rine sata tris: donec fermentaret totū.
Et ibat p̄ ciuitates et castella docens:
et iter faciens in iherusalē. Ait autē illi
quidā. Dñe: si pauci sūt qđ saluāt? Ipse
autē dixit ad illos. Cōtendite intrare
per angustā portam: quia multi dico
vobis querūt intrare: et non poterunt.
Cum autē intrauerit patrefamilias et
clauserit ostiū et incipietis foris stare:
et pulsare ostiū dicentes dñe apri no-
bis: et respōdens dicet vobis. Nescio
vos unde sitis. Tunc incipietis dicere.
Māducauim⁹ corā te et bibim⁹: et in
plateis nostris docuisti. Et dicet vo-
bis. Nescio vos unde sitis. Discedite
a me omnes operarij iniquitatis. Ibi
erit fletus et stridor dēntiū: cū videritis
abrahā et isaac et iacob et omnes

prophetas in regno dei: vos autem
 repellere foras. Et venient ab oriente et
 occidente et aquilone et austro: et accu-
 bent in regno dei. Et ecce sunt novissi-
 mi qui erunt primi: et sunt primi qui
 erunt novissimi. In ipsa die accesserunt
 quidam phariseorum dicentes illi. Exi et
 vade hinc: quia herodes vult te occi-
 dere. Et ait illis. Ite et dicite vulpi illi.
 Ecce erio demonia et sanitates perficio
 hodie et cras: et tertia die consumior.
 Veritatem oportet me hodie et cras et
 sequenti ambulare: quia non capio propheta-
 ram perire terra iherusalē. Iherusalē
 iherusalē que occidis prophetas et lapi-
 das eos qui mittunt ad te. Quoties
 volui congregare filios tuos quemad-
 modum avis nidum suum sub petris: et
 noluisti. Ecce relinquetur vobis do-
 mus vestra deserta. Dico autem vobis: quia
 non videbitis me donec veniat cum dixerit:
 benedictus qui venit in nomine domini.

Et factum est cum introisset ihesus in
 domum cuiusdam principis pha-
 riseorum sabbato manducare panem: et
 ipsi obsecrabant eum. Et ecce quidam ydro-
 picus erat ante illum. Et respondens ihesus:
 dixit ad legisperitos et phariseos
 dicens. Si licet sabbato curare? At il-
 li tacuerunt. Ipse vero apprehensum sana-
 vit eum: ac dimisit. Et respondens ad
 illos dixit. Cuius vestrum asinus aut
 bos in puteum cadet: et non continuo
 extrahet illum die sabbati? Et non pote-
 rant ad hec respondere illi. Dicebat
 autem et ad invitatos parabolam. inten-
 dens quomodo primos accubitus elige-
 rent: dicens ad illos. Cum invitatus
 fueris ad nuptias. non discumbas in
 primo loco. ne forte honoratiores te sit
 invitatus ab illo: et veniens is qui te
 et illum vocavit. dicat tibi da huic locum:

et tunc incipias cum rubore novissi-
 mum locum tenere. Sed cum vocatus
 fueris vade recumbe in novissimo lo-
 co: ut cum venerit qui te invitavit dicat
 tibi. Amice ascende super me. Tunc erit
 tibi gloria coram simul discumbentibus:
 quia omnis qui se exaltat humiliabitur:
 et qui se humiliat exaltabitur. Dicebat
 autem et ei qui se invitaverat. Cum facis
 prandium aut cenam. noli vocare amicos
 tuos. neque fratres tuos neque cognatos.
 neque vicinos divites: ne forte et ipsi te
 reinvitent: et fiat tibi retributio. Sed
 cum facis convivium voca pauperes debi-
 les claudos et cecos et beatus eris: quia
 non habent retribuere tibi. Retribuet
 autem tibi in resurrectione iustus. Hec cum
 audisset quidam de simul discumbentibus
 dixit illi. Beatus qui manducabit pa-
 nem in regno dei. At ipse dixit ei. Homo
 quidam fecit cenam magnam: et voca-
 vit multos. Et misit servum suum hora
 tene dicere invitatis ut venirent: quia
 iam parata sunt omnia. Et ceperunt
 simul omnes excusare. Primus dixit
 ei. Villam enim: et necesse habeo egire et
 videre illam. Rogo te: habe me excusatum.
 Et alter dixit. Iuga bovum enim quatuor: et
 ego pascere illa. Rogo te: habe me excu-
 satum. Et alius dixit. uxorem duxi: et i-
 deo non possum venire. Et reuersus
 servus nuntiavit hec domino suo. Tunc
 iratus paterfamilias dixit servo suo.
 Exi cito in plateas et vicus civitatis: et
 pauperes ac debiles et cecos et claudos
 introduce huc. Et ait servus. Domine:
 factum est ut imperasti. et adhuc locus
 est. Et ait dominus servo. Exi in vias et se-
 pes et compelle intrare: ut impleatur do-
 mus mea. Dico autem vobis: quod nemo
 vicorum illorum qui vocati sunt gustabit
 cenam meam. Ibant autem turbe multe

rum eo: et conuersus dixit ad illos. Si quis uenit ad me et non odit patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores. adhuc autem et animam suam: non potest meus esse discipulus. Et qui non baiulat crucem suam et uenit post me: non potest me esse discipulus. Quis enim ex uobis uolens turrim edificare non prius sedes computat sumptus qui necessarii sunt. si habeat ad perficiendum: ne postea quam posuerit fundamentum. et non potuerit perficere. omnes qui uident incipient illudere ei dicentes. quia hic homo cepit edificare et non potuit consummare. Aut quis rex iturus committere bellum aduersus alium regem: non sedens prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei. qui cum uiginti milibus uenit ad se. Alioquin adhuc illo longe agente: legationem mittens rogat ea que pacis sunt. Sic ergo omnis ex uobis qui non renunciat omnibus que possidet: non potest meus esse discipulus. Bonum est sal. Si autem sal quoque euauerit: in quo condierit. Neque in terram neque in sterquilinum uale est: sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi audiat.

Erant autem appropinquantes ei publicani et peccatores: ut audirent illum. Et murmurabant pharisei et scribe dicentes: quia hic peccatores recipit et manducat cum illis. Quis ad illos parabolam istam dicens. Et ait ex uobis homo qui habet centum oues: et si perdidit unam ex illis. nonne dimittit nonaginta nouem in deserto et uadit ad illam que perierat donec inueniat eam. Et cum inuenit eam. imponit in humeros suos gaudens: et ueniens domum conuocat amicos et uicinos dicens illis. Congratulamini michi: quia inueni

que meam que perierat. Dico uobis: ita et gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente: quam supra nonaginta tanquam iustis qui non indigent penitentia. Aut que mulier habens dragmas decem: si perdidit dragmam unam. nonne accendit lucernam et uertit domum et querit diligenter. donec inueniat eam. Et cum inuenit: conuocat amicos et uicinas dicens. Congratulamini michi: quia inueni dragmam quam perdideram. Ita dico uobis: gaudium erit coram angelis dei super uno peccatore penitentiam agente. Ait autem. Homo quidam habuit duos filios: et dixit ad adolescentior ex illis patri. Pater: da michi portionem substantie que me contigit. Et diuisit illis substantiam. Et non post multos dies. congregatis omnibus adolescentior filio peregre profectus est in regionem longinquam: et ibi dissipauit substantiam suam uiuendo luxuriose. Et postquam omnia consummasset: factus est famens ualida in regione illa: et ipse cepit egerere. Et abiit et adhesit uni ciuium regionis illius: et misit illum in uillam suam ut pasceret porcos. Et cupiebat implere uentre suum de siliquis quas porci manducabant: et nemo illi dabat. In se autem reuersus dixit. Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus: ego autem hic fame pereor. Surgam et ibo ad patrem meum: et dicam ei pater: peccaui in celum et coram te: iam non sum dignus uocari filius tuus: fac me sicut unum de mercenariis tuis. Et surgens uenit ad patrem suum. Cum autem adhuc longe esset. uidit illum pater ipsius: et misericordia motus est: et accurrens cecidit super collum eius: et osculatus est eum. Dixitque ei filius. Pater: peccaui in celum et coram te: iam non sum dignus uocari filius

tuis. Dixit autē pater ad seruos suos. Eito p̄ferte stolam primā. et induite illū: et date anulū in manū eius: et calciamēta in pedes eius. Et adducite vitulū saginatū ⁊ occidite. ⁊ mādu-remus et epulemur: quia hic fili⁹ me⁹ mortuus fuerat et reuixit: perierat et inuentus est. Et ceperūt epulari. Erat autē filius ei⁹ senior in agro. Et cū ueniret ⁊ appropinquaret domui. audiuit symphoniā et chorum: et uocauit unum de seruis: et interrogauit quid hec essent. Ille dixit illi. Frater tuus uenit: et occidit pater tuus vitulum saginatū: quia saluū illū recepit. In- dignatus est autē: et nolebat introire. Pater ergo illius egressus cepit roga- re illū. At ille respondens dixit patri suo. Ecce tot annis seruis tibi: ⁊ nun- quā mandatū tuū p̄terui: et nunquā dedi- sti michi hedum ut cum amicis me- is epularer. Sed postquā fili⁹ tuus hic qui deus grauit substantiā suā cū meret- ribus uenit: occidisti illi vitulū sagi- natū. At ipse dixit illi. Fili tu semp me- cum es: et omnia mea tua sunt. Epu- lari autē et gaudere oportebat: quia frater tuus hic mortuus erat et reuixit: perierat et inuentus est.

Dicebat autē et ad discipulos suos. Homo quidā erat diues q̄ ha- bebatur uillicū: et hic diffamatus est apud illū: quasi dissipasset bona ip̄ius. Et uocauit illum: et ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationē uillicatio- nis tue. Nam enim non poteris uilli- care. Ait autē uillicus intra se. Quid faciā: quia domin⁹ meus auferet a me uillicationē? Sforere non ualeo: men- dicare erubescō. Scio quid faciā: ut cum amicus fuero a uillicatione: re- cipiānt me ī domos suas. Conuocatis

itaq; singulis debitoribus dñi sui: dice- bat primo. Quantū debes dño meo? At ille dixit. Lenteū cados olei. Dixit q; illi. Accipe rationē tuā: et sede cito scribe quinquaginta. Deinde alio di- xit. Tu uero quantum debes? Qui ait. Lenteū choros tritici. Ait illi. Accipe lras tuas: ⁊ scribe octoginta. Et lau- dauit domin⁹ uillicum iniquitatis q̄a prudenter fecisset: quia filij hui⁹ seculi prudentiores filijs lucis in generatō- ne sua sunt. Et ego uobis dico. Faci- te uobis amicos de māmona iniqui- tatis: ut cum defeceritis recipiant uos in eterna tabernacula. Qui fidelis est in minimo et in maiori fidelis est: et qui in modico iniquus est. et in ma- iori iniquus ē. Si ergo in iniquo mā- mona fideles non fuistis: qd uerū est quis credet uobis? Et si in alieno fide- les nō fuistis: qd uerū ē quis dabit uo- bis? Nemo seruis potest duobus do- minis seruire. Aut enim unū odiet: ⁊ alterū diliget: aut unū adheret: ⁊ alte- rum contemnet. Non potestis deo ser- uire ⁊ māmona. Audiebāt autē omnia hec pharisei qui erant auari: et deride- bant illū. Et ait illis. Vos estis q̄ iu- stificastis uos corā hominibus: deus autē nouit corda uestra. Quia qd ho- minibus altum est: abominatio est ante deū. Ite et prophete usq; ad io- hannē: ex eo regnū dei euangelizat: et omnis in illud uim facit. Facilius est autē celū et terrā p̄terire: q̄ de lege u- num apicem cadere. Omnis q̄ dimittit uxorem suā. et alterā ducit mechatur: et qui dimissam a uiro ducit mechatur. Homo quidam erat diues qui indue- batur purpura ⁊ bisso: ⁊ epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendic⁹ nomine lazarus: qui iacebat

ad ianuam eius ulceribus plenus. cupiens saturari de melle que cadebat de mensa diuitis: et nemo illi dabat. Sed et canes veniebant: et lingebant ulcera eius. Factum est autem ut moreretur medicus: et portaretur ab angelis in sinu abrahe. Mortuus est autem et diuites: et sepultus est in inferno. Fleuans autem oculos suos cum esset in tormentis: vidit abraham a longe. et lazarus in sinu eius: et ipse clamans dixit. Pater abraham miserere mei: et mitte lazarus ut intingat extremum digiti sui in aqua. ut refrigeret linguam meam: quia crucior in hac flamma. Et dixit illi abraham. Filii recordare quia recepisti bona in vita tua: et lazarus similiter mala. Nunc autem hic consolatur: tu vero cruciaris. Et in hijs omnibus inter nos et vos talia magna firmata sunt: ut hijs qui volunt hinc transire ad vos non possunt: neque inde huc transire. Et ait. Rogo ergo te pater: ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quatuor fratres: ut restetur illis ne et ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi abraham. Habent moysen et prophetas: audiatur illos. At ille dixit. Non pater abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos penitentiam agent. Ait autem illi. Si moysen et prophetas non audiunt: neque si quis ex mortuis resurrexerit credant.

Quod ad discipulos suos ait. Impossibile est ut non veniant scandala. Ve autem illi propter que veniunt. Nilius est illi si lapis molaris imponatur circa collum eius. et picciatur in mare: quam ut scandalizet unum de pusillis istis. Attendite vobis. Si peccauerit in te frater tuus. increpa illum: et si penitentiam egerit dimitte illi. Et si septies in die peccauerit in te: et septies in die conuersus

fuerit ad te dicens. peccet me: dimitte illi. Et dixerunt apostoli domino. Adauge nobis fide. Dixit autem dominus. Si habueritis fidem sicut granum sinapis: diceretis huic arbori moro eradicare et transplantare in mare: et obediret vobis. Quis autem vestrum habens seruum arantem aut pascentem boues qui regressus de agro dicat illi statim transi recube: et non dicat. para quod cenam et porcinge te et ministra michi donec manducem et bibam. et post haec tu manducabis et bibes? Numquid gratiam habet seruo illi: quia fecit que ei imperauerat? Non puto. Sic et vos cum feceritis omnia que precepta sunt vobis dicite. serui inutiles sumus. Quod debuimus facere fecimus. Et factum est dum iret in iherusalem: transibat per mediam samariam et galileam. Et cum ingrederetur quoddam castellum: occurrerunt ei decem viri leprosi. Qui steterunt a longe: et leuauerunt vocem dicentes. ihesu preceptor: miserere nostri. Quos ut vidit dixit. Ite: ostendite vos sacerdotibus. Et factum est dum irent: mundati sunt. Unus autem ex illis ut vidit quia mundatus est: regressus est cum magna voce magnificans deum. Et recidit in faciem ante pedes eius: gratias agens. Et hic erat samaritanus. Respondens autem ihesus dixit. Nonne decem mundati sunt? Et noue ubi sunt? Non est inuentus qui rediret. et daret gloriam deo: nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge vade: quia fides tua te saluum fecit. Interrogatus autem a phariseis quando venit regnum dei: respondens eis dixit. Non veniet regnum dei cum obseruatione: neque dicent ecce hic aut ecce illic. Ecce enim regnum dei intra vos est. Et ait ad discipulos suos. Venit dies quando desideretis videre unum diem filij hominis:

et nō videbitis. Et dicent vobis. Ecce
hic et ecce illic. Nolite ire: neq; sedenū-
ni. Nam sicut fulgur choruscans de
sub celo ī ea que sub celo sunt fulget:
ita erit filius hoīs in die sua. Prīmū
aut oportet illū misera pati: & reproba-
ri a generatione hac. Et sicut factū est
in diebus noe: ita erit et in diebus filij ho-
minis. Edebāt et bibebāt uxores du-
rebāt: & dabant ad nuptias. usq; in
diem qua intrauit noe in archam: et
venit diluviū & p̄didit omnes. Simi-
liter sicut factū est ī diebus loth. Edebāt
et bibebant & vendebāt plantabāt et
edificabāt: qua die aut egiit loth a zo-
domis. pluit ignem & sulphur de celo:
et omnes p̄didit. Scdm̄ hęc erit qua di-
e filij hōis revelabit. In illa hora q̄ fue-
rit in tecto. et vasa eius in domo ne de-
scendet tollere illa: et qui in agro: simi-
liter non redeat retro. Memores esto-
te uxoris loth. Quicumq; questerit ani-
mam suā saluā facere p̄det illam. Et
quicumq; p̄viderit illā: vivificabit eam.
Dico vobis: in illa nocte erūt duo in
lecto uno: unus assumetur et alter re-
linquetur. Due erūt molescentes ī unū:
una assumet & altera relinquet. Duo
in agro: unus assumetur: & alter relin-
quet. Respōdētes dicūt illi. Vbi dñe?
Qui dixit illis. Vbiūq; fuerit corp⁹ il-
lus cōgregabūtur & aquile.

Dicebat aut & parabolā ad illos:
quoniā oportet semp̄ orare et
nō deficere: dicentis. Iudee quidā erat
in quadā civitate: qui deū nō timebat
et hominē nō reverebat. Vidua autē
quedā erat in civitate illa: et veniebat
ad eū dicens. Vindica me de adver-
sario meo. Et nolebat per multū temp⁹.
Post hęc aut dixit intra se. Et si deū
nō timeo nec hominē revereor: tamē

quia molesta est michi hęc vidua vin-
dicabo illā: ne in novissimo veniens
suggillet me. Ait aut dñs. Audite
quid iudee iniquitatis dicit. De⁹ autē
nō faciet vindictā electorū suorū clamā-
tū ad se die ac nocte: et pacienciā habe-
bit in illis. Dico vobis: quia cito faci-
et vindictā illorū. Verūtamē fili⁹ ho-
minis veniens: putas inveniet fidem
in terra? Dixit aut & ad quosdā qui ī
se confidebāt tanq; iusti & aspnaban-
tur ceteros parabolā istā. Duo hoīes
ascendebāt in templū ut orarent: un⁹
phariseus & alter publican⁹. Pharise-
us stans. hęc apud se orabat. Deus
gratias ago tibi: quia non sum sicut
ceteri hominū. raptores. iniusti. adul-
teri: velut etiā hęc publican⁹. Ieiunio
bis in sabbato: decimas deo omniū q̄
possideo. Et publican⁹ a longe stans
noletat nec oculos ad celū leuare: sed
p̄cutiebat pectus suū dicens. De⁹ p̄ci-
us esto michi peccatori. Dico vobis:
descendit hic iustificatus in domum
suā ab illo: quia omnis qui se exaltat
humiliabitur: et qui se humiliat exal-
tabit. Afferebant aut ad illū & infan-
tes: ut eos tangeret. Quod cū viderēt
discipuli increpabant illos. Ihesus autē
cōvocās illos dixit. Sinite pueros ve-
nire ad me: et nolite vetare eos. Taliū
est enim regnū dei. Amen dico vobis:
quicumq; nō accepit regnum dei sicut
puer. non intrabit in illud. Et interro-
gavit eum quidam princeps dicens.
Magister bone: quid faciens vitā eter-
nam possidebo? Dixit aut ei ihesus.
Quid me dicis bonū? Nemo bon⁹ nisi
solus deus. Mandata nosti. Nō occi-
des: non mechaberis. nō furtū facies.
nō falsum testimoniū dices: honora
patrē tuū et matrem. Qui ait. Hęc omnia

custodiui a iuuetute mea. Quo audi-
to ihesus: ait ei. Adhuc unū tibi deest.
Omnia quecumq; habes vende et da
pauperibus: et habebis thesaurū in celo:
et veni sequere me. Hīs ille auditis
contristat⁹ est: quia diues erat valde.
Vidēs autē ihesus illū tristē factū dixit.
Quā difficile qui pecunias habent in
regnū dei intrabūt. Facilius est enim
camelū p foramen acus transire: q̄ di-
uitem intrare in regnū dei. Et dixerūt
qui audiebāt. Et quis potest saluus
fieri? Ait illis. Que impossibilia sunt
apud homines: possibilia sunt apud
deū. Ait autē petrus. Ecce nos dimisi-
mus omnia: et secuti sum⁹ te. Qui di-
xit eis. Amen dico vobis: nemo est q̄
reliquit domū aut parentes aut fra-
tres aut uxorem aut filios ppter regnū
dei et non recipiat multo plura ī hoc
tempore: et in seculo venturo vitā eter-
nam. Assūpsit autē ihesus duodecim:
et ait illis. Ecce ascendimus iherosoli-
mam: et cōsumabunt omnia q̄ scripta
sunt per prophetas de filio hominis.
Tradet enim gentibus: et illuderet: et flagel-
labit. et cōspuetur: et postq̄ flagella-
uerint occident eū: et die tertia resur-
get. Et ipi nichil horū intellexerunt. Et
erat verbū istud absconditū ab eis: et
nō intelligebāt que dicebantur. Fadū
est autē cū appropinquaret ihericho:
cecus quidā sedebat secus viā mendic-
ans. Et cū audiret turbā ptereūtem:
interrogabat quid hoc esset. Dixerūt
autē ei: q̄ ihesus nazaren⁹ trāsiret. Et
clamauit dicens. Ihesu fili dauid: mi-
serere mei. Et qui p̄ibant increpabant
eū ut taceret. Ip̄e vero inuoluit magis cla-
mabat: fili dauid miserere mei. Scās
autē ihesus: iussit illū adduci ad se. Et
cum appropinquasset: interrogauit

illū dicens. Quid tibi vis faciam? At
ille dixit. Dñe ut videā. Et ihesus di-
xit ei. Respice. Fides tua te saluū fecit.
Et confestim vidit: et sequebatur il-
lum magnificās deū. Et omīs plebs
ut vidit dedit laudem deo.

Et ingressus p̄rabulabat ihericho.
Et ecce vir noīe zachæus: et hic
princeps erat publicanorū: et ip̄e diues.
Et querebat videre ihesum quis esset:
et non poterat pre turba: quia statu-
ra pusillus erat. Et p̄currens ascendit
in arborem sicomorū ut videret eū: q̄
inde erat trāsitur⁹. Et cū venisset ad lo-
cum: suspiciēs ihesus vidit illū: et dixit
ad eū. Zachæe festinās descende: quia
hodie in domo tua oportet me mane-
re. Et festinās descendit: et excepit illū
gaudēs. Et cū viderent omīs murmu-
rabāt dicentes: q̄ ad hominē peccato-
rem diuertisset. Stans autē zachæus
dixit ad ihesum. Ecce dimidiū bonorū
meorū dñe do pauperibus: et si q̄d aliquē
defraudauī reddo quadruplum. Ait
ihesus ad eum. Quia hodie salus do-
mū huic facta est: eo q̄ ip̄e filius sit
abrahæ. Venit enim fili⁹ hoīs querere et
saluū facere q̄d perierat. Hec illis audi-
entibus adiciēs dixit parabolā: eo q̄
esset p̄ iherusalē: et quia cōstitimarent
q̄ cōfestim regnū dei manifestaretur.
Dixit ergo. Homo quidā nobilis ab-
iit in regionē longinquā accipere sibi
regnū: et reuertī. Vocatis autē decem ser-
uis suis. Dedit eis decem minas: et ait
ad illos. Negociamini dū venio. Li-
ues autē ei⁹ oderāt eū: et miserūt legati-
onem post illum dicentes. Nolumus
hunc regnare sup nos. Et factū est ut
rediret accepto regno: et iussit vocari
seruos quibus dedit pecuniā: ut sciret
quātū quisq; negociatus esset. Venit

autē prim⁹ dicens. Dñe: mna tua decē
 mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge bo-
 ne serue: quia in modico fuisti fidelis:
 tuis potestatem habens supra decem
 ciuitates. Et alter venit dicens. Dñe:
 mna tua fecit quinq; mnas. Et huic a-
 it. Et tu esto sup quinq; ciuitates. Et al-
 ter venit dicens. Dñe ecce mna tua:
 quā habui repositā i sudario. Timui
 enim te quia homo austeris es: tollis
 quod nō posuisti. et metis qd non se-
 minasti. Dixit ei. De ore tuo te iudico
 serue nequā. Sciebas qd ego homo
 austeris sum tollens qd non posui: et
 metens qd nō seminavi. Et quare nō
 dedisti pecuniā meā ad mensam: et e-
 go veniēs cum usuris utiq; egegissem
 illud. Et astantibus dixit. Auferte ab
 illo mnam: et date illi q̄ decē mnas ha-
 bet. Et dixerunt ei. Dñe: habet decem
 mnas. Dico autē vobis: q̄a omni ha-
 bēti dabit et abūdabit: ab eo autē q̄ nō
 habet: et qd habet. auferet ab eo. Verū-
 tamē inimicos meos illos qui nolue-
 runt me regnare sup se adducite huc:
 et interficite ante me. Et hijs dictis pre-
 cedebat ascendens iherosolimā. Et fa-
 ctum est cū appropinquasset ad beth-
 phage et bethaniā. ad mōtem qui
 vocat oliueti: misit duos discipulos
 suos dicēs. Ite i castellū qd cōtra vos
 est. In qd introeūtes. inuenietis pullū
 asine alligatū: cui neus vnq; hoīm
 sedit. Soluite illum: et adducite. Et si
 quis vos interrogauerit quare solui-
 tis: sic dicetis ei. Quia dñs opetā eius
 desiderat. Abierūt autē qui missi erāt:
 et inuenerunt sicut dixit illis stantem
 pullū. Soluentibus autē illis pullū: di-
 xerūt dñi eius ad illos. Quid soluitis
 pullū? At illi dixerūt. Quia domin⁹
 eum necessariū habet. Et duxerūt illū

ad ihesum. Et iactātes vestimēta sua
 supra pullū: imposuerūt ihesum. Eūte
 autē illo substernebāt vestimēta sua i
 via. Et cū appropinquaret iā ad descen-
 sum mōtis oliueti: ceperūt omēs tur-
 be descendentiū gaudentes laudare
 deū voce magna sup omnibus quas
 viderāt virtutibus dicentes. Benedict⁹
 qui venit rex in noīe dñi: pax in celo et
 gloria i excelsis. Et quidā phariseorū
 de turbis dixerunt ad illū. Magister
 increpa discipulos tuos. Quibus ipse
 ait. Dico vobis: quia si hij tacuerint
 lapides clamabunt. Et ut appropin-
 quauit: videns ciuitatē fleuit sup illā
 dicens. Quia si cognouisses et tu. Et
 quidē i hac die tua q̄ ad pacē tibi: nūc
 autē abscondita sūt ab oculis tuis. Quia
 venient dies in te: et circundabūt te in-
 imici tui vallo: et circundabūt te. et co-
 angustabūt te undiq;: et ad terrā pro-
 sternēt te. et filios tuos qui in te sunt.
 Et nō relinquent in te lapidē sup lapi-
 dem: eo qd nō cognoueris tempus visi-
 tationis tue. Et ingressus in templum
 cepit eicere vendētes et ementes: dicens
 illis. Scriptū est: quia dom⁹ mea do-
 mus orationis est. Vos autē fecistis il-
 lam speluncā latronū. Et erat docens
 quotidie in templo. Principes autē sa-
 cerdotum et scribe et principes plebis
 querēbāt illū p̄dere: et nō inueniebāt
 quid facerent illi. Quis em̄ ip̄sus sus-
 pensus erat audiens illum.

Et factum est in vna dierū docen-
 te illo ip̄sum in templo et euange-
 lizante: conuenerūt principes sacerdotū
 et scribe cū senioribus: et aiunt dicentes
 ad illū. Dic nobis i qua potestate hec
 facis. Aut quis est qui dedit tibi hāc
 potestatem? Respondens autē ihesus di-
 xit ad illos. Interrogabo vos et ego

unū verbū. Respondere michi. Sapientium iohannis de celo erat: an ex hominibus? At illi cogitabant inter se dicentes. Quia si dixerim⁹ de celo dicit. Quare ergo nō credidistis illi? Si autem dixerim⁹ ex hominibus: plebs uniuersa lapidabit nos. Certi sunt enim iohānem prophetā esse. Et responderunt se nescire unde esset. Et ihesus ait illis. Neque ego dico vobis: in qua potestate hec facio. Cepit autē dicere ad plebem parabolā hāc. Homo plantauit vineā et locauit eam colonis: et ipse peregre fuit multis temporibus. Et in tempore misit ad cultores seruū: ut de fructu vinee daretur illi. Qui celum dimiserūt eum inanē. Et addidit alterū seruū mittere. Illi autē hunc quoque redentes. et afficientes cōtumelia: dimiserūt inanem. Et addidit terciū mittere: qui et illū vulnerātes eiecerūt. Dixit autē dñs vinee. Quid faciās? Mittā filium meū dilectū: forsitan cū hunc viderint verberentur. Quem cum vidissent coloni: cogitauerunt intra se dicentes. Hic est heres. Occidam⁹ illū: ut nra fiat hereditas. Et eiedū illū extra vineā occiderunt. Quid ergo faciet illis dñs vinee? Veniet et p̄det colonos istos: et dabit vineā alijs. Quos audito dixerūt illi. Absit. Ille autē aspiciens eos ait. Quid ē ergo hoc quod scriptū ē. lapidem quē reprobauerūt edificātes hic fact⁹ ē in caput āguli? Omnis quī ceciderit supra illū lapidē cōquassabit: supra quē autem ceciderit. cōminuet illū. Et querebāt principes sacerdotū et scribe mittere in illū man⁹ illa hora: et rimuerūt p̄sim. Cōgnouerūt enim quod ad ip̄os dixerit similitudinē hanc. Et obseruātes miserunt insidiatores quī se iustos simularent. ut caperēt eū in sermone: ut traderēt

illū principatui et potestati p̄sidis. Et interrogauerūt eū dicentes. Magister scim⁹ quia recte dicis et doces: et non accipis p̄sonam: sed viā da in veritate doces. Licet nobis dare tributū cesari an nō? Considerans autē dolū illorū dixit ad eos. Quid me temptatis? Obedite michi denariū. Cui⁹ habet ymaginem et inscriptionē? Respondentes dixerunt. Cesaris. Et ait illis. Reddite ergo quod sunt cesaris cesari: et quod sunt dei deo. Et non potuerūt verbū ei⁹ reprehendere corā plebe: et mirari in responsō eius tacuerūt. Accesserunt autē quidā saducei: qui negant esse resurrectionē: et interrogauerūt eū dicentes. Magister moyses scripsit nobis: si frater alicui⁹ mortuus fuerit habens uxorem. et hic sine liberis fuerit ut accipiat eā frater eius uxorem. et suscitet semē fratri suo. Septem ergo fratres erant: et primus accepit uxorem et mortu⁹ est sine filijs. Et sequens accepit illā: et ip̄e mortuus est sine filio. Et tercius accepit illā: similiter et omnes septem et non reliquerunt semē: et mortui sunt. Quisquam omnium mortuus est et mulier. In resurrectione ergo cui⁹ eorū erit uxor? Siquidem septem habuerūt eam uxore. Et ait illis ihesus. Filij hui⁹ seculi nubūt. et tradūtur ad nuptias: illi vero qui digni habebunt seculo illo. et resurrectione ex mortuis neque nubēt neque ducēt uxores: neque ultra mori poterūt. Equales enim angelis sunt: et filij sunt dei: cū sint filij resurrectionis. Quia vero resurgant mortui. et moyses ostendit scē rubū: sicut dicit dñm deū abrahā et deū isaac. et deū iacob. Deus autem non est mortuorū sed viuorū. Omnes enim viuunt ei. Respondētes autē quidā scribarū dixerūt ei. Magister bene dixisti.

Et amplius non audebant eum quicquam interrogare. Dixit autem ad illos. Quomodo dicunt cristum filium david esse: et ipse david dicitur in libro psalmodum. Dixit dominus dominus meus sede a dextris meis. donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. David ergo dominum illum vocat: et quomodo filius eius est? Audiente autem omni populo dixit discipulis suis. Attendite a scribis qui volunt ambulare in stolis. et amant salutationes in foro: et primas cathedras in synagogis: et primos discubitus in conviviis. Qui deorant domos viduarum: simulantes longam orationem. Hi accipient damnationem maiorem.

Respiciens autem vidit eos qui mittebant munera sua in gazophilacium divites. Vidit autem et quadam viduam pauperculam mittentem tra minuta duo. Et dixit. Vere dico vobis: quia vidua hec pauper plus quam omnes misit. Nam omnes hi ex abundantia sibi miserunt in munera dei: hec autem ex eo quod deest illi omnem victum suum quem habuit misit. Et quibusdam dicentibus de templo quod bonis lapidibus et donis ornatum esset. Dixit. Nec que videtis: veniet dies in quibus non relinquet lapis super lapidem qui non destruatur. Interrogaverunt autem illum dicentes. Preceptor quando hec erunt: et quod signum cum fieri incipient? Qui dixit. Videte ne seducamini. Multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum: et tempus appropinquavit. Nolite ire post eos cum autem audieritis prelia et seditiones: nolite terreti. Non oportet primum hec fieri: sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis. Surge gens contra gentem et regnum adversus regnum: et terre visus magni erunt pro loca: et pestilentie et fames: terroresque de

celo: et signa magna erunt. Sed ante hec omnia iniciet vobis manus suas: et persequentem tradentes in synagogas et custodias: trahentes ad reges et principes propter nomen meum. Contiget autem vobis in testimoniis. Ponite ergo in cordibus vestris non premeditari quemadmodum respondeatis. Ego enim dabo vobis os et sapientiam: cui non poterunt resistere et contradicere omnes adversarii vestri. Trademini autem a parentibus et fratribus et cognatis et amicis: et morte afficient eum vobis. Et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Et capillus de capite vestro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Cum autem videritis circumdari ab exercitu iherusalim: tunc scitate quia appropinquavit desolatio eius. Tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes: et qui in medio eius discedant: et qui in regionibus non intrent in eas: quia dies ultionis hi sunt ut impleantur omnia que scripta sunt. Ne autem pregnantibus et nutribus in illis diebus. Erunt etiam pressura magna super terram: et ira populo huic. Et cadent in ore gladii: et captivi ducantur in omnes gentes. Et iherusalim calcabitur a gentibus: donec impleantur tempora nationum. Et erunt signa in sole et luna et stellis: et in terris pressura gentium per confusione sonitus maris et fluctuum: arescentibus hominibus per timore et expectatione que superveniet universo orbi. Nam virtutes celorum movebuntur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. Hiis autem fieri incipientibus: respicite et levate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem. Videte ficulneas et omnes arbores: cum

111
produciunt iam et se fructu scitis quoniam prope est etas. Ita et vos cum videritis hec fieri: scitote quoniam prope est regnum dei. Amen dico vobis: quia non preteribit generatio hec donec omnia fiant. Celum et terra transibunt: verba autem mea non transibunt. Attendite autem vobis ne forte grauentur corda vestra in crapula et ebrietate et curis huius vite: et superveniat in vos repentina dies illa. Tanquam laqueus enim superveniet in omnes: qui sedent super faciem omnis terre. Vigilate ergo omni tempore orantes: ut digni habeamini fugere ista omnia que futura sunt: et stare ante filium hominis. Erat autem diebus docens in templo: noctibus vero egrediens morabatur in monte qui vocatur Oliveti. Et omnis populus manebat ad eum in templo audire eum.

Appropinquabat autem dies festus azimorum qui dicitur pascha. Et querebant principes sacerdotum et scribe quomodo eum interficerent: timebant vero plebem. Intrauit autem sathanas in iudam qui cognominabatur scarioth: unum de duodecim: et abiit et locutus est cum principibus sacerdotum et magistratibus quemadmodum illum traderet eis. Et gavisus sunt: et pacti sunt pecuniam illi dare. Et spondidit. Et querebat oportunitatem: ut traderet illum sine turbis. Venit autem dies azimorum: in qua necesse erat occidi pascha. Et misit petrum et iohannem dicens. Euntis parate nobis pascha: ut manducemus. Illi dixerunt. Vbi vis paremus? Et dixit ad eos. Ecce introeuntibus vobis in civitatem occurret vobis homo amphoram aque portans: sequimini eum in domum in qua intrat: et dicetis pacem familias domus. Dicit tibi magister.

Vbi est diversorium ubi pascha cum discipulis meis manducemus? Et ipse ostendet vobis cenaculum magnum stratum: et ibi parate. Euntibus autem invenerunt sicut dixit illis: et paraverunt pascha. Et cum facta esset hora discubuit: et duodecim apostoli cum eo. Et ait illis. Desideravi hoc pascha manducare vobiscum: antequam patiar. Dico enim vobis: quia et hoc non manducabo illud donec impleatur in regno dei. Et accepto calice gratias egit et dixit. Accipite et dividite inter vos. Dico enim vobis: non bibam de generatione vitis donec regnum dei veniat. Et accepto pane gratias egit et fregit: et dedit eis dicens. Hoc est corpus meum: quod pro vobis datur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem: postquam cenavit dicens. Hic est calix novi testamenti in sanguine meo: qui pro vobis fundetur. Verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa. Et quidem filius hominis secundum quod definitum est vadit. Verumtamen ve homini pro quem tradetur. Et ipsi ceperunt querere inter se: quis esset et eis quod hoc facturus esset. Facta est autem et contentio inter eos: quis eorum videretur esse maior. Dixit autem eis. Reges gentium dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos beneficii vocantur. Vos autem non sic. Sed qui maior est in vobis fiat sicut minor: et qui prior est sicut ministrator. Nam quis maior est? Qui recumbit: an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Vos autem estis qui permansistis mecum in temptationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meum regnum: ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo: et sedeat is super thronos

duodecim iudicantes duodecim tribus
israhel. Ait autē dñs simoni. Simon:
ecce sathanas reperit vos. ut cribra-
ret sicut triticū. Ego autē rogavi p te:
ut nō deficiat fides tua. Et tu aliquā-
do conuersus: confirma fratres tuos.
Qui dixit ei. Domine: tecū parat⁹ sū
et in carcerem ⁊ in mortem ire. Et ille
dixit. Dico tibi petre: non cātabit ho-
die gallus. donec tec aburges nosse
me. Et dixit eis. Quādo nisi vos sine
sacculo et pera et calciamentis: nunquā
aliquid defuit vobis? At illi dixerūt.
Nichil. Dixit ergo eis. Sed nunc q̄ ha-
bet sacculū tollat: similiter ⁊ pera. Et
qui non habet: vendat tunicam suā ⁊
emat gladiū. Dico enim vobis: quo-
niam adhuc hoc qd scriptū ē oportet
impleri in me: et q̄ cum iniquis depu-
tatus est. Etenim ea que sunt de me fi-
nem habent. At illi dixerūt. Dñe: ecce
duo gladij hic. At ille dixit eis. Satis
est. Et egressus ibat secūdu cōsuetudi-
nem in montem oliuarū. Secuti sunt
illū ⁊ discipuli. Et cū puenisset ad locū:
dixit illis. Orate: ne intretis ī tempta-
tionē. Et ipse auulsus est ab eis quācū
iactus est lapidis: ⁊ positus genibus
orabat dicens. Pater: si vis transter
calicem istū a me. Verūtāme nō mea
voluntas: sed tua fiat. Apparuit autē
illi angelus de celo confortans eū. Et
factus in agonia prolix⁹ orabat. Et
factus est sudor ei⁹. sicut gutte sangui-
nis decurrentis ī terrā. Et cū surrexisset
ab oratione ⁊ venisset ad discipulos su-
os: inuenit eos dormientes p tristitia.
Et ait illis. Quid dormitis? Surgite
orate: ne intretis in temptationē. Ad-
huc eo loquēte: ecce turba. et q̄ vocaba-
tur iudas unus de duodecim antece-
debat eos: et appropinquauit ihesu. ut

oscularetur eum. Ihesus autē dixit illi.
Iuda. osculo filij hominis tradis?
Videntes autē hī qui circa ipm erant
qd futurū erat: dixerūt ei. Dñe: si puci-
mus in gladio? Et percussit vnus ex il-
lis secū principis sacerdotū: et ampu-
tauit auriculā ei⁹ dexterā. Respōdes
autē ihesus ait. Sinite. Usq; huc. Et
cum tetigisset auriculā ei⁹. sanauit eū.
Dixit autē ihesus ad eos qui venerāt
ad se principes sacerdotū ⁊ magistra-
tus templi ⁊ seniores. Quasi ad latro-
nem existis cū gladijs ⁊ fustibz. Cum
quotidie vobiscū fucim ī templo: nō
reprehendistis manus in me. Sed hec est
hora v̄ra: et potestas tenebrarū. Com-
prehēdētes autē eū. duxerūt ad domū
principis sacerdotū: petrus vero seque-
batur a longe. Accenso autē igne ī me-
dio atrij. et arcūsedentibz illis: erat pe-
trus in medio eorū. Quem cū vidisset
ancilla quedam sedentē ad lumen: et
cum fuisset intuita dixit. Et hic cū illo
erat. At ille negauit eum dicens. Mu-
lier: non noui illū. Et post pusillū ali-
us vidēs eū dixit. Et tu de illis es. Pe-
trus vero ait. Q homo nō sū. Et inter-
uallo facto quasi h̄re vni⁹: alius qui-
dam affirmabat dicens. Vere et hic
cum illo erat: nam et galileus est. Et
ait pet⁹. Homo: nescio quid dicas. Et
cōtinuo adhuc illo loquēte cantauit
gallus. Et cōuersus dñs respexit petrū.
Et recordat⁹ ē pet⁹ v̄bi dñm sicut dixe-
rat: q̄a priusq; gall⁹ cācet. tec me nega-
bis. Et egressus foras pet⁹ fleuit ama-
re. Et viri qui tenebāt illū. illudēbāt ei
redentes. Et velaucūt eū: ⁊ perciebāt
faciē ei⁹: et interrogauerūt eū dicentes.
Prophetiza. Quis est qui te percussit?
Et alia multa blasphemātes dicebāt
in eum. Et ut factus ē dies. cōuenerūt

seniores plebis et principes sacerdotum et scribe: et duxerunt illum in consilium suum dicentes. Si tu es christus. dic nobis. Et ait illis. Si vobis dixerero non credetis michi: si autem et interrogauero non respondebitis michi: neque dimittetis. Et hoc autem erit filius hominis sedens a dextris virtutis dei. Dixerunt autem omnes. Tu ergo es filius dei? Qui ait. Vos dicitis: quia ego sum. At illi dixerunt. Quid adhuc desideramus testimonium? Ipsi enim audiuiimus de ore eius.

Et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad pilatum. Leperunt autem accusare illum dicentes. Nunc inuenimus subvertentem gentem nostram: et prohibentem tributa dari cesari: et dicentem se christum regem esse. Pilatus autem interrogauit eum dicens. Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait. Tu dicitis. Ait autem pilatus ad principes sacerdotum et turbas. Nichil inuenio cause in hoc homine. At illi inualecebant dicentes. Comouit ipsum docens per uniuersam iudeam: incipiens a galilea usque huc. Pilatus autem audiens galileam: interrogauit si homo galileus esset. Et ut cognouit quod de herodis potestate esset remisit eum ad herodem: qui et ipse iherosolimis erat illis diebus. Herodes autem viso ihesu: gauisus est valde. Erat enim cupiens eum multo tempore videre eum eo quod audiret multa de eo: et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem illum multis sermonibus: at ipse nichil illi respondebat. Habebat autem principes sacerdotum et scribe constanter accusantes eum. Spreuit autem illum herodes cum exercitu suo: et illudit induitum veste alba: et remisit ad pilatum. Et facti sunt amici herodes et pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant

ad inuicem. Pilatus autem conuocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe: dixit ad illos. Oblistis michi hunc hominem. quasi auertentem populum: et ecce ego coram vobis interrogans. nullam causam inuenio in homine isto: et hijs in quibus eum accusatis. Sed neque herodes. Nam remisit vos ad illum: et ecce nichil dignum morte adu est ei. Quendam ergo illum dimittam. Melius autem habebat dimittere eis per diem festum unum. Exclamauit autem simul uniuersa turba dicens. Tolle hunc: et dimitte nobis barraban. Qui erat propter seditionem quandam factam in ciuitate et homicidium missus in carcerem. Quibus autem pilatus locutus est ad eos: volens dimittere ihesum. At illi succlamabant dicentes. Crucifige: crucifige eum. Ille autem tercio dixit ad illos. Quid enim mali fecit iste? Nullam causam mortis inuenio in eo. Corripiam ergo illum et dimittam. At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur: et inualecebant voces eorum. Et pilatus ad iudicauit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum. qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem quem petebant: ihesum vero tradidit voluntati eorum. Et cum duceret eum apprehenderunt simonem quendam cyrenensem venientem de villa: et imposuerunt illi crucem portare post ihesum. Sequebatur autem illum multa turba ipsi et mulierum: que plangebant et lamentabantur eum. Conuersus autem ad illas ihesus dixit. Filie iherusalem nolite flere super me: sed super vosipsas flere. et super filios vestros. Quonia eccce venient dies in quibus dicent. Beate steriles. et ventres non genuerunt: et ubera que non lactauerunt. Tunc incipient dicere montibus cadite super nos: et collibus operite nos.

Quia si in viridi ligno hec faciunt: in arido quid fiet? Ducebant autem et alij duo nequam cum eo: ut interficerent. Et postquam venerunt in locum qui vocatur calvarie: ibi crucifixerunt eum: et latrones: unum a dextris: et alter a sinistris. Ihesus autem dicebat. Pater dimitte illis. Non enim sciunt quid faciunt. Dividentes vero vestimenta eius miserunt sortes. Et stabat populus expectans: et decidebant eum principes cum eis dicentes. Alius saluos fecit: se saluum faciat. si hic est christus dei electus. Illudiebant autem ei et milites accedentes: et acetum offerentes ei dicentes. Si tu es rex iudeorum saluum te fac. Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris grecis et latinis et hebraicis: hic est rex iudeorum. Unus autem de hijs qui pendebat latronibus blasphemabat eum dicens. Si tu es christus: saluum fac teipsum et nos. Respondens autem alter increpabat eum dicens. Neque tu times deum: qui in eadem damnatione es. Et nos quidem iuste: nam digna factis recipimus. Hic vero nichil mali gessit. Et dicebat ad ihesum. Domine: memento mei cum veneris in regnum tuum. Et dixit illi ihesus. Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Erat autem fere hora sexta: et tenebre facte sunt in universam terram usque in horam nonam. Et obscuratus est sol: et velum templi scissum est medium. Et clamans voce magna ihesus ait. Pater: in manus tuas commendo spiritum meum. Et hec dicens expiravit. Videns autem centurio quod factum fuerat: glorificavit deum dicens. Vere hic homo iustus erat. Et omnis turba eorum qui simul aderat ad spectaculum istud: et videbant que fiebant: percussantes pectora sua reuercebantur. Stabant autem omnes noti

eius a longe: et mulieres que secute eum erant a galilea hec videntes. Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio: vir bonus et iustus: hic non consenserat consilio et actibus eorum: ab arimathia civitate iudee: qui expectabat et ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatum et petiit corpus ihesu: et depositum involuit syndone: et posuit eum in monumento excavo: in quo nondum quisquam positus fuerat. Et dies erat parasceues: et sabbatum illucescebat. Subsecute autem mulieres que cum eo venerant de galilea viderunt monumentum: et quemadmodum positum erat corpus eius: et reuertentes paraverunt aromata et unguenta: et sabbato quidam siluerunt secundum mandatum.

Quia autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes que paraverant aromata: et inveniunt lapidem reuolutum a monumento: et ingressae non inveniunt corpus domini ihesu. Et factum est dum incerte consternate essent de isto: ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Cum timerent autem et declinarent vultum in terram: dixerunt ad illas. Quid queritis viventem cum mortuis? Non est hic: sed surrexit. Recordamini qualiter locutus est vobis: cum adhuc in galilea esset dicens. Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum: et crucifigi: et die tertia resurgere. Et recordate sunt verborum eius: et regressae a monumento nunciaverunt hec omnia illis undecim: et ceteris omnibus. Erat autem maria magdalene: et iohanna: et maria iacobi: et ceterae que cum eis erant: que dicebant ad apostolos hec. Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista: et non crediderunt illis. Postquam autem surgisset rursum ad monumentum: et percumbens

vidit lintheamina sola posita: et abiit
secum mirans quod factum fuerat. Et ecce
duo ex illis ibant ipsa die in castellum
quod erat in spacio stadiorum sexaginta
ab iherusalē nomine Emmaus: et ipsi
loquebantur ad invicem de hijs omni-
bus que acciderant. Et factum est dum
fabularentur et secum querebant: et ipse
ihesus appropinquans ibat cum illis. Ocu-
li autem illorum tenebantur. ne eum agno-
scerent. Et ait ad illos. Qui sunt hijs ser-
mones quos conferitis ad invicem am-
bulantes: et estis tristes? Et respondens
unus cui nomen cleophas: dixit ei. Tu so-
lus peregrinus es iherusalē et non cognovisti
que facta sunt in illa hijs diebus?
Quibus ille dixit. Que? Et dixerunt. De
iesu nazareno qui fuit vir propheta:
potens in opere et sermone. coram deo
et omni populo. Et quomodo eum tradiderunt
summi sacerdotes et principes nostri in
damnationem mortis: et crucifixerunt eum.
Nos autem sperabamus: quia ipse esset re-
dempturus israel. Et nunc super hec om-
nia tertia dies est hodie: quod hec facta
sunt. Sed et mulieres quedam ex nostris
terruerunt nos. que ante lucem fuerunt
ad monumentum: et non inuento corpore
eius. venterunt dicentes se etiam visionem
angelorum vidisse: qui dicunt eum vivere.
Et abiierunt quidam ex nostris ad monu-
mentum: et ita inveniunt sicut mulieres
dixerunt: ipsum vero non inveniunt. Et
ipse dixit ad eos. O stulti et tardi corde
ad credendum in omnibus que locuti sunt
prophete. Nonne hec oportuit pati
christum: et ita intrare in gloriam suam? Et
incipiens a moysi et omnibus prophetis:
interpretabatur illis in omnibus scriptu-
ris que de ipso erant. Et appropinqua-
verunt castello quo ibant: et ipse se finxit
longius ire. Et coegerunt illum dicentes.

Mane nobiscum quoniam advespera-
vit: et inclinata est iam dies. Et intrauit
cum illis. Et factum est dum recumbere
cum eis accepit panem: et benedixit ac fecit:
et porrigebat illis. Et aperti sunt o-
culi eorum: et cognoverunt eum: et ipse evanuit
ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem.
Nonne cor nostrum ardens erat in nobis. dum
loqueretur in via: et aperiret nobis scri-
pturas? Et surgentes eadem hora re-
gressi sunt in iherusalē: et inveniunt
congregatos undecim. et eos qui cum illis
erant dicentes quod surrexit dominus vere: et
apparuit simoni. Et ipsi narrabant que
gesta erant in via: et quomodo cognoverunt
eum in fractione panis. Dum autem
hec locuntur: stetit ihesus in medio eor-
um et dixit. Pax vobis. Ego sum: nolite
timere. Turbati vero et confusi. ex-
istimabant se spiritum videre. Et dixit
eis. Quid turbati estis: et cogitationes
ascendunt in corda vestra? Videte ma-
nus meas et pedes: quia ego ipse sum.
Palpate et videte: quia spiritus carne
et ossa non habet. sicut me videtis ha-
bere. Et cum hoc dixisset: ostendit eis
manus et pedes. Adhuc autem illis
non credentibus et mirantibus pro gau-
dio. dixit. Habetis hic aliquid quod
manducetis? At illi obtulerunt ei partem
piscis assi: et favi mellis. Et cum mandu-
casset coram eis: sumens reliquias de-
dit eis. Et dixit ad eos. Hec sunt verba
que locutus sum ad vos cum adhuc essem vo-
biscum: quoniam necesse est impleri omnia
que scripta sunt in lege moysi et pro-
phetis et psalmis de me. Tunc aperuit illis
sensum. ut intelligeret scripturas: et di-
xit eis. Quoniam sic scriptum est. et sic oportet
christum pati et resurgere a mortuis
tertia die: et predicare in nomine eius peni-
tentiam et remissionem peccatorum in omnes

gentes: incipientibus ab iherosolima. Vos autem testes estis horum. Et ego mit-
tam primum pariter meum in vos: vos
autem sedete in ciuitate. quoad usque indu-
amini virtute eius alto. Eduxit autem eos
foras in bethaniam: et eleuatis mani-
bus suis benedixit eis. Et factum est dum
benediceret illis recessit ab eis: et teneba-
tur in celum. Et ipsi adorantes regres-
si sunt in iherusalem cum gaudio ma-
gno: et erant semper in templo lau-
dantes et benedicentes deum amen.

*Explicit euangelium secundum lucam incipit
prologus in euangelium secundum iohannem*

Hic est iohannes euange-
lista unus ex discipulis domini:
qui uirgo a deo electus est:
quem de nuptijs uolentem
nubere uocauit deus. Cui uirginitatis
in hoc duplex testimonium datur in eu-
angelio: quod et pre ceteris dilectus a deo
dicitur: et huic matrem suam de cruce com-
mendauit dominus. ut uirginem uirgo serua-
ret. Denique manifestans in euangelio
quod erat ipse incorruptibilis uerbi opus
inchoans. solus uerbum carne factum
esse. nec lumen a tenebris comprehensum
fuisse testatur: primum signum ponens quod
in nuptijs fecit dominus ostendens quod ipse
erat: ut legentibus demonstraret quod ubi
dominus inuitatus sit deficere nuptiarum ui-
num debeat: et veteribus immutatis.
noui omnia que a christo instituntur
appareant. Hoc autem euangelium scripsit in
asia. postea quod in parthos insula apo-
calypsim scripsit: ut cui in principio ca-
nonis incorruptibile principium prout
in genesi: ei etiam incorruptibilis finis
per uirginem in apocalypsi redderet dicere
christo ego sum alpha et omega. Et hic est io-
hannes: qui sciens superuivisse diem re-
cessus sui. Commocans discipulis suis

in epheso. per multa signorum experimen-
ta promens christum descendens in defossam
sepulchre sue locum facta oratione. po-
situs est ad patres suos: tam extraneus
a dolore mortis quam a corruptione car-
nis inuenitur alienus. Tamen post om-
nes euangelium scripsit: et hoc uirgini
debetur. Quorum tamen uel scriptorum tempo-
ris dispositio. uel librorum ordinatio itea
a nobis per singula non exponitur:
ut sciendi desiderio collato et querenti-
bus fructus laboris: et deo magiste-
rii doctrina seruetur. *Explicit prolo-
gus incipit euangelium secundum iohannem*

In principio erat uerbum: et uerbum erat
apud deum: et deus erat uerbum. Hoc erat
in principio apud deum. Omnia per ipsum
facta sunt: et sine ipso factum est nichil.
Quod factum est in ipso uita erat: et uita
erat lux hominum: et lux in tenebris lu-
cet. et tenebre eam non comprehendunt. Fu-
it homo missus a deo: cui nomen erat io-
hannes. Hic uenit in testimonium ut testi-
monium perhiberet de lumine: ut omnes
crederent per illum. Non erat ille lux: sed ut
testimonium perhiberet de lumine. Erat
lux uera: que illuminat omnem homi-
nem uenientem in hunc mundum. In mun-
do erat: et mundus per ipsum factus est: et
mundus eum non cognouit. In propria uenit:
et sui eum non receperunt. Quotique autem
repperunt eum. Dedit eis potestatem filios
dei fieri: hijs qui credunt in nomine eius.
Qui non ex sanguinibus neque ex uolun-
tate carnis. neque ex uoluntate uiri: sed
ex deo nati sunt. Et uerbum caro factum
est: et habitauit in nobis. Et uidimus
gloriam eius. gloriam quasi unigeniti a
patre: plenum gratie et ueritatis. Iohan-
nes testimonium perhibet de ipso. et cla-
mat dicens. Hic erat quem dixi: quod post
me uenturus est. ante me factus est:

quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus et gratiam pro gratia: quia lex per moysen data est: gratia et veritas per ihesum cristum facta est. Deum nemo vidit vnquam. Unigenitus filius qui est in sinu patris: ipse enarrauit. Et hoc est testimonium iohannis: quando miserunt iudei ab iherosolimis sacerdotes et leuitas ad eum ut interrogarent eum. Tu qui es? Et confessus est: et non negauit. Et confessus est: quia non sum ego cristus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Elias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es ut responsum demus hijs qui miserunt nos? Quid dicis de te ipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto dirigite viam domini: sicut dixit ysaias propheta. Et qui missi fuerant erant et phariseis. Et interrogauerunt eum: et dixerunt ei. Quid ergo baptizas si tu non es cristus? neque elias neque propheta? Respondit eis iohannes dicens. Ego baptizo in aqua: medius autem vestri stetit quem vos nescitis. Ipse est qui post me venturus est qui ante me factus est: cuius ego non sum dignus ut soluant eius corrigiam calciamenti. Hec in bethania facta sunt trans iordanem: ubi erat iohannes baptizans. Altera die vidit iohannes ihesum venientem ad se: et ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Hic est de quo dixi. Post me venit vir qui ante me factus est quia prior me erat: et ego nesciebam eum. Sed ut manifestetur in israel: propterea veni ego in aqua baptizans. Et testimonium perhibuit iohannes dicens. Quia vidi spiritum descendentem quasi columbam de celo: et mansit super eum. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua: ille michi dixit. Super quem

videris spiritum descendentem. et manentem super eum: hic est qui baptizat in spiritu sancto. Et ego vidi et testimonium perhibui: quia hic est filius dei. Altera die iterum stabat iohannes: et ex discipulis eius duo. Et respiciens ihesum ambulante dicit. Ecce agnus dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentem: et secuti sunt ihesum. Conuersus autem ihesus. et videns eos sequentes se. dicit eis. Quid queritis? Qui dixerunt ei. Rabbi quod dicitur interpretatum magister: ubi habitas? Dicit eis. Venite et videte. Venierunt et viderunt ubi maneret: et apud eum manserunt die illo. Hora autem erat quasi decima. Erat autem andreas frater simonis petri. unus ex duobus qui audierat a iohanne: et secuti fuerant eum. Inuenit hic primum fratrem suum simonem: et dicit ei. Inuenimus messiam: quod est interpretatum cristus. Et adduxit eum ad ihesum. Inquit autem eum ihesus dicit. Tu es simon filius iohanna: tu vocaberis cephas: quod interpretatur petrus. In crastinum voluit egredere in galileam: et inuenit philippum. Et dicit ei ihesus. Sequere me. Erat autem philippus a bethsaida civitate adree et petri. Inuenit philippus nathanahel: et dicit ei. Quem scripsit moyses in lege et propheta: inuenimus ihesum filium ioseph a nazareth. Et dicit ei nathanahel. A nazareth potest aliquid boni esse. Dicit ei philippus. Veni et vide. Vidit ihesus nathanahel venientem ad se: et dicit de eo. Ecce vere israelita: in quo dolus non est. Dicit ei nathanahel. Unde me nosti? Respondit ihesus et dicit ei. Primum te philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te. Respondit ei nathanahel et ait. Rabbi: tu es filius dei: tu es rex israel. Respondit ihesus: et dicit ei. Quia dixi tibi vidi te sub ficu

credis: manus hñs videbis. Et dicit ei. Amen amen dico vobis: videbitis celum apertū: et angelos dei ascendentes et descendentes supra filiū hñs.

Et die tertia nuptie facte sūt ī chana galilee: et erat mater ihesu ibi. Vocatus est autē et ihesus et discipuli eius ad nuptias. Et deficiente vino: dicit mater ihesu ad eum. Vinū nō habere. Et dicit ei ihesus. Quid michi et tibi est mulier? Non dum venit hora mea. Dicit mater ei⁹ ministris. Quodcumq; dixerit vobis facite. Erant autē ibi lapidee ydrie sex posite scdm purificationem iudeorū: capientes singule metretas binas vel ternas. Dicit eis ihesus. Implete ydrias aqua. Et impleuerūt eas usq; ad summū. Et dicit eis ihesus. Haurite nūc: et ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autē gustavit architriclinus aquā vinū factā et non sciebat unde esset: ministri autē sciebāt qui haurierant aquā: vocat spōsum architriclin⁹ et dicit ei. Omnis homo prīmū bonū vinū ponit: et cum intebriati fuerint tunc id qd deterius est: tu autē seruasti bonū vinū usq; adhuc. Hoc fecit iniciū signorū ihesus in chana galilee: et manifestavit gloriam suā: et crediderūt in eum discipuli eius. Post hoc descendit capharnaū ipse et mater eius. et fratres eius. et discipuli eius. et ibi manserūt nō multis diebus. Et ppe erat pascha iudeorū: et ascendit ihesus iherosolimā: et inuenit in templo vendentes boues et oves et columbas. et nūmularios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis omnes eiecit de templo: oves quoq; et boues. et nūmulariorū effudit es: et mensas subuertit. Et hñs q colūbas vendebant dixit. Auferte ista hinc: et

nolite facere domū patris mei domū negotiationis. Recordati sunt vero discipuli eius. quia scriptum est: zelus domus tue comedit me. Responderūt ergo iudei et dixerūt ei. Quod signum ostendis nobis qā hec facis? Respondit ihesus: et dixit eis. Soluite templū hoc: et in tribus diebus recitabo illud. Dixerūt ergo iudei. Quadraginta et sex annis edificatum est templū hoc: et tu in tribus diebus recitabis illud? Ille autē dicebat de templo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis. recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat: et crediderūt scripture: et sermōni quē dixit ihesus. Cum autē esset iherosolimis in pascha in die festo: multi crediderūt in noīe ei⁹ vidētes signa ei⁹ q̄ faciebat. Ipse autē ihesus nō crederet semetipm eis. eo qd ipse nosset omnes: et qā opus ei nō erat. aut quis testimonium perhiberet de homine. Ipse enī sciebat quid esset in homine.

Erat autē homo ex phariseis. nycodemus nomine: princeps iudeorū. Hic venit ad ihesum nocte: et dixit ei. Rabbi: scim⁹ qā a deo venisti magister. Nemo enim potest hec signa facere q̄ tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Respondit ihesus: et dixit ei. Amen amen dico tibi: nisi quis renatus fuerit deo: non potest videre regnum dei. Dicit ad eū nycodem⁹. Quomodo potest homo nasci cum sit senex? Nunquid potest in ventrem matris sue iterato introire et renasci? Respondit ihesus. Amē amen dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto: nō potest introire in regnū dei. Quod natū est ex carne caro ē: et quod natū est ex spiritu spiritus est. Non mireris qā dixi tibi: oportet vos nasci deo.

Spiritus ubi vult spirat: & vocem eius audis: sed nescis unde veniat aut quo vadat. Sic est omnis qui natus est ex spiritu. Respondit nycodemus: et dixit ei. Quomodo possunt hec fieri? Respondit ihesus: & dixit ei. Tu es magister in israhel et hec ignoras? Amen amen dico tibi: quia quod scimus loquimur: et quod vidimus testamur: & testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis et non creditis: quomodo si dixerero vobis celestia crederis? Et nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo: filius hominis qui est in celo. Et sicut moyses exaltavit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui credit in ipso non pereat: sed habeat vitam eternam. Sic enim deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret: ut omnis qui credit in eum non pereat: sed habeat vitam eternam. Non enim misit deus filium suum in mundum ut iudicaret mundum: sed ut salvetur mundus per ipsum. Qui credit in eum non iudicatur. Qui autem non credit iam iudicatus est: quia non credit in nomine unigeniti filii dei. Hoc est autem iudicium: quia lux venit in mundum: & dilegerunt homines magis tenebras quam lucem. Erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem: & non venit ad lucem: ut non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem ut manifestentur opera eius: quia a deo sunt facta. Post hec venit ihesus & discipuli eius in iudeam terram: & illic morabatur cum eis & baptizabat. Erat autem & iohannes baptizans in emon iuxta salim: quia aque multe erant illic: & veniebant et baptizabantur. Non dum enim missus fuerat iohannes in carcerem. Facta est

autem questio ex discipulis iohannis cum iudeis de purificatione. Et venerunt ad iohannem: & dixerunt ei. Rabbi: qui erat tecum trans iordanem: cui tu testimonium prohibuisti: ecce hic baptizat: et omnes veniunt ad eum. Respondit iohannes & dixit. Non potest homo accipere quicquam: nisi fuerit ei datum de celo. Ipsi vos michi testimonium prohibetis quod dixerim: non sum ego christus: sed quia missus sum ante illum. Qui habet sponsam sponsum est: amicus autem sponsi qui stat & audit eum: gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est. Illud oportet crescere: me autem minui. Qui deorsum venit super omnes est. Qui est de terra de terra est et de terra loquitur: qui de celo venit super omnes est. Et quod vidit & audivit hoc testatur: & testimonium eius nemo accipit. Qui autem acceperit eius testimonium signavit: quia deus verax est. Quem enim misit deus: verba dei loquitur. Non enim ad mensuram dat deus spiritum. Pater diligit filium: et omnia dedit in manu eius. Qui credit in filium habet vitam eternam: qui autem incredulus est filio: non videbit vitam: sed ira dei manet super eum.

Ut ergo cognovit ihesus quia audierunt pharisei quod ihesus plures discipulos facie & baptizat quam iohannes: quamquam ihesus non baptizaret sed discipuli eius: reliquit iudeam et abiit iterum in galileam. Oportebat autem eum transire per samariam. Venit ergo in civitatem samarie que dicitur sychar: iuxta predium quod dedit iacob ioseph filio suo. Erat autem ibi fons iacob. Ihesus autem fatigatus ex itinere: sedebat sic supra fontem. Hora autem erat quasi sexta. Venit mulier de samaria haurire aquam. Dicit ei

ihesus. Da michi bibere. Discipuli enim
 ei abierant in civitatem ut cibos eme-
 rent. Dicit ergo ei mulier illa samari-
 tana. Quomodo tu iudeus cum sis bibe-
 re a me potes: que sum mulier sama-
 ritana? Non enim contungunt iudei sama-
 ritanis. Respondit ihesus: et dixit ei. Si
 scires donum dei. et quis est qui dicit ti-
 bi da michi bibere: tu forsitan petisses
 ab eo: et dedisset tibi aquam vivam. Dicit
 ei mulier. Domine: neque in quo haurias ha-
 bes: et puteus altus est. Unde ergo ha-
 bes aquam vivam? Numquid tu maior
 es patre nostro iacob qui dedit nobis
 puteum: et ipse ex eo bibit. et filij eius. et pe-
 rora eius? Respondit ihesus: et dixit
 ei. Omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterum.
 Qui autem biberit ex aqua quam ego da-
 bo ei. non sitiet in eternum: sed aqua quam
 ego dabo ei. fiet in eo fons aque salien-
 tis in vitam eternam. Dicit ad eum
 mulier. Domine da michi hanc aquam:
 ut non sitiam neque veniam huc hau-
 rere. Dicit ei ihesus. Vade voca vi-
 rum tuum: et veni huc. Respondit
 mulier et dixit. Non habeo virum. Dicit
 ei ihesus. Bene dixisti: quia non habeo
 virum. Quinque enim viros habuisti: et
 nunc quem habes non est tuus vir. Hoc
 vere dixisti. Dicit ei mulier. Domine: video
 quia propheta es tu. Patres nostri in mo-
 te hoc adoraverunt: et vos dicitis quia
 iherosolimis est locus ubi adorare o-
 portet. Dicit ei ihesus. Mulier crede mi-
 chi: quia veniet hora quando neque in
 monte hoc. neque in iherosolimis ado-
 rabitur pater. Vos adoratis quod
 nescitis: nos adoramus quod scimus:
 quia salus ex iudeis est. Sed venit ho-
 ra et nunc est: quando veri adoratores
 adorabunt patrem in spiritu et veritate.
 Nam et pater tales querit: qui adorent

eum. Spiritus est deus: et eos qui ado-
 rant eum in spiritu et veritate oportet
 adorare. Dicit ei mulier. Scio quia
 messias venit: qui dicitur Christus cum
 ergo venerit: ille nobis annuntiabit o-
 mnia. Dicit ei ihesus. Ego sum: qui
 loquor tecum. Et continuo venerunt di-
 scipuli eius: et mirabantur quia cum mulie-
 re loquebatur. Nemo tamen dixit: quid
 queris aut quid loqueris cum ea. Reliquit
 ergo ydriam suam mulier: et abiit in civi-
 tatem: et dicit illis hominibus. Veni-
 te et videte hominem qui dixit michi o-
 mnia quecumque feci. Numquid ipse est
 Christus? Exierunt de civitate: et venerunt
 ad eum. Interea rogabant eum discipuli di-
 centes. Rabbi manduca. Ille autem dixit
 eis. Ego cibum habeo manducare quem
 vos nescitis. Dicebant ergo discipuli
 ad invicem. Numquid aliquis attulit ei
 manducare? Dicit ei ihesus. Meus
 cibus est. ut faciam voluntatem eius qui misit
 me: ut perficiam opus eius. Numne vos
 dicitis quod adhuc quatuor menses sunt
 et messis venit? Ecce dico vobis: leva-
 te oculos vestros et videte regiones: quia
 albe sunt iam ad messem. Et qui metit
 mercedem accipit et congregat fructum
 in vitam eternam: ut et qui seminat similiter
 gaudeat et qui metit. Quia hoc enim est
 verbum verum: quia alius est qui seminat:
 et alius est qui metit. Ego misi vos me-
 tere: quod vos non laborastis. Alii labo-
 raverunt: et vos in labores eorum introistis.
 Ex civitate autem illa multi crediderunt
 in eum samaritanorum propter verbum mu-
 lieris testimonium perhibentis: quia dixit
 michi omnia quecumque feci. Cum venis-
 set ergo ad illum samaritanum. rogave-
 runt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi
 duos dies. Et multo plures crediderunt
 propter sermonem eius. Et mulieri dicebant:

quia nō ppter tuā loquelam credim⁹.
 Ipsi enim audiim⁹ et scimus: quia
 hic est vere saluator mundi. Post du-
 os autē dies exiit inde: et abiit ī galile-
 am. Ipse enim ihesus testimoniū p̄hi-
 buit: quia p̄p̄ta in sua patria hono-
 rem non habet. Cum ergo venisset in
 galileam exceperunt eum galilei: cum
 omnia vidisset q̄ fecerat iherosolimis ī
 die festo. Et ipi enī venerāt ad diē festū.
 Venit ergo iterū in chana galilee: ubi
 fecit aquā vinū. Et erat quidā regul⁹
 cui⁹ filius infirmabat rapharnaim.
 Hic cum audisset quia ihesus adue-
 niret a iudea in galileā abiit ad eum:
 et rogabat eum. ut descenderet ⁊ sana-
 ret filiū eius. Incipiebat enim mori.
 Dixit ergo ihesus ad eū. Nisi signa et
 prodigia videritis nō creditis. Dicit
 ad eum regulus. Dñe: descende prius
 q̄ moriatur filius meus. Dicit ei ihe-
 sus. Vade: filius tuus vivit. Credidit
 homo sermōni quē dixit ei ihesus: et
 ibat. Iam autē eo descendente serui oc-
 curserūt ei: ⁊ nunciaverūt dicentes: q̄a
 filius eius viveret. Interrogabat ergo
 horam ab eis in qua melius habue-
 rit. Et dixerūt ei: q̄a hęc hora septima
 reliquit eū febris. Cognovit ergo pa-
 ter quia illa hora erat in qua dixit ei
 ihesus filius tuus vivit: et credidit i-
 p̄se: et domus eius tota. Hoc iterum
 secundum signum fecit ihesus: cum
 venisset a iudea in galileam.

Post hęc erat dies fest⁹ iudeorū: ⁊ as-
 cendit ihesus iherosolimā. Est
 autē iherosolimis p̄bat̄ica piscina que
 cognominatur hebraice bethsaida:
 quinque porticus habens. In hīs iace-
 bat multitudo magna languentium
 reorū et claudorū aridorū: respectatūm
 aque motum. Angelus autē domini

descendebat scdm̄ tempus in piscinā:
 et movebatur aqua. Et qui primus
 descendisset ī piscinā post motionem
 aque: sanus fiebat a quacūq; detine-
 bat infirmitate. Erat autē quidā homo
 ibi triginta ⁊ octo ānos habēs in infir-
 mitate sua. Hunc cum vidisset ihesus
 iacentem: et cognovisset quia iā mul-
 tum temp⁹ haberet dicit ei. Hic san⁹
 fieri? Respondit ei languidus. Domi-
 ne: hominē non habeo ut cū turbata
 fuerit aqua mittat me in piscinā. Dū
 venio enī ego: alius ante me descendit.
 Dicit ei ihesus. Surge: tolle grabatū
 tuū ⁊ ambula. Et statim sanus fact⁹
 est homo ille: ⁊ sustulit grabatū suū ⁊
 ambulabat. Erat autē sabbatū in die
 illo dicebāt ergo iudei illi qui sanatus
 fuerat. Sabbatū est: non licet tibi tol-
 lere grabatū tuū. Respondit eis. Qui
 me sanū fecit ille michi dixit: tolle gra-
 batum tuum et ambula. Interrogaue-
 runt ergo eū. Quis est ille homo: qui
 dixit tibi tolle grabatū tuū ⁊ ambula?
 Is autē qui sanus fuerat effectus nesci-
 ebat quis esset. Ihesus enī declinavit
 a turba cōstituta in loco. Postea inue-
 nit eū ihesus in templo: ⁊ dixit illi. Ec-
 ce sanus factus es: iam noli peccare:
 ne deteri⁹ tibi aliquid cōtingat. Abiit
 ille homo: ⁊ nunciavit iudeis q̄a ihe-
 sus esset: qui fecit eū sanū. Propterea
 p̄sequerant iudei ihesum: quia hęc faci-
 ebat in sabbato. Ihesus autē respōdit
 eis. Pater meus usq; modo operatur:
 et ego operor. Propterea ergo magis
 quererāt eū iudei interficere: quia nō
 solū soluebat sabbatū: sed et patrem suū
 dicebat deū equalē se faciens deo. Re-
 spondit itaq; ihesus: ⁊ dixit eis. Amē
 amen dico vobis: non potest filius a
 se facere quicq; nisi qd̄ viderit patrem

facientē. Quicūq; enim ille fecerit: hec et filius similiter facit. Pater enim diligit filiū: et omnia demonstrat ei. que ipse facit: et maiora hijs demonstrabit ei opera. ut vos miremini. Sicut enim pater suscitāt mortuos et uiuificat: sic et filius quos uult uiuificat. Neq; enim pater iudicat quēq;: sed omne iudiciū dedit filio: ut omnes honorificēt filiū. sicut honorificāt patrem. Qui nō honorificat filiū: nō honorificat patrem qui misit illū. Amē amē dico uobis: quia qui uerbum meū audit et credit ei qui misit me: habet uitā eternā. Et in iudiciū non uenit: sed transiet a morte in uitā. Amē amē dico uobis: quā uenit hora et nūc ē quādo mortui audient uocē filij dei: et qui audierit uiuēt. Sicut enim pater habet uitā in semetipso: sic dedit et filio habere uitā in semetipso. Et potestatem dedit ei et iudiciū facere: quā filiū hominis est. Nolite mirari hoc: quia uenit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient uocem filij dei: et procedēt qui bona fecerūt in resurrectionē uite: qui uero mala egerūt in resurrectionē iudicij. Nō possum ego a me ipso facere quicūq;. Sicut audio iudico: et iudiciū meū iustū ē: quā nō quero uolūtatem meā. sed uolūtatem ei qui misit me. Si ego testimoniū phibeo de me testimoniū meū nō est uerū. Alius est qui testimoniū phibet de me: et scio quia uerū est testimoniū eius quod phibet de me. Vos misistis ad iohānem: et testimoniū phibuit ueritati. Ego autē non ab homine testimoniū accipio: sed hec dico: ut uos salui sitis. Ille erat lucerna ardēs et lucens. Vos autē uoluistis ad horā exultare in luce eius. Ego autē habeo testimoniū maius iohāne. Opera enim quę dedit michi

pater ut pficiā ea: ipsa opera que ego facio testimoniū phibēt de me: quia pater misit me. Et qui misit me pater ipse testimoniū phibuit de me. Neq; uocem eius unq; audistis: neq; speciem eius uidistis. Et uerbum eius non habetis in uobis manēs: quia quē misit ille huc uos non creditis. Exeamini scripturas: quia uos putatis in ipsis uitam eternā habere. Et ille sunt qui testimoniū phibēt de me: et nō uultis uenire ad me ut uitā habeatis. Claritatem ab hominibus nō accipio: sed rogauit uos: quā dilectionē dei nō habetis in uobis. Ego ueni in nomine patris mei: et nō accepistis me. Si alius uenerit in nomine suo: illū accipietis. Quomodo uos potestis credere quod gloriā ab inuicē accipietis: et gloriā quę a solo deo est nō queritis? Nolite putare quā ego accusaturus sum uos apud patrem. Est qui accusat uos: moyses in quo uos speratis. Si enim crederetis moysi: crederetis forsitan et michi. De me enim ille scripsit. Si autē illius litteris nō creditis: quomodo meis uerbis creditis?

Post hec abiit ihesus trans mare galilee: quod est tyberiadis. Et sedebat eū multitudo magna: quia uidebāt signa que faciebat sup hijs qui infirmabant. Subiit ergo in montem ihesus: et ibi sedebat cū discipulis suis. Erat autē proximum pascha: dies festus iudeorū. Cum subleuasset ergo oculos ihesus: et uidisset quia multitudo maxima uenit ad eū: dicit ad philippum. Unde ememus panes ut māducent hi? Hoc autē dicebat temptans eum. Ipse enim sciebat quid esset factururus. Respondit ei philippus. Ducuntur denariorū panes non sufficiūt eis: ut unusquisq; modicū quid accipiat. Dicit ei

unus ex discipulis eius andreas frater
 simonis petri. Est puer unus hic: qui
 habet quinque panes ordeaceos et duos
 pisces. Sed hec quod sunt inter tantos? Di-
 xit ergo ihesus. Facite homines discum-
 bere. Erat autem fenum multum in loco. Dis-
 cubuerunt ergo viri numero quasi quinque
 milia. Accepit ergo ihesus panes: et
 cum gratias egisset distribuit discum-
 bentibus. Similiter et ex piscibus qua-
 rum volebant. Ut autem impleti sunt:
 dixit discipulis suis. Colligite quae supra-
 uerant fragmenta ne pereant. Colle-
 gerunt ergo: et impleuerunt duodecim co-
 phinos fragmentorum ex quinque pani-
 bus ordeaceis et duobus piscibus: quae
 superfuerunt hijs qui manducauerant. Illi
 ergo homines cum vidissent quod fecerat
 signum dicebant. Quia hic est vere propheta:
 qui venturus est in mundum. Ihesus
 ergo cum cognouisset quia venturi essent
 ut raperent eum et facerent eum regem: su-
 git iter in montem ipse solus. Ut autem
 sero factum est: descenderunt discipuli eius
 ad mare. Et cum ascendissent nauim:
 uenerunt trans mare in capharnaum.
 Et tenebre iam facte erant: et non uene-
 rat ad eos ihesus. Mare autem uento
 magno flante resurgebat. Cum ueni-
 gassent ergo quasi stadia viginti quin-
 que aut triginta: uident ihesumambu-
 lantem supra mare: et primum nauim fi-
 eri: et timuerunt. Ille autem dicit eis. Ego
 sum: nolite timere. Voluerunt ergo acci-
 pere eum in nauim: et statim nauis
 fuit ad terram quam ibant. Altera die tur-
 ba que stabat trans mare: uidit quia na-
 uicula alia non erat ibi nisi una: et quia
 non introisset cum discipulis suis ihe-
 sus in nauim: sed soli discipuli eius ab-
 senter. Aliae uero superuenerunt naues a ty-
 bcriade iuxta locum ubi manducauerant

panem: gratias agentes deo. Cum ergo
 uidisset turba quia ihesus non esset ibi
 neque discipuli eius ascenderunt in nauiculas:
 et uenerunt capharnaum querentes
 ihesum. Et cum inuenissent eum trans
 mare: dixerunt ei. Rabbi: quando huc
 uenisti? Respondit eis ihesus: et dixit.
 Amen amen dico uobis: queritis me
 non quia uidistis signa: sed quia man-
 ducastis ex panibus: et saturati estis.
 Operamini non cibum qui perit: sed
 qui permanet in uitam aeternam: quem filius
 hominis dabit uobis. Hunc enim pater si-
 gnauit deus. Dixerunt ergo ad eum. Quid
 faciemus: ut operemur opera dei? Respon-
 dit ihesus: et dixit eis. Hoc est opus dei:
 ut credatis in eum quem misit ille. Dixerunt
 ergo ei. Quod ergo tu facis signum: ut
 uideamus et credamus tibi? Quid opera-
 ris? Pater nostri manducauerunt
 manna in deserto: sicut scriptum est. Panem
 de celo dedit eis manducare. Dixit er-
 go eis ihesus. Amen amen dico uobis:
 non moyses dedit uobis panem de celo:
 sed pater meus dat uobis panem de celo
 uerum. Panis enim dei est qui de celo descen-
 dit: et dat uitam mundo. Dixerunt ergo
 ad eum. Domine semper da nobis panem hunc.
 Dixit autem eis ihesus. Ego sum panis
 uitae. Qui uenit ad me non esuriet: et qui
 credidit in me non sitiet unquam. Sed di-
 xi uobis: quia et uidistis me: et non cre-
 didistis. Quia quod dicit michi pater ad
 me ueniet: et eum qui uenit ad me non e-
 iciam foras: quia descendi de celo non
 ut faciam uoluntatem meam sed uoluntatem
 eius qui misit me. Hec est enim uoluntas eius
 qui misit me patris: ut omne quod dedit mi-
 chi non perdam ex eo: sed resuscitem illud in
 nouissimo die. Hec est enim uoluntas pa-
 tris mei qui misit me: ut omnis qui uiderit
 filium et credit in eum habeat uitam aeternam.

et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Murmurabant ergo iudei de illo. quia dixisset ego sum panis uiuus: qui de celo descendi. Et dicebant. Nonne hic est filius ioseph cuius nos nouimus patrem et matrem? Quomodo ergo dicit hic. quia de celo descendi? Respondit ergo ihesus: et dixit eis. Nolite murmurare in inuicem. Nemo potest uenire ad me: nisi pater qui misit me traxerit eum: et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Est scriptum in prophetis. Exiit omnes uocabiles dei. Omnis qui audiuit a patre et didicit uenit ad me. Non quia patrem uidit quisquam: nisi is qui est a deo: hic uidit patrem. Amen amen dico uobis: qui credit in me habet uitam eternam. Ego sum panis uite. Patres uestri manducauerunt manna in deserto: et mortui sunt. Hic est panis de celo descendens: ut si quis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum panis uiuus: qui de celo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane uiuet in eternum. Et panis quem ego dabo caro mea est: pro mundi uita. Litigabant ergo iudei ad inuicem dicentes. Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Dixit ergo eis ihesus. Amen amen dico uobis: nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem: non habebitis uitam in uobis. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem. habet uitam eternam. et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Caro enim mea uere est cibus: et sanguis meus uere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem: in me manet. et ego in illo. Sicut misit me uiuere pater et ego uiuo propter patrem: et qui manducat me: et ipse uiuet propter me. Hic est panis qui de celo descendit. Non sicut manducauerunt

patres uestri manna: et mortui sunt. Qui manducat hunc panem: uiuet in eternum. Hec dixit in synagoga docens. in capharnaum. Multi ergo audientes ex discipulis eius. Dixerunt durus est hic sermo. Et quis potest eum audire? Sciens autem ihesus apud seueripsum quia murmurarent de hoc discipuli eius: dixit eis. Hoc uos scandalizat? Si ergo uideritis filium hominis ascendente ubi erat prius? Spiritus est qui uiuificat: caro non potest quicquam. Verba que ego locutus sum uobis: spiritus et uita sunt. Sed sunt quidam ex uobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio ihesus qui essent non credentes: et quis traditurus esset eum. Et dicebat. Propterea dixi uobis: quia nemo potest uenire ad me: nisi fuerit ei datum a patre meo. Et hoc multi discipulorum eius abierunt retro: et iam non cum illo ambulabant. Dixit ergo ihesus ad duodecim. Numquid et uos uultis abire? Respondit ergo ei symon petrus. Domine: ad quem ibimus? Verba uite eterne habes. Et nos credidimus et cognouimus: quia tu es christus filius dei. Respondit eis ihesus. Nonne ego uos duodecim elegi: et ex uobis unus dyabolus est? Dicebat autem de iuda symonis scariothis. Hic enim erat traditurus eum cum esset unus ex duodecim.

Dixit hec autem ambulabat ihesus in galileam. Non enim uolebat in iudeam ambulare: quia querebant eum iudei interficere. Erat autem in proximo dies festus iudeorum scenophagia. Dixerunt autem ad eum fratres eius. Transi hinc et uade in iudeam: ut et discipuli tui uideant opera tua que facis. Nemo quippe in occulto quid facit: et querit ipse in palam esse. Si hec facit: manifesta te ipsum mundo. Neque enim fratres eius credebant

in eum. Dicit ergo eis ihesus. Tempus meum nondum aduenit: tempus autem uestrum semper est paratum. Non potest mundus odire uos. Me autem odit: quia ego testimonium perhibeo de illo: quia opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc. Ego non ascendam ad diem festum istum: quia meum tempus nondum impletum est. Hec cum dixisset: ipse mansit in galilea. Ut autem ascenderunt fratres eius: tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste: sed sibi in occulto. Iudei ergo querebant eum in die festo: et dicebant. Ubi est ille? Et murmur multus de eo erat in turba. Quidam enim dicebant quia bonus est: alii dicebant non: sed seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo: propter metum iudeorum. Jam autem die festo mediante: ascendit ihesus in templum et docebat. Et mirabantur iudei dicentes. Quomodo hic litteras scit eum non didicerit? Respondit eis ihesus: et dixit. Mea doctrina non est mea: sed eius qui misit me. Si quis uoluerit uoluntatem eius facere: cognoscat de doctrina: utrum ex deo sit: an ego a me ipso loquar. Qui a semetipso loquitur gloriam propriam querit. Qui autem querit gloriam eius qui misit eum: hic uerax est: et iniusticia in illo non est. Nonne moyses dedit uobis legem? Et nemo ex uobis facit legem. Quid me queritis interficere? Respondit turba et dixit. Demonium habes. Quis te querit interficere? Respondit ihesus: et dixit eis. Unum opus feci: et omnes mirantur. Propterea moyses dedit uobis circumcisionem: non quia ex moyse est: sed ex patribus. Et in sabbato circumciditis carnem. Si circumcisionem accipit homo in sabbato ut non soluat legem moysi: michi indignamini quia totum hominem sanum feci

in sabbato. Nolite iudicare secundum faciem: sed iustum iudicium iudicate. Dicebant ergo quidam ex iherosolymis. Nonne hic est quem querebant interficere? Ecce palam loquitur: et nichil ei dicunt. Numquid uere cognouerunt principes quia hic est christus? Sed hunc scimus unde sit: christus autem cum uenerit: nemo scit unde sit. Clamabat ergo ihesus in templo docens et dicens. Et me scitis: et unde sum scitis: et a meipso non ueni: sed est uetus qui misit me quem uos nescitis. Ego scio eum: et si dixero quia nescio eum: ero similis uobis mendax. Sed scio eum: quia ab ipso sum: et ipse me misit. Querebant ergo eum apprehendere: et nemo misit in illum manus: quia nondum uenerat hora eius. De turba autem multi crediderunt in eum. Et dicebant. Christus cum uenerit: nunquid plura signa faciet quam que hic facit? Audierunt pharisei turbam murmurantem de illo hec: et miserunt principes et pharisei ministros ut apprehenderent ihesum. Dixit ergo eis ihesus. Adhuc modicum tempus uobiscum sum: et uado ad eum qui me misit. Queretis me et non inuenietis: et ubi sum ego uos non potestis uenire. Dixerunt ergo iudei ad semetipsos. Quis hic iturus est: quia non inuenimus eum? Numquid in dysphonem gentium iturus est: et docurus gentes? Quis est hic sermo quem dixit: queretis me et non inuenietis: et ubi sum ego uos non potestis uenire? In nouissimo autem die magno festiuitatis habebat ihesus: et clamabat dicens. Si quis sitit: ueniat ad me et bibat. Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de uentre eius fluent aque uite. Hoc autem dixit de spiritu: quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat

Spiritus datus: quia ihesus nōdum erat glorificat⁹. Et illa ergo turba cū audissent hos sermones eius dicebant. Hic est vere propheta. Alij dicebāt. Hic est christus. Quidā autē dicebāt. Nūquid a galilea venit christus? Nōne scriptura dixit: q̄a ex semine dauid. ⁊ de bethleem castello ubi erat dauid venit christ⁹? Dissensio itaq; facta est in turba ppter eum. Quidā autē ex ip̄is volebāt apprehendere eum: sed nemo misit sup eum man⁹. Venērūt ergo ministri ad pontifices ⁊ phariseos: et dixerunt eis illi. Quare non adduxistis eum? Respōderūt ministri. Nūquid sic locutus est homo: sicut hic homo. Respōderunt ergo eis pharisei. Nūquid et vos seducti estis? Nūquid ex principibus aliquis credidit in eū: aut ex phariseis? Sed turba hec que non nouit legem: maledicti sunt. Dixit nycodemus ad eos: ille qui venit ad eum nocte: q̄ un⁹ erat ex ip̄is. Nūquid lex nostra iudicat hominē: nisi prius audierit ab ip̄o et cognouerit quid faciat? Responderunt: ⁊ dixerūt ei. Nūquid ⁊ tu galile⁹ es? Scrutare scripturas ⁊ uide: quia a galilea propheta nō surgit. Et reuersi sunt unusquisq; i domū suā.

Ihesus autē pregit in montem oliueti: et diluculo iterū uenit in templū ⁊ om̄is populus uenit ad eum: ⁊ sedens docebat eos. Adducunt autē scribe ⁊ pharisei mulierem deprehensam in adulterio: et statuerūt eam in medio: ⁊ dixerunt ei. Magister: hec mulier modo deprehensa ē in adulterio. In lege autē moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autē dicebāt temptātes eum: ut possent accusare eū. Ihesus autē inclinās se deorsum: digito scribebat i terra. Cū ergo perseuerarēt

interrogantes: cecidit se ⁊ dixit eis. Qui sine peccato est uelutū prim⁹ in illā lapidem mittat. Et iterum se inclinās scribebat in terrā. Audientes autē hec unus post unū egibant incipientes a senioribus: ⁊ remāsit solus ihesus: et mulier in medio stans. Erigens autē se ihesus: dixit ei. Mulier: ubi sunt qui te accusabāt? Nemo te cōdemnauit? Que dixit. Nemo dñe. Dixit autē ihesus. Nec ego te condemnabo. Vade: et iam ampli⁹ noli peccare. Itē ergo locutus est eis ihesus dicens. Ego sū lux mundi. Qui sequit me nō ambulat in tenebris: sed habebit lumē uite. Dixerūt ergo ei pharisei. Tu de teip̄o testimoniu phibes: testimoniu tuū nō est uer⁹. Respōdit ihesus: ⁊ dixit eis. Et si ego testimoniu phibeo de meip̄o: uer⁹ ē testimoniu meū: q̄a scio unde ueni ⁊ quo uado. Vos autē nescitis unde uenio: aut quo uado. Vos autē scdm carnē iudicatis: ego nō iudico quēq;. Et si iudico ego: iudiciū meū uer⁹ ē: q̄a sol⁹ nō sum: sed et ego ⁊ qui misit me pater. Et i lege ur̄a scriptum est: quia duorū hominū testimoniu uer⁹ est. Ego sum qui testimoniu phibeo de meip̄o: et testimoniu phibeo de me qui misit me pater. Dicebāt ergo ei. Ubi est pater tuus? Respōdit ihesus. Neq; me scitis: neq; patrem meū. Si me sciretis: forsitan ⁊ patrem meū sciretis. Hec uerba locutus ē ihesus in gazophylacio: docens in templo. Et nemo apprehēdit eum: quia necdū uenisset hora ei⁹. Dixit ergo itē eis ihesus. Ego uado: et queretis me: et in peccato ur̄o moriemini. Quo ego uado: uos nō potestis uenire. Dicebāt ergo iudei. Nūquid interficiet semetip̄m: q̄a dicit quo ego uado uos nō potestis uenire? Et dicebat

eis. Vos de deorsum estis ego de sup-
pnis sum. Vos de mūdo hoc estis. &
ego nō sum de hoc mūdo. Dixi ergo
vobis: quā moriemini in peccatis vris.
Si enim non credideritis quia ego sū:
moriemini in peccato vō. Dicebat ergo
ei. Tu quā es? Dicit eis ihesus. Prīcipi-
um: quā & loquor vobis. Multa habeo
de vobis loqui & iudicare: sed qui me
misit verax ē: & ego quā audiui ab eo hec
loquor in mūdo. Et nō cognouerūt:
quia patrem eius dicebat deū. Dixit
ergo eis ihesus. Cum exaltaueritis fi-
liū hōis tunc cognoscetis quā ego sū:
et a meipō facio nichil: sed sic docuit
me pater hec loquor. Et qui me misit
mecū est: & non reliquit me solū: quia
ego quā placita sunt ei facio semp. Hec
illo loquente: multi crediderūt in eum.
Dicebat ergo ihesus ad eos. qui credi-
derūt ei iudeos. Si vos māseritis in
sermone meo. vere discipuli mei eritis:
et cognoscetis veritatem: & veritas li-
berabit vos. Respōderūt ei. Semen a-
brahe sumus: et nemini seruimus unquā.
Quomodo tu dicis liberi eritis? Respō-
dit eis ihesus. Amen amen dico vo-
bis: quia omnis quā facit peccatū seruus
est peccati. Seruus autē non manet in
domo in eternum: filius manet in e-
ternum. Si ergo vos filius liberaue-
rit: vere liberi eritis. Scio quia filij
abrahe estis: sed queritis me interfici-
cere: quia sermo meus nō capit in vo-
bis. Ego quā vidi apud patrem loquor:
et vos que vidistis apud patrem ve-
strum facitis. Respōderūt et dixerunt
ei. Pater noster abraham est. Dicit e-
is ihesus. Si filij abrahe estis: opera
abrahe facite. Nunc autē queritis me
interficere: hominē qui veritatem vo-
bis locutus sum: quam audiui a deo.

Hoc abraham nō fecit. Vos facitis
opera patris vestri. Dixerunt itaq; ei.
Nos ex fornicatione non sumus nati.
Unū patrem habemus deū. Dixit ergo eis
ihesus. Si deus pater vester esset. Di-
ligeretis utiq; me. Ego enim ex deo pces-
si et veni. Neq; enim a meipō veni: sed il-
le me misit. Quare loq̄lā meā non co-
gnoscitis? Quia nō potestis audire
sermonē meū. Vos ex patre dyabolo
estis: & desideria patris vestri vultis fa-
cere. Ille homicida erat ab initio: & in
veritate non stetit: quia nō est veritas
in eo. Cum loquitur mendaciū. ex pro-
prijs loquitur: quia mendax est & pa-
ter ei. Ego autē quia veritatem dico:
non creditis michi. Quis ex vobis ar-
guet me de peccato? Si veritatem di-
co: quare vos non creditis michi?
Qui est ex deo: verba dei audit. Pro-
pterea vos nō auditis: quia ex deo nō
estis. Respōderūt ergo iudei: & dixerūt
ei. Nōne bene dicim⁹ nos. quia sama-
rican⁹ es tu. & demoniū habes? Respō-
dit ihesus. Ego demoniū nō habeo:
sed honorifico patrem meū: & vos in-
honorastis me. Ego autē non quero
gloriā meā. Est qui querat & iudicet.
Amen amen dico vobis: si quis sermo-
nem meū exauerit mortem nō videbit
in eternum. Dixerūt ergo iudei. Nunc co-
gnouim⁹: quia demoniū habes. Abra-
ham mortuus est & propheta: et tu dicis
si quis sermo-
nem meū exauerit non gu-
stabit mortem in eternū? Nūquid tu
maior es patre nō abrahā quā mortu⁹
est? Et prophete mortui sūt. Quē temp⁹
facis? Respōdit ihesus. Si ego glori-
fico meipm: gloria mea nichil ē. Est
pater me⁹ qui glorificat me: quē vos
dicitis quia deus noster ē & nō cogno-
uistis eum. Ego autē noui eum. Et si

Dixero quia non scio eum: ego similis vobis mendax. Sed scio eum: et sermonem eius seruo. Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum: et vidit: et gavisus est. Dixerunt ergo iudei ad eum. Quinquaginta annos nondum habes: et abraham vidisti? Dixit eis ihesus. Amen amen dico vobis: antequam abraham fieret ego sum. Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum. Ihesus autem abscondit se: et exiit de templo.

Et percipiens ihesus vidit hominem cecum a natiuitate: et interrogauerunt eum discipuli eius. Rabbi. quis peccauit. hic autem parentes eius: ut cecus nasceretur? Respondit ihesus. Neque hic peccauit neque parentes eius: sed ut manifestentur opera dei in illo. Ne oportet operari opera eius qui misit me. donec dies est. Venit nox: quando nemo potest operari. Quandiu sum in mundo. lux sum mundi. Hoc cum dixisset respuit in terram. et fecit lutum ex sputo: et linxit lutum super oculos eius: et dixit ei. Vade lava in natatoria syloe: quod interpretatur missus. Abiit ergo et lauit: et venit videns. Itaque vicini et qui viderant eum prius quia mendicatus erat dicebant. Nonne hic est qui sedebat et mendicabat? Alii dicebant quia hic est: alii autem nequaquam: sed similis est eius. Ille vero dicebat: quia ego sum. Dicebant ergo ei. Quomodo aperti sunt tibi oculus? Respondit. Ille homo qui dicit ihesus lutum fecit: et unxit oculos meos: et dixit michi. Vade ad natatoriam syloe: et lava. Et abiit: et lauit: et vidit. Et dixerunt ei. Vbi est ille? ait. Nescio. Adducunt eum ad phariseos qui cecus fuerat. Erat autem sabbatum quando lutum fecit ihesus: et aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eum pharisei quomodo vidisset.

Ille autem dixit eis. Lutum michi posuit super oculos: et laui et video. Dicebant ergo ei pharisei quidam. Non est hic homo a deo: qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant. Quomodo potest homo peccator hec signa facere? Et cecus erat inter eos. Dicunt ergo ceci iterum. Tu quid dicis de eo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: quia propheta est. Non crediderunt ergo iudei de illo quia cecus fuisset et vidisset: donec vocauerunt parentes eius qui viderat: et interrogauerunt eos dicentes. Hic est filius vester: quem vos dicitis quia cecus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Responderunt eis parentes eius: et dixerunt. Scimus quia hic est filius noster: et quia cecus natus est. Quomodo autem nunc videt? nescimus: aut quis eius aperuit oculos nos nescimus. Ipsum interrogate. Fratrem habet: ipse de se loquatur. Hec dixerunt parentes eius: qui timebant iudeos. Iam enim conspirauerant iudei: ut si quis eum confiteretur esse christum exiret synagogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt. quia etatem habet: ipsum interrogate. Vocauerunt ergo rursum hominem qui fuerat cecus: et dixerunt ei. Da gloriam deo. Nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo eis ille. Si peccator est nescio: unum scio: quia cecus cum essem. modo video. Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi? Quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis. Dixi vobis iam: et audistis. Quid iterum vultis audire? Numquid et vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerunt ergo ei: et dixerunt. Tu discipulus illius sis: nos autem moysi discipuli sumus. Nos scimus quia moysi locutus est deus: hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille homo: et dixit eis. In hoc enim

mirabile est quia vos nescitis unde sit: et aperuit meos oculos. Scimus autem quia peccatores deus non audit: sed si quis dei cultor est et voluntatem eius facit: hunc exaudit. A seculo non est auditum: quia quis aperuit oculos regi nati. Nisi esset hic a deo: non poterat facere quicquam. Respondit: et dixerunt ei. In peccatis natus es torus: et tu doces nos? Et eiecerunt eum foras. Audiuit ihesus quia eiecerunt eum foras: et cum inuenisset eum dixit ei. Tu credis in filium dei? Respondit ille et dixit. Quis est dominus ut credam in eum? Et dixit ei ihesus. Et vidisti eum: et quod loquitur tecum ipse est. At ille ait. Credo domine. Et prostratus adoravit eum. Et dixit ei ihesus. In iudicium ego in hunc mundum veni: ut qui non vident videant: et qui vident ceci fiant. Et audierunt quidam ex pharisaeis qui cum ipso erant: et dixerunt ei. Nunquid et nos ceci sumus? Dixit eis ihesus. Si ceci essetis non haberetis peccatum. Nunc vero dicitis quia videmus: peccatum vestrum manet.

Men amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ovile sed ascendit aliunde: ille fur est et latro. Qui autem intrat per ostium: pastor est ovium. Hinc ostiarius aperit: et oves vocem eius audiunt. Et proprias oves vocat nominatim: et educit eas. Et cum proprias oves emisit ante eas vadit: et oves illum sequuntur: quia sciunt vocem eius. Alienum autem non sequuntur: sed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienam. Hoc proverbium dixit eis ihesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum ihesus. Amen amen dico vobis: quia ego sum ostium ovium. Omnes quippe venerunt fures sunt et latrones: sed non audierunt eos oves.

Ego sum ostium. Per me si quis introierit salvabitur: et ingredietur et egredietur: et pascua inveniet. Fur non venit: nisi ut furetur et mactet et perdat. Ego veni ut vitam habeant: et abundantius habeant. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercenarius autem et qui non est pastor cuius non sunt oves proprie: videt lupum venientem et dimittit oves et fugit: et lupus rapit: et dissipat oves. Mercenarius autem fugit quia mercenarius est: et non perinet ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus: et cognosco meas: et cognoscunt me mee. Sicut novit me pater: et ego agnosco patrem: et animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo que non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere et vocem meam audient: et fiet unum ovile et unus pastor. Propterea me pater diligit: quia ego pono animam meam: ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a meipso. Potestatem habeo ponendi eam: et potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi a patre meo. Dissensio iterum facta est inter iudeos: propter sermones hos. Dicebant autem multi ex ipsis. Demonium habet et insanit. Quid eum auditis? Alii dicebant. Hec verba non sunt demonium habentis. Nunquid demonium potest reorum oculos aperire? Facta sunt autem miracula in iherosolymis: et hyems erat. Et ambulabat ihesus in templo in porticu salomonis. Circumdederunt ergo eum iudei: et dicebant ei. Quousque animam nostram tollis? Si tu es christus: dic nobis palam. Respondit eis ihesus. Loquor vobis: et non creditis. Opera que ego facio in nomine patris mei: hec testimonium perhibent de

me. Sed vos non creditis: quia non
 estis ex quibus meis. Quos mee voce
 meam audiunt: et ego cognosco eas: et
 sequuntur me. Et ego vitam eternam do
 eis: et non peribunt in eternum: et non rapi-
 erit eas quisquam de manu mea. Pater me-
 us quod dedit michi manus omnibus est:
 et nemo potest rapere de manu patris
 mei. Ego et pater unum sumus. Sustu-
 lerunt lapides iudei: ut lapidarent eum.
 Respondit eis ihesus. Multa bona o-
 pera ostendi vobis ex patre meo. Pro-
 pter quod vos opus me lapidatis? Respon-
 derunt ei iudei. De bono opere non la-
 pidamus te: sed de blasphemia: et quia
 tu homo cum sis: facis teipsum deum. Re-
 spondit eis ihesus. Nonne scriptum est in
 lege vestra quia ego dixi deus sum? Si
 illos dixit deos ad quos sermo dei fa-
 ctus est: et non potest solvi scriptura:
 que pater sanctificavit et misit in mun-
 dum vos dicitis quia blasphemus
 quia dixi filius dei sum? Si non facio
 opera patris mei: nolite credere michi.
 Si autem facio: et si michi non vultis cre-
 dere operibus credite: ut cognoscatis
 et credatis: quia in me est pater: et ego
 in patre. Querebant ergo eum apprehen-
 dere: et egit de manibus eorum. Et abiit
 iterum trans iordanem in eum locum ubi e-
 rat iohannes baptizans prius: et mansit il-
 lic. Et multi venerunt ad eum et dicebant: quia
 iohannes nonne signum fecit nullum. Omnia
 autem quecumque dixit iohannes de hoc vera
 erant: et multi crediderunt in eum.

Erat autem quidam languens laza-
 rus a bethania: de castello ma-
 rie et marthe sororum eius. Maria autem
 erat que unxit dominum unguento: et re-
 sistit pedes eius capillis suis: cuius frater
 lazarus infirmabatur. Misertus ergo so-
 rores eius ad eum dicentes. Domine:

ecce quem amas infirmatur. Audieris
 autem ihesus: dixit eis. Infirmitas hec
 non est ad mortem: sed pro gloria dei:
 ut glorificetur filius dei per eam. Dilige-
 bat autem ihesus martham: et sororem
 eius mariam et lazarus. Ut ergo audivit
 quia infirmabatur: tunc quidem mansit
 in eodem loco duobus diebus. Dein-
 de post hec dicit discipulis suis. Eamus
 in iudeam iterum. Dicunt ei discipuli. Rabbi
 nunc querebant te iudei lapidare: et iterum
 vadis illuc? Respondit ihesus. Nonne
 duodecim sunt hore diei? Si quis ambu-
 laverit in die non offendit: quia lucem
 huius mundi videt. Si autem ambulave-
 rit in nocte offendit: quia lux non est
 in eo. Hec ait: et post hec dicit eis. La-
 zarus amicus noster dormit: sed va-
 do ut a somno resuscitem eum. Dixerunt
 ergo discipuli eius. Domine: si dormit sal-
 vus erit. Dixerat autem ihesus de morte
 eius: illi autem putaverunt quia de dormi-
 tione somni diceret. Tunc ergo ihesus
 dixit eis manifeste. Lazarus mortuus
 est: et gaudeo propter vos ut credatis:
 quoniam non eram ibi. Sed etiam ad
 eum. Dixit ergo thomas qui dicitur
 didimus ad discipulos. Eamus et
 nos: et moriamur cum eo. Venit itaque
 ihesus: et invenit eum quatuor dies
 iam in monumento habentem. Erat
 autem bethania iuxta iherosolimam quasi
 stadiis quindecim. Multi autem ex iude-
 is venerant ad martham et mariam: ut
 consolarentur eas de fratre suo. Martha
 ergo ut audivit quia ihesus venit occur-
 rit illi: maria autem domi sedebat. Dixit
 ergo martha ad ihesum. Domine: si fuisses
 hic frater meus non fuisset mortuus.
 Sed et nunc scio: quia quecumque poposce-
 ris a deo dabit tibi deus. Dicit illi ihesus.
 Resurget frater tuus. Dicit ei martha.

Hic quia resurget. i. resurrectione in
 nouissimo die. Dicit ei ihesus. Ego su
 resurrectio & vita. Qui credit in me etiam
 si mortuus fuerit uiuet: & omnis qui
 uiuit & credit in me: non morietur in
 eternu. Credis hoc? Ait illi. Domine.
 Ego credidi quia tu es christus filius dei:
 qui in hunc mundum uenisti. Et cum
 hec dixisset: abiit & uocauit mariam
 sororem sua silērio dicens. Magister
 adest: et uocat te. Illa ut audiuit sur-
 git cito: & uenit ad eum. Nondu enim
 uenerat ihesus in castellu: sed erat ad-
 huc in illo loco ubi occurrat ei mar-
 tha. Iudei ergo qui erant cum ea i do-
 mo & consolabantur eam cu uidissent
 mariam quia cito surrexit et eieit: se-
 cuti sunt eam dicētes. Quia uadit ad
 monumentu ut ploret ibi. Maria e-
 go cum uenisset ubi erat ihesus: uidēs
 eum cecidit ad pedes ei⁹ & dixit ei. Do-
 mine. si fuisses hic non esset mortuus
 frater meus. Ihesus ergo ut uidit eā
 plorantem et iudeos qui uenerant cu
 ea plorantes interuenit spiritu: & turba-
 uit seipm & dixit. Ubi posuistis eum?
 Dicunt ei. Domine: ueni & uide. Et lacri-
 matus est ihesus. Dixerūt ergo iudei.
 Ecce quomō amabat eum. Quidam
 aut eē ipis dixerūt. Non poterat hic
 qui aperuit oculos tui nati facere: ut
 hic nō moreret? Ihesus ergo rursu
 freuens in semetipso uenit ad monu-
 mentu. Erat aut spelunca: & lapis sup-
 positus erat ei. Ait ihesus. Tollite la-
 pidem. Dicit ei martha soror ei⁹. qui
 mortuus fuerat domine iam feret: qua-
 driduanus enim est. Dicit ei ihesus.
 Nōne dixi tibi: quoniā si credideris
 uidebis gloria dei? Tulerūt ergo lapi-
 dem. Ihesus aut eleuans sursum ocu-
 lis dixit. Pater gratias ago tibi quā

audisti me. Ego aut sciebā quia semp
 me audis: sed ppter ipm q̄ circumstat di-
 xi: ut credant quia tu me misisti. Nec
 cum dixisset: uoce magna clamauit.
 Lazare ueni foras. Et statim p̄dijt q̄
 fuerat mortuus ligatus manus et pe-
 des iustis: & facies illius sudario e-
 rat ligata. Dixit eis ihesus. Soluite
 eum: & sinite abire. Multi ergo eē iude-
 is qui uenerāt ad mariā et martham
 et uiderant que fecit ihesus: credide-
 runt in eum. Quidā autē eē ipis abie-
 runt ad phariseos: & dixerunt eis que
 fecit ihesus. Collegerūt ergo p̄ntifices
 et pharisei conciliū & dicebant. Quid
 facimus: quia hic homo infra signa
 facit? Si dimittimus eum sic: omnes
 credent in eum. Et uenient romani: et
 tollent locum nostru & gentem. Unus
 aut eē ipis cayphas nomine: cu esset
 pontifex anni illius dixit eis. Vos ne-
 scitis quicq̄ nec cogitatis: quia repe-
 dit uobis ut unus moriat homo p
 p̄lo: & non tota gens peccat. Hoc au-
 tem a semetipso non dixit: sed cum esset
 pontifex anni illius p̄phetauit: q̄a ihe-
 sus moritur⁹ erat p gente. Et nō tan-
 tum p gente: sed ut filios dei qui erāt
 dispersi congregaret in unū. Ab illo er-
 go die cogitauerunt ut interficerent eū.
 Ihesus ergo iam non i palam ābula-
 bat apud iudeos: sed abiit in regionē
 iuxta desertum in ciuitatem que dicit̄
 effcem: & ibi morabatur cum discipulis
 suis. Proximum autem erat pascha
 iudeorū: & ascenderūt multi iherosoli-
 mam de regione ante pascha: ut san-
 ctificarent seipos. Querebant ergo ihe-
 sum: & colloquebantur ad inuicem in
 templo stantes. Quid putatis quia
 non uenit ad diem festum istum? De-
 derant autem pontifices et pharisei

mandatum: ut si quis cognoverit ubi sit iudicet: ut apprehendat eum. **XIII**
 ihesus ergo ante sex dies pasche venit
 bethaniam ubi lazarus fuerat mortuus:
 quem suscitavit ihesus. fecerunt autem
 ei renam ibi et martha ministrabat: la-
 zarus vero unus erat ex discipulis eius
 cum eo. Maria ergo accepit libram un-
 guenti nardi pistici preciosi et unxit pedes
 ihesu: et exersit pedes eius capillis suis:
 et domus impleta est ex odore unguenti.
 Dixit ergo unus ex discipulis eius iu-
 das scariothis qui erat eum traditurus.
 Quare hoc unguentum non venit cre-
 centis denariis: et datum est egenis?
 Dixit autem hoc non quia de egenis pre-
 nebat ad eum: sed quia fur erat: et la-
 culos habens ea que mittentur por-
 tabat. Dixit ergo ihesus. Sine illa:
 ut in die sepulture mee fuerit illud. Pau-
 peres enim semper habetis vobiscum: me
 autem non semper habetis. Cognovit ergo
 turba multa ex iudeis quia illic est: et
 venerunt non propter ihesum tantum: sed
 ut lazarus viderent quem suscitavit a mor-
 tuis. Cogitaverunt autem principes sacer-
 dotum ut et lazarus interficerent: quia multi
 propter illum abibant ex iudeis: et crede-
 bant in ihesum. In crastinum autem tur-
 ba multa que venerat ad diem festum
 cum audissent quia venit ihesus ihe-
 rosolimam acceperunt ramos palmarum:
 et processerunt obviam ei et clamabant:
 osanna. benedictus qui venit in nomine
 domini rex israel. Et invenit ihesus asel-
 lum: et sedit super eum sicut scriptum est.
 Nolite timere filia syon: ecce rex tuus ve-
 nit sedens super pullum asine. Hec non co-
 gnoverunt discipuli eius primum: sed quando
 glorificatus est ihesus tunc recordati
 sunt quia hec erant scripta de eo: et hec
 fecerunt ei. Testimonium ergo prohibebat

turba que erat cum eo quando lazarus
 vocavit de monumento: et suscitavit
 eum a mortuis. Propterea et obviam
 venit ei turba: quia audierunt eum fecisse
 hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad
 sevetipos. Videtis quia nichil profici-
 mus? Ecce mundus totus post eum abiit.
 Erant autem quidam gentiles ex hijs qui
 ascenderant ut adorarent in die festo. Alii ergo
 accesserunt ad philippum qui erat a beth-
 sayda galilee: et rogabant eum dicentes.
 Domine: volumus ihesum videre. Ve-
 nit philippus: et dicit andree. Andreas
 rursum et philippus dixerunt ihesu. Ihe-
 sus autem respondit eis dicens. Venit ho-
 ra ut clarificetur filius hominis. Amen
 amen dico vobis: nisi granum frumenti
 cadetis in terram mortuum fuerit: ipsum
 solum manet. Si autem mortuum fuerit:
 multum fructum afferet. Qui amat ani-
 mam suam: perdet eam. Et qui odit ani-
 mam suam in hoc mundo: in vitam eternam
 custodit eam. Si quis michi ministrat:
 me sequatur. Et ubi sum ego: illic et
 minister meus erit. Si quis michi mi-
 nistraverit: honorificabit eum pater
 meus. Nunc anima mea turbata est.
 Et quid dicam? Pater salva me ex
 hac hora. Sed propterea venit in horam
 hanc. Pater clarifica nomen tuum. Venit
 ergo vox de celo dicens. Clarificavi: et
 iterum clarificabo. Turba ergo que sta-
 bat et audierat dicebat tonitruum esse fa-
 ctum. Alii autem dicebant. Angelus ei lo-
 cutus est. Respondit ihesus: et dixit. Non
 propter me hec vox venit: sed propter vos.
 Nunc iudicium est mundi. Nunc princeps
 huius mundi eicietur foras. Et ego si ex-
 altatus fuero a terra: omnia traham
 ad meipsum hoc autem dicebat: significans
 qua morte esset moriturus. Respondit
 ei turba. Nos audimus ex lege. quia

relictus manet in eternū. Et quomodo
tu dicis oportet exaltari filiū hōis? Et
quis ē iste filius hōminis? Dixit ergo
eis ihesus. Adhuc modicū lumē in
vobis est. Ambulate dum lucem habe-
tis: ut non tenebre vos cōprehendāt.
Et qui ambulat ī tenebris: nescit quo
vadit. Dum lucem habetis credite in
lucem: ut filij lucis sitis. Hec locutus
est ihesus: et abiit et abscondit se ab eis. Cū
autē tanta signa fecisset coram eis nō
credebāt in eum: ut sermo ysaię imple-
retur quē dixit. Dñe quis credidit au-
ditui nō: et brachiū dñi cui reuelatū
est? Propterea non poterāt credere: quā-
iā iterū dixit ysaiās. Exccecauit oculos eo-
rum et induravit cor eorū: ut non vi-
deant oculis et intelligāt corde et con-
uertantur et sauent eos. Hec dixit ysai-
ās quādo vidit gloriā eius: et locutus
est de eo. Verūtamenē et ex principibus
multi crediderūt in eum: sed ppter pha-
riseos nō cōfitebantur: ut de synago-
ga nō eicerentur. Dilixerūt enim glo-
riam hōinū magis q̄ gloriā dei.
Ihesus autē clamavit et dixit. Qui cre-
dit in me: nō credit in me: sed in eum
qui misit me. Et qui videt me: videt
eum qui misit me. Ego lux in mundū
veni: ut om̄s qui credit in me in tene-
bris non maneat. Et si quis audierit
verba mea et non custodierit: ego non
iudico eū. Non enim veni ut iudicem
mūdū: sed ut salvificem mūdū. Qui
spertit me et non accipit verba mea:
habet q̄ iudicet eum. Sermo quē locu-
tus sum: ille iudicabit eum in novissi-
mo die. Quia ego ex meip̄o nō sū lo-
cutus: sed q̄ misit me pater ipse michi
mandatū dedit: quid dicam et quid
loquar. Et scio: quia mādatū ei⁹ vita
eterna est. Que ergo ego loquor: sicut

dixit michi pater sic loquor.

Ante diem festū pasche sciens ihe-
sus quā venit hora ei⁹ ut trāseat
ex hoc mūdō ad patrem: cū dilexisset
suos qui erant in mūdō: in finem di-
legit eos. Et cena facta cum dyabolus
iam misisset in cor ut traderet eum iu-
das simonis scariothis: sciens quia
omnia dedit ei pater in manus et quā
a deo exiit et ad deum vadit: surgit
a cena et ponit vestimenta sua: et cū ac-
cepisset lintheum p̄inxit se. Deinde mi-
sit aquā ī peluim: et cepit lavare pedes
discipulorū: et extergere lintheo quo erat
p̄inctus. Venit ergo ad simonem pe-
trum. Et dicit ei petrus. Dñe tu michi
lavas pedes? Respondit ihesus: et di-
xit ei. Quod ego facio tu nescis modo:
scies autē postea. Dicit ei petrus. Non
lavabis michi pedes in eternū. Respō-
dit ei ihesus. Si non lavero te: nō ha-
bebis partem meā. Dicit ei simon pe-
trus. Domine: nō tantū pedes meos:
sed et manus et caput. Dicit ei ihesus.
Qui locus est nō indiget nisi ut pedes
lavet: sed est mūdus tot⁹. Et vos mū-
di estis: sed non omnes. Sciebat enī
quisnam esset qui traderet eum. Pro-
pterea dixit: non estis mūdi omnes.
Postq̄ ergo lavit pedes eorū accepit
vestimenta sua: et cum recubisset iterū
dixit eis. Scitis quid fecerim vobis?
Vos vocatis me magister et domine:
et bene dicitis. Sum eternū. Si ergo
ego laui pedes vestros domin⁹ et ma-
gister: et vos debetis alter alteri⁹ lava-
re pedes. Exemplū enim dedi vobis:
ut quēadmodū ego feci vobis ita et
vos faciatis. Amen amē dico vobis:
nō est quis maior domino suo: neq̄
apostolus maior est eo qui misit illū.
Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea.

Non de omnibus vobis dico. Ego scio quos elegerim. Sed ut adimpleatur scriptura: qui māducat meū panem leuabit contra me calcaneū suū. **A**modo dico vobis priuſq; fiat: ut cū factū fuerit credatis quia ego sum. Amen amen dico vobis: qui accipit hī quem misero me accipit. Qui autem me accipit: accipit eum qui me misit. Cum hęc dixisset ihesus turbatus est spiritu: et p̄testatus est et dixit. Amen amen dico vobis: quia vnus eꝛ vobis tradet me. **A**spiciebāt ergo ad inuicē discipuli: hēlitātes de quo diceret. Erat ergo recumbens vnus eꝛ discipulis eius in sinu ihesu: quem diligebat ihesus. **I**nruit ergo huic simon petrus: et dixit ei. Quis est de quo dicit? **I**taq; cum recubuisset ille supra pedē ihesu: dicit ei. Dñe quis est? **R**espōdit ihesus. Ille est: cui ego intindū panē porregero. **E**t cum intinxisset panē: dedit inde simonis scariothis. **E**t post bucellā intromiit in eum sathanas. **E**t dicit ei ihesus. Quod facis fac cito. **H**oc autē nemo sciuit discubentiu: ad quid dixerit ei. **Q**uidā enim putabāt quia oculos habebat iudas q̄ dixisset ei ihesus. **E**ne ea que opus sunt nobis ad diem festū: aut egenis ut aliquid daret. **C**ū ergo accepisset ille bucellā: egressus cōtinuo. **E**rat autē nox. **C**ū ergo egressus dixit ihesus. **N**unc clarificatus est filius hominis: et deus clarificatus est in eo. **S**i deus clarificatus est in eo: et deus clarificabit eum in semetip̄o: et continuo clarificabit eum. **F**ilioli: adhuc modicū vobiscum sum. **Q**ueretis me: et sicut dixi iudicis quo ego vado vos non potestis venire. **E**t vobis dico modo. **M**ādātū nouū do vobis: ut diligatis inuicē sicut dilexi vos: ut et

vos diligatis inuicē. **I**n hoc cognoscēt omnes quia discipuli estis mei: si dilectionē habueritis ad inuicem. **D**icit ei simon petrus. **D**ñe quo vadis? **R**espōdit ihesus. **Q**uo ego vado non potes me modo sequi: sequeris autē postea. **D**icit ei petrus. **Q**uare nō possū te sequi modo? **A**iam meā p̄ te ponam. **R**espōdit ei ihesus aīam tuā p̄ me ponas? **A**mē amē dico tibi: nō cātabit gall⁹ donec ter me neges. **R**VD

Et ait discipulis suis. **N**on turbet cor vestrū. **C**reditis in deū: et in me credite. **I**n domo patris mei mansiones multe sunt. **S**i quo minus: dixissem vobis quia vado parare vobis locum. **E**t si abiero et p̄parauero vobis locum: iterū venio et accipiam vos ad meip̄m: ut vbi sum ego et vos sitis. **E**t quo ego vado scitis: et viam scitis. **D**icit ei thomas. **D**ñe: nescimus quo vadis. **E**t quomō possum⁹ viam scire? **D**icit ei ihesus. **E**go sum via: et veritas: et vita. **N**emo venit ad patrem nisi p̄ me. **S**i cognouissetis me: et patrē meum utiq; cognouissetis. **E**t amodo cognoscetis eū: et vidistis eum. **D**icit ei philippus. **D**ñe: ostende nobis patrē et sufficit nobis. **D**icit ei ihesus. **T**anto tpe vobiscū sū et nō cognouistis me? **P**hilippe: qui videt me videt et patrē. **Q**uomō tu dicis ostende nobis patrē? **N**on credis quia ego in patre: et pater in me est? **V**erba que ego loquor vobis: a meip̄o non loquor. **P**ater autē in me manens: ip̄e facit opera. **N**on creditis quia ego in patre: et pater in me est? **A**lioquin p̄ter opera ip̄a credite. **A**men amen dico vobis: qui credit in me opera que ego facio et ip̄e faciet: et maiora horū faciet. **Q**uia ego ad patrē vado: et quocūq; petieritis patrem

in nomine meo hec facia: ut glorificet
 patre in filio. Si quid petieritis me i
 nomine meo hec faciam. Si diligitis
 me: mandata mea servate. Et ego ro-
 gabo patrem et aliu paraclitu dabit
 vobis ut maneat vobiscu i eternu spi-
 ritu veritatis: que mundu no potest ac-
 cipere: quia non videt eu nec scit eum.
 Vos aut cognoscitis eum: qa apud
 vos manebit: et in vobis erit. Non
 relinqua vos orphanos: veniam ad
 vos. Adhuc modicu: et mundus me ia
 non videt. Vos aut videbitis me: qa
 ego vivo et vos vivetis. In illo die
 vos cognoscetis quia ego sum i patre
 meo: et vos in me: et ego i vobis. Qui
 habet mandata mea et servat ea: ille est
 qui diligit me. Qui aut diligit me: di-
 ligetur a patre meo. Et ego diligam
 eum: et manifestabo ei meipm. Dicit
 ei iudas: no ille scariothis. Domine
 quid factu est qa manifestatur es no-
 bis teipm: et non mundo? Respondit
 ihesus: et dixit ei. Si quis diligit me
 sermonu meu servabit: et pater meo di-
 liget eum: et ad eum veniemus: et man-
 sione apud eum faciemus. Qui non di-
 ligit me: sermones meos non servat.
 Et sermo que audistis non est meo:
 sed ei qui misit me patris. Hec locu-
 tus sum vobis: apud vos manens.
 Paraclitus aut spiritus sanctus que
 mittet pater in nomine meo ille vos
 docebit omnia: et suggeret vobis omnia
 quecumq; dixero vobis. Patrem relin-
 quo vobis: pacem meam do vobis.
 Non quomodo mundus dat: ego do vo-
 bis. Non turbetur cor vestru: neq; for-
 midet. Audistis quia ego dixi vobis:
 vado et venio ad vos. Si diligeretis
 me: gauderetis utiq; quia vado ad
 patrem: quia pater maior me est. Et

nunc dixi vobis priusq; fiat: ut cum
 factu fuerit credatis. Nam non multa
 loquar vobiscu. Venit enim princeps
 mundi huius: et in me non habet quicq;
 Sed ut cognoscat mundus qa diligo
 patre: et sicut mandatu dedit michi pater
 sic facio. Surgite: eam hinc.

Ego sum vitis vera: et pater meus
 agricola est. Omne palmitem
 in me non ferentem fructu tollet eum:
 et omne qui fert fructu purgabit eum:
 ut fructu plus afferat. Nam vos mundi
 estis: propter sermonu que locutus sum
 vobis. Manete i me: et ego in vobis.
 Sicut palmes no potest ferre fructu a se-
 metipso nisi manserit in vite: sic nec vos
 nisi in me manseritis. Ego sum vitis:
 vos palmites. Qui manet in me et
 ego in eo hic fert fructu multu: quia si-
 ne me nichil potestis facere. Si quis
 in me non manserit mittetur foras si-
 cut palmes et arescet: et colligetur eum
 et in ignem mittent et ardet. Si man-
 seritis in me et verba mea in vobis ma-
 serint: quocumq; volueritis petetis: et fi-
 erit vobis. In hoc clarificatus est pater
 meus: ut fructu plurimu afferatis: et
 efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit
 me pater: et ego dilexi vos. Manete in
 dilectione mea. Si precepta mea serva-
 veritis manebitis in dilectione mea:
 sicut et ego patris mei precepta servavi:
 et maneo i eius dilectione. Hec locutus
 su vobis: ut gaudiu meu sit in vobis: et
 gaudiu vestru impleatur. Hoc est pre-
 ceptu meu: ut diligatis invicem sicut di-
 lexi vos. Maiore hac dilectione nemo
 habet: q; ut anima sua ponat quis p
 amicus suis. Vos amici mei estis: si se-
 ceritis que ego precipio vobis. Nam no
 dicam vos servos: quia servus nescit
 quid faciat dñs eius. Vos aut dixi

amicos: quia omnia quecumque audiui a patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis sed ego elegi vos: et posui vos ut caris et fructum afferatis: et fructus vester maneat: ut quodcumque petieritis patrem in nomine meo det vobis. Nunc mando vobis: ut diligatis invicem. Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret. Quia vero de mundo non estis: sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus. Memoretote sermonis mei: quem ego dixi vobis. Non est servus maior domino suo. Si me persecuti sunt et vos persecuentur. Si sermonem meum servaverunt: et verum servabunt. Sed hec omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum qui misit me. Si non venissem et locutus fuissetis eis: peccatum non haberent. Nunc autem reprobationem non habent de peccato suo. Qui me odit: et patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit: peccatum non haberent. Nunc autem et viderunt et oderunt: et me et patrem meum. Sed ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: quia odio habuerunt me gratis. Cum autem venerit paraclitus quem ego misi a patre spiritu veritatis qui a patre procedit: ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis: quia ab initio mecum estis.

Hec locutus sum vobis: ut non scandalizemini. Absque synagogis facient vos. Sed venit hora: ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Et hec facient vobis: quia non noverunt patrem neque me. Sed hec locutus sum vobis: ut cum venerit hora eorum: reminiscamini: quia ego dixi vobis. Nunc autem vobis ab initio non dixi:

quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum qui misit me: et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Sed quia hec locutus sum vobis: tristitia implebit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: expediat vobis ut et ego vadam. Si enim non abiero: paraclitus non veniet ad vos. Si autem abiero: mittam eum ad vos. Et cum venerit: ille arguet mundum de peccato et de iusticia et de iudicio. De peccato quidem: quia non crediderunt in me. De iusticia vero: quia ad patrem vado: et iam non videbitis me. De iudicio autem: quia princeps mundi huius iam iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille spiritus veritatis: docebit vos omnem veritatem. Non enim loquetur a seipso: sed quecumque audierit loquetur: et que ventura sunt annuntiabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet: et annuntiabit vobis. Omnia quecumque habet pater meus sunt. Propterea dixi quia de meo accipiet: et annuntiabit vobis. Modicum et iam non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad invicem. Quid est hoc quod dicit nobis modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me: et quia vado ad patrem? Dicebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum? Respondit quid loquitur. Cogitavit autem ihesus quia volebant eum interrogare: et dixit eis. De hoc queretis inter vos quia dixi modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me. Amen amen dico vobis: quia plorabitis et flebitis vos: mundus autem gaudet. Vos autem contristabimini: sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Multum enim parit tristitia habet: quia

venit hora ei⁹. Cū autē pepererit puerū
iam non meminēte pressure ppter gau-
diū: quia natus est homo in mundū.
Et vos igitur nunc quidē tristitiam
habetis. Itē autē videbo vos ⁊ gaude-
bit cor vestrū: et gaudiū vestrū nemo
tollet a vobis. Et in illo die me non
interrogabitis quicq̄. Amen amē di-
co vobis: si quid petieritis patrem in
nomine meo dabit vobis. Usq; mo-
do nō petistis quicq̄ in nomine meo.
Petite et accipietis: ut gaudiū vestrū
sit plerū. Hec in puerbīs locut⁹ sum
vobis. Venit hora: cum iam non in
puerbīs loquar vobis: sed palam
de patre annunciabo vobis. In illo
die in nomine meo petetis. Et nō di-
co vobis: quia ego rogabo patrem
de vobis. Ipse enim pater amat vos
q̄a vos me amastis: ⁊ credidistis q̄a
ego a deo exiui. Exiui a patre ⁊ veni in
mūdum: itē relinquo mūdum: ⁊ va-
do ad patrem. Dicunt ei discipuli ei⁹.
Ecce nunc palam loqueris: et puerbi-
um nullū dicis. Nunc scimus quia
scis omnia: ⁊ non opus est tibi ut q̄s
te interroget. In hoc credim⁹: quia a
deo existi. Respondit eis ihesus. Nō
do creditis? Ecce venit hora: ⁊ iam ve-
nit ut dispargamini unusquisq; in p̄ri-
a: ⁊ me solū relinquatis. Et non sum
solus: quia pater mecū est. Hec locut⁹
sum vobis: ut in me pacem habeatis.
In mundo pressuram habebitis: sed
confidite: ego vici mūdum.

Hec locutus est ihesus: ⁊ subleua-
tis oculis in celū dixit. Pater ve-
nit hora: clarifica filiū tuū. ut fili⁹ tu⁹
clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem
omnis carnis: ut omne qd̄ dedisti ei
det eis vitam eternā. Hec est autē vita
eterna: ut cognoscant te solū deū verū:

et quē misisti ihesum cristū. Ego te cla-
rificavi super terrā: opus consumavi:
quod dedisti michi ut faciam. Et nūc
clarifica me tu pater apud semetipm:
claritate quā habui priusq; mūd⁹ fie-
ret apud te. Manifestavi nomē tuū
hominibz: q̄s dedisti michi de mūdō.
Qui erant: ⁊ michi eos dedisti: et sermo-
nem meū seruauerunt. Nūc cognoue-
runt: quia omnia que dedisti michi
abs te sūt. Quia verba q̄ dedisti michi
dedi eis: ⁊ ipsi acceperūt ⁊ cognouerūt
vere quia a te exiui: ⁊ crediderūt q̄a tu
me misisti. Ego pro eis rogo. Nō pro
mūdō rogo: sed p̄ hīs q̄s dedisti mi-
chi: quia tui sunt. Et mea omnia tua
sunt: ⁊ tua mea sunt: ⁊ clarificat⁹ sum
in eis. Etia non sum in mūdō: et hī i
mūdō sunt: ⁊ ego ad te venio. Pater
lande: serua eos in nomine tuo quos
dedisti michi: ut sint unū sicut et nos.
Cum essem cum eis: ego seruabā eos
in nomine tuo. Quos dedisti michi e-
go custodiui: ⁊ nemo ex eis periit nisi
filius p̄ditionis: ut scriptura impleat̄.
Nūc autē ad te venio: ⁊ hec loquor in
mūdō: ut habeāt gaudiū meū imple-
tum in semetipis. Ego dedi eis sermo-
nem tuū: ⁊ mūdus eos odio habuit:
quia nō sunt de mūdō sicut et ego nō
sum de mūdō. Non rogo ut tollas e-
os de mūdō: sed ut serues eos a malo.
De mūdō nō sunt: sicut ⁊ ego non sū
de mūdō. Sanctifica eos in veritate.
Seruo tuus veritas est. Sicut tu me
misisti in mūdum: ita ⁊ ego misi eos
in mundū. Et pro eis ego sanctifico
meipm: ut sint ⁊ ipi sanctificati in veri-
tate. Non pro eis autē rogo tantū: sed
et pro eis qui credituri sunt per verbū
eoz in me: ut omnes unū sint sicut tu
pater in me ⁊ ego in te. ut ⁊ ipi i nobis

unū sine: ut credat mūdus quia tu me
misiſti. Et ego claritatem quā tu dedi-
ſti michi dedi eis: ut sint unū sicut et
nos unū sumus. Ego ī eis ⁊ tu in me:
ut sint cōſūmati in unū: et cognoscat
mūdus quia tu me miſiſti: et dilexiſti
eos sicut ⁊ me dilexiſti. Pater: quōs dedi-
ſti michi volo ut ubi ſū ego ⁊ illi ſint
mecū: ut videant claritatem meā quā
dediſti michi: quia dilexiſti me ante
conſtitutionē mūdi. Pater iuſte: mū-
dus te non cognouit. Ego autē te co-
gnoui: et hī cognouerūt quia tu me
miſiſti. Et notum feci eis nomē tuū ⁊
notum faciā: ut dilectio qua dilexiſti
me ī ipſis ſit: ⁊ ego in ipſis.

Et cum dixiſſet ihelus: egreſſus
eſt cum diſcipulis ſuis trās tor-
rentem cedron ubi erat ort⁹: in quem
introiuit ipſe ⁊ diſcipuli eius. Sciebat
autē ⁊ iudas qui tradet eum locum:
quia frequenter ihelus cōuenerat illic
cum diſcipulis ſuis. Iudas ergo cum
accepſſet cohortem ⁊ a pontificibus et
phariſeis miniſtros: venit illic cū la-
teris ⁊ facibus ⁊ armis. Ihelus itaq;
ſciens omnia que ventura erant ſuper
eū: proceſſit ⁊ dixit eis. Quē queritis?
Reſpōderūt ei. Ihelum nazarenū. Di-
cūt ei ihelus. Ego ſum. Stabat autē
et iudas qui tradet eum cū ipſis. Ut
ergo dixit eis ego ſum: abierūt rector-
ſum ⁊ reciderūt in terram. Iterū ergo
interrogauit eos. Quem queritis? Illi
autē dixerūt. Ihelum nazarenū. Reſpō-
dit ihelus. Dixi vobis: quia ego ſum.
Si ergo me queritis: ſinite hōs abire.
Ut impleteretur ſermo quē dixit: quia
quōs dediſti michi nō pdidi eē eis quer-
it⁹. Simon ergo petr⁹ habens gladiū
eduxit eū: ⁊ percūſit pontificis ſeruū: et
abſcidit eius auriculam dexterā. Erat

autē nomen ſeruī malchus. Dixit er-
go ihelus petro. Mice gladiū tuū in
vaginā. Calicē quē dedit michi pater:
nō bibā illū? Cohors autē ⁊ tribunus
et miniſtri iudeorū cōprehenderūt ihe-
lum: et ligauerūt eū ⁊ adduxerūt eum
ad annā pmū. Erat tū ſocer cayphē:
qui erat pōtiſcē annū illius. Erat autē
cayphas qui conſiliū dederat iudeis:
quia expedit unū hominē mori pro
pōlo. Sequebatur autē ihelum ſimon
petrus: ⁊ alius diſcipulus. Diſcipulus
autē ille erat notus pōtiſci: ⁊ introiit
cum ihelu in atriū pontificis. Petrus
autē ſtabat ad oſtiū foris. Exiit ergo
diſcipulus alius qui erat notus pon-
tiſci: ⁊ dixit oſtiarie: et introduxit pe-
trum. Dicit ergo petro ancilla oſtia-
ria. Nūquid ⁊ tu eē diſcipulis es hōis
iſtius? Dicit ille. Non ſum. Stabat
autē ſeruī et miniſtri ad prunas quia
frigus erat: ⁊ calefaciebant ſe. Erat au-
tem cum eis ⁊ petrus: ſtans ⁊ calefaci-
ens ſe. Pontifcē ergo interrogauit ihe-
lum de diſcipulis ſuis: ⁊ de doctrina e-
ius. Reſpondit ei ihelus. Ego palam
locutus ſum mūdo. Ego ſemp docui
in ſynagoga et in templo quo omnes
iudei conueniūt: ⁊ in occulto locutus
ſum nichil. Quid me interrogas? In-
terroga eos qui audierūt: quid locuti
ſum ipſis. Ecce hī ſciunt: que dixerim
ego. Hec autē cū dixiſſet: unus aſtiſcēs
miniſtrorū dedit alapam ihelu dicens.
Sic reſpōdes pontifici? Reſpondit ei
ihelus. Si male locutus ſum: teſtimō-
niū phibe de malo. Si autē bene: quid
me cedis? Et miſit eum annas ligatū
ad cayphan pontificem. Erat autem
ſimon petrus ſtās: ⁊ calefaciens ſe. Di-
xerūt ergo ei. Nūquid ⁊ tu eē diſcipulis
eius es? Reſpōdit ille ⁊ dixit. Nō ſum.

Dixit vnus ex seruis pontificis: cognatus eius cuius abscidit petrus auriculam. Nonne ego te vidi in orto cum illo. Iterum ergo negauit petrus: et statim gallus cantauit. Adducunt ergo ihesum ad cayphan in pretorium. Erat autem mane. Et ipsi non introierunt in pretorium ut non contaminarentur: sed ut manducarent pascha. Exiit ergo pilatus ad eos foras et dixit. Quam accusationem afferis aduersus hominem hunc? Responderunt: et dixerunt ei. Si non esset hic malefactor: non tibi tradidissent eum. Dicit ergo eis pilatus. Accipite eum vos: et secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei iudei. Nobis non licet interficere quemquam. Ut sermo ihesu impleretur quem dixit: significans qua morte esset moriturus. Introiit ergo iterum in pretorium pilatus: et vocauit ihesum: et dixit ei. Tu es rex iudeorum? Respondit ihesus. A te ipsis hoc dicitis: an alij dixerunt tibi de me? Respondit pilatus. Numquid ego iudeus sum? Hebraeus et pontifices tradiderunt te michi. Quid fecisti? Respondit ihesus. Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum: ministri mei utique decertarent ut non traderer iudeis. Nunc autem regnum meum non est hinc. Dicit itaque ei pilatus. Ergo rex es tu? Respondit ihesus. Tu dicitis: quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum: et ad hoc ueni in mundum: ut testimonium perhibeam ueritati. Omnis qui est ex ueritate audit uocem meam. Dicit ei pilatus. Quid est ueritas? Et cum hoc dixisset: ite exiit ad iudeos: et dicit eis. Ego nullam inuenio in eo causam. Est autem consuetudo uobis: ut unum dimittam uobis in pascha. Uultis ergo dimittam uobis regem iudeorum? Clamauerunt ergo rursus omnes

dicentes. Non hunc: sed barraban. Erat autem barrabas latro. **U**nc ergo apprehendit pilatus ihesum: et flagellauit. Et milites placentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius: et ueste purpurea circumdederunt eum. Et ueniebant ad eum: et dicebant. Aue rex iudeorum. Et dabant ei alapas. Exiit iterum pilatus foras: et dicit eis. Ecce adduco uobis eum foras: ut cognoscatis quia nullam inuenio in eo causam. Exiit ergo ihesus portans spineam coronam: et purpureum uestimentum. Et dicit eis. Ecce homo. Cum ergo uidisset eum pontifices et ministri: clamabant dicentes. Crucifige: crucifige eum. Dicit eis pilatus. Accipite eum vos: et crucifigite. Ego enim non inuenio in eo causam. Responderunt ei iudei. Nos legem habemus: et secundum legem debet mori: quia filium dei se fecit. Cum ergo audisset pilatus hunc sermonem: magis timuit. Et ingressus est in pretorium iterum: et dicit ad ihesum. Unde es tu? Ihesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Michi non loqueris? Melius quia potestatem habeo crucifigere te: et potestatem habeo dimittere te? Respondit ihesus non haberes potestatem aduersum me ullam: nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi manus peccatum habet. Et exinde querebat pilatus dimittere eum. Iudei autem clamabant dicentes. Si hunc dimittis: non es amicus cesaris. Quis enim qui se regem facit contradicit cesari. Pilatus autem cum audisset hos sermones adduxit foras ihesum: et sedit pro tribunali in loco qui dicitur lithostratos. hebraice autem gabatha. Erat autem parasceue pasche: hora quasi sexta: et dicit iudeis. Ecce rex uester. Illi

aũt clamabāt. Tolle tolle: crucifige eũ.
Dicit eis pilatus. Regem uestrũ crucifigam? Respõdērūt pontifices. Nõ habem⁹ regem: nisi cesarem. Tũc ergo tradidit eis illũ: ut crucifigeret. Suscepērūt aut̃ ihesum: ⁊ eduxerūt. Et hauriens sibi crucem egit in eum qui dicitur caluarie locũ: hebraice golgotha. Ubi crucifixerūt eum: ⁊ cum eo alios duos hinc ⁊ hinc: mediũ aut̃ ihesum. Scripsit aut̃ ⁊ titulũ pilatus: ⁊ posuit sup̃ crucẽ. Erat aut̃ scriptũ: ihesus nazarenus rex iudeorũ. Hunc ergo titulũ multi iudeorũ legerūt: quia p̃p̃e ciuitatem erat loc⁹ ubi crucifixus ẽ ihesus. Et erat scriptũ hebraice grece ⁊ latine. Dicebāt ergo pilato p̃ntifices iudeorũ. Noli scribere rex iudeorũ: sed q̃a ipse dixit: rex sum iudeorũ. Respõdit pilat⁹. Nõ scripsi scripsi. Milites ergo cum crucifixissent eũ accepērūt uestimenta eius: ⁊ fecerūt quatuor partes: unicuiq; militi partem. ⁊ tunicam. Erat aut̃ tunica incõsulilis: desup̃ cõtegeta per totũ. Dixerūt ergo ad inuicem. Non scindam⁹ eam: sed sortiamur de illa cui⁹ sit. Ut scriptura impleteretur dicens. Partiti sunt uestimenta mea sibi: et in uestem meam miserũt sortem. Et milites quidem hec fecerūt. Stabant aut̃ iuxta crucem ihesu mater eius: et soror matris eius maria cleophe ⁊ maria magdalenæ. Cum uidisset ergo ihesus matrem et discipulũ stantem quem diligebat: dicit matri sue. Mulier: ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulo sua. Postea sciens ihesus quia omnia consummata sũt: ut consummaretur scriptura dicit. Sitio. Vas ergo erat positũ aceto plenuũ. Illi aut̃ plena aceto spõgiã ylopo circũponētes: obtulerūt

oĩ eius. Cum ergo accepisset ihesus acetũ dixit. Consummatũ est. Et inclinato capite tradidit spiritũ. Iudei ergo quoniam parasceue erat ut nõ remanerent in cruce corpora sabbato: erat enim mag⁹ dies ille sabbati: rogauerunt pilatum ut frangerent eorũ cruce et tollerent. Veniunt ergo milites: ⁊ primi quidem fecerūt cruce: et alteri⁹ qui crucifixus est cum eo. Ad ihesum aut̃ cum uenissent. ut uiderent eum iã mortuũ non fecerunt eius cruce: sed utrus militũ lancea lacus eius aperuit: ⁊ conuulsus egit sanguis ⁊ aqua. Et qui uidit testimoniũ phibuit: ⁊ uerum est testimoniũ eius. Et ille scit q̃a uera dicit: ut ⁊ uos credatis. Facta sũt etiã hec: ut scriptura impleteretur. Nõ nõ cõminuetis eũ eo. Et iterũ alia scriptura dicit. Uidebũt in quem transixerunt. Post hec aut̃ rogauit pilatum ioseph ab arimathia eo q̃ esset discipulus ihesu: oculus aut̃ p̃pter metũ iudeorũ: ut tolleret corpus ihesu. Et permisit pilatus. Venit ergo: et tulit corpus ihesu. Venit aut̃ ⁊ nicodemus q̃ uenerat ad ihesum nocte p̃mũ: ferens mixturam mirre et aloes quasi libras centũ. Accepērūt ergo corpus ihesu: et ligauerūt eũ lintheis tũ aromatibus sicut mos est iudeis sepelire. Erat aut̃ in loco ubi crucifixus est ortus: ⁊ i orto monumentũ nouũ in quo nondum quisq; positus erat. Ubi ergo p̃pter parasceuen iudeorũ: quia iuxta erat monumentũ posuerūt ihesum.

Una aut̃ sabbati maria magdalenæ uenit mane cum adhuc tenebre essent ad monumentũ: ⁊ uidit lapidem sublatũ a monumento. Lucurrit ergo ⁊ uenit ad simonẽ petrũ: ⁊ ad aliũ discipulũ quem amabat ihesus: et

dicite illis. Tulerunt dominum de monu-
mento: et nescimus ubi posuerunt eum. Eg-
it ergo petrus et ille alius discipulus: et
venerunt ad monumentum. Currebant au-
tem duo simul: et ille alius discipulus
præcurrebat citius petro: et venit primus ad
monumentum. Et cum se inclinasset vi-
dit posita linteamina: non tamen intro-
iuit. Venit ergo simon petrus sequens eum:
et introiit in monumentum. Et vidit linthe-
amina posita: et sudarium quod fuerat
super caput eius non cum lintheaminibus
positum: sed separatim inuolutum in unum
locum. Tunc ergo introiit et ille discipu-
lus qui uenerat primus ad monumē-
tum: et vidit et credidit. Non enim enim
sciebant scripturam: quia oportuit eum
a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum
discipuli ad semetipsos. Maria autem
stabat ad monumentum foris plorans.
Dum ergo fleeret: inclinauit se et prospex-
it in monumentum. Et vidit duos an-
gelos in albis sedentes: unum ad caput
et unum ad pedes: ubi positum erat corpus
ihesu. Dicunt ei illi. Mulier quid ploras?
Dicit eis. Quia tulerunt dominum meum:
et nescio ubi posuerunt eum. Hec cum di-
xisset conuersa est retrorsum: et vidit ihe-
sum stantem: et non sciebat quia ihesus est.
Dicit ei ihesus. Mulier quid ploras?
Quæ queris? Illa existimans quia or-
tulanus esset: dicit ei. Domine: si tu su-
stulisti eum dicito michi ubi posuisti
eum: et ego eum tollam. Dicit ei ihesus.
Maria. Conuersa illa dicit ei. Rabbo-
ni: quod dicitur magister. Dicit ei ihesus.
Noli me tangere. Non enim enim ascendi
ad patrem meum. Vade autem ad fratres
meos: et dic eis. Ascendo ad patrem
meum et patrem vestrum: deum meum et deum
uestrum. Venit maria magdalene an-
nuncians discipulis quia uidi dominum:

et hec dixit michi. Cum ergo sero esset
die illo una sabbatorum et fores essent
clausæ ubi erant discipuli congregati propter
metum iudeorum: uenit ihesus et stetit in
medio: et dixit eis. Pax uobis. Et cum
hec dixisset: ostendit eis manus et la-
tus. Hausti sunt ergo discipuli: uiso do-
mino. Dixit ergo eis iterum. Pax uobis.
Sicut misit me pater: et ego mitto uos.
Hec cum dixisset insufflauit: et dicit eis.
Accipite spiritum sanctum. Quorum remissi-
tis peccata remittentur eis: et quorum reti-
neretis retenta sunt. Thomas autem
unus ex duodecim qui dicitur didimus
non erat cum eis quando uenit ihesus.
Dixerunt ergo ei alij discipuli. Vidimus
dominum. Ille autem dixit eis. Nisi uidero
in manibus eius fixuram clauorum: et mitte-
ram digicum meum in locum clauorum: et mitte-
ram manum meam in latus eius: non cre-
dam. Et post dies octo iterum erant disci-
puli eius intus: et thomas cum eis. Venit
ihesus ianuis clausis: et stetit in medio
et dixit eis. Pax uobis. Deinde dicit
thome. Infer digicum tuum huc et uide ma-
nus meas: et affer manum tuam et mitte
in latus meum: et noli esse incredulus sed
fidelis. Respondit thomas et dixit. Do-
minus meus: et deus meus. Dicit ei ihesus.
Quia uidisti me thoma credidisti: be-
ati qui non uiderunt et crediderunt. Multa
quidem et alia signa fecit ihesus in con-
spetu discipulorum suorum: que non sunt
scripta in libro hoc. Hec autem scripta sunt
ut credatis quia ihesus est filius dei: et ut cre-
dentes uitam habeatis in nomine eius.

Postea manifestauit se iterum ihesus
ad mare tyberiadis. Manifesta-
uit autem sic. Erant enim simon petrus
et thomas qui dicitur didimus et nachana-
el qui erat a chana galilee: et filij zebedei:
et alij ex discipulis eius duo. Dicit eis

simon petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Venimus et nos tecum. Et egierunt et ascenderunt in nauim: et illa nocte nichil prendiderunt. Mane autem iam facta stetit ihesus in littore: non tamen cognouerunt discipuli quia ihesus est. Dicit ergo eis ihesus. Pueri: numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei. Non. Dicit eis. Miserte in decem nauigij rete: et inuenietis. Miserunt ergo: et iam non valebant illud trahere pro multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ihesus petro. Dominus est. Simon petrus cum audisset quia dominus est: tunica succinxit se: erat enim nudus: et misit se in mare. Alii autem discipuli nauigio uenerunt. Non enim longe erant a terra: sed quasi cubitis ducentis trahentes rete piscium. Ut ergo descenderunt in terram uiderunt prunas positas: et piscem superpositum et panem. Dicit eis ihesus. Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit simon petrus et traxit rete in terram: plenum magnis piscibus centumquingenta tribus. Et cum tanti essent: non est scissum rete. Dicit ei ihesus. Venite prandete. Et nemo audebat discubentium interrogare eum tu quis es: sciens quia dominus est. Et uenit ihesus et accepit panem et dat eis: et pisce similiter. Hoc iam tertio manifestatus est ihesus discipulis suis: cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prandidisset: dixit simoni petro ihesus. Simon iohannis diligis me plus hijs? Dicit ei. Etiam domine tu scis: quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei iterum. Simon iohannis diligis me? Ait illi. Etiam domine tu scis: quia amo te. Dicit ei iterum. Pasce agnos meos. Dicit ei tertio. Simon iohannis amas me? Contristatus est

petrus quia dixit ei tertio amas me: et dicit ei. Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amen dico tibi: cum esses iunior cingebas te: et ambulabas ubi uolebas. Cum autem senueris extendes manus: et alius te cinget: et ducet quo tu non uis. Hoc autem dixit: significans qua morte clarificaturus esset deum. Et cum hoc dixisset: dicit ei. Sequere me. Conuersus petrus uidit illum discipulum quem diligebat ihesus sequentem: qui et recubuit in terra super pedus eius et dixit: domine quis est qui tradet te. Tunc ergo cum uidisset petrus: dicit ihesu. Domine: hic autem quid? Dicit ei ihesus. Sic eum uolo manere: donec ueriam. Quid ad te? Tu me sequere. Exiit ergo sermo iste inter fratres: quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei ihesus non moritur: sed sic eum uolo manere donec ueriam: quid ad te. Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de hijs: et scripsit hec. Et sciens: quia uerum est testimonium eius. Sunt autem et alia multa que fecit ihesus: que si scribantur per singula nec ipse arbitratur mundum capere posse eos que scribendi sunt libros.

*Ex hinc euang
lium secundum iohannem iuxta prefatus
in omnes uisus scripti. In romanis*

Hoc autem querit: quare post euangelia que supplementum legis sunt: et in quibus nobis exempla et precepta uivendi plenissime digesta sunt: uoluerit apostolus has epistolas ad singulas ecclesias destinare. Hoc autem causa factum uidetur: ut scilicet inuicia nascentis ecclesie nouis causis existentibus preueniret: et ut presentia atque orientia resceret uicia: et post futuras excluderet questiones: exemplo prophetarum: qui post

editam legem moysi in qua omnia dei mandata legebantur: nichilominus tamen doctrina sua rediuisa semper populi compeffere peccata: et propter exemplum vivendi libros ad nostram etiam memoriam transmiserunt. Deinde queritur: cur non amplius quam decem epistolas ad ecclesias scripserit. Decem sunt etenim ea que dicitur ad hebreos: nam relique quatuor ad discipulos specialiter sunt porrecte. Ut ostenderet novum non discrepare a veteri testamento. et se contra legem non facere moysi: ad numerum primorum decalogi mandatorum suas epistolas destinavit: et quod ille preceptis a pharaone instituit liberatos: tandem epistolis a dyaboli et ydolatrie servitute edoceret acquiritos. Nam et duas tabulas lapideas. duorum testamentorum figuram habuisse. viri eruditissimi tradiderunt. Epistolam sane que ad hebreos scribitur quidam pauli non esse affirmant. eo quod non sit eius nomine titulata. et propter sermonis stilique distantiam: sed ut barnabe iuxta tertullianum aut luce iuxta quosdam: vel certe demetrius discipuli apostolorum et episcopi romane ecclesie post apostolos ordinati. Quibus respondendum est: si propterea pauli non erit quia eius non habet nomen: ergo nec alicuius erit: quia nullius nomine titulatur. Quod si inconueniens absurdumque est: ipsius magis esse credenda est que tanto doctrine sue fulget eloquio. Sed quoniam apud hebreorum ecclesias quasi destructor legis falsa suspitione habebatur: voluit tacito nomine de figuris legis. et veritate tribu reddere rationem: ne odium nominis. fronte placiditate excluderet lectionis. Non est sane mirum si eloquentior videatur in propriis. id est hebreo quam in peregrino

id est in greco: quo ceterae epistole sunt scripte sermone. Nonquet etiam quosdam quare romanorum epistola in primo sit posita: cum eam non primo scriptam ratio manifestet. Nam hanc se pharisaeum iherosolimam scripsisse testatur: cum corinthios et alios iam ante ut ministerium quod secum portatur erat colligerent litteris adhortatur sit. Sed inde intelligi quidam volunt ita omnes epistolas ordinatas. ut prima ponere quavis posterior fuerit destituta: ut per singulas epistolas gradibus ad perfectiora veniretur. Romanorum namque plerique tam rudes erant. ut non intelligerent dei se gratia. et non suis meritis esse salvatos: et ob hoc duo iter se populi ostenderent. Quodcirco illos indigere affectu corrigi: vicia gentilitatis priora commemorans. Corinthios autem iam dicit scientie gratiam esse concessam: et non tam omnes increpat: quam cur peccantes non increpauerunt reprehendit sicut ait. Audiat inter vos fornicatio. Et iterum. Congregatis vobis cum meo spiritu: tradete huiusmodi sathane. In secunda vero laudatur: et ut magis ac magis proficiant commoneat. Galathe vero iam nullius criminis arguunt: nisi hoc tantum. quod callidissimis pseudo apostolis crediderunt. Ephesii sane nulla reprehensione sed multa laude sunt digni: quia fide apostolicam seruauerunt. Philixenses etiam multo magis collaudantur: qui nec audire quidem falsos apostolos voluerunt. Thessaloniceuses nichilominus in duabus epistolis omni laude persequitur: eo quod non solum fidem incussam seruauerunt veritatis: sed etiam in persecutione cuius fuerint constantes inuenti. Colossenses autem tales erant: ut cum ab apostolo visum corporaliter non

fuisse: hac laude digni haberentur. Et si corpore inquit absens sum: sed spiritu vobiscum sum gaudens. et videns ordinem vestrum. De hebreis vero quid dicendum est. quorum thessalonicenses quae plurimum laudati sunt. imitatores facti esse dicuntur. Sicut ipse ait. Et vos fratres imitatores facti estis ecclesiarum dei. que sunt in iudea: eadem enim passi estis et vos a contribulibus vestris: que et illi a iudeis. Apud ipsos quoque hebreos eadem commemorat dicens. Nam et vindictis compassi estis: et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis: cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam. *Explicit prologus generalis in omnes principes prologus de*

Romani sunt qui ex iudeis et gentibus crediderunt. Quibus supra contentione volebant se alterutrum supponere. Nam iudei dicebant. Nos sumus populus dei: quos ab initio dilexit et fovit: nos circumcisi ex genere abraham. sancta descendimus ex stirpe: et notus retro apud iudeam tantum deus. Nos de egipto signis dei et virtutibus liberati mare sicco pertransivimus pede: cum inimicos nostros gravissimi fluctus involveret. Nobis pluit manna dominus in deserto: et quasi filijs suis celeste pabulum ministravit. Nos die noctumque in calumna nubis ignisque precessit: ut nobis in invisum iter ostenderet. Atque ut cetera eius circa nos innumera beneficia taceamus: nos soli digni sumus dei legem accipere. et vocem dei loquentis audire: eiusque cognoscere voluntatem. In qua lege nobis promissus est christus: ad quos etiam ipse se venisse testatus est dicens. non veni nisi ad oves que perierunt domus israel:

cum vos canes potius quam homines appellaverit. Equum ne ego est ut ydola hodie deserentes. quibus ab initio deseruistis. nobis comparemini: et non potius in presertim locum et legis auctoritate et consuetudine deputemini. Et hoc ipsum non mcebamini: nisi quia larga semper dei clementia voluit vos ad nostram imitationem admittere. Benefices etiam contrario respondebant. Quanto enim maiora erga vos dei beneficia narraueritis: tanto maioris vos criminis reos esse monstrabitis. Semper enim hijs omnibus egitistis ingrati. Nam ipsis pedibus quibus aridum mare transistis. ludebatis ante ydola que fecistis: et ipso ore quo paulo ante ob necem aduersarios dominum cataveratis: simulacra vobis fieri poposcistis: illis oculis quibus venerando deum in nube vel igne conspiceretis solebatis: simulacra intuebamini. Nam a quoque vobis fastidio fuit: et semper in deserto contra dominum murmurastis: ad egiptum unde vos manu valida eiecerat redire cupientes. Quid plura. Ita patres vestri crebra precatione dominum rogarunt: ut omnes in heremo morerentur: nec plus ex senioribus eorum quam duo homines terram repromissionis intrarent. Sed quid antiqua replicamus: cum etiam si illa minime fecissetis. de hoc solonemo vos dignos verum iudicaret. quod dominum christum prophetam semper vobis vobis repromissum non solum suscipere nolulistis sed etiam morte pessima permistis. Quem ut nos cognovimus statim credidimus: cum nobis de eo antea non fuerit predicatum. Unde placuit: quod ydolis servivimus. non obstinationi mentis. sed ignorantie deputandum. Qui tamen cognitum ilico sequimur: olim

utiq; sequeremur si antea cognovissemus. Sic autē vos de gentis nobilitate iactatis: quasi nō morū imitatio magis q̄ carnalis natiuitas filios vos faciat esse sanctorū. Deniq; elau & ysmatyl cū de stirpe sine abrahe: minime tamen in filios reputant. Hīs taliter altercantiſ. apostoſus se mediū interponens: ita partiū dirimit queſtiones. ut neutrū eorū ſua iuſticia ſalutē meruiſſe cōfirmet: ambos vero p̄ſos et ſciēter & grauiter deliquiſſe: iudeos q̄ per p̄uaricationē legis deū inhonorauerint: gentes vero q̄ cū cognitū de creatura creatorem ut deū debuerit venerari. gloriā eius in manufacta mutauerint ſimulacra: utroſq; etiā ſimiliter veniā cōſecutos. equalis eſſe veraciffima ratione demonſtrat: p̄ſecutum in eadē lege p̄didum & iudeos et gentes ad x̄iſti fidem vocandos eſſe oſtendet. Quamobrem viciffim eos humilians: ad pacem et concordiam cohortatur.

Romani ſūt partis p̄ſalie. Hī p̄uenti ſunt a falſis apoſtoliſ: & ſub nomine dñi noſtri ihēſu x̄iſti in legem & p̄phetas erant induci. Hos reuocat ap̄ſus ad verā & euāgelicā fidē ſcribēs eiſ a corinth.

Aulus ſeruus ihēſu x̄iſti. vocat⁹ ap̄ſus ſegregans in euāgelium dei. qđ ante p̄miferat per p̄phetas ſuos i ſcriptur' ſanctis de filio ſuo. qui factus ē ei ex ſemine dauid ſcđm carnē: qui p̄deſtinat⁹ eſt filius dei in uirtute ſcđm ſpiritum

ſanctificationis et reſurrectione mortuorū ihēſu x̄iſti dñi nr̄i: p̄ quē accepiſmus gratiā et apoſtulatū ad obediendum fidei in omnibz gētibus pro nomine eius: in quibz eſtis & vos vocati ihēſu x̄iſti: omnibus qui ſunt comedilectis dei vocatiſ ſanctis. Gratis uobis & pax a deo patre & dño nr̄o ihēſu x̄iſto. Primum quidē gratias ago deo meo per ihēſu x̄iſtū pro omnibz uobis: quia fides v̄ra annūciatur in uniuerso mūdo. Teſtis enim michi eſt deus cui ſeruio in ſp̄ritu meo in euāgelio filij eius: q̄ ſine intermiſſione memoriā ueſtri facio ſemp in orationibus meis: obſecrans ſi quo modo tandem aliquando p̄ſpecū iter habeā in uolūtate dei ueniendi ad uos. Deſidero enī uidere uos: ut aliquid impertiar uobis gratie ſpiritualis ad confirmādos uos: id eſt ſimul conſolari in uobis per eam que inuicem eſt fidem ueſtrā atq; meam. Nolo autē uos ignorare fratres: qđ ſepe p̄poſui uenire ad uos et p̄hibi⁹ ſum uſq; adhuc: ut aliquē ſcutū habeā in uobis ſicut & in ceteris gentibus. Grecis ac barbaris ſapientibus & inſipientibz debitor ſum: ita qđ qđ in me p̄mptū ē et uobis qui comedilectis euāgelizare. Nō enim erubefco euāgelium. Virtus enī dei eſt in ſalutē omni credenti: iudeo primū et greco. Iuſticia enim dei i eo reuelatur et fide in fidem: ſicut ſcriptū eſt. Iuſt⁹ autem et fide uiuit. Reuelatur enim ira dei de celo ſup omnē impietate et iniuſticiā hominū: eorū qui ueritate dei i iniuſticia detinēt: qđ qđ notū ē dei manifeſtū eſt i illis. Deus enī illis reuelauit. Inuiſibilia enī ipſi⁹ a creatura mūdi per ea q̄ facta ſūt intellecta cōſpiciunt: ſempiterna quoq; eius uirt⁹ et diuinitas:

ita ut sint inexcusabiles. Quia cum cognovissent deum non sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt: sed evanuerunt in cogitationibus suis: et obscuratum est insipientis cor eorum. Dicentes enim se esse sapientes: stulti facti sunt. Et mutaverunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis: et volucrum et quadrupedum et serpentium. Propter quod tradidit illos deus in desiderio cordis eorum in immunditiam: ut contumelijs afficiat corpora sua in semetipsis. Qui commutaverunt veritatem dei in mendacium: et coluerunt et servierunt creature potius quam creatori: qui est benedictus in secula amen. Propterea tradidit illos deus in passiones ignominie. Nam femine eorum immutaverunt naturalem usum: in eum usum qui est contra naturam. Similiter autem et masculi relicto naturali usu femine exarserunt in desiderijs suis in invicem: masculi in masculos turpitudinem operantes: et mercedem quam oportuit recipere sui in semetipsis recipientes. Et sicut non probaverunt deum habere in noticia: tradidit illos deus in reprobum sensum ut faciant ea que non conveniunt: repleti omnium iniquitate. malicia. fornicatione. avaricia. nequitia. pleni invidia. homicidijs. contentione. dolo. malignitate. susurriones. detractores. deo odibiles: contumeliosos. superbos. elatos. invidiosos. malorum parentibus non obedientes: insipientes. incompotentes. sine affectione. absque fide: sine misericordia. Qui cum iustitiam dei cognovissent. non intellexerunt quoniam qui talia agunt digni sunt morte: non solum qui ea faciunt: sed etiam qui consentiunt facientibus.

Propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas. In qua

etiam iudicas alterum: teipsum condemnas. Eadem enim agis que iudicas. Scimus enim: quoniam iudicium dei est secundum veritatem in eos qui talia agunt. Existimas autem hoc o homo qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea: quia tu effugis iudicium dei? An divitias bonitatis eius et patientie et longanimitatis contemnis? Ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducit? Secundum autem duritiam tuam et impenitentiam cor thesaurizas tibi iram in die ire et revelationis iusti iudicij dei: qui reddet unicuique secundum opera eius. Uis quidem qui secundum patientiam boni operis: gloriam et honorem et incorruptionem querentibus vitam eternam. Uis autem qui sunt ex contentione et qui non acquiescunt veritati. credunt autem iniquitati. et indignatio. tribulatio. et angustia in omnem animam hominis operantis malum: iudei primum et greci. Gloria autem et honor et pax omni operanti bonum: iudeo primum et greco. Non enim est acceptio personarum apud deum. Quicumque enim sine lege peccaverunt. sine lege peribunt: et quicumque in lege peccaverunt: per legem iudicabuntur. Non enim auditores legis iusti sunt apud deum: sed factores legis iustificabuntur. Cum enim gentes que legem non habent naturaliter ea que legis sunt faciunt: eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex: qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis: testimonium reddente illis conscientia ipsorum et inter se in invicem cogitationum accusantium aut etiam defendentium: in die cum iudicabit deus occulta hominum secundum evangelium meum per iesum christum. Si autem tu iudeus cognominaris et requiescis in lege. et gloriaris in deo et nostri voluntatem eius. et probas

utiliora instructus p̄ legem. cōfidis te
ip̄m esse ducem cecorū. lumen corū qui
in tenebris sunt. eruditorē insipientiū.
magistrū infantiū. habentem formā
scientie & veritatis in lege: qui ergo ali-
um doces teip̄m non doces. Qui p̄di-
cas nō furandū furaris: qui dicis nō
mechandū mecharis. Qui abomina-
ris ydola: sacrilegiū facis. Qui in lege
gloriaris: per p̄uaricationē legis deū
inhonoras. Nōmē enim dei per vos
blasphematur inter gētes: sicut scriptū
est. Circūcisio quidem p̄dest si legem ob-
serues: si autē p̄uaricator legis sis: cir-
cūcisio tua p̄puciū facta est. Si igitur
p̄puciū iusticias legis custodias: nōne
p̄puciū illius in circūcisionem reputa-
bitur? Et iudicabit id qd̄ te natura ē
p̄puciū legem cōsummans te: qui
per litteram et circumcissionem p̄ua-
ricator legis es. Nō enim qui in ma-
nifesto iudeus est neq; qui in mani-
festo in carne est circūcisio: sed qui in
abscondito iudeus est et circūcisio
cordis in spiritu nō littera: cuius laus
non te hominibus sed te deo est.

Quid ergo amplius iudeo est. aut
q̄ utilitas circūcisionis? Multū
per omnē modū. Primū quidē:
q̄a credita sūt illis eloquia dei. Quid
enim si quidā illorū nō crediderunt?
Nūquid incredulitas illorū fidem dei
euacuauit? Absit. Est autē de⁹ verax:
omnis autē homo mendax sicut scri-
ptum est: ut iustificeris in sermonibus
tuis & vincas cum iudicaris. Si autē
iniquitas nostra iusticiā dei cōmēdat:
quid dicemus? Nūquid iniquus est
deus: qui infert iram? Secundū homi-
nem dico. Absit. Alioquin quomodo
iudicabit deus hunc mundū? Si enī
veritas dei ī meo mēdacio abundauit

in gloriā ipsius: quid adhuc et ego
tamq̄ peccator iudicor & nō sicut blas-
phemamur. et sicut anime quidā nos
dicere. faciam⁹ mala ut veniāe bona?
Quorū damnatio iusta ē. Quid ergo?
Prececlim⁹ eos? Nequaquē. Lausati e-
nim sumus iudeos et grecos omnes
sub peccato esse: sicut scriptū est. Quia
non est iustus quisq̄: non ē intelligēs:
non est requirens deū. Omnes declina-
uerūt simul inuiles facti sunt: non est
qui faciat bonum nō est usq; ad unū.
Sepulcrum patens est guttur eorum:
linguis suis dolose agebant: uentri
aspidum sub labijs eorū. Quorū os
maledictione & amaritudine plenum
est: ueloces pedes eorum ad effunden-
dum sanguinē. Conteritio & infelicitas
in uis eorū: et uiam pacis nō cognou-
erūt: non est timor dei ante oculos e-
orū. Scimus autē. quoniā quecumq;
legē loquitur hīs qui in lege sūt loqui-
tur? Ut omne os obstruatur & subdi-
tus fiat omnis mundus deo: quia te
operibz legis nō iustificabit omnis ca-
ro corā illo. Per legem enī cognitio pec-
cati. Nūc autē iusticia dei sine lege ma-
nifestata est: restituta a lege & p̄phetis.
Iusticia autē dei per fidem ihesu cristi:
in omnes & sup omnes qui credūt in
eum. Non enim est distansio. Omnes
enim peccauerunt: et egent gloriā dei.
Iustificati gratis p̄ gratiā ipsius p̄ re-
dēptionē que ē in cruce ihesu: que p̄p-
sunt deus p̄piciatorem per fidem ī san-
guine ipsius ad ostensionē iusticie sue
propter remissionē p̄cedentiū delictorū
in sustentatione dei ad ostensionē ius-
ticie eius in hoc tempore: ut sit ipse
iustus et iustificans eū q̄ te fide est ihe-
su cristi. Ubi est ergo gloriatio tua? Ex-
clusa est. Per quā legē? factorū? Nō.

Sed per legem fidei. Arbitramur enim
iustificari hominem per fidem: sine operi-
bus legis. An iudeorum deus tantum?
Nonne et gentium? Numquid et gentium.
Quoniam quidem unus est deus qui iusti-
ficat circumcisionem et fide. et imputat per
fidem. Legem ergo deservimus per fidem?
Absit. Sed legem statuimus.

Quid ergo dicemus inuenisse abra-
ham patrem nostrum secundum carnem?
Si enim abraham et operibus iustifi-
catus est. habet gloriam: sed non apud
deum. Quid enim scriptura dicit? Cre-
didit abraham deo: et reputatum est illi
ad iusticiam. Et autem qui operatur. mer-
ces non imputatur secundum gratiam: sed
secundum debitum. Et vero qui non opera-
tur. credenti autem in eum qui iustificat
impiam reputatur fides eius ad iustici-
am secundum positum gratie dei: sicut et
dauid dicit beatitudinem hominis cui
deus accepto fert iusticiam sine operibus.
Beati quorum remisse sunt iniquitates:
et quorum recta sunt peccata. Beatus vir
cui non imputabit dominus peccatum. Bea-
tudo ergo hec in circumcisione ma-
net: an etiam in imputatio? Dicimus enim: quia
reputata est abrahe fides ad iusticiam.
Quomodo ergo reputata est? In circūci-
sione: an in imputatio. Non in circūci-
sione: sed in imputatio. Et signum accepit circūci-
sionis signaculum iusticie fidei que est in imputatio:
ut sit pater omnium credentium per prepu-
tium: ut reputetur et illis ad iusticiam. Et
sit pater circūci-
sionis: non hijs tantum
qui sunt et circūci-
sione: sed et hijs qui
sectantur vestigia fidei que est in prepu-
tium patris nostri abrahe. Non enim per le-
gem promissio abrahe aut semini eius
ut heres esset mundi: sed per iusticiam fidei.
Si enim qui et lege heredes sunt. egua-
nitas est fides: oblita est promissio. Leg enim

nam operatur. Vbi enim non est leg:
nec promissio ideo et fide: ut secundum
gratiam firma sit promissio omni semini.
Non enim qui et lege est solus: sed et ei
qui et fide est abrahe qui est pater om-
nium nostrum: sicut scriptum est. Quia
patrem multarum gentium posui te ante
deum cui credidisti: qui vivificat mortu-
os: et vocat ea que non sunt tanquam ea
que sunt. Qui contra spem in spem cre-
didit: ut fieret pater multarum gentium:
secundum quod dictum est ei. Sic erit semen
tuum: sicut stelle celi et arena maris. Et
non infirmatus est in fide: nec consi-
deravit corpus suum emortuum. cum iam
fere centum esset annorum: et emortuam vulvam
sare. In re promissione etiam dei non he-
sitavit diffidentia: sed confortatus est
fide dans gloriam deo: plenissime sciens.
quia quecumque promissit deus potens est
et facere. Ideo et reputatum est illi ad i-
usticiam. Non est autem scriptum tantum propter
ipsum quia reputatum est illi ad iustici-
am: sed et propter nos quibus reputabi-
tur credentibus in eum qui suscitavit ihe-
sum christum dominum nostrum a mortuis: qui tra-
ditus est propter delicta nostra. et resurrexit
propter iustificationem nostram.

Iustificati ergo et fide pacem habeamus
ad deum per dominum nostrum ihesum christum:
per quem habemus accessum per fidem in
gratiam istam: in qua stamus et gloria-
mur in spe glorie filiorum dei. Non solum
autem: sed et gloriamur in tribulationibus:
scientes quod tribulatio patientiam opera-
tur: patientia autem probationem: probatio
vero spem. Spes autem non confundit:
quia caritas dei diffusa est in cordibus
nostris: per spiritum sanctum qui datus est
nobis. Ut quid enim tristis cum adhuc
infirmi essemus secundum tempus pro impijs
mortuus est? Vix enim pro iusto quis

moritur. Nam p̄ bono forsitan quis
 audeat mori. Comendat autē caritatē
 suam deus in nobis: quoniam cum
 adhuc peccatores essemus secundum
 tempus cr̄istus p̄ nobis mortuus est.
 Multo igitur magis nunc iustificati
 in sanguine ipsius salui erim⁹ ab ira
 per ipsum. Si enim cum inimici esse-
 mus reconciliati sumus deo. p̄ mor-
 tem filij eius: multo magis reconcilia-
 ti salui erimus in vita ipsius. Nō so-
 lum autē: sed ⁊ gloriamur in deo per
 dñm nostrū ihesum cr̄istū: p̄ quē nūc
 reconciliatiōnē accepimus. Propterea
 sicut p̄ unū hominē peccatū in hunc
 mūdum intravit ⁊ per peccatū mors:
 et ita ī omnes hōmines mors p̄trāsit: ī
 quo omnes peccauerūt. Usq; ad legē
 enim peccatū erat in mūdo. Peccatū
 autē non imputabāt cum legē nō esset:
 sed regnauit mors ab adam usq; ad
 moysen. etiā in eos qui non peccaue-
 runt ī similitudinē p̄uaritatis adē:
 qui est forma futuri. Sed non sicut de-
 lictū: ita ⁊ donū. Si enim unū delictū
 multi mortui sunt: multo magis gra-
 tia dei et donū. ī gratia unū hōminis
 ihesu cr̄isti. in plures abundauit. Et
 nō sicut p̄ unū peccatū: ita et donum.
 Nam iudiciū ē uno in condemnationē:
 gratia autē ē multis delictis in
 iustificationē. Si enim unius delictū
 mors regnauit p̄ unū: multo magis
 abundantia gratie et donationis et
 iusticie accipientes in uita regnabunt
 per unū ihesum cr̄istum. Igitur sicut
 per unū delictū in omnes homines ī
 cōdamnationē: sic ⁊ per unū iusticiā
 in omnes homines in iustificationē
 uite. Sicut enim per ī obediētiā
 unius hōminis peccatores constitui
 sunt multi: ita et p̄ unū obediētiā

iusti constituentur multi. Legē autē sub-
 intravit: ut abundaret delictū. Vbi au-
 tem abundauit delictū. superabundauit
 gratia: ut sicut regnauit peccatū ī mor-
 tem. ita ⁊ gratia regnet p̄ iusticiā ī uitā
 eternā: p̄ ihesū cr̄istū dñm nr̄m.

Muid ergo dicem⁹? Manebimus
 in peccato: ut gratia abundet?
Absit. Si enim mortui sum⁹ peccato:
 quomō adhuc uiuem⁹ in illo? An i-
 gnoratis fratres: quia quicumq; bap-
 tizati sum⁹ in cr̄isto ihesu ī morte ipsi⁹
 baptizati sum⁹? Consepulti etiā sum⁹
 cū illo p̄ baptismū in mortem: ut quo-
 modo cr̄istus surrexit a mortuis per
 gloriā patris: ita et nos in nouitate
 uite ambulem⁹. Si enim cōplantati
 facti sumus similitudini mortis ei⁹:
 simul et resurrectionis erim⁹. Hoc sciē-
 tes: quia uetus homo noster simul cru-
 cifixus ē ut destruat corpus peccati:
 ut uicta non seruiam⁹ peccato. Qui e-
 nim mortuus est: iustificatus est a pec-
 cato. Si autē mortui sumus cū cr̄isto
 credim⁹ quia simul etiā uiuemus cum
 cr̄isto: eo sciētes qd cr̄istus resurgens
 a mortuis iam non moritur: mors
 illi ultra nō dñabitur. Quod etiā mor-
 tuus est peccato. mortu⁹ est semel: qd
 autem uiuit uiuit deo. Itā ⁊ uos existi-
 mate uos mortuos quidē esse peccato:
 uiuentes autē deo in cr̄isto ihesu. Nō
 ergo regnet peccatū in uestro mortali
 corpore: ut obediatis concupiscentijs
 eius. Sed neq; exhibeatis membra ue-
 stra arma iniquitatis peccato: sed ex-
 hibete uos deo tanq; ē mortuis uiue-
 tes: ⁊ membra uestra arma iusticie deo.
 Peccatū enim uobis nō dñabit. Nō
 etiā sub lege estis: sed sub gratia. Quid
 ergo? Peccabim⁹: quoniam non su-
 mus sub lege sed sub gr̄a? Absit. An

nescitis quoniam cui exhibetis vos ser-
uos ad obediendum: serui estis eius cui
obediatis. siue peccati ad mortem siue
obeditionis ad iusticiam: Gratias autem
deo quod fuistis sui peccati: obediatis autem
ex corde. in eadem formam doctrine in qua traditi
estis. Liberati autem a peccato: sui facti es-
tis iusticie. Humanum dico: propter in-
firmitatem carnis vestre. Sicut enim exhibu-
istis membra vestra fuisse immundicie et ini-
quitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete
membra vestra fuisse iusticie in sancti-
ficationem. Cum enim serui essetis pec-
cati: liberi fuistis iusticie. Quae ergo ser-
uum habuistis tunc in illis: in quibus
nunc reuelatis? Nam finis illorum mors
est. Nunc vero liberati a peccato. serui
autem facti deo: habetis seruum vestrum in
sanctificationem: finem vero vitam eternam.
Stipendium enim peccati mors: gratia autem
dei vita eterna. in christo ihesu domino nostro.

In ignoratis fratres scientibus enim
legem loquor: quia lex in homi-
ne dominatur quanto tempore vivit? Nam qui
sub viro est mulier: vivente viro alligata
est legi. Si autem mortuus fuerit vir
eius: soluta est a lege viri. Igitur vivente
viro vocabitur adultera si fuerit cum
alio viro: si autem mortuus fuerit vir eius
liberata est a lege viri: ut non sit
adultera si fuerit cum alio viro. Itaque
fratres mei et vos mortificati estis legi
per corpus christi: ut sitis alterius qui ex
mortuis resurrexit: ut sanctificetis deo.
Cum enim essemus in carne. passiones
peccatorum que per legem erant operaban-
tur in membris nostris: ut sanctificarent
morti. Nunc autem soluti sumus a lege mor-
tis. in qua detinebamur: ita ut seruiamus
in novitate spiritus et non in vetu-
state littere. Quid ergo dicemus? Lex
peccatum est? Absit. Sed peccatum non

cognovi: nisi per legem. Nam concupiscentiam
nesciebam: nisi lex diceret. Non concu-
pisceres. Occasione autem accepta. pecca-
tum per mandatum operatum est in me
omnem concupiscentiam. Sine lege enim
peccatum mortuum erat. Ego autem vivebam
sine lege aliquando. Sed cum venisset
mandatum: peccatum revixit. Ego autem
mortuus sum: et inventum est michi man-
datum quod erat ad vitam: hoc est ad mortem.
Nam peccatum occasione accepta per man-
datum seduxit me: et per illud occidit. Itaque
lex quidem sancta: et mandatum sanctum
et iustum et bonum. Quod ergo bonum est
michi factum est mors? Absit. Sed pec-
catum ut appareat peccatum per bonum ope-
ratum est michi mortem: ut fiat supra
modum peccans peccatum per mandatum.
Scimus enim: quia lex spiritualis est. Ego
autem carnalis sum: venundatus sub pec-
cato. Quod enim operor non intelligo.
Non enim quod volo bonum hoc ago: sed
quod odio malum illud facio. Si autem
quod nolo illud facio: consentio legi
quoniam bona est. Nunc autem iam non ego
operor illud sed quod habitat in me pec-
catum. Scio enim: quia non habitat in
me hoc est in carne mea bonum. Nam
velle adiacet michi: perficere autem bonum
non invenio. Non enim quod volo bo-
num hoc facio: sed quod nolo malum hoc
ago. Si autem quod nolo facio illud:
iam non ego operor illud: sed quod ha-
bitat in me peccatum. Invenio igitur legem
volentem michi facere bonum: quoniam
michi malum adiacet. Condelector enim
legi dei secundum interiorem hominem. Video
autem aliam legem in membris meis. repugnanti-
am legi mentis mee: et captivam me in
lege peccati que est in membris meis. Infelix
ego homo: quia me liberabit de corpore
mortis huius? Gratia dei: per ihesum christum

1172
Dñm nrm. Igit̃ ego ip̃e m̃te fuis legi
dei: carne autem legi peccati.

Nihil ergo nunc damnationis est
hij qui sunt in cristo ihesu: qui
non scdm carnē ambulāt. Leg enim spi-
ritus vite in cristo ihesu: liberauit me
a lege peccati et mortis. Nam qd̃ im-
possibile erat legi in quo infirmabat̃
p carnē: deus filiū suū mittens in simi-
litudinē carnis peccati: et de peccato
damnauit peccatū in carne. ut iustifi-
catis legis impleteretur in nobis: qui
non scdm carnē ambulam⁹. sed scdm
spiritū. Qui enim scdm carnē sūt. q̃ car-
nis sūt sapiūt: q̃ uero scdm spiritū sūt.
q̃ sunt spiritus sentiūt. Nā prudentia
carnis mors est: prudentia autē spiri-
tus uita ⁊ pax. Quoniā sapientia car-
nis inimica est deo. Legi enim dei nō
est subiecta: nec enim potest. Qui autē in
carne sunt: deo placere non possunt.
Uos autē in carne nō estis sed ī spiri-
tu: si tamē spiritus dei habitat ī uobis.
Si quis autē spiritū cristi non habet:
hic nō est ei⁹. Si autē cristus ī uobis ē:
corpus quidē mortuū est ppter peccatū:
spiritus uero uiuit ppter iustificationē.
Quid si spirit⁹ ei⁹ qui suscitauit ihesum
a mortuis habitat in uobis: q̃ suscita-
uit ihesum cristū a mortuis uiuifica-
bit et mortalia corpora uestra: ppter
inhabitantē spiritū ei⁹ in uobis. Ergo
fratres debitores sum⁹: nō carni ut se-
cundū carnē uiuam⁹. Si enim scdm
carnē uixeritis. moriemini: si autē spiri-
tu facta carnis mortificaueritis. uiue-
tis. Quicūq; enim spiritu dei agūtur:
hij sunt filij dei. Nō enim accepistis spi-
ritū seruitutis iterū in timore: sed acce-
pistis spiritū adoptionis filioꝝ dei: in
quo clamam⁹ abba pater. Ip̃e enim
spirit⁹ testimoniū reddit spiritui nro:

q̃ sum⁹ filij dei. Si autē filij. ⁊ heredes:
heredes quidē dei. coheredes autē cristi:
si tamē compatimur ut et conglori-
ficemur. Existimo enim: q̃ nō sunt cō-
digne passionēs hui⁹ temporis ad fu-
turā gloriā. q̃ reuelabit̃ in nobis. Nā
resp̃ectatio creature reuelationē filioꝝ
dei resp̃ectat. Vanitati enim creatura
subiecta est nō uolens: sed ppter eū qui
subiecit eam in spe: quia ⁊ ip̃a creatu-
ra liberabit̃ a seruitute corruptionis
in libertatē glorie filioꝝ dei. Scimus
enim: q̃ om̃is creatura ingemiscit et
parturit usq; adhuc. nō solū autē illa:
sed et nosip̃i primitias spirit⁹ habentes.
⁊ ip̃i inra nos gemim⁹ adoptio-
nem filioꝝ dei: resp̃ectantes redemptionē
corporis nostri. Spe enim salui fa-
cti sum⁹. Spes autē que uidetur nō est
spes. Nā qd̃ uidet quis qd̃ sperat? Si
autē quod nō uidem⁹ speram⁹: p̃ paciē-
tiā resp̃ectam⁹. Similiter autē et spirit⁹
adiuuat infirmitatē nostrā. Nā qd̃ o-
rem⁹ sicut oportet nescim⁹: sed ip̃e spi-
ritus postulat p̃ nobis gemitibus in-
enarrabilibus. Qui autē scrutatur corda.
scit quid desideret spirit⁹: q̃a scdm deū
postulat p̃ lāctis. Scim⁹ autē quoniā
diligentibus deū. om̃ia cooperant̃ in
bonū: hys q̃ scdm ppositū uocati sunt
sancti. Nā quos p̃sciuit et p̃destinauit
cōformes fieri ymaginis filij sui: ut sit
ip̃e p̃mogenit⁹ ī multis fratribz. Quos
autē p̃destinauit hos ⁊ uocauit: et q̃s
uocauit hos ⁊ iustificauit. Quos au-
tem iustificauit: illos et glorificauit.
Quid ergo dicem⁹ ad hec? Si deus p̃
nobis: quis contra nos? Qui etiā p̃prio
filio nō p̃percit: sed p̃ nobis om̃ibus
tradidit illū. Quomō nō etiā cū illo
omnia nobis donauit? Quis accusa-
bit aduersus electos dei? De⁹ q̃ iustificat.

Quis est qui cōdemnet? Xpus ihesus
 qui mortuus est pro nobis qui et resurre-
 xit: qui est ad dexterā dei: qui etiā inter-
 pellat p nobis. Quis ergo nos sepa-
 rabit a caritate cristi? Tribulatio an
 angustia an fames an nuditas an
 periculū: an persecutio an gladius? Si-
 cut scriptū est. Quia propter te mortifica-
 mur tota die: estimati sumus sicut oves
 occisionis. Sed in hys omnibus su-
 peramur: propter eum qui dilexit nos.
 Letus sum enim: quia neque mors
 neque vita neque angeli neque principatus
 neque virtutes neque instantia neque futu-
 ra neque fortitudo neque altitudo neque
 profundū neque creatura alia poterit
 nos separare a caritate dei: que est in
 cristo ihesu domino nostro.

Ueritatem dico in cristo ihesu. nō
 mentior. testimoniū michi phi-
 bente cōscientia mea in spiritu sancto:
 quoniam tristitia michi est magna: et
 cōtinuus dolor cordi meo. Optabā
 enī ego ipse anathema esse a cristo pro
 fratribus meis qui sunt cognati mei se-
 cundū carnē qui sunt israelite: quorū
 adoptio est filiorū et gloria et testamē-
 tum et legillatio et obsequiū et pmissio:
 quorū patres et quibus cristus secundum
 carnē. qui est sup omnia deus benedictus
 in secula amē. Nō autē quod exciderit ver-
 bum dei. Non enim omnes qui israel
 hī sunt israelite. neque qui semē sunt
 abrahe omnes filij. Sed in ysaac vo-
 cabitur tibi semen: id est non qui filij
 carnis hī filij dei: sed qui filij sunt pro-
 missionis. estimantur in semine. Pro-
 missionis enim verbū hoc est. Sedm
 hoc tempus veniā: et erit sare filius. Non
 solū autē illa: sed et rebecca et uno con-
 cubitu habēs ysaac patris nostri. Cū
 enim nōdū nati fuissent aut aliquid

boni egissent aut mali: ut secundū ele-
 ctionē positū dei maneret. nō ex ope-
 ribus sed ex vocante dictū est ei: quia
 maior seruiet minori sicut scriptū est.
 Jacob dilexi: esau autem odio habui.
 Quid ergo dicemus? Nūquid iniūctas
 apud deū? Absit. Moysi enim dicit.
 Miserebor cui misertus sum: et miseri-
 cordiā prestabo cui miserebor. Igitur
 non volentis neque currentis sed mise-
 rentis est dei. Dicit enim scriptura pra-
 raoni. Quia in hoc ipso excitavi te ut o-
 stendā in te virtutem meā: et ut annū-
 cietur nomē tuū in uniuersa terra. Er-
 go cui vult misereatur: et quē vult indu-
 rat. Dicit itaque michi. Quid adhuc
 queritur? Volūtatē eius quis resistit?
 O homo: tu quis es. qui respōdeas
 deo? Nūquid dicit figmentū ei qui se
 finxit: quod me fecisti sic? An nō habet
 potestatem figulus luti et eadē massa
 facere aliud quidē vas in honore: aliud
 vero in cōtumeliā? Nō si deus volens
 ostendere iram. et notā facere potentia
 suā sustinuit in multa patientia vasa
 ire apta in interitū: ut ostenderet diui-
 tias glorie sue in vasa misericordie quā
 parauit in gloriā? Quos et vocauit
 nos: nō solū et iudeis sed etiā et gen-
 tibus: sicut in osee dicit. Vocabo non
 plebem meā. plebē meā: et non dilectā
 dilectā. et nō misericordiā cōsecutā mi-
 sericordiā cōsecutā. Et erit: in loco ubi
 dictū est eis nō plebs mea vos: ibi vo-
 cabūtur filij dei viui. Ysaias autem
 clamat p israel. Si fuerit numerus
 filiorū israel tanquā arena maris: reli-
 quie salue sicut. Verbū etiā cōsumans
 et abbreviās in equitate: quia verbū bre-
 uiatū faciet dñs sup terrā. Et sicut p̄di-
 xit ysaias nisi dominus sabaoth reliquisset
 nobis semen sicut zedonia et sadi

essent: et sicut gomorra similes fuille-
mus. Quid ergo dicemus? Quod gentes
que non sectabantur iusticiam apprehenderunt
iusticiam: iusticiam autem non ex fide est. Israel
vero sectando legem iusticie: in legem iusti-
cie non pervenit. Quare: quia non ex fide: sed
ex operibus. Offenderunt enim in lapide
offensionis: sicut scriptum est. Ecce pono
in syon lapidem offensionis: et petram scandalum:
et omnis qui credit in eum non confundetur.

Rates: voluntas quidem cordis
mei et obsecratio ad deum sit pro
illis in salutem. Testimonium enim phi-
lippo illis per emulationem quidem dei ha-
bent: sed non secundum scientiam. Ignorantes
enim iusticiam dei: et suam querentes statuerunt:
iusticie dei non sunt subiecti. Finis enim
legis christus: ad iusticiam omni credenti.
Moyles enim scripsit: quoniam iustici-
am que ex lege est qui fecerit homo: vi-
vet in ea. Que autem ex fide est iusticia sic
dicit. Ne dixeris in corde tuo: quia ascen-
det in celum: id est christum deducere: aut quia
descendet in abyssum: hoc est christum a
mortuis revocare. Sed quid dicit scri-
ptura? Prope est verbum in ore tuo et
in corde tuo. Hoc est verbum fidei quod
predicamus: quia si confitearis in ore tuo
dominum ihesum: et in corde tuo credideris:
per deum illum suscitavit a mortuis: sal-
vus eris. Corde enim creditur ad iustici-
am: ore autem confessio fit ad salutem. Di-
xit enim scriptura. Omnis qui credit in
illum non confundetur. Non enim est distin-
ctio iudei et greci. Non idem dominus omnium:
dives in omnes qui invocant illum. Omnis
enim quicumque invocaverit nomen domini:
salvus erit. Quomodo ergo invocabunt
in quem non crediderunt? Aut quomodo cre-
detur ei: quem non audierunt? Quomodo au-
tem audient: sine predicante? Quomodo
vero predicabunt: nisi mittantur? Sicut

scriptum est. Quam speciosi pedes euangeli-
zantium pacem: euangelizantium bona.
Sed non omnes obediunt euangelio.
Ysaïas enim dicit. Domine: quis credidit
auditui nostro? Ergo vides ex auditu:
auditus autem per verbum christi. Sed dico.
Numquid non audierunt? Et quidem in om-
ni terra egit sonus eorum: et in fines
orbis terre verba eorum. Sed dico. Num-
quid israel non cognovit? Primus
moyses dicit. Ego ad emulationem
vos adducam non in gentem in gentem
insipientem: in iram vos mittam. Ysaïas
autem audet et dicit. Invenit sum a non
querentibus me: palam apparui hijs qui
me non interrogabant. Ad israel autem dicit.
Tota die expandi manus meas ad populum
non credentem: sed contradicentem michi.

Dico ergo. Numquid deus repulit po-
pulum suum? Absit. Nam et ego
israhelita sum ex semine abraham de
tribu beniamin. Non repulit deus ple-
bem suam quam prescivit. An nescitis in
helya quid dicit scriptura: quemadmo-
dum interpellat deum adversum israel?
Domine prophetas tuos occiderunt: altaria
tua suffoderunt: et ego relictus sum solus:
et querunt animam meam. Sed quid dicit
illi divinum responsum? Reliqui michi
septem milia virorum: qui non curvaverunt
genua ante baal. Sic ergo et in hoc
tempore: reliquit secundum electionem gratie
salvati facti sunt. Si autem gratia: iam non
ex operibus. Alioquin gratia iam non est
gratia. Quid ergo? Quod quereret isra-
hel hoc non est consecutus: electio autem
consecuta est: ceteri vero peccati sunt sicut
scriptum est. Dedit illis deus spiritum con-
punctionis: oculos ut non videant et au-
res ut non audiant: usque in hodiernum diem.
Et david dicit. Fiat mensa eorum coram
ipsis in laqueum: et in captivum et in scandalum

et in retributione illis. Obscurentur oculi eorum ne videant: et dorsum eorum semper incurua. Dico ergo. Numquid sic offenderunt ut caderent? Absit. Sed illorum delicto. Salus gentibus: ut illos emularent. Quod si delictum eorum diuitie sunt mundi: et diminutio eorum diuitie gentium: quantomagis plenitudo eorum? Vobis enim dico gentibus. Quoadiu quidem ego sum gentium apud ministerium meum honorificabo: si quo modo ad emulandum proceram carnem meam: et saluos faciam aliquos ex illis. Sicut amissio eorum reconciliatio est mundi: non assumptio nisi vita ex mortuis? Quod si delictum sancta est: et massa. Et si radix sancta: et rami. Quod si aliqui ex ramis fracti sunt: tu autem cum oleaster esses insertus es in illis: et foris radicis et pinguedinis oliue factus es: noli gloriari aduersus ramos. Quod si gloriaris: non tu radicem portas: sed radicem te. Dico ergo. Fracti sunt rami: ut ego inserar. Bette. Propter incredulitatem fracti sunt. Tu autem fide frax. Noli altum sapere sed time. Si enim deus naturalibus ramis non pepercit: ne forte nec tibi parcat. Vide ergo bonitatem et seueritatem dei. In eos quidem qui ceciderunt seueritatem: in te autem bonitatem dei: si permanseris in bonitate. Alioquin et tu excideris. Sed et illi si non permanserint in incredulitate inserentur. Docens est enim deus iter inserere illos. Nam et si tu ex naturali excisus es oleastro et contra naturam insertus es in bona oliua: quantomagis hi qui secundum naturam inserentur sine oliue? Nolo enim vos ignorare fratres ministerium hoc: ut non sitis vobis ipsi sapientes: quia cecitas ex parte contingit in israel donec plenitudo gentium intreat: et sic omnis israel saluus fiet sicut scriptum

est. Veniet ex syon: qui recipiat et auertat impietatem ab iacob. Et hoc illis a me testamentum: cum absterco peccata eorum. Secundum euangelium quidem inimici propter vos: secundum electionem autem carissimi propter patres. Sine penitencia enim sunt dona et vocatio dei. Sicut enim aliquando et vos non credidistis deo nunc autem misericordiam consecuti estis propter incredulitatem illorum: ita et isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam: ut et ipsi misericordiam consequantur. Concluit enim deus omnia in incredulitate: ut omnium misereatur. Et altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei: quam incomprehensibilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles vias eius. Quis enim cognouit sensum domini: aut quis consiliarus eius fuit? Aut quis prior dedit illi: et retribuetur ei? Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia: ipsi gloria in secula seculorum amen.

Roboreo itaque vos fratres per misericordiam dei: ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem. sanctam. deo placentem: rationabile obsequium vestrum. Et nolite conformari huic seculo: sed reformamini in nouitate sensus vestri: ut probetis que sit voluntas dei bona: et bene placens: et perfecta. Dico enim per gratiam que data est michi. omnibus que sunt inter vos: non plus sapere quam oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem: et unicuique sicut deus diuisit mensuram fidei. Sicut enim in uno corpore multa membra habentur: omnia autem membra non eundem actum habent: ita multi unum corpus sumus in cruce: singuli autem alter alterius membra: habentes donationes secundum gratiam que data est nobis differentes. Sive prophetiam: secundum rationem fidei. Sive ministerium: in ministrando.

Siue qui docet: in doctrina. Qui exhortatur in exhortatione. Qui tribuit: in simplicitate. Qui potest: in sollicitudine. Qui misereatur: in hilaritate. Dilectio: sine simulatione. Aduersus malum: adhaerentes bono. Caritatem fraternitates inuicem diligentes: honore inuicem peruenientes. Sollicitudine non pigri: spiritu feruentes: domino seruietes. Spe gaudentes: in tribulatione patientes: orationem instantes. Necessitatibus sanctorum communicantes: hospitalitatem sectantes. Benedicite persequentes uos. Benedicite: et nolite maledicere. Gaudere cum gaudentibus: flere cum flentibus. In idipsum inuicem sentientes. Non alta sapientes: sed humilibus consentientes. Nolite esse prudentes apud uosmetipsos. Nulli malum pro malo reddentes: prudentes bona non tantum coram deo: sed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri potest et ex uobis est: cum omnibus hominibus pacem habentes. Non uosmetipsos defendentes carissimi: sed date locum ire. Scriptum est enim. Michi uindictam: et ego retribuam dicit dominus. Sed si esurierit inimicus tuus: cibum illi: si sitit: potum da illi. Hoc enim faciens: carbonem ignis coegeris super caput eius. Non uinci a malo: sed uince in bono malum.

Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a deo. Quae autem sunt a deo: ordinatae sunt. Itaque qui resistit potestati: dei ordinationi resistit. Qui autem resistit: ipse sibi damnationem acquirit. Non principes non sunt timori boni operis sed mali. His autem non timere potestatem: Bonum fac: et habebis laudem ex illa. Dei enim minister est: tibi in bonum. Si autem malum feceris: time. Non enim sine causa gladium portat.

Dei enim minister est: uindictam in iram ei qui malum agit. Ideoque necessitate subditi estote: non solum propter iram: sed etiam propter conscientiam. Ideo enim et tributa prestatis. Ministri enim dei sunt: in hoc ipsum seruientes. Reddite ergo omnibus debita. Cui tributum tributum: cui uectigal uectigal: cui timorem timorem: cui honorem honorem. Memini quicquam debeatis: nisi ut inuicem diligatis. Qui enim diligit proximum: legem adimpleuit. Non adulterabis. non occides. non furaberis. non falsum testimonium dices. non concupisces: et si quod est aliud mandatum in hoc uerbo instauratum: diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio. Et hoc scientes tempus: quia hora est iam nos de somno surgere. Nunc enim prior est nostra salus: quam cum credidimus. Nox praecessit: dies autem appropinquauit. Abiciamus ergo opera tenebrarum: et induamur arma lucis: sic ut in die honeste ambulemus. Non in comestationibus et ebrietatibus. non in cubilibus et impudicijs. non in contentione et emulatione: sed induimini dominum ihesum christum: et carnis curam ne feceritis in desiderijs.

Infirmum autem in fide assumite: non in disceptationibus cogitationum. Alius enim credit manducare se omnia. Qui autem infirmus est: olus manducet. Is qui manducat: non manducatum non spernat: et qui non manducat: manducatum non iudicat. Deus enim illum assumpsit. Tu quis es qui iudicas alienum seruum? Domino suo stat aut cadit. Stabit autem. Potens est enim deus statueret illum. Non alius iudicat diem inter diem: alius autem iudicat omnem diem. Unusquisque in suo sensu abundet. Qui sapit diem: domino sapit:

et qui mādurat. dñs mādurat. Gra-
tias enim agit deo. Et qui nō mādura-
cat. dñs nō mādurat: et gratias agit
deo. Mens enim nrm sibi vñit: et ne-
mo sibi moritur. Sive enim vivim⁹.
dño vivim⁹: sive morimur. dño mo-
rim⁹. Sive ergo vivim⁹ sive morim⁹:
dñi sumus. In hoc enim xp̄us mor-
tuus est et resurrexit: ut et vivor⁹ et mor-
tuor⁹ dñetur. Tu autē quid iudicas fra-
trem tuū: aut tu q̄re spectis fratrem tuū?
Omnes enim stabimus ante tribunal
dei. Scriptū est enim. Vivo ego dicit
dñs: quoniam michi flectetur omne ge-
nu: et omnis lingua cōfitebit⁹ deo. Ita-
q; unusquisq; nostrū p se rationē red-
det deo. Nō ergo ampl⁹ invicem iu-
dicem⁹. Sed hoc iudicate magis: ne
ponatis offendiculū fratri vel scādalu.
Scio et cōfido in dño ihesu: q̄a nichil
omne p ipm. nisi ei qui existimat qd
cōmune esse: illi cōmune est. Si enim
propter tibi fratrem tuum contristatur:
iam nō scdm caritatē ambulat. Nō-
li cibo tuo illū p̄dere: p quo xp̄s mor-
tuus est. Nō ergo blasphemetur bonū
nostrū. Nō est enī regnū dei esca et po-
tus: sed iusticia et pax et gaudiū ī spiri-
tu sancto. Qui enim in hoc sevit xp̄o
placet deo: et p̄batus est hominibus.
Itaq; que pacis sunt sedemur: et que
edificatiōnis sunt in invicem custodi-
amus. Noli ppter escam destruere op⁹
dei. Omnia quidē sunt mūda: sed ma-
lū est homini qui p offendiculū man-
ducat. Bonū ē nō mādurare carnē et
nō bibere vinū: neq; ī quo scater tu⁹ of-
fendit aut scādalizat aut infirmat. Tu
quidē habes pedes temetipm: habe co-
rā deo. Beat⁹ q̄ nō iudicat temetipm
ī eo q̄ p̄bat. Qui autē discernit: si mādura-
verit dānat⁹ ē: q̄a nō ex fide. Omne

aut qd nō est ex fide peccatū est. 1109
Bebem⁹ aut nos firmiores inbe-
cillitates infirmor⁹ sustinere: et
nōn nobis placere. Unusquisq; vrm
proximo suo placeat in bonū: ad edi-
ficationē. Etiam xp̄us nō sibi placu-
it: sed sicut scriptū est: improperia im-
properatiū tibi ceciderūt sup me. Que-
cumq; enim scripta sunt ad nostrā do-
ctrinā scripta sunt: ut p patientiā et cō-
solatiōnē scripturarū spem habeamus.
Deus autē patientie et solatiū det vobis
idipm sapere in alterutrū scdm ihesū
xp̄m: ut unanimes uno ore honorifi-
catis deum et patrem domini nostri
ihesu xp̄i. Propter quod suscipite in-
vicem sicut et xp̄us suscepit vos in ho-
norem dei. Dico enī xp̄m ihesum mi-
nistru fuisse circūcisionis ppter verita-
tem dei ad cōfirmandas p̄missiones
patrū: gentes autē super misericordia
honorare deū: sicut scriptum est. Pro-
pterea cōfitebor tibi in gentibus dñe:
et nomini tuo cantabo. Et iterum di-
xit. Letamini gētes cū plebe ei⁹. Et itaq;
Laudate omnes gentes dñm: et ma-
gnificate eū omnes ppli. Et rursus ysa-
ias ait. Erat radix iesse: et qui resurget
regere gētes. ī eum gētes sperabūt. De⁹
autē spei repleat vos omni gaudio et
pace in credendo: ut abundetis in spe et
virtute spirit⁹ sancti. Certus sū autē scā-
tes mei et ego ip̄e de vobis: quoniam et
ip̄i pleni estis dilectione. repleti omni
sciencia: ita ut possitis alterutrū mo-
nere. Audaci⁹ aut scripsi vobis fratres
ex parte. tanq; in memoriā vos redu-
cens: propter gratiā que data est mi-
chi a deo ut sim minister xp̄i ihesu in
gentibus sanctificādo euangeliū dei: ut
hac oblatio gentiū accepta et sanctifi-
cata in spiritu sancto. Habeo igitur

gloriā in xp̄o ihesu ad deū. Nō enim
 audeo aliquid loqui eorū que p̄ me nō
 efficit xp̄us ī obediētiā gentiū: verbo
 et factis in virtute signorū et p̄digiorū
 in virtute sp̄itus sancti: ita ut ab ihe-
 rusalē p̄ circuitū usq; ad illiricū reple-
 verim euāgelium xp̄i. Sic autē p̄dicavi
 euāgelium hoc: non ubi nominatus
 est xp̄us ne super alienū fundamen-
 tum edificarē: sed sicut scriptū ē quibz
 nō ē annūciatū de eo videbūt: et q̄ non
 audierūt de eo intelligere. p̄pter quod
 et impediebar plurimū venire ad vos.
 Nūc vero ulter⁹ locū non habens in
 hīs regionibus: cupiditatem autē ha-
 bens veniendi ad vos ex multis iam
 p̄cedentibus ānis: tū in hyspaniā p̄fi-
 cisci cepero. Spero t̄p̄ p̄teritis iudeam
 vos: et a vobis deducar illuc: si vobis
 p̄mū ex parte sciri⁹ fuero. Nūc igitur
 proficiscar ī iherusalē ministrare san-
 ctis. Probauerūt enim macedonia et
 archaia collationē aliquā facere ī pau-
 peres sanctorū q̄ sunt in iherusalē. Pla-
 cuit enī eis: et debitores sunt eorū. Nā
 si spiritualiū eorū participes facti sunt
 gentiles: debent et in carnalibz mini-
 strare eis. Hoc igit̄ cū cōsummauero et
 assignaui eis fructū hunc: per vos
 proficiscar in hyspaniā. Scio autem:
 quā veniēs ad vos ī abūdantia bene-
 dictōnis xp̄i veniā. Obsecro ergo vos
 fr̄es p̄ dñm nr̄m ihesū xp̄m et p̄ carita-
 tem s̄cti sp̄it⁹ ut adiuvetis me ī ora-
 tōnibz ad deū: ut liberet ab infidelibz
 q̄ sunt ī iudea: et obsequij mei oblatio
 accepta fiat in iherlm̄ s̄ctis: ut veniā
 ad vos ī gaudio p̄ voluntatē dei ut re-
 frigeret vobiscū. De⁹ autem pacis sit
 cum omnibus vobis amen.

Quoniam autē vobis p̄phetā sororē
 nr̄am q̄ ē ī ministerio ecclesie

que ē ceteris ut eā suscipiatis ī dño
 digne s̄ctis: et assistatis ei ī quocūq; ne-
 gocio v̄ri indiguerit. Etenī ip̄a q̄; assis-
 tit multis: michi p̄i. Salutate priscā
 et aquilā adiutores meos ī xp̄o ihesu:
 q̄ p̄ aīa mea suas cervices supposuerūt:
 quibz nō sol⁹ ego gr̄ias ago sed et cū-
 de ecclesie gentiū: et domesticā ecclesiā eorū.
 Salutate ephenetū dilectū michi: q̄ est
 p̄mū aīe ī xp̄o ihesu. Salutate ma-
 riā q̄ m̄strū laboravit ī vobis. Saluta-
 te andronicū et iuliam cognatos et cō-
 captivos meos q̄ sūt nobiles ī ap̄stis:
 q̄ et ante me fuerūt ī xp̄o. Salutate apli-
 acū dilectissimū michi ī dño. Saluta-
 te urbanū adiutorē nr̄m ī xp̄o ihesu: et
 stachin dilectum meū. Salutate appel-
 leti p̄bunū in cristo. Salutate eos qui
 sūt ex aristoboli domo. Salutate hero-
 dionē cognatū meū. Salutate eos q̄
 sūt ex narcisi domo: q̄ sūt ī dño. Sa-
 lutate triphenā et triphosā: q̄ laborāt
 ī dño. Salutate p̄sidam carissimā: q̄
 m̄strū laboravit ī dño. Salutate rusū
 electū ī dño: et matrē ei⁹ et meā. Saluta-
 te alincetū flegoncā hermeti patrobant
 herman: et q̄ cū eis sunt fr̄es. Salutate
 philologū et iuliam nereū et sororē ei⁹
 et olimpraden: et omnes q̄ cū eis sūt san-
 ctos. Salutate invicē ī osculo sancto.
 Salutāt vos omnes ecclesie xp̄i. Rogo
 autē vos fr̄es ut obsequi⁹ eos q̄ dissēsi-
 ones et offendicla p̄ter doctrinā quā vos
 didicistis faciunt: et declinate ab illis.
 Quinimodi enī xp̄o dño nr̄o nō fui-
 unt sed suo v̄tri: et p̄ dulces sermones et
 benedictōnes seducūt corda innocētū.
 V̄ra enī obediētia in omni loco divul-
 gata ē. Gaudeo igit̄ ī vobis: sed volo
 vos sapiētes esse ī bono: et simplices
 in malo. De⁹ autē pacis cōterat lacha-
 nan sub pedibz v̄ris velociter. Gratia

dñi nostri ihesu xpi vobiscu. Salutat
 vos thimothe⁹ adiutor me⁹: ⁊ lucius
 et iason ⁊ solipater cognati mei. Sa-
 luto vos ergo rectius: q̄ scripsi episto-
 lam in dño. Salutat vos gaius ho-
 spes meus: ⁊ uniuersę ecclie. Salutat
 vos erast⁹ archari⁹ ciuitatis: et quar-
 tus frater. Gratia dñi nostri ihesu xpi
 cū om̄ibz vobis amen. Si aut̄ qui po-
 tens est vos confirmare iuxta euāgeliū
 meū ⁊ p̄dicationē ihesu xpi: scdm̄ reue-
 lationē misterij temporibz eternis ta-
 citi qd̄ nūc patefactū est per scripturas
 prophetarū scdm̄ p̄ceptū eterni dei ad
 obedientiā fidei i cūctis gentibz cogiti
 soli sapienti deo p̄ ihesū xp̄m: cui ho-
 nor et gloria in secula seculorū amen.
Explicit ep̄la iuxta prologus in e-

p̄stola ad corinthios
Urinthij sunt archari: et
 hij similiter ab ap̄lo audi-
 erūt verbū veritatis: ⁊ sub-
 uerſi sunt multiplicarie a
 falsis ap̄lis. Quidam a philosophie
 verbosa eloquentia: alij secta legis in-
 daice induci sunt. Hos reuocat apo-
 stolus ad verā fidem et euāgelicam
 sapientiam: scribēs eis ab epheso per
 thimotheum. *Explicit prologus in*
ep̄la ad corinthios ante primū

Aulus vocat⁹ apo-
 stolus ihesu xpi pec-
 uolūtate dei et soſte-
 nes frater ecclie dei
 que ē corinthi: san-
 ctificatis i xp̄o ihesu
 vocatis sanctis: cū om̄ibus qui inuo-
 rant nomē dñi nr̄i ihesu xpi in omni
 loco ip̄oy ⁊ nr̄o. Gratia vobis et paz
 a deo patre nr̄o: et dño ihesu xp̄o. Gra-
 tias ago deo meo semp̄ p̄ vobis i gra-
 tia dei q̄ data est vobis in xp̄o ihesu.

q̄a in om̄ibz diuites facti estis in illo
 in om̄i verbo et in om̄i scientia: sicut
 testimoniū xp̄i confirmatū ē in vobis ut
 nichil vobis desit in nulla gratia: ex-
 spectatibz reuelationē dñi nr̄i ihesu xpi:
 qui et confirmabit vos usq; in finē sine
 crimine: in die aduent⁹ dñi nr̄i ihesu
 xpi. Fidelis de⁹: p̄ quē vocati estis in
 societatem filij ei⁹ ihesu xpi dñi nostri.
 Obsecro aut̄ vos fratres p̄ nomē dñi
 nr̄i ihesu xpi: ut idip̄m dicatis om̄es:
 et nō sint i vobis solimata. Sitis aut̄
 p̄fecti in eodē sensu: et in eadē scientia.
 Significatū est enim michi de vobis
 fr̄es mei ab h̄is qui sūt doctores: q̄a detri-
 ctiones sunt iter vos. Hoc aut̄ dico: qd̄
 unusquisq; v̄m dicit. Ego quidē sum
 pauli: ego aut̄ apollo: ego vero reple:
 ego aut̄ xp̄i. Quisus est xp̄s? Nūqd̄
 paulus crucifix⁹ ē p̄ vobis: aut i noīe
 pauli baptizati estis? Gratias ago
 deo meo q̄ neminē v̄m baptizauī: ni-
 si crispum et gaiū: ne quis dicat q̄ in
 noīe meo baptizati estis. Baptizauī
 aut̄ ⁊ stephane domū: ceteri nescio si quē
 aliū v̄m baptizauerim. Nō enim mi-
 sit me xp̄s baptizare sed euāgelizare:
 nō i sapientia verbi: ut nō euacuet̄ cruz
 xp̄i. Verbū enim crucis peuntibz quidē
 stulticia ē: h̄is aut̄ qui salui sūt id est
 nobis vir⁹ dei ē. Scriptū ē etiā. Perdā
 sapientiā sapientiū: et prudētiā prudē-
 tiū reprobabo. Vbi sapiēs ubi scriba:
 ubi inquisitor hui⁹ seculi? Nōne stul-
 tam fecit de⁹ sapientiā hui⁹ mūdi? Nā
 quia in dei sapientiā non cognouit mū-
 dus p̄ sapientiā deū: placuit deo p̄ stul-
 ticiā p̄dicationis saluos facere rectos.
 Quoniā ⁊ iudei signa petūt: ⁊ greci sa-
 pientiam querūt. Nos aut̄ p̄dicamus
 xp̄m crucifixū: iudeis quidē scādaliū: gē-
 tibz aut̄ stulticiā: ip̄is autem vocatis

indeis atq; grecis. cultū dei virtutem
et dei sapiētiā. Quia qđ stultū ē dei-sa-
pienti⁹ est hominibz: ⁊ qđ infirmū est
dei: forti⁹ ē hominibz. Videte enim vo-
cationē vestrā fr̄es: qđ nō mlti sapien-
tes scđm carnē nō multi potētes non
mlti nobiles: sed q̄ stulta sunt mūdi e-
legit de⁹ ut cōfundat sapientes: ⁊ infir-
ma mūdi elegit de⁹ ut cōfundat fortia:
⁊ ignobilia mūdi ⁊ cōtēptibilia elegit
de⁹ et ea q̄ nō sūt. ut ea que sūt destrue-
ret: ut nō gloriētur om̄is caro ī cōspectu
ei⁹. Ex ip̄o aut̄ vos estis ī xp̄o ihesu: q̄
fact⁹ ē nobis sapiētia ⁊ iusticia et lacti-
ficatio ⁊ redēptio: ut quēadmodū scri-
ptū ē: q̄ gloriātur ī dño gloriatur.

Et ego cū venissem ad vos fr̄es:
veni nō in sublimitate limonis
aut sapiētie. annūciās vobis testimo-
niū xp̄i. Nō enī iudicavi me scire ali-
quid iter vos nisi ihesū xp̄m: et hunc
crucifixū. Et ego ī infirmitate ⁊ timore
⁊ tremore mltro fui apud vos: et limo
me⁹ et p̄dicatio mea nō ī p̄suasibilibz
humane sapiētie verbis: sed ī ostensio-
ne spirit⁹ et virtutis: ut fides v̄ra nō
sit ī sapiētia hominū sed in virtute dei.
Sapiētiā aut̄ loquunt̄ inter p̄fectos.
Sapiētiā vero nō hui⁹ seclī neq; p̄ci-
pū hui⁹ seclī q̄ destruitur: sed loquunt̄
dei sapiētiā ī mysterio q̄ abscondita ē:
quā p̄destinavit de⁹ ante secula ī glo-
riā nostrā quā nemo principū hui⁹ se-
culi cognovit. Si enim cognovissent:
nūquā dñi glorie crucifixissent. Si-
cut scriptū est: qđ oculus nō vidit nec
auris audivit nec in cor hoīs ascen-
dit: q̄ p̄paravit de⁹ hijs q̄ diligūt illū.
Nobis aut̄ revelavit de⁹ p̄ spiritū suū.
Spirit⁹ enī om̄ia scrutat̄: etiā p̄funda
dñi. Quis enī scit hominū q̄ sūt hoīs:
nisi spirit⁹ hoīs q̄ in ip̄o ē? Ita et que

dei sūt nemo cognovit nisi spiritus dei.
Nos aut̄ nō spiritū hui⁹ mūdi accepim⁹
sed spiritū q̄ ex deo est: ut sciam⁹
q̄ a deo donata sūt nobis: q̄ ⁊ loquunt̄
nō in doctis humane sapiētie verbis:
sed in doctrina spiritus: spiritualibz
spiritualia op̄antes. Animalis aut̄
homo nō p̄cipit ea que sunt spiritus
dei. Stulticia enim est illi: ⁊ nō potest
intelligere: qđ spiritualiter examinatur.
Spiritualis aut̄ iudicat om̄ia: ⁊ ip̄e a
nemine iudicat̄: sicut scriptū est. Quis
enī cognovit sensū dñi: aut q̄s instru-
xit eū? Nos aut̄ sensū xp̄i habem⁹.

Et ego fr̄es nō potui vobis loqui
q̄si spiritualibz: sed q̄si carnalibz.
In quā parvul⁹ ī xp̄o lac vobis potū
dedi nō escā. Nōdū enī poteratis: sed
nec nūc quidē potestis. Adhuc enī car-
nales estis. Cū enī fuerit iter vos zelus
et cōtentio: nōne carnales estis ⁊ scđm
hominē ambulatis? Cū enī q̄s dicat e-
go quidē sū pauli. ali⁹ aut̄ ego apol-
lo: nōne hoīes estis? Quid igit̄ est ap-
ollo? Quid vero paul⁹? Ministri ei⁹
cui credidistis. Et unicuiq; sicut dñs
dedit. Ego plātavi apollo rigavit:
sed de⁹ incrementū dedit. Itaq; neq; q̄ plā-
tat ē aliqd̄ neq; q̄ rigat: sed q̄ incrementū
dat de⁹. Qui plātāt aut̄ ⁊ q̄ rigat unū
sūt. Unusquisq; aut̄ p̄riā mercedē ac-
cipiet scđm suū laborem. Dei enī sumus
adiutores. Dei agricultura estis: dei edi-
ficatio estis. Scđm q̄ciā dei q̄ data ē mi-
chi ut sapiēs architect⁹ fundamentū po-
sui: ali⁹ aut̄ sup̄edificat. Unusquisq;
aut̄ videat quomō sup̄edificet. Funda-
mentū enim aliud nemo potest ponere
p̄ter id qđ positū ē: qđ ē xp̄s ihesus. Si
q̄s aut̄ sup̄edificat supra fundamentū
hoc aurū argentū lapides p̄ciosos li-
gna fetū stipulā: unusquisq; opus

manifestū erit. Dies enim dñi declarabit: q̄a i igne reuelabit: & uniuscuiusq; opus s̄c̄le sit ignis p̄babit. Si cui⁹ opus māserit qđ sup̄edificauit: mercedē accipiet. Si cui⁹ op⁹ arserit detrimētū patiet: ip̄e aut saluus erit: sic tamē n̄ s̄i p̄ ignē. Melioris q̄a tēplū dei estis: & spir̄it⁹ dei habitat i vobis. Si q̄s autem tēplū dei violauerit: disp̄det illū deus. Tēplū enī dei s̄ctū ē: qđ estis vos. Nemo se seducat. Si q̄s videt iter vos sapiēs esse i hoc seclō: stult⁹ fiat ut sit sapiēs. Sapiētia enī hui⁹ mūdi stulticia est apud deū. Scriptū est enī. Cōprehēdam sapientes in astutia eorū. Et iterū. De⁹ nouit cogitationes sapiētū: quī vane sūt. Nemo itaq; gloriētur in hominibz. Omnia enī v̄ra sūt: siue paul⁹ siue apollo siue cephas siue mund⁹ siue vita siue mors siue p̄sētia siue futura. Omnia enim vestra sunt: vos autem tristi: xp̄us autem dei.

Sic nos respicit homo ut ministros xp̄i: et disp̄satores misericordiz dei. Hic iā querit inter disp̄satores: ut fidelis q̄s inueniat. Nichi autē p̄ minimo ē ut a vobis iudicet: aut ab humano die. Sed neq; meip̄m iudico. Nichil enī michi d̄sc⁹ sum: sed nō in hoc iustificat⁹ sum. Qui aut iudicat me: dñs ē. Itaq; nolite ante temp⁹ iudicare: quoadusq; veniat dñs qui & illuminabit abscondita tenebrarū et manifestabit s̄c̄ilia cordiū: & tunc laus erit unicuiq; a deo. Hec aut s̄c̄es r̄s̄figurati i me & apollo p̄pter vos: ut i vobis discatis ne supra quā scriptū est vn⁹ aduersus alterū infletur p̄ alio. Quis enim te disceruit? Quid aut habes qđ nō accepisti? Si aut accepisti: qđ gloriaris q̄si nō accepisti? Nam saturati estis: iā diuites facti estis. Sine nobis

regnans. Et vrinā regnetis: ut & nos vobiscū regnem⁹. Puto enī qđ de⁹ nos ap̄tos nouissimos ostendit tāq; mortui destinatos: q̄a spectaclū facti sum⁹ mūdo & āgelis et hominibz. Nos stulti p̄pter xp̄m: vos aut prudētes i xp̄o. Nos infirmi: vos aut fortes. Vos nobiles: nos aut ignobiles. Usq; in hāc horā & esurim⁹ & sitim⁹ & nudi sum⁹: & colaphis cedimur & instabiles sum⁹: & laboram⁹ operātes manibz nostris. Maledicim⁹: et b̄ndicim⁹. Persecutionē patim⁹: et sustinem⁹. Blasphemant: & obsecram⁹. Tāq; purgamenta hui⁹ mūdi: facti sum⁹ omniū p̄cipissima usq; ad huc. Nō ut d̄fundā vos hec scribo: sed ut filios meos carissimos moneo. Nā si decē milia pedagogorū habetis in xp̄o: sed nō multos p̄res. Nā in xp̄o ihesu p̄ euangeliū ego vos genui. Rogo ergo vos: imitatores mei estote. Ideo misi ad vos thimotheū q̄ ē fili⁹ me⁹ carissim⁹ & fidelis i dño: q̄ vos cōmonefaciat vias meas q̄ sūt in xp̄o ihesu: sicut ubiq; i omni ecclesia doceo. Tāq; nō v̄etur⁹ sum ad vos: sicut inflati sūt quidā. Veniā aut ad vos cito si dñs voluerit: & cognoscā nō emonē errorū q̄ inflati sūt: sed virtutē. Nō enī i emone ē regnū dei: sed i virtute. Quid vultis? In virga veniā ad vos: an in caritate & spir̄itu mansuetudinis?

Omnino audit iter vos fornicator: & talis fornicatio q̄lis nec inter gētes: ita ut uxore p̄ris sui aliq̄s habeat. Et vos inflati estis: & nō magis luctū habuistis: ut tollat de medio vestrū qđ hoc op⁹ fecit. Ego quidē absens corpore: p̄sēns aut spir̄itu: iā iudicavi ut p̄sēns eū qđ sic operat⁹ ē in noīe dñi n̄ri ihesu xp̄i cōgregatis vobis et meo spir̄itu cū virtute domini ihesu tradere

huiusmodi hōiem sathane ī īreūtū car-
nis: ut spiritus saluus sit in die dñi nri
ihesu xpi. Nō ē bona gloriatio v̄ra. Ne-
scitis q̄a modicū fermentū totā massā
corrūpit. Expurgate veterē fermentū: ut
sitis noua cōspectio sicut estis azimi.
Et enī pascha n̄m īmolat̄ ē xps. Ita
q; epulenti: nō ī fermento veteri neq; ī fer-
mento malicie ⁊ nequicie: sed ī azimis
sinceritatis ⁊ veritatis. Scripsi vobis
ī epla: ne cōmiscerimini fornicarijs. Nō
utiq; fornicarijs huius mūdi aut aua-
ris aut rapacib; aut ydolis seruiētib;: a-
liquis debueratis de hoc mūdo exisse.
Nūc autē scripsi vobis non cōmisceri.
Si is q̄ frater notat̄ iter vos et ē forni-
cator aut auar⁹ aut ydolis seruiens aut
maledic⁹ aut ebriosus aut rapax: cū
huiusmodi nec cibū sumere. Quid e-
nim michi de hīs q̄ foris sūt iudica-
re? Nōne de hīs q̄ int⁹ sūt vos iudi-
catis? Nā eos q̄ foris sūt deus iudica-
bit. Auferre malū e; vobis ip̄is.

Audet aliquis vestrum habere
negocium aduersus alterū iudi-
cari apud iniq̄s: ⁊ nō apud sanctos.
An nescitis. quā sācti de hoc mūdo iu-
dicabūt? Et si ī vobis iudicabit mun-
dus: indigni estis q̄ de minimis iudi-
catis? Nescitis quā angelos iudicabi-
mus? Quātomagis seclaria? Seclā-
ria igit̄ iudicia si habueritis: cōtēptibi-
les q̄ sūt ī ecclesia illos cōstituite ad iu-
dicādū. Ad recedūdiā v̄ram dico. Sic
nō ē iter vos sapiēs quisq;: q̄ possit iu-
dicare iter frat̄e suū: sed frater cū fratre
iudicio cōcedit: ⁊ hoc apud infideles. Nā
quidē quāmo delictū ē ī vobis: q̄ iudi-
cia habetis iter vos. Quare nō magis
iniuriā accipitis? Quare non magis
fraudē patimini? Sed vos iniuriā facitis
et fraudatis: ⁊ hoc fratrib; . An nescitis

q̄a iniqui regnū dei nō possidebūt? Nō-
lite creare: neq; fornicari neq; ydolis ser-
uētes. neq; adulteri. neq; molles: neq;
masclōy; deubitores. neq; fures. neq;
auari. neq; ebriosi. neq; maledici. ne-
q; rapaces regnū dei possidebūt. Et hec
quē fueritis: sed abluti estis. sed sāctifica-
ti estis. sed iustificati estis: in noīe dñi
nri ihesu xpi et ī spiritu dei nri. Omnia
michi licet: sed nō oīa expēdūt. Omnia
michi licet: sed ego sub nulli⁹ redigar
potestate. Esca veteri ⁊ veter estis: deus
autē et hūc ⁊ hūc destruet. Corp⁹ autē nō
fornicationi sed dño: ⁊ dñs corpori. De-
us vero ⁊ dñm suscitauit: et nos susci-
tabit p̄ virtutē suā. Nescitis quā corpo-
ra v̄ra mēbra sūt xpi? Tollēs ergo mē-
bra xpi: faciā mēbra meretricis? Ab-
sit. An nescitis: quā q̄ adheret meretri-
ci unū corp⁹ efficiē? Sicut enī inq̄t duo
ī carne vna. Qui autē adheret dño: un⁹
spirit⁹ ē. Fugite fornicationē. Quāte enī
peccatū quocūq; fecerit homo extra corp⁹
ē: q̄ autē fornicat̄ ī corp⁹ suū peccat. An
nescitis quā mēbra v̄ra cōplū ē spirit⁹
sācti q̄ ī vobis ē quē habetis a deo: ⁊ nō
estis v̄ri? Empti enī estis p̄cio magno:
glorificate et portate deum in corpore

Se quib; autē scripsi v̄ro. **S**cripsit michi: bonum est homini
mulierē nō tāgere. Propter fornicatio-
nem autē unusquisq; suā uxore habeat:
⁊ vnaqueq; suū virū habeat. Vxori vir
debitū reddat: sicut autē et vxor viro.
Mlier sui corporis potestatem nō habet
sed vir: sicut autē ⁊ vir sui corporis po-
testatē nō habet sed mlier. Nolite frau-
dare inuicem nisi forte e; cōsensu ad
tempus ut vacetis orationi: ⁊ iterū reu-
ertimini ī idipm: ne cōceptet vos sathana
propter incōtinētiā v̄ram. Hoc autē di-
co scdm indulgētiā: nō scdm imperiū.

Volo aut omnes vos hoies esse sicut
meipm. Sed unusquisq; ppiu domu
habet rē deo: ali' quidē sic: ali' vero sic.
Dico aut nō nuptis & viduis: bonū ē
illis si sic pmāserit sicut et ego. Nō si
nō se detinet. nubāt. Māli' ē enī nubere
q; vri. Vix aut q; mrimonio nūdi sūt
picipio non ego sed dñs: vxorē a viro
nō discedere. Nō si discesserit. manere
inuptā: aut viro suo reconciliari. Et
vir vxorē nō dimittat. Mā ceteris ego
dico nō dñs. Si q; frater vxorē habet
infidelē. & hęc d'sentit habitare cū illo: nō
dimittat illā. Et si qua mlier habet vi-
rū infidelē & hęc d'sentit habitare cū illa:
nō dimittat vir. Sāctificat' ē enī vir
infidelis p mlierē fidelē: & sāctificata ē
mlier infidelis p virū fidelē. Alio qui filij
vri immūdi essent: nūc aut sācti sūt.
Nō si infidelis discedit. discedat. Mā e-
nim fuituri sūt q; frater aut soror ī
eiusmodi. In pace aut vocavit vos
de'. Vnde enī scis mlier si virū saluū fa-
cies: Aut vnde scis vir si mlierē saluā
facies? Māli' uniuersq; sicut diuisit dñs.
Unū quēq; sicut vocavit de' ita abū-
lect: & sicut ī omib; ecclesijs doceo. Circū-
cisus aliq; vocat' ē: nō adducat ppu-
ciū. In ppuccio aliq; vocat' ē: nō circū-
cidat. Circūcisio nichil est. & ppucciū ni-
chil ē: sed obēuato mādatoꝝ dei. Unū-
q;sq; ī q; vocatōne vocat' ē: ī ea pmāne-
at. Securus vocat' es: nō sit tibi cura.
Sed et si potes fieri liber: magis utere.
Qui enī ī dño vocat' ē seruus: liber' ē
dñi. Sicut q; liber vocat' ē: seru' ē xp̄i.
Precio ēpti estis: nolite fieri serui hoim.
Unūq;sq; ergo ī quo vocat' ē frater: ī
hęc pmāneat apud deū. De virginib;
aut pceptū dñi nō habeo: d'siliū aut do-
tāq; misericordiā d'secut' a deo: ut sim
fidelis. Existimo enī hęc bonū esse ppter

instātē necessitatē: quū bonū ē homini
sic esse. Alligat' es vxori: noli q̄re se-
lutōnē. Solut' es ab vxore: noli q̄re
vxorē. Si aut acceperis vxorē nō pec-
casti: & si nupsit virgo non peccauit.
Tribulatōnem tamē carnis habebūt
huiusmodi. Ego autem vobis parco.
Hoc itaq; dico fratres. Tep' breue est.
Reliquū ē: ut & q; habet vxores. tāq; nō
haberes sint: & q; flent. tāq; nō flētes: et
q; gaudēt. tāq; nō gaudentes: et q; emūt.
tāq; nō possidentes: & q; vniūt hęc mūdo.
tāq; nō utāt. Preterit enī figura hui'
mūdi. Volo aut vos sine sollicitudi-
ne esse. Qui sine vxore est. sollicit' est q̄
dñi sūt: quomō placeat deo. Qui au-
tem cū vxore ē. sollicit' ē que sūt mūdi.
quomō placeat vxori: & diuisus ē. Et
mlier inupta & virgo cogitat que dñi
sūt: ut sit sancta corpore & spiritu. Que
aut nupta ē cogitat q; sūt mūdi: quo-
mō placeat viro. Porro hoc ad utili-
tatē vram dico. nō ut laqum vobis in-
iciā: sed ad id qd honestū ē: & qd facul-
tatē pbeat: sine impedimēto dñm obse-
crandi. Si q; aut turpē se videri existi-
mat sup virgine sua q; sit supadulta
et ita oportet fieri: qd vult faciat. Mā
peccat si nubat. Mā q; statuit in corde
suo firm' nō habens necessitatē. pote-
statē aut habēs sine volūtatis: & hęc iu-
dicauit ī corde suo seruare virginē suā:
bene facit. Agit et q; mrimonio nūgit
virginē suā bene facit: & q; non nūgit.
meli' facit. Mlier alligata ē legi: quā-
to tpe vir ei' vuit. Nō si dormierit vir
ei': liberata est. Qui aut vult nubat: tan-
tum ī dño. Beatior aut erit: si sic pmā-
serit scdm meū d'siliū. Puto aut: q; & e-
go spiritum dei habeam.

De hīs aut q; ydolis imolantē sci-
mus: q̄a omnes scientiā habem'.

Scientia inflat: caritas uero edificat.
Si quis autem se existimat scire aliquid: non
dum cognouit quemadmodum oporteat cum
scire. Si quis autem diligit deum: hic cognuit
est ab eo. De eis autem qui ydolis imolant:
scimus quia nichil est ydolum in mundo: et quod
nullus deus nisi unus. Nam et si sunt qui dicantur
dij sive in celo sive in terra: siquidem
sunt dii multi et domini multi: nobis tamen
unus deus pater ex quo omnia et nos in illo.
et unus dominus ihesus christus per quem omnia:
et nos per ipsum. Sed non in omnibus est scientia.
Quidam autem cum scientia usque nunc ydoli-
si. quasi ydolorum manducant: et conscientia
ipsorum cum sit infirma polluit. Et scia autem
nos non commedit deo. Neque enim si man-
ducauerimus abundabimus: neque si non
manducauerimus deficiemus. Videte au-
tem: ne forte hec licentia uestra offendicu-
lum fiat infirmis. Si enim quis uiderit eum
qui habet scientiam in ydolo recubentem: non
ne scientia eius cum sit infirma edificabit
ad manducandum ydolorum? Et prohibet
infirmum in tua scientia feater: propter quem
christus mortuus est. Sic autem peccantes in fra-
tres et percipientes scientiam eorum infirmam: in
christum peccatis. Quapropter si esca scanda-
lizat fratrem meum non manducabo carnem
in eternum: ne fratrem meum scandalizem.

Non sum liber: sed non sum apostolus.
Nonne christum ihesum dominum nostrum ui-
di: nonne opus meum uos estis in domino?
Et si alius non sum apostolus: sed tamen uobis
sum. Nam signatum apostolatus mei uos
estis in domino. Mea defensio apud eos qui
me interrogant. hec est. Numquid non habemus
potestatem manducandi et bibendi? Numquid
non habemus potestatem nubere sororem cir-
cūducendi: sicut et ceteri apostoli et fratres domini
et cephas? Aut ego solus aut barna-
bas non habemus potestatem hoc opera-
di? Quis militat suis stipendijs unquam?

Quis plantauit uineam: et de fructu eius
non edit? Quis pascit gregem: et de lacte
gregis non manducat? Numquid secundum homi-
nem hec dico? An et lege non hec dicit?
Scriptum est enim in lege moysi. Non alliga-
bis os boui trituranti. Numquid de bubus
cura est deo? An propter nos utique dicit?
Nam propter nos scripta sunt: quoniam debet in
spe qui arat arare: et qui triturat in spe fru-
ctus percipiendi. Si nos uobis spiritua-
lia seminauimus: magnum est si nos car-
nalia uestra metamus? Si alij potestatis
uestrae participes sunt. quare non percipimus nos?
Sed non uisi sumus hac potestate. Sed
omnia sustinemus: ne quod offendiculum do-
mus euangelio christi. Nescitis quomodo in sa-
crario operantur: qui de sacrario sunt educti?
Et qui altario defuerunt cum altario parti-
cipant: ita et dominus ordinauit hijs qui eu-
gelium annuntiant: de euangelio uiuere. Ego
autem nullo horum usus sum. Sed autem scripti
hec: ut ita fiat in me. Bonum est enim michi
magis mori: quam ut gloriam meam quis e-
uacuet. Nam et si euangelizauero: non est mi-
chi gloria. Necessitas enim michi incu-
bit. Ut enim michi est: si non euangelizauero.
Si enim uoles hec ago mercedem ha-
beo: si autem inuicem. dispensatio michi credi-
ta est. Que est ergo merces mea? Ut eu-
gelium predicans. sine sumptu ponam euangelium:
ut non abutar potestate mea in euangelio.
Nam cum liber essem ex omnibus. omnium me
seruum feci: ut plures lucrifacerem. Et factus
sum iudeis tanquam iudeus: ut iudeos lucrarem.
Quis qui sub lege sunt. quasi sub lege essem.
cum ipse non essem sub lege: ut eos qui sub
lege erant lucrifacerem. Quis qui sine lege e-
rant tanquam sine lege esse: cum sine lege dei
non essem. sed in lege essem christi: ut lucrifa-
cerem eos qui sine lege erant. Factus sum infir-
mis infirmus: ut infirmos lucrifacerem.
Omnia omnia factus sum: ut omnes facerem

saluos. Omnia autē facio ppter euāge-
liū: ut participes ei⁹ efficiar. Melitius q̄
hij q̄ i stadio currūt omnes q̄dē currūt:
sed un⁹ accipit brauiū. Sic currite: ut
cōprehendatis. Omnis autē q̄ i agone stetit
ab omibz se abstinere: et illi q̄dē ut
corruptibile coronā accipiāt: nos autē
icorruptā. Ego igit̄ sic curro nō q̄si in
icertū: sic pugno nō q̄si aerē verberās.
Sed castigo corpus meū. et in fuitu-
tem redigo: ne forte cum alijs p̄dica-
uerim. ipse reprobus efficiar.

Volo autē vos ignorare fratres: quā
p̄res nr̄i omnes sub nube fuerūt ⁊
omnes mare trāserūt: ⁊ omnes i moyse
baptizati sūt i nube et i mari. Et oēs
eandē escā spiritalē māducauerūt: et
omnes eundē potū spiritalē biberūt. Bi-
bebāt autē de spiritali cōsequēte eos pe-
tra: petra autē erat xp̄s. Sed nō i pluri-
bus eorū b̄nplacitū est deo. Mā p̄ccati
sūt i deserto. Nec autē i figura facta sūt
nr̄i: ut non sim⁹ cupiscētes malorū: si-
cut ⁊ illi cupierūt. Neq; ydolatre effi-
cimini sicut q̄dā eē ip̄s: quēadmodū
scriptū ē. Sedit p̄ps māducare et bibe-
re: ⁊ surrexerūt ludere. Neq; fornicemur
sicut q̄dā eē ip̄s fornicati sūt: ⁊ reciderūt
vna die viginti milia. Neq; rēpre-
mus xp̄m sicut q̄dā eorū rēptauerūt: et
a serpētibz perierūt. Neq; murmuraue-
ritis sicut q̄dā eorū murmurauerūt: et
perierūt ab exterminatore. Nec autē o-
mnia i figura attingebāt illis: scripta
sūt autē ad correptionē nr̄am: i q̄s fine⁹
lectorū deuenerūt. Itaq; q̄ se existimat
stare: videat ne cadat. Temptatō vos
nō cōprehendat nisi humana. Fidelis
autē de⁹ est. q̄ nō patiet̄ vos rēptari su-
pra id qd potestis: sed faciet cū rēptatō-
ne etiam puenitū: ut possitis sustinere.
Propter qd carissimū michi. fugite ab

ydoloz cultura. De prudētibz loquor:
uolip̄i iudicate qd dico. Calix benedi-
ctōnis cui b̄ndicim⁹: nōne cōmunicatō
sanguinis xp̄i ē? Et panis quē frāgi-
mus: nōne participatō corporis dñi ē?
Quoniā un⁹ panis et unū corp⁹ m̄ci
sum⁹: omnes q̄ de uno pane participa-
mus. Videte isrl scdm carnē. Nōne q̄
edūt hostias. participes sūt altaris?
Quid ergo? Dico q̄ ydolis imolatū
sit aliqd: aut q̄ ydolū sit aliqd? Sed
q̄ imolat gētes. demonijs imolat: et
nō deo. Nolo autē vos socios fieri de-
moniorū. Quia nō potestis calicē dñi
bibere. ⁊ calicē demoniorū: nō potestis
mēse dñi participes esse: ⁊ mēse demo-
niorū. An emulant dñm? Alqd forti-
ores illo sum⁹? Omnia michi licet: sed
nō oīa expediūt. Omnia michi licet: sed
nō oīa edificāt. Nemo qd suū ē q̄rat:
sed qd alteri⁹. Omne qd i macello venit
māducate: nichil it̄rogātes ppter sci-
ētā. Dñi ē terra: ⁊ plenitudo ei⁹. Si q̄s
uocat uos infidelium et uultis ire: omne
qd uobis apponit̄ manducate: nichil
it̄rogātes ppter sciētā. Si q̄s autē di-
xerit hoc imolatū ē ydolis: nolite mādu-
care ppter illū q̄ indicauit: ⁊ ppter sciē-
tiā. Cōsciētā autē dico: nō tuā. sed alte-
ri⁹. Ut qd em̄ libertas mea iudicā ē ab
aliena cōsciētā? Si ego cū gr̄ia partici-
po: qd blasphemor p eo q̄ gr̄ias ago?
Sine ergo māducatis sine bibitis. uel
aliud qd facitis: oīa i gloriā dei facite.
Sine offensione estote iudeis ⁊ gr̄tibz ⁊
ecclesie dei: sicut et ego p omnia omibz
placeo. non querens qd michi utile ē:
sed quod multis ut salui fiant.
Imitatores mei estote: sicut ⁊ ego c̄ssi.
Laudo autē uos fratres q̄ p omnia mei
memores estis: et sicut tradidi uobis
p̄cepta mea tenetis. Volo autem uos

scire: quod omnis viri caput christus est: caput autem mulieris vir. Caput vero christi deus. Omnis vir orans aut prophetans velato capite: deturpat caput suum. Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite: deturpat caput suum. Unum enim est: ac si decalucet. Nam si non velat mulier: contumaciat. Si vero turpe et mulieri contumaciat aut decalucari: velet caput suum. Vir quidem non debet velare caput suum: quoniam ymago et gloria dei est: mulier autem gloria viri est. Nam enim vir esse muliere est: sed mulier esse viro. Et enim non est creatus vir propter mulierem: sed mulier propter virum. Ideo debet mulier velamen habere supra caput suum: et propter angelos. Veritatem neque vir sine muliere: neque mulier sine viro in domino. Nam sicut mulier de viro: ita et vir pro muliere. Omnia autem esse deo. Vos ipsi iudicate: decet mulierem non velatam orare deum? Nec ipsa natura docet vos. Quod vir quidem si comam nunciat ignominia est illi: mulier vero si comam nunciat gloria est illi: quoniam capilli pro velamine ei dati sunt. Si quis autem videt detentus esse: nos tale consuetudinem non habemus: neque ecclesia dei. Hoc autem precipio: non laudas quod non in melius sed in deterius conuenitis. Primum quidem conuenientibus vobis in ecclesiam audeo scissuras esse inter vos: et ex parte credo. Nam oportet hereses esse: ut et quae probati sunt manifesti fiant in vobis. Conuenientibus ergo vobis in unum: iam non est dominica cena manducare. Unusquisque enim suam cenam presumit ad manducandum. Et alii quidem esurunt: alii autem ebrii est. Nam quod domos non habetis ad manducandum et bibendum? Aut ecclesiam dei detentis: et confunditis eos qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos: in hoc non laudo. Ego enim accepi a domino quod et tradidi vobis: quoniam dominus ihesus in qua nocte tradebatur: accepit panem: et gratias agens fecit

et dixit. Accipite et manducate. Hoc est corpus meum: quod pro vobis traditur. Hoc facite in mea commemoracione. Biberet et calicem: postquam tenuit dicens. Hic calix noui testamenti est in meo sanguine. Hoc facite quotiescumque biberis: in mea commemoracione. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc et calicem biberis: mortem domini annuntiabitis donec veniat. Itaque quicumque manducauerit panem et biberit calicem domini indignum: reus erit corporis et sanguinis domini. Probet autem seipsum homo: et sic de pane illo edat: et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indignum iudicium sibi manducat et bibit: non diuicias corpus domini. Ideo iter vos infirmi et imbecilles: et dormiunt multi. Quod si nosmetipsos diudicarem: non utique iudicaremur. Dum iudicantur autem a domino corripimur: ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque fratres mei cum conuenitis ad manducandum: inuicem respicite. Si quis esurit domum manducet ut non in iudicium conueniatis. Cetera autem cum venero et spiritualibus autem disponam. **N**olo vos ignorare fratres. Scitis autem quoniam cum gentes essetis: ad similitudinem muta putabamini cutes. Ideo notum vobis facio: quod nemo in spiritu dei loquens dicit anathema ihesu. Et nemo potest dicere dominus ihesus: nisi in spiritu sancto. Diuisiones vero gratiarum sunt: idem autem spiritus. Et diuisiones ministracionum sunt: idem autem dominus. Et diuisiones operacionum sunt: idem vero deus qui operatur omnia in omnibus. Unusquisque autem dat manifestacionem spiritus: ad utilitatem. Alii quidem pro spiritu dant sermo sapientie: alii autem sermo scientie secundum eundem spiritum. Alteri fides in eodem spiritu: alii gratia sanctorum in uno spiritu. Alii operatio virtutum: alii prophetia: alii discernio spirituum: alii genera linguarum: alii

interpretatio sermonum. Nec autem omnia
operat unus atque idem spiritus: dividens
singulis prout vult. Sicut enim corpus unum
est: et membra habet multa: omnia autem me-
bra corporis cum sit multa unum tamen cor-
pus sunt: ita et christus. Et cum in uno spiritu
omnes nos in unum corpus baptizati sumus.
sive iudei sive gentiles sive servi sive libe-
ri: et omnes uno spiritu potati sumus.
Sed et corpus non est unum membrum sed multa.
Si dixerit pes: quoniam non sum manus: non sum
de corpore: non ideo non est de corpore: Et
si dixerit auris: quoniam non sum oculus: non
sum de corpore: non ideo non est de corpore:
Si totum corpus oculus: ubi audit? Si
totum audit? Ubi odorat? Sic autem
posuit deus membra: unumquodque eorum in cor-
pore sicut voluit. Quod si esset omnia unum
membrum: ubi corpus? Sic autem multa quidem
membra: unum autem corpus. Non potest autem
dicere oculus manui: opera tua non indi-
geo: aut iter caput pedibus: non estis mi-
hi necessarij. Sed multo magis quam videtur
membra corporis infirmiora esse: ne-
cessariora sunt. Et non putamus ignobili-
ora membra esse corporis: hijs honorem
abundantiorē circumdamus. Et non impute-
sta sunt nostra: abundantiorē honestatem
habent. Honestas autem nostra nulli egent.
Sed deus repperavit corpus: ei cui dixerat.
abundantiorē tribuendo honorem: ut non
sit scissura in corpore: sed in idipsum pro inui-
cem sollicita sunt membra. Et si quid pariter
unum membrum: operantur omnia membra: si-
ue gloriatur unum membrum: et gaudet omnia
membra. Vos autem estis corpus christi: et me-
bra de membris. Et quosdam quidem posuit
deus in ecclesia: primum apostolos: scilicet prophetas.
tercio doctores: deinde virtutes. et inde
gratias curationum: opitulaciones guber-
naciones. genera linguarum: interpretationes
sermonum. Numquid omnes apostoli: Numquid

omnes prophete: Numquid omnes doctores:
Numquid omnes virtutes: Numquid omnes
gratias habent curationum: Numquid omnes
linguis loquuntur: Numquid omnes
interpretantur: Et imulamini autem ca-
ritate meliora. Et adhuc excellenti-
orem viam vobis demonstrabo.

S in linguis hominum loquitur et angelorum:
caritatem autem non habet: factus sum
velut es sonans aut cymbalum tintillans.
Et si habuerit prophetiam: et nouerit mysteria
omnia et omnem scientiam: et habuerit omnem
fidem ita ut montes transferat: caritatem autem
non habuerit: nichil sum. Et si distribu-
ero in cibos pauperum omnes facultates
meas: et si tradidero corpus meum ita ut
ardeat: caritatem autem non habuerit: nichil
michi prodest. Caritas patientis est: beni-
gnis est. Caritas non emulat: non agit
perperam: non inflat: non est abiciens: non querit
quod sua sunt. Non irritat: non cogitat malum:
non gaudet super iniquitate: communi gaudet
autem veritati. Omnia suffert: omnia credit:
omnia sperat: omnia sustinet. Caritas
nunquam recedit. Sive prophetie euacuabun-
tur: sive lingue cessabunt: sive scientia de-
struetur. Ex parte enim cognoscimus: et ex par-
te prophetamus. Cum autem venerit quod perfectum
est: euacuabitur quod ex parte est. Cum essem
paruulus loquebar ut paruulus: sapiebam
ut paruulus: cogitabam ut paruulus. Quam-
do autem factus sum vir: euacuavi quod erat
paruuli. Videmus nunc per speculum in enigma-
te: tunc autem facie ad faciem. Sic cognos-
co ex parte: tunc autem cognoscam: sicut et
cognitum sum. Sic autem manent fides spes
caritas tria hec. Maior autem horum est cari-
tas. Et imulamini caritate: tas.
S imulamini spiritualia: magis autem
ut prophetis. Qui enim loquitur lingua: non
hominibus loquitur: sed deo. Nemo enim
audit. Spiritus autem loquitur mysteria.

Nā q̄ p̄phetat: hominibz loquit̄ ad e-
 dificationē ⁊ exhortationē et consolatio-
 nē. Qui loquit̄ lingua semetipm̄ edifi-
 rat: q̄ aut̄ p̄phetat ecclesiā dei edificat.
 Volo aut̄ oēs vos loqui linguis: ma-
 gis aut̄ p̄phetare. Nā maior ē q̄ p̄phe-
 rat q̄ q̄ loquit̄ linguis: nisi forte interpre-
 tur: ut ecclesia edificationem accipiat.
 Nūc aut̄ fr̄es. si venero ad vos linguis
 loquēs. q̄d vobis p̄dico: nisi vobis lo-
 quar aut̄ i reuelatione. aut̄ in sciētia.
 aut̄ in p̄phetia. aut̄ i doctrina ⁊ Tamē
 q̄ sine aīa sūt vocē dātia. siue cythra si-
 ue cythara: nisi distinctionē sonitū
 dederint quomō sciet̄ id q̄d canit̄ aut̄
 q̄d cytharizat̄ ⁊ Item si incertā vocē det̄
 tuba. q̄s parabit se ad bellū ⁊ Ita ⁊ vos
 p̄ linguā nisi manifestū s̄monē dederitis:
 quomō sciet̄ id q̄d dicit̄ ⁊ Eritis etiā in
 aera loquētes. Tā m̄lta utputa genera
 linguarū sūt i hoc mūdo: ⁊ nichil sine vo-
 ce ē. Si ergo nesciero virtutē vocis ego
 ei cui loqr̄ barbarus: ⁊ q̄ loquit̄ michi
 barbar⁹. Sic et vos qui emulatores e-
 stis spiritū ad edificationē ecclie: que-
 rite ut abūdetis. Et ideo q̄ loquit̄ lin-
 gua: oret ut interpret̄. Nā si ore lingua
 spirit⁹ me⁹ orat: mēs aut̄ mea sine fru-
 ctu ē. Quid ergo ē? Orabo spiritu: ora-
 bo ⁊ mēte. Psallā spiritu: psallā ⁊ mē-
 te. Ecce: si b̄ndixeris spiritu: q̄s supplet
 locū ydiote? Quomō dicit̄ ameni sup-
 tuā b̄ndictionē? Quomā q̄d dicas ne-
 scit. Nā tu q̄dē bene gr̄ias agis: sed al-
 ter nō edificat̄. Gratias ago deo q̄ o-
 mniū v̄m̄ lingua loquor. Sed i ecclia
 volo quicq; verba sensu meo loqui. ut
 et alios instruā: q̄; decē milia verborū i
 lingua. fr̄es: nolite pueri effici sensibz
 sed malicia paruuli estote: sensibz aut̄
 p̄fecti estote. In lege etiā scriptū ē. Qm̄ i
 alijs linguis ⁊ labijs alijs loqr̄ p̄lo-

huic: et nec sic egaudient me dicit dñs.
 Itaq; lingue i signū sūt nō fidelibz. sed
 infidelibz: p̄phetie aut̄ nō infidelibz. sed
 fidelibz. Si ergo conueniat uniuersa ecclia
 in unū ⁊ oēs linguis loquāt: intret
 aut̄ ydiote aut̄ infidels. nōne dicet̄ q̄d
 insanitis? Si aut̄ om̄es p̄phetēt: t̄ret
 aut̄ q̄s infidelis uel ydiota conuenit̄ ab
 om̄ibz: diiudicat̄ ab om̄ibus. Ecce
 cordis ei⁹ manifestata sūt: ⁊ ita cadēs
 in faciē adorabit deū: p̄nūciās t̄p̄ vere
 de⁹ in vobis sit. Quid ergo ē fr̄es? Cū
 conuenitis. unusquisq; v̄m̄ psalmū ha-
 bet. doctrinā habet. apocaliptim ha-
 bet: linguā habet: interpretationē ha-
 bet: om̄ia ad edificationē fiāt. Siue
 lingua q̄s loquit̄. scdm̄ duos. aut̄ ut
 m̄ltū tres. ⁊ p̄ partes: et un⁹ interpretetur.
 Si aut̄ nō fuerit interpret̄ taceat in ec-
 clia: sibi aut̄ loquat̄ ⁊ deo. Prophe-
 te aut̄ duo aut̄ tres dicāt: ⁊ ceteri diu-
 dicēt. Qd̄ si alij reuelatū fuerit sedenti:
 p̄or taceat. Potestis etiā oēs p̄ singu-
 los p̄phetare: ut om̄es discāret om̄es
 exhortent̄. Et spirit⁹ prophetarū p̄phe-
 tis subiect⁹ est. Nā etiā dissensionis ē de⁹
 sed pacis: sicut ⁊ in om̄ibz ecclijs san-
 ctorū doceo. M̄ltos in ecclijs taceāt.
 Nā etiā p̄mittit̄ eis loqui sed subdit⁹
 esse: sicut et lex dicit. Si q̄d aut̄ volūt
 discere: domi viros suos interrogāt. Tur-
 pe ē etiā mulieri loqui in ecclia. An a vo-
 bis verbū dei p̄cessit: aut̄ in vos solos
 puenit? Si q̄s videt̄ propheta esse. aut̄
 spūalis: cognoscat q̄ scribo vobis: q̄a
 dñi sūt mādata. Si q̄s aut̄ ignorat: i-
 gnorabitur. Itaq; fr̄es emulami
 prophetare: et loqui linguis nolite
 prohibere. Om̄ia aut̄ honeste ⁊ secun-
 dum ordinem fiant in vobis.

Quā aut̄ vobis facio fr̄es euāge-
 lliū q̄d p̄dicavi vobis. quod et

accepistis. in quo et statis. pro quod et salua-
mini: non ratione predicantem vobis si tene-
ris: nisi frustra credidistis. Tradidi enim
vobis in primis quod et accipere: quoniam christus
mortuus est pro peccatis nostris secundum scriptu-
ras: et quoniam sepultus est et quoniam resurrexit tertia
die secundum scripturas: et quoniam visus est cephe: et
post hoc undecim. Deinde visus est pluribus
quingentis fratribus simul: ex quibus multi ma-
nerunt usque adhuc: quoniam quidam autem dormierunt.
Deinde visus est iacobo: deinde apostolis om-
nibus. Nonissime autem omnium: tanquam ab-
ortiuo visus est et michi. Ego enim sum mi-
nimum apostolorum: quoniam non sum dignus vocari
apostolus: quoniam persecutus sum ecclesiam dei. Gra-
tia autem dei sum id quod sum: et gratia eius in me
vacua non fuit: sed abundanter illis omni-
bus laboravi. Non ego autem: sed gratia
dei mecum. Sive enim ego sive illi: sic predi-
cavi: et sic credidistis. Si autem christus pre-
dicat quod resurrexit a mortuis: quomodo
quidam dicunt in vobis. quoniam resurrectio mor-
tuorum non est: Si autem resurrectio mortuorum
non est: neque christus resurrexit. Si autem christus
non resurrexit: inanis est predicatio nostra: ma-
nis est et fides vestra. Invenimus autem et falsi
testes dei: quoniam testimonium diximus aduersus
deum quod suscitavit christum quem non suscitavit:
si mortui non resurgunt. Nam si mortui
non resurgunt: neque christus resurrexit. Quod si
christus non resurrexit: vana est fides vestra. Ad-
huc enim estis in peccatis vestris. Ergo et qui dor-
mierunt in christo perierunt. Si in hac vita tan-
tum in christo sperantes sumus: miserabilio-
res sumus omnibus hominibus. Nunc autem
christus resurrexit a mortuis primitie dormi-
entium: quoniam quod est pro hominem mors: et pro hominem
resurrectio mortuorum. Et sicut in adam om-
nes moriuntur: ita et in christo omnes vivifi-
cabitur. Unusquisque autem in suo ordi-
ne: primitie christus. Deinde hi qui sunt christi: qui in
aduentu eius crediderunt. Deinde finis cum

tradiderit regnum deo et patri: cum evacuaverit
omne principatum et potestatem et virtutem.
Oportet autem illum regnare: donec ponat
omnes inimicos sub pedibus eius. Nonissime
autem inimica destruet mors. Omnia
enim subiecit sub pedibus eius. Cum autem di-
cat omnia subiecta sunt ei: sine dubio pre-
ter eum quod subiecit ei omnia. Cum autem subie-
cta fuerint illi omnia: tunc et ipse filius sub-
iectus erit illi quod subiecit sibi omnia: ut sit
deus omnia in omnibus. Alioquin quod faceret quod
baptizantur pro mortuis? Si omnino mor-
tui non resurgunt: ut quod et baptizantur pro
illis? Ut quod et nos periclitamur omni ho-
ra? Quotidie morior propter vestram glo-
riam fratres: quam habeo in christo ihesu domino nostro.
Si secundum hominem ad bestias pugnavi
ephesi: quod michi prodest si mortui non re-
surgunt? Maladucemus et bibamus: tras
enim morientur. Nolite seduci. Corruptum
mores bonos colloqua mala. Vigila-
te iusti: et nolite peccare. Ignorantiam enim
dei quidam habent. Ad reverentiam vobis lo-
quor. Sed dicit aliquis. Quomodo resur-
gunt mortui? Quali autem corpore veni-
ent? Insipiens tu quod seminas non vivifi-
cat: nisi prius moriatur. Et quod seminas?
Nam corpus quod fuerit seminas: sed nu-
dum granum: ut puta tritici. aut alicuius ce-
terorum. Deus autem dat illi corpus sicut vult:
et unicuique seminum proprium corpus. Nam
omnis caro eadem caro: sed alia hominum alia
pecorum alia caro autem volucrum: alia autem
piscium. Et corpora celestia: et corpora ter-
restria. Sed alia quod est celestium gloria: a-
lia autem terrestrium. Alia claritas solis:
alia claritas lune: et alia claritas stel-
larum. Stella enim a stella differt in clara-
re: sic et resurrectio mortuorum. Semina-
tur in corruptione: surget in incorruptione
seminat in ignobilitate: surget in glo-
ria. Seminat in infirmitate: surget in

virtute. Seminatur corpus animale:
surgit corpus spiritale. Si est corpus
animale est et spiritale: sicut scriptum
est. Factus est primus homo adam
in animam viventem: novissimus
adam in spiritum vivificantem. Sed non prius
quod spiritale est: sed quod animale:
deinde quod spiritale. Primus homo
de terra terrenus: secundus homo de ce-
lo celestis. Qualis terrenus tales et ter-
reni: et qualis celestis: tales et celestes.
Sicut sicut portavimus imaginem ter-
renam: portemus et imaginem celestis. Hoc
autem dico fratres: quia caro et sanguis regnum
dei possidere non possunt: neque corruptio
in corruptionem possidebit. Ecce misterium
vobis dico. Omnes quidem resurgemus: sed
non omnes immutabimur. In momento in ictu
oculi: in novissima tuba. Canet enim tuba:
et mortui resurgent incorrupti: et nos im-
mutabimur. Oportet enim corruptibile hoc
induere incorruptionem: et mortale hoc
induere immortalitatem. Cum autem mortale
hoc induerit immortalitatem: tunc fiet sicut
quod scriptum est. Absorta est mors in victoria.
Ubi est mors victoria tua? Ubi est mors
stimulus tuus? Stimulus autem mortis pec-
catum est: virtus vero peccati lex. Deo autem
gratias: qui dedit nobis victoriam per dominum
nostrum Iesum Christum. Itaque fratres mei dilecti
stabilem estote et immobiles: abundantes
in omni opere domini semper: scientes quod labor
vester non est inanis in domino.

Collectis autem qui sunt in sanctos: si-
cut ordinavi ecclesiam galicie: ita
et vos facite per unam sabbati. Unusquisque
vnum apud se respondat recordans quod ei be-
ne placuerit: ut non cum venero tunc colle-
cte fiat. Cum autem presens fuero: quos probave-
rimus per epistolas hos mittam perferre gratiam
vram in Iherosolimam. Quod si dignum fuerit ut e-
go eam: mecum ibunt. Veniam autem ad vos:

cum macedoniam pertransiero. Nam macedo-
niam pertransibo. Apud vos autem forsitan
manebo vel etiam hyemabo: ut vos me
deducatis quocumque iero. Nolo enim vos mo-
do in transitu videre. Spero enim me aliquan-
tulum temporis manere apud vos: si dominus
permiserit. Permanebo autem ephesi usque
ad penthecostem. Quibus enim michi ap-
eritum est magnum et evidens: et adversarii multi.
Si autem venerit thimotheus: videte ut si-
ne timore sit apud vos. Ipse enim domini
operatur sicut et ego. Ne quis ergo illum sper-
nat. Deducite autem illum in pace: ut veniat
ad me. Exspecto enim illum cum fratribus. De a-
pollo autem scribo vobis notum facio: quoniam
multum rogavi eum ut veniret ad vos cum
fratribus: et utique non fuit voluntas eius ut nunc
veniret. Veniet autem: cum ei vacum fuerit.
Vigilate stare in fide: viriliter agite et con-
fortamini: omnia vestra in caritate fiat. Ob-
secro autem vos fratres: nostis domnum stepha-
ne et fortunati quoniam sunt primitie achayae
et in ministerium sanctorum ordinaverunt se-
ipsum: ut et vos subditi sitis eiusmodi: et
omni cooperanti et laboranti. Gaudeo
autem in presentia stephane et fortunati et
achayae: quoniam id quod vobis deerat
ipsi suppleverunt. Refecerunt enim et meum
spiritum et vestrum. Cognoscite ergo
qui eiusmodi sunt. Salutant vos om-
nes ecclesie alye. Salutant vos in
domino multum aquila et priscilla
cum domestica sua ecclesia: apud quos
et hospitor. Salutant vos omnes
fratres. Salutate invicem: in osculo
sancto. Salutatio mea: manu pau-
li. Si quis non amat dominum nos-
trum Iesum Christum: sit anathema
maranatha. Gratia domini nostri
Iesu Christi vobiscum. Caritas mea cum
omnibus vobis in Christo Iesu amen.

Nost ad am ad corinthios
a corinthijs penitentiam
consolatoriã scribit eis epi-
stolam apostolus a corade
per thitũ. et collaudã eos hortã ad
meliora: tristatos quidẽ eos sed emẽ-
datos ostendens. *Explet prologus*

Inquit epistola secunda ad corinthios

Aulus apostolus
christi ihesu per volũ-
tatem dei et thimo-
theus frater: ecclesie
dei que est corinthi-
ũ omnibus sanctis q̃
sunt in unũsa achaia. Gratia vobis
et pax a deo patre nostro et dño ihesu
christo. Benedictus deus et pater dñi nr̃i
ihesu christi pater misericordiarũ et deus
totius consolacionis. qui consolãt nos
in omni tribulatione nostra: ut possi-
mus et ipsi consolari eos qui in omni
pressura sunt per exhortationẽ qua ex-
hortamur et ipsi a deo: quoniã sicut ha-
bundant passiones christi in nobis ita
et per christũ habũdat consolatio nostra.
Siue autẽ tribulamur pro ṽra exhor-
tatione et salute. siue consolamur pro
vestra consolacione. siue exhortamur
pro ṽra exhortatione et salute. que ope-
ratur tollerãtiã earũdem passionum
quas et nos patimur. ut spes nostra
firma sit pro vobis: sciẽtes quoni-
ã sicut socij passionũ estis. sic eritis
et consolacionis. Nõ enĩ volumus igno-
rare vos fratres de tribulatione nr̃a
que facta est in asia: quoniã supra mo-
dũ grauati sumus supra virtutẽ. ita ut
rederet nos etiã viuere. Sed ipsi in no-
biscruis respõsum mortis habui-
mus. ut nõ sumus fidentes in nobis sed
in deo q̃ suscitãt mortuos: qui de tantis

periculis nos eripuit et eruit: in quem
speramus quoniã et adhuc eripiet ad-
iuuãtibz et vobis in oratione pro no-
bis. ut et multas personis facies eius
que in nobis est dõnacionis per mltos
gratie agant pro nobis. Nam glori-
a nostra hæc est testimoniũ conscientie
nostre: q̃ in simplicitate cordis et sin-
ceritate dei et non in sapiẽtia carnali
sed in gratia dei cõuclati sumus in hoc
mũdo. habundantiũ autẽ ad vos.
Nõ enĩ alia scribimus vobis q̃ que
legistis et cognouistis. Spero autem
q̃ usq; in finẽ agnossetis. sicut et cognou-
istis nos et parte: q̃a gloria vestra
sumus sicut et vos nostra in die dñi nr̃i
ihesu christi. Et hæc cõfidẽtia volui pri-
us venire ad vos ut secundam gratiã
haberetis. et per vos transire in mace-
doniam et itẽũ a macedonia venire
ad vos et a vobis deduci in iudeam.
Cũ ergo hoc voluissem: nõquid leui-
tate vltus sum. Aut que cogito sed in
carnẽ cogito ut sit apud me est et nõ
fideles autẽ deus quia semo noster
qui fuit apud vos. nõ est in illo et nõ
sed est in illo est. Dei enĩ filius ihesus christus
qui in vobis per nos p̃dicat est
per me et siluanũ et thimotheũ nõ fuit
in illo est et nõ: sed est in illo fuit. Quorũ
quorũ enĩ promissiones dei sunt in illo est.
Ideo et per ipm amen deo ad gloriã
nr̃am. Qui autẽ cõfirmat nos vobiscũ
in christo. et q̃ unxit nos deo: et qui signa-
uit nos et dedit pignus spiritus in cordi-
bus nr̃is. Ego autẽ testẽ deũ inuoco in
animã meam q̃ parcens vobis non
veni vltra corinthum. non quia do-
minamur fidei vestre sed adiutores su-
mus gaudiũ vestri: nã fide statis.
ratũ aut hoc ipsum apud me:
ne itẽũ in tristitia venire ad

vos. Si enim ego contristo vos et quis est
qui me letificet nisi qui contristat ex me?
Et hoc ipsum scripsi vobis ut non cum ve-
nere tristitia super tristitia habeatur. de qui-
bus oportuerat me gaudere et habere in om-
nibus vobis quia meum gaudium
omnium vestrum est. Nam ex multa tribula-
tione et angustia cordis scripsi vobis
per multas lacrimas non ut contriste-
mini: sed ut sciatis quam caritatem habe-
am abundantius in vobis. Si quis au-
tem contristavit me. non me contristavit.
sed ex parte: ut non donec omnes vos.
Sufficit illi qui eiusmodi est obiurga-
tio hec que fit a pluribus. ita ut contra-
rio magis donec et consolatur: ne forte
abundantiori tristitia absorbeat qui
eiusmodi est. propter quod obsecro vos.
ut confirmetis in illam caritatem. Ideo enim
et scripsi vobis ut cognoscatur experimen-
tum vestrum: an in omnibus obediētes sitis.
Cui autem aliquid donastis: et ego. Nam
et ego quod donavi. si quid donavi
propter vos. in persona christi. ut non cir-
cūveniant a sathana. Non enim igno-
ramus cogitationes eius. Cum venissem
autem troadem propter euāgelium christi. et desi-
vit michi aptum esset in domino: non habui
requiem spiritui meo. eo quod non inven-
erim thyrum fratrem meum: sed valefaciens
eis profectus sum in macedoniam. Deo au-
tem gratias qui semper triumphat nos
in christo ihesu. et odorem noticiae suae ma-
nifestat pro nos in omni loco: quia christi
bonus odor sumus deo in hijs qui sal-
vi sunt. et in hijs qui perierunt. Alijs qui-
dem odor mortis in mortem: alijs
autem odor vite in vitam. Et ad hec
quis tam idoneus? Non enim su-
mus sicut plurimi adulterantes ver-
bum dei: sed ex sinceritate sicut ex deo
coram deo in christo loquimur.

incipimus iterum nosmetipsos comenda-
re: aut nunquid egemus? sicut quidam
commendatijs epistolis ad vos aut
ex vobis? Epistola nostra vos estis scri-
pta in cordibus nostris. que sciatur et legatur
ab omnibus hominibus manifestati:
quam epistola estis christi ministrata a
nobis et scripta non atramento. sed spi-
ritu dei vivi: non in tabulis lapideis: sed
in tabulis cordibus carnalibus. Fiduci-
am autem talem habemus pro christo ad de-
um: non quod sufficientes simus cogitare
aliquid a nobis nisi ex nobis. sed suffi-
cientia nostra ex deo est: qui et idoneos nos
fecit ministros novi testamenti non
littera sed spiritu. Littera enim occidit:
spiritus autem vivificat. Quod si mini-
stratio mortis litteris deformata in la-
pidibus fuit in gloria. ita ut non possent
intendere filij israel in faciem moysi.
propter gloriam vultus eius que evacu-
atur: quomodo non magis ministrati-
o spiritus erit in gloria? Nam si ministratio
dationis gloria est: multo magis abun-
dat ministerium iusticie in gloria. Nam nec
glificatum est quod claruit in hac parte:
propter excellentem gloriam. Si enim quod
evacuatur per gloriam est: multo magis quod
manet. in gloria est. Habentes igitur talem spem
nra fiducia venimur. Et non sicut mo-
yses ponebat velamen super faciem suam:
ut non intenderent filij israel in faciem eius
quod evacuatur sed obtuli sunt sensus eorum:
usque in hodiernum enim diem idipsum vela-
men in lectione veteris testamenti ma-
net non revelatum. quoniam in christo eva-
cuatur: sed usque in hodiernum diem cum legi-
tur moyses velamen positum est super cor-
porum. Cum autem conversus fuerit ad deum
auferetur velamen. Dominus autem spiritus
est. Ubi autem spiritus domini ibi libertas.
Nos vero omnes revelata facie gloriam

domini specularēs in eādē ymaginē
transformamur a claritate in clarita-
tem: tanq̄ a domini spiritu.

Deo habētes hāc ministratiōnē iuxta
qd̄ misericordiā cōsecuti sum⁹ nō defi-
cim⁹: sed abdicam⁹ occulta dedecoris.
non ambulātes in astutiā neq; adul-
terantes verbū dei: sed in manifestati-
ōne veritatis cōmēdantes nosmetip̄os
ad omnē cōscientiā hominū corā deo.
Quod si etiā opertū est euangeliū no-
strū in hīs qui preūt est opertū: in qui-
bus deus hui⁹ seculi excecavit mentes
infidelīū. ut nō fulgeat illuminatiō eu-
angelij glorie cristi: qui est ymago dei.
Non etiā nosmetip̄os predicam⁹ sed
ihesum cristū dñm nostrū. Nos autē
seruos v̄ros per ihesum: quoniā deus
qui dixit de tenebris lucē splendescere.
illuxit in cordibz n̄ris ad illuminatio-
nem sciētie claritatis in facie ihesu cri-
sti. Habem⁹ autē thesaurū istū i vasis
fictilibz: ut sublimitas sit virtutis dei:
et nō eē nobis. In omnibz tribulatiō-
nē pacimur: sed nō angustiamur. A-
p̄eriant: sed nō destituimur. Persecuti-
ōnē patimur: sed nō derelinquimur.
Deicimur: sed nō perim⁹. Semp̄ mor-
tificatiōnē ihesu in corpore n̄ro circū-
ferentes: ut et vita ihesu manifestetur
in corporibz nostris. Semp̄ etiā nos
qui vivim⁹ in mortē tradimur p̄pter
ihesum: ut et vita ihesu manifestetur
in carne n̄ra mortali. Ergo mors in
nobis operat: vita autē in vobis. Ha-
bentes autē eundē spiritū fidei sicut scri-
ptū est credidi p̄pter qd̄ locut⁹ sum: et
nos credim⁹. propter qd̄ ⁊ loquimur:
sciētes quocq; q̄ suscitavit ihesum et
nos cū ihesu suscitabit: et cōstituet vo-
biscū. Omnia etiā propter vos: ut gra-
tia abundās per multos in gratiarū

actione abundet in gloriam dei. Pro-
pter qd̄ nō deficim⁹: sed licet is qui fo-
ris est noster homo corrūpatur: tamē
is qui intus est renouat̄ de die in diē.
qd̄ etiā qd̄ in presenti est momentaneū
et leue tribulatiōis n̄re: supra modū
in sublimitate eternū glorie pondus
operatur in nobis: nō ostentatibus
nobis que videntur sed que non vidē-
tur. Que etiā vident̄ temporalia sunt:
que autē non vident̄ eterna sunt.

Nimus etiam: quoniā si terrestris
domus nostra hui⁹ habitatio-
nis dissoluatur: q̄ edificatiōnē eē deo
habeam⁹ domū nō manufactā eternā
in celis. Nā et in hoc ingemiscim⁹ hā-
bitatiōnē nostrā que de celo est super-
indui cupientes: si tamē vestiti et non
nudi inueniamur. Nā ⁊ qui sum⁹ in
hoc tabernaculo ingemiscim⁹ grauati:
eo qd̄ volum⁹ respoliari. sed supuesti-
ti: ut absorbeat qd̄ mortale est a vita.
Qui autē efficit nos in hoc ip̄m deus:
qui dedit nobis p̄gnus spiritus. Au-
dentes iḡit̄ semper ⁊ sciētes: quoniā
dum sum⁹ in corpore peregrinamur
a dño. Per fidem etiā ambulamus: ⁊
nō per speciē. Audem⁹ autē et bonam
voluntatem habemus magis p̄gri-
nari a corpore et p̄sentes esse ad dñm:
et ideo cōcedim⁹ siue absentes siue p̄-
sentes placere illi. Omnes etiā nos ma-
nifestari oportet ante tribunal cristi:
ut referat unusquisq; p̄ria corporis
prout gessit siue bonū siue malū. Sci-
entes ergo timorē dñi hominibz sua-
dem⁹: deo autē manifesti sum⁹. Spero
autē et in sciētijs v̄ris manifestos nos
esse. Nō itē cōmendam⁹ nos vobis:
sed occasiōnē dam⁹ vobis gloriādi p̄
nobis: ut habeatis ad eos qui in facie
glorianē et nō in corde. Siue etiā m̄re

excedim⁹ deo : sive sobri⁹ sum⁹ vobis.
Caritas enī crīsti urget nos: estimātes
hoc: quoniā si vnus pro omnibz mor-
tuus est ergo omnes mortui sunt. Et
pro omnibz mortu⁹ est crīst⁹: ut et qui
vīuūt iam nō sibi vīuāt: sed ei qui p
ipsis mortuus est et resurrexit. Itaq;
nos ex hoc neminē nouim⁹ secundum
carnē. Et si cognouim⁹ scdm carnē crī-
stū: sed nūc iam non nouim⁹. Si qua
ergo ī crīsto noua creatura est: vetera
transierūt: ecce facta sunt omnia noua.
Omnia autē ex deo qui nos recōcilia-
uit sibi per crīstū: et dedit nobis mini-
steriū recōciliationis. Quoniāquidē
deus erat in crīsto mūdū recōcilians
sibi: non reputās illis delicta iporū: et
p̄sult in nobis verbū recōciliationis.
Pro crīsto ergo legatione fungimur
tāq; deo exhortāte p̄ nos: obsecram⁹
pro crīsto: recōciliāmini deo. Eū q̄ nō
nouerat peccatū p̄ nobis peccatū fecit:
ut nos efficerent iusticia dei ī ip̄o.

Diuuātes autē: exhortāmur ne
inuacū gratiam dei recipiatis.
Aut enī. Tempore accepto exaudiui te:
et in die salutis adiuui te. Ecce nunc
tempus acceptabile: ecce nunc dies sa-
lutis. Memini dantes ullā offensionē:
ut nō vituperetur ministeriū nostrum.
Sed in omnibz exhibeam⁹ nosmetip̄os
sicut dei ministros in multa paciētia:
in tribulationibz. in necessitatibz. ī an-
gustijs. in plagis. in carceribz. in sedi-
tionibus. in laboribz. in vigilijs. in ie-
iunijs. in castitate. in sciētia. in longa-
nimitate. in suauitate. in spiritu lācto.
In caritate nō ficta: in verbo veritatē:
in virtute dei. Per arma iusticie: a de-
xeris et a sinistris. Per gloriā et igno-
bilitatem: per infamiā et bonā famā.
Ut seductores ⁊ veraces: sicut q̄ ignoti

et cogniti. Quasi moriētes et ecce vīui-
mus: ut castigati et non mortificati.
Quasi tristes semp aut gaudentes: si-
cut egentes multos aut locupletātes:
tāq; nichil habentes et omnia possi-
dentes. Os nostrū patet ad vos o co-
rinthij: cor nostrū dilatatū est. Nō an-
gustiamini ī nobis. Angustiamini
autē in visceribus vris. Eandē autē ha-
bentes remunerationē: tāq; filijs di-
co: dilatāmini et vos. Nolite iugum
ducere cū infidelibus. Que enī partici-
patio iusticie cū iniquitate: aut que so-
cietas luci ad tenebras? Que autē con-
uentio crīsti ad belial? Aut que pars
fidei cū infidei? Qui autē consensus
templo dei cū ydolis? Vos enim estis
templū dei vni sicut dicit deus: quoni-
am inhabitabo in illis et inambula-
bo: et ero illorū deus et ipi erunt michi
p̄p̄us. Propter quod exite de medio e-
orū ⁊ separāmini dicit dñs: ⁊ immūdū
ne tetigeritis: et ego recipiā vos: ⁊ ero
vobis ī p̄sentē: ⁊ vos eritis michi ī filijs
et filias dicit dñs omnipotēs.

Has ergo habētes promissiones
carissimi mūdē⁹ nos ab omī
inquinamēto carnis et spirit⁹: perfici-
entes sanctificationē in timore dei. Ca-
pite nos. Meminē lesim⁹: neminē cor-
rupim⁹: neminē circūuetim⁹. Non ad
cōdemnationē vestrā dico. Predixim⁹
enim q̄ ī cordibus vris estis ad com-
moriēdū et ad conuincēdū. Multa
michi fiducia est apud vos: multa mi-
chi gloriatio pro vobis. Replet⁹ sum
consolatione: supabundo gaudio in
omni tribulatione nostra. Nam ⁊ cū
venissem⁹ in macedoniā. nullā requiē
habuit caro nostra: sed omnem tribula-
tionē passi sumus. foris pugne: int⁹
timores. Sed qui consolāt humiles:

consolat⁹ est nos deus in aduentu titi.
 Non solū autē in aduentu eius: sed etiā
 in cōsolatione qua cōsolat⁹ est in vo-
 bis. referēs nobis v̄m desiderū v̄m
 fletū v̄rā emulacionē pro me: ita ut
 magis gauderē. Quoniā & si cōtrista-
 uī vos in epistola: nō me paueret. Et si
 penitēter vidēs q̄ epistola illa et si ad
 horā vos d̄tristauit: nūc gaudeo. nō
 quia cōtristati estis: sed quia cōtrista-
 ti estis ad penitentiā. Cōtristati enim
 estis sc̄m deū: ut in nullo dectimētū
 patiamini eē vobis. Que etiā sc̄m deū
 tristitia est penitentiā in salutē stabile
 operat̄: seculi autē tristitia mortē ope-
 rat̄. Ecce etiā hoc ipsum sc̄m deū cō-
 tristari vos quātā in vobis operatur
 sollicitudinē: sed defensionē: sed indi-
 gnationē. sed timorē. sed desiderū. sed
 emulacionē: sed vindictā. In omnibus
 exhibuistis vos incontaminatos esse
 negotio. Igitur & si scripsi vobis non
 propter eū qui fecit iniuriā nec p̄pter
 eū qui passus est: sed ad manifestādā
 sollicitudinē nostrā quā habem⁹ pro
 vobis corā deo. Ideo cōsolati sumus.
 In cōsolatione autē nrā abundanti-
 us magis gauisi sum⁹ sup gaudis ti-
 ti: quia refectus est spirit⁹ eius ab omni-
 bus vobis. Et si quid apud illū de vo-
 bis gloriac⁹ sum. nō sum d̄sulus: sed
 sicut omnia vobis in veritate locuti su-
 mus: ita et gloriatio nostra que fuit
 ad titū veritas facta ē. Et viscera eius
 abundāti⁹ in vobis sunt: reminiscen-
 tis omnū v̄m obediētiā quomō cū
 timore & tremore excepistis illū. Gau-
 deo: q̄ i omnibus d̄sido i vobis.

Quam autē facimus vobis feres
 gratiā dei q̄ data est in ecclesijs
 in ierusalem: et q̄ in multo experimēto
 tribulationis abundātia gaudij ip̄os

et altissima paupertas eorū abundavit
 in diuitias simplicitatis eorū. Quia se-
 cundū virtutē testimoniū illis reddo:
 et supra virtutem volūtarij fuerūt: cū
 multa exhortatione obsecrantes nos
 gratiā & cōmunicatiōnē ministerij qd̄
 sit in sanctos. Et nō sicut sperauim⁹:
 sed semetipsos dederūt. primū d̄no. de-
 inde nobis per volūtatem dei: ita ut
 rogarem⁹ titū ut quēadmodū cepit
 ita et pficiat in vobis etiā gratiā istā.
 Sed sicut in omnibus abundatis fide
 et sermone et scientia et omni sollicitu-
 dine insup & caritate v̄ra i nos: ut et i
 hac gratia abundetis. Non quasi im-
 perās dico: sed per aliorū sollicitudinē
 etiā v̄re caritatis ingenū bonū com-
 probās. Scitis etiā gratiā d̄ni nostri
 ihesu cristi: quoniā propter vos egen⁹
 factus est cū esset diues: ut illi⁹ inopia
 vos diuites essetis. Et consiliū in hoc
 do. Hoc etiā vobis utile est: q̄ nō solū
 facere. sed et velle cepistis ab anno pri-
 ore. Nūc vero et facto perficite: ut quē-
 admodū prope⁹ est anim⁹ volūtarij:
 ita sit & perficiēdi eē eo qd̄ habetis. Si
 etiā volūtas prompta est: sc̄m id qd̄
 habet accepta est. nō sc̄m id qd̄ non
 habet. Nō etiā ut alijs sit remissio. vo-
 bis autē tribulato: sed eē equalitate in
 presenti tpe vestra abundātia illorū in-
 opiā suppleat. ut et illorū abundātia
 vestre inopie sit supplemētum: ut fiat
 equalitas sicut scriptū est. Qui multū
 habuit nō abundavit: et qui modicū
 nō minorauit. Gratias autē ago deo
 qui dedit eandē sollicitudinē pro vo-
 bis in corde titi: quoniā exhortationē
 quidē suscepit: sed cū sollicitior esset sua
 volūtate profectus ē ad vos. Misim⁹
 etiā cū illo fratrem nr̄m: cui⁹ laus est
 in euangelio per omnes ecclesias. Nō

solū autē: sed & ordinat⁹ est ab ecclesijs
comes peregrinationis nr̄e i hāc gr̄am
que ministrat a nobis ad dñi gloriā
et destinata volūtatē nr̄am deuitate⁹
hoc: ne quis nos vituperet in hac ple-
nitudine q̄ ministrat a nobis in dñi
gloriā. Prouidem⁹ em̄ bona: nō solū
corā deo: sed etiā corā hominibz. Mi-
simus autē cū illis et fratre nr̄m quem
probauim⁹ in multis sepe sollicitum
esse: nūc autē multo sollicitiorē: cōfidē-
tia multa in vos siue pro Tito qui est
socius meus et in vobis adiutor: siue
fr̄es nostri apostoli ecclesiarū glorie
cristi. Ostensionē ergo que est caritati⁹
vr̄e et nr̄e glorie pro vobis: in illos
ostendite in facie ecclesiarū. Nam de
ministerio qd̄ sit in sanctos: et abun-
danti est michi scribere vobis.

Quo em̄ proptū animū vr̄m pro
quo de vobis glorior apud ma-
cedones: quoniā et achiaia parata ē
ab anno p̄terito: et vr̄a emulatio pro-
uocauit plurimos. Misim⁹ autē fra-
tres: ut ne qd̄ gloriari de vobis eu-
cuetur in hac parte: ut quēadmodū
dixi parati sitis: ne cū venerint macedo-
nes mecum et inuenerint vos imparā-
tos erubescam⁹ nos: ut nō dicamus
vos i hac substantia. Necessariū ergo re-
stitim⁹ autē rogare fratres ut p̄ueniat ad
vos: et preparēt re-promissam benedi-
ctionē hāc paratā esse: sic quasi bene-
dictionē: nō quasi auariciā. Hoc autē
dico. Qui parce seminat parce & metet:
et qui seminat in benedictionibz: de be-
nedictionibz et metet. Unusquisq; pro-
ut destinauit in corde suo: nō ex tristitia
aut ex necessitate. Hilare em̄ datore
diligit deus. Potēs est autem deus om-
nem gratiā abundare facere in vo-
bis: ut i omnibz semp̄ omnē sufficiētiā

habētes abundantis in omne opus
bonum: sicut scriptum est. Disperdit
dedit pauperibz: iusticia eius manet
in seculū seculi. Qui autē amministrat
semen seminā: et panē ad māducandū
prestabit. Et multiplicabit semen
vestrū et augetur incrementa frugū ius-
ticie vr̄e: ut in omnibus locupletati
abundetis in omnē simplicitatem: q̄
operatur per nos gratiarū actionē deo.
Quoniā ministeriū hui⁹ officij nō so-
lum supplet ea que desunt sanctis: sed
etiā abundat per multas gratiarū actio-
nes in dño per probationē ministerij
huius: glorificātes deū in obedientia
confessionis vr̄e in euangelio cristi et
simplicitate cōmunicatōnis vr̄e i illos
et in omnes: et in iporū obsecratione
pro vobis: desiderantiū vos p̄pter emi-
nentē gratiā dei in vobis. Gracias ago
deo sup̄ inenarrabili dono ei⁹.

Iple autē ego paul⁹ obsecro vos per mā-
suetudinē et modestiā cristi: q̄ in facie
quidē humilis sum inter vos: absens
autē cōfido in vobis. Rogo autē vos
ne presens audeā per eā cōfidentia qua
existimor audere in quosdā: qui arbi-
trantur nos tāq̄ scdm carnē ambule-
mus. In carne em̄ ambulātes: nō se-
cundū carnē militam⁹. Nā arma mi-
litie nr̄e nō carnalia: sed potentia deo
ad destructionē munitiōnū. Milia de-
struentes. et omnē altitudinē extollen-
tem se aduersus scientiā dei: & in capti-
uitatem redigentes omnē intellectū in
obsequiū cristi: et in p̄p̄u habentes
ulcisci omnē inobediētiā: cum imple-
ta fuerit vestra obedientia. Que scdm
faciem sunt videte. Si quis cōfidit sibi
cristi se esse: hoc cogitet iterū apud se:
quia sicut ip̄e cristi est: ita et nos. Nā
et si amplius aliquid gloriatus fuero

de potestate nra qua dedit nobis dñs i
edificacione ⁊ nō i destructione vram:
nō recubescā. Ut aut nō existimet tāq̃
terrene vos per epistolas: quoniam quidē
epistole inquit graues sunt et for-
tes: presentia aut corporis infirma et
fimo strpabilis: hoc cogitet q̃ eiusmo-
di est: quia quales sumus verbo per
epistolas absentes: tales et p̃sentes in
facto. Nō enī audem⁹ inserere aut cō-
parare nos quibusdā qui seip̃os cō-
mendā: sed ip̃i in nobis nosmetip̃os
neciētes: et cōparātes nosmetip̃os no-
bis. Nos aut nō i immēsum gloriabi-
mur: sed scdm mēsurā regule qua mē-
sus ē nobis de mēsurā p̃cingendi usq̃
ad vos. Nō enī quasi nō p̃tingētes
ad vos superetendim⁹ nos. Usq̃ ad
vos enī p̃uenim⁹ in euāgelio cristi: nō
i immēsum gloriātes i alienis labo-
ribus. Spem aut habētes crescentis
fidei ṽre: in vobis magnificari scdm
regulā nram in abundātia: etiā i illa
que ultra vos sunt euāgelizare: nō
in aliena regula in hīs que p̃parata
sūt gloriari. Qui aut gloriāz in dño
gloriet. Nō enī q̃ seip̃m cōmēdat ille
p̃cobat⁹ ē: sed quē de⁹ comedat.

Srinā sustineretis modicū qd̃ insi-
pientie mee: sed et supportate me.
Emulor enī vos dei emulacione: despō-
di enī vos vni viro virginē castā exhibe-
rete casto. Timeo aut ne sicut serpens
euam seduxit astucia sua: ita corrupā-
tur sensus nri ⁊ excidāt a simplicitate
que est in cristo. Nā si is qui venit ali-
um cristū p̃dicat quē nō p̃dicauim⁹:
aut aliū sp̃itū accipiat quē nō acce-
pistis: recte pateremini. Existimo enī ni-
hil me min⁹ fecisse a magnis aposto-
lis. Et si imp̃it⁹ emone: sed nō sciētia.

In quibus aut manifest⁹ sum vobis.
Nuc nūqd̃ peccatū feci meip̃m humili-
ans: ut vos exaltemini? Quoniam gra-
tis euāgelium dei euāgelizavi vobis: ali-
as ecclesias respoliavi accipiens stipēdi-
a ad ministeriū ṽrū: et cū essem apud
vos ⁊ egerē nulli querolus⁹ fui. Nā qd̃
mihi deerat suppleuerūt frat̃es q̃ venerūt
a macedonia: et i omnibus sive genere me
vobis seruavi: et seruabo. Est veritas
cristi in me: quoniam hec gloriatio nō
infingetur i me in regionibus achaie.
Quare? Quia nō diligo vos? Deus
scit. Quod aut facio: ⁊ faciā: ut ampu-
tem occasionē eorū: qui volūt occasio-
nē: ut in quo gloriātur inueniātur si-
cut et nos. Nā cuiusmodi pseudo apo-
stoli sunt operarij subdoli: trasfigurā-
tes se in apostolos cristi. Et nō mirū.
Ip̃e enī sathanas trasfigurat se in an-
gelū lucis. Nō est ergo magnū: si mi-
nistri eius trasfigurent velut ministri
iusticie: quorū finis erit secundū opera
ip̃orū. Iterū dico: ne quis me putet in-
sipientē. Alioquin velut insipientem
accipite me: ut et ego modicū qd̃ glo-
riet. Quod loquor nō loquor scdm de-
um sed quasi i insipientia: in hac sub-
stantia glorie. Quoniam multi gloriā-
tur scdm carnē: et ego gloriabor. Libē-
ter enim sufferetis insipientes: cū sitis ip̃i
sapientes. Sustinetis enī si q̃s vos i ser-
uitutē redigit: si quis deuorat: si quis
accipit: si quis extollicur: si quis in fa-
ciem vos cedit. Scdm ignobilitatē di-
co: quasi nos infirmi fuerim⁹ in hac
parte. In quo quis audeat: in insipienti-
a dico: audeo et ego. Hebrei sunt: et
ego. Israhelites sūt: et ego. Semē abra-
he sunt: et ego. Ministri cristi sunt: et
ego. Ut minus sapiēs dico: plus ego.
In laboribus plurimis in carceribus

abundantius: in plagis supra modum:
in mortibus frequenter. A iudeis quinquies
quadragenas una minus accepi.
Ter virgis celsus sum: semel lapidatus
sum: ter naufragium feci. Nocte et die
in profundum maris fui. In itineribus
sepe: periculis fluminum: periculis latro-
num: periculis ex genere: periculis ex gen-
tibus: periculis in ciuitate: periculis in soli-
tudine: periculis in mari: periculis in
falsis fratribus. In labore et erumina: in
vigiliis multis. In fame et sitis: in ieiun-
iis multis. In frigore et nuditate: pre-
ter illa que extrinsecus sunt: instantia
mea quotidiana: sollicitudo omnium
ecclesiarum. Quis infirmatur: et ego non infir-
mor? Quis scandalizatur: et ego non uroz?
Si gloriari oportet: que infirmitatis
mee sunt gloriabor. Deus et pater do-
mini nostri ihesu christi scit qui est benedi-
ctus in secula et non minor. Damasci
propositus gentis archie regis custodie-
bat ciuitatem damascenorum ut me com-
prehederet: et per fenestram in porta dimissus
sum primus: et sic effugi manus eius.

Si gloriari oportet: non expedit
quidem. Veniam autem ad visiones
et reuelationes domini. Scio hominem in
christo ante annos quatuordecim siue in
corpore siue extra corpus nescio deus scit:
raptum huiusmodi usque ad tertium celum.
Et scio huiusmodi hominem siue in cor-
pore siue extra corpus nescio deus scit: qui
raptus est in paradysum: et audiuit ar-
chana uerba que non licet homini lo-
qui. Pro huiusmodi gloriabor: pro
me autem nichil nisi in infirmitatibus meis.
Nam et si uoluerim gloriari: non ero insi-
piens. Veritatem enim dico. Parco autem: ne
quis me existimet supra id quod uidet in
me: aut audit aliquid ex me. Et ne ma-
gnitudo reuelationum extollat me: datus

est michi stimulus carnis mee angelus
sathane ut me colaphizet. Propter
quod ter dominum rogavi ut discederet a me:
et dixit michi. Sufficit tibi gratia mea.
Nam uirum in infirmitate perficitur. Libe-
ter igitur gloriabor in infirmitatibus
meis: ut inhabitet in me uirtus christi.
Propter quod placeo michi in infirmita-
tibus meis: in contumeliis in necessitati-
bus in persecutionibus: in angustiis per-
christo. Cum enim infirmior tunc potes sum.
Factus sum insipiens: uos me coegistis.
Ego enim a uobis debui comedari. Nichil
enim minus feci ab hijs que sunt supra
modum apostoli. Tam et si nichil sum:
signa tamen apostolorum mei facta sunt
super uos in omni patientia signis et
prodigijs et uirtutibus. Quid est enim quod
minus habuistis pre ceteris ecclesijs: ni-
si quod ego ipse non grauavi uos? Dona-
te michi hanc iniuriam. Ecce tertio hoc
paratus sum uenire ad uos: et non ero
grauis uobis. Non enim quero que uestra
sunt: sed uos. Nec enim debet filij pare-
tibus thesaurizare: sed parentes filijs.
Ego autem libentissime impendam et super-
impendam ipse pro animabus uestris: li-
cet plus uos diligens minus diligar.
Sed esto. Ego uos non grauavi: sed
cum essem astutus dolo uos cepi. Numquid
per aliquem eorum quos misi ad uos cir-
cumeui uos? Rogavi tamen: et misi cum
illo fratrem. Numquid titus uos circume-
nit? Nonne eodem spiritu ambulauimus?
Nonne eisdem uestigijs? Num putatis
quod recusamus nos apud uos? Coram
deo in christo loquimur. Omnia enim
harissimi propter edificationem uestram.
Timeo enim ne forte cum uenero: non qua-
les uolo inueniam uos: et ego inueniar
a uobis quale non uultis: ne forte con-
tentiones emulationes animositates

dissensiones detractiones susurratio-
nes inflationes seditiones sunt inter
vos. Ne iterū cū venero humiliet me
deus apud vos: & iugeā micos eē hīs
qui ante peccauerūt et nō egerūt peni-
tentia sup immūdia et fornicatione
et impudicia quā gesserunt.

Uice tercio hoc venio ad vos. In
ore duos uel trium testiū stabit
omne verbū. Predixi etiā et predico ut
presens vobis & nūc absens hīs qui
ante peccauerūt & ceteris omnibus: quī si
venero ites nō parca. An experimētū
queritis ei⁹ qui in me loquit̄ cristus?
Qui in vobis non infirmatur sed po-
rens est in vobis. Nam & si crucifixus
est eē infirmitate: sed vivit eē virtute
dei. Nam et nos infirmi sumus in il-
lo: sed vivimus cum eo eē virtute dei
in vobis. Vosmetipsos temptate: si
estis in fide ipsi vos probate. An nō
cognoscitis vosmetipsos: quia cristus
ihesus in vobis est? Nisi forte repro-
bi estis. Spero autem quod cognosce-
tis: quia nos non sumus reprobi. Vi-
ramus autem deum ut nichil mali fa-
ciamus non ut nos probari appaream⁹
sed ut vos quod bonum est faciamus.
Nos autē ut reprobi sumus. Non enī
possum⁹ aliquid aduersus veritatem:
sed pro veritate. Gaudem⁹ enī quoniā
nos infirmi sum⁹: vos autē potentes
estis. Hoc et oram⁹: vestrā dsumatio-
nem. Ideo hec absens scribo: ut nō pre-
sens durius agā scdm potestātē quā
dñs dedit michi in edificationē et nō
in destructionē. De cetero fratres gau-
dete: perfecti estote: exhortamini. idipm
sapite. Pacē habete: et deus pacis et
dilectionis erit vobiscū. Salutate in-
vicem in osculo sancto. Salutāe vos
omnes sancti. Gratia dñi nostri ihesu

cristi. et caritas dei. & cōmunicatō san-
cti spirit⁹ sit cū omnibus vobis amē.

*Paulus apostolus ad romanos huiusmodi
et prologus in ephesus ad galatas*

Galathae sunt greci. Quī ver-
bū veritatis primū ab a-
postolo accepērūt: sed post
discessū ei⁹ rēptati sūt a fal-
sis aplis: ut i legē & circūcisionē ne ter-
terent. Hos aplos reuocat ad fidē veri-
tatis: scribēs eis ab epheso.

Paulus apostolus huiusmodi epistola ad galatas

DPaulus apostolus
nō ab hominibus ne-
q; per hominē sed p
ihesum cristū et deū
patrē qui suscitauit
eū a mortuis: et qui

mecū sunt omnes fratres: ecclesijs ga-
lathie. Gratia vobis & pax a deo patrē
nrō et dño ihesu cristo: qui dedit semet-
ipm pro peccatis nrīs ut eriperet nos
de presentē seculo neq; scdm voluntatē
dei et patris nrī: cui est gloria in secula se-
culorū amen. Miror qd sic tā cito trans-
ferimini ab eo qui vos vocauit i gra-
tiā cristi in aliud euangeliū qd nō est
aliud: nisi sint aliqui qui vos contur-
bāt: et volūt dvertere euangeliū cristi.
Sed licet nos aut angelus de celo eu-
angelizet vobis preterq; quod euāge-
lizauim⁹ vobis: anathema sit. Sicut
predixim⁹ & nūc iterū dico: si quis vo-
bis euangelizauerit preter id quod ac-
cepistis: anathema sit. Modo enī ho-
minibus suadeo. an deo? An quero ho-
minibus placere? Si adhuc hominibus
placere: cristi secu⁹ nō essem. Notū enī
vobis facio fratres euangeliū qd euā-
gelizatū est a me: quia nō est scdm ho-
minē. Neq; enī ego ab homine accepi
illud neq; didici: sed per reuelationem

ihesu christi. Audistis enim conversationem
meam aliquando in iudaismo. quoniam
supra modum persequabar ecclesiam dei.
et repugnabam illi: et proficiebam in iuda-
ismo supra multos contaneos meos
in genere meo: abundantius emulatoz
existens paternarum mearum traditionum.
Cum autem placuit ei qui me segregavit
de utero matris mee et vocavit per gra-
tiam suam ut revelaret filium suum in me ut
euangelizare illum in gentibus: continuo
non acquievi carni et sanguini. Neque
veni iherosolimam ad antecessores me-
os apostolos: sed abijt in arabiam: et ite-
rum reversus sum damascum. Deinde post
annos tres veni iherosolimam videre
petrum: et mansi apud eum diebus quindecim.
Alium autem apostolorum vidi neminem: nisi ia-
cobum fratrem domini. Que autem scribo vo-
bis: ecce coram deo quia non metior. De-
inde veni in partes syrie et cilicie. Erat
autem ignotus facie. ecclesijs iudee: quoniam erant
in christo. Tantum autem auditum habebant:
quoniam qui persequeretur nos aliqua-
do nunc euangelizat fidem quam aliquando
repugnabat: et in me clarificabant deum.

Deinde post annos quatuor-
decim iterum ascendi iherosolimam
cum barnaba: assumpto et tito. Ascen-
di autem secundum revelationem: et contuli cum
illis euangelium quod predico in gentibus.
Deorsum autem hijs qui videbant aliquid
esse: ne forte in vacuum curressem aut
cucurrissem. Sed neque titus qui mecum
erat. cum esset gentilis compulsus est circum-
cidi: sed propter subintroductos falsos
fratres qui subintroierunt explorare li-
bertatem nostram quam habemus in christo ihesu:
ut nos in servitutem redigerent. Quibus
neque ad horam cessimus subiectioni: ut ve-
ritas euangelij permaneat apud vos.
Ab hijs autem qui videbantur esse aliquid:

quales aliquando fuerit nichil mea interest.
Deus enim personam hominis non acci-
pit. Michi enim qui videbant esse aliquid
nichil contulerunt. Sed contra cum vidis-
sent quod creditum est michi euangelium purum
sicut et petro circumcisionis: qui enim ope-
ratus est petro in apostolatum circumcisi-
onis. Operatus est et michi inter gentes:
et cum cognovissent gratiam que data est
michi. iacobus et cephas et iohannes
qui videbant colere esse delectas. Dede-
runt michi et barnabe societatis: ut nos
in gentes ipsi autem in circumcisionem: tantum
ut pauperum memores essemus. Quod
etiam sollicitus fui hoc ipsum facere. Cum
autem venisset petrus antiochiam in faci-
em ei restitit: quia reprehensibilis erat.
Prius enim quam venirent quidam ab ia-
cobo cum gentibus edebat. Cum autem venis-
sent. subtraheret et segregabat se: timens
eos qui ex circumcisione erant. Et simula-
tioni eius consentierunt ceteri iudei: ita ut et
barnabas duceret ab eis in illam simula-
tionem. Sed cum vidissem quod non recte am-
bularent ad veritatem euangelij: dixi
cephe coram omnibus. Si tu cum iudeis sis
gentiliter vivis et non iudaice: quomodo
gentes cogis iudaizare? Nos natura
iudei et non ex gentibus peccatores: scien-
tes autem quod non iustificatur homo ex o-
peribus legis. nisi per fidem ihesu christi:
et nos in christo ihesu credimus. ut iustifi-
cemur ex fide christi et non ex operibus legis.
Propter quod ex operibus legis non iusti-
ficabitur omnis caro. Quod si querentes ius-
tificari in christo inveni sumus et ipsi
peccatores: nunquid christus peccati mi-
nistreus est? Absit. Si enim que destruxi
iterum hec reedifico: prevaricatorem me
constituo. Ego enim pro legem legi mortuus
sum ut deo vivam: christo confiteus sum
cruci. Vivo autem iam non ego: vivit

uero in me cristus. Quod autem nunc unum est
carne. in fide unum filij dei: qui dilexit
me et tradidit semetipsum pro me. Non
abicio gratiam dei. Si enim per legem iusti-
tia: ergo gratis cristu mortuus est. 111

Quis uos in sensari galathe: quis uos fa-
scinauit non obedire ueritati?
Ante quorum oculos ihesus cristu pro-
scripsit est: et in uobis crucifus. Hoc so-
lum a uobis uolo discere. Ex operibus le-
gis spiritum accepistis: an ex auditu fi-
dei? Sic stulti estis: ut cum spiritu ceperi-
tis: nunc carne consumamini. Tanta pas-
si estis sine causa: si tamen sine causa.
Qui ergo tribuit uobis spiritum et ope-
rat uirtutes in uobis: ex operibus legis:
an ex auditu fidei? Sicut scriptum est:
abraham credidit deo et reputatum est illi
ad iusticiam. Loguoscite ergo: quia qui ex fi-
de sunt: hi sunt filij abrahe. Proinde
autem scriptura quia ex fide iustificat ge-
tes deus: pronunciauit abrahe quia be-
nedicent in te omnes gentes. Igitur qui
ex fide sunt: benedicentur cum fideli abra-
ham. Quicumque enim ex operibus legis sunt:
sub maledicto sunt. Scriptum est enim.
Maledictus omnis qui non permanserit in
omnibus que scripta sunt in libro legis:
ut faciat ea. Quomodo autem in lege nemo
iustificatur apud deum: manifestum est: quia
iustus ex fide uiuit. Lex autem non est ex fide:
sed qui fecerit ea uiuet in illis. Cristus
nos redemit de maledicto legis factus
pro nobis maledictus: quia scriptum est
maledictus omnis qui pendet in ligno:
ut in gentibus benedictio abrahe fieret
in cristo ihesu. ut pollicitationem spiritus
accipiamus per fide. Fratres secundum ho-
minem dico: tamen hominis confirmatum
testamentum nemo spernit aut impordi-
nat. Abrahe dicte sunt promissiones:
et semini eius. Non dicit et seminibus tuis

in multis sed quasi in uno: et semini
tuo qui est cristus. Hoc autem dico testa-
mentum confirmatum a deo: que post qua-
dringentos et triginta annos facta est
lex: non in irritum facit ad euacuandam
promissionem. Nam si ex lege hereditas:
iam non ex promissione. Abrahe autem per
re-promissionem donauit deus. Quid
igitur lex? Propter trasgressionem posi-
ta est: donec ueniret semine cui promiserat:
ordinata per angelos in manu medi-
atoris. Mediator autem unus non est: deus
autem unus est. Lex ergo aduersus promissa
dei? Absit. Si enim data est lex que pos-
set uiuificare: uere ex lege esset iusticia.
Sed conclusit scriptura omnia sub pecca-
to: ut promissio ex fide ihesu cristi da-
retur credentibus. Prius autem quam ueniret
fides sub lege custodiebamur: conclusi
in eam fidem que reuelanda erat. Itaque lex
pedagogus noster fuit in cristo: ut ex fi-
de iustificemur. At ubi uenit fides: iam
non sumus sub pedagogo. Omnes enim fi-
lij dei estis: per fide que est in cristo ihesu.
Quicumque enim in cristo baptizati estis: cr-
istu induistis. Non est iudeus neque gre-
cus: non est seruus neque liber: non est mascu-
lus neque femina. Omnes enim uos
unum estis in cristo ihesu. Si autem
uos cristi: ergo abrahe semini estis se-
cundum promissionem heredes. 111

Dico autem. Quomodo igitur heres paru-
lus est nichil differt a suo. cum sic
dicitur omnium: sed sub tutoribus et aduocibus
est usque ad presentem tempus a patre. Ita et
nos cum essemus paruuli: sub elementis
mundi huius eramus seruantes. At ubi ue-
nit plenitudo temporis misit deus filium
suum factum ex muliere factum sub lege: ut e-
os qui sub lege erant redimeret: ut ad-
optionem filiorum reciperent. Quomodo autem
estis filij dei: misit deus spiritum filij sui

in corda vestra clamantē abba pater. Itaq; iam non est seruus. sed fili⁹. Quōd si fili⁹: et heres p̄ deū. Sed tunc quidē ignorantēs deum: hijs qui natura non sunt dñj seruibatis. Nūc autem cū cognoueritis deū p̄mmo cogniti sitis a deo: quomōdō cōuertimini iter ad infirma et egera elementa quibus de nno seruire vultis? Dies obseruans ⁊ menses et tempora et annos. Timeo vos: ne forte sine causa laboraueri in vobis. Estote sicut ego: quia ⁊ ego sicut vos. fratres obsecro vos: nichil me lesistis. Scitis aut quia p̄ infirmitatē carnis euangelizavi vobis iam pridē: ⁊ tēptationē vestrā i carne mea nō spreuistis neq; respuistis: sed sicut angelū dei recepistis me. sicut cristum ihesum. Vbi ē ergo beatitudo vestra? Testimonium enī phibeo vobis: quia si fieri posset oculos vestros euulsetis: ⁊ dedissetis michi. Ergo inimic⁹ vobis factus sum verū dicens vobis? Emulauit vos non bene: sed excludere vos volūt: ut illos emularem. Bonū aut emulamini in bono semp: ⁊ non tantum cū p̄sens sum apud vos. Filiioli mei quos iterū parturio: donec fornicetur cristus in vobis. Velle aut esse apud vos modo ⁊ mutare vocem meā: quoniam cōfundor in vobis. Dicite michi: qui sub lege vultis esse. Legē non legistis? Scriptū est enī quomā abraham duos filios habuit: unū de ancilla: ⁊ unū de libera. Sed is q̄ de ancilla secūdū carnē natus est: qui aut de libera p̄ repromissionē. Que sunt per allegoriā dicta. Nec enī sūt duo testamenta. Vnū quidē in monte syria in seruitutem generās: q̄ est agar. Syria enim mōs est i arabia qui cōiunctus est ei. que nūc est iherusalē: et seruit cū

filijs suis. Illa autē que iherusalē ē iherusalem libera est: q̄ est mater nostra. Scriptū est enī. Letare sterilis que nō parit: erūpe ⁊ clama que nō parit: quā mlti filij deserte magis. q̄ eius que habet vtrum. Nos autē fratres scdm̄ ysaac promissionis filij sum⁹. Sed quomōdō tunc is q̄ secūdū carnē nat⁹ fuerat p̄sequat̄ cū qui secūdū spiritū: ita ⁊ nūc. Sed quid dicit scriptura? Ecce ancilla et filiū eius. Non enī heres erit filius ancille: cum filio libere. Itaq; fratres non sum⁹ ancille filij sed libere: qua libertate cristus nos liberavit. **V**eritate: ⁊ nolite iterū iugo seruitutis cōtineri. Ecce ego paulus dico vobis: quoniam si circūcidamini crist⁹ vobis nichil p̄derit. Testifcor autē iherusalem quā h̄mini circūcidēt̄ se: quā debitor ē vniūse legis faciēde. Euacuati estis a cristo. Qui in lege iustificamini: a gratia recidistis. Nos enī spiritu ex fide spem iusticie respiciam⁹. Nā i cristo ihesu neq; circūcisio aliqd̄ valet neq; p̄p̄tēū: sed fides que p̄ caritatē operatur. Currebatis bene. Quis vos impediunt veritati nō obedire? Neminem cōsenseritis. Peruersio hec nō est ex eo q̄ vocant vos. Modicū sermenū totā massam corūpit. Ego cōfido i vobis i dño q̄ nichil aliud sapieris. Qui autem conturbat vos: portabit iudiciū quicūq; est ille. Ego autē fratres si circūcisionē adhuc p̄dico: quid adhuc p̄secutionē patior? Ergo euacuati ē scādalum crucis. Vnā ⁊ absidantur q̄ vos cōturbāt. Vos enim in libertatē vocati estis fratres: tantū ne libertatē in occasionē decis carnis: sed p̄ caritatem spirit⁹ seruire invicem. Quis enī lex in vno sermone impletur: diliges proximū tuū sicut teipm. Quōd si inimicē

morderis et comeditis: videte ne ab
invice consumamini. Dico autem in cristo.
Spiritu ambulate: et desideria carnis
non proficietis. Caro enim concupiscit
aduersus spiritum: spiritus autem aduersus
carne. Hec enim sibi inuicem aduersa
sunt: ut non quecumque vultis illa facia-
tis. Non si spiritu duceamini: non estis
sub lege. Manifesta sunt autem opera
carnis: que sunt fornicatio. immundicia.
impudicia. luxuria. ydolorum serui-
tus. ueneficia. inimicitie. contumeliones. e-
mulaciones. ire. rixae. dissensiones. se-
de. inuidie. homicidia. ebrietates.
comestiones. et hijs similia: que predicor
vobis sicut dixi: quoniam qui talia
agunt regnum dei non consequentur. Fru-
ctus autem spiritus est caritas. gaudium.
pax. patientia. benignitas. bonitas.
longanimitas. mansuetudo. fides. mo-
destia. continentia. castitas. Aduersus
huiusmodi non est lex. Qui autem
sunt cristi: carnem suam crucifixerunt
cum uicijs et concupiscentijs. **D**

Si uiuimus spiritu: spiritu etambu-
lemus. Non efficiamur inanis glo-
rie cupidi: inuicem percontantes: inuicem
inuidentes. fratres: et si preoccupatus fu-
erit homo in aliquo delicto. uos qui spiri-
tuales estis huiusmodi instruite in spi-
ritu lenitatis: considerans tempus ne et tu-
tempteris. Alter alteri onera portate:
et sic adimplebitis legem cristi. Nam si quis
existimat se aliquid esse cum nichil sit:
ipse se seducit. Quisquis autem suum preber
unusquisque: et sic in semetipso tantum glo-
ria habebit: et non in altero. Unusquisque
etiam onus suum portabit. Communicet
autem hijs qui cathesizant uerbo: ei qui
se cathesizat in omnibus bonis. Nolite
errare. Deus non iridetur. Que enim
seminauerit homo: hec et metet. Qui

qui seminat in carne sua. de carne et
metet et corruptione: qui autem seminat
in spiritu: de spiritu metet uitam eternam.
Bonum autem facientes non deficiamus:
tempore enim suo metemus non deficien-
tes. Ergo dum tempus habemus ope-
remur bonum ad omnes: maxime autem
ad domesticos fidei. Videte qualibus
litteris scripsi uobis mea manu. Qui-
cumque enim uoluit placere in carne huius
rogunt uos circuncidi: tantum ut crucis
cristi persecutionem non patiantur. Neque enim
qui circunciduntur legem custodiunt: sed
uolunt uos circuncidi ut in carne uestra
gloriantur. Michi autem absit gloriari
nisi in cruce domini nostri ihesu cristi: per
quem michi mundus crucifixus est: et ego
mundo. Quia cristo enim ihesu neque circun-
cilio aliquid ualeet neque impium: sed no-
na creatura. Et quicumque hanc regulam
secuti fuerint: pax super illos et misericor-
dia et super israhel dei. De cetero nemo
michi molestus sit. Ego enim stigmata
domini ihesu in corpore meo porto. Gratia
domini nostri ihesu cristi cum spiritu uro fides
amen. *Explicit epistola ad galatas in
epistola ad galatas ad ephesios.*

Ephesii sunt asyri. Qui
accepto uerbo ueritatis p-
biterunt in fide. Hos collau-
dat apulus scribens eis a ro-
ma de carcere per tithicum dyaconum. *Expli-
cit perlogus inapit epistola ad ephesios*

Pulus apulus cristi
ihesu per uoluntate dei
omnibus sanctis qui
sunt ephesii: et fidelibus
in cristo ihesu. Gra-
tia uobis et pax a
deo patre nostro: et domino ihesu cristo.
Benedictus deus et pater domini nostri ihesu
cristi qui benedixit uos in omni benedictione

spirituali in celestibus in christo: sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem: ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius in caritate. Qui predestinavit nos in adoptionem filiorum per ihesum christum in ipsum secundum positum voluntatis sue in laudem glorie gratie sue: in qua gratificavit nos in dilecto filio suo: in quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem peccatorum secundum divitias gratie eius quam superabundavit in nobis in omni sapientia et prudentia: ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis sue secundum beneplacitum eius quod proposuit in eo in dispensatione plenitudinis temporum instaurare omnia in christo quae in caelis et quae in terra sunt in christo. In quo etiam nos sorte vocati sumus: predestinati secundum positum eius qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue: ut sumus in laudem glorie eius nos qui ante speravimus in christo. In quo et vos cum audissetis verbum veritatis evangelium salutis vestrae: in quo et credentes signati estis spiritu promissionis sancto: qui est pignus hereditatis vestrae in redemptionem acquisitionis in laudem glorie ipsius. Propterea et ego audiens fidem vestram quam est in christo ihesu et dilectionem in omnes sanctos: non cesso gratias agens pro vobis memoriam vestri faciens in orationibus meis: ut deus dominus noster ihesus christi pater glorie deus vobis spiritum sapientie et revelationis in agnitionem eius illuminatos oculos cordis vestri: ut sciatis quae sit spes vocationis eius et quae divitiae glorie hereditatis eius in sanctis: et quae sit supereminens magnitudo virtutis eius in nos qui credimus secundum operationem potentie virtutis quam operatur est in christo: suscitans illum a mortuis et constituens ad dexteram suam in celestibus supra omnem principatum et potestatem et virtutem et dominationem: et omne nomen quod

nominae non solum in hoc seculo sed etiam in futuro: et omnia subiecit sub pedibus eius. Et ipsum dedit caput supra omnem ecclesiam quae est corpus ipsius: et plenitudo eius: qui omnia in omnibus adimpletur.

Et vos cum essetis mortui delictis et peccatis vestris in quibus aliquando ambulastis secundum scilicet mundi huius: secundum principem potestatis aeris huius. Spiritus qui nunc operatur in filios diffidentie: in quibus et nos omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis vestrae facientes voluntatem carnis et cogitationum: et eramus natura filii ire sicut et ceteri. Deus autem qui dives est in misericordia propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos: et cum essemus mortui peccatis vivificavit nos christo: cuius gratia estis salvati: et resuscitavit et consedere fecit in celestibus in christo ihesu: ut ostenderet in seculis supereminens abundantes divitias gratie sue in bonitate super nos in christo ihesu. Gratia enim estis salvati per fidem: et hoc est vobis. Dei enim donum est: non est operibus: ut ne quis gloriatur. Ipsius enim sumus factura: creati in christo ihesu in operibus bonis: que preparavit deus ut in illis ambulemus. Propter quod memores estote quod aliquando vos eratis gentes in carne quae dicebamini prociuum ab ea quae dicitur circumcisio in carne manufacta: quae eratis illo in tempore sine christo alienati a conversatione israel: et hospites testamentorum promissionis spem non habentes: et sine deo in hoc mundo. Nunc autem in christo ihesu vos qui aliquando eratis longe facti estis prope: in sanguine christi. Ipse enim est pax vestra qui fecit utraque unum: et medium parietem macerie solvens inimicitias in carne sua: legem mandatorum decretis evacuans ut duos condat in semetipsum in unum novum hominem

faciēs pacē: ut recōciliet ābos in vno corpore deo p̄ crucē interficiēs inimiciās ī semetip̄o: ⁊ veniēs euāgelizauit pacē vobis q̄ lōge fuistis. ⁊ pacē hīs qui p̄pe: qm̄ p̄ ip̄m habem⁹ accessum ābo in vno spiritu ad patrē. Ergo iā nō estis hospites et aduere sed estis ciues sanctorū ⁊ domestici dei: sup̄edificati sup̄ fundamentū ap̄lorū ⁊ p̄phetarū ip̄o sūmo āgulari lapide xp̄o ihesu: ī q̄ om̄is edificatō cōstructa crescit ī tēplū sādū ī dño. In quo ⁊ vos cōdificamini ī habitaculū dei: ī spiritu sādō.

Uni⁹ rei gratia ego paulus vinctus xp̄i ihesu p̄ vobis genibz: si tamē audistis dispensatōnē gratie dei q̄ data est michi in vobis: qm̄ scōdum reuelatōnē nocū michi factū ē sacramētū sicut supra scripsi ī breui p̄ut potestis legētes intelligere prudentiā meā ī misterio xp̄i: qd̄ alijs generatōnibz nō est agnitū filijs hōminū. sicuti nūc reuelatū est sanctis ap̄lis eius ⁊ prophetis in spiritu: esse gētes coheredes ⁊ corporales ⁊ participes p̄missiōnis ī xp̄o ihesu p̄ euāgelium cui⁹ fact⁹ sū ego minister scōdum donū gratie dei q̄ data est michi scōdum operatōnē virtutis ei⁹. Michi enī omnium sanctorū ministro data est gratia hec: ī gentibz euāgelizare inuestigabiles diuitias xp̄i: et illuminare om̄es q̄ sit dispensatō sacramētū absconditū a seculis ī deo qui om̄nia creauit: ut innotescat p̄ncipibz et potestatibz in celestibz p̄ ecclesiā multiformis sapiētia dei. scōdum p̄finitionē seculorū quā fecit ī xp̄o ihesu dño nō: in quo habem⁹ fiduciā et accessum in cōfidētia p̄ fidē ei⁹. Propter qd̄ petone deficiatis ī tribulationibz meis p̄ vobis: q̄ est gloria v̄ra. Qui⁹ rei gr̄tia flecto genua mea ad patrē dñi nostri

ihesu xp̄i ex quo om̄is paternitas in celis ⁊ in terra nominat: ut det vobis scōdum diuitias glorie sue virtutē. corroboreari p̄ spiritū eius ī interiori hōte xp̄i habitare p̄ fidē ī cordibz vestris: in caritate radicati ⁊ fundati: ut possitis cōphēdere cū om̄ibz sādīs q̄ sit latitudo ⁊ lōgītudo ⁊ sublimitas ⁊ p̄fūdū. Scire etiā sup̄eminētē sciētie caritatē xp̄i: ut impleamini ī om̄nē plenitudinem dei. Si autē q̄ potēs ē om̄ia facere sup̄abundāter quā petim⁹ aut intelligim⁹ scōdum virtutē q̄ operat̄ in vobis: ip̄i gloria ī ecclesia et ī xp̄o ihesu ī oēs generatōnes seculi sc̄lorū amē.

Obflecto itaq; vos ego vinctus in dño: ut digne ābuletis vocatiōne qua vocati estis cū om̄ni humilitate et māsuētudine cū paciētia: sup̄portantes inuicē ī caritate: solliciti suare unitatē spirit⁹ in vinculo pacis. Unū corp⁹. un⁹ spirit⁹: sicut ⁊ vocati estis in una spe vocatiōnis v̄re. Un⁹ dñs: una fides: unū baptisma. Unus de⁹ et pater omnium: q̄ sup̄ om̄es ⁊ p̄ om̄ia: et ī om̄ibz nobis. Unicuiq; autē n̄m̄ data est gratia scōdum mensurā donatiōnis xp̄i. Propter qd̄ dicit. Ascendēs ī altū captiuā duxit captiuitatē: dedit dona hominibus. Qd̄ autē ascendit: quid ē nisi q̄a et descendit p̄mū ī inferiores partes terre? Qui descendit: ip̄e est ⁊ q̄ ascendit sup̄ om̄es celos: ut adimpleret om̄ia. Et ip̄e dedit quosdā quidē ap̄los. quosdā autē p̄phetas. alios vero euāgelistas alios autē pastores et doctores ad cōlūmationē sanctorū in opus ministerij ī edificatōnē corporis xp̄i: donec occurrām⁹ om̄es ī unitatē fidei ⁊ agnitōnis filij dei. in virū p̄fectū ī mensurā etatis plenitudinis xp̄i: ut iā nō sim⁹ paruuli fluctuantes

et circūferant omni vento doctrine in ne-
quicia hominū in astucia ad circūue-
nionē erroris. Veritatē aut faciētes in
caritate crescam⁹ in illo p omnia q̄ est
caput xp̄us: et quo totū corp⁹ opactū
et cōnegū p omnē iūdurā sūministrā-
tōnis scdm operationē in mensurā unī-
uscuiusq; mēbrī augmētū corporis fa-
cit: in edificatōne sui in caritate. Hoc igitur
dico et testificor in dño: ut iā nō am-
buletis sicut et gētes ambulāt in vanita-
te sensus sui tenebris obscuratū habē-
tes intellectū: alienati a vita dei p igno-
rāciā q̄ est in illis ppter recitatē cordis
ip̄orū: q̄ desperātes semetip̄os tradide-
runt impudicicie. in operationē immū-
dicie omnis. in avariciā. Vos aut non
ita didicistis xp̄m: si tamē illū audi-
stis et in ip̄o reddi estis sicut ē veritas in
ihesu: deponere vos scdm pristinā cō-
uersatōne veterē hominē q̄ corrūpicur
scdm desideria erroris. Renouamini
aut spiritu mētis v̄re: et induite nouū
hominē q̄ scdm deū creatus est in iusti-
cia et sāditate veritatis. Propter qd̄ de-
ponētes mēdaciū loquimini veritatē
unusquisq; cū pximo suo: quū sum⁹
inuitē mēbra. Irascimini: et nolite pec-
care. Sol nō occidat sup iracūdiā ve-
stram. Nolite locū dare dyabolo. Qui
furabat iā nō furet: magis aut labo-
ret operādo manib⁹ suis q̄ bonū est:
ut habeat unde tribuat necessitatē paci-
enti. Omnis sermo malus ex ore vestro
nō pcedat: sed si quis bon⁹ ad edifica-
tione fidei: ut det gratiā audientib⁹. Et
nolite tristare spiritu sandū dei: quo
signati estis in die redēptionis. Omnis
amaritudo et ira et indignatio et cla-
mor et blasphemia tollat̄ a vobis: cū
omni malicia. Estote aut inuitē beni-
gni: misericordes donātes inuitem:

sicut et de⁹ in xp̄o donauit vobis.

Nolite ergo imitatores dei sicut fi-
lij carissimi: et ambulare in dilectio-
ne sicut et xp̄us dilexit nos: et tradidit
semetip̄m p nobis oblatōne et hostiā
deo in odore suauitatis. Fornicatō au-
tem et omnis immūdicia aut auaricia
nec noietur in vobis. sicut decet san-
ctos: aut turpitudō aut stultiloquiū
aut scurrilitas q̄ ad rem nō ptinet: sed
magis gratias agito. Hoc enī scitote
intelligētes: q̄ omnis fornicator aut
immūdus aut auarus qd̄ est ydoloꝝ
seruit⁹ nō habet hereditatē in regno xp̄i
et dei. Nemo vos seducat in anib⁹ ver-
bis: ppter hec enī venit ira dei in filios
diffidētie. Nolite ergo effici participes
eorū. Eratis enī aliquādo tenebre: nūc
aut lux in dño: ut filij lucis ambulate.
fruct⁹ enī lucis ē in omni bonitate et ius-
ticia et veritate. Probātes quid sit be-
neplacitū deo: et nolite cōmunicare op-
erib⁹ infiduciosis tenebrarū: magis au-
tem red arguite. Que enī in occulto sūt
ab ip̄is: turpe est et dicere. Omnia autē
q̄ arguuntur a lumine manifestantur.
Omne enī qd̄ manifestat̄. lumē ē. Pro-
pter qd̄ dicit. Surge q̄ dormis et resur-
ge a mortuis: et illuminabit te xp̄us.
Videte itaq; fces quomō cauteambu-
letis: nō q̄si insipientes sed ut sapientes:
redimētes tēp⁹ quū dies mali sūt. Pro-
pterea nolite fieri imprudētes: sed intelli-
gētes q̄ sit volūtas dei. Et nolite in-
ebriari vino in quo ē luxuria: sed imple-
mini spiritu sādto loquētes vobismet-
ip̄is in psalmis ymnis et cāticis spirita-
lib⁹ cātantes et psallētes in cordib⁹ ve-
stris dño: gratias agētes semp p omni-
bus in noie dñi n̄ri ihesu xp̄i deo et pa-
tri. Subiecti inuitē: in timore xp̄i. Mu-
lieres viris suis subdite sit sicut dño:

quonia vir caput est mlieris sicut ecclesia caput est ecclesie: ipse saluator corporis ei. Sed sicut ecclesia subiecta est xpo: ita et mlieres viris suis in omnibus. Viri diligite uxores vras sicut et ecclesia dilexit ecclesiam: et seipm tradidit pro ea ut illam sanctificaret mundans eam lauacro aque in verbo vite: ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam aut aliquid huiusmodi: sed ut sit sancta et immaculata. Ita et viri debent diligere uxores suas: ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit: seipm diligit. Nemo enim unquam carnem suam odio habuit: sed nutrit et fouet eam sicut et xps ecclesiam: quia membra sumus corporis eius de carne eius et de ossibus eius. Propter hoc reliquet homo patrem et matrem suam: et adheret uxori sue: et erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est. Ego autem dico: in xpo et in ecclesia. Veritatem et vos singuli unusquisque uxorem suam sicut seipm diligat: uxor autem timeat virum suum.

Filii obedite parentibus vris in dno. Hoc enim iustum est. Honora patrem tuum et matrem tuam: quod est mandatum primum in promissione: ut bene sit tibi et sis longeuus super terram. Et patres nolite ad iracundiam provocare filios vros: sed educate illos in disciplina et correptione dni. Serui obedite dominis carnalibus cum timore et tremore in simplicitate cordis vri sicut xpo: non ad oculum seruientes quasi hominibus placeatis: sed ut sui xpi facientes voluntatem dei: ex animo cum bona voluntate sicutis sicut dno et non hominibus: scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum hoc recipiet a dno siue seruus siue liber. Et vos domini eadem facite illis remittentes minas: scientes quia et illorum et vester dominus est in celis: et personarum acceptio non est apud deum. De cetero

fratres confortamini in dno: et in potentia virtutis eius. Induite vos armaturam dei ut possitis stare adversus insidias dyaboli: quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem sed adversus principes et potestates: adversus mundi rectores tenebrarum harum. circa spiritualia nequicie in celestibus. Propterea accipite armaturam dei ut possitis resistere in die malo: et in omnibus perfecti stare. State ergo succindi lumbos vros in veritate: et indui lorica iusticie: et calciati pedes in preparatione euangelii pacis. In omnibus sumetes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: et galeam salutis assumite: et gladium spiritus quod est verbum dei: pro omnibus oratione et obsecratione orantes omni tempore in spiritu et in ipso vigilantes in omni instantia et obsecratione pro omnibus sanctis et pro me: ut detur michi sermo in apertione oris mei cum fiducia notum facere mysterium euangelii pro quo legatione fungor in caethena: ita ut in ipso audeam prout oportet me loqui. Et autem et vos sciatis quae circa me sunt quod agam: omnia vobis nota faciet nichilominus carissimus frater et fidelis minister in dno: quem misi ad vos in hoc ipso ut cognoscatis quae circa nos sunt: et desolet corda vestra pax fratribus et caritas cum fide a deo patre nostro: et dno ihesu xpo. Gratia cum omnibus qui diligunt dominum nostrum ihesum christum in corruptione amen.

Epistolae ad philippenses incipit argumentum in epistolam ad philippenses

Philippenses sunt macedones. Qui accepto verbo veritatis perstiterunt in fide: nec receperunt falsos apostolos. Hos collaudat apostolus: scribens eis a roma de carcere per epistoditum. *Epistolae ad philippenses incipit epistola ad philippenses*

Paulus et timotheus
scru ihesu cristi:
omnibus sanctis in
xpo ihesu qui sunt
philippi cum episcopis
et diaconibus. Gra-
tia vobis et pax a deo patre nostro: et
dno ihesu xpo. Gracias ago deo meo
in omni memoria vestri semp in cunctis
oracionibus meis p omnibus vobis
cum gaudio deprecatione faciens sup co-
municacione vestra in euangelio xpi a
pmo die usq; nunc: confidens hoc ipm
quia qui cepit in vobis opus bonu
perficiet usq; in die xpi ihesu. Sicut est mi-
chi iustu hoc sentire p omnibus vobis:
eo q habeat vos in corde et in vinculis
meis et in defensione et firmitate eu-
angelij: socios gaudij mei omnes vos
esse. Vestis enim michi est deus quomodo
cupiam omnes vos in visceribus ihesu
xpi. Et hoc oro: ut caritas vestra ma-
gis ac magis abundet in omni scien-
tia et in omni sensu: ut pbecis potiora
ut sitis sincere et sine offensa in diem
xpi: repleti fructu iusticie p ihesum xpm
in laudem et gloria dei. Scire aut vo-
lo vos fratres: quia que circa me sunt
magis ad pfectu venerunt euangelij: ita
ut vicia mea manifesta fierent in xpo: in
omni ptorio et in ceteris omnibus: ut plu-
res et fratribus in dno: confidetes in vici-
lis meis: abundantius auderent sine
timore verbu dei loqui. Quidam quidem
et ppter invidia et contentione: quidam
aut et ppter bona voluntatem xpm pdi-
cant. Quidam ex caritate: scientes quo-
niam in defensione euangelij positus sunt.
Quidam aut ex contentione xpm annu-
ciant non sincere: existimantes pressuram
se suscitare vinculis meis. Quid enim?
Dum omni modo siue p occasionem siue

per veritate xpus annuncietur: et in hoc
gaudeo: sed et gaudebo. Scio enim quia
hoc michi pueniet ad salutem: per ve-
stram oracionem et sumministracionem spi-
ritus ihesu xpi: secundum respectacionem et spe-
meam quia in nullo confundar: sed in o-
mni fiducia sicut semp et nunc magni-
ficabit xpus in corpore meo: siue per
vitam siue p mortem. Michi enim vivere
xpus est: et mori lucrum. Quod si vivere in
carne: hic michi fructus operis est: et
quid eligam ignoro: coartor autem:
et duobus desiderium habes. Dissolui
et esse cum xpo multo magis melius: pma-
nere aut in carne: necessarium ppter vos.
Et hoc confidens scio quia manebo et p-
manebo omnibus vobis ad pfectum ve-
strum et gaudium fidei: ut gratulatio ve-
stra abundet in xpo ihesu in me: p meum
aduentum iterum ad vos. Tantum digne eu-
angelio xpi dicitur: ut siue cum ve-
nero et videro vos: siue absens audiam
de vobis: quia statis in uno spiritu: u-
nanimiter: collaborantes fidei euangelij:
et in nullo cecidistis ab adversariis qui
est illis causa perditionis: vobis aut sa-
lucis. Et hoc a deo. Quia vobis dona-
tum est p xpo: non solum ut in eu credatis
sed ut etiam pro illo patiamini: idem
certamen habentes quale et vidistis
in me: et nunc audistis de me.

Si qua ergo consolatio in christo: si quod
solatio caritatis: si qua societas
spiritus: si qua viscera miserationis:
implete gaudium meum: ut idem sapiatis:
eandem caritatem habentes: unani-
miter: idipsum sentientes. Nichil p contem-
tionem neque p inanem gloriam: sed in hu-
militate superiores sibi invicem arbi-
trantes: non que sua sunt singuli con-
siderantes: sed ea que aliorum. Hoc enim
sentite in vobis: quod et in christo ihesu.

Qui cū in forma dei esset non rapinā
arbitrat⁹ ē esse se equalē deo: sed semet-
ipm exinanivit formā secū accipiens
in similitudinē hominū factus: et ha-
bitu inuente⁹ ut homo humiliavit se-
metipm fact⁹ obediēs usq; ad mortē:
mortem autē crucis. Propter qd et de⁹
exaltavit illū: et donauit illi nomē qd
est sup omne nomē: ut in noīe ihesu o-
mne genu flectat⁹ celestiuū terrestriuū et in-
ferrou: et omnis lingua confiteat⁹ quia
dn̄s ihesus xp̄s in gloria est dei patris.
Itaq; carissimi mei sicut semp obedi-
stis: nō in p̄sencia mei tantū sed mul-
tomagis nūc in absentia mea: cū me-
tu et tremore vestrā salutem operami-
ni. Deus est enī q̄ operat⁹ in vobis et
velle et p̄ficere p̄ bona volūtatē. Omnia
autē facite sine murmuratōibz et hesi-
tatōibz: ut sitis sine querela et simpli-
res filij dei sine reprehensione in medio
nationis prauē et p̄uersē: inter q̄s lu-
retis sicut luminaria in mūdo verbū
vitę acinētes ad gloriā meā i die xp̄i:
q̄a nō inuacuū cucurri neq; inuacuū
laboraui: sed et si imolor supra sacri-
ficiū et obsequiū fidei v̄re: gaudeo et cō-
gratulor omnibus vobis. Qd ipm autē
et vos gaudete: et congratulamini michi.
Spero autē in dn̄o ihesu thimotheū
me cito mittere ad vos: ut et ego bono
animo sim cognitis q̄ circa vos sunt.
Memintē enī habeo tam unanimē: qui
sincera affectione p̄ vobis sollicit⁹ sit.
Omnes enī q̄ sua sunt querūt: nō q̄ sūt
ihesu cristi. Experimētū autē ei⁹ cognos-
cite: q̄a sicut patri fili⁹ mecū hūmilit̄ in
euangelio. Hūc igit̄ spero me mittere
ad vos: mox ut videro q̄ circa me sūt.
Cōfido autē i dn̄o: quū et ip̄e veniā ad
vos cito. Necessarium autē existimaui
p̄ astroditū fratrem et cooperatorem et

cōmilitonē meū. v̄r̄m autē aplm. et mi-
nistrum necessitatis mee. mittere ad
vos: quoniam quidē omnes vos deside-
rabar: et meli⁹ erat p̄terea q̄ et audiera-
tis illū infirmatū. Nā et infirmatus ē
usq; ad mortem: sed de⁹ misere⁹ est ei⁹.
Nō solū autē ei⁹: verum etiā et mei: ne
tristitiā super tristitiā haberem. Festi-
nanti⁹ ergo misi illū: ut viso eo iterū
gaudeatis: et ego sine tristitia sim. Ex-
cipite itaq; illū cū omni gaudio i dn̄o:
et eiusmodi cū honore habetote: quū
propter op⁹ xp̄i usq; ad mortē accessit.
tradens aiām suā. ut impleter id qd ex
vobis deerat erga meū obsequiū.

De cetero fratres mei gaudete i do-
minio. Eadē vobis scribere michi
quidē nō pigrū: vobis autē necessariū.
Videte canes: videte malos operari-
os: videte concisionē. Nos enī sum⁹
circūcisio q̄ spiritu hūm⁹ deo: et glori-
amur i xp̄o ihesu et nō in carne fiduci-
am habētes: quāq; et ego habeam cōfi-
dentiam in carne. Si quis alius videt
confidere in carne: ego magis. circūci-
sus octaua die ex genere israhel de tri-
bu beniamin: hebreus ex hebreis secu-
dum legem phariseus: sedm emulati-
onē p̄sequēs ecclesiā dei: sedm iusticiā
que i lege ē querelā sine querela. Sed
q̄ michi fuerūt lucta: hec arbitrat⁹ sum
propter xp̄m detrimēta. Verūtamē ex-
istimo omnia detrimētū esse p̄pter e-
minētē sciētiam ihesu xp̄i dn̄i mei: p̄pter
quē omnia detrimētū feci et arbitror
ut stercora ut xp̄m lucrificiā: ut et in-
ueniar in illo nō habens meā iustici-
am que ex lege est: sed illā que ex fide ē
xp̄i. que ex deo est iusticia in fide ad co-
gnoscendū illū. et virtutem resurrectio-
nis eius. et societatem passionū illius.
configurat⁹ morti eius: si quomodo

occurrā ad resurrectionē que ē ex mortuis: nō q̄ iam acceperim aut iā p̄fē⁹ sum. Sequor autē: cōphēndā i quo et cōphēsus sum a x̄p̄o ihesu. Fratres: ego me non arbitror cōprehēdīse. Unū autē: que quidē retēo sunt obliuiscētis ad ea uero q̄ sunt p̄ora extēdēs meip̄m: ad destinātū p̄sequor. ad brauiū sup̄ne uocatiōnis dei in x̄p̄o ihesu. Quicunq; ego p̄fēdi sumus hoc sentiam⁹: et si quid aliud sapitis: et hoc uobis deus reuelauit. Verūtamen ad quod p̄uenimus ut idē sapiamus: et in eadē p̄maneam⁹ regula. Imitatores mei estote fratres: et obseruate eos qui ita ambulāt sicut habetis formam nostrā. Multi enim ambulāt q̄s sepe dicebā uobis: nūc autē et fletis dico inimicos crucis x̄p̄i: quorū finis interitus: quorū deus uenter est: et gloria in confusione ipsorū qui cetera sapiunt. Nostra autē cōuersatiō in celis est. Unde etiam saluatorem respēdamus dominū nostrū ihesum cristum: qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue: secundum operationem qua etiā possit subicere sibi omnia. ¶ Itaq; fratres mei carissimi et desideratissimi: gaudiū meū et corona mea: sic stete i dño carissimi. Euchodiā rogo et synthicen deprecor i idipm sapere i domino. Etia rogo et te germane cōpar: adiuua illas que mecū laborauerūt in euangelio cum clemēte et ceteris adiutoribus meis: quorū nomina sunt in libro uite. Gaudete in dño semp: iterum dico gaudete. Modestia uestra nota sit om̄ibus h̄minibz. Domin⁹ enim p̄pe est. Nichil solliciti sitis: sed i omni oratione et obsecratione cū gratiarū actione p̄titiones ur̄e immolēt

apud deū. Et pax dei que recuperat omnē sensum: custodiat corda uestra et intelligentias uestras in x̄p̄o ihesu. De cetero fratres quecunq; sunt uera: quecunq; pudica: quecunq; iusta: quecunq; sancta: quecunq; amabilia: quecunq; bone fame: si qua uirt⁹. si qua laus discipline: hęc rogate: q̄ et didicistis. et accepistis. et audistis. et uidistis in me. Hęc agite: et deus pacis erit uobiscū. Gaudisus sum autē i domino uehementer quoniā tandē aliquādo reflexuistis p̄ me seruire sicut et sentiebatis. Occupati autē eratis. Non quasi propter peturiā dico. Ego enim didici in quibus sum sufficiens esse. Scio et humiliari: scio et abundare. Ubique et in omnibz infirm⁹ sum: et satiari et esurire et abundari et peturiā pati. Omnia possum: in eo qui me confortat. Verūtamen bene fecistis: cōmunicantes tribulationi mee. Scitis autē et uos philipenses q̄ in principio euangelij quādo p̄fē⁹ sum a macedonia: nulla michi ecclesia cōmunicauit in ratione dati et accepti: nisi uos soli: quia et thessalonica semel et bis i usum michi misistis. Nō q̄a quero datū: sed quero fructū abundāte i ratione ur̄a. Habeo autē omnia: et abundo. Repletus sum acceptis ab epafrodito: que misistis i odorem suauitatis hostiā acceptam placentem deo. Deus autem meus impleat omne desiderū uestrū secundum diuitias suas in gloria in x̄p̄o ihesu. Dico autē et patri nostro gloria: in secula seculorū amen. Salutate omne sanctum in x̄p̄o ihesu. Salutant uos qui mecum sunt fratres. Salutant uos omnes sancti: maxime autem qui de cesariis domo sunt. Gratia domini nr̄i ihesu x̄p̄i cū spiritu ur̄o amē.

Explicit epla ad philippenses inquit
argumentum in epla ad colosenses

Colosenses. et hii sicut et la-
odicenses sunt asiani: et
ipsi pueri erant a pseudo-
apostolis. Nec ad hos acces-
sit ipse apostolus: sed et hos per eplam recor-
rigit. Audierat enim verbum ab arcippo:
qui et ministerium in eos accepit. Er-
go apostolus iam ligatus scribit eis
ab epheso per trochicum dyaconem et
onesimum acolitum. *Explicit argumentum inquit eplola ad colosenses 1.*

Aulus apostolus ihesu
christi per voluntatem dei
et thimotheus frater:
hii qui sunt colosi-
sensis et fidelibus
fratribus in christo ihesu.

Gratia vobis et pax a deo patre nostro.
Gratias agimus deo et patri domini nostri
ihesu christi semper pro vobis orantes: audi-
entes fidem vestram in christo ihesu et dile-
ctionem quam habetis in sanctos omnes
propter spem que reposita est vobis in
celis: quam audistis in verbo veritatis
euangelij quod pervenit ad vos sicut et in
universo mundo est: et fructificat et crescit
sicut in vobis ex ea die qua audistis
et cognovistis gratiam dei in veritate:
sicut didicistis ab epafra carissimo con-
sueva nostro: qui est fidelis pro vobis minister
christi ihesu. Qui etiam manifestavit nobis
dilectionem vestram in spiritu. Ideo et nos
ex qua die audivimus non cessamus pro
vobis orantes: et postulantes ut im-
pleamini agnitione voluntatis eius in
omni sapientia et intellectu spiritali: ut
ambuletis digne deo pro omnia placentes:
in omni opere bono fructificantes
et crescentes in scientia dei: in omni
virtute confortati secundum potentiam

claritatis eius in omni patientia et
longanimitate: cum gaudio gratias
agentes deo patri: qui dignos nos fecit in
partem sortis sanctorum in lumine. Qui
eripuit nos de potestate tenebrarum: et
transtulit in regnum filij dilectionis sue:
in quo habemus redemptionem et remis-
sionem peccatorum. Qui est ymago dei in-
visibilis. primogenitus omnis creature:
quonia in ipso condita sunt universa
in celis et in terra visibilia et invisibilia.
Sive throni sive dominationes sive prin-
cipatus sive potestates: omnia per ipsum
et in ipso creata sunt. Et ipse est ante om-
nes: et omnia in ipso constant. Et
ipse est caput corporis ecclesie qui est
principium primogenitus ex mortuis: ut
sit in omnibus ipse privatus tenens. Quia
in ipso complacuit omnem plenitudinem
inhabitare: et per eum reconciliari omnia
in ipso: pacificans per sanguinem crucis
eius sive que in terris sive que in celis
sunt. Et vos cum effectis aliquando ali-
enati et inimici sensu in operibus malis:
nunc autem reconciliavit in corpore carnis
eius per mortem exhibere vos sanctos et im-
maculatos et irreprehensibiles coram ipso:
si tamen permanetis in fide fundati et sta-
biles et immobiles a spe euangelij quod
audistis: quod predicatum est in universa creatu-
ra que sub celo est: cuius factus sum ego paulus
minister: qui nunc gaudeo in passionibus pro
vobis: et adimplebo ea que desunt passi-
onum christi in carne mea pro corpore eius quod
est ecclesia. Cuius factus sum ego minister
secundum dispensationem dei que data est michi
in vobis: ut impleam verbum dei. misterium
quod absconditum fuit a seculis et genera-
tionibus: nunc autem manifestum est sanctis
eius quibus noluit deus notas facere di-
vinitas glorie sacramenti huius in gratiis:
quod est christus in vobis spes glorie. que nos

annūciā: corripētes omnē hoīem
et docētes in omni sapientia: ut exhibeā
omnē hoīem pfectū in xp̄o ihesu: in quo et laboro certādo scdm̄ opera-
tione ei⁹ quā operat̄ i me i virtute.

Pro enī vos scire qualē sollicitu-
dinē habeā p vobis et pro hijs
qui sunt laodicie: et quicūq; nō vidēt
faciē meā in carne: ut desolentur corda
ip̄orū: instructi in caritate et in omnes
diuitias plenitudinis intellect⁹ i agni-
tione misterij dei p̄ris xp̄i ihesu: i quo
sunt omnes thesauri sapientie et scientie
absconditi. Hoc autē dico: ut nemo
vos decipiat in sublimitate sermonū.
Nā et si corpore absens sum: sed sp̄itu
vobiscū sum gaudēs et vidēs ordinē
vestrū: et firmamentū ei⁹ que in xp̄o est
fidei vestre. Sicut ergo accepistis ihesū
xp̄m dñm nostrū in ip̄o ambulate: ra-
dicati et supēdificati in ip̄o: et cōfirma-
ti in fide sicut et didicistis: abundantes
in illo in gr̄ia adione. Videte ne q̄s
vos decipiat p philosophiā et inanē
fallaciā: scdm̄ traditionē hominū: se-
cūdū elementa mūdi: et nō scdm̄ xp̄m.
Quia in ip̄o inhabitat omnis plenu-
do diuinitatis corporaliter: et estis in
illo repleti q̄ est caput omnis p̄cipat⁹
et potestatis. In quo et circumcisi estis
circūcisione nō manufacta i exspolia-
tione corporis carnis: sed i circūcisione
xp̄i consepulci ei in baptismo: in quo
et resurrexistis per fidem operationis
dei qui suscitauit illū a mortuis. Et
vos cū mortui essetis in delictis et p̄pu-
cio carnis vestre cōuiuificauit cū illo
donans vobis omnia delicta: delens
quod aduersus nos erat cyrographū
decreti qd̄ erat extariū nobis. Et ip̄m
tulit de medio affigens illud cruci: et
exspolians principatus et potestates

traduxit cōfidenter: palā triumphās
illos i semetip̄o. Nemo ergo vos iudi-
cet in cibo aut in potu aut i parte diei
festi aut neometne aut sabbatorū: q̄ sūt
umbra futurorū: corp⁹ autē xp̄i. Nemo
vos seducat volētis in humilitate et
religione angelorū: que non vidit. am-
bulās frustra inflat⁹ sensu carnis sue:
et nō tenens caput equo totū corpus
p neq⁹ et cōiunctiones sūministratū et
cōstructū crescit i augmētū dei. Si mor-
tui estis cū xp̄o ab elementis hui⁹ mun-
di: qd̄ ad huc tanq; uiuentes in mūdo
decernitis? Ne tetigeritis. neq; gusta-
ueritis. neq; cōtrectaueritis: que sunt o-
mnia in interitu ip̄o vsu scdm̄ p̄cepta
et doctrinas hominū: que sunt ratio-
nem quidem habentia sapientie in su-
perstitione et humilitate et nō ad par-
tendum corpori: non in honore ali-
quo ad saturitatem carnis.

Sicut si resurrexistis cū xp̄o q̄ sursum sunt
querite ubi xp̄s est in dextera dei sedens:
que sursum sūt sapite: nō que sup terrā.
Mortui enim estis et vita v̄ra abscon-
dita est cū xp̄o in deo: cū autē xp̄s appa-
ruerit vita v̄ra: tūc et vos apparebitis
cū ip̄o in gloria. Mortificate ergo mē-
bra v̄ra que sūt sup terrā: fornicationē.
immūdiā. libidinē. cupiscenciā ma-
lā. et auariciā. q̄ est simulacrorū fuit⁹:
propter que venit ira dei sup filios in-
credulitatis. in quibz ambulastis ali-
quādo cū uiueritis in illis. Nūc autē
deponite et vos omnia: irā indignati-
onē maliciā blasphemā turpē sermo-
nem de ore v̄ro. Nolite inuicē:
exspoliātes vos veterē h̄p̄em cū actibz
suis et induentes nouū eū q̄ renouat̄
in agnitionē scdm̄ ymaginē ei⁹ q̄ crea-
uit eū: ubi nō est gentilis et iude⁹: circū-
cisio et p̄puciū. barbar⁹ et scita. seruis

et liber: sed omnia & in omnibus xp̄s. Induite vos ergo sicut electi dei sancti et dilecti viscera misericordie: benignitatem. humilitatem. modestiam. patientiam. supportantes inuicem & donantes vobismetipsis si quis aduersus aliquē habet querelam: sicut & dominus donauit vobis ita et vos. Super omnia autē hec caritatem habete quod est vinculum perfectionis: et pax xp̄i exultet in cordibus vestris. in qua et vocati estis in uno corpore: & grati estote. Verbum xp̄i habitet in vobis abundanter: in omni sapientia docentes et commoventes vobismetipsos psalmis ymnis & canticis spiritalibus in gratia cantantes in cordibus vestris deo. Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere: omnia in nomine dñi nostri ihesu xp̄i: gratias agentes deo et patri p̄ ip̄m. Mulieres subdite estote viris: sicut oportet in domino. Viri diligite uxores vestras: & nolite amari esse ad illas. Filij obedite parentibus per omnia: hoc enim placitum est in dño. P̄res nolite ad iracundiam prouocare filios vestros: ut non pusillo animo fiant. Serui obedite p̄ omnia dñis carnalibus: nō ad oculū euidentes quasi hominibus placentes: sed in simplicitate cordis timentes deū. Quocumque facitis. ex animo operamini. sicut dño & non hominibus: scientes quod a domino accipietis retributionē hereditatis. Dño xp̄o seruite. Qui enim iniuriam facit recipiet id quod iniure gessit: et non est personarum acceptio apud deū.

Domini quod iustum est et equū. seruis prestare: scientes quod & vos dñm habetis in celo. Oratori instate vigilantes in ea in gratiarū actione: orantes simul et pro nobis: ut deus ap̄t̄iat

nobis ostium sermonis ad loquēdū ministeriū xp̄i: propter quod etiam undatus sum: ut manifestem illud ita ut oportet me loqui. In sapientia ambulare ad eos quod foris sunt: tempore redimentes. Semper vestet semper in gratia sale sit odor: ut sciatis quomodo oporteat vos unicuique respondere. Que circa me sunt omnia vobis nota faciet tychicus carissimus frater & fidelis minister et dilectus in dño: quem misi ad vos ad hoc ip̄m ut cognoscat quod circa vos sunt: & solet corda v̄ra cum dilectissimo carissimo & fideli fratre quod est vobis ē: quod omnia quod hic aguntur nota facient vobis. Salutat vos aristarchus concaptiuus meus: et marcus sobrinus barnabe: de quo accepistis mandata. Si venerit ad vos: suscipite illū. Et ihesus quod dicit iustus: qui sunt ex circuncisione. Ipsi soli sunt adiutores mei in regno dei: qui michi fuerunt solatio. Salutat vos epafreas qui est vobis est seruus xp̄i ihesu: semper sollicitus pro vobis in orationibus: ut steteris perfecti et pleni in omni voluntate dei. Testimonium enim illi perhibeo: quod habet multū laborem pro vobis & pro hijs qui sunt laodicee et quod ierapoli. Salutat vos lucas medicus carissimus: et demas. Salutate fratres qui sunt laodicee et nymphan: et quod in domo eius est ecclesia. Et cum lecta fuerit apud vos epistola hec: facite ut et in laodicensium ecclesia legatur: & eam que laodicensium est vobis legatur. Et dicite arcippo. Vide ministeriū quod accepisti in dño: ut illud impleas. Salutato mea: manu pauli. Memores estote vincitorum meorum. Gratia dñi ihesu vobiscum amē.

Epistola Pauli ad Thimotheum
Epistola Pauli ad Thimotheum

Thessalonicenses sunt macedones: qui accepto verbo veritatis perstiterunt in fide: etiam in persecutione civium suorum. Preterea nec receperunt falsos apostolos: nec ea que a falsis apostolis dicebantur. Hos collaudat apostolus scribens eis ab Athenis: per tychicum diaconum et Onesimum acolitum. *Explicit argumentum incipit epistola ad Thessalonicenses prima*

Paulus et silvanus et timotheus: ecclesie thessalonicensium in deo patre nostro et domino ihesu christo: gratia vobis et pax.

Gratias agimus deo semper pro omnibus vobis memoriam vestri facientes in orationibus nostris sine intermissione: memores operis fidei vestre et laboris et caritatis et sustinentie spei domini nostri ihesu christi: ante deum et patrem nostrum. Scientes fratres dilecti a deo electionem vestram: quia euangelium nostrum non fuit ad vos in timore tantum sed et in virtute et in spiritu sancto et in plenitudine misericordie: sicut scitis quales fuerimus in vobis propter vos. Et vos imitatores nostri facti estis et domini: recipientes verbum in tribulatione misericordie cum gaudio spiritus sancti: ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in macedonia et in achaja. A vobis enim diffamatum est nomen domini non solum in macedonia et in achaja: sed et in omni loco fides vestra que est ad deum perfecta est: ita ut non sit nobis necesse quicquam loqui. Ipsi enim de nobis annuntiant quale introitum habuerimus ad vos: et quomodo reversi estis ad deum a simulacris lute deo vivo et vero: et respectare filium eius de celis

quem suscitavit ex mortuis ihesum: quia eripuit nos ab ira ventura.

Nam ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos: quia non inanis fuimus: sed ante passi multa: et contumeliis affecti sicut scitis in philippiis: fiduciam habuimus in deo nostro loqui ad vos euangelium dei in multa sollicitudine. Exhortatio enim nostra non de errore neque de immundicia neque in dolo: sed sicut probati sumus a deo ut crederetis nobis euangelium ita loquimur: non quasi hominibus placentes: sed deo qui probat corda nostra. Neque enim aliquando sumus in sermone adulacionis sicut scitis: neque in occasione avaricie deus testis est: nec querentes ab hominibus gloriam neque a vobis neque ab alijs cum possemus vobis oneri esse ut christi apostoli. Sed facti sumus parvuli in medio vestrum tanquam si nutrix foueat filios suos: ita desiderantes vos cupide: volebamus tradere vobis non solum euangelium dei sed etiam animas nostras: quoniam carissimi nobis facti estis. Memores enim facti estis fratres laboris nostri et fatigationis: nocte et die operantes: ne quem vestrum gravaremus: predicavimus in vobis euangelium dei. Vos testes estis et deus: que sancte et iuste et sine querela vobis qui credidistis fuimus sicut scitis: qualiter unumquemque vestrum sicut pater filios suos deprecantes vos et consolantes: testificati sumus ut ambularetis digne deo qui vocavit vos in suum regnum et gloriam. Ideo et nos gratias agimus deo sine intermissione: quoniam cum accepissetis a nobis verbum audire dei accepistis illud non ut verbum hominum sed sicut est vere verbum dei: qui operatur in vobis que credidistis. Vos enim imitatores facti estis fratres ecclesiarum dei que sunt in

iudea in cristo ihesu: quia eadem passi
estis et vos a tribulibus vestris sicut
et ipsi a iudeis: qui et dominum occiderunt ihesum
et prophetas et nos persecuti sunt: et deo
non placent: et omnibus hominibus ad-
uersant: prohibentes nos gentilibus
loqui ut salve fiat: ut impleat peccata
sua semper. Preuenit ira dei super illos
usque in finem. Nos autem fratres desolati
a vobis ad tempus ore aspectu non
corde: abundantius festinauimus faciem
vestram videre cum multo desiderio: quam
nolumus venire ad vos. Ego quidem
paulus et semel et iterum: sed impediuit
nos sathanas. Que est enim nostra spes aut
gaudium aut corona glorie? Nonne vos
ante dominum nostrum ihesum christum in aduentu eius?
Vos enim estis gloria nostra et gaudium.

Propter quod non sustinere amplius
placuit nobis remanere athenis
solis: et misimus thimotheum fratrem
nostrum et ministrum dei in euangelio christi
ad confirmandos vos et exhortandos
pro fide vestra: ut nemo moueat in tri-
bulationibus istis. Ipsi enim scitis: quod in
hoc positi sumus. Nam et cum apud vos
essemus predicetamus vobis passuros
vos tribulationes: sicut et factum est et sci-
tis. Propterea et ego amplius non susti-
nere nisi ad cognoscendam fidem vestram:
ne forte temptauerit vos is qui temptat: et
inanis fiat labor noster. Nunc autem
venire thimotheo ad nos a vobis et
annunciare nobis fidem et caritatem ve-
stram: et quia memoriam nostri habetis
bonam: semper desiderantes vos videre: sicut
et nos quoque vos:ideo desolati sumus
fratres: in vobis in omni necessitate et
tribulatione nostra pro fide vestra: quoniam
nunc uniuimus: si vos statis in domino.
Quam enim gratiam adionem possumus deo
retribuere pro vobis in omni gaudio

quo gaudemus propter vos ante deum
nostrum: nocte ac die abundantius orantes
ut videamus faciem vestram et compleamus ea
que desunt fidei vestre: Ipse autem deus et pater
noster et dominus ihesus christus dirigat viam
nostram ad vos. Vos autem dominus discipli-
net: et abundare faciat caritatem vestram in
inuitem et in omnes: quemadmodum et nos in
vobis ad confirmanda corda vestra sine que-
rela in sanctitate ante deum et patrem no-
strum in aduentu domini nostri ihesu christi
cum omnibus sanctis eius amen.

De cetero ergo fratres rogamus vos
et obsecramus in domino ihesu: ut quem-
admodum accepistis a nobis quomo-
do oporteat vos ambulare et placere
deo sicut et ambuletis: ut abundetis ma-
gis. Scitis enim quae precepta dedeci vobis
per dominum ihesum. Hec est autem voluntas dei
sanctificatio vestra ut abstinereis vos a
fornicatione: ut sciat unusquisque vestrum
vas suum possidere in sanctificatione et ho-
nore: non in passione desiderii sicut et gen-
tes qui ignorant deum. Et ne quis supgradi-
atur neque circuueniat in negotio fratrum
suum: quem vindex est dominus de his omnibus
sicut predicimus vobis et testificati sumus.
Non enim vocauit nos deus in immundicia:
sed in sanctificatione. Itaque qui hec sper-
nit non hominem spernit sed deum: qui etiam de-
dit spiritum suum sanctum in nobis. De ca-
ritate autem fraternitatis non necesse ha-
bimus scribere vobis. Ipsi enim vos a
deo didicistis: ut diligatis inuitem. Ete-
nim illud facitis in omnes fratres: in v-
niuersa macedonia. Rogamus autem vos
fratres ut abundetis magis: et opera de-
tis ut quieti sitis: et ut vestrum negotium a-
gratis: ut operemini manibus vestris sicut
precepimus vobis: et ut honeste amble-
tis ad eos qui foris sunt: et nulli aliquid
desideretis. Nolumus autem vos ignorare

fratres de dormientibus: ut non contristemini sicut et ceteri qui spem non habent. Si enim credimus quod ihesus mortuus est et resurrexit: ita et deus eos qui dormierunt per ihesum adducet cum eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo domini: quia nos qui vivimus qui residui sumus: in adventu domini non prevenientur eos qui dormierunt. Quoniam ipse dominus in iussu et in voce archangeli et in tuba dei descendet de celo: et mortui qui in christo sunt resurgent primi. Deinde nos qui vivimus qui relinquinur simul rapiemur cum illis in nubibus obviam christo in aera: et sic semper cum domino erimus. Itaque consolamini invicem in verbis istis.

Quod temporibus autem et momentis fratres non indigetis ut scribam vobis. Ipsi enim diligenter scitis: quia dies domini sicut fur in nocte ita veniet. Cum enim dixerint pax et securitas: tunc repente eis superveniet interitum sicut dolor in utero habentis: et non effugiet. Vos autem fratres non estis in tenebris: ut vos dies ille tanquam fur comprehendat. Omnes enim vos filii lucis estis: et filii diei. Non estis noctis neque tenebrarum. Igitur non dormiamus sicut et ceteri: sed vigilemus et sobrii sumus. Qui enim dormiunt nocte dormiunt: et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Nos autem qui diei sumus sobrii sumus: induiti lorica fidei et caritatis et galeam spem salutis: quoniam non posuit nos deus in ira sed in acquisitionem salutis per dominum nostrum ihesum christum qui mortuus est pro nobis: ut siue vigilemus siue dormiamus: simul cum illo vivamus. Propter quod consolamini invicem: et edificate alterutrum: sicut et facitis. Rogamus autem vos fratres ut noveritis eos qui laborant inter vos: et prestunt vobis in domino: et movent vos: ut habeatis illos abundanter

in caritate propter opus illorum: et pacem habete cum eis. Rogamus autem vos fratres: corripite inquietos: consolamini pusillanimes: suscipite infirmos: patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed semper quod bonum est sedamini in invicem et in omnes. Semper gaudete: sine intermissione orate: in omnibus gratias agite. Hec est enim voluntas dei in christo ihesu: in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere: prophetias nolite spernere. Omnia autem probate: quod bonum est tenete: ab omni specie mala abstinete vos. Ipse autem deus pacis sanctificet vos per omnia: ut incedat spiritus vester et anima et corpus sine querela in adventu domini nostri ihesu christi fuerit. Fidelis est qui vocavit vos: qui etiam faciet. Fratres: orate pro nobis. Salutate fratres omnes: in osculo sancto. Adiuro vos per dominum: ut legatur epistola hec omnibus sanctis fratribus. Gratia domini nostri ihesu christi vobiscum amen.

Explicit epla ad thessalonicenses 1. Incipit epi argumentum in epla 2.

Ad thessalonicenses secundam scribit epistolam apulus: et notum facit eis de temporibus novissimis et de adversarii dei editione. Scribit hanc epistolam ab athenis per titum dyaconem et onestimum acolitum.

Explicit argumentum in epla ad thessalonicenses 2.

Aulus et silvanus et thimotheus: ecclesie thessalonicensium in deo patre nostro et domino ihesu christo: gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu christo. Gratias agere debemus semper deo pro vobis fratres ita ut dignum est: quoniam supercreverit

fides v̄ra et abundat caritas uniuscu-
 iusq; v̄m in inuicē: ita ut et nos ipsi
 in vobis gloriam̄ in ecclesijs dei p̄ pa-
 tiētia v̄ra et fide et in omnibus p̄secutio-
 nibus vestris et tribulationibus q̄s su-
 stinetis in exemplū iusti iudicij dei: ut
 digni habeamini in regno dei pro quo
 et patimini: si tamen iustū est apud de-
 um retribuere retributionē h̄is q̄ vos
 tribulāt: et vobis q̄ tribulamini requi-
 em nobiscū in reuelatione d̄ni ihesu de
 celo cum angelis virtutis ei⁹ in flamma
 ignis dantis vindictā h̄is qui nō no-
 uerunt deū et q̄ nō obediūt euangelio
 d̄ni n̄ri ihesu cristi. Qui penas dabunt
 in interitu eternas a facie d̄ni et a gl̄a
 virtutis eius: cū venerit glorificari in
 s̄ctis suis: et admirabilis fieri in omni-
 bus q̄ crediderūt: quia creditū ē testimo-
 nium n̄m sup nos in die illo. In quo
 etiā oram⁹ semp pro vobis ut digne-
 tur vos vocatōne sua deus: et impleat
 omnē volūtatem bonitatis sue et op⁹
 fidei in virtute: ut clarificet nomen d̄ni
 n̄ri ihesu cristi in vobis: et vos in illo: secu-
 dū gr̄am dei n̄ri et d̄ni ihesu cristi.

Rogamus autē vos fratres p̄ ad-
 uentū d̄ni nostri ihesu cristi et n̄re
 congregatiōnis in ip̄m: ut nō cito mo-
 ueamini a v̄ro sensu neq; tereamini
 neq; p̄ spiritum neq; per sermonē neq;
 per epistolā tanq; per nos missam: q̄si
 instet dies d̄ni. Ne quis vos seducat
 ullo modo. Quoniā nisi venerit disces-
 sio primū: et reuelat⁹ fuerit homo pecca-
 ti filius p̄ditionis: q̄ adueclatur et ex-
 tollitur supra om̄e qd̄ dicitur de⁹ aut
 quod colit: ita ut in templo dei sedeat
 ostendēs se tanq; sit deus. Nō retinetis
 q̄ cum adhuc essem apud vos hec di-
 cebam vobis: Et nūc quid detineat
 scitis: ut reuelet in suo tempore. Nam

mysterium iā operat̄ iniquitatis: tan-
 tum ut qui tenet nūc: teneat: donec de
 medio fiat. Et tunc reuelabit̄ ille ini-
 quus quē d̄ns ihesus interficiet sp̄iti-
 u oris sui: et destruet illustratione ad-
 uent⁹ sui. eum cuius ē aduent⁹ scdm
 operationē sathane in omni virtute et
 signis et prodigijs mendacib; et in om-
 ni seductōne iniquitatis h̄is qui pe-
 reunt: eo q̄ caritatē veritatis non rece-
 perunt ut salui fierēt. Ideo mittet illis
 deus operationē erroris ut credāt men-
 dacio: ut iudicetur om̄es q̄ non credi-
 derunt veritati: sed consenserūt iniqui-
 tati. Nos autē debem⁹ gratias agere
 deo semp pro vobis fratres dilecti a de-
 o: q̄ elegerit nos deus p̄mittas in salu-
 tem in sanctificatione sp̄iti⁹ et in fide
 veritatis: in quā et vocauit vos per eu-
 angeliū nostrū in acquisitione glorie
 d̄ni nostri ihesu cristi. Itaq; fratres sta-
 te: et tenete traditiones q̄s didicistis:
 siue per sermonē siue per epistolā n̄ram.
 Ip̄e autē d̄ns noster ihesus crist⁹ et de⁹
 et pater noster qui dilegit nos: et dedit
 consolatiōnē eternā et sp̄m bonā in gra-
 tia exhortet corda vestra: et confirmet
 in omni opere et sermone bono.

De cetero fratres orate pro nobis
 ut sermo dei cureat et clarificetur
 sicut et apud vos: et ut liberemur ab im-
 portunis et malis hominib;. Nō enim
 omnīū est fides. Fidelis autē d̄ns ē qui
 confirmabit vos: et custodiet a malo.
 Confidim⁹ autē de vobis fratres in do-
 mino: quū que p̄cipim⁹ et facitis: et fa-
 cietis. D̄ns autē dirigat corda vestra in
 caritate dei: et patientia cristi. Demin-
 uamus autē vobis fratres in noīe d̄ni
 n̄ri ihesu cristi: ut subtrahatis vos ab
 omni fratre ambulante inordinate: et
 nō scdm traditionem quā accepistis

a nobis. Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos: quoniam non inquieti fuimus inter vos neque gratis panem manducauimus ab aliquo: sed in labore et in fatigatione nocte et die operantes: ne quem vestrum grauarem. Non quasi non habuerimus potestatem: sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam et cum essemus apud vos hoc denunciabamus vobis: quoniam si quis non vult operari: nec manducet. Audiuimus enim inter vos quosdam ambulantes inquiete nichil operantes: sed curiose agentes. Vix autem qui eiusmodi sunt denunciamus et obsecramus in domino ihesu christo ut cum silentio operantes: suum panem manducarent. Vos autem fratres nolite deficere benefacientes. Quod si quis non obedit verbo nostro per epistolam hanc notate: et non commiscerimini cum illo ut studeret. Et nolite quasi inimicum existimare: sed corripite ut fratrem. Ipse autem deus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. Dominus cum omnibus vobis. Salutatio mea manu pauli: quod est signum in omni epistola. Ita scribe. Gratia domini nostri ihesu christi cum omnibus vobis amen. *Explicit epistola ad thesalonicenses secunda incipit argumentum in*

Timotheum instruit et docet de ordinatione episcoporum et diaconorum: et omni ecclesiastica disciplina: scribens ei a laodicea per nichitum diaconum. *Explicit argumentum incipit epistola ad thymotheum*

Aulus apostolus ihesu christi secundum imperium dei saluatoris nostri et christi ihesu spei nostre: thymotheo dilecto si

lio in fide: gratia et misericordia et pax a deo patre et christo ihesu domino nostro. Sicut rogavi te ut remeares ephesi cum irem in macedoniam: ut denunciarem quibusdam ne aliter docerent: neque intenderent fabulis et genealogiis interminatis: que non questiones prestant magis quam edificationem dei que est in fide. Finis autem precepti est caritas: de corde puro: et conscientia bona: et fide non ficta. A quibus quidam aberrantes auersi sunt in vaniloquium: volentes esse legis doctores non intelligentes neque que loquuntur: neque de quibus affirmant. Scimus autem quia bona est lex si quis ea legitime utatur: sciens hoc quia lex iusto non est posita sed iniustis et non subditis: impijs et peccatoribus sceleratis et contumacis: patricidis et matricidis homicidis fornicarijs masculorum cubitoribus: plagiarijs mendacibus et piuris: et si quid aliud sane doctrine aduersat: que est secundum euangelium glorie beati dei quod creditum est michi. Gratias ago ei qui me confortauit in christo ihesu domino nostro: quia fidelem me existimauit ponens in ministerio. Qui prius blasphemus fui et persecutor et contumeliosus: sed misericordiam dei consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate. Superabundauit autem gratia domini nostri cum fide et dilectione que est in christo ihesu. Fidelis sermo et omni acceptione dignus: quia christus ihesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere: quorum primus ego sum. Sed ideo misericordiam consecutus sum: ut in me promitteret christus omnem patientiam ad informationem eorum que credituri sunt illi in vitam eternam. Regi autem seculorum immortalis inuisibili soli deo honor et gloria: in secula seculorum amen. Vixit preceptum commendo tibi fili thymothee

secundum precedentes in te propheti-
as: ut milites in illis bonā militiam
habens fidem ⁊ bonam conscientiam.
Quā quidam repellentes circa fidem
naufragauerūt: ex quibus ē hyme-
us et alexander quos tradidi satha-
ne: ut discant non blasphemare.

Obscuro igitur primum omnium fieri
obsecrationes orationes postula-
tiones gratiarum adiones pro omnibus
hominibus: pro regibus ⁊ omnibus qui in
sublimitate sunt: ut quietam ⁊ tranquillam
vitam agam⁹ in omni pietate et castita-
te. Hoc enim bonum est ⁊ acceptum coram sal-
uatore nostro deo: qui omnes homines vult
saluos fieri: ⁊ ad agnitionem veritatis
venire. Unus enim deus unus ⁊ media-
tor dei ⁊ hominum homo creatus ihesus:
qui dedit redemptionem semetipsum pro om-
nibus. Cuius testimonium temporibus
suis confirmatum est: in quo positus sum ego
predicator ⁊ apud. Veritatem dico non
mentior: doctor gentium in fide ⁊ veritate.
Volo ergo viros orare in omni loco:
levantes puras manus sine ira ⁊ disce-
patione. Similiter ⁊ mulieres in habitu
ornato: cum verecundia ⁊ sobrietate or-
nantes se: ⁊ non in tortis crinibus aut
auro aut margaritis vel veste preci-
osa: sed sicut decet mulieres: promittentes
pietatem per opera bona. Mulier in silentio
discat: cum omni subiectione. Docere au-
tem mulieri non permitto neque dominari in vi-
ro: sed esse in silentio. Adam enim primus for-
matus est deinde eua: ⁊ adā non est seductus:
mulier autem seducta in peccatione fuit.
Saluabitur autem per filiorum generati-
onem: si permanserit in fide et dilectio-
ne ⁊ sanctificatione cum sobrietate.

Fidelis sermo. Si quis episcopatum
desiderat: bonum opus desiderat.
Oportet enim episcopum irreprehensibilem

esse: unius uxoris virum: sobrium: ornatum:
prudenter: pudicum: hospitalem: doctorem:
non violentum: non percussorem: sed mo-
destum: non litigiosum: non cupidum: sed
sui domui bene dispositum: filios habentem
subditos cum omni castitate. Si quis au-
tem domui sue preesse nescit: quomodo
ecclesie dei diligentiam habebit? Non ne-
phiticum: ne in superbia elatus in iudicium
incidat dyaboli. Oportet autem illum et te-
stimonium habere bonum ab hijs qui foris
sunt: ut non in opprobrium incidat et in
laqueum dyaboli. Diaconos similiter
pudicos: non bilivagos: non multo
vino deditos: non turpe luctum sectantes:
habentes misterium fidei in conscientia pu-
ra. Et hijs autem prebetur primum: ⁊ sic mi-
nistrent nullum crimen habentes. Mulie-
res similiter pudicas: non detrahentes:
sobrias: fideles in omnibus. Diacones
sint unius uxoris viri: qui filijs suis be-
ne prebent: ⁊ suis domibus. Qui enim be-
ne ministraverint: gradum bonum sibi
acquirent: ⁊ multam fiduciam in fide que
est in christo ihesu. Hec tibi scribo fili thi-
mothee: sperans me ad te venire cito.
Si autem tardaverero: ut scias quomodo
oporteat te in domo dei consistari que est
ecclesia dei vivum: columna ⁊ firmamen-
tum veritatis. Et manifeste magnum est
pietatis sacramentum sicut manifestatum
est in carne: iustificatum est in
spiritu: apparuit angelis predicatum
est gentibus: creditum est in mun-
do: assumptum est in gloria.

Spiritus autem manifeste dicit: quia
in novissimis temporibus disce-
dent quidam a fide: accedentes spiriti-
bus erroris ⁊ doctrinis demoniorum in
hypocritis: loquentium mendacium ⁊ caute-
riam habentium suam conscientiam: pro-
hibentium nubere: abstinere a cibis quos

deus creauit ad precipiendū cū gratias
actione fidelibus: & hijs q̄ cognouerunt
veritate. Quia oīs creatura dei bona: et
nichil reiciendū qd̄ cū gratias actione
pripitur. Sanctificat̄ enī per verbū dei
et orationē. Hec proponens fratribz
bonus eris minister cristi ihesu: emitti-
tus verbis fidei & bone doctrine quā
assecutus es. Ineptas aut̄ & aniles fa-
bulas deuita. Ecce aut̄ teipm̄ ad pi-
etate. Nā corporalis exercitatio ad mo-
dicū utilis ē. Pietas aut̄ ad omnia u-
tilis ē: promissionē habens uite. que
nūc est et future. Fidelis sermo: & omni
acceptatione dignus. In hoc enī labo-
ramus & maledicim̄ quia speramus
in deū uiuū: q̄ est saluator omniū ho-
minū: maxime fidelium. Precipe hec et
dice. Nemo adolescentiā tuā deumit:
sed exemplū esto fidelium. ī verbo. in con-
uersatione. in caritate. ī fide. in castita-
te. Dū uenis attende lectōni exhortati-
oni doctrine. Noli negligere gratiam
que in te ē: que data ē tibi per propheti-
am cū impositione manuum p̄biterij.
Hec meditare: ī hijs esto: ut profectus
tuus manifestus sit omnibus. Attēde enī tibi
& doctrine: instā ī illis. Hoc enī faciēs. &
teipm̄ saluū faciēs: & eos q̄ te audiūt.
etimore ne increpaueris: sed
obsecra ut patre. Iuuenes ut fra-
tres: anus ut mres: iuuectas ut soro-
res ī omni castitate. Viduas honora:
que uere uidue sūt. Si qua aut̄ uidua
filios aut nepotes habet: discat pri-
mum domū suā regere & mutuā uicē
reddere parentibus. Hoc enī acceptum
est corā deo. Que aut̄ uere uidua est et
desolata speret in deū: & instet obsecra-
tionibz & orationibz nocte & die. Nā
que in delitijs ē: uiuens mortua ē. Et
hoc p̄cipe: ut increphensibiles sint. Si

quis aut̄ suoz & maxime domesticoz
curam nō habet. fidem negauit: & ē in-
fidei deterior. Vidua eligatur nō mi-
nus seagica annozū. que fuerit unius
uiri uxor: in opribz bonis testimoni-
um habens: si filios educauit. si h̄spi-
rio recepit si sanctorū pedes lauit: si tri-
bulationē paciētibus sumministravit:
si omne opus bonū subsequuta ē. Ad-
ulescentiores aut̄ uiduas deuita. Cum
enim luxuriate fuerit in cristo nubere
uolūt: habentes damnationē: q̄a pri-
mā fidem irrita fecerūt. Simul autē &
ociose discunt circuire domos: nō so-
lum ociose sed & uerbosē & curiosē: lo-
quētes q̄ nō oportet. Uolo aut̄ iunio-
res nubere. filios procreare: matres fa-
milias esse: nullā occasionem dare ad-
uersario maledidi gratia. Nam enim
quedā uere sunt retro sathanan. Si
q̄s fidelis habet uiduas sumministrat
illis ut non grauetur ecclia: ut hijs q̄
uere uidue sūt sufficiat. Qui bene pre-
sunt p̄biteri duplici honore digni
habentur: maxime q̄ laborāt in uerbo
& doctrina. Dicit enim scriptura. Non
infrenabis os boni tricurati. Et dignus
est operarius mercede sua. Aduersus
p̄biterū accusationē noli recipere: ni-
si sub duobz aut tribus testibus. Pec-
cātes corā omnibus argue: ut & ceteri
timorē habeāt. Testor corā deo et cristo
ihesu & ceteris āgelis. ut hec custodias
sine p̄iudicio: nichil faciēs alterā par-
tem declinando. Manus cito nemini
imposueris: neq; comunicaueris pecca-
tis alienis. Teipm̄ castū custodi. Noli
adhuc aqua bibere: sed modico ui-
no uere propter stomachū tuū et fre-
quentes tuas infirmitates. Quorun-
dam hominū peccata manifesta sunt
p̄cedencia ad iudiciū: quos d̄ audeat

subsecuntur. Similiter et facta bona manifesta sunt: et que aliter se habere abscondi non possunt.

Quicumque sunt sub iugo serui dominos suos omni honore dignos arbitrentur: ne nomen domini et doctrina blasphemetur. Qui autem fideles habent dominos non detrahunt quia fratres sunt: sed magis seruiant quam fideles sunt et dilecti: quam beneficii participes sunt hec doce: et exhortare. Si quis aliter docet: et non acquiescit sanis sermonibus domini nostri ihesu christi. et ei que secundum pietatem est doctrina: superbus nichil sciens sed languens circa questiones et pugnas verborum: ex quibus oriuntur inuidie detractiones blasphemie suspensiones male-obliterationes hominum mente corruptorum et que veritate priuati sunt: existimantium questum esse pietatem. Est autem questus magnus: pietas cum sufficientia. Nichil enim intulimus in hunc mundum: hanc dubium quam nec auferre quod possumus. Habentes autem alimenta et quibus tegamur: hijs contenti sumus. Nam qui volunt diuites fieri: incidunt in temptationem et in laqueum dyaboli et desideria inuisibilia et nocua: que mergunt homines in inicitiam et perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes errauerunt a fide: et inseruerunt se doloribus multis. Tu autem o homo dei hec fuge. Sedare vero iustitiam. pietatem. fidem. caritatem. patientiam. mansuetudinem. Certa bonum certamine: apprehende vitam eternam: in qua vocatus es et desillus bonam confessionem coram multis testibus. Precipio tibi coram deo qui viuificat omnia et christo ihesu qui testimonium reddidit sub potestate pilato bonam confessionem: ut serues mandatum sine macula irreprehensibile usque in aduentum domini nostri ihesu christi: quem suis temporibus ostendet beatus et solus potes rex regum et dominus

dominantium: qui solus habet immortalitatem et lucem inhabitat inaccessibilem: quem nullus hominum vidit sed nec videre potest: cui honor et imperium sempiternum amen. Diuitibus huius seculi precepe non sublimem sapere: neque sperare in incerto diuitiarum sed in deo viuo qui prestat nobis omnia abunde ad fruendum: bene agere: diuites fieri in bonis operibus: facile tribuere. et munificare: et aurizare sibi fundamentum bonum in futurum: ut apprehendant vitam eternam. Et thimothee depositum custodi: diuitias perhas uocum nouitates et oppositiones falli notis scientie: quam quidam permittentes circa fidem exciderunt. Gratia tecum amen.

Explicit epistola ad thimothem primam

Incipit argumentum in epistola secunda

Thimothee scribit de exhortatione martirij et omnis regule veritatis: et quod futurus sit temporibus nouissimis. et de sua passione: scribit a roma.

Explicit argumentum in epistola secunda ad thimothem

Aulus apostolus ihesu christi per uoluntatem dei secundum promissionem uite que est in christo ihesu. thimothee carissimo filio: gratia et misericordia et pax a deo patre nostro et christo ihesu domino nostro. Gratias ago deo meo cui seruis a progenitoribus meis in conscientia pura: quod sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die desiderans te videre memor lacrimarum tuarum ut gaudio implear. Recordationem accipies et fidei que est in te non ficta que et habitauit primum in auia tua loride et matre tua eunice. Certus sum autem quod et in te propter quam causam amoneo te ut resuscites gratiam dei que est in te per impositionem manuum mearum. Non enim dedit nobis deus

spiritu timoris sed virtutis et dilectio-
nis et sobrietatis. Noli itaque erubescere
testimonium domini nostri neque me
vinculum eius: sed collabora euangelio
secundum virtutem dei. qui nos liberavit et vo-
cavit vocatione sua sancta: non secundum o-
pera nostra sed secundum propositum suum et
gratiam. que data est nobis in christo ihesu
ante tempora secularia. Manifestata est au-
tem nunc per illuminationem saluatoris nostri
ihesu christi: qui destruxit quidem mortem.
illuminavit autem vitam et incorruptio-
nem per euangelium: in quo positus sum
ego predicator et apostolus et magister
gentium. Ob quam causam etiam hoc patior:
sed non confundor. Scio enim cui credidi:
et certus sum quia potestas est depositum
meum servare in illum diem. Formam habe-
sanctorum verborum que a me audisti in fide et
in dilectione in christo ihesu. Bonum depo-
situm custodi per spiritum sanctum qui ha-
bitat in nobis. Scis enim hoc quod averti
sunt a me omnes qui in asia sunt: ex quibus
est phigelus et hermogenes. Deo mise-
ricordiam dominus orneliori domini: quia sepe
me refrigeravit et catenam meam non
erubuit: sed cum romam venisset sollici-
te me quesivit et invenit. Deo illi dominus in-
venire misericordiam a deo in illa die. Et qua-
ta ephesti ministravit michi tu melius
ergo fili mi confortare nosti.
Quare in gratia que est in christo ihesu:
et que audisti a me per istos testes hoc
commenda fidelibus hominibus qui ydo-
nei erunt et alios docere. Labora sicut ho-
nus miles christi ihesu. Memus militans
deo. implicat se negociis secularibus:
ut ei placeat cui se probavit. Nam et qui
certat in agone non coronabitur nisi
legitime certaverit. Laborantem agricola-
m oportet primum de fructibus accipere.
Intellige que dico: dabit enim tibi dominus

in omnibus intellectum. Memus esto dominum
ihesum christum resurrexisse a mortuis ex
semine david secundum euangelium meum in
quo laboro usque ad vincula quasi male
operans: sed verbum dei non est alliga-
tum. Ideo omnia sustineo propter electos: ut
et ipsi salutem consequantur que est in christo
ihesu cum gloria celesti. Fidelis sumus. Nam
si commotus sumus et commutemur: si sus-
tinebimus et regnabimus: si negave-
rimus et ille negabit nos: si non credi-
mus ille fidelis permanet: negare se
ipsum non potest. Hec autem commune
rectificationis coram deo. Noli contendere ver-
bis: ad nichil enim utile est nisi ad sub-
versionem audientium. Sollicite autem
cura te ipsum. probabile exhibere deo: que-
rarium inconcusibile. recte tractate verbum
veritatis. Prophana autem et inanilo-
quia devota. Multum enim proficiunt ad im-
pietatem: et sermo eorum ut ceteris serpit. Ex
quibus est hymentus et philetus: qui a ve-
ritate egredierunt dicentes resurrectionem
esse iam factam: et subvertentur quorundam
fidem. Sed firmum fundamentum dei stat: ha-
bens signaculum hoc. Cognovit domi-
nus qui sunt eius: et discedat ab iniquitate
omnis qui invocat nomen domini. In ma-
gna autem domo non solum sunt vasa au-
rea et argentea. sed et lignea et fictilia: et
quedam quidem in honore: quedam autem in
contumeliam. Si quis ergo emundaverit
se ab istis. erit vas in honore sanctifica-
tum: et utile domino ad omne opus bonum
paratum. Juventilia autem desideria fuge:
sectare vero iustitiam fidem spem et cari-
tatem et pacem cum hiis qui invocant do-
minum de corde puro. Stultas autem et
sine disciplina questiones devota: scias
quia generant lites. Secum autem dominum non
oportet ligare: sed mansuetum esse ad
omnes. docibilem. patientem cum modestia

corripientē eos q̄ resistunt veritati: ne-
quādo deus det illis penitentiam ad
cognoscendam veritatem. et resipi-
scāt a dyaboli laqueis: a quo captiui
teneantur ad ipsius voluntatem.

Hoc autē scito quia in nouissimis
diebus. instabūt tēpora pericu-
losa: et erūt homines seipos amantes.
cupidi. elaci. superbi. blasphemii parenti-
bus nō obediētes. ingrati. scelesti. sine
affectione sine pace. criminatores. in-
continētes. inimicos. sine benignitate
proditores. proterui. cumidi et volu-
ptatum amatores. magis q̄ dei: ha-
bentes speciem quidē pietatis. virtutem
autē eius abnegantes. Et hos deuota.
Et hīs enī sunt q̄ penetrant domos
et captiuas ducunt mulierculas hone-
ratas peccatis. que ducuntur varijs
desiderijs: semp̄ discētes. et nunq̄ ad
scientiā veritatis p̄uenientes. Quē ad-
modū autē iamnes et mambres resis-
terunt moysi. ita et hīs resistunt verita-
ti: homines corrupti mēte. reprobi cir-
ca fidem: sed ultra nō proficiēt. Insi-
pientia enim eorū manifesta erit om̄i-
bus: sicut et illorū fuit. Tu autē assēcu-
tus es meam doctrinā. institutionem.
propositū. fidem longanimitatem di-
lectionē patientiā p̄secutiones passio-
nes: qualia michi facta sunt antiochi-
e yconio listris. quales p̄secutiones
sustinui: et te om̄ibus recipit me dñs.
Et om̄es qui pie volunt vivere in cri-
sto ihesu p̄secutionē patient. Mali autē
homines et seductores proficiēt in
pius: errantes et in errorem mittentes.
Tu vero p̄mane in hīs que didicisti.
et credita sunt tibi: sciens a quo didice-
ris. et q̄a ab infantia sacras litteras
nostri. que te possunt instruere ad salu-
tem p̄ fidem que ē in cristo ihesu. Om̄is

scriptura diuinitus inspirata. utilis ē
ad docendū. ad arguēdū. ad corripiēdū.
ad erudiēdū i iusticia: ut p̄fect⁹ sit
homo dei ad om̄e op⁹ bonū instructus.

Estificor corā deo et ihu cri-
sto q̄ iudicatur⁹ ē uiuos et mor-
tuos. et aduentū ipsius et regnū eius:
predica uerbū iusta oportune impor-
tune. argue. obsecra. increpa in om̄i
patientia et doctrina. Scit enim tēpus
cum sanam doctrinā nō sustinebunt:
sed ad sua desideria coacerabunt tibi
magistros pruriētes auribz: et a veri-
tate quidē auditū auertent. ad fablas
autē auertentur. Tu uero uigila. om̄i-
bus labora: opus fac euangeliste. mi-
nisteriū tuum imple. sobri⁹ esto. Ego
enī iam delibor: et tempus resolutionis
mee instat. Bonū certamen certavi:
cursum consummaui: fidem euasi. In
reliquis reposita ē michi corona iusti-
cie: quā reddet michi dñs i illa die iu-
stus iudex. Nō solum autē michi: sed et
hīs qui diligūt aduentū ei⁹. Festina
ad me uenire cito. Denas enī me reli-
quit diligens hęc sedm et abiit thessa-
lonicam. crescens i galaciā. thicus in
dalnaciā: lucas ē mecum solus. Mar-
cum assume et adduc tecum: est enim mi-
chi utilis in ministerio. Thichicū autē
misi ephelum. Penulā quā reliqui tro-
ade apud carpū ueniēs affer tecum et
libros: maxime autē membranas. Al-
legāder crari⁹ mltā mala michi ostē-
dit: reddet illi dñs scdm̄ opera ei⁹: quē
et tu deuota. Valde enim resistit uobis
nostris. In prima mea defensione. ne-
mo michi affuit. sed om̄es me dereli-
querūt: nō illis reputet. Dñs autē mi-
chi affuit et confortauit me ut p̄ me p̄di-
cario impleretur: et audiāt om̄es gentes
et liberat⁹ sum de ore leonis. Liberauit

me dñs ab omni opere malo. et saluū
faciet in regnū suū celeste: cui gl'a in se-
cula seculorū amen. Saluta priscillā
et aquilam: et onisifori domū. Erastus
remansit corinthi: trophimū autē reli-
qui infirmū mileti. Festina ante hye-
nem venire. Saluant te eubolus et
pudens et linus et claudia: et fratres
omnes. Dñs ihesus christus cum spiri-
tu tuo. Gratia vobiscū amen.

Epistola secunda ad theodosium imperatorem

Epistola ad theodosium imperatorem

Thyrum cōmone facit et in-
stituit de cōstitutione p̄sbi-
teri et de spiritali conuer-
satione et hereticis vitan-
dis: et traditōnibz iudaicis credūt: scri-
bens ei a nycopoli.

Aulus serus dei apo-
stolus autē ihesu cri-
sti secundū fidem ele-
ctorum dei et agnitō-
nem veritatis. que
secundū pietatē est i

spem vite eterne: quā promissit qui nō
mentitur deus ante temporalia seclaria.
manifestauit autē tēporibz suis verbū
suū in p̄dicatione. que credita ē michi
scdm̄ p̄ceptum saluatoris nostri dei:
thyro dilecto filio scdm̄ communē fidē
gratia et pax a deo patre et christo ihesu
saluatore nostro. Qui rei gratia reli-
qui te cete ut ea que desunt corrigas:
et cōstituas p̄ ciuitates p̄sbiteros sicut
et ego disposui tibi si quis sine crimi-
ne unius uxoris vir: filios habens fi-
deles non in accusatione luxurie aut
nō subditos. Oportet etiā episcopū si-
ne crimine esse sicut dei dispensatorem:
non superbū nō iracundū non vino-
lectum nō p̄cullorem. nō turpis lucci

cupidū: sed hospitale benignū. sobriū.
iustum. s̄ctum. cōtinentē. amplecten-
tem eū qui scdm̄ doctrinā ē fidelem ser-
monē: ut potēs sit exhortari i doctrina
sana. et eos qui contradicunt arguere.
Sūt etiā multi etiā inobedientes. vani-
loqui et seductores. maxime qui de cir-
cumcisione sunt quos oportet red ar-
gui: qui vniuersas domos subuertūt.
docentes q̄ nō oportet turpis lucci gra-
tia. Dixit quidā ex illis prius iporū
propheta. Creentes semper mendaces
male bestie ventris pigri. Testimonium
hoc verum est. Quā ob causam incre-
pa illos dure ut sani sint in fide: non
intendētes iudaicis fabulis et mādatis
hominū auerlatiū se a veritate. Omnia
munda mundis: cōiūgnatis autē et
infidelibz. nichil ē nūdū: sed inūgnate
sunt eorum et mens et consciētia. Con-
fitemē se nosse deum factis aut negar:
cum sint abominati et incredibiles et
ad omne opus bonum reprobī.

Qu autē loquere que decet sanā
doctrinā. Senes ut sobrii sint:
pudici. prudētes. sani in fide: in dilecti-
one i paciētia. Anus similiter i habitu
sando: nō criminatīces. non multo
vino seruētēs: bene docentes ut pruden-
tiam doceāt. Adolescentulas. ut viros
suos ament: filios suos diligāt: pru-
dentes. castas. sobrias domū curā ha-
bētes: benignas. subditas viris suis:
ut non blasphemetur verbū dei. Iuue-
nes similiter hortare ut sobrii sint. In
omnibus tēp̄m prebe exemplū bonorū
operū: in doctrina. i integritate. in gra-
uitate. Verbū sanū irreprehensibile: ut
is qui ex aduerso ē reccatur: nichil ha-
bens malū dicere de nobis. Senes
dñs suis subditos esse in omnibz pla-
centes: nō traditētes. nō fraudātes.

sed in omnibus fidem bonam ostendentes:
ut doctrinam saluatoris nostri dei omnem
in omnibus. Apparuit etiam gratia dei
et saluatoris nostri omnibus homi-
nibus erudiens nos: ut abnegantes
impietatem et secularia desideria. So-
brie et iuste et pie vivamus in hoc se-
culo: expectantes beatam spem et ad-
ventum glorie magni dei et saluato-
ris nostri ihesu christi: qui dedit semetipsum
pro nobis ut nos redimeret ab omni
iniquitate: et munderet sibi populum acce-
ptabilem sectatorem bonorum operum.
Hec loquere et exhortare: et argue cum
omni imperio. Amen te dicitur.

Ammone illos principibus et po-
testatibus subditos esse: dicto ob-
bedire: ad omne opus bonum paratos esse:
nemine blasphemare. non litigiosos
esse. sed modestos: omnem ostendentes
mansuetudinem ad omnes homines. Exam-
en aliquando et nos insipientes increduli
errantes servientes desideriis et volupta-
tibus variis: in malicia et invidia agere:
odibiles. odientes iniuriam. Cum autem beni-
gnitas et humanitas apparuit salua-
toris nostri dei non ex operibus iusticie que
fecimus nos sed secundum suam misericordiam
salvos nos fecit per lavacrum regenerati-
onis et renovationis spiritus sancti quem
effudit in nos abunde per ihesum christum
salvatore nostrum: ut iustificati gratia
ipsius heredes simus secundum spem vite eter-
ne. Fidelis sermo est. Et de his volo te
confirmare: ut curent bonis operibus pre-
esse que credunt deo. Hec sunt bona et utilia
hominibus. Stultas autem questionum.
et genealogias et detractiones et pugnas
legis devota. Sunt enim inutiles et vane.
Hericum hominem post unam et secundam
correctionem devota: sciens quia submissus
est qui eiusmodi est: et delinquit cum sit

proprio iudicio condemnatus. Cum mise-
ro ad te arteman aut tythicum: festina
ad me venire nicopolim. Ibi enim statui
hyemare. Zenam legisperitum et appol-
lo sollicitate premitte: ut nichil illis desit.
Discant autem et nostris bonis operibus pre-
esse ad usus necessarios: ut non sint in-
fructuosi. Salutant te qui mecum sunt om-
nes. Saluta eos qui nos amant in fide.
Gratia dei cum omnibus vobis amen.

Philemoni familiares lit-
teras facit per Onesimum ser-
vum suum: scribens ei ab ur-
be roma de carcere per su-
prescriptum Onesimum.

Paulus vincens cri-
sti ihesu et thimothe-
us frater: philemo-
ni dilecto adiutori
nostro. et appie sorori
carissime et arcippo
comilitoni nostro: et ecclesie que in domo
tua est. Gratia vobis et pax a deo pa-
tre nostro: et domino ihesu christo. Gratias a-
go deo meo semper memoriam tuam faciens
in orationibus meis audiens carita-
tem tuam et fidem quam habes in domino ihe-
su et in omnes sanctos: ut communicatio
fidei tue evidens fiat in agnitione omnis
operis boni in christo ihesu. Haudum enim
magnum habui et solationem in caritate
tua: quia viscera sanctorum requieverunt per
te frater. Propter quod multam fiduciam
habens in christo ihesu imperandi
tibi quod ad rem pertinet: propter carita-
tem magis obsecro cum sis talis ut pau-
lus senex nunc autem et vincens ihesu christi:
obsecro te per meo filio quem genui in vin-
culis Onesimo qui tibi aliquando inutilis

fuit: nunc autem et michi et tibi utilis: quem remisi tibi. Tu autem illum ut mea viscera suscipe. Quem ego volueram mecum detinere: ut pro te michi ministraret in vinculis euangelij. Sine consilio autem tuo nichil volui facere: uti ne velut ex necessitate bonum tuum esset: sed voluntarium. For- sitan enim ideo discessit ad horam a te: ut eternum illum reciperes: iam non ut seruum sed pro seruo carissimum fecim: maxime michi. Quanto autem magis tibi: et in carne et in domino. Si ergo habes me socium: suscipe illum sicut me. Si autem aliquid nocuit tibi aut debet: hoc michi imputa. Ego paulus scripsi mea manu. Ego reddam: ut non dicam tibi quod et tempus michi debes. Ita frater ego te seuar in domino: refice viscera mea in christo. Confidens in obedientia tua scripsi tibi: scies quoniam et super id quod dico facies. Simul et para michi hospitium: nam spero per orationes vestras donari me vobis. Saluat te epaphras captivus noster in christo ihesu: marcus aristarchus demas et thimas adiutores mei. Gratia domini nostri ihesu christi cum spiritu vestro amen.

Explicit epla ad philomoneum incipit epla ad thessalonicenses

In primis dicendum est cur ap-
 plus paulus in hac epla scribendo non servaverit
 nomen suum: ut vel vocabulum nominis
 sui vel ordinis describeret dignitatem.
 Hec causa est quod ad eos scribens qui ex cir-
 cuncisione crediderant quasi gentium apo-
 stolus et non hebreorum: sciens quodque eos
 superbiam suamque humilitatem ipse dem-
 stras meritum officij sui noluit ostendere.
 Nam simili modo etiam iohannes ap-
 plus propter humilitatem in epla sua nomen
 suum eadem ratione non pretulit. Hanc ergo
 eplam fertur apostolus ad hebreos con-
 scriptam hebraica lingua misisse: cuius

seculum et ordinem retinens lucas euan-
 gelista post excessum apostoli pauli
 greco sermone composuit. *Explicit ar-
 gumentum hanc epla ad hebreos*

Multipharie multisque
 modis olim deus
 loquens patribus in
 prophetis: novissi-
 me diebus istis locu-
 tus est nobis in filio

quem constituit heredem universorum: per quem
 fecit et secula. Qui cum sit splendor glorie
 et figura substantie eius: portansque omnia
 verbo virtutis sue purgationem pecca-
 torum faciens: sedet ad dexteram maiesta-
 tis in excelsis tanto melior angelis ef-
 fectus: quanto differetius pre illis no-
 men hereditavit. Cui cum dixit aliquan-
 do angelorum filius meus es tu ego ho-
 die genui te. Et rursum. Ego ero illi in
 patrem: et ipse erit michi in filium. Et cum
 iterum introducit primo genitum in orbem
 terre dicit. Et adorent eum omnes an-
 geli dei. Et ad angelos quidem dicit.
 Qui facit angelos suos spiritus: et mi-
 nistros suos flammam ignis. Ad filium
 autem. Thronus tuus deus in seculum
 seculi: virga equitatis virga regni tui.
 Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem:
 propterea unxit te deus deus tuus o-
 leo exultationis pre participibus tuis.
 Et tu in principio digne terram fundasti:
 et opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi
 peribunt tu autem permanebis: et omnes
 ut vestimentum veterascent. Et velut a-
 mictum mutabis eos et mutabuntur:
 tu autem idem ipse es: et anni tui non
 deficient. Ad quem autem angelorum di-
 xit aliquando sede a dextris meis: quo-
 adusque ponam inimicos tuos scabellum
 pedum tuorum. Nonne omnes sunt ministra-
 torum spiritus: et ministerium unum propter

eos qui hereditatem capiunt salutis?
Propterea abundantius oportet
obseruare nos ea que audiuimus:
ne forte pessimum. Si enim qui per ange-
los dictus est sermo factus est firmus. et
si omnis per uariationem et inobedientiam ac-
cepit iustam mercedis retributionem: quo-
modo nos effugiemus si tantam neglexeri-
mus salutem? Que cum incipit accepisset
enarrari per dominum: ab eis que audierunt in-
nos confirmata est: testate deo signis et po-
tentis et variis virtutibus et spiritus san-
cti distributionibus secundum suam uoluntatem.
Non enim angelis subiecit deus orbem
terre futurum: de quo loquuntur. Testatus
est autem in quodam loco que dices. Quid
est homo qui memor es eius: aut filius
hominis quoniam uisitas eum? Minuisti
eum paulo minus ab angelis: gloria
et honore coronasti eum: et constituisti
eum super opera manuum tuarum. Omnia
subiecisti sub pedibus eius. In eo enim
quod omnia ei subiecit: nichil dimisit non
subiectum ei. Nunc autem necdum uidemus
omnia subiecta ei. Cum autem que modico
que angeli minoratus est uidemus ihesum:
propter passionem mortis gloria et honore
coronatum: ut gratia dei pro omnibus
gustaret mortem. Decebat enim eum pro-
pter que omnia et pro que omnia: que mul-
tos filios in gloriam adduxerat: aucto-
rem salutis eorum pro passionem consummare.
Qui enim sanctificat et qui sanctificatur:
eum uno omnes. Propter quam causam
non confunditur fratres eos uocare di-
cens. Filii abo nomine tuum fratribus me-
is: in medio ecclesie laudabo te. Et ite-
rum. Ego eto fidens in eum. Et iterum. Ecce
ego et pueri mei: quos dedit michi de-
us. Quia ergo pueri communicauerunt
carni et sanguini: et ipse similiter parti-
cipauit eisdem: ut pro mortem destrueret

eum qui habebat mortis imperium id est
dyabolum: et liberaret eos qui timore
mortis pro totam uitam obnoxij erant futu-
ri. Multos enim angelos apprehendit:
sed semetipsum abrahe apprehendit. Unde
debit pro omnia fratribus similari: ut
misericos fieret et fidelis pontifex ad
deum: ut repropitiaret delicta populi. In eo
enim in quo passus est ipse et temptatus: po-
tes est et eis que temptant auxiliari.

Unde fratres sancte uocationis celestis
participes. Considerate apostolum et pon-
tificem confessionis nostre ihesum: que fide-
lis est ei qui fecit illum: sicut et moyses
in omni domo eius. Amplioris enim
glorie iste pro moysse dignus est habitus:
quanto ampliore honore habet domus
qui fabricauit illam. Omnis namque do-
mus fabricatur ab aliquo. Qui autem
omnia creauit. Deus. Et moyses quidem
fidelis erat in tota domo eius tanquam sa-
mulus in testimonium eorum que dicenda
erant: testis uero tanquam filius in domo
sua. Que domus sumus nos: si fidu-
ciam et gloriam spei usque ad fidem fir-
mam retineamus. Quapropter sicut di-
xit spiritus sanctus hodie si uocem au-
dicitis nolite obdurare corda uestra: si-
cut in exacerbatione secundum diem tempta-
tionis in deserto. Ubi temptauerunt
me patres uestri: probauerunt et uiderunt
opera mea quadraginta annis. Pro-
pter quod infensus sui generationi huic:
et dixi semper errant corde. Ipsi autem non
cognouerunt uias meas: quibus irra-
ui in ira mea si incoibunt in requiem
meam. Videte fratres: ne forte sit in ali-
quo uestrum cor malum incredulitatis dis-
cedendi a deo uiuo. Sed adhortami-
ni uosmetipsos pro singulis diebus donec
hodie cognominat ut non obduretur
que et uobis fallacia peccati. Participes

enim cristi effecti sumus: si tamen inci-
um substantie ei⁹ usq; ad fine firmum
retineamus: du⁹ dicit hodie si vocem
ei⁹ audieritis nolite obdurare corda
vestra quemadmodu⁹ in illa exacerbatio-
ne. Quidam enim audientes exacerbaue-
runt: sed non universi q⁹ profecti sunt ab
egypto p⁹ moysen. Quibus autem infens⁹
est quadraginta annis: Nonne illis qui
peccaverunt: quoru⁹ cadauera p⁹strata
sunt in deserto? Quibus autem iuravit
non introire in requie⁹ ipsius: nisi illis
qui increduli fuerunt? Et videmus qui-
a non potuerunt introire in requiem
ipsius propter incredulitatem.

Concedamus ergo: ne forte relicta
solicitatione introeundi in requie⁹
eius. existimet aliquis se nobis deesse.
Et tunc et nobis nunciatum est quemadmo-
dum et illis: sed non profuit illis ser-
mo audit⁹ non admixtus fidei ex hijs
que audierunt. Ingrediemur enim in re-
quiem q⁹ credidimus: quemadmodu⁹ di-
xit. Sicut iuravi in ira mea: si introi-
bunt in requie⁹ mea. Et quidem operibus
ab institutione mundi p⁹fectis: dixit enim
quodam loco de die septima sic. Et re-
quieuit deus die septima ab omnibus
operibus suis. Et in isto rursum. Si in-
troibunt in requie⁹ mea. Quoniam ergo
supersit introire quosdam in illam: et hijs
quibus p⁹oribus annunciatum est non in-
troierunt propter incredulitate⁹: iteru⁹
terminat die quendam hodie in David
dicendo: post tantu⁹ temporis sicut supra
dictu⁹ est: hodie si voce⁹ eius audieritis
nolite obdurare corda v⁹ra. Nam si
eis ihesus requie⁹ p⁹strasset: nunq⁹ de a-
lia loqueretur post hac die. Itaq; relin-
quitur sabbatum ipso dei. Qui enim
ingressus est in requiem ei⁹: etiam ipse
requieuit ab operibus suis sicut et a

luis deus. festinemus ergo ingredi in
illam requiem: ne in idipsum quis inci-
dat incredulitatis exemplum. Quis est
enim sermo dei et efficax et penetrabili-
or omni gladio ancipiti: et p⁹tingens
usq; ad divisione⁹ anime ac spiritus-
compagum quoq; ac medullarum: et dis-
cretor cogitationum et interiorum cordis.
Et non est ulla creatura invisibilis in
respectu ei⁹: omnia autem nuda et aperta
sunt oculis eius: ad que⁹ nobis sermo.
Habentes ergo pontificem magnum qui
penetrauit celos ihesum filium dei: tene-
amus spei n⁹e confessionem. Non enim
habemus pontificem q⁹ non possit com-
pati infirmitatibus n⁹is: temptatum
autem p⁹ omnia pro similitudine absq;
peccato. Adam⁹ ergo cum fiducia ad thro-
num gratie ei⁹: ut misericordiam consequamur. et
gratiam inveniam⁹ in auxilio oportuno.
Mnis namq; pontifex ex
hominibus assumpt⁹ pro homi-
nibus constituitur in hijs que sunt ad
deum: ut offerat dona et sacrificia pro
peccatis. Qui ad dolere possit hijs qui i-
gnorat et errat: qui et ipse circumdatus
est infirmitate: et propterea debet quemad-
modu⁹ et p⁹ ipso. ita etiam et p⁹ semetipso
offerre pro peccatis. Nec quisq; sumit
sibi honorem: sed q⁹ vocat a deo tanq⁹
aaron. Sic et christus non semetipsum cla-
rificavit ut pontifex fieret: sed qui locu-
tus est ad eum. Filius meus es tu: ego
hodie genui te. Quemadmodu⁹ et in alio
loco dicit. Tu es sacerdos in eternum:
sedm ordinem melchisedech. Qui in die-
bus carnis sue p⁹ces supplicationesq;
ad eum qui possit illum saluum facere a mor-
te: cum clamore valido et lacrimis: offe-
rens: exauditus est pro sua reverentia.
Et quidem cum esset filius dei didicit ex
hijs q⁹ passus est obedientiam: et colu⁹mar⁹

factus est omnibus obtemperantibus sibi
causa salutis eterne: appellatus a deo
pontifex iuxta ordinem melchisedech. De
quo nobis grandis sermo et interpre-
tabilis ad dicendum: quoniam imbecille
facti estis ad audiendum. Etiam cum debe-
retis magistri esse propter tempus: rur-
sum indigetis ut vos doceamini que
sunt elementa regni sermonum dei: et fa-
cti estis quibus lacte opus sit non solidis
cibus. Omnis enim qui lactis est particeps:
repperit sermonis iusticie. Parvulus
enim est. Perfectorum autem est solidus cibus:
eorum qui pro ipsa consuetudine exercitatos
habet sensus ad discretionem boni ac mali.

Quapropter inimitabiles in
operationis christi simonem ad perfecti-
onem seramur: non rursum iacientes fun-
damentum penitentiae ab operibus mortui-
is. et fidei ad deum. baptisimatam doctri-
ne. impositionis quoque manuum. ac re-
surrectionis mortuorum: et iudicij eterni.
Et hec faciemus: si quidem permisit deus.
Impossibile enim est eos qui semel sunt
illuminati. gustaverunt etiam donum ce-
leste. et participes facti sunt spiritus sancti:
gustaverunt nichilominus bonum
dei verbum. virtutesque seculi veteri. et pro-
lapsi sunt: rursum renouari ad penitenti-
am: rursum crucifigentes submicipsis
filium dei: et ostentui habentes. Terra enim
sepe venientem super se bibens ymbrem
et germinans herbam opportunam illis a
quibus colitur accipit benedictionem a deo:
proferens autem spinas ac tribulos
reproba est et maledicto proxima: cuius
consummatio in combustionem. Con-
fidimus autem de vobis dilectissimi me-
liora et viciniora salutis: tam et si ita
loquimur. Non enim iniustus deus ut
obliviscatur operis vestri et dilectionis quam
ostendistis in nomine ipsius: qui ministrastis

sandis et ministratis. Cupimus autem
unumquemque vestrum eandem ostentare sol-
licitudinem ad repletionem spei usque in
finem ut non segnes efficiamini: verum
imitatores eorum qui fide et patientia
hereditabunt promissiones abrahe
namque promittens deus. quam neminem
habuit pro quem iuraret maiorem: iuravit
pro semetipsum dicens. nisi benedicens be-
nedicam tibi et multiplicans multipli-
cabo te: et sic longanimiter ferens ade-
ptus est repromissionem. Homines enim
pro maiorem sui iurant: et omnis conventio
eorum finis ad confirmationem. est iuramentum.
In quo abundantius volens deus osten-
dere pollicitationis hereditibus immo-
bilitatem filij sui. interposuit iuramen-
tum: ut pro duas res immobiles qui-
bus impossibile est mentiri deum. fortis-
simam solatium habeamus qui confugimus
ad tenendam propositam spem: quam sicut
anchoram habemus anime tutam ac fir-
mam et incedentem usque ad interiora
velaminis: ubi precursor pro nobis intro-
iit ihesus secundum ordinem melchi-
sedech. pontifex factus in eternum.

Hic enim melchisedech rex salem
sacerdos dei summi qui obvium
abrahe regresso a cede regum: et benedi-
xit ei: cui et decimas omnium diuisit
abraha: primum quidem qui interpretatur
rex iusticie. Deinde autem et rex salem quod
est rex pacis: sine patre. sine matre. sine
genealogia. neque initium dierum neque finem
vite habens: assimilatus autem filio dei
manet sacerdos in perpetuum. Intuemini
autem quantum sit hic: cui et decimas dedit
de precipuis abraha patriarcha. Et
quidem de filijs leui sacerdotum accipien-
tes. mandatum habet decimas sumere
a populo secundum legem id est a fratribus suis:
quamque et ipsi egerunt de labijs abrahe.

cuius aut generatio non annumeratur
in eis. decimas sumpsit ab abraham:
et hunc qui habebat repromissiones
benedixit. Sine ulla aut traditione:
quod minus est a meliore benedicere. Et
hic quidem decimas mortuos homines
accipit: ibi aut testatur quia uiuit.
Et ut ita dictum sit per abraham: et leui: quod
decimas accepit decimat⁹ est. Adhuc
enim in lumbis patris erat: quando obui-
auit ei melchisedech. Si ergo consumma-
tio per sacerdotium leuiticum erat: ipsius enim
sub ipso legem accepit: quid adhuc ne-
cessarium fuit secundum ordinem melchisedech
alium surgere sacerdotem et non secundum ordi-
nem aaron dici? Translato enim sacerdo-
tio: necesse est ut et legis translatio fiat.
In quo enim hec dicuntur de alia tribu est:
de qua nullus altaris presbiter fuit. Ma-
nifestum est enim quod ex iuda ortus sit deus
nosster: in qua tribu nichil de sacerdoti-
bus moyses locutus est. Et apostolus adhuc
manifestum est: si secundum similitudinem
melchisedech resurgat alius sacerdos
qui non secundum legem mandati carnalis fa-
ctus est: sed secundum uirtutem uite insolubi-
lis. Contestatur enim: quoniam tu es sa-
cerdos in eternum secundum ordinem melchise-
dech. Reprobatio quidem precedentis manda-
ti propter infirmitatem eius et inutilita-
tem. Nichil enim ad perfectum adduxit
legem. Introductio uero melioris spei per
quam proximam⁹ ad deum: et quantum est
non sine iureiurando. Alii quidem sine
iureiurando sacerdotes facti sunt: hic
autem cum iureiurando per eum qui dixit ad
illum. Iuravit dominus et non perit eum:
tu es sacerdos in eternum. In tantum me-
lioris testamenti sponsor factus est ihesus.
Et alii quidem plures facti sunt sacerdo-
tes idcirco quod morte prohiberentur perma-
nere: hic autem eo quod maneat in eternum

sempiternum habet sacerdotium. Unde et
saluare in perpetuum potest accedens per se-
metipsum ad deum: semper uiuens ad inter-
pellandum pro nobis. Talis enim decebat
ut nobis esset pontifex: sanctus. immo-
retus. impollutus. segregatus a peccatori-
bus. et excelsior celis factus. Qui non
habet necessitatem quotidie quemadmo-
dum sacerdotes prius per suis delictis
hostias offerre: deinde pro populi. Hoc
enim fecit semel se offerendo. Legem enim ho-
mines constituit sacerdotes infirmita-
tem habentes: sermo autem iurisdictionis qui
post legem est. filium in eternum perfectum.

Capitulum autem super ea que dicuntur.
Talem habemus pontificem: qui con-
sedit in dextera sedis magnitudinis
in celis sanctorum minister. et tabernaculi
ueri: quod fixit deus et non homo. Omnis
enim pontifex ad offerendum munera et
hostias constituitur. Unde necesse est et hunc
habere aliquid quod offerat. Si ergo esset
super terram: nec esset sacerdos cum essent
qui offerrent secundum legem munera qui
exemplari et umbra deseruiunt celestium: si-
cut responsum est moysi cum consummaret
tabernaculum. Vide inquit omnia facito
secundum exemplar: quod tibi ostensum est
in monte. Nunc autem melius sortitus est
ministerium quanto et melioris testame-
nti mediator est: quod in melioribus repro-
missionibus sanctum est. Nam si illud
prius culpa uacasset: non utique secundi
locus ingrederetur. Vituperans enim eos di-
xit. Ecce dies ueniunt dicit dominus: et sum-
mabo super domum israhel et super
domum iuda testamentum nouum: non se-
cundum testamentum quod feci patribus eorum
in die qua apprehendi manum eorum ut e-
ducerem illos de terra egypti: quoniam ipsi
non permanserunt in testamento meo: et e-
go neglexi eos dicit dominus. Quia hoc est

testamentū quod disponā domui isrl
post dies illos dicit dñs. Dādo leges
meas i mente eoy & i corde eoy supscri-
bam eas: et ero eis in deū: et ipi erūt mi-
chi in pplm. Et nō docebit unusquisq;
proximū suū et unusquisq; frēm suū
dices cognosce dñm: quū omēs scient
me a minore usq; ad maiorem: quia
propicius ero iniquitatibus eoy: & pecca-
torū eoy iā non memorabor. Dicendo
aut nouū: reuertit p̄us. Qd̄ aut au-
tiguat̄ & senescit: p̄e interitū ē.

Habuit quidē & prius iustificatio-
nes culture: & sanctū sedare. Ta-
bernaculū enī factum ē primū. in quo
erant candelabra & mensa et p̄positio
panū quod dicit̄ sancta: post velamē-
tum aut. scdm̄ tabernaculū qd̄ dicitur
sancta s̄ctorū aureū habēs thuriblm̄
et archam testamēti circūtectā se omni
parte auro: in qua uena aurea habēs
manna. et uirga aaron que frondue-
rat. et tabule testamēti: supq; eā che-
rubin gl̄e obumbrātia p̄pitiatoriū: de
quibus non ē modo dicendū p̄ singla.
Hys uero ita cōpositis. in p̄ori quidē
tabernaculo semp̄ introibāt sacerdotes
sacrificiorū officia s̄summatēs: i scdm̄
aut̄ semel i āno solus p̄onifex non sine
sanguine quē offerret p̄ sua & ppli igno-
rancia: hoc significāte spiritu sancto.
nōdū p̄alata esse s̄ctorū uia ad huc
priore tabernaculo habēre statū. Que
parabola ē tēporis instātis: iuxta quā
munera & hostie offerūtur q̄ nō possūt
iuxta cōscientiā p̄fectū facere seruientē:
solūmodo in cibis et i potibz & in vari-
js baptisimatibz & iusticijs carnis: us-
q; ad tempus correctionis impositis.
Christus aut̄ assistens p̄onifex futuroy
bonoy p̄ amplius & p̄fectius taberna-
culū nō manufactū id̄ est non huius

creationis: neq; per sanguinē hircorū
aut vitulorū sed p̄ p̄riū sanguinē in-
troiuit semel i sancta: eterna redēptōne
inuēta. Si enī sanguis hircorū & thau-
rorum & cinis vitule aspersus inqua-
tos s̄ctificat ad emūdatiōnē carnis:
quātomagis sanguis cristi q̄ per spiri-
tum sanctū semetipm̄ obtulit inima-
culatū deo emūdauit cōscientiā n̄am
ab op̄ibus mortuis ad seruendū de-
o uiuenti. Et ideo nō ui testamēti me-
diator est: ut morte intercedere i redem-
ptionem eoy p̄uaricationū. que erāt
sub priori testamēto: repromissionē
accipiāt q̄ uocati sunt eterne heredita-
tis. Vbi enī testamēto: mors necesse
est intercedat testatoris. Testamēto
enī i mortuis s̄firmatū est. Alioquin
nōdum ualeat: dū uiuit q̄ testatus est.
Vnde nec primū quidē huius sanguine
dedicatū est. Vedo enim omni mādato
legis a moysi uniuerso pplo: accipiens
sanguinē vituloy & hircorū cū aqua &
lana coccinea et ylopo: ipm̄ quoq; li-
brū et om̄em pplm̄ aspersit dices. Hic
sanguis testamēti: qd̄ mandauit ad
uos deus. Et iā tabernaculū & omnia
uasa ministerij sāguine similiter asper-
sit. Et omnia p̄te in sanguine scdm̄ le-
gem mūdantur: & sine sanguinis effu-
sione nō fit remissio. Necesse est ergo
exemplaria quidē celestia hys munda-
ri: ipa autē celestia melioribus hosti-
js q̄ istis. Non enim in manufacta
sancta ihesus introiit exemplaria uero-
rum: sed in ipm̄ celū: ut appareat nūc
uultui dei p̄ nobis. Neq; ut sepe offe-
rat semetipm̄: quemadmodū p̄onifex
intrat in sancta p̄ singlos ānos in
sanguine alieno. Alioquin oportebat
eū frequenter pati ab origine mundi.
Nunc aut̄ semel in consummatione

seculorū ad destitutionē peccati per ho-
stiam suā apparuit. Et quēadmodū
statutū est hominibz semel mori. post
hoc aut iudiciū: sic et christus semel ob-
latus est ad mltorū exhaurienda pec-
cata: scđo sine peccato apparebit om̄i-
bus respēdantibz se in salutem. 18

Umbra enī habens legē futurorū ho-
norū non ip̄am ymaginē recū:
per singulos annos eidem ip̄is hosti-
is quas offerūt indefinēter. nunq̄ po-
test accedere p̄fectos facere. Alioquin
cessassent offerri: ideo q̄ nullā haberēt
ultra cōscientiā peccati cultores semel
mūdari. Sed in ip̄is commemoratio
peccatorū p̄ singulos ānos fit. Impossi-
bile enī est sanguine thaurorū et hircō-
rum auferri peccata. Ideo ingrediens
mundū dicit. Hostiā & oblationē no-
luisti: corpus aut aptasti michi. Mo-
causto mata et pro peccato nō tibi pla-
cuerunt. Tūc dixi. Ecce venio. In capi-
te libri scriptum ē de me: ut faciā deus
volūtatem tuā. Superius dicēs. quia
hostias & oblationes & olocaustoma-
ta et p̄ peccato noluisti. nec placita sūt
tibi que scđm legem offerunt. tūc dixi
ecce venio. ut faciā de⁹ volūtatem tuā:
aufert primum ut sequēs statuat. In
qua volūtate sanctificati sum⁹: per ob-
lationē corporis christi ih̄esu semel. Et o-
mnis quidē sacerdos p̄sto ē quotidie
ministrās: & easdē sepe offerens hostias
que non possunt auferre peccata. Hic
aut unā p̄ peccatis offerens hostiam
in sempiternū sedet ī dextera dei: de cere-
ro respēctās donec ponant inimici ei⁹
scabellū pedū ei⁹. Una enī oblatione
cōsummanit in sempiternū sanctifica-
tos. Contestat aut nos & spiritus san-
ctus. Postq̄ enī dixit. Hoc aut testa-
mentū qđ testabor ad illos post dies

illos dicit dñs dādo leges meas ī cor-
dibz eorū et ī mētibz eorū supscribās eas:
et peccatorū & iniquitatū eorū iā nō recor-
dabor āplius. Vbi aut horū remissio:
iam non ē oblatio p̄ peccato. Vhaben-
tes itaq; fides fiducia. ī introitu sancto-
rum ī sāguine christi quā iniciāuit nob̄
his viā nouā & viuetem. p̄ velamē id
est carnē suā: & sacerdotē magnū super
domū dei: accedam⁹ cū vero corde in
plenitudine fidei aspēcti corda a consci-
entia mala: et ablui corp⁹ aqua mū-
da: teneam⁹ spei nr̄e cōfessionē indecli-
nabile. Fidelis enī est qđ reponit. Et
cōsideremus inuicē in puocationē ca-
ritatis & honorū operū: nō deserentes
collectionē nr̄am sicut consuetudinis
est quibusdā sed cōsolantes: et tanto
magis quāto videritis appropiuan-
tem diē. Volūtarie enī peccantibz no-
bis post acceptā noticiā veritatis iā
nō relinquit̄ pro peccatis hostia: terri-
bilis aut quedā respēctatio iudicij et i-
gnis emulatio: qđ sumptura ē aduer-
sariis. Ireritā qđ faciēs legem moysi
sine ulla miseratione duobz uel tribz
testibus morit̄: quanto magis puta-
tis deteriora mereri supplicia qui filiū
dei sculcauerit. & sanguinē testamēti
pollutū duxerit. in quo sanctificat⁹ ē.
et spiritui gratie cōtumeliam fecerit.
Scim⁹ enī qui dixit. Michi vindictā:
ego retribuam. Et iterū. Quia iudica-
bit dñs p̄ suū. Horrendū ē incidere
in man⁹ dei viuetis. Rememoramini
aut pristinos dies ī q̄bus illuminati
magnū certamen sustinistis passio-
num: & ī altero qđ obprobrijs & tribu-
lationibz spectaculū facti: ī altero autē
socij taliter cōuersantū effecti. Nam &
vinctis & passi estis: & rapinam bono-
rum vestrorū cum gaudio suscepistis:

617
cognoscetes vos habere meliorem et
manentem substantiam. Nolite itaque
amittere fidem vestram: quoniam magna habet
remuneracionem. Patientia enim vobis
necessaria est: ut voluntatem dei facientes
reportetis promissionem. Adhuc enim
modicum aliquatulumque quod venturus est
veniet et non tardabit: iustus autem meus
ex fide vivit. Quod si subtraxerit se: non
placebit anime mee. Nos autem non si-
mus subtractionis filii in perditionem: sed
fidei in acquisitionem anime.

Fides autem spes est substantia
reorum argumentum non apparentium.
In hac enim testimonium consecuti sunt
setes. Fide intelligimus aperta esse se-
cula verbo dei: ut ex invisibilibus visibi-
lia fierent. Fide plurimam hostiam abel
quod caym obtulit deo: per quam testimonium
consecutus est esse iustus: testimonium perhibere
muneribus ei deo: et per illam defunctus. Ad-
huc loquitur. Fide. ezechielis translatio est ne vi-
deret mortem: et non inveniendam: quia trans-
tulit illum dominus. Ante translationem enim
testimonium habuit placuisse deo. Sine
fide autem impossibile est placere deo.
Credere enim oportet accedere ad deum
quia est: et inquirentibus se remunerator
sit. Fide. noe responso accepto de hijs
que adhuc non videbantur. metuens a-
peravit arcam in salutem domus sue:
per quam damnavit mundum: et iusticie
que per fidem est heres est institutus. Fide.
qui vocatur abraham obedivit in locum
egre quem acceptus erat in hereditatem:
et egressus nesciens quos iret. Fide. demora-
tus est in terra repromissionis tanquam in a-
liena: in casulis habitando cum ysaac
et iacob coheredibus repromissionis
eiusdem. Respectabat enim fundamenta
habentem civitatem: cuius artifices et condi-
tores deus. Fide. et ipsa sara sterili virtute

in conceptione seminis accepit. etiam pre-
ter tempus etatis: quoniam fideliter credit
esse eum quem repromiserat. Propter quod
et ab uno orti sunt: et hoc mortuo tan-
quam sidera celi in multitudinem: et sicut are-
na que est ad oram maris innume-
rabilis. Juxta fidem defuncti sunt omnes
isti non acceptis repromissionibus: sed
a longe eas aspicientes et saluantes:
et confitentes quia peregrini et hospites
sunt super terram. Qui enim hoc dicunt: si-
gnificant se patriam inquirere. Et si qui-
dem ipsius meminissent de qua egressi sunt:
habebant utique tempus revertendi. Nunc
autem meliorem appetunt: id est celestem. Ideo
non confundit deus. vocari deus eorum.
Paravit enim illis civitatem. Fide. ob-
tulit abraham ysaac cum tempore: et uni-
genitum offerbat in quo susceperat repro-
missiones: ad quem dictum est. quia in ysaac
vocabitur tibi semen: arbitrans quia et
a mortuis suscitare potens est deus. Unde
eum et in parabola accepit. Fide. et de
futuris benedixit ysaac iacob et esau.
Fide. iacob moriens singulos filiorum
ioseph benedixit: et adoravit fastigium
virge eius. Fide. ioseph moriens de
professione filiorum israel memoratus
est: et de ossibus suis mandavit. Fide.
moyses natus occultatus est mensibus
tribus a parentibus suis eo quod vidisset
elegantem infantem: et non timuerunt re-
gis edictum. Fide. moyses grandis fa-
ctus negavit se esse filium filie pharao-
nis: magis eligens affligi cum populo dei: quam
temporalis peccati habere iocunditatem:
maiores divitias estimans thesaurum
egyptiorum imperium casti. Aspiciebat
enim in remuneracionem. Fide. reliquit e-
gyptum: non veritus ammolitatem regis.
Invisibilem enim tanquam videns sustinuit.
Fide. celebravit pascha et sanguinis

effusione: ne qui vastabat primitiua
 tangeret eos. fide . transierunt mare
 rubrū tanq̄ p̄ aridam terram: quod
 reperti egyptij deuorati sūt. fide . muri
 ihericho corruerūt circuitu dierū septē.
 fide . raab meretricis non perijt cum in-
 credulis: recipiens exploratores cū pa-
 ce . Et quid adhuc dicam ? Deficiet
 enī me tempus enarrantē . de gedeon .
 barath . samson . ierpe . dauid . samuel .
 et prophetis: qui p̄ fidem uicerunt re-
 gna . operati sunt iusticiā: adepti sunt
 re promissiones . Obturauerūt ora le-
 onum: extinxerūt impetū ignis . Effu-
 garunt aciem gladij: cōualuerūt de in-
 firmitate: fortes facti sunt in bello . La-
 brea uerterūt execrorū: acceperūt miseres
 de resurrectione mortuos suos . Alij
 autē distenti sunt non suscipientes re-
 dēptionē: ut meliorē inuenirent resur-
 rectionē . Alij uero ludibria et uerbera
 reperti insup̄ et uincta et carceres: lapi-
 dati sunt sedī sunt temptati sunt: ī oc-
 cisione gladij mortui sūt . Circuierūt
 in melocis in pellibz caprinis: egētes .
 angustiati . afflicti . quibz dignus nō
 erat mundus : ī sollicitudinibz erran-
 tes . in montibus . et speluncis et in
 cauernis terre . Et hīj omnes testimoni-
 o fidei probati nō acceperūt re promif-
 sionē: deo p̄ nobis meli⁹ aliqd̄ puidē-
 re: ut nō sine nobis dsumarent .

Deosq; et nos tantā habentes imposi-
 tam nubem testiū : deponentes omne
 pondus et circūstans nos peccatū p̄
 patientiā curramus ad propositū no-
 bis certamen . aspicientes in auctorem
 fidei . et cōsummatorem ihesum: q̄ pro-
 posito sibi gaudis sustinuit crucem .
 confusione contempta atq; in dextera
 sedis dei sedet . Recogitare enī eum qui
 talem sustinuit a peccatoribz adūsum

semetipm̄ contradictionem: ut ne fati-
 gemini a nimis ur̄is deficientes . Non-
 dum enī usq; ad sanguinē restitistis
 aduersus peccatū repugnantes: et obli-
 ti estis consolationis que uobis tan-
 q̄ filijs loquit̄ dicens . fili mi noli ne-
 gligere disciplinā domini: neq; fatige-
 ris dum ab eo argueris . Quē enim di-
 ligit dominus castigat: flagellat autē
 om̄em filiū quē recipit . In disciplina
 perseuerate . Tanq̄ filijs uobis offert
 se deus . Quis enim filius quem non
 corripit pater ? Nō si extra disciplinā
 estis . cuius participes facti sunt om̄es:
 ergo adulteri et non filij estis . Deinde
 patres quidem carnis nostre erudito-
 res habuim⁹: et reuerentiam eos . Num
 multo magis obtemperabimus patri
 spirituū et uiuimus ? Et illi quidem ī
 tempore paucorū dierum scdm̄ volun-
 tatem suā erudiebāt nos: hic autē ad
 id qd̄ uile est in recipiendo sanctifi-
 cationem eius . Quis autē disciplina in
 p̄senti quidem uidetur nō esse gaudij .
 sed meroris: postea autē fructum paci-
 tissimū exercitatis per eā reddet iusticie .
 Propter qd̄ renittas man⁹ et soluta
 genua erigite: et gressus rectos facite pe-
 dibus uestris . ut nō claudicans quis
 cecet : magis autē sanetur . Pacem se-
 quimini cum om̄ibus et sct̄imoniam:
 sine qua nemo uidebit deū . Contem-
 plātes ne quis desit gratie dei: ne qua
 radix amaritudinis sursum germinās
 impediat: et p̄ illā inquinēt̄ m̄sci . Ne
 quis fornicator aut prophanus ut e-
 lau: qui p̄pter unam escā uendidit pri-
 mitiua sua . Scitote enī: quoniam et po-
 stea cupiēs hereditare benedictionem
 reprobatus est . Non enim inuenit pe-
 nitencie locū: quāq; cū lacrimis inqui-
 sisset eam . Non enim accessistis ad

iradabile et accessibile igne et turbine.
et caliginem et procellam et rube somnum et
vorem verborum: quam quae audierunt recusaverunt
se ne eis fieret verbum. Non enim
portabant quod dicebat: et si bestia tetigerit
montem lapidabit. Et ita terribile
erat quod videbat. Moyses dixit. Exterritus
sum et tremebundus. Sed accessi-
stis ad syon montem et civitatem dei vi-
ventis iherusalem celestem. et multorum milium
angelorum frequentiam. et ecclesiam primitivorum
qui descripti sunt in celis: et iudicem omnium
deum et spiritus iustorum perfectorum. et testa-
menti novi mediatorum iherusalem: et san-
guinis asplionem. melius loquentem quam
abel. Videte ne recusatis loquentem. Si
enim illi non effugerunt recusantes eum qui super
terram loquebatur. multo magis nos qui de
celis loquentem nobis auertimus: cuius
vox movit terram tunc: nunc autem repro-
mittit dicens. Adhuc semel: et ego mo-
uebo non solum terram sed et celum. Quod autem
adhuc semel dicit: declarat mobilium
transformationem tanquam factorum: ut maneat
ea quae sunt immobilia. Itaque regnum immo-
bile suscipientes habemus gratiam: per quam
etiam placere deo cum metu et reveren-
tia. Et enim deus noster ignis consumens est.

Caritas fraternitatis mane-
at in vobis: et hospitalitatem nolite
oblivisci. Per hanc enim placuerunt quidam
angelis hospicio receptis. Memento re-
vinctorum tanquam simul vincti: et laboran-
tium tanquam ipsi in corpore morantes. Ho-
norabile conubium in omnibus: et thorax
immaculatus. Fornicatores enim et adul-
teros iudicabit deus. Sint mores sine
avaricia: contenti presentibus. Ipse enim di-
xit. Non te deseram neque derelinquam: ita
ut confidere dicamus. Dominus michi ad-
iutor est: non timebo quod faciat michi ho-
mo. Memento repositorum vestrorum qui

vobis locuti sunt verbum dei: quorum incu-
rentes exitum diversationis. imitamine fi-
dem. Iherusalem cristi huius et hodie: ipse et in
secula. Doctrinis variis et peregrinis
nolite abduci. Optimum est enim gratia
stabilire cor: non elisus qui non profuerunt
ambulantibus in eis. Nabenus altare: de
quo edere non habet potestatem qui taberna-
culo defuerunt. Quorum enim animi alium inferre
sanguis pro peccato in sancta pro pontifice:
horum corpora cremant extra castra.
Propter quod et iherusalem ut sacrificaret pro
suo sanguine pro se extra portam passus
est. Exeamus igitur ad eum extra castra:
improperium eius portantes. Non enim
habemus hic manentem civitatem: sed futu-
ram inquirimus. Per ipsum ergo offera-
mus hostiam laudis semper deo: id est fru-
ctum labiorum sacrificium nominis eius. Benefi-
centiae autem et communionis nolite obli-
visci. Talibus enim hostiis proferet deus. Obedi-
te prepositis vestris: et subiacete eis. Ipsi enim
pugnant quasi rationem pro animabus vestris red-
dituri: ut cum gaudio hoc faciant: et non
gementes. Hoc enim non expedit vobis. O-
rate pro nobis. Confidimus enim quia bona
disciplina habemus: in omnibus bene volentes
divisari. Amplius autem deprecor vos hoc fa-
cere: quo celerius restituar vobis. Deus autem
pacis qui eduxit de mortuis pastorem ma-
gnum omnium in sanguine testamenti eterni
domini nostri iherusalem christum. aperet vos in omni
bono ut faciatis eius voluntatem: faciens in
vobis quod placeat se pro iherusalem christum: cui est
gloria in secula seculorum amen. Rogo autem vos
fratres: ut sufferatis verbum solatii. Et enim pre-
paratis scripsi vobis. Cognoscite fratrem
vestrum timotheum dimissum: cum quo si celerius
venire videro vos. Salutate omnes pro-
positos vestros: et omnes sanctos. Salutant
vos de yralia fratres. Gratia cum omnibus
vobis amen.

Davit psalmista: ambulabunt de virtutibus in virtutes. Post apostoli pauli epistolas dudum vobis volumine translatas. Domnion et rogatione carissimi. actus apostolorum compellitis ut transferam in latinum: que librum nulli dubium est a luca antiocheno arte medico. qui postea inseruiens paulo apostolo christi factus est discipulus fuisse editum. Cervice premit imposta sepius oneris magnitudo: quia studia invidorum reprehensione digna putant ea que scribimus. Illorum nunquam odio et detractione. inuante christo meum silebit eloquium.

Lucas igitur antiochenus. natione sirus. cuius laus in euangelio canitur. apud antiochia medicine artis egregius. et apostolorum christi discipulus fuit: postea usque ad confessionem paulum secutus apostolum. sine crimine in virginitate permanens. deo maluit seruire. Qui octoginta et quatuor annos etatis agens in bithynia obiit plenus spiritu sancto: quo instigante in achate partibus euangelium scribens. grecis fidelibus incarnationem domini fideli narratione ostendit: eundemque esse stirpem dauidi descendisse monstravit. Cui non immerito scribendorum actuum apostolicorum potestas in ministerio datur: ut deo in deum pleno. et filio proditionis extinguendo. oratione ab apostolis facta. sorte dominice electionis numerus compleret: sicque paulum columnationem apostolicis actibus daret. quod diu contra stimulum calcitrante dominus elegisset. Quod legentibus et requireribus deum breui volui ostendere sermone: quam prolixius aliquid fastidientibus

prodidisse: scies quod oprante agricolam oportet de suis studiis edere. Quem ita diuina subsecuta est gratia: ut non solum corporibus sed etiam animabus eius proficere mediana.

Quoniam quidem sermone feci de omnibus o theophile qui cepit ihesus facere et docere usque in diem qua precipiens apostolis per spiritum sanctum quos elegit assumptus est. Quibus et prebuit seipsum vinum post passionem suam in multis argumentis. per dies quadraginta apparens eis: et loquens de regno dei. Et quesitis precepit eis iherosolimis ne discederent. sed expectarent promissionem patris quam audistis inquit per os meum: quia iohannes quidem baptizauit aqua: vos autem baptizabimini spiritu sancto non post multos hos dies. Igitur qui conuenerant interrogabant eum dicentes. Domine: si in tempore hoc restitues regnum israel? Dixit autem eis. Non est vester nosse tempora vel momenta que pater posuit in sua potestate: sed accipietis virtutem superuenietis spiritus sancti in vos: et eritis michi testes in iherosolimis et in omni iudea et samaria: et usque ad ultimum terre. Et cum hec dixisset: videlicet illis eleuatus est: et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cumque inuenerent in celum eundem illum: ecce duo viri ascenderunt iuxta illos in vestibus albis: qui et dixerunt. Viri galilei quid statis aspicientes in celum? Hic ihesus qui assumptus est a vobis in celum: sic veniet quem admodum vidistis eum euntem in celum. Tunc reuersi sunt iherosolimam a monte qui vocatur oliueti qui est iuxta iherosalem: sabbati habens iter. Et cum

introissent in cetera. ascenderunt ubi
manebat petrus et iohannes et iacobus
et andreas philippus et thomas bar-
tholomeus et matheus iacobus alphi
et symon zelotes et iudas iacobi. Qui
omnes erant presbyteros unanimiter in
oratione cum mulieribus et maria matre
iesu et fratribus eius. In diebus illis resur-
gens petrus in medio fratrum dixit. Erat
autem turba hominum simul fere centum-
viginti. Viri fratres: oportet impleri
scripturam quam predixit spiritus sanctus
per os dauid de iuda qui fuit dux eorum
qui comprehenderunt iesum quem conume-
ratus erat in nobis: et sortitus est sortem
ministerii huius. Et hic quidem possedit
agrum de mercede iniquitatis: et suspen-
sus crepuit medius: et diffusa sunt omnia
viscera eius. Et notum factum est omnibus
habitantibus iherusalem: ita ut appellaretur
ager ille lingua eorum acheldemach. hoc
est ager sanguinis. Scriptum est enim in
libro psalmorum. Fiat commemoratio eorum
deserta: et non sit qui inhabitet in ea. Et e-
piscopatum eius accipiat alter. Oportet
ergo ex hijs viris qui nobiscum sunt con-
gregati in omni tempore quo intravit
et egit inter nos dominus iesus incipiens
a baptismo iohannis usque in diem
qua assumptus est a nobis: teste resur-
rectionis eius nobiscum fieri unum ex istis.
Et statuerunt duos: ioseph qui vocatur
barlabas. qui cognominatus est iustus:
et mathiam. Et gratias dixerunt. Tu do-
mine qui corda nostri omnium: ostende
quem elegeris ex hijs duobus unum accipe-
re locum ministerii huius et apostolatus: de
quo per iuramentum est iudas ut abiret in lo-
cum suum. Et dederunt sortes eis. Et cecidit
sortis super mathiam: et annumeratus est cum un-
decim apostolis.

¶ dies pentecostes: erant omnes

pariter in eodem loco. Et factus est reper-
te de celo sonus: tanquam aduentus spi-
ritus vehementis: et replevit totam do-
mum ubi erant sedentes. Et amaruerunt
illis dispartite lingue tanquam ignis: se-
dentes supra singulos eos. Et repleti sunt
omnes spiritu sancto: et ceperunt loqui va-
rijs linguis pro ut spiritus sanctus dabat
eloqui illis. Erant autem in iherusalem
habitantes iudei viri religiosi: ex omni
natione que sub celo est. Facta autem hac
voce conuertit multitudo: et mente con-
fusa est: quoniam audierat unusquisque
lingua sua illos loquentes. Stupescunt
autem omnes: et mirabantur dicentes. Non-
ne ecce omnes isti qui loquuntur galilei
sunt? Et quomodo nos audiuimus
unusquisque lingua nostra in qua nati
sumus? Parthi et medi et elamite. et
qui habitant mesopotamiam iudeam.
et capadociam. pontum. et asiam. фри-
giam. et panphiliam. egiptum et partes
libie. que est circa cyrenen. et aduene
romani: iudei quoque et proseliti cretes
et arabes: audiuimus eos loquentes no-
stris linguis magnalia dei. Stupescunt
autem omnes: et mirabantur ad invicem di-
centes. Quid nam vult hoc esse? Alii
autem iridentes dicebant: quia multo ple-
ni sunt isti. Stans autem petrus cum un-
decim leuauit vocem suam: et locutus est
eis. Viri iudei et qui habitatis iherusalem
vniuersum hoc vobis notum sit: et auri-
bus percipite verba mea. Non enim sicut
vos estimatis hijs ebrijs sunt: cum sit ho-
ra diei tertia. Sed hoc est quod dictum
est per prophetam iohel. Et erit in novissimis
diebus dicit dominus effundam de spiritu
meo super omnem carnem. Et propheta-
bunt filij viri et filie uirgines: et iuvenes viri
visiones videbunt: et seniores vestri so-
nna somnabunt. Et quidem super

seruos meos et ancillas meas in die-
bus illis effundā de spiritu meo ⁊ pro-
phetabū: ⁊ dabo prodigia ī celo sursum
et signa in terra deorsum: sanguinē et
ignem ⁊ vaporē fumū. Sol duertetur
in tenebras ⁊ luna ī sanguinē: anteq̄
reiat dies dñi magn⁹ ⁊ manifest⁹. Et
om̄s quicūq; inuocauerit nomen do-
mini salu⁹ erit. Viri israelite. audite
verba hec. Ihesum nazarenum virum
approbatū a deo in vobis virtutibus
et prodigijs ⁊ signis que fecit deus p̄
illū in medio vestri sicut scitis: hunc
definito consilio et p̄scientia dei tradi-
tum p̄ manus iniquorū. affigentes in-
teremistis. Quē deus suscitauit solutis
doloribz inferni: iuxta qđ impossibile
erat teneri illū ab eo. David enī dicit
in eum. Proindebā dñm in conspectu
meo semp: quonm̄ a decretis est michi
ne commouear. Propter hec letatum
est cor meū ⁊ exultauit lingua mea: in-
sup ⁊ caro mea requiescet in spe. Quo-
niam non derelinques animā meā in
inferno: nec dabis sandū tuū videre cor-
ruptionē. Mortas michi fecisti vias vi-
te: replebis me iocūditate cū facie tua.
Viri fratres: liceat audenter dicere ad
vos de patriarcha dauid quī defunctus
est. ⁊ sepultus ē: ⁊ sepulcrū ei⁹ ē apud
nos usq; in hodiernū diē. Propheta
iḡt cum esset ⁊ sciret qđ iururando
iurasset illi deus de fructu lumbi eius se-
dere sup sedē eius: prouidēs locutus est
de resurrectione cristi: quia neq; dereli-
ctus est in inferno. neq; caro ei⁹ vidit
corruptionē. Hūc ihesum resuscitauit
deus: cuius omnes nos testes sumus.
Decreta iḡt dei exalta⁹. ⁊ promissio-
ne spiritus s̄cti accepta a patre: effudit
hęc donū quod vos videtis ⁊ auditis.
Non enim dauid ascendit ī celū. Dicit

127
aūc ip̄e. Dixit dñs domino meo sede
a dextris meis: donec ponā inimicos
tuos scabellū pedum tuorū. Certissime
sciat ergo om̄s domus israel: quia ⁊
dñm eū et cristū fecit deus hūc ihesum
quē vos crucifixistis. His autē audi-
tis compūcti sunt corde: ⁊ dixerūt ad
petrū ⁊ ad reliquos apostolos. Quid
faciemus viri fratres? Petrus autē ad
illos: penitentiā inquit agite. ⁊ bap-
tizetur vnusquisq; vrm̄ in nomine ihe-
su cristi in remissionē peccatorū vestrorū:
et accipietis donū spiritus sancti. Vo-
bis enī est re promissio ⁊ filijs vestris:
et omnibz qui longe sunt quoscūq;
aduocauerit dñs deus noster. Alijs
etiā verbis plurimis testificatus est: et
exhortabat eos dicens. Saluamini
a generatione ista praua. Qui ergo re-
ceperunt sermōnē eius baptizati sunt:
et apposite sunt in die illa anime circi-
ter tria milia. Erant autē p̄seuerantes
in doctrina apostolorū: ⁊ comunicatiō-
ne fractionis panis. ⁊ orationibz. Ihe-
bat autē om̄i anime timor. Multa q̄
prodigia ⁊ signa p̄ apostolos in ihe-
rusalem fiebāt: ⁊ metus erat magnus
in vniuersis. Omnes etiā qui credebāt
erant pariter: ⁊ habebāt om̄ia commu-
nia. Possessiones ⁊ substantias vende-
bant: ⁊ diuidebāt illa omnibz prout
cuq; opus erat. Quotidie quoq; per-
durātes vnanimiter ī tēplo et frāgen-
tes circa domos panē. sumebant cibū
cū exultatione et simplicitate cordis:
collaudātes deū ⁊ habentes gratiā ad
om̄nē plebē. Dñs autē augebat qui
saluī fierēt quotidie ī idipsum.

Petr⁹ autē ⁊ iohannes ascendebāt
in templū: ad hęc orationis
nōnā. Et quidā vir qui erat claudus
ex utero matris sue hāulabatur: quē

ponebat quotidie ad portam templi que dicitur speciosa: ut peteret elemosinam ab introeuntibus in templum. Is cum vidisset petrum et iohannem incipientes introire in templum: rogabat ut elemosinam acciperet. Intuens autem in eum petrus cum iohanne dixit. Respice in nos. At ille intendebat in eos: sperans se aliquid accepturum ab eis. Petrus autem dixit. Argentum et aurum non est michi: quod autem habeo hoc tibi do. In nomine ihesu christi nazareni surge et ambula. Et apprehensa manu eius dextera allevavit eum: et protinus consolidate sunt bases eius et plante. Et egrediens stetit et ambulabat: et intrauit cum illis in templum: ambulans et egrediens et laudans deum. Et vidit omnis populus eum ambulante: et laudantem deum. Cognoscebant autem illum: quod ipse erat qui ad elemosinam sedebat ad speciosam portam templi. Et impleti sunt stupore: et cetera: in eo quod contigerat illi. Cum tenerent autem petrum et iohannem: occurrit omnis populus ad eos ad porticum que appellatur salomonis stupentes. Videns autem petrus: respondit ad populum. Viri israelite quid miramini in hoc: aut nos quid inuenimus: quasi vestra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare? Deus abraham et deus isaac et deus iacob: deus patrum nostrorum glorificavit filium suum ihesum: quem vos quidem tradidistis et negastis ante faciem pilati iudicante illo dimitti. Vos autem sanctum et iustum negastis: et preistis virum homicidam donari vobis: auctorem vero vite interfecistis. Quem deus suscitavit a mortuis: cuius nos testes sumus: et in fide nominis eius hunc quem vos videtis et nostis confirmavit nomen eius: et fides que per eum est dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum. Et nunc fratres

scio quia per ignorantiam fecistis: sicut et principes vestri. Deus autem qui pronuntiavit per os omnium prophetarum pati christum suum: sic implevit. Penitentium igitur et conversionum ut deleatur peccata vestra: ut cum venerint tempora refrigerii a conspectu domini et miserit eum qui predicatus est vobis ihesum christum: quem oportet quidem celum recipere usque in tempora restitutionis omnium que locutus est deus per os sanctorum suorum a seculo prophetarum. Moyses quidem dixit. Quoniam prophetam suscitabit vobis dominus deus vester de fratribus vestris: tanquam meipsum audietis iuxta omnia quecumque locutus fuerit vobis. Erat autem: omnis anima que non audierit prophetam illum exterminabitur de plebe. Et omnes prophete a samuele et deinceps qui locuti sunt annuntiaverunt dies istos. Vos estis filii prophetarum et testamenti: quod disposuit deus ad patres nostros dicens ad abraham. Et in semine tuo benedicentur omnes familie terre. Vobis primum deus suscitans filium suum misit eum benedicere vobis: ut dicitur se unumquemque a nequitia sua.

Ubi querebant autem illis ad populum. Superueniunt sacerdotes et magistratus templi et saducei. Volentes quod docerent populum et annuntiarent in ihesum resurrectionem eorum a mortuis. et iniicerent in eos manus: et posuerunt eos in custodia in crastinum. Erat autem iam vespere. Multi autem eorum qui audierant verbum crediderunt. et factus est numerus eorum quinquaginta milia. Factum est autem in crastinum ut congregarentur principes eorum et seniores et scribe in iherusalem: et anas princeps sacerdotum: et cayphas: et iohannes: et alexander: et quotquot erant de genere sacerdotali. Et statuentes eos in medio interrogabant. In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos?

Tunc repleus spiritu sancto petrus . dixit ad eos . Principes populi et seniores : si nos hodie iudicamini in beneficio hominis infirmi in quo iste saluus factus est : notum sit omnibus vobis et omni plebi israel quia in nomine domini nostri ihesu christi nazareni quem vos crucifixistis quem deus suscitavit a mortuis . in hoc iste astat coram vobis sanus . Hic est lapis quem reprobatum est a vobis edificatum : qui factus est in caput anguli : et non est in alio aliquo salus . Nec enim aliud nomen est sub celo datum hominibus : in quo oporteat nos salvos fieri . Videntes autem petri constantiam et iohannis : comperito quod homines essent siue litteris et ydonee ammirabantur : et cognoscebant eos qui cum ihesu fuerant . Nomen quoque videntes stantem cum eis quem curatum fuerat : nihil poterant contradicere . Insurrexerunt autem eos foras extra templum secedere : et conferebant ad invicem dicentes . Quid faciemus hominibus istis ? Quoniam quidem notum signum factum est per eos omnibus habitantibus iherosolimam . Manifestum est : et non possumus negare . Sed ne amplius divulgetur in populum : commitemur eis ne ultra loquantur in nomine hoc ulli hominum . Et vocantes eos : denuntiaverunt ne omnino loquerentur neque docerent in nomine ihesu . Petrus vero et iohannes respondentes dixerunt ad eos . Si iustum est in conspectu dei vos potius audire quam deum iudicare . Non enim possumus que vidimus et audiimus non loqui . At illi comminantes dimiserunt eos : non invenientes quomodo punirent eos preceptum populi : quia omnes clarificabant id quod factum erat in eo quod acciderat . Annorum enim erat amplius quadraginta homo : in quo factum fuerat signum istud sanitatis . Dimissi autem veterunt ad suos : et

annuntiaverunt eis quanta ad eos principes sacerdotum et seniores dixissent . Qui cum audisset : unanimiter levaverunt vocem ad deum et dixerunt . Domine tu qui fecisti celum et terram mare et omnia que in eis sunt : qui spiritu sancto per os patris nostri david pueri tui dixisti quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania : astiterunt reges terre et principes duenerunt in unum adversus dominum et adversus christum eius : convenerunt enim vere in civitate ista adversus sanctum puerum tuum ihesum quem unxisti herodes et pontifex pylatus cum gentibus et populis israel : facere que manus tua et consilium tuum decreverunt fieri . Et nunc domine respice in miserationes earum : et da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum in eo quod manus tua extendas ad sanitates et signa et prodigia fieri per nomen sancti filii tui ihesu . Et cum orassent motus est locus in quo erant congregati : et repleti sunt omnes spiritu sancto : et loquebantur verbum dei cum fiducia . Multitudinis autem credentium erat cor unum et anima una : nec quisquam eorum que possidebat aliquid suum esse dicebat : sed erant illis omnia communia . Et virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis ihesu christi domini nostri : et gratia magna erat in omnibus illis . Neque enim quisquam egenus erat inter illos . Quorumque enim possessores agrorum aut domorum erant : vendentes afferebant precia eorum que vendebant : et ponebant ante pedes apostolorum . Dividebant autem singulis pro ut cuiusque opus erat . Ioseph autem qui cognominatus est barlabas ab apostolis . quod est interpretatum filius consolationis . leuites . cyprius genere cum haberet agrum vendidit eum : et attulit precium et posuit ante pedes apostolorum .

Et autē quidā nomine ananias
 cū saphira uxore sua vendidit
 agrum: et fraudauit de p̄cio agri d̄cia
 uxore sua: et afferens partē quandā
 ad pedes apostolorū posuit. Dixit autē
 petr⁹ ad ananiam. Anania cur tem-
 ptauit sathanas cor tuū mentiri te spi-
 ritui sancto: et fraudare de p̄cio agri? **N**ōne
 manens tibi manebat: et venun-
 datū in tua erat potestate? Quare po-
 suisti in corde tuo hāc rem? **N**on es
 mentitus hominibus sed deo. Audiens
 autē ananias hęc v̄ba: cecidit et respira-
 uit. Et factus ē timor magnus super
 omnes qui audierūt. Surgentes autē
 iuuenes amouerūt eum: et efferentes se-
 pelierunt. Factū est autē quasi horarū
 ritium spatiū: et uxor ip̄i⁹ nesciens quā
 factum fuerat introiuit. Dixit autē ei
 petrus. Dic michi: si tanti agrū vendi-
 distis. At illa dixit. Etiam tanti. Petr⁹
 autē ad eā. Quid utiq; cōuenit uobis
 temptare spiritū d̄ni? Ecce pedes eorū
 qui sepelierūt virum tuū ad ostium: et
 efferent te. Confestim cecidit ante pedes
 ei⁹: et respiraui. Intrātes autē iuuenes
 inuenērūt illam mortuā: et exulerunt
 et sepelierūt ad virū suū. Et factus est
 timor magnus ī uniuersa ecclesia: et in
 omnes qui audierūt hęc. Per manus
 autē apostolorū fiebāt signa et p̄digia
 multa in plebe. Et erāt unanimiter o-
 mnes in porticu salomonis. Ceterorū
 autē nemo audebat coniūgere se illis:
 sed magnificabat eos pplus. Magis
 autē augebat credentiū in d̄no multi-
 tudo uirorū ac mulierū: ita ut ī plateas
 eicerent infirmos: et ponerent ī lectulis
 ac grabatis ut ueniret petro saltem
 umbra illius obumbraret quosq; il-
 lorū: et liberarent omnes ab infirmitati-
 bus suis. Concurrebat autē et multitudo

uicinarū ciuitatum iherosolimitanarū: afferentes e-
 gros et uegatos a spiritibus immūdiis:
 qui curabant omnes. Resurgens autē
 princeps sacerdotū et omnes qui cū illo
 erant que est heresis saduceorū repleti
 sunt zelo: et iniecerūt manus ī aposto-
 los: et posuerūt eos in custodia publi-
 ca. Angelus autē d̄ni p̄ noctē apertens
 ianuas carceris et educens eos dixit.
 Ite: et stantes loquimini ī templo ple-
 bi omnia uerba uite huius. Qui cū au-
 dissent intrauerūt diluculo ī templū:
 et docebāt. Adueniens autē princeps
 sacerdotū et qui cum eo erāt cōuocauē-
 runt conciliū: et omnes seniores filiorū
 israhel: et miserunt ad carcerem ut ad-
 ducerent. Cum autē uenissent ministri
 et aperto carcere nō inuenissent illos:
 reuersi nunciauerunt dicentes. Carce-
 rem quidē inuenim⁹ clausum cū omni
 diligentia: et custodes stantes ante ia-
 nuas: apertentes autē neminē intus in-
 uenimus. Ut autē audierūt hos uo-
 ces magistrat⁹ templi et principes sa-
 cerdotū: ambigebāt de illis quidnam
 fieret. Adueniens autē quidā nūciauit
 eis: quia ecce uiri quos posuistis ī car-
 cerem sunt in templo stantes: et docen-
 tes pplm. Tunc abiit magistrat⁹ cum
 ministris: et adduxit illos sine uī. Ti-
 mebant enī pplm ne lapidarent. Et cū
 adduxissent illos: statuerunt ī cōcilio.
 Et interrogauit eos princeps sacerdo-
 tum dicens. Precipiēdo precepimus
 uobis ne doceretis ī nomine isto: et
 ecce replestis iherosolimam doctrina ūra: et uul-
 tis inducere sup nos sanguinē homi-
 nis istius. Respondens autē petrus et a-
 postoli dixerūt. Obdiere oportet deo ma-
 gis q̄ hominibus. De⁹ p̄m n̄rorū susci-
 tauit iherosolimam: quē uos interemistis sus-
 pēdentes ī ligno. Hunc principē de⁹

et saluatore exaltauit degetera sua ad
danda penitentia israel et remissionem
peccatorum: et nos sumus testes horum ver-
borum: et spiritus sanctus quem dedit de-
omnibus obediens sibi. Nec cum au-
dissent dissecabant: et cogitabant inter-
ficere illos. Surgens autem quidam in
concilio phariseus nomine gamaliele
legis doctor honorabilis uniuerse ple-
bi: iussit foras ad breue homines fieri.
Dixitque ad illos. Viri israelite atten-
dite vobis super hominibus istis: quid a-
duri sitis. Ante hos enim dies egit theo-
das dicens se esse aliquem: cui consentit
numerus virorum circiter quadringentorum:
qui occisus est et omnes qui credebant
ei dissipati sunt: et redacti ad nichilum.
Post hunc egit iudas galileus in die-
bus professionis: et auerit populum post
se. Et omnes quotquot descenderunt ei dis-
persi sunt: et ipse perijt. Et nunc itaque di-
co vobis: discedite ab hominibus istis.
et sinite illos. Quonia si est ex homini-
bus consiliu hoc aut opus. dissoluetur:
si vero ex deo est non poteritis dissoluere:
ne forte et deo repugnare videamini.
Consenserunt autem illi: et invocantes aposto-
los celis denunciarunt ne omnino lo-
querentur in nomine ihesu: et dimiserunt
eos. Et illi quidem ibant gaudentes a con-
spectu concilij: quoniam digni habiti sunt pro
nomine ihesu contumeliam pati. Quoniam autem
die non cessabant in templo et circa domos
docere: et euangelizantes iherosolimam.
In diebus autem illis crescente numero di-
scipulorum factum est murmur grecorum ad-
uersus hebreos: eo quod despicerent in mi-
nisterio quotidiano vidue eorum. Con-
uocantes autem duodecim multitudinem
discipulorum dixerunt. Non est equum nos
derelinquere verbum dei: et ministrare men-
sis. Considerate ergo fratres viros ex

vobis boni testimonij septem plenos
spiritu et sapientia: quos constituamus
super hoc opus. Hos vero orationi et
ministerio verbi instantes erimus. Et
placuit eis coram omni multitudine.
Et elegerunt stephanum virum plenum
fide et spiritu sancto: et philippum et pro-
corum et nycanorem et thimonem et par-
menam et nicolaum adueniam antioche-
num. Hos statuerunt ante conspectum
apostolorum: et orantes imposuerunt eis
manus. Et verbum domini crescebat: et multiplicabatur
numerus discipulorum in iherosolima valde.
Multa etiam turba sacerdotum obediens
fidei. Stephanus autem plenus gratia et
fortitudine faciebat prodigia et signa
magna in populo. Surrexerunt autem quidam
de synagoga que appellabatur libertinorum
et cyrenensium et alexandrinorum. et eorum que
erant a cilicia et alia disputantes cum
stephano: et non poterant resistere sapientie
et spiritui quem loquebatur: propter quod redar-
guerunt ab eo cum omni fiducia. Tunc
submiterunt viros que dicerent se audisse
eum dicentem verba blasphemie in moy-
sen et deum. Commouerunt itaque plebem
et seniores et scribas: et concurrentes ra-
puerunt eum et adduxerunt in conciliu: et sta-
tuerunt falsos testes que dicerent. Quomodo
iste non cessat loqui verba aduersus locum
sanctum et legem. Audiuimus enim eum di-
centem: quoniam ihesus nazarenus hic de-
struet locum istum: et mutabit traditio-
nes que tradidit nobis moyses. Et in-
tuentes eum omnes qui sedebant in
concilio: viderunt faciem eius tanquam
faciem angelum. Dixit autem princeps sacerdo-
rum: si hec ita se haberent. Qui ait.

In fratres et patres audite. Deus
glorie apparuit patri nostro abrahe
cum esset in mesopotamia priusquam mor-
raretur in carchan: et dixit ad illum. Ego de

terra tua et de cognatione tua: et veni
in terrā quā monstrauero tibi. Tunc
egit de terra chaldeoy: et habitauit in
charran. Et inde postq̄ mortuus ē pa-
ter eius transtulit illū in terrā istā: i
qua nūc vos habitatis. Et non dedit
illi hereditatē in ea nec partem p̄dis:
sed repromisit dare illi eam i possessio-
nem et semini ei⁹ post ip̄m: cū non ha-
beret filiū. Locut⁹ ē autē deus: quia erit
semen eius accola i terra aliena: et ser-
uati eos subiciene et male tractabunt
eos annis quadringentis: et gentem
cui seruerint iudicabo ego dicit dñs.
Et post hec egibunt: et deseruient michi
in loco isto. Et dedit illi testamentum
circumcisionis: et sic genuit ysaac et cir-
cūcidit eū die octauo: et ysaac iacob: et
iacob duodeci patriarchas. Et patriar-
che emulātes ioseph vendiderūt i egi-
ptū: et erat de⁹ cū eo. Et cepit eū re-
gibus tribulationib⁹ ei⁹: et dedit ei gratiā
et sapiētiā i cōspēctu pharaonis regis
egyptioy: et constituit eum p̄positum sup
egyptū et sup omnē domū suā. Venit
autē fames i uniuersam egyptū et chana-
an et tribulatio magna: et nō inuenie-
bant cibos p̄res nostri. Cū audisset
autē iacob esse fumentū i egipto: misit
patres n̄ros p̄mum: et in sc̄do cognit⁹
est ioseph a fratrib⁹ suis: et manifesta-
tum ē pharaoni genus eius. Mittens
autē ioseph accessit iacob p̄rem suū:
et omnē cognationē suā i animabus
septuagintaquinq̄. Et descendit iacob
in egyptū: et defunct⁹ ē ip̄e et patres no-
stri. Et translati sunt in sichein: et posi-
ti sunt in sepulcro qđ eruit abraham
precio argenti a filijs emoz filij sichein.
Cū autē appropinquaret temp⁹ p̄missio-
nis quā cōfessus erat de⁹ abrahe reuic-
plus et multiplicatus est in egipto:

quo aduſq; surrexit alius rex i egipto
qui nō scietat ioseph. Tunc circūueniēs
genus nostrū afflixit patres nostros:
ut reponerent infantes suos ne uiuifi-
carent. Eodē tpe nat⁹ ē moyses: et fuit
gratus deo: q̄ nutrit⁹ ē tribus mensib⁹
in domo patris sui. Seposito autē illo
sustulit eū filia pharaonis: et nutruuit
eum sibi in filiū. Et erudit⁹ est moyses
om̄i sapiētia egyptioy: et erat potens i
uerbis et i op̄ib⁹ suis. Cū autē imple-
retur ei q̄draginta ann⁹ temp⁹: ascen-
dit i cor eius ut uisitare frates suos
filios isrl. Et cū uidisset quendā iniuri-
am patientē uindicauit illū: et fecit ul-
tionem ei q̄ iniuriā sustinebat p̄cullo e-
gipto. Existimabat autē intelligere
fratres: quoniā deus per manū ip̄ius
daret salutē illis. At illi nō intellegūt.
Sequēti xro die apparuit illis lingā-
rib⁹: et reconciliabat eos i pace dicens.
Viri: fratres estis. Ut quid nocetis al-
terutrū? Qui autē iniuriā faciebat pro-
ximo: repulit eū dicens. Quis te cōsti-
tuit principē et iudicē sup nos? Nun-
quid interficere me tu uis: quēadmodū
interfecisti heri egyptiū? Fugit autē mo-
yses in uerbo isto: et factus ē aduena i
tra madian: ubi genuit filios du-
os. Et repletis annis quadraginta:
apparuit illi i deserto mōis syria an-
gel⁹ i igne flamme rubi. Moyses autē
uidens ammirat⁹ ē uisum. Et accedente
illo ut cōsideraret: facta ē ad eum uox
dñi dices. Ego sum de⁹ patrum tuorum:
deus abraham: de⁹ ysaac: et de⁹ iacob.
Tremefact⁹ autē moyses: non audebat
cōsiderare. Dixit autē illi de⁹. Solue cal-
ciamētū pedum tuoy. Locus enim in
quo stas terra sancta ē. Videns uidi
afflictionē p̄li mei qui ē in egipto: et
genuitū eorū audiuī: et descendi liberare

eos. Et nunc. ueni mitta te in egiptum.
Hic moysi que negauerunt dicentes
quis te constituit principem et iudicem: hunc
deus principem et redemptorem misit cum
manu angeli qui apparuit illi in rubo.
Hic eduxit illos faciens prodigia et si-
gna in terra egipti et in rubro mari: et in
deserto annis quadraginta. Hic est moy-
ses qui dixit filiis israel. Prophetam susci-
tabit uobis de fratribus uestris: tanquam
incipiam audietis. Hic est qui fuit in eccle-
sia in solitudine cum angelis qui loque-
batur ei in monte syna et cum patribus
uestris: qui accepit uerba uite dare uobis.
Qui noluerunt obedire patribus uestris: sed
repulerunt et auersi sunt cordibus suis in
egiptum: dicentes ad aaron. Fac nobis
deos qui procedant nos. Moysi enim hu-
ic qui eduxit nos de terra egipti: uelsumus
quid factum sit ei. Et uiculum fecerunt
in diebus illis: et obtulerunt hosti-
am simulacro: et letabantur in opri-
bus manuum suarum. Conuertit autem de-
us: et tradidit eos uicere milicie celi: si-
cut scriptum est in libro prophetarum. Num-
quid uictimas aut hostias obtulistis
michi annis quadraginta in deserto do-
mus israel? Et suscepistis tabernaculum
moloch et sidus dei uestri reumpham. Fi-
guras quas fecisti adorare eas: et transe-
ram uos trans babilonem. Tabernaculum
testimonij fuit cum patribus uestris in de-
serto sicut disposuit illis deus loquens
ad moysen: ut faceret illud secundum for-
mam quam uiderat. Quod et induxerunt
suscipientes patres uestri cum ihesu in pos-
sitionem gentium: quas expulit deus a fa-
cie patrum uestrorum usque in diebus dauid.
Qui inuenit gratiam ante deum: et petiit
ut inueniret tabernaculum deo iacob. Sa-
lomon autem edificauit illi domum. Sed
non excessus in manufactis habitat: sicut

per prophetam dicit. Celum michi sedes
est: terra autem scabellum pedum meorum.
Quam domum edificabis michi dicit do-
minus: aut quis locus requietionis mee
est? Nonne manus mea fecit hec omnia?
Dura ceruice et incuruati cordibus
et auribus. uos semper spiritui sancto
resististis: sicut patres uestri et uos. Quae
prophetarum non sunt persecuti patres ue-
stri? Et occiderunt eos qui pronuntiabant de
aduentu iusti: cum uos nunc proditores
et homicide fuissetis: qui accepistis legem
in dispositione angelorum et non custodi-
stis. Audientes autem hec dissecabantur
cordibus suis: et stridebant dentibus in
eum. Cum autem esset plenus spiritu sancto.
intendens in celum uidit gloriam dei et ihe-
sum stantem a dexteris dei. Et ait. Ecce
uideo celos apertos: et filium hominis
stantem a dexteris uirtutis dei. Exclama-
tes autem uoce magna obtinuerunt aures
suas: et impetum fecerunt unanimes in eum.
Et cientes eum extra ciuitatem lapidabant:
et testes deposuerunt uerba sua se-
cus pedes adolescentis: qui uocabatur sau-
lus. Et lapidabant stephanum inuocan-
tem et dicentem. Domine ihesu suscipe spiritum
meum. Positum autem genibus: clamauit
uoce magna dicens. Domine: ne statuas
illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset: obdor-
miuit.
Et facta est autem in illa
die persecutio magna in ecclesia quam erat
iherosolymis: et omnes dispersi sunt per re-
giones iudee et samarie preter apolos.
Curauerunt autem stephanum uiri timora-
ti: et fecerunt planctum magnum super eum.
Saulus autem deuastabat ecclesiam: per do-
mos intrans et trahens uiros ac muli-
eres: tradebat in custodia. Ignis qui disper-
si erant pretransibat euangelizantes uerbum
dei. Philippus autem descendens in ciuitatem

samarie predicabat illis cristum. Incedebant autem turbe huius que a philippo dicebantur unanimiter audientes: et videntes signa que faciebat. Multi enim eorum qui habebant spiritus immundos: clamantes voce magna egiebant. Multi autem paralytici et claudi curati sunt. Factum est ergo gaudium magnum in illa civitate. Vir autem quidam nomine symon qui ante fuerat in civitate magus seducens gentem samarie dicens se esse aliquem magnum: cui auscultabant omnes a minimo usque ad maximum dicentes: hic est virtus dei que vocatur magna. Attendebant autem eum: propter quod multo tempore magicis suis dementasset eos. Cum vero credidissent philippo evangelizanti de regno dei: in nomine ihesu christi baptizabantur viri ac mulieres. Tunc symon et ipse credidit: et cum baptizatus esset adherere philippo. Videns etiam signa et virtutes maximas fieri: stupens ammirabatur. Cum autem audissent apostoli que erant in iherosolymis quia recepisset samaria verbum dei: miserunt ad eos petrum et iohannem. Qui cum venissent oraverunt pro ipsis: ut acciperent spiritum sanctum. Modum enim in quibus illorum supervenerat: sed baptizati tantum erant in nomine domini ihesu. Tunc imponebant manus super illos: et accipiebant spiritum sanctum. Cum vidisset autem symon quia per impositionem manus apostolorum daretur spiritus sanctus: obtulit eis pecuniam dicens. Date et michi hanc potestatem: ut cuiusque imposuerit manus accipiat spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum. Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum dei existimasti pecunia possideri. Non est enim tibi pars neque sortis in sermone isto. Cor enim tuum non est rectum coram deo. Penitentiam itaque age ab hac nequicia tua: et roga

deum si forte remittat tibi hec rogatio cordis tui. In felle enim amaritudinis et obligatione iniquitatis video te esse. Respondens autem symon dixit. Precamini vos pro me ad dominum: ut nichil veniat super me horum que dixistis. Et illi quidem testificati et locuti verbum domini redibant iherosolimam: et multis regionibus samaritanorum evangelizabant. Angelus autem domini locutus est ad philippum dicens. Surge: et vade contra meridianum ad viam que descendit ab iherusalem in gazam: hec est deserta. Et surgens abiit. Et ecce vir ethiops eunuchus potes candidis regine ethiopi: qui erat super omnes gazas eius venerat adorare in iherusalem: et revertens sedes supra currum suum: legendusque ysaiam prophetam. Dixit autem spiritus philippo. Accede: et adiungere ad currum istum. Accurrens autem philippus: audiuit eum legentem ysaiam prophetam et dixit. Putasne intelligis que legis? Qui ait. Et quomodo possum: si non aliquis ostenderit michi? Rogavitque philippum ut ascenderet: et sederet secum. Hoc autem scripture quam legebat erat hic. Tanquam ovis ad occisionem ductus est: et sicut agnus coram condente se sine voce. Sic non aperuit os suum. In humilitate iudicium eius sublatum est. Generationem eius quis enarrabit? Quomodo tollet de terra vita eius? Respondens autem eunuchus philippo dixit. Obsecro te: de quo propheta dicit hoc? De se an de alio aliquo? Aperiens autem philippus os suum: et incipiens a scripture ista: evangelizavit illi iherusalem. Et dum irent per viam: venerunt ad quandam aquam. Et ait eunuchus. Ecce aqua. Quis prohibet me baptizari? Dixit autem philippus. Si credis ex toto corde licet. Et respondens ait. Credo filium dei esse iherusalem

eritū. Et iussit stare curcum. Et descen-
 derunt uterq; in aquā philippus ⁊ eu-
 nuchus: ⁊ baptizavit eū. Cū autē ascen-
 disse de aqua spiritū dñi rapuit phi-
 lippum: ⁊ amplius nō vidit eū eunuchus.
 Ibat autē p viam suā gaudens. Phi-
 lippus autē inventus ē in azoto: ⁊ per-
 transiens euangelizabat civitatibus
 vicinis donec veniret cesaream.

Saulus autē adhuc spirans mi-
 narum ⁊ cedis i discipulos dñi
 accessit ad principē sacerdotū. et petijt
 ab eo epistolas i damascū ad synago-
 gas: ut si quos invenisset huius vite
 viros ac mulieres: vindos pduceret i
 iherlm. Et cū iter faceret: cōggit ut ap-
 propinquaret damasco. Et subito cir-
 cunfulsit eum lux de celo: ⁊ cadens in
 terrā audiuit vocē dicentē sibi. Saule
 saule: quid me psequeris? Qui dixit.
 Quis es dñe? Et ille. Ego sū ihesus:
 quē tu psequeris. Durū est tibi contera
 stimulū calcitrare. Et tremēs ac stupēs
 dixit. Dñe: quid me vis facere? Et do-
 minus ad eū. Surge ⁊ ingredere civi-
 tatem: ⁊ ibi dicet tibi qd te oporteat
 facere. Hic autē illi q comitabantur
 eū eo stabāt stupēfacti: audiētes quidē
 vocem: neminē autē videntes. Surrexit
 autē saulus de terra: apertisq; oculis ni-
 chil videbat. Ad manus autē illū tra-
 hentes. introduxerūt damascū. Et erat
 ibi tribus diebus nō videns: ⁊ nō man-
 ducavit neq; bibit. Erat autē quidam
 discipulus damasci nomine anania.
 Et dixit ad illū in visu dñs. Anania.
 At ille ait. Ecce ego dñe. Et dominus
 ad eum. Surge ⁊ vade in vicū qui vo-
 catur redus: ⁊ quere in domo iude. sau-
 lum nomine tharsensem. Ecce enim o-
 rat. Et vidit virū ananiā nomine in-
 troeuntem: ⁊ imponentē sibi manus

ut visum recipiat. Respondit autē ana-
 nias. Dñe audiui a multis de viro hoc:
 quāta mala fecerit sanctis tuis in ihe-
 rusalē. Et hic habet potestātē a princi-
 pibus sacerdotū: alligandi omnes qui
 invocāt nomen tuū. Dixit autē ad eū
 dñs. Hic ad: quoniā vas electionis est
 michi iste: ut portet nomen meū corā
 gentibus et regibus ⁊ filiis israhel. Ego
 etiā ostendā illi: quāta oporteat eū pro
 nomine meo pati. Et abiit ananias
 et introiit in domū: ⁊ imponens ei
 manū dixit. Saule frater: dñs misit
 me ihesus. q apparuit tibi in via qua
 veniebas: ut videas ⁊ implearis spiri-
 tu sancto. Et cōstitutū ceciderūt ab ocu-
 lis ei⁹ tanq; squame: ⁊ visum recepit.
 Et surgens baptizac⁹ est: ⁊ cū accepit-
 set cibum confortatus ē. Fuit autē cū dis-
 ciplis q erāt damasci p dies aliquot.
 Et continuo ingressus i synagogas pre-
 dicabat ihesum: qm hic ē fili⁹ dei. Stu-
 pebant autē omēs qui eū audiebant: ⁊
 dicebāt. Nōne hic est q repugnabat i
 iherlm eos q invocabāt nomen istud?
 Et hic ad hoc venit: ut vindos illos
 duceret ad principes sacerdotum. Sau-
 lus autē multo magis aualescebat ⁊ cō-
 fundebat iudeos q habitabāt damasci:
 affirmans qm hic est cristus. Cū autē
 impleverentur dies multi: oculum fece-
 rūt i unū iudei ut eū interficeretur. No-
 te autē facte sunt saulo insidie eorū. Lu-
 stodiebāt autē ⁊ portas die ac nocte: ut
 eū interficerēt. Accipiētes autē discipuli
 eius nocte per murū dimiserunt eum:
 summittētes i porta. Cum autē venis-
 set in iherlm temptabat se iūgere disci-
 pulis: ⁊ omēs timebāt eū: nō credētes
 q esset discipulus. Barnabas autē ap-
 prehensum illū duxit ad apostolos: ⁊ nar-
 ravit illis quomodo in via vidisset

dñm et q̄a locut⁹ est ei: ⁊ quomodo in
 damasco fiducialiter egerit i nomine
 ihesu. Et erat cū illis intrans et egiens
 in iherlm: fiducialiter agens i nomine
 dñi. Loquebat̄ quoq; gentibz ⁊ dispu-
 tabat cū grecis: illi aut̄ querebant occi-
 dere eum. Quod cum cognouissent
 fratres deduxerūt eum cesaream: et di-
 miserūt charsum. Ecclesia quidem per
 totam iudeā et galileā et samariā ha-
 bebant pacem: ⁊ edificabat̄ ambulans
 in timore dñi: et cōsolatōne sancti spi-
 ritus replebat̄. Factum ē aut̄ petrū dū
 p̄transiret unūso: deuenire ad s̄ctos
 qui habitabāt sidde. Inuenit autē ibi
 h̄minē quendā nomine t̄cā. ab ānis
 octo iacentē in grabbato: qui erat pa-
 ralyticus. Et ait illi petrus. Enea: sanet
 te dñs ihesus cristus. Surge: ⁊ stete
 tibi. Et continuo surrexit. Et viderūt illū
 om̄es qui habitabāt sidde ⁊ sarone: q̄
 dueti sunt ad dñm. In ioype aut̄ fuit
 quedā discipula nomine thabita: que
 interpretata dicit̄ dorcas. Hec erat ple-
 na op̄ibus bonis ⁊ elemosinis quas
 faciebat. Factū est aut̄ in diebus illis:
 ut infirmata moreret̄. Quā cū lauis-
 sent: posuerūt eam in tenaculo. Cum
 aut̄ prope esset sidde ab ioype: discipuli
 audierēs quia petr⁹ esset in ea duos vi-
 ros miserunt ad eū: rogātes. ne pigri-
 teris venire usq; ad nos. Resurgens
 aut̄ petr⁹: venit cū illis. Et cū aduenis-
 set duxerunt illū in tenaculū: ⁊ circūste-
 terūt illū om̄es vidue flentes: et osten-
 dēs ei tunicas et vestes quas faciebat
 illis dorcas. Credis aut̄ quibz foras
 petrus ponēs genua orauit: ⁊ duetus
 ad corpus dixit. Thabita surge. At il-
 la aperuit oculos: ⁊ viso petro resedit.
 Dāns aut̄ illi manū erexit eā: et cum
 vocasset s̄ctos ⁊ viduas assignauit

eam viuam. Notum autem factum
 est per uniuersam ioypet: ⁊ crediderunt
 multi in domino. Factum est aut̄ ut
 dies multos moraretur in ioype apud
 symonem quendam coriarium.

Sic aut̄ quidam erat i cesarea no-
 mine cornelius centurio cohor-
 tis que dicit̄ ytalica. religiosus ac ti-
 mens deum cum quādam domo sua: fa-
 ciens elemosinas multas plebi: et de-
 precans deū semp. Quis vidit i visu ma-
 nifeste quasi i hora nona diei angelū
 dei introeuntē ad se: ⁊ dicentē sibi. Cor-
 neli. At ille intus eū: timore corrept⁹
 dixit. Quis es domine? Dixit aut̄ illi.
 Oraciones tue ⁊ elemosine tue ascen-
 decunt in memoriā in conspectu dñi.
 Et nūc mitte viros i ioypet: ⁊ accersi
 symonē quendā qui cognouit̄ pe-
 trus. Hic hospitat̄ apud symonē quen-
 dam coriarium: cuius ē dom⁹ iuxta ma-
 re. Hic dicet tibi: quid te oporteat face-
 re. Et cū discessisset angelus q̄ loque-
 batur illi: vocauit duos domesticos
 suos ⁊ militem timentē dñm ex hijs q̄
 illi parebat̄. Quibz cū narraisset om̄ia:
 misit illos in ioypet. Postera autem
 die iter illis faciētibz ⁊ appropinquāti-
 bus ciuitati: ascendit petrus i superio-
 ra ut oraret circa horā sextam. Et cū
 eluriret voluit gustare: paratibz autē
 illis cecidit super eum mensis excelsus.
 Et vidit celum apertū: ⁊ descendēs vas
 quoddā velut lintheū magnū quan-
 to inicit̄ summitti de celo in terrā: in
 quo erāt oīa q̄drupedia ⁊ serpētia ter-
 re: ⁊ volatilia celi. Et facta ē vox ad eū.
 Surge petre: occide ⁊ manduca. Ait
 aut̄ petr⁹. Absit dñe: quia nunq; mā-
 ducavi om̄e cōmune et immūdū. Et
 vox iterū sc̄do ad eū. Que de⁹ purifica-
 uit: tu cōmune ne dixeris. Hoc autem

factū est per te. Et statim receptum est
 vas in celū. Et dū intra se hesitaret pe-
 trus quidnā esset visio quā vidisset:
 ecce viri q̄ missi erant a cornelio inqui-
 rentes domū symonis. astiterūt ad ia-
 nuam. Et cū vocassent: interrogabāt
 si symon q̄ cognominat̄ petrus illic ha-
 beret hospitium. Petro autē cogitante
 de visione: dixit spiritus ei. Ecce viri
 tres querūt te. Surge itaq; & descende:
 et vade cū eis nichil dubitans: quia
 ego misi illos. Descendēs autē petrus
 ad viros dixit. Ecce ego sū quē queri-
 tis. Que causa est ppter quā venistis?
 Qui dixerunt. Cornelius centurio vir
 iustus & timens deū et testimoniū ha-
 betis ab uniuersa gente iudeorū: respon-
 sum accepit ab āgelo sancto accessiri
 te in domū suam: & audire verba ab
 te. Introducēs ergo eos recepit hospiti-
 o. Sequenti autē die surgens: profectus
 est cū illis. & quidā ex fratribz ab iop-
 pe comitati sunt cū eo. Altera autē die
 introiit cesaream: cornelius vero exspe-
 ctabat illos: conuocatis cognatis suis
 et necessarijs amicis. Et factum ē cum
 introisset petrus. obuius venit ei corne-
 lius: et prociēs ad pedes ei⁹ adorauit.
 Petrus vero eleuauit eū dicens. Sur-
 ge: & ego ipse homo sum. Et loquens
 cum illo intrauit: & inuenit multos q̄
 conuenerāt: dixitq; ad illos. Vos scitis
 quomodo abominatū sit viro iudeo
 adiungi aut accedere ad alienigenam.
 Sed michi ostendit de⁹ neuinē com-
 munē aut immūdū dicere hominem:
 propter qd̄ sine dubitatione ueni ac-
 cessisti. Interrogo ergo: quā ob causā
 accessisti me. Et cornelius ait. A mid-
 usquartana die usq; ad hanc horam
 orans eram hora nona ī domo mea:
 et ecce vir stetit ante me ī veste candida:

et ait. Cornelii exaudita est oratio tua:
 et elemosine tue memorate sunt ī cō-
 spectu dei: mitte ergo ī ioppen & accessi sy-
 monē q̄ cognominat̄ petrus: hic hospi-
 tatur ī domo symonis coriarij iuxta
 mare. Cōfestim ergo misi ad te: & tu be-
 nefecisti ueniendo. Nunc ergo omnes
 nos in conspectu tuo assumus: audire
 omnia quecūq; tibi p̄cepta sunt a dño.
 Apertus autē petrus os suū dixit. In
 ueritate compei q̄a non ē personarum
 acceptor de⁹: sed in omni gente q̄ time-
 rum & operatur iusticiā: acceptus ē illi.
 Verbum misit deus filijs isrl̄: annūciās
 pacem p̄ ihesum cristū: hic ē omnium do-
 minus. Vos scitis quod factū ē uerbum
 p̄ uniuersam iudeā. Incipiēs enī a ga-
 lilea post baptisimū qd̄ p̄dicauit iohan-
 nes ihesum a nazareth quomodo uen-
 it eum deus spiritu sancto & uirtute:
 qui p̄transiit benefaciendo & sanando
 omnes oppressos a dyabolo: quoniā
 deus erat cū illo. Et nos testes sumus
 omnium que fecit in regione iudeorū et
 ihrl̄m: quē occiderūt suspendētes in li-
 guo. Quic deus suscitauit tertia die et
 dedit eum manifestū fieri: nō omni po-
 pulo sed testibz p̄ordinatis a deo: nobis
 q̄ manducauim⁹ & bibim⁹ cum il-
 lo postq; resurrexit a mortuis. Et pre-
 cepit nobis p̄dicare p̄p̄o & testificari:
 quia ipse ē qui constitutus ē a deo iudex
 uiuorū & mortuorū. Quic omnes p̄he-
 re testimoniū phibent remissionē pec-
 catorum accipere p̄ nomen ei⁹: omnes
 qui credūt in eū. Adhuc loquēte petro
 uerba hec: cecidit spirit⁹ sanctus super
 omnes qui audiebāt uerbum. Et obstu-
 puerūt ex circūcisione fideles q̄ uenerāt
 cum petro: quia & ī nationes gratia
 spirit⁹ sancti effusa ē. Audiebant enī
 illos loquētes linguis: & magnificātes

deum. Tūc respōdit petrus. Nunquid
aquā quis prohibere potest ut nō ba-
ptizent hīj q̄ spiritū sanctū acceperūt
sicut ⁊ nos? Et iussit eos baptizari in
noīe dñi ihesu cristi. Tūc rogauerunt
eū: ut maneret apud eos aliq̄ diebus.
Audierūt autē apli ⁊ fratres q̄
erant in iudea: qm̄ ⁊ gentes rece-
perunt verbū dei. Cū autē ascendisset
petrus iherosolimā: disceptabāt aduer-
sus illū q̄ erat rē circumcisione dicēt.
Quare introisti ad viros ꝑꝑrium ha-
betes: ⁊ māducasti cū illis? Incipēs
autē petrus: respōdebat illis ordinē di-
cens. Ego eram ī ciuitate ioype orās-
et vidi in recessu mētis mee visionē: de-
scendens vas quoddā velut lintheum
magnum quatuor micis summiti de
celo: ⁊ venit usq; ad me. In qd̄ intus
considerabā: ⁊ vidi quadrupedia terre
et bestias ⁊ reptilia ⁊ volatilia celi. Au-
diui autē et vocē dicentē michi. Surge
petre occide ⁊ manduca. Dixi autem.
Nequāq; dñe: q̄a cōmune aut immū-
dum nunq; introiit ī os meū. Rēdit
autē vox sc̄o de celo. Que deus mūdā-
uit: tu ne cōmune dixeris. Hoc autē fa-
ctum est ꝑ ter: ⁊ recepta sunt oīa rursū
in celū. Et ecce viri tres cōfestim astite-
runt in domo in qua eram: missi a ce-
sarea ad me. Dixit autē spiritus michi:
ut irem cū illis nichil hesitans. Vene-
runt autē mecum ⁊ sex fratres isti: ⁊ in-
gressi sumus ī domū viri. Narravit
autem nobis quomodo vidisset āge-
lum ī domo sua stantem: ⁊ dicentē sibi.
Mitte ī ioypen ⁊ accersi symonem q̄ co-
gnominat petrus: q̄ loquet tibi verba
in quib; saluus eris tu ⁊ uniuersa domus
tua. Cū autē cepissem loqui cecidit spi-
ritus sanctus sup eos: sicut ⁊ in nos ī
inicio. Recordat̄ sū autē verbi dñi: sicut

dicebat. Iohannes quidē baptizauit
aqua: vos autē baptizabimini spiritu
sancto. Si ergo eandē gratiā dedit illi
deus sicut ⁊ nobis q̄ credidim⁹ ī dñm
ihesum cristū: ego q̄s etiā q̄ possem pro-
hibere deū? Hīs auditis tacuerunt: et
glorificauerūt deum dicentes. Ergo ⁊
gentib; penitentiā dedit de⁹ ad vitā. Et
illi quidē q̄ dispersi fuerāt a tribulatione
que facta fuerat sub stephano ꝑambu-
lauerunt usq; fenicem ⁊ cyprū ⁊ antio-
chiā: nemini loquētes verbū nisi so-
lis iudeis. Erāt autē quidā rē eis viri cy-
prii ⁊ cyrenei q̄ cū introissent antiochi-
am loquebātur ⁊ ad grecos: annunci-
antes dñm ihesum. Et erat man⁹ dñi
cum eis: m̄sculq; numer⁹ credentiū cō-
uersus ē ad dñm. Peruenit autē sermo
ad aures ecclesie q̄ erat iherosolimis
sup istis: ⁊ miserūt barnaban usq; ad
antiochiā. Qui cū puenisset ⁊ vidisset
gratiā dei gaudus est: ⁊ hortabatur o-
mnes in ꝑposito cordis ꝑmanere ī do-
mino: quia erat vir bonus et plenus
spiritu sancto et fide: ⁊ appōsita ē mul-
ta turba dñi. Profecit⁹ autē charlum
ut querebat saulū: quē cū inuenisset ꝑ-
duxit antiochiā. Et annū totū duerant
sunt ibi ī ecclia: ⁊ docuerūt turbā m̄scā:
ita ut cognominarent̄ primū antio-
chie discipuli cristiani. In hīs autē di-
ebus superuenit a iherosolimis ꝑphe-
te antiochiā: ⁊ surgēs vnus rē eis no-
mine agab; significabat ꝑꝑ spiritū fa-
mem magnā futurā ī uniuerso orbe ter-
rarum: q̄ facta ē sub claudio. Discipuli
autē ꝑꝑ ut q̄s habebat ꝑposuerunt in-
ministerium mittere habitantibus in iu-
dea fratrib;: qd̄ ⁊ fecerūt mittentes ad
setiores ꝑ man⁹ barnabe ⁊ saulū.

Eodem autem tpe misit herodes rex
manus: ut affligeret quosdam

de ecclesia. Occidit aut iacobū fratrem
iobānis gladio: vidēs aut q̄a placeret
iudeis apposuit apprehendere et petrum.
Erāt aut dies azimoy. Quē cū appre-
hendisset misit in carcerem: tradensq;
quatuor quaternionibz militū ad cu-
stodiendū eum: volens post pascha
producere eū p̄plo. Et petrus quidē seua-
batur in carcere: oratio aut fiebat sine
intermissione ab ecclesia ad deū pro
eo. Cū aut productus eū esset herodes:
in ipa nocte erat petrus dormiens inter
duos milites vinctus cathenis duabz:
et custodes ante ostium custodiebant
carcerem. Et ecce āgelus dñi assistit: et
lumē refulsit ī habitaculo: percussq;
laterē petri excitavit eū dicens. Surge ve-
lociter. Et ceciderūt cathene de manibz
eius. Dixit aut āgelus ad eū. Precin-
gere: et calcia te caligas tuas. Et fecit
sic. Et dixit illi. Circunda tibi vestimen-
tum tuū: et sequere me. Et egrens sequē-
batur eū: et nesciebat quia verū est quod
fiebat p̄ angelū. Existimabat aut se vi-
sum videre. Transēntes aut primā et se-
cundā custodiā venerūt ad portā fer-
ream q̄ ducit ad civitatē: que ultra a-
perta ē eis. Et egētes processerūt vicū
unū: et cōtinuo discessit angelus ab
eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nūc
scio vere quia misit dñs angelū suū: et
eripuit me de manu herodis et de o-
mnī expectatione plebis iudeoy. Con-
sideransq; venit ad domū marie mris
iobānis q̄ cognominat⁹ ē marcus:
ubi erāt mlti cōgregati et orātes. Pul-
sante aut eo ad ostium ianue proce-
lit puella ad videndum nomine rode.
Et ut cognouit vocē petri pre gaudio
nō aperuit ianuā: sed introcurrēs nūc-
avit stare petrum āre ianuā. At illi di-
xerunt ad eam. Insanis. Illa autem

affirmabat sic se habere. Illi aut dice-
bant. Angel⁹ eius ē. Petrus aut perseue-
rabat pulsans. Cū aut aperuissent o-
stium: viderunt eū et obstupuerūt. An-
nuens aut eis manu ut tacerent: nar-
rauit quomodo dñs eduxisset eum de
carcere. Dixitq;. Nūciate iacobo et fra-
tribz hec. Et egressus abiit ī aliū locū.
Facta aut die erat nō parua turbatio
inter milites: quidnā factū esset de pe-
tro. Herodes aut cū requisisset eū et nō
inuenisset. inquisitione facta de custo-
dibus iussit eos duci: descendensq; a iu-
dea in cesareā: ibi cōmoratus est. Erat
aut iratus creijs et sydonijs. At illi u-
nanimes venerūt ad eū: et p̄suaso bla-
sto qui erat sup cubiculum regis postula-
bant pacem: eo q̄ alerentur regiones e-
orum ab illo. Statuto aut die herodes
vestitus veste regia sedit p̄ tribunali:
et cōsignabatur ad eos. Popul⁹ aut
acclamabat dei voces: et nō hominis.
Confestim aut percussit eū angel⁹ dñi
eo q̄ nō dedisset honorem deo: et sum-
ptus a venibus respiravit. Verbum
aut dñi crescebat et multiplicabāt. Bar-
nabas aut et saulus reuersi sunt a ihe-
rosolimis cōpleto ministerio: assumpto
iobāne q̄ cognoscat⁹ est marc⁹.
Erant aut in ecclesia q̄ erat antio-
chie prophete et doctores: ī quibus
barnabas et symon q̄ vocabat⁹ niger
et lucius cyrenensis. et manaben q̄ erat
herodis tetrarche collactaneus: et saul⁹.
Ministrantibus aut illis dñs et ieiunā-
tibus: dixit illis spirit⁹ sand⁹. Segre-
gate michi saulū et barnabā in opus
ad qd̄ assumpsi eos. Tūc ieiunantes
et orantes imponentesq; eis manus:
dimiserūt illos. Et ipi quidem missi a
spiritu sancto abierūt seleucia: et inde
navigauerūt cyprū. Et cum venissent

salaminā: p̄dicabāt verbū dei in syna-
 gogis iudeorū. Habebant autē et iohan-
 neu in ministerio. Et cū p̄ambulassent
 uniuersam insulā usq; paphum: inue-
 nerūt quendā virum magum pseudo-
 prophetā iudē cui nomē erat bariehu:
 q̄ erat cū proconsule sergio paulo viro
 prudente. Hic accessit barnaba et pau-
 lo: desiderabat audire verbū dei. Resi-
 stebat autē illis elymas magus: sic enī
 interpretatur nomen ei⁹: querens auerte-
 re proconsulem a fide. Saulus autē q̄
 et paulus: replet⁹ spiritu s̄cto intue-
 ns in eū dixit. Quod plene omni dolo et omni
 fallacia fili dyaboli. inimice om̄s iusti-
 cie: non desinis subuertere vias dñi re-
 ctas. Et nūc ecce manus dñi sup te: et
 eris cecus non vidēs solē usq; ad tem-
 pus. Et cōstitim cecidit in eū caligo et te-
 nebre: et circueiens querebat q̄ ei manū
 daret. Tūc proconsul cū vidisset factum
 recidit: ammirans sup doctrina dñi.
 Et cū a papho nauigassent paulus et
 qui cū eo erāt: uenerūt pergeni p̄ amphi-
 liē. Iohānes autē discedēs ab eis. reue-
 sus ē iherosolimā. Illi uero p̄transen-
 tes pergeni uenerūt antiochiā et phidie:
 et ingressi synagogam die sabbatorū
 sederūt. Post lectionē autē legis et pro-
 phetarū: miserūt principes synagoge
 ad eos dicentes. Viri fratres: si quis
 est in uobis sermo rehortationis ad
 plebem dicite. Surgēs autē paulus. ce-
 manu silentiū indicens ait. Viri isra-
 helite et qui timetis deū audite. Deus
 plebis isrl' elegit p̄res n̄ros et plebē re-
 altauit cū essent incolē in terra egipti: et
 in brachijs excelsis eduxit eos ex ea: et per
 quadraginta annorū temp⁹ mores eorū
 sustinuit in deserto. Et destrūēs gentes
 septē in terra chanaan sorte distribu-
 eis terrā eorū: quasi post quadringentos

et quinquaginta annos: et post hec de-
 dit iudices usq; ad samuel p̄phetam.
 Et egiude postulauerūt regē: et dedit il-
 lis saul filium eis. virū de tribu benia-
 min. annis quadraginta. Et amoto il-
 lo suscitauit illis dauid regem: cui testi-
 moniū p̄hibens dixit. Inuenti dauid
 filiū icelle virū scdm̄ cor meū: qui faciet
 om̄es uolūcates meas. Qui⁹ deus ex
 semine scdm̄ promissionē eduxit isrl'
 saluatore ihesum: p̄dicante iohanne
 ante faciē aduētus ei⁹ baptismū peti-
 tentie om̄i p̄plo isrl'. Cū impleteret autē
 cursum suū dicebat. Quem me arbi-
 trariū esse nō sū ego: sed ecce uenit post
 me: cui⁹ non sū dignus calciamenta
 pedū soluere. Viri fr̄es. filij generis a-
 braham et q̄ in uobis timere deū: uo-
 bis uerbum saluā huius missum est.
 Qui enī habitabāt iherlm et principes
 eius hūc ignorātes et uoces p̄phetarū
 que p̄ om̄e sabbatū legunt: iudicantes
 impleuerunt. Et nullā causā mortis
 inueniētes in eo: petierunt a pilato ut in-
 terficerent eū. Cūq; cōsummāssent om̄ia
 que de eo scripta erant: deponentes eū
 de ligno posuerunt eū in monumento.
 Deus autē suscitauit eū a mortuis ter-
 tia die: q̄ uisus est p̄ dies multos hijs q̄
 simul ascenderāt cū eo de galilea in ier-
 usalē: qui usq; nūc sunt testes ei⁹ ad
 plebē. Et nos uobis annūciam⁹ eam
 q̄ ad p̄res n̄ros repromissio facta est:
 quā hanc deus adimpleuit filijs uestris
 resuscitās ihesum sicut et in psalmo se-
 cundo scriptū est. Filius me⁹ es tu: ego
 hodie genui te. Quod autē suscitauit
 eum a mortuis amplius iam non re-
 uersurum in corruptionem: ita dixit.
 Quia dabo uobis sanda dauid fide-
 lia. Ideoq; et alias dicit. Non dabis
 sandū tuū uidere corruptionē. Dauid

etū i sua generatione cū amministrasset
 voluntati dei: dormiuit et appositus ē
 ad p̄res suos: et vidit corruptionem.
 Quē vero deus suscitauit nō vidit cor-
 ruptionē. Notū igit̄ sit vobis viri fra-
 tres: quia p̄ hunc vobis remissio pec-
 catorū annūciatur ab omnibus: quibus
 nō potuistis in lege moysi iustificari.
 In hoc omnis qui credit iustificat̄. Vide-
 te ergo ne superueniat vobis quōd vidū ē
 in prophetis. Videte cōtemptores et
 ammiramini et disydinini: quā opus o-
 peror ego i diebus vris: opus quōd nō
 creditis si quōs enarrauerit vobis. Scēu-
 ribus aut̄ illis: rogabāt ut sequēti sab-
 bato loquerent̄ sibi verba hec. Cumq̄
 dimissa esset synagoga: secuti sūt mul-
 ti iudeorū et colentū deū aduenas: pau-
 lum et barnabam: quō loquētes suadebāt
 eis ut p̄manerēt i gratia dei. Sequēti
 vero sabbato pene uniuersa ciuitas con-
 uenit: audire verbū dei. Vidētes autē
 turbas iudei repleti sunt zelo: et contra-
 dicebāt hīs que a paulo dicebant̄ blas-
 phemantes. Tūc cōstanter paulus et
 barnabas dixerūt. Vobis oportebat
 primū loqui verbū dei: sed quoniā re-
 pellitis illud et indignos vos iudica-
 stis eterne vite: ecce conuertim̄ ad gen-
 tes. Sic enim nobis precepit dominus.
 Posui te in lucē gentiū ut sis in salu-
 tem usq̄ ad extremū terre. Audientes
 autē gentes gauise sūt: et glorificabāt
 verbū domini: et crediderūt quōd quē erāt
 preordinati ad vitā eternā. Dissemin-
 abatur autē verbum dñi p̄ uniuersam
 regionē. Iudei autē excitauerunt mulie-
 res religiosas et honestas et p̄uidas ci-
 uitatis: et excitauerūt p̄secutionē i pau-
 lum et barnabam: et eiecerunt eos de si-
 nibus suis. At illi excusso puluere pe-
 dum i eos venerūt yconiu. Discipuli q̄

replebantur gaudio et spiritu sancto.
Hadū ē autē i yconio ut si-
 mul introirent synagogam iu-
 deorū et loquerent̄: ita ut crederet iude-
 orū et grecorū copiosa multitudo. Qui
 vero increduli fuerunt iudei: suscitauē-
 runt et ad iracundiā cōcitauerunt a-
 nimas gentiū aduersus fratres. Mul-
 to igit̄ tēpore demorari sūt fiducialit̄
 agentes in dño: testimoniū p̄hibente
 verbo gratie sue: dante signa et prodi-
 gia fieri p̄ manus eorū. Diuisa ē autē
 multitudo ciuitatis: et quidā quidem
 erant cū iudeis: quidā vero cum aplis.
 Cum autē fact⁹ esset imperus gentiliū
 et iudeorū cū principibus suis ut cru-
 melijs afficerent et lapidarent eos: in-
 telligentes confugerūt ad ciuitates ly-
 caonie lystram et derben et uniuersam
 in circuitu regionē: et ibi euāgelizātes
 erant. Et quidā vir lystis infirm⁹ pe-
 dibus sedebat claudus rē uero nris
 sue: qui nūquā ambulauerat. Hic au-
 diuit paulū loquētem. Qui inuit⁹ eū
 et uidens quā fidem haberet ut salu⁹ fie-
 ret: dixit magna voce. Surge sup pe-
 des tuos redus. Et egreduit: et ambula-
 bat. Turbe autē cū uidissent quō fecerat
 paul⁹: leuauerūt uocem suā lycanice
 dicentes. Dij similes facti hōminibus
 descenderunt ad nos. Et uocabāt bar-
 nabam iouem: paulū uero mercuriū:
 quū ip̄e erat dux uerbi. Sacerdos quo-
 q̄ iouis quē erat ante ciuitatem thaurus
 et coronas ante ianuas offerens cum
 plis: uolebat sacrificare. Quod ubi
 audierūt apli barnabas et paul⁹ con-
 uersis tunicis suis egredūt in turbas:
 clamantes et dicentes. Viri: quid hec
 facitis? Et nos mortales sum⁹ simi-
 les uobis hōmines: annūciantes uo-
 bis ab hīs uanis conuicti ad deū uiuū:

qui fecit celū et terrā et mare ⁊ oīa que in eis sunt: qui ī p̄teritis generatōnibz dimisit om̄es gentes ingredi vias suas. Et quidē nō sine testimonio semetipm̄ reliquit benefaciens: de celo dāns pluuias ⁊ tēpora fructifera: implens t̄bos et leticia corda eoy. Et hoc dicentes viz sedauerūt turbas: ne sibi immolarent. Supuenerūt autē quidā ab antiochia ⁊ yconio iudei: ⁊ p̄suasione turbis lapidātes paulū traxerūt extra ciuitatem: estimātes eū mortuū esse. Circundantibus autē eū discipulis surgens intrauit ī ciuitatē: ⁊ postera die profectus ē cum barnaba ī derben. Cūq; euangelizasset ciuitati illi ⁊ docuissent multos: reuersi sūt l̄stram et yconium et antiochiā d̄firmātes aīas discipulorum. exortantēsq; ut p̄manerēt ī fide: et qm̄ p̄ multas tribulationes oportet nos intrare ī regnū dei. Et cū cōstituisset illis p̄ singlas ecclesias p̄biteros et orasset cū ieiunationibus: cōmēdauerūt eos d̄no ī quē crediderūt. Trāsrūtēsq; p̄sidiam uenerūt ī panphiliā: et loquētes uerbū d̄ni in pergen descendunt in ytaliā et inde nauigauerunt antiochiam: unde erant traditi gratie dei in opus qd̄ cōpleuerūt. Cū autē uenissent ⁊ cōgregasset ecclesiam: reculerūt quanta fecisset de⁹ cum illis: et quia aperuisset gentibus ostium fidei. Morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis.

¶ Et quidā descendētes de iudea docebant fratres: q̄a nisi circūcidamini scdm̄ morem moysi nō potestis saluari. facta ergo seditione non minima paulo ⁊ barnabe adūsus illos: statuerūt ut ascenderēt paulus et barnabas et quidā alij ex alijs ad ap̄los et p̄biteros ī iherlm̄: sup̄ hac questione.

Illi ergo deducti ab ecclesia p̄transibant phenicem et samariā narrātes cōsolationē gentiū: ⁊ faciebāt gaudium magnum om̄ibus fratribus. Cū autē uenissent iherosolimā suscepti sūt ab ecclesia et ab ap̄lis ⁊ senioribus: annūciantes quanta de⁹ fecisset cū illis. Surrexerunt autē quidā de heresi phariseorū q̄ crediderūt dicentes: q̄a oportet circūcidi eos: precipere quoq; euare legē moysi. Cōuenērūtq; ap̄li ⁊ seniores uidere de uerbo hoc. Cū autē magna cōquisitio fieret: surgens petrus dixit ad eos. Viri fratres: uos scitis qm̄ ab antiquis diebus ī nobis elegit deus p̄ os meū audire gentes uerbū euangelij et credere. Et q̄ nouit corda de⁹: testimoniū p̄hibuit dāns illis spiritū sanctum sicut et nobis: ⁊ nichil discreuit inter nos ⁊ illos: fide purificās corda eoy. Nunc ergo qd̄ temptatis deū: imponere iugū sup̄ ceruices discipulorū: qd̄ neq; nos neq; p̄res n̄ri portare potuimus? Sed p̄ gratiā d̄ni ih̄u credim⁹ saluari quē admodū ⁊ illi. Tacuit autē oīs multitudo: ⁊ audiebāt barnabā ⁊ paulū narrantes quanta de⁹ fecisset signa ⁊ prodigia in gentibus p̄ eos. Et postq; tacuerūt: respōdit iacobus dicens. Viri fratres audite me. Symon narrauit quēadmodū p̄mū deus uisitauit sumere ex gentibus ppliū nomini suo: ⁊ huic concordant uerba p̄phetarū: sicut scriptū ē. Post hec reuertat et reedificabo tabernaculum dauid qd̄ decidit ⁊ diruta eius reedificabo: ⁊ erigam illud: ut requirāt ceteri hominū d̄num ⁊ omnes gentes super quas inuocātū ē nomen meū dicit d̄ns faciens hec. Notū a seculo ē d̄no opus suū. Propter quod ego iudico nō inquietari eos q̄ ex gentibus uertunt ad deū: sed scribere ad

eos ut abstineant se a contaminatio-
 nibz simulacrorz et fornicatione et suf-
 focatis et sanguine. Moyses eni a tem-
 poribus antiquis habet in singulis ci-
 uitatibus qd cu pdicent in synagogis:
 ubi per omne sabbatu legit. Tunc placuit
 aplis et senioribus cum omni ecclia eli-
 gere viros ex eis et mittere antiochia
 cum paulo et barnaba: nuda qd cogno-
 minabatur barlaba et syla viros pmos
 i scribz scribentes p man9 eoz. Apli et se-
 niore9 frs: hys qd sut antiochie et syrie
 et cilicie scribz ex gentibz salute. Quia au-
 diunt9 qd qda ex nobis exeutes turba-
 uerunt vos vobis. euerentes aias vras.
 quibus no madauim9: placuit nobis
 collectis in unu eligere viros et mittere
 ad vos cu carissimis nostris barnaba
 et paulo: hominibus qd tradiderunt ani-
 mas suas pro noie dmi nostri ihesu
 cristi. Misimus ergo iuda et sylan: qd
 et ipi vobis verbis referent eade. Nilu
 est eni spiritui sancto et nobis. nichil
 ultra imponere vobis oneris qd hec ne-
 cessaria: ut abstineatis vobis ab immo-
 latis simulacrorz et sanguine. suffoca-
 to. et fornicatione: a quibz custodietes
 vos bene ageris. Valete. Illi ergo di-
 missi descenderunt antiochia: et cōgrega-
 ta multitudo tradiderunt eplam. Quā
 cu legissent: gauisi sut sup cōsolatione.
 Judas aut et sylan et ipi cu essent pro-
 phete verbo plurimo cōsolati sunt fra-
 tres: et confirmauerunt. Facto aut ibi a-
 liquāto tēpore: dimissi sunt cu pace a
 fratribus ad eos qd miserat illos. Vi-
 sum ē aut syle ibi remanere: iudas aut
 solus abiit ihrtu. Paulus aut et bar-
 nabas demorabatur antiochie: docen-
 tes et euāgelizantes cu alijs pluribus
 verbu dmi. Post aliquot aut dies di-
 xit ad barnabā paulus. Reuertentes

uisitem9 fratres p uniuersas ciuitates i
 quibus pdicauim9 vbu dmi: quomo-
 do se habeant. Barnabas aut volebat
 secū assumere et iohāne: qui cognomi-
 nabatur marcus. Paulus aut rogabat
 eū: ut qui discessisset ab eis de pampphi-
 lia et no esset cu eis: in opus no debere
 recipi. Facta est aut dissensio. ita ut
 discederent ab inuicē: et barnabas qui-
 dam assumpto marco nauigaret cypru.
 Paulus aut electo syla profect9 ē: tra-
 ditus gratie dei a fratribus. Peram-
 bulabat aut syriam et ciliciā dfirmās
 ecclesiam precipiens custodire prece-
 pta apostolorum et seniorū. Reuertit
 autem in derben et lystram.

Et ecce discipulus quidā erat ibi
 noie thimotheus: filius mulie-
 ris vidue fidelis: pre gentili. Quic re-
 timoniū bonū reddebāt qui i lystris
 erat et yconio fratres. Hūc voluit pau-
 lus secū pficisci: et assumēs circūcidit
 eum ppter iudeos qui erant i illis locis.
 Sciebāt eni omnes: qd pater ei9 erat gēti-
 lis. Cū aut ptransirēt ciuitates: trade-
 bāt eis custodire dogmata qd erāt decre-
 ta ab aplis et senioribus qd erāt ihero-
 solimis. Et ecclesie quidē dfirmabant
 fide: et abundabant numero quotidie.
 Trāseuntes aut frigiā et galacie re-
 gionē: vtrāq; sūt a spiritu sancto loqui
 verbu dei in asia. Cū venissent aut in
 misionem tēptabant ire in bithiniam:
 et no permisit eos spirit9 ihesu. Cū aut
 ptransissent misionem descenderūt troa-
 dem: et visio p noctem paulo ostensa
 est. Vir macedo quidā erat stans: et
 deprecans eū et dicens. Trāsiens i mace-
 doniam adiuua nos. Ut aut visum
 vidit. statim quesuim9 pficisci i ma-
 cedoniā: certi facti qd vocasset nos de9
 euāgelizare eis. Nauigantes aut a

1011
22

troade recto cursu venim⁹ samothraciā:
⁊ sequēti die neapolim: ⁊ inde philippi.
que ē prima partis macedonie ciuitas
colonia. Exam⁹ autē i hac urbe diebus
aliquot cōferentes. Die autē sabbatorū
egressi sum⁹ foras portā iuxta flumen
ubi videbat⁹ oratio esse et sedentes lo-
quebant⁹ mulieribus q̄ cōuenerāt ⁊ que-
dam mulier nomine lidia purpuraria
ciuitatis thiathirenorū colēs deū audi-
uit: cui⁹ dñs aperuit cor intendere hijs
que dicebant⁹ a paulo. Cū autē baptiza-
ta esset et dom⁹ eius: deprecata ē dicens.
Si iudicabis me fidelē dño esse: intro-
ite in domū meā et manete. Et cogno-
uit nos. factū ē autē euntibus nobis ad
oratorē puellā quandā habentē spiri-
tum phitonem obuiare nobis: q̄ que-
rum magnū p̄stabat dñs suis dñi-
nando. Hec subsequēta paulum et nos:
clamabat dicens. Isti homines serui dei
egressi sunt: q̄ ānunciant vobis viam
salutis. Hoc autē faciebat multis diebus.
Dolens autē paulus ⁊ cōuersus spiri-
tū dixit. Precipio tibi in noīe ihesu ce-
ssi egredere ab ea. Et cegit eadē hora. Vi-
dentes autē dñm ei⁹ q̄a cegit spes quest⁹
eorū: apprehēdentes paulū et sylam pdu-
xerunt in forū ad principis: ⁊ offerentes
eos magistratibus dixerūt. Nij homines
conturbāt ciuitatē nrām cū sint iudei:
et annūciant morē quē nō licet nobis
suscipere neq; facere cū sum⁹ romani.
Et cucurrerit plebs adūs⁹ eos: et ingē-
tus scillis tunicis eos iusserūt eos vir-
gis cedi. Et cū multas plagas eis im-
posuissent miserūt eos i carcerē: p̄cipi-
entes custodi ut diligēter custodiret e-
os. Qui cū tale p̄ceptū accepisset misit
eos in interiorē carcerē: ⁊ pedes eorū
tenxit ligno. Media autē nocte pau-
lus et sylas adorantes laudabāt dñm:

et audiebāt eos q̄ i custodia erāt. Su-
bito vero terre mot⁹ factus est magn⁹:
ita ut mouerent⁹ fundamenta carceris.
Et statim aperta sunt om̄ia ostia: et
unūscorū vincula soluta sūt. Expete-
factus autē custos carceris et vidēs ia-
nuas apertas carceris euaginato gla-
dio volebat se interficere: estimans fu-
gisse vindos. Clamauit autē paulus
voce magna dicens. Nichil feceris tibi
mali. Uniuersi enī hic sum⁹. Petitoq;
lumine introgressus ē: ⁊ tremefactus
procidit paulo et syle ad pedes: ⁊ pro-
ducens eos foras ait. Domini: quid
me oportet facere ut saluus sim? At
illi dixerunt. Crede in dñm ihesum: et
saluus eris tu et domus tua. Et locu-
ti sūt ei verbū dñi: cū om̄ibus qui erant
in domo ei⁹. Et tollēs eos in illa hora
noctis lauit plagas eorū: ⁊ baptizat⁹
est ipse ⁊ om̄is dom⁹ ei⁹ continuo. Cūq;
pduxisset eos in domū suā apposuit
eis mēsam: ⁊ letatus ē cū omni domo
sua credēs deo. Et cū dies factus esset
miserunt magistrat⁹ liatores dicentes.
Dimitte homines illos. Mūciauit au-
tem custos carceris verba hec paulo: q̄a
miserūt ingēat⁹ ut dimittamī. Nunc
igit⁹ cegites ite i pace. Paul⁹ autē dixit
eis. Celos nos publice iudicatos ho-
mines romanos miserūt in carcerē: ⁊
nūc occulte nos eiciūt. Nō ita: sed veni-
ant et ipi nos eiciāt. Mūciauerūt autē
ingēatibus liatores ūba hec. Timuerunt
q; audito q̄ romani essēt: ⁊ reuer-
tes de-
precati sūt eos: ⁊ educētes rogabāt ut e-
gredere de urbe. Cegites autē de carcere
introierūt ad lidia: et visis fratribus
cōsolati sūt eos: ⁊ p̄fedi sunt.

Qum autē pambulassent amphipolim et appolloniā venerūt thesalonicā: ubi erat synagoga iudeorū.

scdm consuetudinē autē paul⁹ introiuit
 ad eos: ⁊ p sabbata tria disserbat eis
 de scripturis adaperiēs et insinuans
 quia cristū oportuit pati et resurgere
 a mortuis: ⁊ q̄a hīc est ihesus cristus
 quē ego ānuncio vobis. Et quidā ex
 eis crediderunt: ⁊ adiūti sūt paulo et
 syle et de colētibz gentilibus multitudo
 magna: ⁊ mulieres nobiles non paucē.
 Zelantes autē iudei assumētesq; de vul-
 go viros quosdā malos et turba fa-
 cta cōcitauerūt ciuitatē: ⁊ assistentes do-
 mu iasonis querebāt eos producere
 ī p̄m. Et cū nō iuenissēt eos. traxerūt
 iasonem ⁊ quosdā fr̄es ad p̄cipes ci-
 uitatis clamātes: quū hī q̄ urbē cōci-
 tāt et huc venerūt q̄s suscepit iason: ⁊
 hī omnes contra decreta claris faciūt
 regē aliū dicentes esse ihesum. Cōcita-
 uerūt autē plebem et p̄cipes ciuitatis
 audiētes hec: ⁊ accepta satisfactione a
 iasone ⁊ a ceteris dimiserunt eos. Fra-
 tres vero defestim p noctem dimiserunt
 paulū ⁊ sylam ī herōam. Qui cū venis-
 sent: in synagogam iudeorū introierūt.
 Q̄i autē erāt nobiliores eorū q̄ sūt thes-
 salonice: q̄ susceperunt verbū cū omni
 auditate: quotidie scrutantes scripu-
 ras si hec ita se haberēt. Et mlti q̄dem
 crediderūt ex eis. et mulierū gentiliū ho-
 nestarū: et viri nō pauci. Cū autē cognou-
 uissent ī thessalonica iudei q̄a et heroe
 predicatū ē a paulo verbū dei: venerūt
 et illuc cōmouētes ⁊ turbātes multitu-
 dinē. Statimq; tūc paulū dimiserunt
 fr̄es: ut iret usq; ad mare. Syllas
 autē ⁊ thimotheus remāserūt ibi. Qui
 autē deducebāt paulū pduxerūt eū usq;
 ad athenas: ⁊ accepto mandato ab eo
 ad sylam ⁊ thimotheū ut q̄ celeriter ve-
 nirent ad illum. profecti sūt. Paulus
 autē cū athenis eos respiceret incitabat

spiritus eius ī ip̄o: vidēs ydolatriā de-
 ditam ciuitatē. Disputabat igit̄ in sy-
 nagoga cū iudeis ⁊ colētibz: ⁊ ī foro
 per omnes dies ad eos q̄ audierāt. Qui-
 dam autē epicurei ⁊ stoici philosophi
 disserbāt cū eo: ⁊ quidā dicebāt. Quid
 vult seminiverbius hīc dicere? Alij
 vero: nouorū demoniorū vidēt ānun-
 ciator esse: q̄a ihesum ⁊ resurrectionem
 annūciabat eis. Et apphensū eum ad
 ariopagū duxerunt dicētes. Possim⁹
 scire que ē hec noua q̄ a te dicit̄ doctri-
 na? Noua enī quedā inters auribus
 nr̄is. Volum⁹ ergo scire quidnam ve-
 lut hec esse. Atheniēses autē omnes ⁊
 aduente hospites ad nichil aliud vaca-
 bant: nisi aut dicere aut audire aliqd
 noui. Stans autē paulus ī medio ari-
 opagi ait. Viri atheniēses p omnia
 quasi supstitiosos vos video. Prete-
 ritus enim et vidēs simulacra vestra:
 inueni et arā ī qua scriptū erat. Igno-
 ro deo. Quod ergo ignorātes colitis:
 hoc ego ānuncio vobis. Deus q̄ fecit
 mundū et omnia q̄ in eo sunt: hīc celi
 et terre cū sit deus. nō manufactis tem-
 plis inhabitat: nec manibz humanis
 colitur indigēs aliquo. cū ip̄e det omni-
 bus vitā ⁊ inspirationem et omnia: fe-
 citq; ex uno omne gen⁹ hominū. inhabi-
 tare sup uniuersam faciē terre: definitis
 statuta tēpora ⁊ terminos habitatio-
 nis eorū. querere deū. si forte attraheret
 eū aut inueniāt: quāuis nō longe sit
 ab unoquoq; nr̄m. In ip̄o enim uiui-
 mus et mouemur ⁊ sum⁹: sicut et qui-
 dam vrorū poetarū dixerūt. Ip̄i enim
 et gen⁹ sum⁹. Ven⁹ ergo cū sumus dei:
 nō debemus estimare auro et argēto
 aut lapidi. sculpcure artis ⁊ cogitatio-
 nis hominis diuinum esse simile. Et
 tēpora quidē hui⁹ ignorātie despiciēs

deus. nunc annunciat hominibus ut omnes
ubique penitentiam agant: eo quod statuit
diem in quo iudicaturus est orbem in equi-
tate in viro in quo statuit fidem prebentis
omnibus: suscitans eum a mortuis. Cum
audissent autem resurrectionem mortuorum:
quidam quidem iridebant: quidam vero di-
xerunt. Audientem te de hoc iterum. Sic
paulus egredietur de medio eorum. Quidam
vero viri adherentes ei crediderunt: in
quibus et diognisus ariopagita et multi-
er nomine damaris: et alij cum eis.

Post hec egressus ab athenis venit
corinthum: et inueniens quendam
iudeum nomine aquilam ponticum genere
qui nuper uenerat ab italia et priscillam
uxorem eius eo quod precepisset claudere dis-
cedere omnes iudeos a roma accessit
ad eos: et quia eiusdem erat artis manebat
apud eos et operabatur. Erant autem
scultorie artis. Et disputabat in
synagoga per omnem sabbatum interponens
nomen domini ihesu suadebatque iudeis et
grecis. Cum uenisset autem de macedonia
sylas et thimotheus: instabat uerbo paulus
testificans iudeis esse christum ihesum.
Contradictibus autem eis et blasphemantibus:
excutens vestimenta sua dixit ad
eos. Sanguis uester super caput uestrum.
Mundus ego et hoc ad gentes uadam.
Et migrans inde intravit in domum cuius-
dam nomine tyri multi colentis deum: cuius
domus erat coniuncta synagoga. Cri-
spus autem archisynagogus credidit
domino cum omni domo sua: et multi corin-
thiorum audientes credebat et baptizabantur.
Dixit autem dominus nocte per uisionem
paulo. Noli timere: sed loquere et ne ta-
reas. Propter quod ego sum tecum: et ne-
mo apponet tibi ut noccat te: quoniam
plus est michi in teus in hac ciuitate. Se-
dit autem ibi annum et sex menses: docens

apud eos uerbum dei. Gallione autem pro-
consule achaie insurrexerunt uno anno iu-
dei in paulum: et adduxerunt eum ad tribu-
nal dicentes: quia contra legem hic persua-
det hominibus colere deum. Incipiente au-
tem paulo aperire os: dixit gallio ad
iudeos. Si quidem esset iniquum aliquid auc-
facimus pessimum o uiri iudei recte uos su-
stinerem: si uero questiones sunt de uerbo
et nominibus legis uestrae: uos ipsi uideatis.
Iudeus ego horum nolo esse. Et emina-
uit eos a tribunali. Apprehentes autem
omnes solycheni principem synagoge per-
turbabant eum ante tribunal: et nichil eorum
gallioni cure erat. Paulus uero cum
adhuc sustinisset dies multos: scatri-
bus ualefaciens nauigauit siciliam et cum
eo priscilla et aquila: quae sibi toronderat
in cenchris caput. Habebat enim uerbum.
Deuenitque ephesum: et illos ibi reliquit.
Ipse uero ingressus synagogam dispu-
tabat cum iudeis. Rogantibus autem eis
ut ampliori tempore maneret non desinit:
sed ualefaciens et dicens iterum reuertar ad
uos deo uolente: profectus est ab epheso. Et
descendens cesaream ascendit et salutauit
ecclesiam: et descendit antiochiam. Et fa-
cto ibi aliquanto tempore profectus est per
ambulans et ordine galatiam regionem
et frigiā: confirmans omnes discipulos.
Iudeus autem quidam apollo nomine alexan-
drinus natione uir eloquens deuenit e-
phesum: potens in scripturis. Hic erat e-
doctus uia domini: et feruens spiritu loque-
batur et docebat diligenter ea quae sunt ihesu:
sciens tantum baptismum iohannis. Hic
ergo cepit fiducialiter agere in synago-
ga. Quae cum audissent priscilla et aqui-
la assumpsērunt eum: et diligentius expo-
suerunt ei uiam domini. Cum autem uellet ire
achaiam: exhortati fratres scripserunt disci-
pulis ut susciperent eum. Qui cum uenisset:

cōtulit multū hīs q̄ crediderūt. Et che-
menter etiā iudeos reuicēbat: publice co-
stendēs per scripturas esse cristū ihesum.

Eadum ē autē cū apollo
esset corinthi: ut paul⁹ per graui⁹
superioribus partibus veniret ephesū: et
inueniret quosdā discipulos. Dixitq;
ad eos. Si spiritū sanctū accepistis cre-
dentes? At illi dixerunt ad eū. Sed ne-
q; si spiritus sanct⁹ est audiuim⁹. Ille
vero ait. In quo ergo baptizati estis?
Qui dixerunt. In iohānis baptisate.
Dixit autē paulus. Iohānes baptiza-
uit baptisate penitētie ipsū dicens in
eo q̄ uenturus esset post ipm ut crederet:
hoc ē in ihesum. Hīs auditis: baptiza-
ti sunt in noīe dñi ihesu. Et cū impo-
sisset illis manus paulus: uenit spiri-
tus sanct⁹ sup eos: et loquebantur lin-
guis: et pphetabāt. Erant autē omnes
fere uiri duodeci. Introgressus autē sy-
nagogā cū fiducia loquebat̄ per tres
menses: disputās et suadēs de regno
dei. Cum autē quidā indurarent et nō
crederet maledicētes uiam dñi coram
multitudine: discedens ab eis segregauit
discipulos: quotidie disputās in
scola tyranni cuiusdā. Hoc autē factū
est p̄ biennium: ita ut q̄ habitabāt in
asia audirēt uerbū dñi iudei atq; gen-
tiles. Virutesq; nō quolibet faciebat
de⁹ p̄ manū pauli: ita ut etiā sup lan-
guidos deferrent̄ a corpore e⁹ sudaria
et semicinctia: et recederēt ab eis lāguo-
res: et spiritus neq; egrediebātur. Tem-
perauerūt autē quidā et de circūuentib; iudeis
egorcistis inuocare sup eos qui
habebāt spiritus malos nomen dñi
ihesu cristi dicentes. Adiuuro uos p̄ ihe-
sum quē paulus p̄dicat. Erāt autē cu-
iusdā scēue iudei principis sacerdotū se-
ptem filij: qui hoc faciebāt. Respondens

autē spiritus neq; dixit eis. Ihesum no-
ui: et paulū scio. Vos autē q̄ estis? Et
insiliēs homo ī eos in quo erat demo-
nium pessimū et dñatus amborū: in-
ualuit contra eos: ita ut nudi et vulnera-
ti effugerent de domo illa. Hoc autē no-
tum factū ē omnibus iudeis atq; genti-
lib; q̄ habitabāt ephesi: et cecidit timor
sup omnes illos: et magnificabat̄ no-
men dñi ihesu. Multiq; credētiū uenie-
bant cōfiteentes et annūciantes actus su-
os. Multi autē ex eis qui fuerāt curio-
sa sectari cōtulerūt libros: et cōbussērūt
omnes corā omnibus: et cōputatis pre-
cis illorū inuenierunt pecuniā denario-
rum quinquaginta milium. Ita fortiter
 crescebat uerbū dei et cōfirmabat̄. Hīs
autē expletis proposuit paulus ī spiritu
transire macedonia et archaia ire ihe-
rosolimā dicens: quoniā postq; fuerō
ibi: oportet me et romam uidere. Mit-
tens autē in macedoniā duos ex mini-
strantibus sibi thimotheū et crastū: ipse
remāsit ad tempus ī asia. Facta ē autē
illo tpe turbatio nō minima de uia do-
mini. Demetrius enī quidam noīe ar-
gentarius facies edes argenteas dy-
ane p̄stabat artificibus nō modicum
questū: q̄s cōuocās et eos qui eiusmo-
di erāt opifices dixit. Viri scitis q̄a de
hoc artificio ē nobis acq̄sitiō: et uide-
tis et auditis q̄a nō solū ephesi sed pe-
ne totius asie paul⁹ hic suadēs auer-
tit multā turbā dicens: quī nō sunt dii
qui manibus sūt. Non solū autem
hec periclitabit̄ nobis pars ī redargu-
tionem uerē: sed et magne dyane tem-
plū in nichilū reputabit̄: et destructū in-
cipiet maiestas ei⁹ quā tota et orbis a-
sia colit. Hīs auditis repleti sunt ira:
et exclamauerūt dicentes. Magna dy-
ana ephesiorū. Et impleta est ciuitas

confusione: et impetū fecerunt uno animo in theatrum raptō gais et aristarcho macedonibus comitibus pauli. Paulo autē volente intrare in populum non permiserunt discipuli. Quidam autē et de aliis principibus qui erant amici eius miserunt ad eum: rogantes ne se daret in theatrum. Alii autē aliud clamabant. Erat enim ecclesia confusa: et plures nesciebant qua ex causa convenissent. De turba autē detraxerunt alexandrum: presbiterum eius iudeis. Alexander autē manu silentio postulato: volebat rationem reddere populo. Quē ut cognoverunt iudeum esse: vox facta est una omnium quasi per horas duas clamantium. Magna dyana ephesiorum. Et cum sedasset scriba turbas dixit. Viri ephesii: quod enim est hominum qui nesciat ephesiorum civitatem culticam esse magne dyane iuvensque proles? Cum ergo his contradicere non possit oportet vos sedatos esse: et nichil temere agere. Adduxistis enim homines istos: neque sacrilegos neque blasphemantes deam vestram. Quod si dementius et qui cum eo sunt artifices habeant adversus aliquam causam: conventus forentes aguntur et proconsules sunt: accusent invicem. Si quid autem alterius rei queritis: in legitima ecclesia poterit absolvi. Nam et periclitamur argui seditionis hodie: cum nullus obvius sit de quo possimus reddere rationem deus istis. Et cum hoc dixisset dimisit ecclesiam.

Dostis autē cessavit tumultus: vocatis paulus discipulis et exhortatus eos valedixit: et profectus est ut iret in macedoniam. Cum autē perambulasset partes illas et exhortatus eos fuisset multo sermone venit ad greciam: ubi cum fecisset menses tres facte sunt illi insidie a iudeis navigaturo in siriā: habuitque consilium ut revertetur per macedoniam comitatus

est autē eum solipater pirciberoensis: thesalonicensium vero aristarchus et scdis et gais verbeus et thimotheus: asia vero tichicus et trophimus. Qui cum precessissent sustinuerunt nos troade: nos vero navigavimus post dies azimorum a philippis et venimus ad eos troadem in diebus quinque: ubi demorati sumus diebus septem. Una autē sabbati cum venissemus ad frangendum panem paulus disputabat cum eis presertim in crastinum: protraxitque symonem usque in mediam noctem. Erant autē lampades copiose in cenaculo: ubi eramus congregati. Sedens autē quidam adolescens nomine euthicus super fenestram: cum mergeret somno gravi disputante diu paulo dicitur somno recidit de tercio cenaculo deorsum: et sublatus est mortuus. Ad quem cum descendisset paulus incubuit super eum: et complexus dixit. Nolite turbari. Anima enim ipsius in ipso est. Ascendens autē frangensque panem et gustans: satisque allocutus est usque in lucem: et sic profectus est. Adduxerunt autē puerum viventem: et consolati sunt non minime. Nos autem ascendentes navigavimus in asson: inde suscepturi paulum. Sic enim disposuerat: ipse per terram iter facturus. Cum autē venissemus in asson: assumpto eo venimus mitilene. Et inde navigantes sequenti die venimus contra rhium: et alia die applicuimus samum: et sequenti die venimus miletum. Proposuerat enim paulus transnavigare ephesum: ne qua mora illi fieret in asia. Festinabat enim si possibile sibi esset: ut diem penthecosten faceret iherosolimis. A mileto autem mittens ephesum vocavit maiores natu ecclesie: qui cum venissent ad eum et simul esset: dixit eis. Vos scitis a prima die qua ingressus sum in asia quomodo vobiscum per

omne tempus fuerim euertis dñs cū
 omni humilitate & lacrimis & rēptati-
 onibus q̄ michi acciderūt eē insidijs
 iudeorū: quomodo nichil subtraxerim
 vobis vtiliū. quominus ānūciarem
 vobis et docerē vos publice et per do-
 mos: testificās iudeis atq; gentilibus
 in deū penitētiā et fidē in dñm nrm
 ihesum cristū. Et nūc ecce alligat⁹ ego
 spiritu vado in ihesum q̄ in ea vctura
 sint michi ignorās: nisi sp̄ spirit⁹ san-
 ctus p̄ omnes ciuitates michi proclama-
 tur dicens: qm̄ vincula et tribulatiōnes
 iherosolimis me manent. Sed nichil
 horū vereor: nec facio aiām meā p̄ci-
 siorē q̄ me: dñmōdo cōsumem cur-
 sum meū et ministeriū verbi qd̄ accepi
 a dño ihesu testificari euāgeliū gratie
 dei. Et nūc ecce ego scio qā amplius
 nō videbitis faciē meā: vos omnes per
 quos trāsui p̄dicans regnū dei. Quia
 propter cōtestor vos hodierna die: qā
 mūdus sū a sanguine omniū. Non
 enī subterfugi quominus ānūciarē
 omne conciliū dei vobis. Attendite vo-
 bis et vniūso gregi: i quo vos spirit⁹
 sanctus posuit episcopus regere ecclesi-
 am dei: quā acquisiuit sāguine suo.
 Ego scio qm̄ intrabunt post discessio-
 nem meā lupi rapaces i vos: nō par-
 centes gregi. Et eē vobis ip̄is resurgēt
 viri loquētes puerla: ut abducant di-
 scipulos post se. Propter qd̄ vigilate
 memoria retinētes: qm̄ p̄ triennū no-
 ste et die nō cessavi cum lacrimis mo-
 nētis unūquemq; vrm. Et nūc cōmen-
 do vos deo & verbo gratie ip̄ius: q̄ po-
 tēs ē edificare & dare hereditatē in san-
 ctificatiōnis om̄ibus. Argentū & aurum
 aut velle nulli⁹ occupari sicut ip̄i sciūt:
 qm̄ ad ea q̄ michi opus erat et hīs q̄
 mecū sunt ministrauerūt manus iste.

Omnia ostendi vobis: qm̄ sic labo: an-
 tes oportet suscipere infirmos. ac me-
 minisse verbi dñi ihesu: quomā ip̄e di-
 xit. Beatius ē magis dare q̄ accipere.
 Et cū hec dixisset: positis genibz suis
 orauit cū om̄ibus illis. Magis autē
 fletus fact⁹ est om̄iū: & procumbentes
 sup collū pauli osculabātur eū: volen-
 tes maxime in verbo qd̄ dixerat quo-
 mās amplius faciē ei⁹ nō essent visu-
 ri. Et deducebāt eū ad nauē.

Um aut factū esset ut nauigare-
 mus abstracti ab eis: recto cur-
 su x̄m̄ thorum. & sequenti die rodū:
 et inde pateram. Et cū inuenissem⁹ na-
 uem trāssectantē i phenicē: ascendentes
 nauigauim⁹. Cū apparuissem⁹ autē
 cypro relinquētes eā ad sinistram naui-
 gauimus i siriā: et x̄m̄ tyrum. Ibi
 enim nauis repositura erat onus. In-
 uentis aut discipulis mansim⁹ ibi die-
 bus septem. Qui paulo dicebāt p̄ spiri-
 tum: ne ascenderet iherosolimā. Et re-
 pletis diebz profecti ibamus. Deducen-
 tibus nos omnibus cum vxoribus & filijs
 usq; foras ciuitatem: & positis genibz
 in littore orauim⁹. Et cū valefecissem⁹
 inuicem ascendim⁹ nauē: illi autē redi-
 erunt i sua. Nos vero nauigatione re-
 plicata a tyro descendim⁹ ptolomaida:
 et salutatis fratibus māsim⁹ die una
 apud illos. Alia aut die profecti veni-
 mus cesareā. Et intrātes in domū phi-
 lippi euāgeliste q̄ erat vnus de septem:
 māsim⁹ apud eū. Huic aut erāt qua-
 tuor filie virgines p̄hetātes. Et cū mo-
 raremur p̄ dies aliq̄: superuenit qdam
 vir a iudea p̄heta noīe agabus. Is
 cū venisset ad nos tulit zonā pauli: et
 alligans sibi pedes & man⁹ dixit. Hec
 dicit spirit⁹ sctus. Virū cui⁹ ē zona
 hec sic alligabūt i iherusalē iudei: et

traherent in manus gentium. Quod cum audissemus rogabam⁹ nos: ⁊ qui loci illius erant: ne ascenderet iherosolimam. Tūc respōdit paulus et dixit. Quid facitis flentes et affligentes cor meum? Ego autē nō solum alligari: sed et mori in iherusalē paratus sum propter nomen dñi ihesu. Et cū ei suadere non possemus: quievim⁹ dicētes. Domini volūtas fiat. Post dies autem istos parari ascendebam⁹ in iherusalē. Venerūt autē quidā ex discipulis a cesarea nobiscū: adducētes secum apud quē hospitaremur iasonē quendam cypriū antiquū discipulum. Et cum venissem⁹ iherosolimā: libenter receperunt nos fratres. Sequēti autē die introibat paulus nobiscū ad iacobū: omnesq; collecti sunt seniores. Quos cū saluasset: narrabat p̄ singula que deus fecisset ī gentibus per ministeriū illius. At illi cū audissent magnificabant deū: dixeruntq; ei. Vides fratres quot milia sūt ī iudeis qui crediderūt: et omnes emulatores sunt legis. Audierunt autē de te: q̄a discessionē doceas a moysē eorū qui p̄ gentes sūt iudeorū: dicens nō debere eos circūcidere filios suos: neq; scdm cōsuetudinē ingredi. Quid ergo est? Vtq; oportet conuenire multitudinē. Audiret enī te supuenisse. Hęc ergo fac qd̄ tibi dicimus. Sūt nobis viri quatuor votum habentes sup se. Hīs assumptis sanctifica te cū illis: et impede ī illis ut radant capita: et sciēt omnes: quia que de te audierunt falsa sūt: sed ambulās ⁊ ipse custodiēs legē. De hīs autē q̄ crediderūt ex gentibus nos scripsim⁹ iudicātes: ut abstineant se ab ydolis immolato et sanguine et suffocato et fornicatione. Tūc paul⁹ assumptis viris postera

die purificatus cum illis intravit in templū: annūciāns cōpletionē dicitū purificationis donec offerretur pro unoquoq; eorū oblatio. Cū autem septem dies cōsumarent: hī qui de asia erant iudei cū vidissent eum ī templo concitauerūt omnē populū: ⁊ iniecerunt ei manus clamantes. Viri israelite adiuuate. Hic ē homo q̄ aduersus populū et legem ⁊ locū hūc omnes ubiq; docet: insup et gentiles induxit in templum: et violauit sanctū locum istū. Viderant enī trophimū cypriū in ciuitate cum ipso: quem estimauerūt quoniā in templū introduxisset paul⁹. Commotaq; est ciuitas tota: et facta est concursio ppli. Et apprehēdentes paulū trahēbāt eum extra templū: et statim clausē sunt ianue. Quercitibus autē eum occidere: nunciatum est tribuno cohortis: q̄a rota cōfunditur iherusalem. Qui statim assumptis militib; ⁊ centurionib; decurrit ad illos: qui cum vidissent tribunū et milites: cessauerūt percutere paulū. Tūc accēssit tribun⁹ apprehēdit eū ⁊ iussit eū alligari cathenis duab;: ⁊ interrogabat quis esset: ⁊ quid fecisset. Alij autē aliud clamabāt ī turba. Et cū non posset certū cognoscere p̄ tumultu: iussit duci eum in castra. Et cū venisset ad grad⁹: contigit ut portaret a militib; p̄ter vim ppli. Sequebat enī multitudo ppli clamās: tolle eū. Et cū repisset induci in castra paul⁹: dicit tribuno. Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit ei. Brece nobis? Mōne tu es egypti⁹ qui ante hos dies tumultū excitasti: ⁊ eduxisti in desertū quatuor milia virorū sicariorū? Et dixit ad eū paul⁹. Ego homo sum quidē iudeus a tharso cilicie: nō ignoret ciuitatis municeps. Ego

autem te:permittite michi loqui ad populum. Et cum ille permisisset: paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem: et magno silentio facto allocutus est lingua hebraea dicens.

Uiri fratres et patres: audite qua ad vos nunc reddo rationem. Cum audissent autem quia hebraea lingua loquitur ad illos: magis prestiterunt silentium. Et dixit. Ego sum vir iudeus natus tharso cilicie: nutritus autem in ista civitate secus pedes gamaliel: eruditus iuxta veritatem paterne legis: emulatoz legis sicut et vos omnes estis hodie: quae hanc viam persecutus sum usque ad mortem: alligans et tradens in custodias viros ac mulieres: sicut princeps sacerdotum michi testimonium reddidit et omnes maiores natu: a quibus et epistolas accipiens ad fratres damascum pergebam ut adducerem inde vindictas in iherusalim ut perirent. Factum est autem euntem me et appropinquante damasco media die subito de caelo circumfulsit me lux copiosa: et decidens in terram audiui vocem dicentem michi. Saul saule: quid me persequeris? Ego autem respondi. Quis es domine? Dixitque ad me. Ego sum ihesus nazarenus: quem tu persequeris. Et qui mecum erant lumine quodam viderunt: vocem autem non audierunt eius qui loquebatur mecum. Et dixi. Quid faciam domine? Dominus autem dixit ad me. Surge vade damascum: et ibi tibi dicetur de omnibus quae te oporteat facere. Et cum non viderem per claritatem luminis illius: ad manum deducor a comitibus: veni damascum. Ananias autem quidam vir secundum legem testimonium habens ab omnibus habitantibus iudeis: veniens ad me et stans dixit michi. Saul frater respice. Et ego eadem hora respexi in eum.

At ille dixit. Deus patrum nostrorum preordinavit te ut cognosceres voluntatem eius: ut videres iustum et audires vocem ex ore eius: quia tuis testis illius ad omnes homines eorum que vidisti te audisti. Et nunc quod moraris? Resurge et baptisare: et ablue peccata tua invocato nomine ipsius. Factum est autem revertenti michi in iherusalem et oranti in templo: fieri me in stupore mentis: et videre illum dicentem michi. Festina et exi velociter ex iherusalem: quoniam non recipiet testimonium tuum de me. Et ego dixi. Domine: ipsi sciunt quia ego eram conclusus in carcere: et cedens per synagogas eos qui credebant in te. Et cum funderetur sanguis stephani testis tui ego staba et asserentibus: et custodientibus vestimenta interficientium illum. Et dixit ad me. Vade: quoniam ego in nationes longe mittam te. Audiebant autem eum usque ad hoc verbum: et levaverunt vocem suam dicentes. Tolle de terra huiusmodi. Non enim fas est eum vivere. Et confectis autem eis et proicientibus vestimenta sua et pulverem instantibus in aere: iussit tribunus induci eum in castra et flagellis cedi et torqueri eum: ut sciret propter quam causam sic acclamarent ei. Et cum astrinxisset eum loris: dixit astanti sibi centurioni paulus. Si hominem romanum et indignum licet vobis flagellare? Quo audito centurio accessit ad tribunal: et nunciavit ei dicens. Quid acturus es? Hic enim homo civis romanus est. Accedens autem tribunus dixit illi. Dic michi si tu romanus es. At ille dixit. Etiam. Et respondit tribunus. Ego multa summa civitatem hanc consecutus sum. Et paulus ait. Ego autem et natus sum. Proinus ergo discesserunt ab illo qui eum torturi erant. Tribunus quoque timuit

postquam resciuit quia ciuis romanus
esset: et quia alligasset eum. Postera autem
die uolens scire diligentius quia ex cau-
sa accusaretur a iudeis soluit eum: et ius-
sit sacerdotes uenire et omne concilium: et pro-
ducere paulum statuit in illis.

Intendens autem in concilium paulus ait.
Uiri fratres: ego omni conscientia bona
conuersatus sum ante deum usque in hodie-
num diem. Princeps autem sacerdotum a-
nanius precepit astantibus sibi percutere
os eius. Tunc paulus dixit ad eum. Percu-
tiet te deus peries dealbate. Et tu sedens
iudicas me secundum legem: et contra legem
iubes me percuti? Et qui astantes dixerunt.
Summi sacerdotem dei maledicis? Di-
xit autem paulus. Nesciebam fratres: quia
princeps est sacerdotum. Scriptum est enim.
Principem populi tui non maledices. Sci-
ens autem paulus quia una pars esset sa-
duceorum et altera phariseorum: exclamauit
in concilio. Uiri fratres: ego phariseus
sum: filius phariseorum. De spe et de resur-
rectione mortuorum ego iudicor. Et cum
hec dixisset: facta est dissensio inter pha-
riseos et saduceos: et soluta est multitudo.
Saducei autem dicunt non esse resurrecti-
onem mortuorum: neque angelum neque spi-
ritum: pharisei autem utraque constantur.
Factus est autem clamor magnus: et re-
surgentes quidam phariseorum: pugnabant
dicentes. Nichil mali inuenimus in ho-
mine isto. Quid si spiritus locutus est
ei aut angelus? Et cum magna dissen-
sio facta esset: timens tribunus ne discer-
peretur paulus ab ipsis: iussit milites
descendere et rapere eum de medio eorum:
ac deducere eum in castra. Sequenti autem
nocte assistens ei dominus ait. Constante esto.
Sicut enim testificatus es de me in ihe-
rusalame: sic te oportet et rome testificari.
Facta autem die collegerunt se quidam

ex iudeis: et deuenerunt se dicentes neque
manducatuos neque bibituos: donec
occideretur paulus. Erant autem plus quam
quadraginta uiri qui hanc conuersionem
fecerant: qui accesserunt ad principes sa-
cerdotum et seniores: et dixerunt. Deuotione
deuotum nos nichil gustatuos:
donec occidamur paulum. Nunc ergo
uos notum facite tribuno cum consilio:
ut producat illum ad uos tanquam aliquid
certius cognituri de eo. Mos uero pri-
usquam appropiet parati sumus interfice-
re illum. Quod cum audisset filius sororis
pauli insidias: uenit et intrauit in ca-
stra: nuntiavitque paulo. Vocans autem
paulus ad se unum ex centurionibus ait.
Adolescens hunc adduc ad tribunum. Ha-
bet enim aliquid indicare illi. Et ille quidem
assumens eum: duxit ad tribunum et ait.
Vinctus paulus rogauit me hunc ado-
lescentem producere ad te: habentem ali-
quid loqui tibi. Apprehensus autem tri-
bunus manum illius secessit cum eo seorsum:
et interrogauit illum. Quid est quod habes
indicare michi? Ille autem dixit. Iudeis
conuenit rogare te ut trahens die produ-
cas paulum in concilium: quasi aliquid
certius inquisituri sint de illo: tu uero
ne credideris illis. Insidiant enim ei
ex eis uiri amplius quam quadraginta: qui
se deuenerunt non manducare neque bibe-
re donec interficiant eum: et nunc parati sunt
expectantes promissum tuum. Tribunus
igitur dimisit adolescentem: precipiens ne
cum loqueretur: quam hec nota sibi fecisset.
Et uocatis duobus centurionibus di-
xit illis. Parate milites ducentos ut
eant usque cesaream: et equites septuagin-
ta et lancearios ducentos a tertia ho-
ra noctis: et numerata parate. Ut impo-
nentes paulum: saluum producerent ad fe-
licem presidem. Timuit enim ne forte

raperent eum iudei et occiderent: et ipse
 postea calumniā sustineret. Scribens
 ei epistolā: continētē hęc. Cladius li-
 fias: optimo p̄sidi felici salutem. Vi-
 rum hūc cōprehēsum a iudeis et inci-
 pientem interfici ab eis. Superueniēs cū
 exercitu eripui cognito quia romanus
 est: volensq; scire causam quā obicie-
 bant illi deduxi eum in conciliū eorū.
 Quē inueni accusari de questionibus
 legis ip̄orū: nichil vero dignū morte
 aut vinculis habentē cōmēti. Et cum
 michi perlatum esset de insidijs quas
 parauerāt illi nisi eum ad te: denunci-
 ans ⁊ accusatoribz ut dicant apud te.
 Vale. Milites vero scdm̄ preceptum
 sibi assumentes paulū duxerunt p̄ no-
 dem in antipatridem: ⁊ postea die di-
 missis equitibus ut cū eo irent: reuersi
 sunt ad castra. Qui cū venissent cesare-
 am ⁊ tradidissent eplam p̄sidi: sta-
 tuerunt ante illū et paulū. Cū legisset
 aut̄ et interrogasset de qua prouincia
 esset: ⁊ cognosscens q̄a de cilicia: audi-
 am te inq̄t cū accusatores tui uenerūt.
 Iussitq; i p̄torio herodis custodiri eū.
Dixit quoque autē dies XXIII
 descendit princeps sacerdotum
 ananias cū senioribz quibusdā et ter-
 tullo quodā oratore: q̄ adierunt p̄si-
 dem adūsus paulū. Et citato paulo:
 cepit accusare tertullus dicens. Cū in
 multa pace agamus p̄ te ⁊ multa cor-
 riganē p̄ tuā prouidētiā: semp ⁊ ubi-
 q; suscipim⁹ optime felix cū omni gra-
 narum adione. Nō dicitur autem te
 protrahā: oro breuiter. ut audias nos
 pro tua clemētia. Inuenim⁹ hunc ho-
 minem pestiferū ⁊ cōcitantem seditiōnē
 omnibus iudeis i uniuerso orbe: ⁊ ad-
 rem seditionis sede nazarenorū: q̄ etiā
 templū violare conatus est: quem et

apprehensum uoluim⁹ scdm̄ legem no-
 stram iudicare. Superueniens autē ter-
 tullus licias cum vi magna eripuit
 eū de manibz n̄ris iubēs accusatores
 eius ad te uenire: a quo poteris ip̄e iu-
 dicans de omnibus istis cognoscere:
 de quibz nos accusam⁹ eū. Adiicerūt
 autē et iudei: dicētes hęc ita se habere.
 Respondens autē paulus: annuente sibi
 p̄sidi dicere. Eē multis ānis te esse
 iudicē genti hūc sciens: bono animo
 pro me satisfaciā. Potēs etiā cogno-
 scere quia nō plus sunt michi dies q̄
 duodecim eē quo ascendi adorare i ihe-
 rusalem: ⁊ neq; i templo inueniūt me
 cū aliquo disputātem aut cōcursum
 faciētem turte neq; in synagogis neq;
 in ciuitate: neq; probare possunt ubi
 de quibus nūc me accusant. Confite-
 or autē hęc tibi q̄ scdm̄ sectam quā di-
 cunt heretici sic deseruio paci ⁊ deo me-
 or: credēs omnibus q̄ in lege et p̄phetis
 scripta sunt: spem habens in deū quā
 et hī ip̄i exspectāt. resurrexiōnē futurā
 iustorū et iniquorū. In hęc ⁊ ip̄e studio
 sine offenditō cōscientiā habere ad de-
 um: ⁊ ad homines semp. Post ānos
 autē plures elemosinas facturū i gen-
 tem meā ueni: ⁊ oblationes ⁊ uota: in
 quibz inueniūt me purificatū in tem-
 plo: nō cum turta neq; cū tumultu. Et
 apprehenderūt me: clamantes ⁊ dicentes.
 Tolle inimicū nostrū. Quidā autē eē
 alia iudei q̄ oportebat apud te p̄sto
 esse et accusare si quid haberent aduer-
 sum me: aut hī ip̄i dicant si quid in-
 uenerūt i me iniquitatis cū stem in con-
 cilio: nisi de una hac solūmodo uoce
 qua clamaui inter eos stans: qm̄ de
 resurrexiōne mortuorū ego iudicor hō-
 die a uobis. Distulit autē illos felix:
 certissime sciens de uia hac dicēs. Cū

tribunus lysias descenderit audiā vos. Iussitq; centurioni custodire eū et habere requiē: nec quēq; de suis phibere ministrare ei. Post aliq̄ autem dies veniens felix cū drusilla uxore sua que erat iudea vocavit paulū: et audiuit ab eo fidem que est in cristū ihesum. Disputante aut̄ illo de iusticia et castitate et de iudicio futuro: tremefact⁹ felix respōdit. Quod nūc attinet vade: tempore aut̄ opportuno accersiam te: simul et sperans q̄ pecunia ei daret̄ a paulo: propter quod et frequēter accersies eū loquebat̄ cū eo. Biennio aut̄ repleto: accepit successorē felix porciū festū. Volens autem gratiā prestare iudeis felix: reliquit paulū vindum.

Festus ergo cū venisset in provinciam: post triduiū ascendit iherosolimam a cesarea. Adieruntq; eum principes sacerdotū et primi iudeorū adūsus paulū: et rogabāt eū postulantes gratiā adūsus eū ut iuberet p̄ducī eum in iherlm: insidias tendentes ut interficerēt eum in via. Festus autē respōdit securi quidē paulū in cesarea: se autē maturius profecturū. Qui ergo in vobis ait potentes sunt descendētes simul: si qd̄ est in viro crimē accusent eum. Demoratus aut̄ inter eos dies nō ampli⁹ q̄ octo aut decem descendit cesareā: et altera die sedit pro tribunali: et iussit paulū adduci. Qui cū p̄ductus esset circumsteterūt eū q̄ ab iherosolima descenderāt iudei multas et graves causas obiciētes quas nō poterant probare: paulo rationē reddēte: quū neq; in legē iudeorū: neq; in templum: neq; ī cesarē quicquid peccavi. Festus aut̄ volens gratiā prestare iudeis: respōdēs paulo dixit. His iherosolimā ascendere: et ibi de hīs iudicari apud

me: Dixit autē paulus. Ad tribunal cesaris ito: ibi me oportet iudicari. Iudeis nō nocui: sicut tu meli⁹ nosti. Si enī nocui aut dignū morte aliqd̄ feci: non recuso mori. Si vero nichil ē eorū que hī accusant me: nemo potest me illis donare. Cesarem appello. Tunc fest⁹ cū cōsilio locut⁹ respōdit. Cesare appellasti: ad cesarem ibis. Et cū dies aliquot transacti essent: agrippa rex et herodice descenderūt cesareā ad salutandum festū. Et cū dies plures ibi morarent̄: festus regi iudicavit de paulo dicens. Vir quidā ē derelictus a seice vindus: de quo cū essem iherosolimis adierūt me principes sacerdotū et seniores iudeorum: postulantes aduersus illū damnationē. Ad quos respondi: quia nō ē romanis cōsuetudo donare aliquē hominē priuilijs is q̄ accusatur p̄sentes habeat accusatores: locūq; defendendi accipiat ad abluēda crimina que ei obiciunt̄. Cū ergo huc cōuenissent: sine ulla dilatione in sequēti die sedens pro tribunali iussi adduci vir. De quo cū stecisset accusatores nullā causam deferebāt de q̄bus ego suspicabar malū: questiones vero quasdam de sua superstitione habebāt aduersus eum: et de quodā ihesu defuncto quē affirmabat paulus vivere. Desiderās autē ego de huiusmodi questione: dicēbā si vellet ire iherosolimā: et ibi iudicari de istis. Paulo autē appellante ut fuaretur ad augusti cognitionē: iussi fuari eū donec mittā eū ad cesarē. Agrippa autē dixit ad festū. Volebā et ipse hominē audire. Cras inquit audico eū. Altera autē die cū venisset agrippa et herodice cū multa ambitione et introissent in adiutorū cū tribunis et viris principalibus ciuitatis: iubente festo

adductus est paulus. Et dixit festus. Agrippa rex et omnes qui simul adestis nobiscum viri: videris hunc hominem de quo omnis multitudo iudeorum interpellavit me iherosolymis petentes et clamantes: non oportere eum vivere amplius. Ego vero comperi nichil dignum morte eum amisisse. Ipso autem hoc appellate: ad augustum iudicavi mittere. De quo quid scribam domino non habeo: propter quod produxi eum ad vos et maxime ad te rex agrippa: ut interrogacione facta habeam quid scribam. Sine ratione enim michi videtur mittere vindictam: et causas eius non significare.

Agrippa vero ad paulum ait. Permittitur tibi loqui per te ipsum. Tunc paulus erecta manu cepit rationem reddere. De omnibus quibus accusor a iudeis rex agrippa estimo me beatum apud te: cum sum defensor me hodie: maxime te sciente omnia que apud iudeos sunt consuetudines et questiones: propter quod obsecro patienter me audias. Et quidem vitam meam a iuventute que ab initio fuit in gente mea in iherosolymis novit omnes iudei: prescipientes me ab initio si velint testimonium prohibere quam secundum certissimam sectam nostre religionis vixi phariseus. Et nunc in spe quam ad presentes nostros repromissionis facta est a deo: hoc iudicio subiectus: in qua duodecim tribus nostre nocte et die deservientes sperant devenire. De qua spe accusor a iudeis rex. Quid incredibile iudicatur apud vos si deus mortuos suscitatur? Et ego quidem estimaveram me adversus nomen ihesu nazareni debere multa contraria agere: quod et feci iherosolymis. Et multos sanctorum ego in carceribus inclusi a principibus sacerdotum potestate accepta: et cum occiderent

deculi sententiam. Et per omnes synagogas frequenter puniens eos: compellebam blasphemare: et amplius insanies in eos: persequabar usque in ceteras civitates. In quibus dum irem damascum: cum potestate et premissu principum sacerdotum: die media in via vidi regem de celo supra splendorem solis circumfulsisse me lumen: et eos qui mecum simul erant omnesque nos cum decidissemus in terram audivi vocem loquentem michi hebraica lingua. Saule saule quid me persequeris? Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Ego autem dixi. Quis es domine? Dominus autem dixit. Ego sum ihesus: quem tu persequeris. Sed resurge: et sta supra pedes tuos. Ad hoc enim apparui tibi: ut restituam te ministrum et testem eorum que vidisti et eorum quibus apparebo tibi: recipiens te de populis et gentibus in quas nunc ego mitto te: aperire oculos eorum: ut convertantur a tenebris ad lucem: et de potestate sathane ad deum: ut accipiant remissionem peccatorum et sortem inter sanctos per fidem quam est in me. Unde rex agrippa non fui incredulus celesti visioni: sed hiis qui sunt damasci primum et iherosolymis et in omnem regionem iudee: et gentibus annuntiabam: ut penitentiam agerent: et converterentur ad deum: digna penitentiae opera facientes. Hac enim causa me iudei cum essem in templo comprehensum temptabant interficere. Auxilio autem adiutus dei usque in hodiernum diem sto testificans minori atque maiori: nichil extra dicens quam que prophete locuti sunt futura esse et moyses: si passibilis creatus: si primus eius resurrectione mortuorum lumen annuntiaturus est populo et gentibus. Hec loquente eo et rationem reddente: festus magna voce dixit. Insanis paule. Multe te littere ad insaniam duxerunt. Et paulus:

non infans inquit optime fesse: sed
 veritatis et sobrietatis verba loquor.
 Scit enim de his res: ad que et constan-
 ter loquor. Latere enim eum nichil horum
 arbitror. Neque enim in angulo quicquam
 horum gestum est. Credis res agrippa pro-
 phetis? Scio quia credis. Agrippa autem
 ad paulum. In modico suades me cri-
 stianum fieri. Et paulus. Opto apud
 deum et in modico et in magno: non tan-
 tum te. sed etiam omnes qui audiunt hodie
 fieri tales qualis et ego sum: exceptis
 vinculis hijs. Et resurrexit rex et preses
 et bernice et qui assidebant eis. Et cum secessis-
 set. loquebantur ad invicem dicentes:
 quia nichil morte aut vinculis dignum
 quid fecit homo iste. Agrippa autem se-
 ste dixit. Dimitti poterat homo hic:
 si non appellasset cesarem.

Ut autem iudicatum est navigare eum
 in ytaliam et tradi paulum cum reli-
 quis custodibus centurioni nomine iulio
 cohortis auguste: ascendentes navem
 adrumetinam incipientem navigare.
 circa asie loca sustulimus: perseverante vo-
 bis cum aristarcho macedone thessaloni-
 cente. Sequenti autem die venimus sydonem.
 humane autem tractans iulius paulum
 permisit ad amicos ire: et curam sui agere.
 Et inde cum sustulisset subnavigavi-
 mus cyprum: propterea quod essent venti
 contrarii. Et pelagus cilicie et pampphi-
 lie navigantes venimus lissiram que est
 cilicie: et ibi inveniens centurio navem
 alexandrinam navigantem in ytaliam:
 transposuit nos in eam. Et cum multis tri-
 bus tarde navigarem et vix decessis-
 semus extra gaudium: prohibente nos ven-
 to adnavigavimus crete iuxta salmo-
 nem. Et vix iuxta navigantes venimus
 in locum quendam qui vocatur boniportus:
 cui iuxta erat civitas thalassa. Multo

autem tempore peracto et cum iam non esset cura
 navigatio eo quod et ieiunium iam precessisset:
 consolabatur eos paulus dicens eis. Viri:
 video quoniam cum iniuria et multo damno
 non solum oneris et navis: sed etiam animarum
 nostrarum incipit navigatio. Centurio autem
 gubernatori et nauclero magis crede-
 bat: quam hijs que a paulo dicebantur.
 Et cum apertus portus non esset ad hyeman-
 dum: plurimi statuerunt consilium navi-
 gare inde si quo modo possent deventu-
 entes phenicem hyemare portum crete re-
 spiciendum ad affricum et ad cyprum. Aspi-
 rante autem austro estimantes propositum
 se tenere: cum sustulissent de ason lege-
 bant cretam. Non post multum autem
 misit se contra ipsam ventus typhonicus:
 qui vocatur euroaquilo. Cumque accepta
 esset navis: et non posset conari in ven-
 tum: data nave statim ferebamur. In
 insulam autem quandam decurrerent que vo-
 catur cauda: potuimus vix obtinere sca-
 pham. Qua sublata adiutorijs ute-
 bantur accingentes navem: timentes ne
 in syrtim incidere: summissis vase sic
 ferebant. Valida autem nobis tempe-
 iactatis. sequenti die iactum fecerunt: et ter-
 tia die suis manibus armamenta navis
 proiecerunt. Neque autem sole neque syderi-
 bus apparentibus per plures dies et tempe-
 state non exigua imminere: iam ablata
 erat spes omnis salutis nostre. Et cum mul-
 ta ieiunatio fuisset: tunc statim paulus in
 medio eorum dixit. Non oportuerat quidem
 viri audito me non egredi a creta: lu-
 creque facere iniuriam hanc et iacturam. Et
 nunc suadeo vobis bono animo esse.
 Amisso enim nullius anime erit ex nobis:
 preterquam navis. Absit enim michi hac
 nocte angelus dei cui sum ego et cui de-
 servio. Dicens. Ne timeas paulus: cesari
 te oportet assistere. Et ecce donavit tibi

deus omnes qui nauigant tecum. Propter
quod bono animo estote uiri. Credo enim
deo: quia sic erit quemadmodum dictum
est michi. In insulam autem quandam oportet
nos deuenire. Sed postea quam quartadecima
nox superuenit: nauigantibus
nobis in adria circa mediam noctem sus-
picabantur nauem apparere sibi aliquam
regionem. Qui et luminantes bolidem
inuenierunt passus viginti: et pusillum
inde separati inuenierunt passus quin-
decim. Timentes autem ne in aspera loca
incideremus: de puppi mittentes ancho-
ras quatuor optabant die fieri. Nautis
vero querentibus fugere de nauis: cum mi-
sissent scapham in mare sub optentu
quasi inciperet a proa anchoras eg-
redere: dixit paulus centurioni et mi-
litibus. Nisi hiis in nauis manserit: uos
salui fieri non potestis. Tunc absciderunt
milites funes scaphae: et passi sunt eam
egredere. Et cum lux inciperet fieri: roga-
bat paulus omnes sumere cibum dicens.
Quartadecima die hodie expectantes
ieiunii permanetis: nichil accipientes.
Propter quod rogo uos accipere cibum pro
salute uestra: quia nullus uestrum capillum
de capite peribit. Et cum haec dixisset: su-
mens panem gratias egit deo in conspectu
omnium: et cum fecisset cepit manducare.
Animeuiosiores autem facti omnes: et ipsi
assumpserunt cibum. Erant autem unites
se anime in nauis ducente septuaginta sex.
Et satiati cibo alleuiabant nauem: iactan-
tes triticum in mare. Cum autem dies factus
esset terram non agnoscebant: sinum uero
quendam considerabant habentem litus: in
quem cogitabant si possent eicere nauem.
Et cum anchoras sustulissent omittent
se mari: simul laxantes iuncturas gu-
bernaculorum: et leuato artemone secundum
aure flatum tendebant ad litus. Et cum

incidissent in locum bithalassum im-
pegerunt nauem: et proa quidem fixa ma-
nebat immobilis: puppis uero solue-
bat a ui maris. Militum autem consilium
fuit ut custodias occiderent: ne quis
cum enatasset effugeret: centurio autem uo-
lens suare paulum prohibuit fieri. Quo-
situsque eos qui possent natare mittere se
primos et euadere et ad terram egredere: et ce-
teros alios in tabulis ferebant: quosdam
super ea quae de nauis erant. Et sic factum est: ut
omnes anime euaderent ad terram. 8

Dum euasissent: tunc cognouimus
quia mitilene insula uocabatur.
Barbari uero praestabant non modicam hu-
manitatem nobis. Accensa enim pira
reficiebant nos omnes: propter nubrem
qui imminebat et frigus. Cum congrega-
set autem paulus sarcinamentorum aliquantam
multitudinem et imposuisset super ignem:
uixta a calore cum processisset inuasit
manum eius. Ut uero uiderent barbari
pedentem bestiam de manu eius: ad inui-
cem dicebant. Hicque homicida est homo
hic: qui cum euasit de mari ultio non
sinit eum uiuere. Et ille quidem egredietis
bestiam in ignem: nichil mali passus est.
At illi existimabant eum in timore ducen-
dum: et subito casurum et mori. Diu
autem illis sperantibus et uidentibus nichil
mali in eo fieri: conuertentes se: dicebant
eum esse deum. In locis autem illis erant pre-
dia principis insule nomine publici: qui
nos suscipiens: riduo benigne exhibu-
it. Contigit autem patrem publici febris
et dissenteria uegatam iacere. Ad quem
paulus intrauit: et cum orasset et impo-
suisset ei manus saluauit eum. Duo fa-
cto: omnes qui in insula habebant infirmi-
tates accedebant et curabantur. Qui etiam
multis honoribus nos honorauerunt:
et nauigantibus imposuerunt quae necessariae

erant. Post menses aut tres nauiga-
uimus i naui alexandrina q̄ in insula
hyemauerat: cui erat insigne castrorū.
Et cū venissemus siraculam: māsim⁹
ibi triduo. Inde circūlegentes deueni-
mus regium: et post unū diem flante
austro sc̄da die uenimus putholos.
ubi inuētis fr̄ibz rogati sumus mane-
re apud eos dies septē: et sic uenimus
romam. Et inde cū audissent fratres
ocurrerunt nobis usq; ad appij forū
et tribus tabernis. Quos cū uidisset
paulus: gratias agens deo accepit
fiduciā. Cū autē uenissemus romam
p̄missum est paulo p̄manere sibi met:
cum custodiēte se milite. Post tertiū
autē diē conuocauit p̄mos iudeorū.
Cumq; uenissent dicebat eis. Ego uiri
fratres nichil aduersus legem faciens
aut morem patrum: uinctus ab ihero-
solimis tradit⁹ sum i man⁹ romano-
rum: q̄ cū interrogationē de me habu-
issent uoluerūt me dimittere: eo q̄ nul-
la esset causa mortis in me. Cōtradi-
centibz aut iudeis coactus sū appellare
relaxem: nō quasi gentē meā habens
aliquid accusare. Propter hāc igitur
causam rogauī uos uidere et alloqui.
Propter sp̄m enī israhel cathena hac
circundatus sum. At illi dixerūt ad eū.
Nos neq; litteras accepimus de te a
iudea: neq; adueniēs aliq̄s fratru nū-
ciante aut locutus ē quid de te malū.
Rogamus aut a te audire que sentis.
Nam de secta hac notū est nobis: q̄a
ubiq; ei tradit⁹. Cū cōstitissent aut
illi diē uenerūt ad eū in hospitū pluri-
mi: quibz exponēbat testificans regnū
dei suadensq; eis de ihesu ex lege moy-
si et prophetis a mane usq; ad uesperā.
Et quidā credebāt hijs que dicebant:
quidā uero nō credebāt. Cūq; inuicem

nō essent cōsentientes: discedebant
dicente paulo unū uerbū. Quia bene
sp̄ritus sand⁹ locutus est per ysaiam
prophetā ad patres n̄ros dicens. Va-
de ad pplm istū et dic. Aure audietis
et nō intelligetis: et uidentes uidebitis
et non perspicietis. Incastratum ē cor
ppli huius et auribz grauiter audierūt
et oculos suos cōpresserūt: ne forte ui-
deant oculis et auribz audiāt et corde
intelligāt: et conuertant se et sanent eos.
Mōtū ergo sit uobis: quā gentibz mil-
lum est hoc salutare dei: et ipsi audiet.
Et cū hec dixisset: egerunt ab eo iudei
multam habētes inter se questionem.
Māsit aut hiemis toto in suo cōdu-
ctu: et suscipiebat om̄es q̄ ingrediebā-
tur ad eū: p̄dicans regnū dei et docens
que sunt de dño ihesu christo cū omni
fiducia sine prohibitione. *Explicit li-*

ter actū epistolꝝ incipit prologus in

epistolas cōmonias.

Non ita ē ordo apud grecos
qui integre sapiūt fidēq;
rectā sectantē eplaru septē-
q̄ canonicē nuncupant. Si-
cut i latinis codicibz inuenit: ut quia
petrus est p̄mus i ordine apostolorū
prime sūt etiā ei⁹ epistole i ordine cete-
rarum. Sed sicut euangelistas dudū
ad ueritatis lineā correxim⁹: ita has
proprio ordini deo iuuante reddimus.
Est enī una eay prima iacobi: due pe-
tri: tres iohannis: et inde una. Que si
sic ut ab eis digeste sunt ita quoq; ab
interpretibz fideliter i latinū uerterētur
eloquiū. nec ambiguitatē legentibus
facerent. nec seruanū sese uarietas im-
pugnaret: illo p̄cipue loco ubi de uni-
tate trinitatis in prima iohannis epla
positū legim⁹. in qua etiā ab infideli-
bus trāslatoribz multū erratum esse a

fidei veritate compertum: cui tantummodo vocabula hęc ē aque sanguinis et spiritus in ipsa sua editōne ponētibz: et patris verbiq; ac spiritus testimoniū omittentibz. in quo maxime et fides catholica roborat: et patris et filij et spiritus sancti una diuinitatis substantia comprobāt. In ceteris vero eplis quātum a nostra aliorū discet edito: lectoris prudentie derelinquo. Sed tu virgo cristi eustochium dū a me impēsus scripture veritatē inquiris meam quāmodo senectutē inuidoy deuicibz corrodenā eponis: q̄ me salarium corruptoremq; sanctay p̄nūciantē scripturay. Sed ego in tali opere nec emulorū meoy inuidiā p̄timeo: nec sancte scripture veritatē postcētibz detegabo.

Explicit prologus Inquit argumēta in eplā cōmōuēti b̄i iacobi eplā

Iacobus ap̄tus sanctū instruit ceterum de cultura celestiu p̄ceptorū et regula catholice obseruātie: et de inuide patiētie maiestate. et de reuelatōne plurimorum: et de mendatio magistrorū.

Explicit argumēta Inquit eplā cōmōuēti b̄i iacobi ap̄toli Cap̄ p̄m

Iacobus dei et dñi nostri ihesu cristi seruus: duodecim tribubz que sunt in dispersione salutē. Omne gaudium legitimate fratres mei cū in temptationes varias incidētis: scientes q̄ probatio fidei vestre patiētiā operat. Patiētia autē op̄ p̄fectū habeat: ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes. Si q̄s autē v̄m indiget sapientia postulet a deo q̄ dat omnibus affluenter et non improperat: et dabit ei. Postulet autē in fide: nichil hesitās. Qui enī hesitat similis ē fluctui maris: q̄ a vento mouetur et circūferē. Nō ergo estimet homo ille q̄ accipiat aliquid a domino.

Hic duplex animo incōstans ē in omnibus v̄is suis. Gloriet̄ autē seater humilis in exaltatione sua: diues autē in humilitate sua: quū sicut flos femi transibit. Exortus ē enī sol cū ardore et arefecit fetū: et flos eius decidit: et decor vultus ei⁹ deperijt. Ita et diues in itineribus suis marcescet. Beatus vir qui suffert temptationē: quoniā cū probatus fuerit accipiet coronā vite: quā repromisit d̄ diligētibz se. Nemo cū temptatur dicat: quū a deo temptat̄. Deus enī intemptator malorum ē. Ip̄e autē neminē tēptat. Unusquisq; vero temptat̄ a concupiscētia sua: abstractus et illectus. Deinde concupiscētia cū conceperit parit peccatū: peccatū vero cū consummatū fuerit generat mortē. Nolite itaq; errare fratres mei dilectissimi. Omne datū optimū et omne donū p̄fectū desursū ē descendens a patre luminū: apud quē nō ē trāsmutatio: nec vicissitudinis obumbratio. Volūtarie enī genuit nos verbo veritatis: ut firmus iniciū aliqd̄ ceature ei⁹. Scitis fratres mei dilectissimi. Sic autē omnis homo velox ad audiendū: tardus autē ad loquendū: et tardus ad irā. Ira enī viri iusticiā dei non operat. Propter qd̄ abicientes omnē immūdiā et abūdāciā malicie in mānuerudine suscipite insitū verbū: quod potest saluare aīas v̄ras. Estote autē factores verbi et nō auditores tantū fallentes voluerit̄: q̄a si quis auditor est verbi et nō factor hic comparabit̄ viro cōsideranti vultū natiuitatis sui in speculo. Cōsiderauit enī se et abiit: et statim oblitus ē qualis fuerit. Qui autē p̄spegerit in lege p̄fecte libertatis et permanserit nō auditor obliuio sus fact⁹ sed factor operis: hic beatus

in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse non retinens linguam suam sed seducens cor suum: huiusmodi vana est religio. Religio munda et immaculata apud deum et patrem haec est: visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum: et immaculatum se custodire ab hoc seculo.

Carres mei: nolite in personarum acceptione habere fidem domini nostri ihesu christi glorie. Et cum sit introierit in conventum vestrum vir aureum annulum habens in veste candida: introierit autem et pauper in sordido habitu: et intendatis in eum qui indutus est veste preclara et dixeritis tu sede hic bene: pauperi autem dicitis tu sitta illic: aut sede sub scabello pedum meorum: nonne iudicatis apud vosmetipsos et facti estis iudices cogitationum iniquarum? Audite fratres dilectissimi. Nonne deus elegit pauperes in hoc mundo divites in fide et heredes regni: quod repromisit deus diligentibus se? Vos autem ex honorastis pauperem. Nonne divites per potentiam opprimunt vos: et ipsi attrahunt vos ad iudicia? Nonne et ipsi blasphemant bonum nomen quod invocatum est super vos? Si tamen legem perficitis regalem secundum scripturas diliges proximum tuum sicut teipsum: benefacis: si autem personas accipitis peccatum operamini: red arguti a lege quasi transgressores. Quicumque autem totam legem servaverit: offendat autem in uno: factus est omnium reus. Qui enim dixit non mechaberis: dixit et non occides. Quod si non mechaberis: occides autem: factus es transgressor legis. Sic loquimini et sic facite: sicut per legem libertatis incipientes iudicari. Iudicium enim sine misericordia illi: qui non facit misericordiam. Superaltat autem misericordia iudicium. Quid poterit fratres mei si fidem quis dicat se habere: opera

autem non habeat? Numquid poterit fides salvare eum? Si autem frater et soror nudi sine et indigeant victu quotidiano: dicat autem aliquis re vobis illis: ite in pace: calefacimini et saturamini: non dederitis autem eis que necessaria sunt corpori: quid proderit vobis? Sic et fides si non habeat opera: mortua est in semetipsa. Sed dicit aliquis. Tu fidem habes: et ego opera habeo. Ostende michi fidem tuam sine operibus: et ego ostendam tibi re operibus fidem meam. Tu credis quoniam unus est deus: benefacis. Et demones credunt: et contremiscunt. Vis autem scire o homo inanis: quam fides sine operibus otiosa est? Abraham pater noster nonne re operibus iustificatus est: offerens ysaac filium suum super altare? Vides quam fides cooperabatur operibus illius: et re operibus fides consummata est? Et suppleta est scriptura dicens. Credidit abraham deo: et reputatum est illi ad iustitiam: et amicus dei appellatus est. Videtis quam re operibus iustificatus homo: et non re fide tantum? Similiter et raab meretricis: nonne re operibus iustificata est suscipiens nuncios: et alia via eiciens? Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est ita et fides sine operibus mortua est.

Nolite plures magistri fieri fratres mei: scientes quoniam magis iudicium sumitis. Quia multis enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit: hic perfectus est vir. Potest etiam stercus circumducere totum corpus. Si autem quis stercus in ora mittit ad consentiendum nobis: omne corpus illius circumferimus. Et ecce naues cum magne sint et a ventis validis minentur: circumferuntur autem a modico gubernatore ubi imperator dirigentis voluerit. Ita et lingua modicum quidem membrum est: et magna exaltat.

Ecce quārus ignis q̄ magnā siluam
 incendit. Et ligus ignis ē: uniuersitas
 iniquitatis. Lingua constituitur ī mem-
 bris n̄ris que maculat totū corpus:
 ⁊ inflāmat rotam natiuitatis nostre
 inflāmata a gehenna. Quis enī na-
 tura bestiarū et uolucū et serpentium
 etiā ⁊ ceterorū domant et domita sunt
 a natura humana: linguā autē null⁹
 hominū domare potest. Inquietum
 malum: plena veneno mortifero. Quis
 ip̄a benedicim⁹ deū et patrē: ⁊ in ipsa
 maledicim⁹ hoīes q̄ ad ymaginē et si-
 militudinem dei facti sunt. Ex ip̄o ore
 procedit benedictio et maledictio. Nō
 oportet fratres mei hec ita fieri. Nun-
 quid fons de eodē foramine emanat
 dulcem et amarā aquā? Nunquid
 potest fratres mei ficus uias facere:
 aut uitis ficus? Sic neq; salsa dulcē
 potest facere aquā. Quis sapiēs ⁊ di-
 sciplinatus inter uos? Abstendat ex bo-
 na cōuersatione operationē suam in
 mansuetudine sapiētie. Quod si zelū
 amarū habetis: ⁊ contentiones sint in
 cordibz v̄ris: nolite gloriari et menda-
 ces esse aduersus ueritatē. Non est enim
 ista sapiētia desursum descendēs a p̄e
 luminū: sed terrena animalis. dyabo-
 lica. Ubi enī zelus et contentio: ibi in-
 constantia et om̄ne opus prauū. Que
 autē desursum ē sapiētia: p̄mū quidē
 pudica ē deinde pacifica. modesta sua-
 dibilis. bonis cōsentēs plena miseri-
 cordie et fructibus bonis: iudicans
 sine simulatione. fructus autē iusticie
 ī pace semināt: faciētibz pacem. 111

Quando bella et lites ī uobis? Non-
 ne ex concupiscētijs v̄ris: q̄ militāt
 in membris v̄ris? Concupiscitis et nō
 habetis: occiditis et zelatis: ⁊ non po-
 testis adipisci. Lingatis ⁊ belligeratis:

et nō habetis propter quod nō postu-
 latis. Petitis ⁊ nō accipitis: eo q̄ ma-
 le petatis: ut in concupiscētijs uestris
 insumatis. Adulteri: nescitis q̄a ami-
 citia huius mūdi inimica dei ē. Qui-
 cumq; ergo uoluerit amicus esse seculi
 huius: inimicus dei cōstituit. An pu-
 ratis q̄a inaniter scriptura dicat: ad
 inuidiā concupiscat spirit⁹ q̄ habitat in
 uobis? Maiorē autē dat gratiā. Pro-
 pter qd̄ dicit. Deus superbis resistit:
 humilibz autē dat gratiā. Subditi er-
 go estote deo: resistite autē dyabolo: et
 fugiet a uobis. Appropiate deo: et
 appropinquabit uobis. Emundate
 manus peccatores: ⁊ purificate corda
 duplices animo. Miseri estote et luge-
 te et plorate: risus uester ī ludū cōuer-
 tat: ⁊ gaudiū ī merorē. Humiliamini
 in conspectu d̄ni: et exaltabit uos. No-
 lite detrahere alterutrū fr̄es mei. Qui
 detrahit fr̄i aut q̄ iudicat fr̄atē suū:
 detrahit legē et iudicat legē. Si autē iu-
 dicas legē: nō es factor legis sed iudex.
 Unus ē enī legislator et iudex: qui po-
 test perdere et liberare. Tu autē quis es
 qui iudicas proximū tuū? Ecce nunc
 q̄ dicitis hodie aut crastino ibimus
 in illā ciuitatē: ⁊ faciem⁹ ibi q̄dē annū
 et mercabimur ⁊ lucrū faciemus: q̄ i-
 gnoratis quid erit ī crastino. Que est
 enī uita v̄ra? Vapor ē ad modicū pa-
 retis: et deinceps ceterminabit pro eo
 ut dicatis: si d̄ns uoluerit. ⁊ si uixer-
 imus. faciem⁹ h̄c aut illud. Nūc autē
 egultatis ī superbijs v̄ris. Quis egulta-
 tio talis maligna ē. Sciētī igit̄ bonū
 facere ⁊ non faciētī: peccatū ē illi.

Agite nūc diuites: plorate ululā-
 tes ī miserijs v̄ris que adueniēt
 uobis. Diuitie v̄re putrefacte sūt et ue-
 stimenta uestra a truceis comesta sūt.

Aurū et argentū vestrū eruginavit: et erugo eorū in testamētū vobis erit: et manducabit carnes vras sicut ignis. Thesaurizastis vobis irā in nouissimis diebus. Ecce merces operariorū q̄ meluerunt regiones vras que fraudata est a vobis clamat: et clamor eorū in aures dñi sabaoth introiuit. Epulati estis sup terrā: et in luxurijs et nitribus corda vstra. In die occisionis addixistis et occidistis iustū: et nō restitit vobis. Patientes igit̄ estote fratres usq; ad aduentū dñi. Ecce agricola exspectat p̄ciosum fructū terre: patienter ferēs donec accipiat temperaneū et serotinū. Patientes igit̄ estote et vos et confirmate corda vra: quoniā aduentus dñi appropinquabit. Nolite ingemiscere fratres in alterutrum: ut nō iudicemini. Ecce iudeus ante ianuā assistit. Exemplū accipite fratres laboris et paciētie prophetas: qui locuti sunt in noīe dñi. Ecce beatificamus eos q̄ sustinuerūt. Sufferentiā iob audistis: et finē dñi vidistis: quā misericors est dñs et miserator. Ante omnia aut̄ fratres mei nolite iurare: neq; p̄ celū neq; p̄ terrā neq; aliud quodcūq; iuramētū. Sit aut̄ sermo vester est. ē. non. nō: ut nō sub iudicio decidatis. Tristat̄ aut̄ aliq; vrm: oret equo animo et psallat. Infirmitat̄ quis in vobis: inducat p̄biteros ecclie et orēt sup eū unguētes eū oleo in noīe dñi. Et oratio fidei saluabit infirmū: et alleuabit eū dñs: et si in peccatis sit dimittentur ei. Cōfitemini ergo alterutrum peccata vra: et orate pro inuicē ut saluemini. Multū enī valet deprecatio iusti assidua. Elias homo erat similis vobis passibilis: et oratione orauit ut nō plueret sup terrā: et nō pluit annos tres et mēses sex. Et rurū orauit:

et celū dedit pluuiā: et terra dedit fructū suū. Fratres mei. si quis ex vobis occiderit a veritate et auerterit quis eū. Scire debet: quoniā qui auerti fecerit peccatorē ab errore vie sue saluabit animā eius a morte: et operit multitudinem peccatorū. *Explicit epla euuangelis beati iacobi ap̄li. Incipit argumentū in eplā euuangelis beati petri ap̄li p̄m̄i.*

Discipulos saluatoris inuēti toto orbe diffusos et peregrinos in hoc seculo mōstrat. et p̄terite vite penitere suadet: et in nouā vitā proficere tota cū sollicitudine rehortat̄ symon petrus filius iohānis provincie galilee vico bethsaida frater andree apostoli.

Explicit argumentū in eplā euuangelis beati petri ap̄li p̄m̄i.

Ecce ap̄lus: ihesu christi. electis aduentus dispersionis p̄othi galatie capadocie asie et bithynie secundum p̄scienciā dei p̄ris in sanctificationē spiritus in obedientiam et aspersionē sanguinis ihesu christi: gratia vobis et pax multiplicet̄. Benedictus deus et pater dñi nr̄i ihesu christi q̄ scdm̄ misericordiā suā magnā regenerauit nos in spem viuam p̄ resurrectionē ihesu christi ex mortuis in hereditatē incorruptibilē et incontaminatā et immarcescibilē cōseruatam in celis: in vobis qui in virtute dei custodimini p̄ fidē in salutē. paratā reuelari in t̄pore nouissimo. In quo exultabitis: modicū nūc si oportet cōtristari in varijs temptationibus: ut probatio vester fidei multo p̄ciosior sit auro qd̄ p̄ ignē probat̄: inueniat̄ in laudē et gloriam et honorē in reuelatione ihesu

cristi: quæ cum uideritis diligetis. Quæ
 quæ nunc quoque non uidentes creditis:
 credentes autem reultabitis leticia inenarrabili
 et glorificata: reportantes finem
 fidei uestre salutem a saru uestrarum. De
 qua salute exquisierunt atque scrutati sunt
 prophete. qui de futura in uobis gratia
 prophetauerunt: scrutantes in quod uel quale
 tempus significaret in eis spiritus
 cristi. pronuncians eas que in cristo sunt pas-
 siones et posteriores glorias: quibus
 reuelatum est. quia non sibi metipsis: uobis
 autem ministrabat ea que nunc nunciata
 sunt uobis. per eos qui euangelizauerunt
 uobis spiritu sancto missa de celo: in
 quæ desiderat angeli prospicere. Propter
 quod succindi lumbos mentis uestre
 sobrii perfecti sperate in ea que offertur
 uobis gratiam in reuelatione ihesu cristi:
 quasi filij obedientie. non configurati
 prioribus ignorantie uestre desideriis: sed
 secundum eum qui uocauit uos sanctum: ut
 et ipsi in omni conuersatione sancti sitis
 quoniam scriptum est: sancti eritis quoniam
 ego sanctus sum. Et si pariter inuocatis
 eum qui sine acceptione personarum iudicat
 secundum uniuscuiusque opus: in timore in-
 colatus uestri tempore. conuersamini: scien-
 tes quod non corruptilibus auro uel argen-
 to redempti estis de uana uestra conuersa-
 tione patere traditionis: sed precioso
 sanguine quasi agni immaculati cri-
 sti et incontaminati: progenerati quidem
 ante mundi constitutionem: manifestati
 autem nouissimis temporibus propter uos qui
 per ipsum fideles estis in deo: qui suscitauit
 eum a mortuis. et dedit ei gloriam: ut fides
 uestra et spes esset in deo. Animas uestras
 castificantes in obedientia carita-
 tis. in fraternitatis amore: simplici cor-
 de inuicem diligite attentius: renati non
 esse semel corruptibili sed incorruptibili

per uerbum dei uui et permanentis: quia
 ois caro ut fenu: et ois gloria eius tanquam
 flos feni. Exaruit fenu et flos eius deci-
 dit: uerbum autem domini manet in eternum. Hoc
 est autem uerbum quod euangelizatum est in uobis.

Depone res igitur omnem mali-
 ciam et omnem dolum et simulationem
 et inuidias et omnes detractiones: sicut
 modo geniti infantes rationabiles et
 sine dolo lac concupiscite ut in eo cre-
 scatis in salutem: si tamen gustastis quoniam
 dulcis est dominus. Ad quem accedentes la-
 pidem uinum ab hominibus quod est reproba-
 tum a deo autem electum et honorificatum:
 et ipsi tanquam lapides uini supedificami-
 ni domum spirituales in sacerdotium sanctum:
 offerentes spirituales hostias acceptabi-
 les deo per ihesum cristum. Propter quod
 continet scriptura. Ecce pono in syon
 lapidem summum angularem probatum
 electum preciosum: et qui crediderit in eum non
 confundetur. Uobis igitur honor creden-
 tibus: non credentibus autem lapis quem re-
 probauerunt edificantes hic factus est in
 caput anguli et lapis offensionis et
 petra scandalum: hijs qui offendunt uer-
 bo nec credunt in quo et positi sunt. Vos
 autem genus electum regale sacerdotium gens
 sancta populus acquisitionis: ut uirtu-
 tes annuntietis ei qui de tenebris uos
 uocauit in ammirabile lumen suum. Qui
 aliquando non populus dei nunc autem populus
 dei: qui non consecuti misericordiam: nunc
 autem misericordiam consecuti. Carissimi. ob-
 seruato uos tanquam aduersas et peregrinos
 abstinere uos a carnalibus desiderijs
 que militat aduersus animam conuersati-
 onem uestram inter gentes habentes bo-
 nam: ut in eo non detrahant de uobis tan-
 quam de malefactoribus: et bonis operi-
 bus uos desiderantes. glorificent deum
 in die uisitationis. Subiecti igitur estote

omni humane creature propter deum.
Sive regi quasi precellenti: sive ducibus
tamquam ab eo missis: ad vindictam male-
factorum: laudem vero bonorum. Quia sic est
voluntas dei: ut benefactores obmutes-
cere faciatis imprudencium hominum in-
gnorantiam. Quasi liberi: et non quasi
velamen habentes malicie libertatem:
sed sicut serui dei. Omnes honorate:
fraternitatem diligite. Deum timere: regem
honorificate. Serui subditi estote in
omni timore domini: non tantum bonis et
modestis: sed etiam discoloris. Hec est enim
gratia: si propter dei conscientiam sustinet
quis iusticiam patiens iniuste. Que enim
est gratia: si peccantes et colaphizati
suffertis? Sed si benefactores patienter
sustineris: hec est gratia apud deum. In
hoc enim vocati estis: quia et tristis
passus est pro vobis: vobis relinquens exemplum:
ut sequamini vestigia eius. Qui pecca-
rum non fecit: nec inuentus est dolus in
ore eius. Qui cum malediceret non male-
dicebat: cum pateret non comminabatur.
Tradebat autem iudicium se iniuste. Qui
peccata nostra ipse pertulit in corpore
suo super lignum: ut peccatis mortui
iusticie uniamus: cuius sanguine sanati
estis. Eratis enim sicut oves errantes: sed
conuersi estis nunc ad pastorem et e-
piscopum animarum vestrarum. [88]

Similiter et mulieres subdite sint
viris suis ut et si qui non credunt
verbo: per mulierum conuersationem sine ver-
bo lucrificat: considerantes in timore
castam conuersationem vestram. Quarum sit
non extrinsecus capillatura aut circum-
datio auri aut indumentum vestimentorum
cultus: sed que absconditum est cordis homo
in incorruptibilitate quieti et modesti
spiritus: qui est in conspectu dei locuples.
Sic enim aliquando et sancte mulieres

esperantes in deo ornabant se subiecti
proprijs viris: sicut Sara obediebat a-
brahe dominum cum vocans: cuius estis filie
benefactores: et non perturbantes ullam per-
turbationem. Viri similiter cohabitantes
secundum scientiam: quasi inferiori vasculo
muliebri imperitantes honorem tamquam et
cohercibus gratie vite: ut non impedi-
ant orationes vestre. In fide autem omnes
unanimes copatietes: fraternitatis a-
matores: misericordes: modesti: humi-
les: non reddentes malum pro malo: nec
maledictum pro maledicto: sed contra-
rio benedicentes: quia in hoc vocati estis:
ut benedictionem hereditate possideatis.
Quis est enim qui vult vitam diligere: et di-
es videre bonos: coherceat linguam suam
a malo: et labia eius ne loquantur dolum.
Dedinet autem a malo et faciat bonum: in-
terat pacem et sequatur eam: quia oculi domini su-
per iustos: et aures eius in preces eorum:
vultus autem domini super facientes mala. Et
quis est qui vobis noceat: si boni emul-
tores fueritis? Sed et si quid patimini
propter iusticiam beati. Timore autem
eorum ne timeatis: et non conturbemini.
Domini autem tristitiam satisficite in cordibus
vestris: parati semper ad satisfactionem om-
ni poscenti vos rationem de ea que in
vobis est spes: sed cum modestia et timore
conscientiam habentes bonam: ut in eo quod
detrahunt de vobis confundantur: qui calu-
miant vestram bonam in christo confusa-
tionem. Melius est enim ut benefactores
si voluntas dei velit pati quam malefactores:
quia et tristis semel pro peccatis nostris
mortuus est iustus pro iniustis: ut nos
offerret deo: mortificatos quidem carne
vniucatos autem spiritu. In quo et hijs
qui in carcere erat spiritualiter veniens
predicauit: que increduli fuerant aliqua-
do reprobata dei patientiam in diebus

noe cū fabricaret archa: iniqua pauci
 id ē q̄to aīe salue facte sūt p̄r aquam.
 Quō et vos nūc similis forme saluos
 facit baptisma: nō carnis depositio
 sordiu. sed conscientie bone interrogatō
 in deū: p̄ resurrectionē ihesu cristi a mor-
 tuis q̄ est in dextera dei: degluties mor-
 tem ut vite eterne heredes efficeremur:
 profectus in celum subiectis sibi ange-
 lis et potestatibz & virtutibus. **iiii**

Cristo igit̄ passō in carne et vos
 eadē cogitatione armanini: q̄a
 qui passus ē in carne desit a peccatis:
 ut non iam desiderijs hominū sed vo-
 luntati dei qd̄ reliquū ē in carne uiuat
 temporis. Sufficit enī preteritū temp⁹
 ad voluntatē gentiu cōsummandā
 hīs q̄ ambauerūt in luxurijs in desi-
 derijs uinolētis cōmestationibz pota-
 tionibz ebrietatibz & illicitis ydolozū
 cultibz. In quo amiranē nō cōcurren-
 tibus uobis ī eandē luxurie cōfusione
 blasphemātes: q̄ reddēt rationē ei q̄ pa-
 ratus est iudicare uiuos et mortuos.
 Propter hoc enī & mortuis euangeli-
 zatū est: ut iudicent̄ quidē scdm̄ hoīes
 in carne: uiuāt autē scdm̄ deū in spiritu.
 Minuū autē finis appropinquabit.
 Estote itaq; prudētes et uigilate ī ora-
 tionibus: aīe oīa autē mutuā ī uobis
 metipsis caritatē cōtinuā habētes: q̄a
 caritas operit multitudinē peccatorum.
 Hospitales inuicē: sine murmuratio-
 ne. Unusquisq; sicut accepit gratiā: ī
 alterutrū illā amministrātes: sicut boni
 dispensatores multiformis gratie dei.
 Si quis loquit̄: q̄st seruos dei. Si
 q̄s ministrat: tāq; ex uirtute quā ami-
 nistrat de⁹: ut ī omnibus honorificetur
 de⁹ p̄ ihesum cristū cui ē glā & imperiū
 in seclā seculoz amen. Carissimi. noli-
 te peregrinari ī seruire q̄ ad rēptationē

uobis sit. quasi noui aliqd̄ uobis cō-
 tingat: sed cōmunicātes cristi passioni-
 bus gaudere: ut et ī reuelatōne glē ei⁹
 gaudatis exultātes. Si exprobrami-
 ni ī noīe cristi. beati eritis qm̄ qd̄ est ho-
 noris glorie & uirtutis dei & qui ē ei⁹
 spirit⁹ sup̄ uos requiescet. Nemo autē
 ur̄m paciāt̄ quasi homicida aut fur
 aut maledicus: aut alienoz appetitor.
 Si autē ut cristianus. nō exulscat: glo-
 rificet autē deū ī isto nomine: quoniā
 tempus ē ut incipiat iudiciū a domo
 dei. Si autē primū a uobis: q̄s finis
 eorū qui nō credūt dei euāgelio? Et si
 iustus quidē uix saluabit̄: impius et
 peccator ubi parebūt? Itaq; & hī qui
 patiunt̄ scdm̄ uoluntatē dei: fidei creatō-
 ri cōmendēt aīas suas ī beneficijs. **v**

Seniores ergo qui in uobis sunt.
 obsecro seniores et restis cristi pas-
 sionū: qui & ei⁹ q̄ ī futuro ē glē reuelan-
 da cōmunicatoz. Pascite qui in uobis
 ē gregem dei: prouidētes nō coacte sed
 spontanee. scdm̄ deū: neq; turpis luci-
 gratia. sed uolūtarie: neq; ut domina-
 tes in cleris sed forma facti gregi ex a-
 nimo: & cū apparuerit princeps pasto-
 rū precipietis immarcessibile glē coro-
 nam. Similiter adolescentes subditi
 estote senioribus. Omnes enim inui-
 tem humilitatē inlmuare: q̄a dñs su-
 perbis resistit: humilibus autē dat gra-
 tiam. Humilianini igit̄ sub potenti
 manu dei ut uos exaltet in tēpore uisi-
 tationis: omnē sollicitudinē ur̄am p-
 icientes in eū: qm̄ ip̄a cura ē de uobis.
 Sobrijs estote et uigilate: q̄a aduersa-
 rius uester dyabolus tanq; leo rugiēs
 circuit. quētēs quē deuoret. Qui resisti-
 te fortes in fide: sciētes eandē passionē
 ei que in mūdo ē uestre fraternitati fieri.
 Deus autē omnis gratie qui uocauit

nos in eternā suā gloriā i cristo ihesu
modicū passos: ipse pficiet & firmabit
solidabitq;. Ipsi glā & imperiū: in secu-
la seculorū amen. Per silvanū fidelem
fratrem vobis ut arbitoz breuiter scri-
psi: obsecrās et cōtestans hāc esse verā
gratiā dei in qua et statis. Salutat
vos ecclesia q̄ est in babilone coelesta:
et marcus fili⁹ meus. Salutate inui-
cerū i osculo sancto. Gratia vobis o-
mnibz qui estis in cristo ihesu amen.

Explicit epistola prima beati petri in christo

Simon petrus p̄ fidē huic
mūdo sapiētes mortuos
esse declarat: eisdemq; pi-
etatis quanta sit magni-
tudo luce ip̄a datus manifestat.

Explicit argumentū in capite epistolae beati

Simon petrus
et apostolus ihesu
cristi: hijs q̄ corqua-
lem nobiscū sortiti
sunt fidem i iusticia
dei nostri & saluato-
ris ihesu cristi. gratia vobis et pax ad-
impleatur i cognitione dei et cristi ihe-
su dñi nostri: quomodo omnia nobis
diuine virtutis sue que ad vitā et pie-
tatem donata sunt p̄ cognitionē ei⁹ q̄
vocauit nos propria gloria et virtu-
te. p̄ quē maxima et p̄ciosa nobis pro-
missa donauit: ut per hoc efficiamini
diuine cōsortes nature. fugiētes eius
que in mūdo ē cōcupiscentie corrupti-
onem. Vos autē curam omnē subiu-
ferentes ministrare in fide vestra vir-
tutem: in virtute autē sciētiā: in sciētia
autē abstinētiā: in abstinētia autē
patientiā: in patientia autē pietatem: in
pietate autē amore fraternitatis: in

amore fraternitatis caritatē. Nec cui
si vobiscū allint et superent: nō vacuos
nec sine fructu vos cōstituet in domini
nostri ihesu cristi cognitione. Cui enī
nō p̄sto sunt hec: cecus ē & manu tem-
perans: obliuionē accipiēs purgatio-
nis veterū suorū delictorū. Quapropter
fratres magis satagite: ut per bona
opera certā vram vocatōnē & electionē
faciatis. Nec enī faciētes nō peccabitis
aliquando. Sic enī abundanter mini-
strabitur vobis introitus in eternū re-
gnū dñi nr̄i et saluatoris ihesu cristi.
Propter qd̄ vos incipiā semp cōmo-
nere de hijs: et quidē scientes & firma-
tos in p̄senti veritate. Iustū autē arbi-
tror. q̄ diu sum i hoc tabernaculo susci-
tare vos i cōmonitione: cert⁹ q̄ vlox
est depositio tabernaculi mei: scdm̄ qd̄
et dñs noster ihesus cristus significa-
uit michi. Dabo autē operā & frequen-
ter habere vos post obitū meū: ut horū
omniū memoriā faciatis. Nō enī indo-
ctas fabulas secuti notā fecim⁹ vobis
dñi nr̄i ihesu cristi virtutē & p̄sciētiā:
sed speculatores facti illi⁹ magnitudi-
nis. Accipiēs enī a deo p̄re honorem
et gloriā voce delapsa ad eū huiusce-
modi a magnifica gloria: hic est fili⁹
meus dilectus in quo michi oplacui:
ip̄m audite. Et hāc vocem nos audi-
uimus de celo allatā: cū essemus cum
ip̄o i monte sancto. Et habem⁹ firmi-
orem p̄phetiā sermonē: cui benefactis
attendentes quasi lucerne lucenti in ca-
liginoso loco donec illucescat et luci-
fer oriat̄ in cordibz vris: hec primū in-
telligentes: q̄ omnis prophētia pro-
pria interpretatione non fit. Non enī
voluntate humana allata ē aliquā-
do prophētia: sed spiritu sancto inspi-
rati locuti sūt sancti dei homines.

Sicut vero et pseudo prophete in populo
 sicut et in vobis erunt magistri
 mendaces: qui introducent sedas perditionis:
 et cum qui erunt eos deum negant: superdu-
 centes sibi celestem perditionem. Et multi se-
 quentur eorum luxurias: per quos via veri-
 tatis blasphemabitur: et in avaricia fictis
 verbis de vobis negociabuntur. Quibus
 iudicium iam olim non cessat: et perditionis
 eorum non dormitat. Si enim deus angelis
 peccatis non pepercit sed rudentibus infer-
 ni detractos in tartarum tradidit cruci-
 andos in iudicium reservari: et origina-
 li mundo non pepercit: sed octavum noe
 iusticie preceptum custodivit diluivum
 mundo impiorum inducens: et civitates
 sodomorum et gomorreorum in cinerem
 redigens eversione damnavit exemplum
 eorum qui impie acturi sunt penes: et iustum
 loth oppressum a nephedorum iniuri-
 a ac luxuriosa diversatione eruit. Aspe-
 ctu enim et auditu iustus erat: habitans
 apud eos qui de die in die animam iustam
 iniquis operibus cruciabant. Movit deus
 propter de temptatione eripere: iniquos
 vero in die iudicii reservare cruciandos.
 Magis autem eos qui post carnem in concu-
 piscencia immundicie ambulat. Diviti-
 onemque contemnit: audaces. sibi pla-
 centes: sedas non metuent introducere
 blasphemantes. Vbi angeli fortitudine
 et virtute cum sint maiores: non prestant
 adversum se execrabile iudicium. Vbi ve-
 ro velut irrationabilia pecora natura-
 liter in captione et in perniciem in hijs qui
 ignorant blasphemantes in corruptione su-
 a peribunt: precipites mercedem iniusticie
 voluptate: existimantes dici delicias
 coinquinacionis et macule. delicijs afflu-
 entes in convivijs suis luxuriantes vobis-
 rum: oculos habentes plenos adulterij et
 incessabilis delicti: pellicientes animas

instabiles: cor exercitatum avaricia ha-
 beres. maledictionis filij: derelinquentes
 rectam viam erraverunt secuti viam balaa re-
 hator. qui mercedem iniquitatis amavit: cor-
 reptione vero habuit sue resanie. Sub-
 iugale mutum animal in hominis voce loquens:
 prohibuit prophete insipientiam. Vbi sunt
 fontes sine aqua et nebule turbidibus
 exagitate: quibus caligo tenebrarum reserua-
 tur. Supbia enim vanitatis loquentes.
 pellicent in desiderijs carnis luxurie eos
 qui paululum effugiunt. qui in errore ducen-
 sant: libertatem illis permittentes cum ipsi
 sui sint corruptionis. A quo enim quis
 superat est: huius et huius est. Si enim re-
 fugientes coinquinaciones mundi in co-
 gnitione domini nostri et salvatoris ihesu cri-
 sti. hijs rursus implicati superant: fa-
 cta sunt eis posteriora deteriora prioribus.
 Melius enim erat illis non cognoscere
 viam iusticie: quam post agnitionem retrosum
 duceri ab eo quod illis traditum est sancto ma-
 dato. Contigit enim eis illud verum puer-
 bij. Canis reuersus ad suum vomitum:
 et sus loca in volutabro luti.

Hanc ecce vobis carissimi sedam
 scribo epistolam in quibus vestram ex-
 cito in admonitionem sinceram mentem: ut
 memores sitis eorum qui predicti verborum a san-
 ctis prophetis et apostolorum vestrorum preceptorum domini
 salvatoris. Hoc primum sciates: quod veni-
 ent in novissimis diebus in deceptione
 illusores iuxta proprias concupiscencias
 ablantes dicentes. Vbi est promissio aut
 aduentus eius? Equo enim pres dormi-
 erunt: omnia sic perseverant ab initio creatu-
 re. Latet enim eos hoc volentes: quod reli-
 erant prius et terra de aqua et per aquam
 consistens dei verbum: per quem ille tunc mundus
 aqua mundatus perierit. Celi autem qui nunc
 sunt et terra eodem verbo repositi sunt igni
 reservati in die iudicii: et perditionis

impiorum hominum. Unum vero hoc non
 lateat vos carissimi: quia unus dies a-
 pud dominum sicut mille anni: et mille anni
 sicut dies unus. Non tardat dominus pro-
 mittere: sed patienter agit propter vos:
 nolens aliquos perire sed omnes ad pe-
 nitentiam reverti. Adueniet autem dies do-
 mini ut fur: in quo celi magno impetu
 transient: elementa vero calore soluentur.
 Cum haec igitur omnia dissoluenta sint.
 quales oportet vos esse in sanctis conuersa-
 tionibus et pietatibus expectantes et sperantes
 in adventu diei domini: pro qua celi arden-
 tes soluentur et elementa ignis ardore ta-
 befcunt. Quos vero celos et novam terram
 et promissa ipsius expectamus: in quibus
 iusticia habitat. Propter quod carissimi
 haec expectantes. satagite immaculati
 et inuiolati ei inueniri in pace: et domini nostri
 longanimitatem salutem arbitramini: si-
 cut et carissimus frater noster paulus secu-
 ndum datam sibi sapientiam scripsit vobis: si-
 cut et in omnibus epistolis loquens in eis de hiis:
 in quibus sunt quedam difficulta intellectu. que
 indocti et instabiles deprauant. sicut et ce-
 teras scripturas. ad suam ipsorum perditionem.
 Vos igitur fratres prescienter custodite ne in-
 scientium errore transiendi recidatis a propria
 firmitate: crescite vero in gratia et in cogni-
 tione domini nostri et saluatoris ihesu christi.
 Ipsi gloria et nunc et in die eternitatis amen.

*Explicit epistola beati petri apostoli secunda
 Incipit argumentum in epistolam beati
 iohannis*

Ratione verbi. et quod de ipse
 sit caritas manifestat: et
 susurriones fratrum nec deum
 scire. nec pios fieri posse.
 eo usque distat ut esse comprobet ho-
 micidas: eo quod odium sit interfectionis
 occasio. *Explicit argumentum in epistolam
 epistolam beati iohannis prima*

Quod fuit ab initio.
 quod audiuimus.
 quod vidimus oculis
 nostris. quod percipi-
 mus. et manus vestre
 detrectauerunt de verbo
 vite: et vita manifesta est: et vidimus et te-
 stamur et annunciamus vobis vitam eter-
 nam. que erat apud patrem. et apparuit
 nobis. Quod vidimus et audiuimus
 annunciamus vobis: ut et vos societatem
 habeatis nobiscum: et societas nostra sic
 cum patre et cum filio eius ihesu christo. Et hoc
 scribimus vobis: ut gaudeatis et gaudi-
 um vestrum sit plenum. Et haec est annuntiatio
 quam audiuimus ab eo et annunciamus
 vobis: quoniam deus lux est: et tenebre in eo
 non sunt ullae. Si dixerimus quoniam socie-
 tatem habemus cum eo et in tenebris abu-
 lamur: mentimur. et veritatem non facimus.
 Si autem in luce ambulamus sicut et ipse est in
 luce societatem habemus ad invicem: et san-
 guis ihesu filii eius mundat nos ab omni
 peccato. Si dixerimus quoniam peccatum non
 habemus ipsi nos seducimus: et veritas in
 nobis non est. Si confiteamur peccata
 nostra: fidelis est et iustus ut remittat no-
 bis peccata nostra: et emundet nos ab omni
 iniquitate. Si dixerimus quoniam non pecca-
 uimus: mendacem facimus eum: et
 verbum eius non est in nobis.

Alioli mei: haec scribo vobis ut non
 peccetis. Sed et si quis peccave-
 rit: advocatum habemus apud patrem ihe-
 sum christum iustum. Et ipse est propitiatus pro
 peccatis nostris: non pro nostris autem tan-
 tum: sed etiam pro totius mundi. Et in hoc
 scimus quoniam cognovimus eum: si mandata
 eius observamus. Qui dicit se nosse eum
 et mandata eius non custodit mendax est:
 et in hoc veritas non est. Qui autem fuerit
 verbum eius: vere in hoc caritas dei perfecta

est. In hoc scimus quoniam in ipso sumus. Qui dicit se in cristo manere: debet sicut ille ambulauit: et ipse ambulare. Carissimi mi non mandatum nouum scribo vobis: sed mandatum uetus quod habuistis ab initio. Mandatum uetus est: uerbum quod audistis. Iterum mandatum nouum scribo vobis quod uerum est et in ipso et in uobis: quia tenebre transierunt: et uerum lumen iam lucet. Qui dicit se in luce esse et fratrem suum odit: in tenebris est usque adhuc. Qui diligit fratrem suum in lumine manet: et scandalum in eo non est. Qui autem odit fratrem suum in tenebris est et in tenebris ambulat: et nescit quo eat: quia tenebre obrecauerunt oculos eius. Scribo uobis filioli: quoniam remittunt uobis peccata uestra propter nomen eius. Scribo uobis patres: quoniam cognouistis eum qui ab initio est. Scribo uobis adulescentes: quoniam uicistis malignum. Scribo uobis infantes quia cognouistis patrem. Scribo uobis iuuenes: quoniam fortes estis et uerbum dei manet in uobis: et uicistis malignum. Nolite diligere mundum: neque ea que in mundo sunt. Si quis diligit mundum: non est caritas patris in eo. Quoniam omne quod est in mundo concupiscentia carnis est: et concupiscentia oculorum: et superbia uite que non est ex patre: sed ex mundo est. Et mundus transiit et concupiscentia eius. Qui autem facit uoluntatem dei: manet in eternum. Filioli: nouissima hora est. Et sicut audistis quia anticristus uenit: nunc anticristi multi facti sunt. Unde scimus quia nouissima hora est. Et nobis prodierunt: sed non erant ex nobis. Nam si fuissent ex nobis: permansissent utique nobiscum. Sed ut manifesti sint: quoniam non sunt omnes ex nobis. Sed uos unctionem habetis a sancto: et noscitis omnia. Nam scripsi uobis quasi ignorantibus ueritatem: sed quasi

sciencibus ea: et quoniam omne mendacium ex ueritate non est. Quis est mendax: nisi is qui negat quoniam ihesus est cristus? Hic est anticristus: qui negat patrem et filium. Omnis qui negat filium nec patrem habet: qui confiteatur filium: et patrem habet. Vos quod audistis ab initio: in uobis permaneat: quia si in uobis permanserit quod audistis ab initio: et uos in filio et patre manebitis. Et hec est reprobatio: quam ipse pollicitus est nobis uitam eternam. Hec scripsi uobis de hijs qui seducunt uos. Et uos unctionem quam accepistis ab eo maneat in uobis. Et non necesse habetis ut aliquis doceat uos: sed sicut unctio eius docet uos de omnibus. Et uerum est: et non est mendacium. Et sicut docuit uos: manete in eo. Et nunc filioli manete in eo: ut cum apparuerit habeamus fiduciam: et non confundamur ab eo in aduentu eius. Si scitis quoniam iustus est: scitote quoniam et omnis qui facit iusticiam ex ipso natus est. 11

Quidem qualē caritatē dedit nobis pater: ut filij dei nominemur et simus. Propter hoc mundus non nouit nos: quia non nouit eum. Carissimi nunc filij dei sumus: et nondum apparuit quod crimus. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus: quoniam uidebimus eum sicuti est. Et omnis qui habet hanc spem in eo: sanctificat se sicut et ille sanctus est. Omnis qui facit peccatum: et iniquitatem facit. Et peccatum est iniquitas. Et scitis quia ille apparuit ut peccata tolleret: et peccatum in eo non est. Omnis qui in eo manet non peccat. Et omnis qui peccat non uidet eum: nec cognouit eum. Filioli: nemo uos seducat. Qui facit iusticiam iustus est. Sicut et ille iustus est. Qui facit peccatum ex dyabolo est: quoniam ab initio dyabolus peccat. Quia hoc apparuit filius dei: ut dissoluat opera dyaboli. Omnis qui natus est ex deo

peccatū non facit: quū semen ipsius in eo manet: et nō potest peccare. quoniā eē deo natus ē. In hoc manifesti sunt filij dei et filij dyaboli. Omnis qui nō est iustus nō est eē deo: et q̄ nō diligit fratrem suū. Quoniā hęc añūciatō quā audistis ab inicio: ut diligam⁹ alterutrum. Non sicut cayn q̄ eē maligno erat: ⁊ occidit fratrem suū. Et ppter quid occidit eū? Quoniā op̄ra ei⁹ maligna erāt: fratris autē eius iusta. Nolite mirari fratres si odit vos mūdus. Nos scim⁹ quoniā trāllati sum⁹ de morte ad vitā: quū diligim⁹ fratres. Qui nō diligit: manet i morte. Omnis q̄ odit fratrem suū homicida ē. Et scitis quoniā omnis homicida nō habet vitā eternā in se manētem. In hoc cognouimus caritatē dei: quū ille animā suam pro nobis posuit: ⁊ nos debemus pro fratrib⁹ animas ponere. Qui habuerit substantiā huius mūdi et uiderit fratrem suū necesse habere ⁊ transierit uiscera sua ab eo: quomodo caritas dei manet in eo? Filioi mei: nō diligam⁹ uerba neq; lingua: sed op̄e ⁊ ueritate. In hoc cognoscimus quū eē ueritate sumus: et i cōspectu ei⁹ suadebim⁹ corda nostra. Quoniā si reprehenderit nos cor nr̄m: maior est deus corde nostro: et nouit omnia. Carissimi si cor nostrū non reprehenderit nos fiduciā habemus ad deū: et quicquid petierim⁹ accipiemus ab eo quū mandata ei⁹ custodimus: ⁊ ea que sunt placita corā eo facimus. Et hoc est mandatum eius ut credamus i nomine filij eius ihesu cristi: et diligam⁹ alterutrum sicut dedit mandatum nobis. Et qui seruat mandata eius in illo manet: et ipse in eo. Et in hoc scimus: quoniā manet in nobis de spiritu quem dedit nobis. 103

Carissimi. nolite omni spiritui credere: sed probate spiritus si eē deo sint: quū multi pseudo prophete exierunt in mūdū. In hoc cognoscit spiritus dei. Omnis spiritus q̄ cōfiteretur ihesum cristū i carne uenisse. eē deo ē. Et omnis spiritus q̄ soluit ihesum. eē deo nō est: et hic est anticristus de quo audistis quoniā uenit: ⁊ nūc iā i mūdo ē. Vos eē deo estis: et uicistis eū: quū maior est qui in uobis ē: q̄ qui in mūdo. Ipsi de mūdo sunt: ideo de mūdo loquunt⁹ ⁊ mūdus eos audit. Nos eē deo sum⁹. Qui nouit deū audit nos: q̄ non est eē deo non audit nos. In hoc cognoscimus spiritū ueritatis et spiritū erroris. Carissimi diligam⁹ nos inuicē: quia caritas eē deo est. Et omnis qui diligit eē deo natus est: et cognoscit deū. Qui nō diligit non nouit deum: quū deus caritas est. In hoc apparuit caritas dei in nobis: quū filiū suū unigenitū misit deus i mūdum: ut uiuamus p̄ eū. In hoc ē caritas: nō quasi nos dilegerimus deū: sed quū ipse prior dilexit nos: ⁊ misit filium suum p̄p̄iationē pro peccatis nr̄is. Carissimi: si deus dilexit nos: et nos debem⁹ alterutrum diligere. Deū nemo uidit unq̄. Si diligam⁹ inuicē de⁹ in uobis manet: ⁊ caritas ei⁹ in nobis p̄fecta ē. In hoc cognoscim⁹ quū in eo manemus et ipse in nobis: quoniā de spiritu sancto suo dedit nobis. Et nos uidimus et testificamur: quū pater misit filium suū saluatorem mūdi. Quisquis cōfessus fuerit quoniā ihesus est filius dei: deus in eo manet et ipse i deo. Et nos cognouim⁹: ⁊ credidim⁹ caritati quā habet deus i nobis. Deus caritas ē: et qui manet in caritate i deo manet: et deus in eo. In hoc p̄fecta est caritas

nobilis: ut fiducia habeam⁹ in die iudicii: quia sicut ille est: et nos sumus in hoc mundo. Timor non est in caritate: sed perfecta caritas foras mittit timorem: quoniam timor poenitentiam habet. Qui autem timet non est perfectus in caritate. Nos ergo diligamus deum: quoniam deus prior dilexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo deum et fratrem suum oderit: mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt: deum quem non videt quomodo potest diligere? Et hoc mandatum habemus a deo: ut qui diligit deum: diligat et fratrem suum.

Quoniam qui credit quoniam ihesus est christus: et ex deo natus est. Et omnis qui diligit eum qui genuit: diligit et eum qui natus est ex eo. Non hoc cognoscimus quoniam diligimus natos dei: cum deum diligamus: et mandata eius faciamus. Nec est enim caritas dei ut mandata eius custodiamus: et mandata eius gravia non sunt. Quoniam omne quod natum est ex deo vincit mundum: et hec est victoria que vincit mundum: fides nostra. Quis est autem qui vincit mundum: nisi qui credit quoniam ihesus est filius dei? Hic est qui venit per aquam et sanguinem ihesus christus. Non in aqua solum: sed in aqua et sanguine. Et spiritus est qui testificat: quoniam christus est veritas. Quoniam tres sunt qui testimonium dant in celo: pater: verbum: et spiritus sanctus: et hi tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra: spiritus: aqua: et sanguis: et tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus: testimonium dei maius est. Quoniam hoc est testimonium dei quod maius est: quoniam testificat⁹ est de filio suo. Qui credit in filium dei: habet testimonium dei in se. Qui non credit filio mendacem facit eum: quia non credit in testimonium quod testificat⁹ est deus de filio suo. Et hoc est testimonium: quoniam vitam eternam dedit nobis deus: et hec vita in filio eius est. Qui habet filium habet vitam: qui non habet filium dei: vitam non habet. Nec scribo vobis:

ut sciatis quoniam vitam habetis eternam: qui creditis in nomine filii dei. Et hec est fiducia quam habemus ad deum: quia quecumque petierimus secundum voluntatem eius audit nos. Et scimus quia audit nos: quicquid petierimus. Scimus: quoniam habemus petitiones quas postulamus ab eo. Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem: peccat et dabitur ei vita peccati non ad mortem. Est peccatum ad mortem: non pro illo dico ut roget quis. Omnis iniquitas peccatum est: et est peccatum ad mortem. Scimus quia omnis qui natus est ex deo non peccat: sed generatio dei servat eum: et malignus non tanget eum. Scimus quoniam ex deo sumus: et mundus totus in maligno positus est. Et scimus quoniam filius dei venit et dedit nobis sensum: ut cognoscamus verum deum: et simus in vero filio eius. Hic est verus deus: et vita eterna. Filiioli: custodite vos a simulacris.

Explicit epistola beati iohannis apostoli prima Incipit argumentum in epistolam beati iohannis

Hic a deo ad sanctam feminam scribit ut eandem dominam non dubitet litteris appellare: eiusdemque filijs reprimonum quod ambulat in veritate prohibeat.

Senior: electe dñe et natis eius quos ego diligo in veritate: et non ego solus sed et omnes qui cognoverunt veritatem: propter veritatem que permanet in vobis: et vobiscum erit in eternum. Sit vobiscum gratia misericordiae pax a deo patre: et a christo ihesu filio patris in veritate et caritate. Gaudius suum valde quoniam invenit de filijs suis ambulantes in veritate: sicut mandatum

accepimus a p̄re. Et nūc rogo te dñā
 non tanq̄ mādātū nouū scribēs tibi:
 sed qd̄ habuim⁹ ab initio: ut diliga-
 mus alterutrū. Et hęc ē caritas: ut am-
 bulem⁹ scdm̄ mādātā ei⁹. Hoc enim ē
 mandatū: ut quemadmodū audistis
 ab initio in eo ambulātes: quā multi se-
 ductores egerūt ī mūdū q̄ nō cōfiterē
 ih̄esū cr̄stū venisse in carnē. Hic ē sedu-
 ctor ⁊ anticristus. Videte vosmetipsos
 ne perdatīs q̄ operati estis: sed ut mer-
 cedem plenā accipiatis. Omnis q̄ rece-
 dit et nō p̄manet ī doctrina cr̄sti: deū
 nō habet. Qui p̄manet ī doctrina: hic
 patrē et filiū habet. Si q̄s uerit ad uos
 et hęc doctrinā nō afferit: nolite recipere
 eū ī domū: nec aue ei dixeritis. Qui
 enī dicit illi aue: cōmunicat operib⁹ ei⁹
 malignis. Plura habēs uobis scribere:
 nolui p̄ cartā et atramentū. Spero
 enī me futurū apud uos: et os ad os
 loqui: ut gaudiū v̄m plenū sit. Sa-
 lutāt te filie sororis tue eledē. *Explicit*
ep̄la b̄ti ioh̄is. ij. Incipit argumentum.

in ep̄istolam euulā t̄isā
Anī pietatis causa excol-
 lit atq; ut in ipsa pietate
 maneat exhortator: diore-
 pem impietatis et sup̄bie
 causa obiurgat: Demetrius aut̄ bonū
 testimoniū p̄hibet cum fratrib⁹ uni-
 uersis. *Explicit argumentū: Incipit*

ep̄la b̄ti ioh̄is t̄erā:
Enig: gaia carissi-
 mo. quē ego diligo
 in ueritate. Carissi-
 me. de om̄ib⁹ orati-
 onem facio prospere
 te ingredi et uale-
 re: sicut prospere agit aīa tua. Hauis⁹
 sum walde uenientib⁹ fratrib⁹ ⁊ testi-
 moniū p̄hibentib⁹ ueritati tue: sicut

tu in ueritate ambulās. Maiorē horū
 nō habeo grāiā: q̄ ut audiam filios
 meos in ueritate ambulātes. Carissi-
 me. fideliter facis quicqd̄ operaris in
 fratres: ⁊ hoc ī peregrinos. q̄ testimoniū
 reddiderūt caritati tue in conspectu
 ecclesie: quos benefaciens deducis di-
 gne deo. Pro nomine enim ei⁹ p̄fedi
 sunt: nichil accipiētes a gētilib⁹. Nos
 ergo debemus suscipere huiusmodi:
 ut cooperatores simus ueritatis. Scri-
 psissem forsitan ecclesie: sed is q̄ amat
 p̄matum gerere in eis distrepes. non
 recipit nos. Prop̄ hęc si uenero com-
 moneā eius opera que facit: uobis ma-
 lignis garrēs in nos. Et quasi nō ei
 ista sufficiant: neq; ip̄e suscipit fr̄es: ⁊
 eos qui suscipiūt p̄hibet. ⁊ de ecclesia
 eicit. Carissime noli imitari malum:
 sed qd̄ bonū est. Qui benefacit eē deo
 est: qui malefacit nō uidet deū. Deme-
 trius testimoniū reddiit ab om̄ib⁹ ⁊ ab
 ip̄a ueritate: sed ⁊ nos testimoniū per-
 hibemus: ⁊ nōstī quā testimoniū n̄m
 uerū ē. Multa habui tibi scribere: sed uo-
 lui p̄ atramentū et calamū scribere tibi.
 Spero aut̄ protinus te uidere: ⁊ os ad
 os loquemur. Pax tibi. Salutant te
 amici. Saluta amicos per nomē.

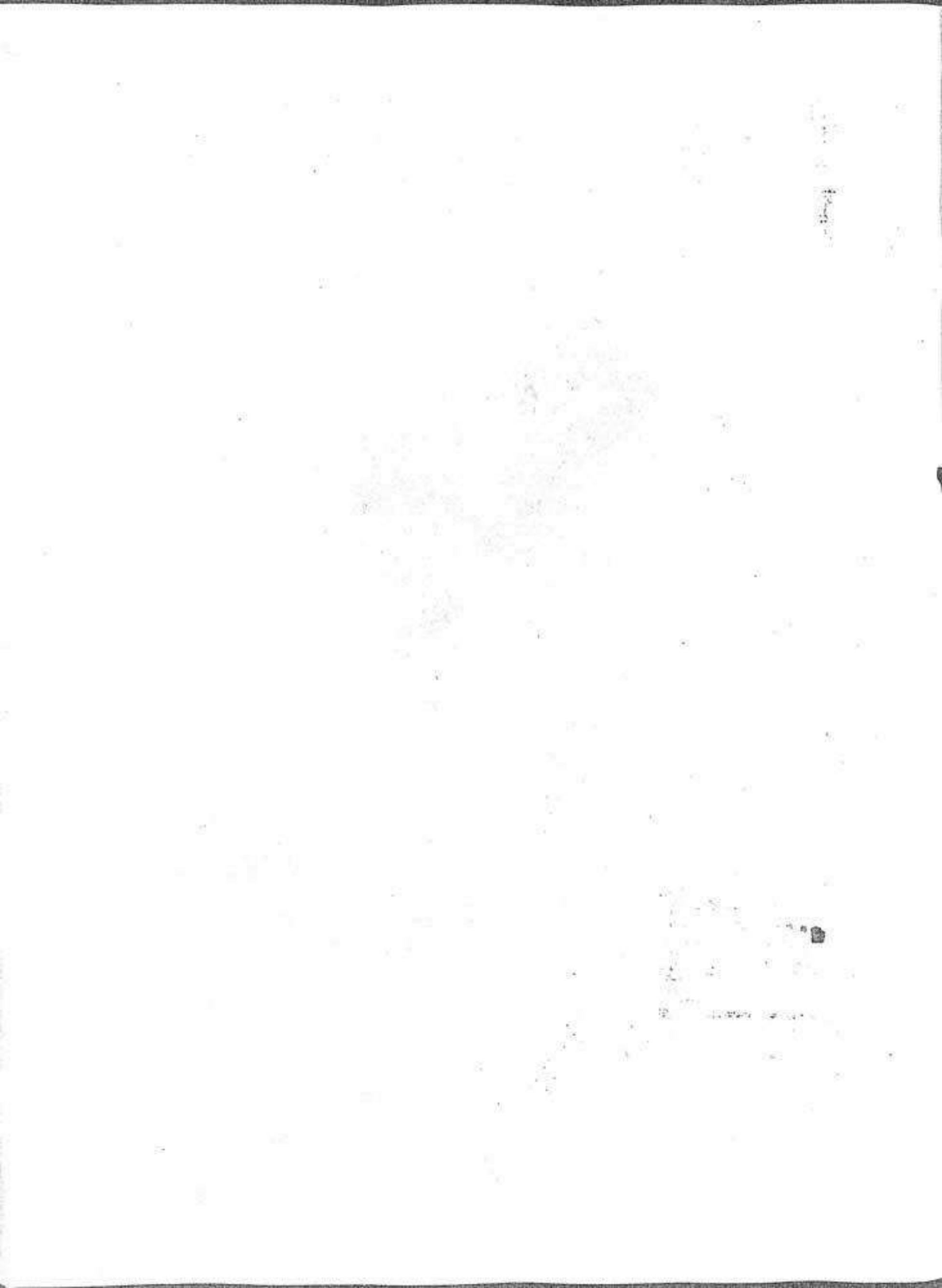
Explicit ep̄la b̄ti ioh̄is t̄erā. Incipit
argumentū in ep̄istolam b̄ti ioh̄is. iij.

Ad as apostolus. fratres de corrupto-
 rib⁹ uie ueritatis ita informat: ut illici-
 tum esse dixeret de subiugo semel eru-
 tos sicutis. de uo opera suā officijs
 nquare seculibus. *Explicit argumē-*

tū Incipit ep̄la b̄ti ioh̄is. iij.
Ad as ih̄esu cr̄sti secus fr̄atec autē
 iacob: hys qui sunt in deo patre dile-
 ctis. ⁊ cr̄sto ih̄esu consecratis et uoca-
 tis. Misericordia uobis et pax et cari-
 tas adimpleatur. Carissimi omnem

sollicitudinem faciēs scribendi vobis de cōmuni vestrā salute necesse habui scribere vobis: deprecans superceterari semel tradite sanctis fidei. Subinroierunt enim quidam homines qui olim prescripti sunt in hoc iudicium impij: domini nostri gratiam transferentes in luxuriam: et solum dominatorem et dominum nostrum ihesum cristum negantes. Commouere autem vos volo scientes semel omnia: quoniam ihesus populum de terra egypti saluans. secundo eos qui non crediderunt perdidit. Angelos vero qui non seruauerunt suum principatum sed dereliquerunt suum domicilium: in iudicium magni diei vinculis eternis sub caligine reseruauit. Sicut sodoma et gomorra et finitime ciuitates simili modo fornicate et abeuntes post cactem alteram: facti sunt exemplum. ignis eterni penam sustinentes. Similiter et hij quidem carnem maculant: dominationem autem spectant: maiestatem autem blasphemant. Cum michael archangelus cum dyabolo disputās altercaretur de moysi corpore: non est ausus iudicium inferre blasphemie. sed dixit. Imperet tibi deus. Hij autem quecumq; quidem ignorant blasphemant: quecumq; autem naturaliter tanq; muta animalia norunt: in hjs corrumpuntur. He illis qui via cayā abierunt: et errore balaam mercede effusi sunt: et in contradictione chore abierunt. Hij sunt in epulis suis macule conuiuantes: sine timore. semetipsos pascentes: nubes sine aqua. que a ventis circumferuntur: arbores autumnales. infructuose. his mortue. eradicare: fluctus feri

maris. despumantes suas confusiones: sydera errantia: quibus procella renebray euata ēi eternū. Prophetauit autem et de hjs septimus ab adam. enoch dicens. Ecce venit dominus in sanctis milibus suis facere iudicium contra omnes: et arguere omnes impios de omnibus opibus impietatis eorum. quibus impie egerunt: et de omnibus duris que locuti sunt contra deum peccatores impij. Hij sunt murmuratores querelosi secundū desideria sua ambulantes: et os eorum loquitur superbiam: mirantes personas questus causa. Vos autem carissimi memores estote verborum que p̄dicta sunt ab apostolis domini nostri ihesu cristi: qui dicebāt vobis quoniam in nouissimis temporibus venient illusores secundū desideria sua ambulantes in impietatibus. Hij sunt qui segregant semetipsos: animales: spiritum non habentes. Vos autem carissimi superedificantes vosmetipsos sanctissime nostre fidei: in spiritu sancto orantes. ipsos vos in dilectione dei seruate: expectantes misericordiam domini nostri ihesu cristi in vitam eternam. Et hos quidem arguite iudicatos: illos vero saluate de igne rapientes. Alijs autem miseremini in timore: odientes et eam que carnalis est maculatam tunicam. Et autem qui potens est vos conseruare sine peccato. et constituere ante cōspectum glorie sue immaculatos in regultatione: soli deo saluatori nostro. per ihesum cristum dominum nostrū gloria magnificentia imperium et potestas ante omne seculum: et nunc et in omnia secula seculorum amen.

capitulum:
Iohannes apostolus et euangelista
 a christo electus atq; dilectus. in tanto
 amore dilectionis uberior habitus e-
 ut in terra supra pedes eius recumbe-
 ret et ad crucem altissimi soli matrem
 propriam commendasset: ut quatuor
 nubere volentem ad amplectum virgi-
 nitatis asciverat: ipsi ad custodienda
 virginem tradidisset. Hic itaq; cum
 propter verbum dei et testimonium ihesu
 christi in pathmos insulam foretice-
 tur exilium. illic ab eodem apocalypsis
 pre ostensa describitur: ut sicut in princi-
 pio canonis id e libri geneleos incor-
 ruptibile principium pnotat: ita etiam in-
 corruptibilis finis p virginem in apoca-
 lipsi redderet dicentis. Ego sum alpha
 et omega et finis. Hic est iohannes. q
 sciens supervenisse sibi diem egressionis
 de corpore conuocatis i epheso discipu-
 lis descendit inde fossam sepulture sue
 locum: orationeq; opleta reddidit spi-
 ritu. tam a dolore mortis fact? egra-
 ne? q; a corruptione carnis noscitur ali-
 en? . Qui? tamē scripture dispositio vel
 libri ordinatio ideo a nobis p singula
 no exponit: ut uelut inq; impendi deside-
 rium collocetur: et querentibus laboris
 fructus. et deo magistrū doctrina ser-
 uetur. *et plane in magis pnotat libi
 apocalypsis beati iohannis apostoli*

Apocalypsis ihesu christi
 qua dedit illi deus
 palam facere secretis
 suis que oportet fieri
 cito: et significauit
 mittens per angelum
 suum euo suo iohanni q
 testimonium perhibuit
 verbo dei: et testimonium
 ihesu christi quem
 quocunq; uidit. Beatus
 qui legit et qui audit
 uerba prophetie huius: et
 euat ea

que in ea scripta sunt. Tempus enim
 prope est. Iohannes septem ecclesijs que
 sunt in asya. Gratia uobis et pax ab
 eo qui est et qui erat et qui uenturus e:
 et a septem spiritibus q in aspectu thro-
 ni eius sunt: et a ihesu christo q est testis
 fidelis primogenitus mortuorum et prin-
 ceptus regni terre: qui dilexit nos et lauit
 nos a peccatis nostris in sanguine suo et
 fecit nos regnum et sacerdotes deo et patri
 suo: ipsi gloria et imperium: in secula seculi-
 orum amen. Ecce uenit cum nubibus: et
 uidebit eum omnis oculus: et qui eum pu-
 pugnent. Et nunc plangent se super eum
 omnes tribus terre: etiam amen. Ego sum
 alpha et omega: principium et finis. Dicit do-
 minus deus qui e et qui erat et q uentu-
 rus est omnipotens. Ego iohannes scate-
 rer uester et particeps i tribulatione et re-
 gno et patientia in christo ihesu: qui i in-
 sula q appellatur pathmos prope uer-
 bum dei et testimonium ihesu. Fui in spi-
 ritu in dominica die: et audiui post me
 uocem magnam tanq; tube dicentis.
 Quod uides scribe in libro: et mitte se-
 ptem ecclesijs epheso et sмирне et pergamo
 et thiatire et sardis et philadelphie
 et laodice. Et dñsus sum: ut uiderem
 uocem q loquebat meum. Et conuersus
 uidi septem candelabra aurea: et i me-
 dio septem candelabrorum aureorum simile
 filio hominis uestitum pedes: et p̄cinctum
 ad mamillas zona aurea. Caput
 aut eius et capilli erant candidi tanq;
 lana alba: et tanq; nix. Et oculi eius
 tanq; flamma ignis: et pedes eius simi-
 les auricalco sicut i camino ardenti
 Et uox illius tanq; uox aquarum mul-
 tarum: et habebat i dextera sua stellas
 septem. Et de ore eius gladius utraq;
 parte acutus egibat: et facies eius sicut sol
 luxet in uirtute sua. Et cum uidissem eum:

recidi ad pedes eius tanquam mortuus. Et posuit dexteram suam super me dicens. Nolli timere. Ego sum primus et novissimus et vivus: et fui mortuus et ecce sum vivens in secula seculorum: et habeo claves mortis et inferni. Scribe ergo quae vidisti et quae sunt: et quae oportet fieri post haec. Sacramentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea et septem candelabra aurea: septem stelle angeli sunt septem ecclesiarum: et candelabra septem: septem ecclesie sunt.

Et angelo epistole ecclesie scribe. Nec dicit quod tenet septem stellas in dextera sua: qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum. Scio opera tua et laborem et patientiam tuam: et quia non potes sustinere malos. Et temptasti eos quod se dicunt apostolus esse et non sunt: et inveniisti eos mendaces. Et patientiam habes: et sustinisti propter nomen meum: et non defecisti. Sed habeo adversum te pauca: quia caritatem tuam primam reliquisti. Memor esto itaque unde recideris: et age penitentiam: et prima opera fac. Si autem venero tibi et movebo candelabrum tuum de loco suo: nisi penitentiam egeris. Sed hoc habes quia odisti facta nicholaitarum: quae et ego odi. Qui habet aurem audiat: quod spiritus dicat ecclesiae. Vincenti dabo edere de ligno vitae: quod est in paradiso dei mei. Et angelo suavitatis ecclesie scribe. Nec dicit primus et novissimus: qui fuit mortuus et vivit. Scio tribulationem tuam et pauperitatem tuam: sed dives es et blasphemaris ab hijs qui se dicunt iudeos esse et non sunt: sed sunt synagoga sathane. Nichil horum timeas quae passurus es. Ecce missurus est dyabolus te vobis in carcerem ut temptemini: et habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis usque ad mortem: et dabo coronam vitae. Qui habet

aurem audiat: quid spiritus dicat ecclesiae. Qui vicerit: non ledet a morte secunda. Et angelo pergamini ecclesie scribe. Nec dicit quod habet rumpheam utraque parte acutam. Scio ubi habitas ubi sedes est sathane: et retes nomen meum et non negasti fidem meam. Et in diebus illis antiphona testis meus fidelis quod occisus est apud vos: ubi sathanas habitat. Sed habeo adversus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam balaam quod docebat balac mittere scandalum coram filiis israel edere et fornicari: ita habes et tu tenentes doctrinam nicholaitarum. Similiter penitentiam age: si quo minus. Veniam tibi cito et pugnabo cum illis in gladio oris mei. Qui habet aurem audiat: quod spiritus dicat ecclesiae. Vincenti dabo manna absconditum: et dabo illi calculum candidum et in calculo nomen novum scriptum: quod nemo scit nisi qui accipit. Et angelo thiatire ecclesie scribe. Nec dicit filius dei: quod habet oculus tanquam flammam ignis: et pedes eius simul auriscalco. Scio opera tua et fidem et caritatem tuam et ministerium et patientiam tuam: et opera tua novissima plura prioribus. Sed habeo adversus te pauca quia permittis mulierem ihezabel quae se dicit prophetam docere et seducere servos meos: fornicari et manducare de ydolotinis. Et dedi illi tempus ut penitentiam ageret: et non vult penitere a fornicatione sua. Ecce ego mitto eam in lectum: et quod mechanur cum ea in tribulatione maxima erunt: nisi penitentiam ab operibus suis egerint: et filios eius interficiam in mortem: et scient omnes ecclesie quia ego sum scrutans retes et corda: et dabo unicuique uestimentum secundum opera vestra. Vobis autem dico et ceteris quia thiatire estis: quicumque non habent doctrinam hanc et quod non cognoverunt

altitudinem sathane quemadmodum dicunt: non mittam super vos aliud pondus: tamen id quod habetis tenete donec veniam. Et qui vicerit et custodierit usque in finem opera mea: dabo illi potestatem super gentes et reget eas in virga ferrea et tanquam vas figuli confringentur sicut et ego accepi a patre meo: et dabo illi stellam matutinam. Qui habet aurem audiat: quid spiritus dicat ecclesijs.

Et angelo ecclesie sardis scribe. Hec dicit qui habet septem spiritus dei: et septem stellas. Scio opera tua: quia nomen habes quod vivas: et mortuus es. Esto vigilans: et confirma cetera que moritura erant. Non enim inuenio opera tua plena coram deo meo. In mente ergo habe qualiter acceperis et audieris et serua: et penitentiam age. Si ergo non vigilaueris veniam ad te tanquam fur: et nescies qua hora veniam ad te. Sed habes pauca nomina in sardis que non inquinauerunt vestimenta sua: et ambulabunt mecum in albis quia digni sunt. Qui vicerit sic vestiet vestimentis albis: et non delebo nomen eius de libro vite: et confitebor nomen eius coram patre meo et coram angelis eius. Qui habet aurem audiat: quid spiritus dicat ecclesijs. Et angelo philadelphie ecclesie scribe. Hec dicit sanctus et verus qui habet claue dauid: que aperit et nemo claudit: claudit et nemo aperit. Scio opera tua. Ecce dedi coram te ostium apertum quod nemo potest claudere: quia modicam habes virtutem et seruasti verbum meum: et non negasti nomen meum. Ecce dabo de synagoga sathane que dicunt se iudeos esse et non sunt: sed merentur. Ecce faciam illos ut veniant et adorent ante pedes tuos: et sciunt quia ego dilexi te. Quoniam seruasti verbum patientie mee: et ego

seruabo te ab hora temptationis que ventura est in orbem uniuersum temptare habitantes in terra. Ecce venio cito. Tene quod habes: ut nemo accipiat coronam tuam. Qui vicerit faciam illum columnam in templo dei mei: et foras non egredietur amplius. Et scribam super eum nomen dei mei et nomen ciuitatis dei mei noue iherusalem que descendit de celo a deo meo: et nomen meum nouum. Qui habet aurem audiat: quid spiritus dicat ecclesijs. Et angelo laoditie ecclesie scribe. Hec dicit amen testis fidelis et verus: qui est principium creature dei. Scio opera tua: quia neque frigidus es neque calidus. Finiam frigidus esses aut calidus. Sed quia tepidus es et nec frigidus nec calidus: incipiam te euomere ex ore meo: quia dicitis quod diues sum et locupletatus et nullius egeor: et nescis quia tu es miser et miserabilis: et pauper et cecus et nudus. Suadeco tibi emere a me aurum ignitum probatum ut locuples fias: et vestimentis albis induaris ut non appareat confusio nuditatis tue: et colligis in ungue oculos tuos ut videas. Ego quos amo: arguo et castigo. Emulare ergo: et penitentiam age. Ecce sto ad ostium et pulso. Si quis audierit vocem meam et aperuerit michi ianuam intrabo ad illum: et cenabo cum illo: et ipse mecum. Qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo: sicut et ego vici et sedi cum patre meo in throno eius. Qui habet aurem audiat: quid spiritus dicat ecclesijs.

Post hec vidi: et ecce ostium apertum in celo: et vox prima quam audivi tanquam tube loquens mecum dicens. Ascende huc: et ostendam tibi que oportet fieri cito. Post hec statim fui in spiritu. Et ecce sedes posita erat in celo: et supra sedem sedens. Et qui sedebat similis erat

aspectui lapidis iaspidis et sardinis et yris erat in circuitu sedis similis visioni smaragdine. Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor: et supra thronos viginti quatuor seniores sedentes circumamicti vestimentis albis et in capitibus eorum corone auree. Et de throno procedunt fulgura et voces et tonitrua: et septem lampades ardentes ante thronum qui sunt septem spiritus dei. Et in aspectu sedis tanquam mare vitreum simile cristallo: et in medio sedis et in circuitu sedis quatuor animalia plena oculis ante et retro. Et animal primum simile leoni et secundum simile vitulo: et tertium animal habens faciem quasi hominis: et quartum animal simile aquile volanti. Et quatuor animalia singula eorum habebant alas senas: et in circuitu et intus plena sunt oculis. Et requiem non habebant die ac nocte dicentia sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotens: qui erat et qui est et qui venturus est. Et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum viventium in secula seculorum: procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno et adorabant viventem in secula seculorum: et mittebant coronas suas ante thronum dicentes. Dignus es domine deus noster accipere gloriam et honorem et virtutem: quia tu creasti omnia: et propter voluntatem tuam erant et creata sunt.

Et vidi in dextera sedentis supra thronum librum scriptum intus et foris: signatum sigillis septem. Et vidi angelum fortem et predicantem voce magna. Quis est dignus aperire librum et solvere signacula eius? Et nemo poterat neque in celo neque in terra neque sub terram aperire librum: neque respicere illum. Et ego flebam multum: quoniam nemo dignus

inventus est aperire librum: nec videre eum. Et unus de senioribus dixit michi. Ne fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda et dixit david aperire librum et solvere septem signacula eius. Et vidi: et ecce in medio throni et quatuor animalium et in medio seniorum agnum stantem tanquam occisum habentem cornua septem et oculos septem: qui sunt septem spiritus dei missi in omnem terram. Et venit: et accepit de dextera sedentis in throno librum. Et cum aperuisset librum: quatuor animalia et viginti quatuor seniores ceciderunt coram agno habentes singuli cytharas et fialas aureas plenas odorum: qui sunt orationes sanctorum: et cantabant canticum novum dicentes. Dignus es domine accipere librum et aperire signacula eius: quoniam occisus es et redemisti nos deo in sanguine tuo ex omni tribu et lingua et populo et natione: et fecisti nos deo nostro regnum et sacerdotes et regnabimus super terram. Et vidi: et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni et animalium et seniorum: et erat numerus eorum milia milium dicentium voce magna. Dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem et divinitatem et sapientiam: et fortitudinem et honorem et gloriam et benedictionem. Et omnem creaturam que in celo est et super terram et sub terra: et qui sunt in mari et qui in eo: omnes audivi dicentes sedentem in throno et agno. Benedictio et honor et gloria et potestas in secula seculorum. Et quatuor animalia dicebant amen. Et viginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas: et adoraverunt viventem in secula seculorum.

Et vidi quod aperuisset agnus unum de septem sigillis: et audivi unum de quatuor animalibus dicens tanquam vocem tonitruum. Veni et vide.

Et vidi: et ecce equus albus. et qui sedebat sup illū habebat arcū. et data est ei corona: et egit ut vinceret. Et cū aperuisset sigillū scdm: audiui scdm animal dicens. Veni et vide. Et egit alius equus rufus: et q̄ sedebat sup illū datū est ei ut sumeret pacē de terra. et ut inuicem se interficiant: et datus est ei gladius magnus. Et cū aperuisset sigillū tertium: audiui tertium animal dicens. Veni et vide. Et ecce equus niger: et q̄ sedebat sup illū habebat stateram in manu sua. Et audiui tanq̄ vocem i medio quatuor animalium dicentium. Bilibris tritici denario uno: et tres bilibres ordi denario uno: et vinū et oleum ne leseris. Et cū aperuisset sigillū quartū audiui vocē quarti animalis dicentis. Veni et vide. Et ecce equus pallidus: et q̄ sedebat sup eū nomen illi mors: et infernus sequebatur eum. Et data ē illi potestas sup quatuor partes terre: interficere gladio fame et morte et bestiis terre. Et cū aperuisset sigillū quintū: vidi subtus altare animas interfectorū: p̄pter verbū dei: et p̄pter testimoniū qd̄ habebāt. Et clamabant voce magna dicētes. Usquequo dñe sand⁹ et verus non iudicas et nō vindicas sāguinē nr̄m de hys q̄ habitant i terra? Et date sunt illis singule stole albe: et dictū est illis ut requiescerent adhuc tēpus modicū: donec compleant̄ consecrui eos: et fratres eorū qui interficiendi sunt sicut et illi. Et vidi cū aperuisset sigillū sextū: et ecce terre mot⁹ magnus fact⁹ est. Et sol factus est niger tanq̄ saccus cilicīn⁹: et luna tota facta est sicut sanguis: et stelle de celo ceciderūt sup̄ terram sicut ficus emittit grossos suos cū a vento magno mouer̄. Et celū recessit sicut liber inuoluer⁹:

et om̄is mons et insule de locis suis motę sunt. Et reges terre et principes et tribuni et diuites et fortes et om̄is seruus et liber abscondit se i speluncis et in petris montiū: et dicunt montibz et petris cadite sup nos. et abscondite nos a facie sedentis sup thronū et ab ira agni: quū uenit dies magnus ire ipsorum. Et quis poterit stare?

Post hec vidi quatuor angelos stantes sup quatuor angulos terre: tenētes quatuor uentus terre ne flarēt sup terram: neq; sup mare neq; i ullā arborem. Et vidi alterū angelū ascendentem ab ortu solis habentē signum dei uiuī: et clamauit voce magna: quatuor angelis quibus datū est nocere terre et mari dicens. Nolite nocere terre et mari neq; arboribus: quoadusq; signaueris uos dei nr̄i in frontibus eorum. Et audiui numerū signatorū: centūquadragintaquatuor milia signati sūt om̄i tribu filiorū isrl̄. Et tribu iuda: duodecim milia signati. Et tribu ruben: duodecim milia signati. Et tribu gad: duodecim milia signati. Et tribu aser: duodecim milia signati. Et tribu neptalim: duodecim milia signati. Et tribu manasse: duodecim milia signati. Et tribu symeon: duodecim milia signati. Et tribu leui: duodecim milia signati. Et tribu sathar: duodecim milia signati. Et tribu zabulon: duodecim milia signati. Et tribu ioseph: duodecim milia signati. Et tribu beniamin: duodecim milia signati. Post hec vidi turbā magnā quā dinumerare nemo poterat cū omnibus gētibz et tribubz et pplis et linguis: stantes ante thronū et in cōspēctū agni amicti stolis albis: et palme i manibus eorū. Et clamabant voce magna dicentes.

Salus deo nro: qui sedet super thronum
 et agnus. Et omnes angeli stabant in cir-
 cuitu throni et seniorum et quatuor animalium:
 et ceciderunt in conspectu throni in facies
 suas: et adorauerunt deum dicentes amen.
 Benedictio et claritas et sapientia et gra-
 tiarum actio: honor et virtus et fortitudo
 deo nro: in secula seculorum amen. Et re-
 spondit unus de senioribus: et dixit michi.
 Vii qui amicti sunt stolis albis qui sunt
 et unde uenerunt? Et dixi illi. Domine mi-
 tu scis. Et dixit michi. Vii sunt qui uene-
 runt de tribulatione magna: et lauerunt
 stolas suas: et dealbauerunt eas in sangui-
 ne agni. Ideo sunt ante thronum dei: et serui-
 ent ei die ac nocte in templo eius: et qui
 sedet in throno habitabit super illos.
 Non esurient neque sitiet amplius: neque
 cadet super illos sol neque ullus estus:
 quoniam agnus qui in medio throni est reget
 illos: et deducet illos ad uice fontes a-
 quarum: et absterget deus omnem
 lacrimam ab oculis eorum. viii

Et cum aperuisset sigillum septimum: fa-
 ctum est silentium in celo quasi me-
 dia hora. Et uidi septem angelos stantes
 in conspectu dei: et date sunt illis septem
 tube. Et alius angelus uenit et stetit ante
 altare habens thuribulum aureum: et da-
 ta sunt illi incensa mista: ut daret de or-
 rationibus sanctorum omnium supra altare
 aureum quod est ante thronum dei. Et ascendit
 fumus incensorum de orationibus sancto-
 rum de manu angeli: coram deo. Et ac-
 cepit angelus thuribulum aureum: et imple-
 uit illud de igne altaris et misit in ter-
 ram: et facta sunt tonitrua et uoces et ful-
 gura et terre motus magnus: et septem
 angeli qui habebant septem tubas para-
 uerunt se ut tuba canerent. Et primus
 angelus tuba cecinit. Et facta est grando
 et ignis: mixta in sanguine: et missum est

in terram. Et tertia pars terre combusta
 est: et tertia pars arborum cremata est:
 et omne fenum uiride combustum est. Et se-
 cundus angelus tuba cecinit: et tanquam
 mons magnus igne ardens missus est
 in mare. Et facta est tertia pars maris
 sanguis: et mortua est tertia pars creatu-
 re eorum que habebant animas in mari: et
 tertia pars nauium interijt. Et tertius
 angelus tuba cecinit: et cecidit de celo stel-
 la magna ardens tanquam facula. Et ceci-
 dit in tertiam partem fluminum et in fontes
 aquarum: et nomen stelle dicitur absinthium.
 Et facta est tertia pars aquarum in ab-
 sinthium: et multi hominum mortui sunt de
 aquis: quia amare facte sunt. Et quartus
 angelus cecinit: et percussa est tertia pars
 solis et tertia pars lune et tertia pars
 stellarum: ita ut obscuraretur tertia pars
 eorum: et dici non luceret pars tertia et
 nodi similiter. Et uidi: et audiui uocem
 unius aquile uolantis per medium celum di-
 cētis uoce magna. *Ue ue ue habitan-
 tibus in terra de ceteris uocibus tuum angelo-
 rum: qui erant tuba canentium.* ix

Et quintus angelus tuba cecinit: et
 uidi stellam de celo cecidisse in
 terram: et data est ei clavis putei abyssi.
 Et aperuit puteum abyssi: et ascendit
 fumus putei sicut fumus fornacis ma-
 gne: et obscuratus est sol et aer de fumo
 putei. Et de fumo putei eiecit locuste
 in terram: et data est illis potestas sicut
 habent potestatem scorpiones terre. Et
 preceptum est illis ne ledereent fenum terre
 neque omne uiride neque omnem arborem:
 nisi tantum homines qui non habent signum
 dei in frontibus suis. Et dictum est eis ne oc-
 cidant eos: sed ut cruciarent mensibus
 quinque. Et cruciatus eorum ut cruciatus
 scorpionum: cum percutit hominem. Et in die-
 bus illis querent homines mortem et non

inuenient eam: et desiderabunt mori: et fugiet mors ab eis. Et similitudines locustarum similes equis paratis ad plium: et super capita earum tanquam corone similes auro: et facies earum tanquam facies hominum. Et habebant capillos sicut capillos mulierum: et dentes earum sicut dentes leonum erant. Et habebant loricas sicut loricas ferreas: et vox alarum illarum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum. Et habebant caudas similes scorpionum: et aculei erant in caudis earum: et potestas earum nocere hominibus membris quomodo. Et habebant super se regem angelum abissi cui nomen hebraice labaddon. Et unum abijt: et ecce ueniunt adhuc duo uel post haec. Et secutus angelus tuba recinuit: et audiui uocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei quod est ante oculos dei: dicentem secundo angelo qui habebat tubam. Solue quatuor angelos qui allegati sunt in flumine magno eufrateni. Et soluti sunt quatuor angeli qui parati erant in hora et diem et mensem et annum: ut occiderent tertiam partem hominum. Et numerus equestris exercitus uicies milies dena milia: et audiui numerum eorum: et ita uidi equos in uisione. Et qui sedebant super eos habebant loricas igneas et iacintinas et sulphureas: et capita equorum erant tanquam capita leonum: et de ore eorum procedit ignis et fumus et sulphur. Et ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominum: de igne et de fumo et sulphure qui procedebat ex ore ipsorum. Potestas enim equorum in ore eorum est: et in caudis eorum. Nam caudae eorum similes serpentibus habentes capita: et in his nocent. Et ceteri homines qui non sunt occisi in his plagis neque penitentiam egerunt de operibus manuum suarum ut non adorarent demonia

et simulacra aurea et argentea et creta et lapidea et lignea quae neque uidere possunt neque audire neque ambulare: et non egerunt penitentiam ab homicidijs suis neque a beneficijs suis neque a fornicatione sua: neque a furtis suis.

Et uidi alium angelum fortem descendentem de celo amidum nube: et uisus in capite eius. Et facies eius erat ut sol: et pedes eius tanquam columna ignis. Et habebat in manu sua libellum apertum: et posuit pedem suum dexterum supra mare: sinistram autem super terram: et clamauit uoce magna quemadmodum cum leo rugit. Et cum clamasset: locustae sunt septem tonitrua uoces suas. Et cum locustae fuissent septem tonitrua uoces suas: et ego scripturus eram. Et audiui uocem de celo dicentem michi. Signa quae locustae sunt septem tonitrua: et uoli ea scribere. Et angelus quem uidi stantem supra mare et supra terram leuauit manum suam ad celum et iurauit per uiuentem in secula seculorum quod creauit celum et ea quae in eo sunt et terram et ea quae in ea sunt et mare et ea quae in eo sunt: quia tempus non erit amplius: sed in diebus uocis septem angeli cum ceperit tuba canere: consummabit misterium dei sicut euangelizauit per seruos suos prophetas. Et audiui uocem de celo iterum loquentem mecum et dicentem. Uade: et accipe librum apertum de manu angeli stantis supra mare et super terram. Et abijt ad angelum dicens ei ut daret michi librum: et dixit michi. Accipe librum et deuora illum: et faciet amaricari uenter tuum: sed in ore tuo erit dulce tanquam mel. Et accepi librum de manu angeli et deuoraui illum: et erat in ore meo tanquam mel dulce. Et cum deuorasset eum: amaricatus est uenter meus. Et dixit michi. Exportet te interuenerunt prophetare gentibus et populis

et linguis et regibus multis. **Et** datus est michi calamus similis virge: et dictum est michi. Surge: et metire templum dei et altare: et adorantes in eo. **At**terium vero quod est foris replum rice foras et ne metiaris illud: quoniam datum est gentibus. **Et** civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus. **Et** dabo duobus testibus meis: et pphetabunt diebus milleducenstessaginta annis. **Et** hi sunt due olive et duo randelabra in conspectu domini terre stantes. **Et** si quis voluerit eos nocere: ignis egerit de ore eorum et devorabit inimicos eorum: et si quis voluerit eos ledere sic oportet eum occidi. **Et** hi habent potestatem claudendi celum ne pluat diebus prophetie illorum: et potestatem habent super aquas convertendi eas in sanguinem: et percussere terram omni plaga quotienscumque voluerint. **Et** cum finierint testimonium suum bestia que ascendit de abyssu faciet adversus eos bellum: et vincet illos: et occidet eos. **Et** corpora eorum iacebunt in plateis civitatis magne que vocatur spiritualiter sordonia et egiptus: ubi et dominus eorum crucifixus est. **Et** videbunt de tribubus et de populis et linguis et gentibus corpora eorum non sument poni in monumentis. **Et** inhabitantes terram gaudebunt super illos et iocundabuntur: et munera mittent in uterum: quoniam hi duo prophete cruciaverunt eos que inhabitabant super terram. **Et** post dies tres et dimidium spiritus vite a deo mittent in eos. **Et** steterunt super pedes suos: et timor magnus cecidit super eos que viderunt eos. **Et** audierunt vocem magnam de celo: dicentem eis. Ascendite huc. **Et** ascenderunt in celum in nube: et viderunt illos inimici eorum. **Et** in illa hora factus est terre motus magnus: et decima

pars civitatis occidit. **Et** occisi sunt in terre motu nomina hominum septem milia: et reliqui in timore sunt missi: et dederunt gloriam deo celi. **Et** secundum abiit: et ecce ve tercius veniet cito. **Et** septimus angelus tuba cecinit: et facte sunt voces magne in celo dicentes. Factum est regnum huius mundi domini nostri et christi eius: et regnabunt in secula seculorum amen. **Et** viginti quatuor seniores que in conspectu dei sedent in sedibus suis: reciderunt in facies suas: et adoraverunt deum dicentes. Gratias agimus tibi domine deus noster omnipotens: qui es et que eras et qui veterus es: quia accepisti virtutem tuam magnam et regnavisti. **Et** irate sunt gentes: et advenit ira tua: et tempus mortuorum iudicari: et reddere mercedem servis tuis prophetis et sanctis et timentibus nomen tuum pusillis et magnis: et exterminandi eos qui corruerunt terram. **Et**

Et apertum est templum dei in celo: et visa est archa testamenti eius in templo eius. **Et** facta sunt fulgura et voces: et terre motus et grando magna. **Et** signum magnum apparuit in celo. **Mulier** amicta sole: et luna sub pedibus eius: et in capite eius corona stellarum duodecim. **Et** in utero habens et clamabat parturiens: et cruciatur ut pariat. **Et** visum est aliud signum in celo. **Et** ecce draco magnus rufus habens capita septem et cornua decem: et in capitibus eius septem dyadematata: et cauda eius traherat terciam partem stellarum celi et misit eas in terram. **Et** draco stetit ante mulierem que erat paritura: ut cum peperisset filium eius devoraret. **Et** peperit filium masculum: que redurus erat omnes gentes in virga ferrea. **Et** raptus est filius eius ad deum et ad thronum eius: et mulier fugit in solitudinem ubi habebat locum paratum a deo: ut ibi pascat

eam diebus mille ducētis sexaginta. Et
 factum ē preliū magnū in celo. Micha-
 hel et angeli eius p̄liabant cū draco-
 ne: et draco pugnabat et angeli ei⁹ et
 non valuerūt: neq; locus inuentus ē
 amplius eorū in celo. Et proiectus est
 draco ille magnus. serpens antiquus.
 qui vocabat̄ dyabolus et sathanas.
 qui seducit uniuersum orbem: et piectus
 est in terrā: et angeli ei⁹ cum illo missi
 sunt. Et audiui uocē magnā in celo di-
 centē. Nūc facta est salus et uirtus et
 regnū dei nr̄i et potestas cristi ei⁹: q̄a
 proiectus est accusator fratru nr̄orū:
 qui accusabat illos ante cōspetum dei
 nostri die ac nocte. Et ip̄i uicerunt eū
 propter sanguinē agni et p̄pter uerbū
 testimoniū sui: et nō dilexerūt animas
 suas usq; ad mortē. Propterea leta-
 mini celi: et q̄ habitatis in eis. Et terre
 et mari: quia descendit dyabolus ad
 uos habens irā magnā: sciens q̄ mo-
 dicū tēpus habet. Et postq; uidit dra-
 co q̄ proiectus esset in terrā: p̄secutus
 est mulierē que peperit masculū. Et da-
 te sūt mulieri ale due aquile magne:
 ut uolaret in desertū in locū suū: ubi a-
 litur p̄ tempus et tēpora et dimidium
 temporis a facie serpētis. Et misit ser-
 pēs ex ore suo post mulierē aquā tāq; q̄
 flumen: ut eā faceret trahi a flumine.
 Et adiuit terra mulierē: et aperuit ter-
 ra os suū et absorbit flumen: quod
 misit draco de ore suo. Et irat⁹ ē dra-
 co in mulierē: et abiit facere preliū cū re-
 liquis de semine ei⁹ q̄ custodiūt man-
 data dei: et habēt testimoniū ih̄u cristi.
 Et stetit sup arenam maris.

Et uidi de mari bestia ascendente
 habentem capita septē et cornua
 decem: et sup cornua ei⁹ decē dyadema-
 ta: et sup capita ei⁹ nomina blasphemā.

Et bestia quā uidi similis erat pardō:
 et pedes eius sicut pedes ursi: et os ei⁹
 sicut os leonis. Et dedit illi draco uir-
 tutem suā et potestatem magnā. Et ui-
 di unū de capitibus suis quasi occisum
 in mortem: et plaga mortis ei⁹ curata
 est. Et ammirata est uniuersa terra post
 bestia. Et adorauerūt draconē qui de-
 dit potestatem bestie: et adorauerūt be-
 stiam dicentes. Quis similis bestie: et
 quis poterit pugnare cū illa? Et datū
 est ei os loquens magna et blasphemā:
 et data ē ei potestas facere menses
 quadraginta duos. Et aperuit os suū
 in blasphemias ad deū blasphema-
 re nomen ei⁹ et tabernaculū ei⁹: et eos q̄
 in celo habitant. Et datū est illi bellū
 facere cū sanctis: et uincere eos. Et data
 est illi potestas in omnē tribū et ppliū
 et linguā et gentem: et adorauerūt eam
 omnes qui inhabitabāt terrā: quorū nō
 sunt scripta nomina in libro uite agni q̄
 occisus est ab origine mūdi. Si quis
 habet aurē audiat. Qui in captiuitatē
 duxerit in captiuitatē uader: q̄ in gladio
 occiderit: oportet eū gladio occidi. Hic
 est paciētia: et fides sanctorū. Et uidi ali-
 am bestia ascendente de terra: et habe-
 bat cornua duo similia agni: et loque-
 bat̄ sicut draco. Et potestatem prioris
 bestie omnem facietat in d̄spetū ei⁹: et
 fecit terrā et habitantes in ea adorare
 bestiam primam: cui⁹ curata ē plaga
 mortis. Et fecit signa magna: ut etiā
 ignem faceret de celo descendere in irā
 in d̄spetū h̄minū. Et seducit habitan-
 tes in terra propter signa q̄ data sunt
 illi facere in d̄spetū bestie: dicens habi-
 tantibus in terra ut faciant ymaginem
 bestie que habet plagā gladij et uixit.
 Et datum ē illi ut daret sp̄ritum yma-
 gini bestie et ut loquat̄ ymago bestie:

et faciet ut quicumque non adorauerint ymaginem bestie occidantur. Et faciet omnes pusillos et magnos et diuites et pauperes et liberos et seruos habere caracterem in manu dextra aut in frontibus suis: et ne quis possit emere aut vendere nisi habeat caracterem nominis bestie: aut nomen aut numerum nominis eius. Hic sapientia est. Qui habet intellectum: computet numerum bestie. Numerus enim hominis est: et numerus eius sexcentissexaginta sex.

Et vidi: et ecce agnus stabat supra montem syon: et cum eo centumquadragesimam quatuor milia habentes nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis. Et audiui vocem de celo tanquam vocem aquarum multarum et tanquam vocem tonitruum magnum: et vocem quam audiui sicut cythararum cytharistarum in cytharis suis. Et cantabant quasi canticum nouum ante sedem et ante quatuor animalia et seniores: et nemo poterat dicere canticum nisi illa centumquadragesimam quatuor milia que empti sunt de terra. Hii sunt qui cum mulieribus non sunt contaminati: virgines enim sunt. Hii secuntur agnum quocumque ierit. Hii empti sunt de omnibus primitiis decimo et agno: et in ore eorum non est inuentum mendacium. Sine macula enim sunt ante thronum dei. Et vidi alterum angelum volentem per medium celum: habentem euangelium eternum: ut euangelizaret sedentibus super terram et super omnem gentem et tribum et linguam et populum: dicentis magna voce. Timeate dominum et date illi honorem: quia venit hora iudicii eius: et adorare eum qui fecit celum et terram mare et fontes aquarum. Et alius angelus secutus est dicens. Cecidit cecidit babilon illa magna: que a vino ire fornicationis sue potant omnes gentes.

Et tercius angelus secutus est illos dicens voce magna. Si quis adorauerit bestiam et imaginem eius et acceperit caracterem in fronte sua aut in manu sua: hic bibet de vino ire dei quod mixtum est mero in calice ire ipsius. Et cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum: et ante conspectum agni. Et fumus tormentorum eorum ascendet in secula seculorum. Nec habet requiem die ac nocte qui adorauerit bestiam et imaginem eius: et si quis acceperit caracterem nominis eius. Hic sapientia sanctorum est: qui custodiunt mandata dei et fidem in iesu. Et audiui vocem de celo dicentem michi. Scribe. Beati mortui: qui in domino moriuntur. A modo iam dicit spiritus: ut requiescant a laboribus suis. Opera enim illorum secutus illos. Et vidi: et ecce nubem candidam: et supra nubem sedentem similem filio hominis habentem in capite suo coronam auream: et in manu sua falcem acutam. Et alius angelus egiit de templo: clamans voce magna ad sedentem super nubem. Mitte falcem tuam et metet: quia venit hora ut metat: quoniam aruit messis terre. Et misit qui sedebat super nubem falcem suam in terram: et messis in terram. Et alius angelus egiit de templo quod est in celo: habens et ipse falcem acutam. Et alius angelus egiit de altari qui habebat potestatem supra ignem et aquam: et edamavit voce magna ad eum qui habebat falcem acutam dicens. Mitte falcem tuam acutam et vindemia viticos vinee terre: quoniam mature sunt vinee eius. Et misit angelus falcem suam acutam in terram: et vindemiauit vineam terre: et misit in lacum ire dei magnum. Et calcatus est locus terra ciuitate: et egiit sanguis de lacu usque ad fletuos equorum per stadia millesecenta.

Et vidi aliud signum in celo magnū et mirabile: angelos septē habentes plagas septem novissimas: quoniam in illis consummata est ira dei. Et vidi tanq̄ mare vitreū mixtum igne et eos qui vixerunt bestiam et ymaginē eius et numerū nominis eius stantes supra mare vitreum: habentes cytharas dei et cantātes canticum moysi secū dei et canticum agni dicentes. Magna et mirabilia sūt opera tua dñe deus omnipotens: iuste et vere sunt vie tue domine reḡ seculorū. Quis nō timebit te domine: et magnificabit nomen tuū? Quia solus pius es: quō omnes gentes veniunt et adorabunt in conspectu tuo: quoniam iudicia tua manifesta sunt. Et post hec vidit ecce apertū est templū tabernaculi testimonij in celo. Et egerunt septē angeli habentes septē plagas de templo: vestiti lapide mundo et candido: et circumditi circa pectora zonis aureis. Et unum de quatuor animalibus dedit septē angelis septem fialas aureas: plenas iracundie dei vivētis in secula seculorū. Et implevūt ē replū dei fumo a maiestate dei et de virtute ei⁹: et nemo poterat introire ī tēplū: donec consummarent septem plage septem angelorum.

Et audivi vocem magnā de templo dicentem septem angelis. Ite: et effundite septem fialas ire dei in terram. Et abiit primus angelus et effudit fialam suā in terrā: et factū est vulnus seuum et pessimū in homines quō habebāt caracterem bestie: et in eos quō adoraverunt bestiam et ymaginē ei⁹. Et secundus angelus effudit fialam suā in mare: et factus ē sanguis tanq̄ mortui: et omnis anima vivens mortua ē in mari. Et tertius effudit fialā suam super

flumina et super fontes aquarū: et fact⁹ est sanguis. Et audivi angelū aquarum dicentem. Iustus es domine quō es et qui eras sanctus qui hoc iudicasti: quia sanguinē sanctorū et prophetarū effuderūt: et sanguinē eis dedisti bibere. Dignū enim sunt. Et audivi alterū dicentem. Etiam dñe deus omnipotens: vera et iusta iudicia tua. Et quartus angelus effudit fialam suā in solem: et datum est illi estu affligere homines et igni. Et estuaverunt homines estu magno: et blasphemaverunt nomē dei habentis potestatem super has plagas: neq; egerūt penitentiā ut darent illi gloriam. Et quintus angelus effudit fialam suā super sedem bestie et factum est regnū ei⁹ tenebrosū. Et cōmāducauerūt linguas suas p̄ dolore: et blasphemaverunt deū celi p̄ doloribus et vulneribus suis: et non egerūt penitentiā neq; operibus suis. Et sextus angelus effudit fialam suā ī flumen illud magnū rufatē: et siccauit aquam ei⁹ ut pararetur via regibus ab ortu solis. Et vidi de ore draconis et de ore bestie et de ore pseudo prophete egredī spirit⁹s tres immundos ī modum ranarū. Sunt enī spiritus demoniorū faciētes signa: et procedūt ad reges totius terre congregare illos ī prelium ad diē magnū. Omnipotentis dei. Ecce venio sicut fur. Beat⁹ quō vigilat et custodit vestimēta sua ne nudus ambulet: et videat turpitudinem ei⁹. Et congregabit illos ī locum quō vocatur hebraice armageddon. Et septimus angel⁹ effudit fialā suā in acrem: et egredī vox magna de templo a throno dicens. Factū est. Et facta sunt fulgura et voces et tonitrua: et terre motus fact⁹ est magn⁹ qualis nunq̄ fuit regno homines fuerūt super

terram: talis terre morus sic magnus. Et facta est ciuitas magna in tres partes: et ciuitates gentium ceciderunt. Et babilon magna uenit in memoriam ante deum: dare illi calicem vini indignationis ire eius. Et omnis insula fugit: et montes non sunt inuenti. Et gradus magna sicut talentum descendit de celo in homines: et blasphemauerunt homines deum propter plagam grandinis: quoniam magna facta est uehementer.

Et uenit unus de septem angelis qui habebant septem thialas: et locutus est mecum dicens. Veni et ostendam tibi damnationem meretricis magne que sedet super aquas multas: cum qua fornicati sunt reges terre: et inebriati sunt qui inhabitant terram de uino prostitutionis eius. Et abstulit in spiritu in desertum. Et uidi mulierem sedentem super bestiam coccineam: plenam nominibus blasphemie: habentem capita septem et cornua decem. Et misit erat circumdata purpura et cocco et inaurata auro et lapide precioso et margaritis: habens poculum aureum in manu sua plenum abominatione et immundicia fornicationis eius. Et in fronte eius nomen scriptum babilon magna: mater fornicationum et abominationum terre. Et uidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum: et de sanguine martiris ihesu. Et miratus sum cum uiderem illam ammiratione magna. Et dixit michi angelus. Quare miraris: ego dicam tibi sacramentum mulieris et bestie que portat eam: que habet capita septem et cornua decem. Bestia quam uidisti fuit et non est: et ascensura est de abyssis et in interitum ibit: et mirabuntur inhabitantes terram quorum non sunt scripta nomina in libro uite a constitutione mundi uidentes bestiam que erat et non

est. Et hic est sensus: qui habet sapientiam. Septem capita septem montes sunt supra quos mulier sedet: et septem reges. Quinque ceciderunt: unus est: et alius nondum uenit. Et cum uenerit: oportet illum breue tempus manere. Et bestia que erat et non est ipsa octaua est: et de septem est. Et in interitum uadit. Et decem cornua que uidisti decem reges sunt qui regnum nondum acceperunt: sed potestatem tanquam reges uia hora accipiant post bestiam. Qui unum consilium habent: et uirtutem et potestatem suam bestie tradent. Qui cum agno pugnabunt: et agnus uincet illos: quoniam dominus dominus est: et rex regum: et qui cum illo sunt uocati et electi et fideles. Et dixit michi. Aquae que uidisti ubi meretrix sedet ipsi sunt et gentes et lingue: et decem cornua que uidisti in bestia hiis odient fornicariam et desolatam facient illam et nudant: et carnes eius manducabunt et ipsam igni cremabunt. Deus enim dedit in corda eorum ut faciant quod placitum est illi: ut dent regnum suum bestie donec consummetur uerba dei. Et mulier quam uidisti est ciuitas magna: que habet regnum super reges terre.

Et post hec uidi alium angelum descendentem de celo habentem potestatem magnam: et terra illuminata est a gloria eius. Et clamauit in fortitudine dicens. Cecidit cecidit babilon magna: et facta est habitatio demoniorum: et custodia omnis spiritus immundi et custodia omnis uolucris immunde et odibilis: quia de uino ire fornicationis eius bibent omnes gentes. Et reges terre cum illa fornicati sunt: et mercatores terre de uirtute deliciarum eius diuites facti sunt. Et audiui aliam uocem de celo dicentem. Exite de illa populus meus:

et ne participes sis delictorū eius: et de plagis eius non accipias. Quoniam puenerunt peccata eius usq; ad celum: et recordatus est dñs iniquitatū eius. Reddite illi sicut et ipsa reddidit vobis: et duplicate duplicia scdm opera eius. In poculo quo misit vobis miscere illi duplū. Quantū glorificauit se et in delicijs suis: tantum date illi tormentū et ludum: quia ī corde suo dicit. Sedes regina: et vidua nō sum: et ludum nō videbo. Ideo in vna die venient plage eius mors et ludus et fames: et igni cōburetur: quia fortis ē deus qui iudicabit illā. Et flebunt et plangent se sup illam reges terre q̄ cū illa fornicati sunt et ī delicijs vixerunt cum viderint fumū incendiij eius: longe stantes ppter timorem tormentorū eius dicentes. He ve ciuitas illa magna babilon: et ciuitas illa fortis: quā vna hora venit iudiciū tuum. Et negotiatores terre flebunt super illam et lugēbūt: quā merces eorū nemo emet amplius: merces auri et argenti et lapidis p̄ciosi et margarite et bissi et purre et serici et cocini: et omne lignum thynum et omnia vasa eboris et oīa vasa de lapide p̄cioso et cernicuto et ferro et maruore: et cynamomū et amomū et odoramentorū et unguenti et thuris et vini et olei et simile et cetera et iumentorum et ouium et equorū et redarum: et mancipiorū et animas hominū. Et poma tua desiderij anime tue discesserunt a te: et omnia pinguis et preclara perierunt a te: et amplius illa iam nō inueniunt mercatores hominū. Qui diuites facti sunt ab ea longe stabūt propter timorē tormentorū eius: fletus ac lugentes et dicentes. Ve ve ciuitas illa magna: que amicta erat bisso et

purpura et cocco et deaurata ē auro et lapide p̄cioso et margaritis: quoniam vna hora destitute sūt tante diuinitie. Et omnis gubernator et omnes qui in lacum nauigāt et naute et qui in mari operantur. longe steterūt: et clamauerunt vidētes locum incendiij eius dicētes. Que similis ciuitati huic magne? Et miserunt puluerē sup capita sua: et clamauerūt fletus et lugentes dicentes. Ve ve ciuitas illa magna: ī qua diuites facti sūt omnes q̄ habebāt naues in mari de p̄cis eius: quoniam vna hora desolata est. Et ultra super celum et sancti apli et prophete: quā iudicauit deus iudiciū v̄m de illa. Et sustulit vnus angelus fortis lapidē q̄si molarem magmū: et misit ī mare dicens. Hoc impetu mittetur babilon ciuitas illa magna: et ultra iā nō inuenietur. Et vox cytharedorū et musicorū et cybia canentū et tuba nō audiet in te amplius: et omnis artificū omnisq; ars nō inueniet in te amplius: et vox mole nō audiet in te amplius. Et lux lucerne nō lucebit ī te amplius: et vox sponsi et sponse nō audiet adhuc in te: quia mercatores tui erāt p̄cipēs terre: quā ī beneficijs tuis errauerūt omnes gētes. Et ī ea sāguis p̄phetarū et sāctorū inuentus ē: et omniū q̄ interfecit sūt ī terra.

Post hec audim q̄si vocē tubarū miscarū in celo dicentū alleluia. Laus et gloria et virtus deo nostro est: quā vera et iusta iudicia sunt ei: q̄ iudicauit de meretrice magna. q̄ corripit terrā in prostitutione sua: et vindicauit sanguinē suorū suorū de manibz ei. Et iterū dixerunt alleluia. Et fumus eius ascendit in secla seclorū. Et reciderūt seniores viginti quatuor et quatuor animalia et adorauerūt deū sedentem sup

thronū: dicētes amēti alla. Et vox de throno egre ditens. Laudē dicite deo nro omnes sancti ei⁹: et qui timetis deū pusilli et magni. Et audini q̄si vocē tube magne et sicut vocē aquarū multarū et sicut vocē conitruorū magnorū dicentiū alla: qm̄ regnauit dñs deus noster omnipotēs. Gaudeam⁹ et egultem⁹ et demus glām ei: quia uenerūt nuptiē agni: et uxor ei⁹ p̄parauit se. Et datum ē illi ut cooperiat se byssinū splēdēs candidū. Byssinū enī iustificatōnes sunt sanctorū. Et dixit michi. Scribe. Beati qui ad cenā nuptiarū agni uocati sunt. Et dixit michi. Hec uerba dei uerba sūt. Et cecidi ad p̄des ei⁹: ut adorare eū. Et dixit michi. Vide ne feceris. Conseruus tu⁹ sū: et fem̄ tuorū habentū testimoniū ihesu. Deū adora. Testimoniū enī ihesu ē spirit⁹ prophetie. Et uidi celū apertū: et ecce equus albus: et qui sedebat sup eū uocabat̄ fidelis et uerax: et cū iusticia iudicat et pugnat. Oculi autē ei⁹ sicut flāma ignis: et i capite ei⁹ dyademata multa: habēs nomē scriptum qd̄ nemo nouit nisi ip̄e. Et uestit⁹ erat ueste aspersa sanguine: et uocabat̄ nomē ei⁹ uerbum dei. Et exercit⁹ qui sunt i celo sequebant̄ eū i equis albis: uestiti byssino albo et mūdo. Et de ore ei⁹ p̄cedebat gladius e⁹ utraq; parte acut⁹: ut i ip̄o percutiat gētes. Et ip̄e reget eas in uirga ferrea et calcet torclat uini furoris ire dei omnipotētis. Et habet i uestimēto et in femore suo scriptū: rex regū et dñs dñantiū. Et uidi unū āgelū stātem i sole: et clamauit uoce magna dicētes omnibz aurbz qui uolāt p̄ mediū celi. Venite et congregamini ad cenā magnā: ut manducetis carnes regū et carnes tribunorū et carnes fortū et carnes equorū et sedētū i ip̄is. Et carnes omniū

liberorū et uiciorū et pusillorū et magnorum. Et uidi bestia et reges terre et exercitus eorū congregatos ad faciēdū preliū cū illo qui sedebat i equo: et cū exercitu ei⁹. Et ap̄hēla ē bestia et cū ea pseudo prophete: et qui fecit signa corā ip̄o quibus seduxit eos qui acceperūt caractere bestie: et qui adrauerūt ymaginē ei⁹. Vini missi sunt hii duo i stagnū ignis ardētis et sulphuris: et ceteri occisi sunt in gladio sedētis super equum: qui procedit de ore ipsius: et omnes aues saturate sunt carribus eorum.

Et uidi āgelū descendētem de celo habentem clauē abissi: et catēnā magnā in manu sua. Et ap̄hēdit dragonē serpētē antiquū qui ē dyabol⁹ et sathanas: et ligauit eū p̄ ānos mille. Et misit eū in abissum: et clausit et ligauit sup illū ut nō seducat āplius gentes: donec consumentur mille āni. Et post hoc oportet illū solui modico tpe. Et uidi sedes: et sederūt sup eas: et iudiciū datū ē illis. Et animas decollatorū propter testimoniū ihu et p̄pter uerbū dei: et qui non adrauerunt bestia neq; ymaginē ei⁹ nec acceperūt caractere ei⁹ in frōtibz aut in manibz suis: et uixerūt et regnauerūt cū cristo mille ānis. Ceteri mortuorū nō uixerūt donec consumentur mille āni. Hec ē resurrectio p̄ma. Beat⁹ et sanct⁹: qui habet partem in resurrectione p̄ma. In hīs sc̄da mors nō habet potestatem: sed erūt sacerdotes dei et cristi: et regnabūt cū illo mille ānis. Et cū consumati fuerit mille āni soluet̄ sathanas de carcere suo: et egibit et seducet gentes que sunt super quatuor angulos terre goy et magog: et congregabit eos in preliū: quorū numer⁹ est sicut arena maris. Et ascenderunt sup latitudinē terre: et circūierūt castra

sanctorum et civitatem dilectam. Et descendit ignis a deo de celo et devorabit eos: et dyabolus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris: ubi et bestia et pseudo prophete cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum. Et vidi thronum magnum candidum et sedentem super eum: cuius aspectu fugit terra et celus: et locus non est inventus ab eis. Et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni: et libri aperti sunt: et alius liber apertus est qui est vite. Et iudicati sunt mortui ex hijs qui scripta erant in libris: secundum opera ipsorum. Et dedit mare mortuos suos qui in eo erant: et mors et infernus dederunt mortuos suos qui in ipsis erant: et iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum. Et infernus et mors missi sunt in stagnum ignis. Hec est mors secula. Et qui non est invenit in libro vite scriptus: missus est in stagnum ignis. **R.**

Et vidi celum novum: et terram novam. Primum enim celum et prima terra abiit: et mare iam non est. Et ego iohannes vidi sanctam civitatem iherusalem novam descendentem de celo: a deo paratam: sicut sponsam ornata viro suo. Et audivi vocem magnam de throno dicentem. Ecce tabernaculum dei cum hominibus: et habitabit cum eis. Et ipsi populus eius erunt: et ipse deus cum eis: erit eorum deus. Et absterget deus omnem lacrimam ab oculis eorum: et mors ultra non erit neque luctus neque clamor neque dolor erit ultra: que prima abierunt. Et dixit qui sedebat in throno. Ecce nova facio omnia. Et dixit michi. Scribe: quia hec verba fidelissima sunt et vera. Et dixit michi. Factum est. Ego sum alpha et omega: initium et finis. Ego sitienti dabo de fonte aque vive gratis. Qui viderit possidebit hec. Et ego illi deus: et ille erit michi

filius. Timidis autem et incredulis et execratis et homicidis et fornicatoribus et veneficis et ydolatriis et omnibus mendacibus: pars illorum erit in stagno ardenti igne et sulphure: quod est mors secula. Et venit unus de septem angelis habentibus fialas plenas septem plagis novissimis: et locutus est mecum dicens. Venire et ostendam tibi sponsam uxorem agni. Et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum: et ostendit michi civitatem sanctam iherusalem descendentem de celo: habentem claritatem dei. Et lumen eius simile lapidi precioso tanquam lapidi iaspidi: sicut cristallum. Et habebat murum magnum et altum habentem portas duodecim: et in portis angelos duodecim: et nomina inscripta que sunt nomina duodecim tribuum filiorum israel. Ab oriente porte tres: et ab aquilone porte tres: et ab austro porte tres: et ab occasu porte tres. Et murus civitatis habens fundamenta duodecim: et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum et agni. Et qui loquebatur mecum habebat mensuram arundineam auream: ut metiretur civitatem et portas eius et murum. Et civitas in quadrate posita est: et longitudo eius tanta est quantum et latitudo. Et mensus est civitatem de arundine aurea per stadia duodecim milia: et longitudo et altitudo et latitudo eius equalia sunt. Et mensus est murus eius centum quadraginta quatuor cubitorum: mensura hominis que est angeli. Et erat structura muri eius ex lapide iaspide: ipsa vero civitas aurum mundum: simile vitro mundo. Et fundamenta muri civitatis omnia lapide precioso ornata. Et fundamentum primum iaspis: secundus saphirus.

tercius calcidonius: quartus smaragdus.
 quintus sardonius: sextus sardius: se-
 ptimus crisolitus: octavus berillus.
 nonus thopazius: decimus crisoprasi-
 lus: undecimus iacinctus: duodeci-
 mus amethystus. Et duodecim porte:
 duodecim margarite sūt p̄ singulas.
 Et singule porte erāt eē singulis mar-
 garitis: et platea ciuitatis aurū mun-
 dum: tanq̄ vitrū plucidum. Et tēplū
 non vidi in ea. Dominus etiā deus o-
 mnipotens templū illius ē: et agnus.
 Et ciuitas nō eget sole neq; luna: ut
 luceant in ea. Nam claritas dei illu-
 minabit eam: et lucerna ei⁹ est agnus.
 Et ambulabūt gentes i lumine ei⁹: et
 reges terre afferent glām suā et hono-
 rem i illam. Et porte ei⁹ nō claudētur
 per noctem. Nox enim nō erit illic et af-
 ferent gloriā et honorem gentiū i illā:
 nec intrabit i ea aliqd̄ conūnatū aut
 abominatiōne faciēs ⁊ mēdaciū: nisi
 q̄ scripti sūt i libro vite agni.

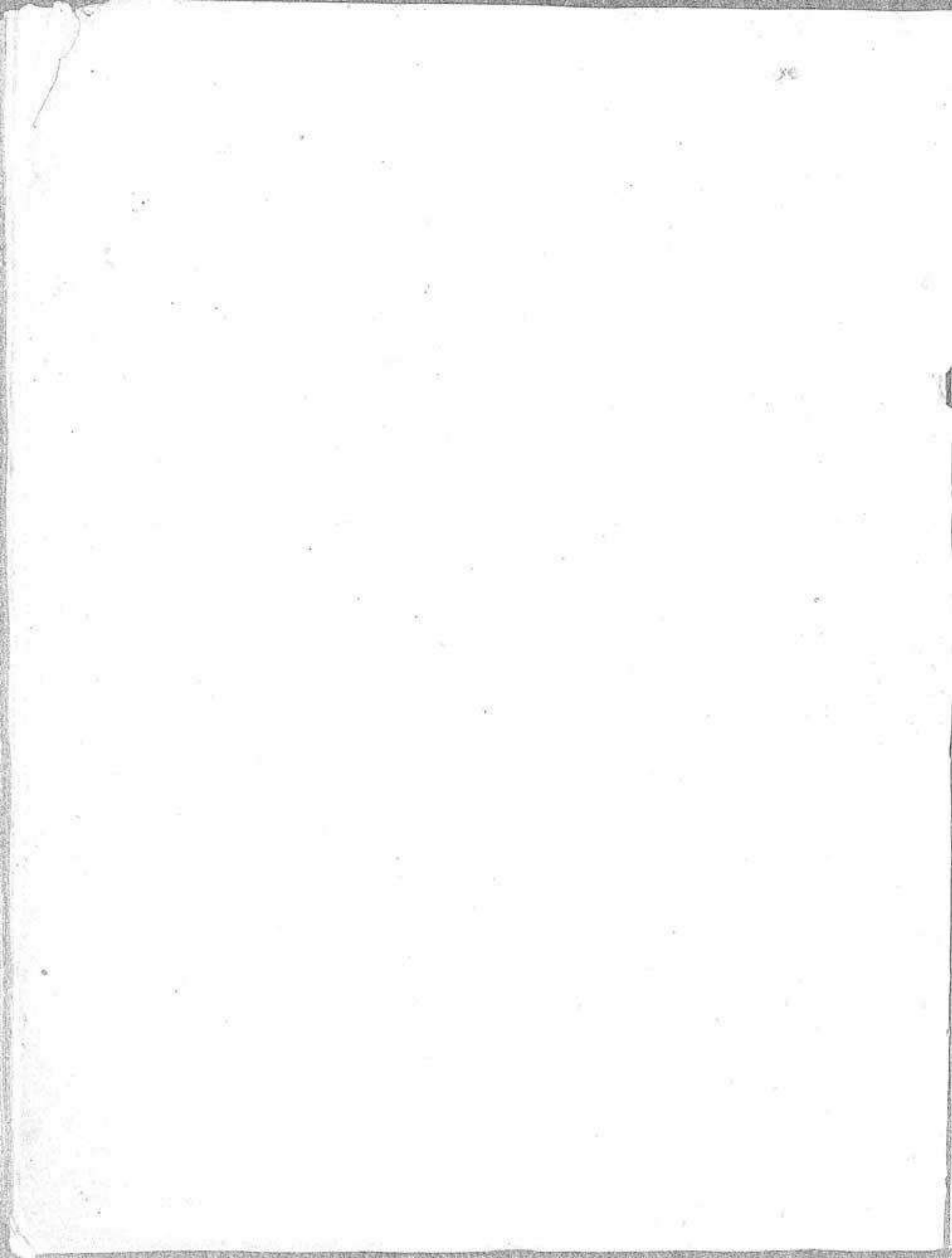
Quod ostendit michi fluvium aque vi-
 ue splēdidum tanq̄ cristallū:
 procedētem de sede dei ⁊ agni. In me-
 dio platee ei⁹ et eē utraq; parte flumi-
 nis lignū vite afferēs fruct⁹ duodeci:
 per mēses singulos reddēs fructū suū:
 et folia ligni ad sanitatē gentiū. Et o-
 mne maledictū nō erit ampl⁹: sed se-
 des dei et agni i illa erūt: ⁊ lūi ei⁹ lūi-
 erit illi. Et videbūt faciē ei⁹: ⁊ nomē ei⁹
 in frōribz eorū. Et vox ultra nō erit: et
 nō egebunt lumine lucerne neq; lumi-
 ne solis quā dñs deus illuminabit il-
 los: ⁊ regnabūt in seclā seclorū. Et di-
 xit michi. Hęc v̄ba fidelissima sūt ⁊ ve-
 ra. Et dñs de⁹ spiritū p̄phetay misit
 angelū suū: ostendere lūis suis que o-
 portet fieri cito. Et ecce venio veloci-
 ter. Beat⁹ q̄ custodit verba prophētie libri

huius. Et ego iohannes q̄ audiui et
 vidi hec. Et postq̄ audissem ⁊ vidissem
 recidi ut adorare ante pedes angeli
 qui michi hec ostendebat. Et dixit mi-
 chi. Vide ne feceris. Conuersus enim
 tuus sum ⁊ scarrū tuorū prophetarū:
 et corū qui seruant verba prophētie li-
 bri huius. Deum adora. Et dixit mi-
 chi. Ne signaueris verba prophētie li-
 bri hui⁹. Temp⁹ enim p̄pe est. Qui noc-
 ret noccat adhuc: ⁊ qui in sordibus ē
 sordescat adhuc. Et q̄ iustus ē iustifi-
 cetur adhuc: ⁊ sand⁹ s̄dificet adhuc.
 Ecce venio cito: ⁊ merces mea mecum ē:
 reddere unicuiq; scdm̄ opera sua. Ego
 sum alpha et ω: prim⁹ et nouissimus:
 principium et finis. Beati q̄ lauane
 stolas suas in sanguine agni: ut sit
 potestas eorū in ligno vite: ⁊ p̄ portas
 intrent ciuitatem. Foris autem canes
 et venefici ⁊ impudici ⁊ homicide ⁊ y-
 dolo seruientes: et omnis qui amat
 et facit mendacium. Ego ihesus misi
 angelum meum testificari vobis hec
 in ecclesijs. Ego sum radix et genus
 dauid: stella splēdida et matutina.
 Et spiritus et sponsa dicunt veni. Et
 qui audit: dicat veni. Et qui sitit ve-
 niat: et qui vult accipiat aquam vi-
 ue gratis. Contestor enim omni au-
 dienti verba prophētie libri huius.
 Si quis apposuerit ad hec: apponet
 deus super illum plagas scriptas in
 libro isto: et si quis diminuerit de
 verbis libri prophētie huius: auferet
 deus partem eius de libro vite et
 de ciuitate sanda: et de h̄is que scri-
 ptas sunt in libro isto. Dicit qui te-
 stimonium perhibet istorum. Etiam.
 Venio cito amen. Veni domine ihesu.
 Gratia dñi nr̄i ihesu cristi cū omni-
 bz vobis amē.

i 18591036

